Ireclota Mene

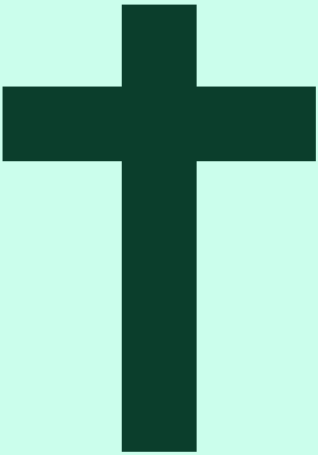

The New Testament in the Bine Language of Papua New Guinea

Ireclota Mene
The New Testament in the Bine Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bine long Niugini

Copyright © 1993 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Bine

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 31 Aug 2023
0b7e6c06-9d83-54ea-bc99-bd2fbdf2dfe4

Contents

FRT 1
Matayo 2
Mareko 54
Luuka 85
Yoane 141
Apostolo 178
Rooma 228
1 Korinito 253
2 Korinito 274
Galatiya 288
Epeso 297
Pilipi 305
Kolose 311
1 Tesalonika 317
2 Tesalonika 322
1 Timoti 325
2 Timoti 331
Taitus 335
Pilimon 338
Heberu 340
Yakobu 358
1 Peteru 364
2 Peteru 371
1 Yoane 375
2 Yoane 381
3 Yoane 382
Yuuda 383
Apokalupo 385

Ireclota Mene

The New Testament in the Bine Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Bine long Niugini

Ireclota Mene
The New Testament in the Bine Language of Papua New Guinea
[bon]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1993, The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication 1993 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version
© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Ireclota Mene

MATAYO ME MIIJI MENE

Yeesu Keriso me Kaakesaare Gemi
(Luuka 3:23-38)

1 Ai lui Yeesu Keriso me kaakesaare bime ngii gemi. Yeesu lui Daawida me kaakesaare
ge, Daawida lui Abrahamo me kaakesaare ge.
2 Abrahamo lui Isacako me Babe ge,
Isacako lui Yakobu me Babe ge,
Yakobu lui Yuuda piiyepu teeme naniganewaleyame bime babe ge,
3 Yuuda lui Perese naabi Sera bime babe ge, teeme mage lui Tamara tage.
Perese lui Hesoroma me babe ge,
Hesoroma lui Arama me babe ge,
4 Arama lui Aminadaba me babe ge,
Aminadaba lui Naasona me babe ge,
Naasona lui Salamona me babe ge,
5 Salamona lui Boasa me babe ge, teeme mage lui Rahaba tage.
Boasa lui Obeda me babe ge, teeme mage lui Ruuta tage.
Obeda lui Yese me babe ge,
6 Yese lui Daawida me babe ge, lui te mope biname me äbituji.
Daawida lui Solomona me babe ge, teeme mage lui Uriya me coga tage.
7 Solomona lui Rehoboamo me babe ge,
Rehoboamo lui Abiya me babe ge,
Abiya lui Asa me babe ge,
8 Asa lui Yosepata me babe ge,
Yosepata lui Yorama me babe ge,
Yorama lui Osiya me babe ge,
9 Osiya lui Yotama me babe ge,
Yotama lui Ahasa me babe ge,
Ahasa lui Hesekiya me babe ge,
10 Hesekiya lui Manasa me babe ge,
Manasa lui Amona me babe ge,
Amona lui Yosiya me babe ge,
11 Yosiya lui Yekoniya naabibime babe ge. Pui padare cabu Yosiya liba teeme bägrä bine
jepänimuji, Babloniya biname cina Israela biname bine joomläjimujisi teeme cewe me
waadename.
12 Israela biname cina liba Babloniya je icrajimuji,
piba Yekoniya Salatiyelu ne jepänuji.
Salatiyelu lui Serubabelu me babe ge,
13 Serubabelu lui Abyuda me babe ge,
Abyuda lui Eliyakima me babe ge,
Eliyakima lui Asora me babe ge,
14 Asora lui Sadoka me babe ge,
Sadoka lui Akima me babe ge,
Akima lui Elyuda me babe ge,
15 Elyuda lui Eliyasara me babe ge,
Eliyasara lui Matana me babe ge,
Matana lui Yakobu me babe ge,
16 Yakobu lui Yoosepa me babe ge, lui Mariya me rooriye ge. Mariya te Yeesu ne jirnguji,
lui ne Keriso ca einenisi.
17 Yoo siige, footin kaakesaare gemi Abrahamo ca ngälu Daawida ne oomlaname, cuta
nuuja footin gemi Daawida cabu ca ngälu Israela biname bine liba ewadimujisi Babloniya
cewe me, cuta puma cita ca nuuja footin gemi ngälu Keriso ne oomlana, biname bine niiya
cabu ca lui te cire yääsecräremepi.

Yeesu Keriso me Aplimla
(Luuka 2:1-7)

18 Yeesu Keriso me aplimla apu gyene: teeme mage Mariya lui Yoosepa me ciwelooloy-
ame ge. Teepi camuge atejäclmuta, Mariya liba umle äbitige, egä tabe Aceji Seemo name
mäpumäpu gwene.

19 Teeme ciwelooloyame Yoosepa epu biname ge, lui te iyeta mule bine Moose me
Cotre ibi jaawenimuge, yepä tabe singi lica ge Mariya ne biname bime sobe cabu teeme
mäpumäpu poto cidi me aitnejame, pui Cotre te lipu jiicenige wawename, yepä tabe singi
ge teebine ogä ägyime.
20 Tabe liba ngene jotwananige teebine ägyime, Yageyame me mename seemo te wama
cabu piba taboclomtige teeme bau me, jejige egä, “Yoosepa, Daawida me kaakesaare, wälu
gone läbitute Mariya ne coga me acatame, ingle tabe Aceji Seemo name mäpumäpu gwene.
21 Tabe bägrä ne pa jäärngepi, maane ngii einepi Yeesu, ingle tabe te teeme binamewale
bine teeme niiya cabu ca cirege äsecrera.”
22 Siige, ai mule cina äbitininisi naace tääpume toraca me äbitame Yageyame me yepä
mename biname te lipu teeme mene jeitnäjuji egä,
23 “Camu tääpe cama ngulebägrä te mäpumäpu cirege, siige bägrä ne cire jääpänepi.
Teebine Emanuwela ca cire yaainepesi.” Emanuwela lui egä ‘Acejiyame pisi nyene mine
cama.’
24 Siige Yoosepa liba arpinantige, tabe Mariya ne coga me jowenige, Yageyame me
mename seemo te teebine lipu jejige.
25 Yepä teepi magebi rooriye bime mule lica jaawenäsi, ngälu Mariya bägrä ne jirngige,
siige Yoosepa ngii ecärige Yeesu.

2

Biname cina Secluji Bimu Acita Gome ca Yeesu ne Päpäname

1 Heroda lui padare cabu mope biname me enajuji, Yeesu piba aplimluji Betelehema
cewe je Yuudea probins cabu. Pui ingwe gaabe ca lui cina labiberäjininusi wale poto cidi
me, seclige bimu acita gome ca Yerusalema me,
2 biname bine puma itemläjemisi egä, “Kirece bägrä ärngeji luci yene, lui te cirege Israela
biname bime mope biname me äbita? Cine teeme wale ne jääpänepesi, bimu acita gome ca
liba tacitepi, siige cine naclige teeme gome kokorare ca äpednerame.”
3 Mope biname Heroda liba itecijige ai mene, tabe mage ngenecu mäpu me äbitige cuta
iyeta Yerusalema biname piiyepu.
4 Tabe ala tesoglicmige iyeta modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja biname
bine, siige itemlimige egä, “Keriso lui te biname bine niiya cabu ca cirege äsecrera, tabe
luma cire laplimlepi?”
5 Teepi Heroda ne jejisi egä, “Tabe cire laplimlepi Betelehema cewe je Yuudea probins
cabu. Cine umle apu gemi, ingle Acejiyame me mename biname te ituge oogära ai poto
cidi me apu egä,
6 ‘Betelehema cewe Yuudea gawe cabu,
maane papa cewe lica gäte nuuja Yuudea cewe cabu ca,
ingle määme cabu ca cirege mope biname otni,
lui te cäme Israela biname bine cire yaawademepi.’ ”
7 Heroda liba ai mene itecijige, tabe piba ogä ala tesoglecmige bimu acita gome ca lui cina
seclumi Yerusalema me, siige itemlimige egä, “Weene liba jääpänepeye wale ne acita?”
8 Heroda liba umle äbitige, wale te liba tacitepi, peei ingwe gaabe ca tabe piba pui biname
bine jityepimige Betelehema me apu mene cama egä, “Äte naaclege cängena bägrä ne
ärngime. Liba jepänepeye, piba täcnäripeye cebine umle wawename. Cane cuta piba pa
lädepene kokorare ca äpednutame teeme gome.”
9-10 Siige teepi eclige, gaabegabe jepänisi pui yepä wale ne, teepi lui ne jääpänanepesi bimu
acita gome ca. Teepi liba jepänisi, siige mage gege ecisi. Wale te teeme niinäce me äbitige,
ngälu emä bojä jegige, bägrä te luma enajige.
11 Teepi mete bora me ebäcnisi, siige bägrä ne liba jepänisi teeme mage Mariya cama,
teepi kokorare ca ipednemalimisi teeme gome teebine opo gaabe me acitame. Puma cita ca
teepi baiko bine jepatnimisi, isemisi gol, miijirage lengo pauda uubudera tääpume piiyepu
miijirage lengo uli ngedo ngii miira, siige ecärisi bägrä matikäli ne.
12 Pui ingwe gaabe ca teepi teeme cewe me nuuja gaabe cabu äcnärige, ingle Acejiyame
te teebibine wama ca umle jewenimige egä, “Weene gone läcnärininuye Heroda ne umle
wawename.”

Mariya Yoosepa naabi Uucräsi Aikupito me

13 Bimu me acita gome ca lui biname cina saaclepi, liba äcnärige teeme cewe me,
piba Yageyame me mename seemo te taboclomtige Yoosepa bau me, wama secärige egä,
“Arpinanti, bägrä ne ecati teeme mage cama, uucratnäneye Aikupito me. Puma inajäpi,
ngälu cane te pa jijipene weene äcnärame. Weene ai ne naace name pi wawename, ingle
Heroda bägrä ne pa jäärngepi budre me aglime.”

14 Puma cita ca Yoosepa arpinantige, bägrä ne ecatige mage cama, siige ciiye Betelehema
ne sebmaläniši Aikupito me otnime.
15 Teepi puga aanajänige, ngälu Heroda budre äbitige. Ai mule te naace tääpume äbitige
ibibi äbitame mename biname te lipu Yageyame me mene jeitnäjuji egä, “Aikupito ca cane
cäme bägrä ne ituge ala asogleca.”

Bägrä bine Eglecimisi Betelehema je

16 Heroda liba umle äbitige, egä bimu acita gome ca lui biname cina saaclepi teebine sen-
gletnäjumesi, siige tabe caapocapo claabe te joomlige. Tabe jejemige neeneni kämäge cama
imäbägrä bine coo piiyepu teeme iganewale bine iyeta budre me aglecame Betelehema
cewe ngalebora je piiyepu teeme wajwa je lui cewe cabu ta. Tabe neeneni kämäge cama
imäbägrä bine piiyepu teeme ingwe ca lui imäbägrä bine aglecame naace popi jejemige,
ingle bimu acita gome ca lui cina saaclepi, tabe teeme bau ca umle läbitepi, egä neeneni
kämäge ngalebora teepi pui wale ne jääpänanepesi.
17 Apu toraca me äbitige mename biname Yeremiya lipu niinäce gaabe me itu jiicuji egä,
18 “Teepi Raama cewe ca ala itecijenemige
piiyepu ngenecu bora babo ele.
Raakela ele ongenige teeme bägrä bime tääpume,
tabe singi lica teebine owe äswime,
ingle teepi opo puma lica gemi.”

Yoosepa naabi Aikupito ca Täcnäränisi

19 Heroda liba budre äbitige, piba Yageyame me mename seemo te taboclomtige Yoosepa
bau me Aikupito je, wama secärige egä,
20 “Arpinanti, bägrä ne ecati teeme mage cama, äcnäräneye Israela gawe cabu me, ingle
lui cina bägrä ne aglime jaawenanepesi, budre gemi.”
21 Puma cita ca Yoosepa arpinantige, mage bägrä bine aacatige, äcnäränisi Israela me.
22 Yoosepa liba itecijige, egä Arkela teeme babe Heroda me puupu itu jaacatepi, mope
biname me itu läbitepi Yuudea probins ngalebora, siige tabe wälu äbitige Yuudea me
acnenutame. Puma cita ca Acejiyame te cuta nuuja wama secärige tabe otnime Galilaya
probins cabu me, siige tabe piiyeme ädige.
23 Teepi puga aanajänige cewe ngii Nasareta je. Apu ibibi äbitige Acejiyame me mename
biname bime mene egä, “Teebine Nasareta biname ca cire yaainepesi.”

3

Yoane Niiye ca Äciseja Biname te Mene Jejananemige
(Mareko 1:1-8; Luuka 3:1-18; Yoane 1:19-28)

1 Pui padare cabu Yoane niiye ca äciseja biname te tädige, gije abacitige mene jajanename
daapo taatu cewe cabu je Yuudea gawe ngalebora.
2 Tabe apu jiicemige egä, “Weene niiya mule cabu ca atatrongärineye, ingle Acejiyame te
mameta gyene biname bine waadena.”
3 Yoane peese nyene pui biname, Acejiyame me mename biname Isaya lui poto cidi me
itu jiicuji egä,
“Daapo taatu cewe cabu biname te babo tagepogogo ca cire jiicepi egä,
‘Gaabe ne emacetnäjeye Yageyame tääpume,
weeme mule bine conocäco jewenemeye teeme otni tääpume!’ ”
4 Yoane me cäbletääpe lui kamela me ngäli ca wawenäneji ge, piiyepu tabe kamela tääpe
baagi ca asigräneji ge ibi cabu. Tabe sesi pana gwidape bine yäärngäjimuge piiyepu uri niiye
yäänäjuge.
5 Biname cina saacluge teeme bau me Yerusalema ca, iyeta poto ta Yuudea gawe cabu ca
piiyepu Yoridana baduge neeneni poto ca.
6 Tabe piba teebibine niiye ca jicisäjemige Yoridana baduge cabu, teepi liba teeme niiya
mule bine jewabudnäjimisi.
7 Yoane liba jepänimige bucurage Parisea sigu biname piiyepu Sadukea sigu biname cina
otni teeme bau me niiye ca äciseja tääpume, tabe jejemige egä, “Weene cobyame pana
angletne-jayame biname gemi! Weene apu jingenininige, egä weebibine liba niiye ca
birige äciseja, weene siige piba cire uucratnipeye mäpu daremu cabu ca, Acejiyame te lui
ne cire täätyepepi.
8 Weene eei mule bine jewenemepeye, lui cina jiwabininusi, egä weene siige bii tata-
trongärininiye niiya mule cabu ca.
9 Piiyepu cuta weene apu gone jingenininige egä, ‘Ingle Abrahamo lui cime kaakesaare
gyene, peei name pi cine mäpu daremu ne lica cirege päpäna Acejiyame bau ca.’ Cane

weebibine jijenininine, egä Acejiyame liba singi gyene, tabe ibibi gyene ai kula bine ateplengäjame Abrahamo me kaakesaare tääpume.
10 Yäpä acitäneji gyene uli maape. Lui uli cina miijirage kuu lica yääyemuge, yaargawimusi, uliobo cabu me yiisabimusi.
11 Cane weebibine niiye ca jicisäjenininine awabame, egä weene siige bii tatatrongärininiye weeme niiya mule cabu ca. Yepä laati te pa tädepi cäme ingwe ca, tabe weebibine Aceji Seemo ca piiyepu uliobo ca page jicisäjipi. Uliobo te lipu domäji bine yaabemuge, tabe pepu pagege weeme cabu ca jugijugi mule bine äciseja. Tabe baborage gyene, cane matikäli gäne. Cane ibibi lica gäne teeme ernge gwidape seea iibirame.
12 Teeme pisi nyene wiiti kuu ämleceja gwidape wiiti kuu mälwä cama maramara me wawename. Tabe kuu bine teeme mete cabu me cire yaawademepi, mälwä bine ätuma cäco uliobo cabu me cire yiisabemepi ayi tääpume."

Yoane te Yeesu ne Niiye ca Jicisäjige
(Mareko 1:9-11; Luuka 3:21-22)

13 Piba Yeesu tädige Galilaya gawe cabu ca Yoridana baduge me Yoane te teebine niiye ca puma äcisejame.
14 Yepä Yoane singi ge Yeesu me ngenecu atatrongtame, siige tabe jejige egä, "Maane te cebine miiji niiye ca äciseja, peei name pi maane ngeno me tädite cäme bau me niiye ca äciseja tääpume?"
15 Yeesu jejige egä, "Ai taje maane jeweni, cane ngena tääpume naajenine. Apu mule ca mine jewenenago, Acejiyame ngena tääpume singi." Yoane Yeesu me mene jecatige, siige teebine niiye ca jicisäjige.
16 Yeesu ne liba niiye ca jicisäjige, tabe piba tarpatige niiye cabu ca. Piba taatu cabucewe te iitnige teeme tääpume, siige tabe jepänige Acejiyame me Seemo te äina je gimäe ele pana teeme papa cabu me.
17 Puma cita ca tagepogogo te tädige cabucewe ca egä, "Ai lui cäme ngenecurage bägrä gyene. Cane baborage ngenecu miiji gäne teeme tääpume."

4

Satani te Yeesu ne Epicetneräjige
(Mareko 1:12-13; Luuka 4:1-13)

1 Puma cita ca Aceji Seemo te Yeesu ne ecanige daapo taatu cewe cabu me Satani te teebine puma apicetnäräjame.
2 Tabe liba footi bimu footi ciiye cama deedei cäco enajige puma, piba loolomecewe te joomlige.
3 Puma cita ca Satani te teeme bau me tädige, jejige egä, "Maane liba Acejiyame me Bägrä gäte, ai kula bine jejemi buluduu me ateplengame."
4 Yeesu jejige egä, "Oogäräneji mene te apu jiicenige egä, 'Deedei taatu te ireclota lica yääcärimuge biname bine, yepä iyeta mene Acejiyame lui jiicemuge.' "
5 Puma cita ca Satani te Yeesu ne ecanige babo cewe Yerusalema me, Acejiyame tääpume mara me lui cewe wawenäneji ge, siige teebine puga etecwantige iiwäreja mete toro cabu caburage je,
6 jejige egä, "Maane liba Acejiyame me Bägrä gäte, maane ama cita ca uuplacamti gawe me, ingle Oogäräneji mene te jiicenige egä,
'Acejiyame te teeme mename seemo bine cire jaajemepi määme poto cidi me;
siige teepi meebine teeme ime cabu cire naacanepesi,
piba maane määme ernge ne kula cabu lica pa jimudnärepi.' "
7 Yeesu Satani ne jejige egä, "Oogäräneji mene te cuta jiicenige egä, 'Maane dupe päpäname määmämu gone läbitute Yageyame määme Acejiyame ne apicetnärame, egä tabe kälyä nawenuge.' "
8 Puma cita ca Satani te Yeesu ne ecanige babo podo caburage me, puma teebine jewabäjige maramara mope biname bime gawe piiyepu teeme iyeta lijalija gwidape,
9 siige jejige egä, "Iyeta ai cane meebine nääcärenine, maane liba kokorare ca ääpednutenite cebine awejename."
10 Yeesu teebine jejige egä, "Satani, äyeblingti cäme bau ca, ingle Oogäräneji mene te apu jiicenige egä, 'Yageyame, määme Acejiyame ne yaawejanuye, cuta teeme taatu singi ne jewenepi.' "
11 Siige Satani te Yeesu ne ebmalige; Acejiyame me mename seemo cina piba seclige teebine ätityerame.

Yeesu Teeme Kaakesea ne Jegednige Galilaya Probins cabu
(Mareko 1:14-15; Luuka 4:14-15)

12 Yeesu liba itecijige, egä Yoane ne krokeciiye mete me bisinglantisi, tabe acnenutige
Galilaya probins cabu me.
13 Tabe Nasareta cewe je lica enajige, yepä tabe ädige Kaprenauma cewe je lenajame, lui
tage Galilaya sawa gome Seblona Napatali naabime gawe cabu.
14 Apu toraca me äbitige mename biname Isaya me mene egä,
15 “Seblona piiyepu Napatali naabime gawe
piiyepu lui gawe Meditareniya malu gome,
piiyepu Yoridana baduge me bimu acita gome ca lui gawe
piiyepu Galilaya gawe, Acejiyame umle cäco biname cina luma icrajinige;
16 ai maramara gawe cabu, lui biname cina krokeciiye cabu icrajinige,
teepi babo apaclyera ne cirege päpäna.
Cuta lui biname cina wäluwälu icrajinige budre mule name pi,
apaclyera te teeme cabu me cire luungepmalepi.”
17 Yeesu lui padare acnenutige Galilaya me, tabe gije abacitige mene jajanename egä,
“Tatatrongärineye weeme niiya mule cabu ca, ingle Acejiyame te mameta gyene biname
bine waadena.”

Yeesu Poto Cibubade Biname bine Ala Tesoglicmige
(Mareko 1:16-20; Luuka 5:1-11)

18 Yeesu liba ädige Galilaya sawa ligi ta, tabe jääpänige nanigane wäsi bine, Simona (lui
ne einenisi Peteru ca) piiyepu teeme igane Andrea. Teepi net bine yiisabäjemäsi sawa bora
me, ingle teepi cibubade biname ge.
19 Yeesu teebibine jaajige egä, “Siclege cane cama otnime cäme abiberäja bägrä lenajame.
Weene niinäce lipu cibu bine toomläjenanemumeye, page cane weebibine ibiberäjinine
biname bine cäme bau me pepu waadename.”
20 Piba taatu teepi teeme net bine ebmalemäsi Yeesu cama yepä otnime.
21 Puma cita ca cerämu tabe ädige, cuta nuuja nanigane wäsi bine jääpänige, Yakobu naabi
Yoane Jebedayo me bägrä. Teepi teeme poo cabu jage teeme babe Jebedayo cama, net bine
emacetnäjemäsi. Yeesu Yakobu Yoane naabibine ala taasoglicige teta cama otnime.
22 Teepi piba taatu teeme babe ne ebmaläsi poo cabu, Yeesu cama aaclige.

Yeesu Biname bine Ebiberäjimige, Mene Jejananemige, Pita cabu ca Miiji Jewenanemige
(Luuka 6:17-19)

23 Yeesu Galilaya probins cabu iyeta poto ta waatnetnäjuge. Tabe biname bine
yaabiberäjimuge teeme abasecretna mete cabu ta, Miiji Mene jaajananemuge, egä Ace-
jiyame te biname bine pagege waadena, piiyepu cuta tabe biname bine maramara pita
cabu ca miiji me jaawenanemuge.
24 Yeesu ne idre jecenanisi iyeta poto ta Suriya gawe cabu. Pipu pi teeme bau me biname
bine sewadäjemisi, lui cina cewe loocananinusi maramara pita coo mäpu name pi, naace
niiyarage cable teeme trupa cabu, oonina pita piiyepu tääpe nuuja poto budre. Yeesu iyeta
teebibine miiji me jewenanemige.
25 Bucurage biname cina Yeesu ne ingwe sicwisi Galilaya gawe cabu ca, Ten Modamoda
Cewe gawe cabu ca, Yerusalema ca, Yuudea gawe cabu ca piiyepu Yoridana baduge me
bimu acita gome ca.

5

Ngenecu Miiji Laati Bemi?
(Luuka 6:20-23)

1 Yeesu biname tomi bine liba jepänimige, tabe piba jegelige podo cabu me, puga adnatige.
Teeme abiberäja bägrä cina jewaclomtisi teebine,
2 siige tabe gije jecitige teebibine abiberäjame egä,
3 “Ngenecu miiji eei gemi,
laati bemi owecumete seemo ireclota ngalebora;
Acejiyame te teebibine yaawadimuge.
4 Ngenecu miiji eei gemi,
laatibi ele yaangenetnemuge;
Acejiyame te teebibine owe yääswemuge.
5 Ngenecu miiji eei gemi,
laati bemi Acejiyame taatu cabu me ire;
teepi jääpänimusi Acejiyame ngena tääpume ituge iicana.
6 Ngenecu miiji eei gemi,
laati bemi baborage singi wawename Acejiyame me singi;
teeme peei singi te toraca me läbituge.

7 Ngenecu miiji eei gemi,
laatibi poto biname bine owecu jaawenimusi;
teepi cuta owecu ne jääpänusi teeme tääpume.
8 Ngenecu miiji eei gemi,
laati bemi yepä taatu ngene atwana cama;
teepi Acejiyame ne jääpänusi.
9 Ngenecu miiji eei gemi,
laati bemi poode wawenetnäja biname;
teebibine Acejiyame me bägräwale ca birige aina.
10 Ngenecu miiji eei gemi,
biname cina lui bine sabe jaawenanemusi,
ingle naace popi teepi Acejiyame me singi ne jaawenusi;
Acejiyame te teebibine yaawadimuge.
11 Weene ngenecu miiji gemi, biname cina liba niiya mene jiicemusi weeme poto cidi me, sabe jiwenininusi piiyepu walya jicamininusi cämiji pi.
12 Weene miiji baborage ngenecu miiji piiyepu gege, ingle weene cabucewe je baborage daremu ne cire jepänepeye. Acejiyame me mename biname lui cina weeme niinäce gaabe itu secluji, teebibine cuta pepu ituge sabe wawena."

Yeesu me Binamewale Epu Pana Gemi Caapereniiye coo Apaclyera Liiyepu (Mareko 9:50; Luuka 14:34-35)

13 "Weene caapereniiye pana gemi gawecewe biname bime tääpume. Caapereniiye me kaakesea pisi nyene, yepä teeme mite te liba lapiruge, weene ingwe ca äblicäco caapereniiye ne cuta mite me wawena. Mite cäco caapereniiye nuuja miiji lica gyene, peei name pi gaabe cabu yaajarusi, biname cina siige ernge ca jääbrecäjusi.
14 Weene apaclyera pana gemi gawecewe biname bime tääpume. Babo cewe te podo papa cabu äblicäco ämlitäneji lenajame.
15 Biname te liba lampa ne jaabotuge, tabe diiba ca lica yaacwabuge, yepä cabu me yaatecwantuge, siige puma cita ca biname bine saapaclyäremuge mete ngalebora.
16 Weene pepu cuta biname bine yaapaclyäremuye, egä teepi liba weeme miijimiji mule bine jääpänanemusi, siige piba eso yääcärusi weeme Babe ne, cabucewe je lui te enajenige."

Yeesu me Abiberäja Mene Cotre poto cidi me

17 "Weene gone apu angi, egä cane itu tädujine Moose me Cotre mene bine piiyepu Acejiyame me mename biname bime abiberäja mene bine sabe wawename. Eewe, cane tädujine peei mene bine toraca me wawename.
18 Cane toraca jijenininine, egä cabucewe piiyepu gawecewe liba taatu aanajenige, licarage nuuja leta ne coo matikolä maaku ne cirege äyeblingta Cotre mene cabu ca, ngälu lui mule poto cidi me jiicenenemige, cirege äbita.
19 Pipu pi laati te liba jaatropangtuge yepä cotre ne, ngänu gyene matikolä cotre, piiyepu biname bine yaabiberäjimuge teepi peei yepä mule wawename, tabe matikäli gyene Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge. Yepä laati te cotre bine yäächwetnimuge piiyepu biname bine yaabiberäjimuge teepi peei yepä mule wawename, tabe baborage gyene Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge.
20 Cane toraca mene jijenininine: weeme conocäco mule cina liba lica itucärenenemisi Parisea sigu biname piiyepu cotre abiberäja biname bime conocäco mule bine, siige Acejiyame te piba weebibine lica iwadininuge."

Yeesu me Abiberäja Mene Claabe Äbita poto cidi me

21 "Weene ituge ätecija, egä mime saarewale bine sasa jajeji gemi egä, 'Gone nuuja biname ne budre me yaagluye. Laati te liba yaagluge biname ne budre me, teebine cirege ablawa.'
22 Yepä cane te jijenininine weebibine, egä laati te liba claabe läbituge nuuja ätrunga biname tääpume, teebine miiji birige ablawa. Coo laati te liba teebine jaajuge egä, 'Maane papa biname gäte,' siige pui biname ne miiji yaacanusi mutre biname cina ablawame. Coo piiyepu laati te liba nuuja ätrunga biname ne jaajuge egä, 'Maane Acejiyame umle cäco biname gäte,' tabe epu niiyarage gyene, egä tabe miiji uliobo puupu cabu me otni.
23 Peei name pi maane liba yaacanute owecu gwidape ne Acejiyame me mete cabu iiwäreja dade cabu acitame, siige maane puma ngene jwaatwute egä, 'Nuuja ätrunga biname te claabe gyene cäme tääpume,'
24 maane owecu gwidape ne ebmalepi iiwäreja dade opo gaabe, ädepi poode wawename määme biname cama, piba tacnenutepi owecu gwidape Acejiyame ne ceerame.
25 Laati te liba naaitnäjuge, siige singi birige ablaweja puupu cabu me acaname, maane gaabegabe teebine watawata poode me jaawenute, weene liba cäro camu ge ablaweja

puupu cabu me atyaramta. Maane liba poode wawena cäco, cije tabe ablaweja biname me ime cabu naacituge, siige tabe te teeme ätityera biname bine jaajemuge meebine acaname krokeciiye mete cabu acitame.
26 Cane toraca mene naajenine: maane lica tasatute, ngälu iyeta daremu yaapirute."

Yeesu me Abiberäja Mene Magebi piiyepu Ngulebägrä Ero poto cidi me

27 "Weebibine ituge abiberäja egä, 'Sargi ero mule gone.'
28 Yepä cane toraca jijenininine, egä laati te magebi ne coo ngulebägrä ne singisingi jwäänuge ten cama ero mule wawename, tabe teeme ngenecu bora uja ero jwaawenuge.
29 Määme camu poto irecu te liba naawenuge singi ädrime maane niiya mule wawename, maane miiji watatarage määme peei ngene atwana ne äyeblingta, epu pana irecu ne lipu juungyatute, siige yaajarute. Niiya gyene maane yepä piicwa ne apesera, yepä cerämu niiya gyene maane iyeta piicwa cama uliobo puupu cabu me otni.
30 Määme camu poto ime te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename, maane miiji pui ngene atwana ne watatarage äyeblingta, epu pana ime ne lipu joopotute, yaajarute määme bau ca. Niiya gyene maane yepä piicwa ne apesera, yepä cerämu niiya gyene maane iyeta piicwa cama uliobo puupu cabu me otni."

Yeesu me Abiberäja Mene Coga Ägyi poto cidi me
(Matayo 19:9; Mareko 10:11-12; Luuka 16:18)

31 "Biname bine cuta ituge abiberäja egä, 'Rooriye te liba singi teeme coga ne ägyime, tabe miiji peba ne oogära ägyi poto cidi me, siige pui peba cama jwäätyepuge teeme coga ne.'
32 Yepä cane te jijenininine: lui rooriye te liba teeme coga ne jwäägyuge poto ingle name pi yepä lica sargi ero mule name pi, siige tabe teebine jwaawenuge ero wawename, tabe liba nuuja rooriye ne yaacatuge. Cuta nuuja rooriye lui te teebine waacatuge, tabe ero jwaawenuge."

Yeesu Ngena Ebiberäjimige Mene Atropengta poto cidi me

33 "Weene cuta ituge ätecija, egä mime saarewale bine sasa jajeji gemi egä, 'Maane gone määme mene atropengta, yepä jewenepi maane Acejiyame me ngii cabu ngena ituge jaji wawename.'
34 Yepä cane te jijenininine weebibine, egä weene liba mene iicema je, weene gone nuuja me ngii cama iicana pui mene ne atropengta cäco me wawename. Weene gone cabucewe me ngii cama iicana, ingle Acejiyame me lenaja puupu gyene.
35 Cuta gone gawecewe me ngii cama iicana, ingle teeme ernge acita gawe gyene; cuta piiyepu Yerusalema me ngii cama gone iicana, ingle babo mope biname me cewe gyene.
36 Määme mope me ngii cama cuta gone jiicute, ingle maane äblicäco gäte yepä matikäli edingäli ne bulubulu me coo cäsäcäsä me wawena.
37 Weene gone nuuja mene jiicuye, yepä 'yoo' taatu jiicuye, weene liba singi ngena wawename, cuta 'lica' taatu jiicuye, weene liba singi lica. Nuuja mene cerämu weene liba jiicuye, peei lui Satani me bau ca gyene."

Yeesu me Abiberäja Mene Daremu Wawena poto cidi me
(Luuka 6:29-30)

38 "Weebibine ituge abiberäja egä, 'Biname te liba nuuja biname me irecu ne sabe jaawenuge, pui biname ne cuta miiji daremu awecnista teeme irecu ne sabe wawename. Piiyepu biname te liba nuuja biname me giricu jääglecnutuge, pui biname ne cuta miiji daremu awecnista teeme giricu ne äglecnutame.'
39 Yepä cane te jijenininine weebibine, egä nuuja biname me niiya mule gone daremu wawena. Biname te liba camu poto lakace cabu noororuge, maane latatrongtute tabe meebine säwäci poto lakace cabu cuta oororame.
40 Piiyepu biname te liba naacanuge ablaweja puupu cabu me, ingle tabe singi läbituge määme soto tääpume, maane miiji cuta määme acwaba gwidape yäącärute.
41 Piiyepu biname te liba näädretnicuge maane teeme gwidape bine waadename yepä kilomiita pana padare me, maane neeneni kilomiita pana padare me ewademepi.
42 Biname te liba ngena tääpume näätinäruge, maane miiji ecärepi. Coo tabe liba singi määme gwidape watawata acatame, gone läbwäricute."

Yeesu me Abiberäja Mene Cubuyame poto cidi me
(Luuka 6:27-28, 32-36)

43 "Weebibine ituge abiberäja egä, 'Weene weeme biname bime tääpume singi inajininuge, yepä lui cina weebibine jimugitninusi, weene cuta teebibine jäämugetnemuye.'

44 Yepä cane te jijenininine weebibine, egä lui cina weebibine jimugitninusi, weene
teeme tääpume singi inajipi, piiyepu lui cina sabe jiwenininusi, weene teeme tääpume irecu
ätumutipeye,
45 weene piba päbitipeye weeme Babe me bägräwale me, cabucewe je lui te enajenige.
Tabe yepärage bimu ne jaawenuge acitame niiya biname bime tääpume coo miiji biname
bime tääpume. Tabe cuta ngupe säächärimuge, lui cina conocäco mule jaawenimusi cuta lui
cina conocono mule jaawenimusi.
46 Weene gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bime
taatu cabu me singi, lui cina weeme tääpume singi. Niiyarage täks rarekaake uutecrena
biname cina cuta pepu jaawenusi.
47 Piiyepu weene liba weeme binamewale bine taatu jaawablimuye, weene peei lui
nuuja mara gwidape ne lica jaawenuye. Acejiyame umle cäco biname cina cuta pepu
jaawenusi.
48 Weene miiji epucäco lenaja, weeme Babe te lipu cabucewe je epucäco gyene."

6

Yeesu me Abiberäja Mene Ceera poto cidi me

1 "Weene miiji cängena ire, egä weene gone miijimiji mule bine wawenetnäja biname
bime sobe cabu naace tääpume teepi päpäname. Weene liba apu läbitininuye, weene nuuja
daremu ne lica cirege päpäna weeme Babe bau ca, cabucewe je lui te enajenige.
2 Pipu pi maane liba owecumete biname bine yäächäranemute gwidape, gone cabucabu
yäächäranemute, walya biname cina lipu läbitaninusi abasecretna mete cabu ta piiyepu gaabe
cabu ta. Teepi apu naace name pi läbitininusi egä biname cina teebibine awepyeräjame.
Cane toraca mene jijenininine, egä teepi lui awepyeräja ne jepänenisi biname bime bau ca,
teeme daremu gyene. Teepi nuuja daremu ne Acejiyame bau ca lica cirege päpäna.
3 Yepä maane liba ngena owecumete biname bine yäächäranemute, ogä jewenemepi epu,
camu poto ime te liba ngena jaawenuge, säwäci poto ime te umle cäco.
4 Piba biname cina umle lica birige määme miijirage mule. Yepä määme Babe lui te iyeta
gwidape tääpume umle, tabe meebine miiji daremu cire nääcärepi."

Yeesu me Abiberäja Mene Irecu Ätumuta poto cidi me
(Luuka 11:2-4)

5 "Weene liba irecu lätumutinuye, weene gone läbitininuye walya biname bime pana. Teepi
liba irecu lätumutinusi, teepi singi birige aclajutame abasecretna mete cabu coo piiyepu
gaabe cube cabu, ingle teepi singi biname cina päpäname. Cane toraca mene jijenininine
weebibine, egä teepi lui awepyeräja ne jepänenisi biname bime bau ca, teeme daremu
gyene. Teepi nuuja daremu ne Acejiyame bau ca lica cirege päpäna.
6 Yepä maane liba irecu lätumutute, maane miiji mete bora me abacitepi, grana sermepi,
siige piba irecu ätumutepi määme Babe bau me, lui te päpäna cäco gyene. Maane ngena ne
ogä jaawenute, määme Babe te nääpänuge, siige daremu nääcäruge.
7 Weene liba irecu lätumutinuye, weene gone bucurage papapapa mene iicema Acejiyame
umle cäco biname liiyepu, lui cina apu jaangemuge egä, 'Acejiyame te nitecijinininige,
ingle mime irecu ätumuta lui lecarage gyene.'
8 Weene teeme pana gone läbitininuye, ingle weene liba yäätinäruye, tabe weeme Babe te
uja umle bäbitige, weene singi ngena tääpu memi.
9 Weene apu irecu ätumutipeye:
Cime Babe cabucewe je,
määme miijirage ngii ne opo gaabe me naacitesi.
10 Maane te biname bine ewademepi.
Määme singi ne gawecewe cabu jaawenesi,
cabucewe je lipu jewenenisi.
11 Page nicäranini cime bimu gaabegabe deedei.
12 Maane gone cime niiya mule bine yaawadimute,
cine lipu lica yaawadimusi biname cina lui niiya mule niwenininusi cibibine.
13 Maane gone cibibine niwadininute mäpurage apicetnära cabu me,
yepä niwärimtipi niiya te oomlana wälu pi.
14 Weene liba weemeweme niiya mule bine lica yaawadimuye, piba weeme Babe te
cabucewe je weeme niiya mule bine lica yaawadimuge.
15 Yepä weene liba weemeweme niiya mule bine yaawadimuye, piba cuta weeme Babe
cabucewe je weeme niiya mule bine yaawadimuge."

Yeesu me Abiberäja Deedei cäco Lenaja poto cidi me

16 “Weene liba Acejiyame ne awejena name pi deedei cäco inajininuge, weene gone
owecumete opo inajininuge walya biname cina liiyepu. Teepi naace name pi owecumete
opo yaacrajuge, ingle teepi singi biname cina päpäname, egä teepi deedei cäco icrajinige
Acejiyame ne awejename. Cane toraca mene jijenininine, egä teepi lui awepyeräja ne
jääpänusi biname bime bau ca, peei lui teeme daremu birige. Teeme nuuja daremu lica
cirege.
17 Yepä maane liba deedei cäco naanajuge ingle Acejiyame ne awejena name pi, miiji
maane opo läcisäjute, mope oil ca laganute.
18 Pipu pi nuuja te umle lica birige, egä maane deedei cäco naanajuge, yepä määme Babe,
lui te päpäna cäco gyene, tabe taatu umle birige. Tabe te daremu cire näcärepi, ingle tabe
umle gyene, maane ogä ngena ne jaawenute.”

Gone Gwidape bine Yaatomlicmuye Ai Gawecewe cabu
(Luuka 12:33-34)

19 “Weene gone miijimiji gwidape bine yaatomlicmuye weeme tääpume ai gawecewe
cabu, potäte cina luma gwidape bine sabe jaawenimusi, liiya te luma joomlemuge, cuta
piiyepu eromaame cina liiyeme saacluge ero me.
20 Yepä weene jewenemepeye miijimiji mule bine. Peei lui epu pana gyene, egä weene
miijimiji gwidape bine yaatomlicmuye weeme tääpume cabucewe je, potäte cina luma sabe
lica jaawenimusi, coo liiya te lica joomlemuge coo piiyepu eromaame cina äblicäco äbäcna
ero me.
21 Määme miijimiji gwidape cina luma, määme ngenecu te cuta puma.”

Irecu Lui Tääpe me Lampa Gegi
(Luuka 11:34-36)

22 “Irecu lui tääpe tääpume lampa gegi. Määme irecu cina liba miiji birige, määme tääpe te
iyeta apaclyera taatu birige.
23 Yepä määme irecu cina liba niiya birige, määme tääpe te cuta krokeciiye cabu yaana-
juge. Siige määme cabu lui apaclyera liba krokeciiye birige, piba määme krokeciiye lipu
baborage gyene.”

Yeesu me Umle Mene Acejiyame piiyepu Rarekaake poto cidi me
(Luuka 16:13, 12:22-31)

24 “Biname te äblicäco neeneni modamoda biname bine acenena. Tabe nuuja ne jäägyuge,
nuuja tääpume singi läbituge. Tabe nuuja ne opo gaabe me yaacituge, nuuja ne kaake
ca sääcelyäruge. Peei name pi weene äblicäco gemi neeneni bine acenena, Acejiyame ne
piiyepu rarekaake ne.
25 Cane peei name pi jijenininine, egä weene ngenecu gone, egä weene ngena yaarwuye,
ngena yaanuye, coo piiyepu weene ngena lasigrärinuye. Egäsu ireclota lui baborage gyene,
deedei piiyepu niiye papa gemi; piiyepu tääpe lui baborage gyene, cäbletääpe lui papa gemi.
26 Jepänemeye, cabu je lui ele cina uujananinisi, teepi gije lica yäätemusi, lica yäärucnimusi,
deedei cumä lica yaacranimusi, yepä weeme Babe cabucewe je tabe te teebibine cängena
ire jetwenenemige. Egäsu weene modamoda gemi, ele lui papa gemi.
27 Weene nää miiji gemi weeme ireclota bine ngenecu mäpu ca lecaleca me wawename?
28 Piiyepu weene ngena name pi ngenecu mäpu cäbletääpe poto cidi me? Weene
jepänemeye baace popo cina lipu uutenininisi. Teepi kaakesea lica jaawenimusi, cuta
asigrera gwidape bine lica yaaterutäjimusi.
29 Yepä cane weebibine jijenininine, egä ngänu gyene, mope biname Solomona puu
miijirage cäbletääpe ca abasogäruji, yepä tabe epu miiji opo lica äbituji ai baace popo bime
yepä te liiyepu.
30 Acejiyame te liba apu yaabasogärimuge baace bine, page lui cina ireclota gemi,
ciiyeciye siige uliobo cabu me yiisabimusi, egäsu tabe cuta weebibine isigreräjininuge
cäbletääpe ca. Weeme ätrunga lipu matimati gemi!
31 Weene miiji mäpu ngene atwanena bine abmaläcemame deedei, niiye piiyepu
cäbletääpe poto cidi me.
32 Acejiyame umle cäco biname teepi te jäärngemusi ai gwidape bine, yepä weeme Babe
cabucewe je tabe uja umle gyene, egä ai weeme singi gwidape gemi.
33 Pätä weene miiji niinäce äbitipeye Acejiyame te weebibine waadename piiyepu weene
wawename, tabe ngena tääpume singi, siige Acejiyame te piba icärininuge iyeta weeme singi
gwidape.
34 Pipu pi weene ciiyeciye tääpume ngenecu mäpu gone; ciiyeciye me mäpu lui teeme
yene. Ai bimu me mäpu ibibi gyene ai bimu tääpume.”

7

Yeesu me Abiberäja Mene Biname bine Atrana poto cidi me
(Luuka 6:37-38, 41-42)

1 "Weene gone biname bine jaatranimuye, piba weebibine lica cirege atrana.
2 Ingle naace popi weene lipu teebibine jaatranimuye, weebibine cuta pepu cirege
atrana. Weene luma ngine yaatonäremuye biname bine, weebibine cuta puma ngine birige
atonera.
3 Peei name pi gone määme nuuja ätrunga biname me irecu cabu pläpu ne ire jaatwanute,
maane liba uli pargi ne lica jääpänute määme irecu cabu.
4 Baborage uli pargi liba pisi nyene määme irecu cabu, maane miiji lica gäte määme
biname ne jaji egä, 'Cane määme irecu cabu ca pläpu ne jaacatene.'
5 Maane walya biname gäte! Maane miiji niinäce uli pargi ne määme irecu cabu ca acata,
piba maane cängenarage jepänenite määme biname me irecu cabu ca pläpu ne acatame.
6 Lui gwidape ne mara me ituge wawena Acejiyame tääpume, weene drego bine gone
yääcärimuye, teepi cije tatatrongärininusi weeme bau me, tuusasemalininusi. Piiyepu cuta
weeme kusa bine gone yiisabimuye blome bime bau me, teepi cije jääbrecäjemusi."

Weene Itinäreye, Jirngeye, Eyäjeye
(Luuka 11:9-13)

7 "Itinäreye, piba pagege weebibine ceera: jirngeye, weene piba pagege päpäna; eyäjeye,
piba pagege weeme tääpume iitnana.
8 Iyeta lui cina yäätinärusi, teebibine yääcärimusi; lui cina jäärngusi, teepi jääpänusi; lui
cina yääyäjusi, teeme tääpume jiitnusi.
9 Bägrä te liba yäätinäruge teeme babe ne deedei tääpume, tabe kula lica yääcäruge.
10 Coo tabe bägrä te liba cibu tääpume yäätinäruge, tabe niiyarage cobyame lica yääcäruge.
11 Weene puu niiya biname gemi, yepä weene umle gemi miijimiji gwidape weeme
bägrä bine ceera. Egäsu nata weeme Babe lui cabucewe je enajenige, tabe cuta piba
yääcäranemuge miijimiji gwidape, lui cina teebine yäätinärusi.
12 Weene singi biname cina ngena wawename weeme tääpume, weene miiji pepu
wawena teeme tääpume. Ai abiberäja lui Moose me Cotre cabu pisi nyene piiyepu
Acejiyame me mename biname cina apu ebiberäjimujisi."

Lui Gaabe te Ädenige Iyeteta Ireclota cabu me
(Luuka 13:24)

13 "Weene susurage grana cabu me ebäcneye, ingle lui grana gyene uliobo puupu cabu
me, daamle gyene pui grana, piiyepu lui gaabe te ädenige pui grana cabu me plowa gyene,
siige bucurage cina piiyeme otneninisi.
14 Yepä lui grana gyene iyeteta ireclota puupu cabu me, susu gyene pui grana, piiyepu
lui gaabe te piiyeme ädenige mäpu gyene, siige nesae taatu cina pui gaabe ne jepänanenisi."

Yeesu me Abiberäja Mene Uli piiyepu Teeme Kuu poto cidi me
(Luuka 6:43-44)

15 "Weene ireire inajipi walya mename biname bime tääpume. Teepi weeme bau me
saacluge maamoi bime opo pana, yepä teepi teeme ngenecu bora agliyame wulp pana
birige.
16 Weene lipu uli ne opo yaawatnuye teeme kuu cabu ca, weene cuta teebibine pepu opo
yaawatnimuye teeme mule cabu ca. Pägepäge seeasea cina waina kuu lica yääyemuge, cuta
gargale cina lica piigi kuu yääyemuge.
17 Miijirage uli lui miijimiji kuu yääyuge; niiyarage uli lui niiyaniya kuu yääyuge.
18 Miijirage uli te äblicäco niiyarage kuu äyi; niiyarage uli te äblicäco miijirage kuu äyi.
19 Iyeta uli lui cina niiyaniya kuu yääyemuge, yaargawimusi, uliobo cabu yiisabimusi.
20 Yoo, weene walya mename biname bine cuta teeme mule cabu ca opo yaawatnimuye."

Mene Atrana Bimu poto cidi me
(Luuka 13:25-27)

21 "Iyeta lui cina najananusi egä, 'Yageyame, Yageyame,' teepi iyeteta ireclota ne lica
cirege päpäna Acejiyame cama cabucewe je, yepä eei taatu cina cirege päpäna, lui cina
jaawenimusi cäme Babe cabucewe je ngena tääpume singi.
22 Atrana bimu liba cirege, piba bucurage cina cire najanepesi egä, 'Yageyame,
Yageyame, cine nata määme ngii cabu Acejiyame me tagepogogo mene jaajananemusi,
cuta määme ngii cabu niiyaniya cable bine yääyecräjemusi piiyepu bucurage ciitaca mule
bine jaawenanemusi.'

23 Puma cita ca cane pui biname bine cire jaajemepene egä, ‘Cane umle cäco gäne weene.
Weene niiya mule biname gemi, äyeblengäjineye cäme bau ca.’ ”

Yeesu me Abiberäja Mene Neeneni Mete Raranga Biname poto cidi me
(Luuka 6:47-49)

24 “Iyeta biname lui cina yäätecijemuge cäme ai mene, siige pui mene ibi jaawenimusi,
teepi umle biname pana birige, lui te mete ne kula papa cabu erangige.
25 Tabe lui mete ne erangige, siige ngupe te piba secirige, igi cama tädige, cuta babo
buuwe te tipwäjige, yepä mete te lica itramige, ingle kula papa cabu jage.
26 Iyeta biname lui cina yäätecijemuge cäme ai mene, yepä pui mene ibi lica jaawenimusi,
teepi buduma biname pana birige, lui te mete ne koriyo papa cabu je erangige.
27 Ngupe te secirige, igi cama tädige, babo buuwe te tipwäjige, siige pui mete te iyeta peega
ecirige.”
28 Yeesu liba teeme ai mene iicema epirige, biname cina mutäcäco ge teeme abiberäja
mene name pi,
29 ingle teeme abiberäja mene epu lica ge cotre abiberäja biname bime liiyepu. Pätä
tabe epu ebiberäjimige, lui biname me conocäco pisi nyene biname bine jajime teepi ngena
wawename.

8

Yeesu Lepera Pita Biname ne Miiji me Jewenige
(Mareko 1:40-45; Luuka 5:12-16)

1 Yeesu liba täinige podo cabu ca, bucurage biname cina teebine ingwe sicwisi.
2 Piba yepä lepera pita biname te tädige teeme bau me, kokorare ca ääpednutige teeme
opo gaabe je, jejige egä, “Babo biname, maane liba singi gäte, maane miiji gäte cebine pita
cäco me wawena.”
3 Yeesu ime uutige teeme bau me, joomlige, jejige egä, “Yoo, cane singi gäne. Maane pita
cäco äbiti!” Piba taatu tabe miiji me äbitige teeme lepera pita cabu ca.
4 Yeesu puma cita ca teebine jejige egä, “Maane nääätecijege, gone nuuja biname bine
umle jaawenimute, cane lipu meebine miiji naawenine. Yepä maane conocäco ädi iiwäreja
biname bau me, tabe te määme tääpe pa naawatnäjepi. Moose lui owecu gwidape jiicuji
Acejiyame ne iiwärejame, maane piba pui ecärepi teebine tabe iiwärejame. Biname cina piba
umle pa läbitipesi, egä maane miiji gäte.”

Yeesu Cubu Mope Biname me Kaakesea Bägrä ne Miiji me Jewenige
(Luuka 7:1-10)

5 Yeesu liba abacitige Kaprenauma cewe me, cubu mope biname, lui te Israela biname
lica ge, piba tädige teeme bau me, itemlige teebine ätityerame.
6 Tabe Yeesu ne apu jejige egä, “Babo biname, cäme kaakesea bägrä te ätwitäneji enajenige
mete cabu. Tabe pita name pi naabe cewe oocaninige, äblicäco ge arpinenta.”
7 Yeesu jejige egä “Cane tädenine teebine miiji wawename.”
8 Yepä tabe pui cubu mope biname te jejige egä, “Oo babo biname, cane nuuja miiji lica
gäne! Cäme mete me gone tädute. Maane yepä mene taatu jiicepi cäme kaakesea bägrä te
miiji äbitame.
9 Cäme cuta piti nemi niinäce gaabe biname piiyepu ingwe gaabe biname. Cane liba cäme
ingwe gaabe biname ne jaajune egä, ‘Ädi,’ tabe läduge. Nuuja ne liba jaajune egä, ‘Tädi,’ tabe
täduge. Cuta piiyepu cane liba cäme kaakesea bägrä ne jaajune ngena wawename, tabe
jaawenuge.”
10 Yeesu liba teeme mene jitecijige, tabe mutäcäco äbitige, siige teeme ingwe äcwiyame
biname bine jejemige egä, “Toraca gyene, cane nuuja Israela biname ne apu ätrunga cama
lica ituge päpäna.
11 Cane weebibine jijenininine: bucurage cina cire saaclepi bimu acita gome ca piiyepu
bimu äpula gome ca, siige cire ladnatärepi Abrahamo, Isacako, Yakobu cama cabucewe je
Acejiyame me soriyomu cabu.
12 Yepä lui cina miiji cirege pui soriyomu cabu äbäcna, teebibine cire yiisabemepesi
krokeciiye cabu me. Teepi puma ele cire yaangenetnemepi, giricu cire yaatebecmepesi.”
13 Siige puma cita ca Yeesu pui cubu mope biname ne jejige egä, “Äte, acnenuti mete
me. Maane ngena ne jitrungenite, peei te läbitege.” Siige teeme kaakesea bägrä te puirage
padare cabu miiji äbitige.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji me Jewenimige
(Mareko 1:29-34; Luuka 4:38-41)

14 Yeesu ädige, Peteru me mete me abacitige. Tabe teeme gite ne puma jopänige gebale
cama ätwitäneji.
15 Yeesu teebine ime gome jwoomlige, siige gebale te obmalige. Tabe puma cita ca
arpinantige, Yeesu ne mogobi jewenige.
16 Liba mämleteca ge, piba biname cina bucurage biname bine sewadanemisi Yeesu
bau me, lui bime trupa cabu niiyaniya cable puga ge. Yeesu iyeta cable bine mene ca
iyecräjemige piiyepu iyeta pita biname bine miiji me jewenanemige.
17 Tabe ai ne naace popi jewenige mename biname Isaya me mene te toraca me äbitame
egä, "Tabe cime pita bine teeme cabu icranige, tabe cime tääpe mäpu bine ewadimige."

Mene Yeesu ne Ingwe Äcwi poto cidi me
(Luuka 9:57-62)

18 Yeesu liba bucurage biname bine jepänimige teebine awaclomta je, tabe teeme
abiberäja bägrä bine jejemige teepi sawa nuuja poto doro me uuraname.
19 Teepi ingwe yuurisi, niinäce yepä cotre abiberäja biname te tädige Yeesu bau me, jejige
egä, "Abiberäja biname, ngänu gyene, maane liiyeme ädenite, cane määme ingwe ädenine."
20 Yeesu jejige egä, "Poks bime bora piti nemi lenaja tääpume piiyepu ele bime mete piti
nemi, yepä cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cäme tääpume puupu
lica gyene cäme mope acitame."
21 Puma cita ca lui biname cina Yeesu ne jitrungisi, teeme yepä te jejige egä, "Babo
biname, cane singi gäne meebine ingwe äcwime, yepä cane lipu gäne niinäce otni cäme babe
ne gape acitame?"
22 Yeesu jejige egä, "Laati bemi seemo ireclota cabu budre, teepi te teeme budre biname
bine gape cabu me yaacranimusi. Maane cebine ingwe näcwi."

Yeesu Sawa cabu Buuwe ne Jiibige
(Mareko 4:35-41; Luuka 8:22-25)

23 Yeesu poo cabu me acenutige, teeme abiberäja bägrä cina teta cama acetnärige.
24 Teepi liba eclige, baborage buuwe te tipwäjige sawa cabu, siige uule kuu cina poo ne
itrugärisi. Yepä Yeesu ute ge.
25 Abiberäja bägrä cina eclige, teebine elotnantisi, jejisi egä, "Yageyame, nitityärini! Mine
labumitninago!"
26 Yeesu jejemige egä, "Weene wälu ngeno memi? Weeme ätrunga matikolärage gyene."
Tabe abujängtige, kokre cama buuwe piiyepu uule kuu bine mene jejemige, siige piba
bulubulu mataru te enajige.
27 Abiberäja bägrä cina mutäcäco äbitininisi, jiicisi egä, "Ai biname Laasi nyene? Buuwe
piiyepu uule cina teeme mene jitecijisi."

Yeesu Miiji Jaawenige Neeneni Biname bine Niiya Cable cama
(Mareko 5:1-20; Luuka 8:26-39)

28 Yeesu sawa nuuja poto doro me yuurige, atyaramtige Gadara gawe cabu me, siige
neeneni rooriye cina tewacletnäjäsi teebine puma. Kula waja cabu lui gape gemi, teepi pui
cabu ca tasatäsi. Teeme trupa ngalebora puga ge niiyarage cable. Teepi mage girigale ge,
peei name pi nuuja biname te singi lica ge pui gaabe cabu otnime, teepi luma aanajenanige.
29 Siige teepi liba Yeesu ne jepänäsi, ala abayäsi egä, "Acejiyame me Bägrä, maane singi
ngena wawename cime tääpume? Maane watrangeca je tädite cibibine sabe wawename."
30 Seeji cudecewe padare puga ge baborage ngeerangera blome tomi, deedei tääpume
yuunguretnäjimisi.
31 Puma cita ca cable cina Yeesu ne jejisi egä, "Maane liba singi gäte cibibine äyecrejame,
nityepini blome bime trupa cabu me."
32 Yeesu jejemige egä, "Yoo, naaclege!" Siige teepi aabmalisi pui neeneni biname bine,
eclige, blome bime trupa cabu me ebäcnisi. Iyeta blome tomi te podo cabu ca uuwamitnige
gawe me, sawa cabu me uupletnärige, siige abumitnige.
33 Blome ire atwi biname cina uucratnige, eclige babo cewe me. Puma teepi biname
bine jebaitnemisi iyeta, ngena cina bäbitininisi niiya cable cama lui neeneni biname bime
tääpume.
34 Puma cita ca iyeta biname pui babo cewe cabu ca eclige Yeesu ne päpäname, siige liba
jepänisi, jejisi teeme gawe ne abmalame.

9

Yeesu Miiji me Jewenige Tääpe Nuuja poto Budre Biname ne
(Mareko 2:1-12; Luuka 5:17-26)

1 Yeesu poo cabu acenutige, sawa ne yuurige, atyaramtige teeme cewe me.

2 Biname cina waaku cabu secanisi tääpe nuuja poto budre biname ne. Yeesu liba
jepänimige, egä teepi baborage ätrunga cama gemi, tabe pui pita biname ne jejige egä, “Cäme
biname, wälu gone! Maane kälyä gäte määme niiya mule cabu ca!”
3 Yeesu gome puga ge cotre abiberäja biname. Teepi teemämu jitranisi egä, “Ai biname te
Acejiyame me ngii ne sabe jewenige, ingle tabe taatu gyene biname ne kälyä wawename
teeme niiya mule cabu ca.”
4 Yepä Yeesu umle äbitige teeme ngene atwanena, siige tabe jejemige egä, “Weene ngeno
memi niiya ngene atwanena cama?
5 Lui gyene plowa iicana ai pita biname ne jajime egä, ‘Maane kälyä gäte määme niiya
mule cabu ca,’ coo ‘Arpinanti, abujängti, siige ädi.’
6 Yoo siige, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane lui gwidape
jewenenine, weene pui cabu ca opo nawatniniye, egä cäme conocäco pisi nyene biname
ne kälyä wawename teeme niiya mule cabu ca.” Siige puma cita ca tabe pui tääpe nuuja
poto budre biname ne jejige egä, “Arpinanti, abujängti, määme waaku ne ecati, mete me
ädi!”
7 Puma cita ca pita biname te arpinantige, mete me ädige.
8 Lui biname cina jepänisi, teepi cälu te jitemige, Acejiyame ne eso ecärisi, tabe biname
bine lipu kokre ituge ceera.

Yeesu Matayo ne Ala Tesoglicige
(Mareko 2:13-17; Luuka 5:27-32)

9 Yeesu pui cewe ne sebmalige. Tabe liba ädige, tabe täks rarekaake uutecrena biname
ngii Matayo ne jepänige. Tabe adnatäneji enajige teeme kaakesea mete cabu, siige Yeesu
teebine jejige egä, “Tädi cane cama otnime.” Matayo abujängtige, teta cama ädige.
10 Ingwe ca Yeesu liba deedei äbitige Matayo me mete cabu, bucurage täks rarekaake
uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname teepi seclige deedei äbitame Yeesu
piiyepu teeme abiberäja bägrä cama.
11 Parisea sigu biname cina liba jepänisi Yeesu teta cama deedei äbita je, teepi teeme
abiberäja bägrä bine jejemisi egä, “Weeme abiberäja biname te lipulipu deedei äbitenige
täks rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname cama?”
12 Yeesu jitecijemige, jejemige egä, “Lui biname cina miiji birige, teepi dokta tääpume
singi lica, yepä lui cina pita cama birige, teepi singi dokta tääpume.
13 Weene miiji umle äbitineye, ai mene ngena tääpume myene egä, ‘Cane singi lica gäne
biname cina cebine iiwärejame, yepä cane singi gäne teepi nuuja biname bine owecu
wawenecame.’ Cane lica tädujine ala asoglecame lui cina apu jaangemuge, egä teepi
conocäco biname gemi, yepä cane conocono biname bine ala asoglecame tädujine.”

Ätemleja Deedei Ärwäja cäco Lenaja poto cidi me
(Mareko 2:18-20; Luuka 5:33-35)

14 Yoane niiye ca äciseja biname me abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, itemlisi
egä, “Ai lipu gyene, egä cine piiyepu Parisea sigu biname jäje deedei ärwäja cäco ninajin-
inuge Acejiyame ne awejename, yepä määme abiberäja bägrä cina umle cäco gemi pipu
äbita?”
15 Yeesu jejemige egä, “Atejäclmuta soriyomu ne liba yaaclitusi, biname cina owecumete
opo lica birige, mamye rooriye te liba teta cama pisi nyene. Yepä, padare te cire tädepi liba
mamye rooriye ne cire yaacatepesi, teepi piba cire yaacrajemepi deedei ärwäja cäco.”

Ngene ca Agli Mene Kirece piiyepu Sasa Mule Aweceja poto cidi me
(Mareko 2:21-22; Luuka 5:36-39)

16 “Nuuja te kirece äciseja cäco cäbletääpe pläsu ne sasa cäbletääpe bora cabu lica
yääswäruge. Tabe liba pepu jaawenuge, siige cäbletääpe ne liba jääcisäjuge, pui kirece
cäbletääpe pläsu te lacalomluge, siige sasa cäbletääpe ne jääseglärugе. Puma cita ca kirece
pläsu te läwälutuge sasa cäbletääpe cabu ca, siige bora te babo läbituge.
17 Piiyepu nuuja te kirece waina niiye ne lica yaapaduruge gouti tääpe ca wawenäneji
sasa ängära gwidape cabu. Tabe liba yaapaduruge, kirece waina niiye te pui sasa ängära
gwidape ne yääpluge, ingle tuutnecuge. Siige waina niiye te lapaduruge gawe me piiyepu
ängära gwidape te sabe läbituge. Kirece waina niiye ne miiji kirece gwidape cabu ängära,
piba teepi ibibi laanajuge.”

Babo Biname me Ngulebägrä piiyepu Pita cama Magebi
(Mareko 5:21-43; Luuka 8:40-56)

18 Yeesu liba camu mene iicema cabu jage, piba yepä Israela babo biname te teeme bau
me tädige. Tabe kokorare ca ääpednutige teeme opo gaabe, jejige egä, “Cäme ngulebägrä

budre bäbitige page ai padare cabu. Maane tädi ime acitame teeme papa cabu, tabe piba budre cabu ca arpinantenige.”
19 Yeesu abujängtige, teebine ingwe icwige teeme abiberäja bägrä cama.
20 Teepi liba eclige, Yeesu me kaake poto ca yepä magebi te piba toclige, lui twelb kämäge ngalebora uudi apira pita cama tonajenäjumi. Tabe Yeesu me cäbletääpe pepyämu ne joomlige ogä,
21 ingle tabe ngene jotwananige egä, “Cane liba Yeesu me cäbletääpe pepyämu taatu joomlenine, cäme ai pita te piba nabma-lenige cebine.”
22 Yoo siige, tabe liba joomlige, Yeesu piba tatatrongtige, teebine jopänige, jojige egä, “Bägrä, wälu gone! Määme ätrunga te meebine miiji bii naawenige.” Siige peeirage padare cabu magebi te miiji äbitige.
23 Puma cita ca Yeesu liba pui babo biname me mete cabu me atyaramtige, lui me bägrä te budre äbitige, tabe jepänige, biname cina dobidobi bine jecnäjimisi piiyepu papa me äbitininisi bägrä me budre name pi.
24 Tabe jejemige egä, “Pääye, äyeblengäjineye ama cita ca. Bägrä te budre lica gwene, tabe ute gwene.” Teepi teebine ngange ecwänisi.
25 Puma cita ca biname bine liba iyecräjemisi mete cabu ca, Yeesu piba abacitige bägrä me ute puupu cabu me, ime jwoomlige, siige bägrä budre cabu ca arpinantige.
26 Teepi idre ecenanisi iyeta pui gawe cabu, egä Yeesu ngena mule ne jewenige.

Yeesu Miiji Jaawenige Neeneni Irecu Määsumäsu Biname bine

27 Yeesu pui cewe ne sebmalige. Tabe liba ädige, neeneni irecu määsumäsu biname cina teebine ingwe icwäsi. Teepi ala abayäsi egä, “Daawida me kaakesaare, maane owecu cime tääpume!”
28 Yeesu liba mete bora me abacitige, pui neeneni irecu määsumäsu biname cina piba taaclige teeme bau me. Yeesu äätemlige egä, “Weene nää toraca nätrungeniye, egä cane miiji gäne weebibine irecu miiji wawename?” Teepi jejäsi egä, “Yoo, babo biname.”
29 Puma cita ca Yeesu teeme irecu papa cabu ime bine aacitige, jaajige egä, “Weeme ätrunga te ibibi läbitege.”
30 Siige teeme irecu cina aasatäsi. Puma cita ca Yeesu kokre cama mene jaajige egä, “Gone biname bine ai poto cidi me umle jaawenimuye.”
31 Yepä teepi mete ne sebmaläsi, aaclige, Yeesu ne idre jecanenäsi iyeta pui gawe cabu ta.

Yeesu Miiji Jewenige Mene Iicema cäco Biname ne

32 Pui neeneni biname cina liba baaclige, piba biname cina Yeesu bau me secanisi mene iicema cäco biname ne, lui me trupa cabu puga ge niiya cable.
33 Yepä Yeesu liba niiya cable ne iyecräjige, pui biname te piba taatu gije abacitige mene iicemame. Biname cina mutäcäco äbitininisi, jiicisi egä, “Cine niinäce lica ituge Israela gawe cabu apu mule ne päpäna.”
34 Yepä Parisea sigu biname cina jiicisi egä, “Niiya cable bime mopeyame te Yeesu ne kokre yääcäruge tabe niiya cable bine äyecrejame.”

Yeesu Owecu Ge Biname bime tääpume

35 Yeesu puma cita ca otnetnäjige iyeta modamoda piiyepu matimati cewe cabu ta. Tabe biname bine ebiberäjimige teeme abasecretna mete cabu ta piiyepu Miiji Mene jejananemige egä, “Acejiyame te pagege biname bine waadena.” Tabe cuta biname bine miiji jewenanemige iyeta maramara pita cabu ca.
36 Tabe liba bucurage biname tomi bine jepänimige, tabe owecu äbitige, ingle teepi mage ngenecu mäpu cama ge piiyepu ätityera tääpume singi ge epu pana maamoi, lui bime ire atwi biname lica ge.
37 Yeesu puma cita ca teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Ärucna lui baborage gyene, yepä nesae taatu kaakesea bägrä gemi atomle-came,
38 peei name pi weene miiji irecu ätumutame ärucna Yageyame bau me tabe poto kaakesea bägrä bine ätyepame teeme ärucna tääpume.”

10

Yeesu me Twelb Ätyepäneji Biname bime Ngii
(Mareko 3:13-19; Luuka 6:12-16)

1 Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä bine ala tesoglicmige, ecärimige kokre niiyarage cable bine äyecrejame piiyepu iyeta maramara pita bine äyeblengäjame.
2 Age tema pui twelb ätyepäneji biname bime ngii: niinäceyame lui Simona, lui ne einenisi Peteru ca, piiyepu teeme igane Andrea; cuta Yakobu teeme igane Yoane lui Jebedayo me bägrä gegi;

3 cuta Pilipo naabi Bartoloma; Tooma piiyepu täks rarekaake uutecra biname ngii
Matayo; cuta Yakobu Alaba me bägrä piiyepu Tadeus;
4 cuta Simona lui Kanana sigu biname gyene piiyepu Yuuda Isakariyota lui Yeesu ne
budre tääpume awaba biname gyene.

Yeesu Teeme Twelb Abiberäja Bägrä bine Jityepäjemige
(Mareko 6:7-13; Luuka 9:1-6)

5 Yeesu ai twelb biname bine apu umle mene cama jityepimige kaakesea wawename egä,
"Gone biname bime bau me naacluge lui Israela biname lica gemi. Cuta gone naacluge
nuuja cewe cabu me Samariya gawe cabu je.
6 Yepä weene Israela biname bime bau me naacluge, lui cina epu pana gemi apeseräjäneji
maamoi cina liiyepu.
7 Weene teebibine jejananemepeye egä, 'Acejiyame te mameta gyene biname bine
waadena.'
8 Weene pita biname bine miiji jewenemepeye, budre biname bine erpineräjemepeye,
lepera pita biname bine miiji jewenemepeye piiyepu niiyaniya cable bine iyecräjemepeye.
Weene kokre ne daremu cäco ituge acata ai mule bine wawenecame, peei name pi weene
miiji daremu cäco cuta biname bine itityeräjemepeye.
9 Weene gone gol, silba piiyepu rarekaake bine yaawadimuye weene cama.
10 Gone diiba yaawadimuye, coo tuwängle cäbletääpe piiyepu ernge gwidape coo piiyepu
otnetneja suru, ingle kaakesea bägrä ne miiji teeme singi gwidape ceera.
11 Weene liba lui babo cewe cabu me coo piiyepu matikolä cewe cabu me latyarininuye,
weene miiji ärngi, egä laati te singi weebibine teeme mete cabu me äbäcname, siige weene
teta cama inajininuge, ngälu weene peei cewe ne saabmaluye.
12 Weene liba mete cabu me yääbäcnuye, jiicuye egä, 'Poode!'
13 Pui mete cabu biname cina liba weebibine jiwablininusi, weeme poode te miiji
yaanajuge puma. Yepä teepi liba lica jiwablininusi, weeme poode te lacnenutuge weeme
bau me.
14 Poto mete coo piiyepu cewe cabu ta liba weebibine lica jiwablininusi coo weeme mene
lica jitecijinusi, weeme ernge cabu ca teeme tuuwe bine jäägluläjemuye, siige saabmaluye
pui mete ne coo cewe ne.
15 Cane toraca jijeninininе, Acejiyame me atrana bimu cabu Sodoma piiyepu Gomora
cewe biname cina lui niiyarage daremu ne cirege päpäna, matikäli cirege. Lui cewe biname
cina lica pa jiwablipesi weebibine, teeme niiya daremu lui baborage cirege."

Mäpu te Tädenige
(Mareko 13:9-13; Luuka 21:12-17)

16 "Cane weebibine jityepininine biname bime bau me, epu pana maamoi cina lipu
yaacluge wulp bime sigu cabu me. Weene miiji cobyame bime pana umleumle inajipi
piiyepu gimäe bime pana niiya wawena cäco inajipi.
17 Weene ireire inajipi, ingle biname peeci nemi, lui cina weebibine joomlinininusi
ablaweja mete me waadename. Piiyepu teepi teeme abasecretna mete bora ta weebibine
itemeläjininusi.
18 Teepi cämiji pi iwadininusi modamoda biname bime piiyepu gawe mope biname
bime opo gaabe me weene teebibine piiyepu gawe maramara biname bine Miiji Mene
jajanename.
19 Yoo, weebibine liba ablaweja tääpume iwadininusi, ngenecu niiya gone, egä weene
ngena jiicuye coo lipulipu jiicuye. Liba padare te tatyaramtuge weene mene iicemame,
weebibine piba mene birige ceera iicema tääpume.
20 Weene lui mene cire jiicemepeye, peei lui weeme mene lica cirege, yepä weeme Babe
me Seemo te ngene atwanena cire icäripi weene ngena iicaname.
21 Poto biname cina teeme naniganewale bine budre me cirege äyemela. Babe cina
peeirage mule cire jaawenepesi teeme bägrä bime tääpume. Cuta bägrä cina cire lata-
trongäripesi teeme mage babe bine budre me äyemelame.
22 Iyeta biname cina weebibine jimugitninusi cäme singi pi, yepä laati te kokre cama cire
jaaclajutepi ngälu ngälugaabe me, tabe iyeteta ireclota ne cirege päpäna.
23 Teepi liba yepä cewe cabu weeme tääpume claabe läbitininusi, weene miiji nuuja cewe
me uucratna. Cane toraca jijeninininе, weene cäro camu Miiji Mene jajanena ne cire
epirepeye Israela modamoda cewe cabu ta, cane Acejiyame bau ca lui te tädujine biname
me äbitujine, niinäce cire tacnenutepene.
24 Abiberäja bägrä te baborage lica birige teeme abiberäja biname bau ca, coo piiyepu
aletnäneji biname te baborage lica birige teeme babo biname bau ca.

25 Pipu pi abiberäja bägrä te bojä jaaguge, tabe liba teeme abiberäja biname cama ibibi läbituge. Cuta aletnäneji biname te bojä jaaguge, tabe liba teeme babo biname cama ibibi läbituge. Yoo, biname cina liba cebine, lui weeme mope biname gäne, nainusi Beelsebul ca, siige piba teepi weebibine, lui cina cäme ingle biname gemi, cuta mage niiyaniya ngii ca iyinininusi."

Laati tääpume Miiji Wälu
(Luuka 12:2-7)

26 "Yoo, weene biname bime tääpume wälu gone! Ngena gyene ämlitäneji, pagege pajecu me äbita. Ngena gemi ogä, pagege awabudnäja.
27 Cane krokeciiye cabu ngena tääpume jijenininine, weene miiji bimu cabu cääri jajanena; weene siiyä mene ca ngena itecijenininige, weene miiji cabucabu pagege jajanena, epu pana mete toro cabu ca lipu mene tiicemusi.
28 Wälu gone eei bime tääpume, tääpe ne lui cina budre me yaaglusi, yepä teepi äblicäco seemo ne budre me agli. Pätä miiji weene Acejiyame tääpume wälu, ingle tabe miiji gyene tääpe piiyepu seemo bine niiya puupu cabu me acraname.
29 Puu matimati ele cina papa gemi: yepä rarekaake ca neeneni bine jaaletnusi, yepä teeme yepä te lica gawe cabu me saatramuge weeme Babe me umle cäco.
30 Cuta weene piiyepu, Acejiyame iyeta umle gyene weeme poto cidi me. Tabe umle gyene, egä weeme lija matimati edingäli gemi.
31 Peei name pi weene gone wälu! Weene modamoda gemi, ele cina matimati gemi."

Yeesu ne Jaaitnusi piiyepu Jaainusi
(Luuka 12:8-9)

32 "Laati te biname bime sobe cabu naitnuge, egä tabe umle gyene cane, cane cuta teebine cabucewe je cäme Babe me opo gaabe je cire jaaitnepene.
33 Yepä laati te biname bime sobe cabu nainuge, egä tabe umle lica gyene cane, cane cuta teebine cabucewe je cäme Babe me opo gaabe je cire jaainepene."

Gawe cabu je Poode Lica Gyene yepä Cubu
(Luuka 12:51-53, 14:26-27)

34 "Weene gone apu angi, egä cane itu tädujine ai gawecewe cabu me poode ne acaname. Cane lica itu tädujine poode ne acaname yepä cubuturikä ne secanujine.
35 Imäbägrä te teeme babe bau me claabe läbituge cämiji pi piiyepu ngulebägrä te teeme mage bau me, cuta cnaatete cina teemeteme claabe läbitininusi cämiji pi.
36 Biname me binamewale cina cirege teeme cubuyame me äbita cämiji pi.
37 Lui te baborage singi birige teeme mage babe tääpume, yepä matikäli singi cäme tääpume, tabe ibibi lica gyene cäme abiberäja bägrä me lenajame. Coo lui te teeme bägrä bime tääpume baborage singi birige, yepä cäme tääpume matikäli singi, pipu biname te cuta ibibi lica gyene cäme abiberäja bägrä me lenajame.
38 Laati te liba teeme baarge uli ne palace cabu lica yaacanuge cäme pana, siige cebine ingwe näcwuge, tabe ibibi lica gyene cäme abiberäja bägrä me lenajame.
39 Laati te singi lica gyene teeme ireclota ne mäpu cabu acitame cämiji pi, tabe toraca ireclota ne cire yaapesarepi. Yepä lui te singi gyene cämiji pi teeme ireclota ne mäpu cabu acitame, tabe toraca ireclota ne cire jääpänepi."

Yeesu me Mene Daremu poto cidi me
(Mareko 9:41)

40 "Laati te liba weebibine jiwablininuge, tabe cebine nawabluge. Piiyepu laati te liba cebine nawabluge, tabe cuta jaawabluge teebine, cebine lui te nätyepuji.
41 Laati te liba Acejiyame me mename biname ne jaawabluge teeme peei ngii name pi, tabe mename biname bime pana daremu ne cire jääpänepi. Laati te liba conocäco biname ne jaawabluge teeme peei ngii name pi, tabe teeme pana daremu ne cire jääpänepi.
42 Piiyepu laati te liba ai ngii cäco biname yepä ne gwidape yääcäruge, ngänu gyene puu gäbu niiye, ingle tabe cäme ingwe äcwi biname gyene, Acejiyame te teebine daremu cire yääcärepi."

11

Mename Biname cina Seclige Yoane Niiye ca Äciseja Biname bau ca
(Luuka 7:18-35)

1 Yeesu liba teeme twelb abiberäja bägrä bine umle mene jajanena ne epirige, tabe pui cewe ne piba sebmalige, ädige poto mametamameta cewe me biname bine puma abiberäjame piiyepu mene jajanename.

2 Yoane niiye ca äciseja biname lui krokeciiye mete cabu jage, tabe puga itecijige, egä
Keriso ngena jewenige. Puma cita ca Yoane teeme abiberäja bägrä bine jityepimige Yeesu
bau me.
3 Teepi Yeesu ne itemlisi egä, “Nää, maane säte pui biname, iyeta biname cina lui ne
jewagrijenisi otnime, coo cine miiji nuuja ne awagrija?”
4 Yeesu jejemige egä, “Weene Yoane bau me acnenuteye, teebine jejepeye, weene ngena
jepänanemeniye piiyepu ngena itecijanininige:
5 naace irecu määsumäsu biname cina cängena jääpänanemusi, ernge niiyaniya biname
cina miiji waatninusi, lepera pita biname cina miiji läbitininusi, tablame budududuma
biname cina cängena yäätecijanimuge, budre biname cina larpineräjininusi, cuta owecumete
biname bine Miiji Mene jaajananemusi.
6 Ngenecu miiji eei gemi, laati bemi ätrunga ne lica yaapesarusi cäme bau.”
7 Puma cita ca Yoane me abiberäja bägrä cina liba äcnärige, Yeesu piba gije abacitige
biname bine jajanename Yoane poto cidi me egä, “Weene liba Yoane bau me läsipeye daapo
taatu cewe cabu me, weene teebine lipu jääpänepeye? Weene baace ingle pana biname ne
lica jääpänepeye, buuwe te lui ne yaajodnäjepi.
8 Cuta piiyepu weene cängena abasogäräneji biname ne lica jääpänepeye, teeme bau
me liba läsipeye, ingle abasogäräneji biname cina gawe mope biname bime mete cabu
yaacrajuge.
9 Najeye, weene Yoane ne lipu jääpänepeye, weene liba teeme bau me läsipeye? Weene nää
Acejiyame me mename biname ne jääpänepeye? Toraca gyene, yepä Yoane lui baborage
gyene iyeta poto Acejiyame me mename biname bime bau ca.
10 Yoane pui gyene, Oogäräneji mene te lui poto cidi me jiicenige egä, ‘Cane Acejiyame
cäme mename biname ne määme niinäce gaabe me cire jäätyepepene. Tabe te gaabe cire
yaamacetnäjepi määme otni tääpume.’
11 Cane toraca jijenininine, egä Yoane lui baborage gyene iyeta biname bime cabu ca,
lui cina ituge ai gawecewe cabu lenaja ngälu Yoane me padare oomlaname. Yepä page ai
kirece padare cabu eei cabu ca lui te matikäli gyene, Acejiyame te lui bine ewadenemige,
tabe baborage gyene Yoane cabu ca.
12 Pui padare cabu ca, Yoane niiye ca äciseja biname te liba bäärmi jaagednemepi, ngälu
airage bimu cabu Acejiyame me waadena mule te kokre cama ituge otni. Piiyepu biname
piti nemi lui cina kokre läbitininusi Acejiyame me waadena mule cabu me äbäcname.
13 Moose teeme Cotre cabu piiyepu iyeta Acejiyame me mename biname cina ngälu
Yoane me padare oomlaname, teepi niinäce gaabe me jiicemujisi, egä Acejiyame te biname
bine cire yaawademepi.
14 Weene liba singi teeme mene ätrungame, weene miiji umle äbita, egä Yoane lui Eliya
sine, lui me otni poto cidi me teepi niinäce gaabe me jiicemujisi.
15 Weene liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame.
16 Cane ngena cabu yaatonäremene biname bine, page lui cina ireclota gemi? Teepi
epu pana gemi matimati bägrä, lui cina adnatäreji yaacrajuge aletna puupu cabu, siige
teemeteme ala labayaninusi egä,
17 ‘Cine dobidobi jääcnäjimusi,
yepä weene giire lica jääwäjuye.
Cine owecumete uupera yaatangusi,
yepä weene singi lica ele me.’
18 Yoo, Yoane te tädepi. Tabe deedei cäco yaanajepi piiyepu waina niiye lica
yäänäjemepi. Yepä biname cina singi lica teeme mule tääpume, siige jiicusi egä, ‘Yoane me
niiya cable pisi nyene.’
19 Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane yäärwäjune, yäänäjune,
yepä biname cina cuta singi lica ge cäme mule tääpume, siige teepi jiicusi egä, ‘Jepäneye
ai biname ne, mage looloyame gyene piiyepu waina niiye änäjäyame gyene. Tabe täks
rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname bime biname gyene.’ Mine
liba jääpänusi, egä Acejiyame bau ca lui mule te ngena jaawenuge, mine peei cabu ca opo
yaawatnusi, egä Acejiyame me umle toraca gyene.”

Ätrunga cäco Cewe poto cidi me
(Luuka 10:13-15)

20 Yeesu gije abacitige cewe biname bine ablawejame, lui cina lica ituge atatrongära
teeme niiya mule cabu ca, ngänuge tabe bucurage ciitaca mule bine itu jaawenanemepi
puma.
21 Tabe jejemige egä, “Oo Korasine piiyepu Betesaida cewe biname, lipu babo niiyarage
cirege weeme tääpume! Cane lui ciitaca mule bine ituge weeme cabu wawena, liga cire

jaawenemejine Turo piiyepu Sidona cewe cabu, biname cina puma ragre cire lasigrärinejisi piiyepu mriibe ca cire lapyacinejisi awabame, egä teepi teeme niiyaniya mule bine ituge abmaläcema Acejiyame bau me atatrongärame.
22 Korasine piiyepu Betesaida cewe biname, cane weebibine jijenininine, egä Acejiyame me atrana bimu cabu Turo piiyepu Sidona cewe biname cina teepi plowa cire jääpänepesi weeme cabu ca.
23 Cuta weene Kaprenauma cewe biname! Weene nää apu jingenininige, egä weebibine awepenta cabu me Acejiyame bau me? Eewe, weebibine niiyarage puupu cabu me cire iyäripesi. Sodoma cewe biname cina liga cire jääpänemejisi ciitaca mule bine, weene lui bine ituge päpäna, pui cewe te page cerämu cire yaanajeji.
24 Kaprenauma cewe biname, cane jijenininine weebibine, egä Acejiyame me atrana bimu cabu Sodoma cewe biname plowa cire jääpänepesi weeme cabu ca."

"Ayo Naaclege Cäme bau me Diibe Oocaname."
(Luuka 10:21-22)

25 Peei padare cabu Yeesu jiicige egä, "Babe, maane lui Yageyame gäte gawecewe piiyepu cabucewe tääpume, cane meebine eso nääcärenine, egä maane ai gwidape bine ituge ämletna umle biname piiyepu miijimiji mopemuli biname bime bau ca, siige abiberäja cäco biname bime bau me ituge aboclomäja.
26 Babe, ai lui määme miijirage singi gyene.
27 Cäme Babe te iyeta gwidape bine itu saabmalemepi cäme ime cabu. Nuuja te umle lica gyene Bägrä, yepä Babe taatu umle gyene; cuta nuuja te umle lica gyene Babe, yepä Bägrä taatu umle gyene piiyepu eei biname cina umle gemi Babe, Bägrä te lui bime tääpume singi aboclomta teebine.
28 Naaclepi cäme bau me, lui cina gloose gemi mäpu biijabija bine waadename. Cane weebibine diibe oocana pa icäripene.
29 Gone jäägyemuye lui mäpu bine jääpänimuye cämiji pi piiyepu cäme bau ca labiberäjininuye, ingle cane owelaamelame biname gäne piiyepu cane awepyeräja umle cäco gäne, siige weene piba poode ne pa jepänepeye.
30 Cämiji pi lui mäpu bine jääpänimuye, plowa birige, piiyepu cane ngena bine liba yaacranimune weeme cabu, mäpu lica birige."

12

Ätemleja Sabade Cotre poto cidi me
(Mareko 2:23-28; Luuka 6:1-5)

1 Pui padare yepä Sabade bimu cabu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama wiiti calwacupi ngalebora lui gaabe cabu ädige. Abiberäja bägrä loolomecewe te joomlemige. Teepi puma cita ca wiiti mope bine ecrecimisi, kuu bine erwäjimisi.
2 Parisea sigu biname cina jepänimisi, teepi ngena jewenisi, siige Yeesu ne jejisi egä, "Jepänimi! Määme abiberäja bägrä cina mime Sabade cotre ne bii jetropangtisi, teepi lui mule becnisi."
3 Yeesu jejemige egä, "Egäsu weene ituge acnema, mope biname Daawida lui mule ne jewenuji, tabe piiyepu teta cama lui biname teepi liba loolo me icrajuji, yepä teeme deedei lica.
4 Tabe iiwäreja mete cabu me abacituji, buluduu ne sisatuji, buluduu lui Acejiyame tääpume acitäneji ge, siige ecäranemuji teta cama lui biname bine, siige teepi erwäjujisi. Teepi pui lui cotre ne jetropangtujisi, ingle iiwäreja biname taatu cina miiji gemi pui buluduu ne loolo.
5 Egäsu weene cuta Moose me Cotre mene cabu ituge acnema, egä iiwäreja biname cina Sabade bimu cabu miiji yaacluge iiwäreja mete me kaakesea wawename. Teepi cuta pui lui Sabade* cotre ne jaatropangtusi, yepä teepi kälyä birige.
6 Cane jijenininine weebibine: cane säne baborage, iiwäreja mete matikäli gyene.
7 Oogäräneji mene te jiicenige egä, 'Cane singi lica gäne biname cina cebine iiwärejame, yepä cane singi gäne teepi biname bine owecu wawename.' Weene liga toraca umle cirege, egä ai mene ngeno myene, weene piba lica cire jaatranemejiye, lui biname cina niiya mule bine lica jaawenimusi.
8 Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji, teeme conocäco pisi nyene jajime Sabade bimu cabu ngena wawename."

---

* **12:5:** Sabade cotre: Sabade cotre te jiicenige, egä biname te gone lecaleca padare otni Sabade bimu cabu.

Duudemu Ime cama Biname
(Mareko 3:1-6; Luuka 6:6-11)

9 Yeesu pui cewe ne sebmalige, ädige, yepä abasecretna mete cabu me abacitige.
10 Biname puga ge, lui me ime duudemu ge. Poto biname puga ge, lui cina singi ge ingle
ne päpäname Yeesu ne aitnejame, siige teepi teebine itemlisi egä, "Nää Cotre ibi mule gyene
Sabade bimu cabu pita biname ne miiji wawename?"
11 Yeesu jejemige egä, "Weeme yepä me liba maamoi pisi nyene, siige Sabade bimu cabu
cupicu bora me yaatramuge, egäsu weene saarpatuye?
12 Maamoi matikäli gyene, biname baborage gyene, peei name pi nuuja cotre lica gyene
biname tääpume miiji mule wawena Sabade bimu cabu."
13 Piba Yeesu pui pita biname ne jejige egä, "Määme ime tuuti!" Tabe ime uutige Yeesu
bau me, piba siige teeme ime te miiji äbitige epu pana nuuja ime liiyepu.
14 Yepä Parisea sigu biname cina puma cita ca eclige, siige mene jitranisi Yeesu ne budre
me acitame.

Acejiyame me Kaakesea Bägrä Lipu Gemi?

15 Yeesu itecijige, egä Parisea sigu biname cina mene jitranisi teebine aglime, siige tabe
pui cewe ne sebmalige, nuuja gome me äyeblingtige. Bucurage biname cina teebine ingwe
icwisi. Laati bemi pita cama, tabe iyeta teebibine miiji jewenanemige.
16 Puma cita ca tabe teebibine giri jicranimige, egä teebine gone awabudni-ta.
17 Yeesu lui mule jewenige, ibibi äbitige mename biname Isaya me mene cama egä,
18 "Age sena, cane lui kaakesea bägrä ne ituge jaji.
Tabe cäme singi biname gyene, cane teeme tääpume ngenecu miiji gäne.
Cane cäme Seemo ne teeme cabu me cire yaacitepene.
Tabe te biname bine umle cire jaawenemepi cäme atrana poto cidi me.
19 Tabe lica cirege mene abaja coo claabe cama ala abayena.
Teeme tagepogogo ne lica cirege gaabe cabu ta ätecijana.
20 Tabe ajodnäneji sogo ne lica cirege ägäbuta,
cuta ätuma mameta lampa ne lica cirege ätuma.
Tabe apu cire läbitanepi, ngälu biname cina Acejiyame me cotre bine cire jaawenemepesi.
21 Iyeta maramara gawe biname cina teeme ngene atwanena bine cire yaacranemepesi
teeme bau me."

Yeesu piiyepu Beelsebul, Satani ca Lui ne Cuta Einenisi
(Mareko 3:20-30; Luuka 11:14-23)

22 Biname cina yepä biname ne secanisi Yeesu bau me, lui te irecu määsumäsu piiyepu
mene iicema cäco ge, ingle teeme niiya cable puga ge. Yeesu teebine miiji jewenige, siige
tabe mene jiicemige piiyepu tabe irecu aasatige.
23 Biname tomi cina mutäcäco äbitininisi. Teepi ätemläjinisi egä, "Nää, tabe pama mope
biname Daawida me kaakesaare gyene?"
24 Parisea sigu biname cina liba ai mene itecijemige, teepi jiicisi egä, "Tabe naace popi
niiya cable bine yääyecräjemuge, ingle Beelsebul lui niiya cable bime mopeyame gyene,
tabe te teebine kokre ecäranenige niiya cable bine äyecrejame."
25 Yeesu umle äbitige teeme ngene atwana poto cidi me, siige jejemige egä, "Nuuja gawe
biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi watata lapirininusi. Cuta piiyepu
babo cewe biname coo ingle biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi lica
birige lenaja.
26 Siige Satani lui bine yaawadimuge, teeme yepä tomi te liba nuuja tomi cama cubu
jiicäsi, teepi siige uja maramara me läbitininusi, cije Satani me waadena mule te piba
lipulipu kokre lenaja?
27 Yoo, weene jiiceniye egä Beelsebul, lui ne Satani ca cuta einenisi, tabe te cebine kokre
näcäruge cane teeme niiya cable bine äyecrejame. Peei toraca lica gyene, ingle Beelsebul
singi lica gyene teeme niiya cable bine biname cabu ca äyecrejame. Yoo, poto weeme
abiberäja bägrä cina niiya cable bine cuta yääyecräjemusi. Luma cita ca teeme kokre peei
mule ne wawename? Lica Beelsebul bau ca. Peei name pi weemerage abiberäja bägrä cina
jaawabudnitusi weeme conocono mene, egä cäme kokre cable bine äyecrejame lui Beelse-
bul bau ca gyene.
28 Eewe, cäme kokre lui teeme bau ca lica gyene, yepä Acejiyame me Seemo te kokre
näcäruge cane niiya cable bine äyecrejame, siige weene peei name pi umle gemi, egä
Acejiyame me waadena mule te weeme cabu me ituge atyaramta.
29 Nuuja te äblicäco abacita kokre biname me mete cabu me teeme gwidape bine
waadename, tabe liba teebine niinäce lica jäätäyuge. Yepä tabe liba teebine niinäce
jäätäyuge, tabe piba labacituge teeme mete me gwidape waadename.

30 Laati te cäme biname lica gyene, tabe cebine näcisärmutuge. Laati te cäme bau me lica
taabasecretnimuge, tabe yaaplidnäremuge.
31 Peei name pi cane jijenininine, egä laati te liba ngena niiyaniya mene jiicemuge coo
ngena nuuja niiya mule bine jaawenimuge, tabe miiji gyene kälyä äbitame pui niiya cabu
ca. Yepä laati te liba niiyarage mene jiicemuge Aceji Seemo poto cidi me, teeme peei niiya
te iyeteta yaanajuge.
32 Laati te liba näcisärmutuge cebine, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine,
tabe miiji gyene kälyä äbitame teeme peei niiya mule cabu ca. Yepä laati te Aceji Seemo ne
yääcisärmutuge, teeme peei niiya te iyeteta yaanajuge."

Uli piiyepu Teeme Kuu
(Luuka 6:43-45)

33 "Uli liba miiji birige, teeme kuu cuta piiyepu miiji birige. Yepä, uli liba niiya birige,
teeme kuu cuta niiya birige. Weene uli ne opo yaawatnuye teeme kuu cabu ca.
34 Weene cobyame pana gemi! Biname me ngenecu liiyepu, teeme mene cuta piiyepu.
Weene lipulipu miijirage mene iicema, ingle weene niiyarage gemi?
35 Miiji biname te teeme miiji ngenecu cabu ca miiji mule bine saaboclomäjimuge, niiya
biname te teeme niiya ngenecu cabu ca niiya mule bine saaboclomäjimuge.
36 Cane jijenininine weebibine, egä Acejiyame me atrana bimu cabu biname cina miiji
cire yaaboclomäjemepesi, egä ngena ingle cabu teepi papa kuu cäco mene ituge iicema.
37 Weeme mene cabu ca weebibine atrana cirege, egä weene miiji biname gemi coo niiya
biname gemi."

Biname cina Singi Ge Yeesu Ciitaca Mule Wawename
(Mareko 8:11-12; Luuka 11:29-32)

38 Poto cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname cina Yeesu ne jejisi egä,
"Abiberäja biname, cine singi gemi maane ciitaca mule ne wawename cime päpäname."
39 Yeesu jejemige egä, "Weene lipu niiyarage ätrunga cäco biname gemi, page ai padare
cabu lui cina ireclota gemi! Weene singi gemi cäme bau ca ciitaca mule ne päpäname, yepä
weene nuuja ciitaca mule ne lica pa jepänepeye, yepä Acejiyame me mename biname Yoona
me ciitaca mule ne taatu pa jepänepeye.
40 Yoona lipu babo cibu me camuge bora enajuji nesae bimu nesae ciiye cama, cane lui
Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta piiyepu gawe bora pagege lenaja
nesae bimu nesae ciiye cama.
41 Atrana bimu cabu Ninewa cewe biname cina cire talotnäripesi budre cabu ca weene
cama gigri atrana tääpume. Teepi weebibine cirege aitneja, ingle teepi teeme niiya mule
bine itu ebmalimujisi Yoona me bäärmi mene name pi. Siige cane age säne baborage Yoona
bau ca, yepä weene cebine lica ituge ätrunga.
42 Cuta Siiba gawe mope magebi te atrana bimu cabu weene cama gigri cire tarpinantepi
siige tabe weebibine cirege aitneja, ingle tabe cudecewe cewe ca tocluji Solomona me umle
mene ätecijame. Siige cane age säne baborage Solomona bau ca, yepä weene singi lica gemi
cebine ätecijame."

Yeesu me Mene Niiya Cable Acnenuta poto cidi me
(Luuka 11:24-26)

43 "Niiya cable te liba biname me trupa ne yaabmaluge, tabe waatnetnäjuge niiye cäco
cewe cabu ta, puupu ne jäärnguge ngene oocaname.
44 Liba lica jääpänuge, tabe jiicuge egä, 'Cane acnenine piiyeme, cane lui mete ne seb-
malumene.' Tabe siige lacnuge, jääpänuge mete ne apretnäjeji piiyepu miijirage acranäneji.
45 Tabe piba läduge poto seben mage niiyarage cable bine arwojame, siige teepi iyeta
saacluge pui biname me trupa cabu lenajame. Niinäce pui biname miiji lica birige, yepä
page tabe siige iyeta mage niiyarage me läbituge. Pui yepä mule te cirege äbita ai niiyarage
biname bime tääpume, lui cina ireclota gemi page."

Yeesu me Ingle Biname Laati Bemi?
(Mareko 3:31-35; Luuka 8:19-21)

46 Yeesu liba camu biname bine mene jajanena cabu jage, teeme mage piiyepu iganewale
cina piba tatyarige. Teepi puutucu je imyemutäjimige, biname bine itemlimisi Yeesu cama
mene me.
47 Puma cita ca yepä biname te Yeesu ne jejige egä, "Määme mage piiyepu iganewale
puutucu je ete nemä. Teepi singi gemi maane cama mene iicemame."
48 Yeesu pui biname ne itemlige egä, "Maane lipu ngene jotwa-nenite, laatu nwene cäme
mage cuta laati bemi cäme naane igane?"

49 Puma cita ca tabe teeme abiberäja bägrä bine teeme ime ca jewabimige, jiicige egä,
“Ire, cäme mage piiyepu cäme naane igane age tema.
50 Laati te liba jaawenuge cäme Babe cabucewe je teeme singi ne, tabe lui cäme naane,
cäme igane, cäme ngule, cäme mage.”

13

Ngene ca Agli Mene Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(Mareko 4:1-9; Luuka 8:4-8)

1 Peeirage bimu cabu Yeesu mete ne sebmalige, ädige, sawa ligi cabu adnatige.
2 Bucurage biname cina tabasecretnige teeme bau me, teebine jewaclomtisi, siige tabe
poo cabu acenutige, adnatige. Biname cina sawa ligi cabu imyemutäjimige.
3 Yeesu ngene ca agli mene ca jejemige bucurage mule poto cidi me. Tabe jiicige egä,
“Yepä biname te ädige calwacupi me kuu gije bine iisabejame.
4 Egäcäro tabe kuu gije bine yiisabäjemige, poto cina gaabe cabu itrametnemige, siige ele
cina seclige, erwäjimisi pui kuu gije bine.
5 Poto kuu gije cina itrametnemige kula gawe cabu. Gawe puma paple ge. Gije cina
watata äpletnärinisi, ingle gawe poone lica gyene.
6 Bimu te liba tacitige, nuunu te iplatnimige mamye gije bine, siige teepi piba iglumetne-
mige, ingle teeme braju cina sungabe me lica ebäcnisi.
7 Poto kuu gije cina itrametnemige pägepäge mete cabu, siige pägepäge cina uutinisi, gije
bine jetäyimisi.
8 Yepä poto kuu gije cina itrametnemige miijirage gawe cabu, siige miijirage uutinisi.
Teepi jeciretnemige, kuu jepänimisi: poto lui yepä hanred, poto lui siksti, poto lui teeti.
9 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame.”

Agesa Ingle Yeesu Biname bine Yaabiberäjemuge Ngene ca Agli Mene ca
(Mareko 4:10-12; Luuka 8:9-10)

10 Abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, itemlisi egä, “Ngena name pi maane biname
bine jejananemite ngene ca agli mene ca?”
11 Yeesu jejemige egä, “Weebibine umle ituge wawena, egä Acejiyame lipulipu biname
bine waadena, yepä teebibine lica ituge umle wawena pui poto cidi me, pui name pi cane
ngene ca agli mene ca jejananemine teebibine.
12 Lui biname me umle pisi nyene, teebine cerämu umle ceera, siige teeme umle te babo
pa läbitepi. Yepä lui biname te singi lica gyene umle tääpume, Acejiyame teeme bau ca pa
yaacatepi teeme lui matikäli umle pisi nyene.
13 Cane naace name pi biname bine ngene ca agli mene jaajananemune, ingle teepi
ngene jwaatwananinusi, yepä ngene ca lica yaaglusi; teepi yäätecijemuge, yepä teepi
äblicäco ätecija piiyepu opo awatna.
14 Teeme cabu ibibi äbitenige Acejiyame me mename biname Isaya lui niinäce gaabe
mene jiicemuji egä,
‘Weene itecijinuge cuta itecijinuge, yepä weene lica umle läbitininuye.
Weene ire lacitaninuye, ire lacitaninuye, yepä weene lica jääpänuye.
15 Ai biname bime ngene atwanena krokeciiye gemi,
teepi tablame budududuma gemi,
teepi irecu ätumuteji gemi.
Teepi apu liga lica cire läbitininejisi,
teepi piba teeme irecu ca jääpänimusi,
tablame ca yäätecijemuge,
ngene atwana ca opo yaawatnusi,
siige tatatrongärininusi cäme bau me cane Acejiyame te teebibine miiji wawename.’
16 Weene gege gemi, ingle weene weeme irecu ca jääpänuye, tablame ca itecijinuge, siige
opo egäcäro yaawatnuye cäme mene ingle ne.
17 Cane jijenininine weebibine, egä bucurage Acejiyame me mename biname pi-
iyepu conocäco biname, teepi baborage singi ituge ire me, weene lui gwidape bine
jääpänanemepeye, yepä teepi lica ituge päpäna. Teepi singi ituge ätecijame, weene lui
itecijanipi, yepä teepi lica ituge ätecija.”

Yeesu Ngene ca Agli Mene ne Eboclomtige Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(Mareko 4:13-20; Luuka 8:11-15)

18 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Weene itecijinege, ngena tääpu myene ngene
ca agli mene kuu gije iisabeja poto cidi me.
19 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge gaabe cabu, pui lui eei biname bime pana gemi, lui
cina mene yäätecijemuge Acejiyame te biname bine waadena poto cidi me, yepä teepi opo

lica yaawa-tnusi pui mene ne. Puma cita ca Satani te täduge, pui mene bine yäätecräremuge
epu pana, ele cina lipu kuu gije bine yäärwäjimusi.
20 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge kula gawe cabu, pui lui eei biname bime pana
gemi, lui cina Miiji Mene liba yäätecijemuge, gege cama watawata joomlusi.
21 Yepä teepi matikolä padare taatu jäätrungusi, ingle teepi epu pana braju cäco gije
liiyepu. Teepi liba mäpu ne jääpänusi coo teeme poto cidi me liba jiicetnäjemusi, ingle teepi
pui Miiji Mene ne jäätrungusi, teepi piba taatu teeme ätrunga bine yaabmalimusi.
22 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge pägepäge mete cabu, pui lui eei biname bime
pana gemi, lui cina Miiji Mene yäätecijemuge, yepä mäpu ngene atwanena cina ai gawe
ireclota poto cidi me, cuta singi rarekaake piiyepu poto gwidape tääpume, teepi peei Mene
ne jäätäyusi pägepäge mete pana, siige kuu cäco läbituge.
23 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge miiji gawe cabu me, pui lui eei biname bime
pana gemi, lui cina Miiji Mene yäätecijemuge, opo yaawatnusi, siige teeme cabu kuu
jaawenimuge, poto bime cabu yepä hanred kuu, poto bime cabu siksti kuu, poto bime cabu
teeti kuu."

Ngene ca Agli Mene Gäli poto cidi me

24 Yeesu nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, "Apu gyene, Acejiyame te liba biname
bine yaawadimuge. Calwacupi yageyame te puga ge. Tabe läduge, miiji gije bine yäätemuge
teeme calwacupi cabu.
25 Biname cina ute liba waagraruge, calwacupi yageyame me cubu biname te täduge,
baace popo bine yiisabäjemuge calwacupi cabu me, siige luucruge.
26 Gije cina luutinusi, teeme mope cabu ca läsinusi kuu. Teepi gäli cina cuta luutinusi.
27 Puma cita ca calwacupi yageyame me kaakesea bägrä cina saacluge teeme bau me,
jaajusi egä, 'Babo biname, nää peei miiji gije lica gemi, maane lui sitemumete määme
calwacupi cabu? Luma cita ca gäli cina saacluge?'
28 Tabe jaajemuge egä, 'Peei lui cubu biname gyene, lui te baace popo bine sewadimumi,
siige seyäräjemumi cäme calwa-cupi cabu.' Teepi yäätemlusi egä, 'Nää, maane singi gäte cine
otnime gäli amingejame?'
29 Tabe calwacupi yageyame te jaajemuge egä, 'Gone naacluge, ingle weene liba gäli jaa-
mingäjemuye, poto gije bine cuta yuutemuye.
30 Ebmalemepeye, luutipesi gigri ngälu ire acita padare, piba cane ärucna biname bine
cire täätyepemepene gäli bine niinäce uutemame, sigu wawename, siige iisabame uliobo
cabu me. Piba teepi kuu bine cire yaatomlecmepesi cäme mete cabu me waadename
acrana tääpume.' "

Ngene ca Agli Mene Mastad Kuu Gije poto cidi me
(Mareko 4:30-32; Luuka 13:18-19)

31 Yeesu nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, "Apu gyene, Acejiyame te liba biname
bine yaawadimuge. Yepä biname te mastad kuu gije ne ecatige, siige jecnige teeme
calwacupi cabu.
32 Pui kuu gije lui matikäli birige iyeta kuu gije cabu ca, yepä liba luutuge, babo läbituge
iyeta calwacupi gije cabu ca. Tabe uli pana jaaguge, piba ele cina saacluge teeme mete bine
arangejame teeme ciipe cabu."

Ngene ca Agli Mene Uutneca Gwidape poto cidi me
(Mareko 4:32-34; Luuka 13:20-21)

33 Yeesu nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, "Apu gyene, Acejiyame te liba bi-
name bine yaawadimuge. Yepä magebi te nesae diiba bine saawaduge bulu cama,
jaaglemeläjimuge yepä kuke bora, uutneca gwidape ne saacatuge, yaacranimuge, siige
jaama-nguge. Puma cita ca iyeta pui buluduu te tuutnecuge."
34 Iyeta ai maramara mene Yeesu ngene ca agli mene ca biname bine jejananemige. Tabe
nuuja mene ca teebibine lica yaabiberäjimuge yepä ngene ca agli mene ca.
35 Apu ibibi äbitige Acejiyame me mename biname me mene egä,
"Cane cirege ngene ca agli mene iicema.
Cane cirege jajanena mule poto cidi me,
lui cina ämletnäreji gemi agedna cabu ca."

Yeesu Eboclomtige Ngene ca Agli Mene ne Gäli poto cidi me

36 Yeesu biname bine sebmalimige, mete bora me abacitige. Teeme abiberäja bägrä cina
seclige teeme bau me, jejisi egä, "Maane seboclomti cime tääpume ngene ca agli mene lui
jiicite gäli poto cidi me calwacupi je."

37 Yeesu puma cita ca gije abacitige pui mene ne aboclomtame. Tabe jejemige egä,
“Biname lui te miijirage gije bine itemige, peei lui tabe sine, Acejiyame bau ca lui te täduji
biname me äbituji.
38 Calwacupi lui ai gawecewe gyene. Miijirage gije eei biname gemi, Acejiyame te lui bine
ewadenemige; gäli eei biname gemi, Satani te lui bine ewadenemige.
39 Cubu biname lui te gäli uutana tääpume baace popo bine calwacupi cabu me yiis-
abäjemige, tabe lui Satani sine. Ire acita lui gawecewe me ngälugaabe padare gyene. Ärucna
biname lui Acejiyame me mename seemo gemi.
40 Gäli bine lipu tomi jewenimisi ayime, pepu pana cirege ai padare me ngälugaabe je äbita.
41 Piba Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji, tabe teeme mename seemo bine
cire täätyepemepi teeme binamewale bime cabu ca eei bine waadename, lui cina biname
bine opo jaawenimusi niiyaniya mule bine wawenecame, piiyepu nuuja niiyaniya mule
waweneca biname bine.
42 Teepi teebibine cire yiisabäjemepesi baborage uliobo wädräji cabu me. Puma teepi ele
cire yaangenetnemepi, giricu cire yaatebecmepesi.
43 Piba conocäco biname cina bimu apaclyera pana cirege, teeme Babe te liba cire
yaawademepi teebibine. Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame.”

Nesae Ngene ca Agli Mene Acejiyame te Biname bine Waadena poto cidi me

44 “Apu gyene, Acejiyame te biname bine liba yaawadimuge. Yepä biname te babo
daremuyame miijirage gwidape ne jääpänuge, lui te gawe ca äclidnäneji ge. Tabe siige
cääri cuta jääclidnuge, gege cama läduge, iyeta teeme gwidape bine yaawadimuge aletname.
Rarekaake bine liba jääpänimuge, ingwe ca piba läduge, peei gawe ne jaaletnuge.
45 Cuta apu gyene Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Yepä biname te kusa
bine jäärngemuge.
46 Tabe liba yepä jamyacurage ne jääpänuge, tabe läduge, iyeta teeme gwidape bine
yaawadimuge aletname. Pui rarekaake ca siige pui jamyacu kusa ne jaaletnuge.
47 Cuta apu birige, Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Cibubade biname cina
net sigu ne jaadadnäjusi malu cabu, siige tabe maramara cibu bine joomläjicmuge.
48 Liba tapanuge, cibubade biname cina yäälädnusi doro me, ladnatäruge, cibu bine
jaatranimusi maramara acraname. Miijiyame bine diiba bora me yääbäcnimusi, niiyaniya
bine yiisabimusi.
49 Apu mule te ai padare me ngälugaabe je cirege äbita. Acejiyame me mename seemo cina
cire saaclepi niiya mule biname bine waadename miiji mule biname bime cabu ca,
50 siige cire yiisabemepesi baborage uliobo wädräji cabu me. Teepi puma ele cire
yaangenetnemepi, giricu cire yaatebecmepesi.”
51 Siige Yeesu teeme abiberäja bägrä bine itemlimige egä, “Nää, weene opo bewatnimiye
iyeta ai ngene ca agli mene bine?” Teepi ‘yoo’ mene jejisi.
52 Yeesu puma cita ca jejemige egä, “Cotre abiberäja biname, laati te umle gyene
mime cotre bine, tabe liba Acejiyame ne conocäco yäächäruge teebine acaname, tabe mete
yageyame pana birige, lui te kirece piiyepu sasa gwidape bine sääsemuge teeme cumä cabu
ca.”

Yeesu ne Nasareta Cewe je Jigyisi
(Mareko 6:1-6; Luuka 4:16-30)

53 Yeesu liba iyeta ai ngene ca agli mene jajanena bine epirimige, tabe pui cewe ne
sebmalige,
54 acnenutige teemerage cewe me. Tabe puma biname bine ebiberäjimige abasecretna
mete cabu. Lui cina jitecijisi, teepi mage mutäcäco äbitininisi, siige ätemläjinisi egä, “Tabe
luma cita ca ituge ai umle ne acata? Cuta luma cita ca kokre ne itu jääpänanepi ciitaca mule
bine wawenecame.
55 Tabe pui mete raranga biname me bägrä gyene. Mariya teeme mage gwene piiyepu
Yakobu, Yoosepa, Simona, Yuuda naabi teeme iganewale gemi.
56 Teeme ngulewale cuta ama piti nemi. Cije tabe luma cita ca umle äbitanenige iyeta ai
mule bine wawenecame?”
57 Siige teepi Yeesu ne jigyisi.

Yeesu puma cita ca jejemige egä, “Acejiyame me mename biname ne yaacatusi iyeta poto
ta, yepä lica teemerage cewe cabu piiyepu teemerage binamewale cina.”
58 Tabe puma bucurage ciitaca mule bine lica jewenimige, ingle teepi ätrunga lica ge
teeme tääpume.

14

Yoane Niiye ca Äciseja Biname me Budre
(Mareko 6:14-29; Luuka 9:7-9)

1 Pui padare cabu Galilaya probins mope biname ngii Heroda te Yeesu poto cidi me
itecijige.
2 Tabe puma cita ca teeme ingwe gaabe biname bine jejemige egä, “Tabe lui Yoane niiye
ca äciseja biname gyene. Tabe budre cabu ca itu tarpinantumi, peei name pi teeme kokre
pisi nyene ciitaca mule bine wawenecame.”
3 Heroda ai mene jiicige, ingle tabe sine biname, laati te tejemimumi Yoane ne oom-
laname, seea ca ätäyame, krokeciiye mete bora me äsinglentame. Tabe ai mule ne tewenumi
ingle Herodiyas name pi, lui teeme igane Pilipo me coga ge, yepä Heroda te juutecrepi, siige
teeme coga me jwaawenepi.
4 Puma cita ca Yoane te Heroda ne jaajananepi egä, “Peei lui miiji mule lica gyene maane
määme igane me coga ne acatame.”
5 Heroda tabe peei name pi singi ge Yoane ne budre me aglime, yepä tabe wälu ge biname
name pi, ingle teepi ngene totwananimesi, egä Yoane lui Acejiyame me mename biname
gyene. Peei name pi tabe wata lica seglumi, yepä krokeciiye mete bora me secitumi.
6 Yoo, Yoane niiye ca äciseja biname me budre gaabe apu gyene: liba Heroda me ärngi
bimu te tatyaramtige, tabe soriyomu ne jewenige. Pui padare cabu puga ge Herodiyas me
beecma bägrä. Tabe giire jewäjige soriyomu biname bime opo gaabe. Heroda mage gege
äbitige teeme giire name pi,
7 siige jojige egä, “Cane Acejiyame me opo gaabe je naajenine, egä maane ngena tääpume
liba nätinärenite, cane nääcärenine.”
8 Ngulebägrä me mage te jojige tabe Heroda ne apu jajime egä, “Cane singi gäne Yoane
niiye ca äciseja biname ne aglime, piba teeme mope ne pleito cabu acaname cäme bau me
päpäna tääpume, egä tabe budre gyene.” Siige tabe ngulebägrä te ai mene jejige Heroda ne.
9 Heroda ngenecu mäpu me äbitige, yepä tabe lui Acejiyame me ngii cabu mene jojige
teeme soriyomu biname bime opo gaabe je, peei name pi tabe teeme kaakesea bägrä ne
jejige ngulebägrä me singi wawename.
10 Kaakesea bägrä te ädige, Yoane me mope ne teläcnutige krokeciiye mete cabu,
11 mope ne secanige pleito cabu, siige ngulebägrä ne ocärige. Tabe teeme mage ne ocärige.
12 Yoane me abiberäja bägrä cina seclige, teeme budrekaake ne isatisi mete cabu ca, gape
cabu ecitisi. Puma cita ca teepi äcnärige, Yeesu ne jejisi, egä ngena mule cina bäbitinisi Yoane
poto cidi me.

Yeesu Faib Tausen Biname bine Engärimige
(Mareko 6:30-44; Luuka 9:10-17; Yoane 6:1-14)

13 Yeesu liba Yoane me budre poto cidi me itecijige, tabe pui cewe ne sebmalige, poo
gaabe ädige biname cäco cewe me ten taatu. Biname cina liba itecijemige, egä Yeesu bädige,
teepi siige teeme cewe bine sebmaläcemisi, ernge ta eclige pui puupu cabu me Yeesu liiyeme
ädige.
14 Teepi niinäce atyarige, Yeesu me poo te ingwe sipyige. Yeesu liba poo cabu ca arpatige,
tabe bucurage biname bine jepänimige. Tabe owecu äbitige teeme tääpume, siige pita
biname bine miiji jewenanemige.
15 Pui mämleteca cabu je abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Bimu te
mage bädige. Biname cäco cewe gyene ai, peei name pi biname bine jityepimi mameta lui
cewe gemi, teepi puma cita ca deedei aletname teeme tääpume.”
16 Yepä Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Teepi nuuja singi lica gemi
otnime, ingle weene te teebibine deedei ecäremeye.”
17 Teepi jejisi egä, “Cime nata nuujarage deedei ama lica gemi, yepä faib buluduu gemi
piiyepu neeneni cibu bumate gegi.”
18 Yeesu jejemige egä, “Sewademeye aima cäme bau me.”
19 Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige baace papa cabu adnaterame. Tabe piba faib
buluduu neeneni cibu cama sewadimige, cabu me ire acitige, Acejiyame ne eso ecärige.
Piba tabe buluduu bine itrecimige cibu cama, abiberäja bägrä bine ecärimige, teepi siige
biname bine ecäranemisi.
20 Iyeta biname cina ibibi erwäjimisi. Abiberäja bägrä cina buluduu pacupacu bine
etomlicmisi, jengärimisi, twelb diiba cina tapanininisi.
21 Lui rooriye cina erwäjisi pui deedei, teepi faib tausen ge. Coga bägrä bine lica ecnemisi.

Yeesu Niiye papa cabu Otnige
(Mareko 6:45-52; Yoane 6:15-21)

22 Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige poo cabu acetne-rame, niinäce gaabe me
äwäcame sawa nuuja poto doro me, tabe liba biname bine jityepäjemige.
23 Siige tabe biname bine liba niinäce jityepäjemige, tabe piba jegelige podo cabu me irecu
ätumutame. Mämleteca me liba, Yeesu ten taatu puga ge podo cabu.
24 Poo te sawa kuukälu cabu jage. Uule kuu cina poo ne eboclomäjisi, ingle buuwe te
magerage opopo tipwäjige.
25 Paulo ala me Yeesu piba täinige podo cabu ca, niiye papa cabu ta ädige teeme bau me.
26 Abiberäja bägrä cina teebine liba tepänisi niiye papa cabu otni je, teepi siige mage wälu
ge. Teepi apu jiicisi egä, "Tabe lui dadrange gyene," siige wälu ala abayininisi.
27 Yepä Yeesu jejemige egä, "Wälu gone, cane säne!"
28 Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, "Yageyame, liba toracarage maane säte, maane
naji cane uuplaname niiye papa cabu määme bau me otnime."
29 Yeesu jejige egä, "Tädi!" Peteru puma cita ca tuuplige poo cabu ca, gije abacitige niiye
papa cabu Yeesu bau me otnime.
30 Yepä tabe liba jepänige, buuwe te kokre cama titwige, tabe wälu äbitige, siige abumame
äbitige. Tabe ala abayige egä, "Yageyame, nätityäri!"
31 Piba taatu Yeesu ime uutige, joomlige teebine, jejige egä, "Määme ätrunga matikäli
gyene. Maane ngeno me neeneni ngene atwana cama gäte?"
32 Teepi liba acenutäsi poo cabu me, buuwe te piba ärputige, siige mataru te enajige.
33 Abiberäja bägrä cina poo cabu kokorare ca ipednäremisi Yeesu tääpume, jejisi egä,
"Toraca, maane Acejiyame me Bägrä gäte."

Yeesu Pita Biname bine Miiji Jewenemige Genesareta Gawe cabu
(Mareko 6:53-56)

34 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama liba sawa ne yuurisi, teepi atyarige Genesareta
gawe cabu me, siige poo te puma ipyige.
35 Puma cita ca pui gawe biname cina liba Yeesu ne opo ewatnisi, teepi idre jecananisi
cewe gaabegabe ta, siige biname cina iyeta pita biname bine sewadanemisi Yeesu bau me.
36 Teepi teebine itemlisi egä, "Pita biname cina lipu gemi määme cäbletääpe pepyämu
taatu oomlaname?" Siige iyeta lui cina joomläjisi, teepi miiji äbitaninisi.

15

Saarewale bime Abiberäja
(Mareko 7:1-13)

1 Poto Parisea sigu biname piiyepu cotre abiberäja biname cina seclige Yeesu bau me
Yerusalema ca.
2 Teepi itemlisi egä, "Lipu pi määme abiberäja bägrä cina mime saarewale bime mule bine
lica jaawenimusi? Teepi deedei loolo niinäce gaabe me ime lica läcisäjinusi cude gwidape
cabu ca kälyä äbitame."
3 Yeesu teebibine jejemige egä, "Weene weemämu ngeno me Acejiyame me mene ne
kaake me jaawenuye saarewale bime mule wawena ca?
4 Acejiyame te itu tiicuji egä, 'Weene miiji mage babe bine opo gaabe me acita' cuta
piiyepu egä, 'Laati te liba teeme mage babe bime poto cidi me niiyarage mene jiicemuge,
teebine miiji budre me acita.'
5 Yepä weene jiicuye, egä biname me liba gwidape pisi nyene mage babe bine ätityerame,
yepä tabe liba jiicuge egä, 'Ai gwidape lui Acejiyame tääpume myene,'
6 siige tabe teeme peei mene name pi kälyä bäbitige teeme mage babe bine ätityerame pui
gwidape ca. Apu pi weene Acejiyame me mene ne kaake me jaawenuye naace tääpume
weene saarewale bime abiberäja ne äcwetname.
7 Weene walya biname gemi! Toraca gyene Acejiyame me mename biname Isaya lui
niinäce gaabe mene jiicuji weeme poto cidi me egä,
8 'Ai biname cina cebine nawepyeräjusi teeme tage miipe ca,
yepä teeme ngene atwanena cudecewerage gyene cäme bau ca.
9 Teepi nuuja miiji lica gemi cebine awepyeräjame,
ingle teepi biname bine yaabiberäjimusi cotre bine äcwetname, lui cäme cotre lica
gemi.' "

Lui Gwidape cina Biname ne Niiya me Jaawenusi
(Mareko 7:14-23)

10 Yeesu biname bine ala tesoglicmige, jejemige egä, "Cängena itecijinege, umle äbitinineye
ai mene!
11 Biname te ngena ne yaacituge teeme tage cabu, pui te niiya me lica jaawenuge, yepä
teeme tage cabu ca ngena te tasatuge, pui te teebine niiya me jaawenuge."

12 Abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Nää, maane umle gäte, egä
Parisea sigu biname cina niiyarage basicnantinisi määme mene name pi?”
13 Yeesu jejemige egä, “Iyeta gije, cäme Babe cabu je lui bine lica sitemimumi, miiji
uutema braju cama.
14 Weene ngenecu mäpu gone Parisea biname bime name pi. Teepi epu pana gemi irecu
määsumäsu biname, lui cina otnime opo jaawenimusi poto irecu määsumäsu biname bine.
Liba irecu määsumäsu biname te otnime opo jaawenuge nuuja teeme pana ne, teepi iyeta
cupicu bora me laatramuge.”
15 Puma cita ca Peteru Yeesu ne itemlige teeme mene ne aboclomtame.
16 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Nää, weene cuta buduma camu gemi?
17 Weene nää umle lica bäbitininiye, egä biname te ngena ne yaacituge teeme tage cabu,
camuge bora me labacituge, siige puma cita ca tasatuge.
18 Yepä ngena cina täsuge tage cabu ca, peei lui ngenecu bora ca saacluge. Peei cina
biname ne niiya me jaawenusi.
19 Teeme ngenecu bora ca täsuge niiyarage ngene atwanena cina, lui cina teebine
jaawenusi tabe nuuja biname ne budre me aglime, sargi mule wawename, gwidape ero
me, walya mene otromame, niiyaniya mene iicetnejame.
20 Ai cina biname ne niiya me jaawenusi, yepä tabe liba ime äciseja cäco deedei
yäärwäjimuge, pui te teebine niiya me lica jaawenuge.”

Yepä Magebi me Ätrunga
(Mareko 7:24-30)

21 Yeesu pui cewe ne sebmalige, ädige Turo piiyepu Sidona gawe cabu me.
22 Yepä Kanana cewe magebi, lui te pui gawe cabu tonajenäjumi, tabe Yeesu bau me
toclige, ala abayige egä, “Babo biname Daawida me kaakesaare, maane cebine owecu
naweni! Cäme bägrä niiyarage gwene. Teeme trupa cabu pisi nyene niiyarage cable.”
23 Yepä Yeesu nuuja mene lica ge.
Puma cita ca abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Peei magebi ne
uyecräji, ingle tabe ala tabayanenige mime kaake poto ca!”
24 Yeesu jejemige egä, “Cebine ituge ätyepa Israela biname bime bau me taatu, lui cina
epu pana gemi apeseräjäneji maamoi liiyepu.”
25 Yepä pui magebi liba utecijige, tabe toclige, Yeesu me ernge gome utramige, jejige egä,
“Babo biname, nätityäri!”
26 Yeesu ngene ca agli mene ca teebine jojige egä, “Peei lui miiji lica gyene cane bägrä
bime deedei iisabejame drego plongo bime bau me.”
27 Magebi te Yeesu me ngene ca agli mene jewe-cnistige, jejige egä, “Toraca babo biname,
yepä drego plongo cina nata yäärwäjimusi lui pläpupläpu cina saatrametnemuge bägrä bime
dade cabu ca gawe me.”
28 Yeesu jojige egä, “Magebi, määme ätrunga lui baborage gyene! Määme singi te ibibi
läbitege.” Peeirage padare cabu teeme bägrä te miiji äbitige.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji Jewenimige

29 Yeesu pui cewe ne sebmalige, Galilaya sawa ligi me ädige. Tabe puga podo ne jegelige,
siige adnatige.
30 Bucurage biname cina seclige teeme bau me, sewadimisi otnetneja cäco biname bine,
irecu määsumäsu biname bine, ernge ime niiyaniya biname bine, mene cäco biname bine
cuta bucurage poto maramara pita biname bine. Teebibine icranimisi Yeesu me opo gaabe,
tabe siige miiji jewenanemige.
31 Biname cina mutäcäco äbitininisi, teepi liba jepänimisi mene cäco biname cina lui mene
jiicemisi, ernge ime niiyaniya biname cina lui iyeta miiji äbitaninisi, otnetneja cäco biname
cina lui cängena otninisi, irecu määsumäsu biname cina lui irecu aasataninisi. Teepi puma
cita ca eso ecärisi Israela biname bime Acejiyame ne.

Yeesu Fooa Tausen Biname bine Engärimige
(Mareko 8:1-10)

32 Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ala tesoglicmige, jejemige egä, “Cane owecu gäne
ai biname bime tääpume, ingle teepi nesae bimu cama cane cama sicrajimumi, siige page
teeme nuuja deedei lica gemi ärwäjame. Cane singi lica gäne teebibine deedei cäco ätyepame,
ingle teepi gaabe je cable jaalocnimuge.”
33 Abiberäja bägrä cina itemlisi egä, “Mine luma jepänenemisi ibibi deedei ai daapo taatu
cewe cabu teebibine ngeerame?”
34 Yeesu itemlimige egä, “Weeme lija buluduu gemi?” Teepi jejisi egä, “Cime seben
buluduu gemi piiyepu nesae matimati cibu.”

35 Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige gawe cabu adna-terame.
36 Tabe seben buluduu piiyepu cibu bine sewadimige, Acejiyame ne eso ecärige, itrecimige, abiberäja bägrä bine ecärimige, siige teepi biname bine ecäranemisi.
37 Teepi iyeta erwäjisi, ngälu ibibi äbitininisi. Puma cita ca abiberäja bägrä cina deedei pacupacu bine etomlicmisi, seben diiba bine jengärimisi.
38 Lui rooriye cina erwäjimisi, teepi fooa tausen ge. Coga bägrä bine lica ecnemisi.
39 Puma cita ca Yeesu biname bine jityepimige, poo cabu acenutige, Magadan gawe cabu me ädige.

16

Parisea piiyepu Sadukea Biname cina Singi Ciitaca Mule Päpäname
(Mareko 8:11-13; Luuka 12:54-56)

1 Parisea sigu biname piiyepu Sadukea sigu biname cina seclige Yeesu bau me teebine apicetnärame. Teepi jejisi egä, "Maane ciitaca mule jeweni cine päpäname, egä Acejiyame me kokre määme cabu pisi nyene."
2 Yepä Yeesu jejemige egä, "Bimu te liba läpulyäruge, weene liba jääpänimuye carbe uudi, weene piba apu jiicuye egä, 'Ciiyeciye mage bimu te ebenige, ingle carbe lui uudi gemi.'
3 Krokerage weene liba jääpänimuye, egä carbe uudi gemi piiyepu cäsä gemi, piba weene jiicuye egä, 'Page ngupe te secirenige, ingle carbe uudi piiyepu cäsä gemi.' Weene carbe cabu ca bimu ne opo yaawatnuye, yepä weene äblicäco gemi opo awatna page ai padare cabu lui mule cina äbitininisi, teepi ngena tääpu memi.
4 Weene ätrunga cäco niiyarage biname gemi page. Weene cebine nätemliye ciitaca mule wawename. Weene nuuja ciitaca mule ne lica pa jepänepeye, yepä lui ciitaca mule te Yoona tääpume äbituji." Puma cita ca Yeesu teebibine sebmalimige, nuuja gome me äyeblingtige.

Parisea piiyepu Sadukea Biname bime Uutneca Gwidape
(Mareko 8:14-21)

5 Yeesu piiyepu abiberäja bägrä cina liba yuurisi sawa nuuja poto doro me, abiberäja bägrä cina ngene jitrimalemige buluduu bine waadename.
6 Puma cita ca Yeesu teebibine ngene ca agli mene ca jejemige egä, "Weene ireire inajipi Parisea sigu biname piiyepu Sadukea sigu biname bime uutneca gwidape tääpume."
7 Abiberäja bägrä cina teemeteme jitranisi egä, "Tabe naace popi ai mene nijinige, ingle mine buluduu bine lica sewadimisi."
8 Yeesu umle äbitige, egä teepi ngena tääpume jitranisi, siige tabe itemlimige egä, "Weene ngena name pi jitraniye, egä weeme buluduu lica gyene? Weeme ätrunga lipu matikolä gwene.
9 Weene nää camu gemi umle äbita? Weene nää uja ngene ituge ätrimela, cane lipu faib buluduu bine sitrecimumene faib tausen rooriye bime tääpume. Weene nää lija diiba bine tengärimumeye pacupacu deedei ca?
10 Coo piiyepu weene nää uja ngene ituge ätrimela seben buluduu lipu ibibi ge fooa tausen rooriye bime tääpume. Lija modamoda diiba bine weene tengärimumeye deedei pacupacu ca?
11 Äi, lipu pi weene umle lica bäbitininiye, egä cane buluduu tääpume lica bii jijinine. Yoo, cane cääri jijenininine, egä weene ireire inajipi Parisea piiyepu Sadukea biname bime uutneca gwidape tääpume."
12 Abiberäja bägrä cina teepi siige opo ewatni-si, egä tabe teebibine lica jejemige ireire lenajame uutneca gwidape tääpume, yepä Parisea piiyepu Sadukea biname bime abiberäja mene tääpume.

Peteru Yeesu ne Jewabudnitige egä Tabe Keriso Sine
(Mareko 8:27-30; Luuka 9:18-21)

13 Yeesu ädige Kesarea Pilipo babo cewe mameta lui gawe cabu me. Tabe puma abiberäja bägrä bine itemlimige egä, "Biname cina lipu jiicusi, egä cane laasi näne, Acejiyame bau ca lui te biname me äbitujine?"
14 Teepi jejisi egä, "Poto cina jiicenisi, egä maane Yoane niiye ca äciseja biname gäte. Poto cina jiicenisi, egä maane Eliya säte; poto cina egä maane Yeremiya säte coo nuuja Acejiyame me mename biname gäte."
15 Yeesu itemlimige egä, "Cije weene, weene lipu jiiceniye egä cane laasi näne?"
16 Simona Peteru te Yeesu ne jejige egä, "Maane lui Keriso säte, biname bine lui te niiya cabu ca pagege äsecrera. Maane ireclota Acejiyame me Bägrä gäte!"
17 Yeesu Peteru ne jejige egä, "Simona, Yoona me bägrä, maane gege gäte. Nuuja biname te peei ngene atwana lica nääcärige meebine, yepä peei lui cäme Babe bau ca gyene, cabucewe je lui te enajenige.

18 Cane naajenine meebine Peteru, egä määme ngii lui ‘Kula’ gyene. Piiyepu maane lui
mene bii jiicite cäme poto cidi me cuta kula pana gyene, siige ai kula cabu cane cäme ätrunga
ingle ne pa yaacitepene. Tabe epu kokre pa yaanajepi, egä budre te äblicäco apremela
teebine.
19 Cane meebine kii pa näącärepene Acejiyame bau lui gaabe ne iitnaname piiyepu
armime. Maane ngena mule tääpume gaabe ne jiitnute, Acejiyame te yaacatuge, cuta
maane ngena mule tääpume gaabe ne yaarmute, Acejiyame te yaacatuge.”
20 Puma cita ca Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Gone biname bine umle
jaawenimuye, egä cane Keriso säne, lui te biname bine niiya cabu ca pa yääsecräremepene.”

Yeesu Jiicemige Teeme Cewe Oocanena piiyepu Budre poto cidi me
(Mareko 8:31-9:1; Luuka 9:22-27)

21 Pui padare cabu Yeesu gije abacitige abiberäja bägrä bime tääpume pajecu me wawe-
name, egä tabe miiji Yerusalema me pa lädepi. Tabe puma pagege mäpurage gwidape
bine päpäna modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname piiyepu nuuja Israela
modamoda biname bime bau ca. Teebine pagege budre cabu acita, yepä nesae me lui bimu
tabe piba pagege arpinenta.
22 Puma cita ca Peteru Yeesu ne ecanige taatu cewe me, kokre cama mene jejige egä,
“Eewe, babo biname! Acejiyame te owecu naawenepi! Peei mule te gone läbituge määme
tääpume!”
23 Yeesu tatatrongtige, Peteru ne jejige egä, “Satani, äyeblingti cäme opo gaabe ca! Maane
cebine liga iirbutame nawenite. Maane biname bime pana ngene jotwananenite, lica
Acejiyame pana.”
24 Siige Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Biname te liba singi gyene cane cama
yepä otnime, tabe miiji teemerage singi bine gawe me acrana, teeme baarge uli ne palace
cabu acana siige cebine ingwe äcwi.
25 Laati te liba singi lica teemerage singi bine abmaläcemame, tabe teeme ireclota ne
cirege apesera, yepä laati te singi teemerage singi bine abmaläcemame cämiji pi, tabe iyeteta
ireclota ne cire jääpänepi.
26 Biname te nuuja miiji ne lica cire jääpänepi, ngänu gyene tabe puu iyeta ai gawecewe
ne yaacatuge, yepä teeme ireclota ne yaapesaruge. Nuuja gwidape lica gyene biname te
teeme ireclota daremu me ceerame.
27 Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji, tabe teeme Babe me jamyacu
apaclyera cabu teeme mename seemo cama cire tädepi. Siige tabe biname bine piba
daremu cire yääcäranemepi teeme mule ibi.
28 Cane toraca mene jijenininine, egä ama poto lui cina jeclajutäjenemige, teepi lica cirege
budre äbita, ngälu teepi teebine cire jääpänepesi mope biname tääpume otni.”

17

Yeesu Mara Opo me Äbitige
(Mareko 9:2-13; Luuka 9:28-36)

1 Siks bimu ingwe gaabe ca Yeesu aacanänige Peteru piiyepu nanigane wäsi Yakobu naabi
Yoane, siige opo jaawenänige podo caburage me ten taatu.
2 Podo cabu je Yeesu mara opo me äbitige abiberäja bägrä bime irewale je. Teeme opo te
epu oplacmeläjige bimu iredäri pana, piiyepu teeme cäbletääpe cina äbitininisi bulu taatu
me, apaclyera pana.
3 Piba Moose naabi Eliya taboclomtäsi teeme cabu me, siige Yeesu cama mene jiicemäsi.
4 Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, cine miijirage gämi ama. Maane
liba singi gäte, cane aarangenänine nesae matimati mete bine, yepä määme, yepä Moose
me, yepä Eliya me.”
5 Peteru liba camu mene iicema cabu je, piba carbe te apaclyera cama tädige, iyeta
teebibine aacwabänige. Puma cita ca tagepogogo te tasatige carbe bora ca egä, “Ai lui cäme
ngenecurage Bägrä gyene. Cane teeme tääpume babo ngenecu miiji gäne. Weene teebine
jitecijeye!”
6 Abiberäja bägrä cina liba itecijemige tagepogogo, teepi mage wälu äbitininisi, oweowe
itrametnemige gawe cabu me.
7 Yeesu teeme bau me tädige, joomlänige, jääjänige egä, “Abujengäneye, wälu gone!”
8 Teepi puma cita ca mope ewejengänisi, yepä Yeesu taatu ne jepänisi.
9 Siige teepi liba täinetnänige podo cabu ca, Yeesu abiberäja bägrä bine jääjänige egä, “Gone
biname bine umle jaawenanemuye, weene lui mule ne bii jepäniye, ngälu cane, Acejiyame
bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, pagege budre cabu ca arpinenta.”

10 Puma cita ca abiberäja bägrä cina Yeesu ne itemlänisi egä, “Ngeno me cotre abiberäja
biname cina jiicenisi, egä Eliya te miiji niinäce gaabe me otni, piba ingwe ca Keriso, biname
bine niiya cabu ca äsecrera biname te cire tädepi?”
11 Yeesu teebibine jääjänige egä, “Toraca gyene, egä Eliya te miiji niinäce otni iyeta
gwidape bine teeme puupu cabu acraname.
12 Cane toraca mene jijenänine, egä Eliya uja ituge otni, yepä biname cina opo lica
yaawatnepesi, pui name pi teepi teebine jaawenepesi, teepi lipu ituge singi. Cuta piiyepu
cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane pagege biname bime bau
ca mäpu ne päpäna.”
13 Siige abiberäja bägrä cina umle äbitänisi, egä Yeesu lui Yoane niiye ca äciseja biname
poto cidi me bii jääjänige.

Yeesu Miiji Jewenige Niiya Cable cama Bägrä ne
(Mareko 9:14-29; Luuka 9:37-43)

14 Yeesu teeme nesae abiberäja bägrä cama liba podo cabu ca täinetnänige biname bime
cabu me, piba yepä biname te Yeesu bau me tädige, kokorare ääpednutige,
15 jejige egä, “Babo biname, maane cäme bägrä ne owecu jeweni. Tabe naabe äbitanenige
oonina pita cabu ca, siige yaatramanuge uliobo cabu piiyepu niiye cabu.
16 Cane määme abiberäja bägrä bime bau me secanine, yepä teepi äblicäco ge teebine miiji
me wawena.”
17 Yeesu jiicige egä, “Weene lipu ätrunga cäco gemi, niiyarage biname gemi! Luma ngine
padare cama cane miiji weene cama lenaja? Luma ngine padare cama cane miiji weeme
ätrunga cäco mule päpäna? Secaneye bägrä ne cäme bau me.”
18 Puma cita ca Yeesu niiya cable ne jejige asatame, siige tabe asatige. Puirage padare
cabu bägrä te miiji äbitige.
19 Abiberäja bägrä cina Yeesu bau me seclige, ogä jejisi egä, “Cine lipu pi niiya cable
äyecreja cäco äbitininago?”
20 Tabe jejemige egä, “Weeme ätrunga matikäli gyene. Cane toraca mene jijenininine,
weeme ätrunga liba pisi nyene, ngänu gyene epu pana duuwe baace kuu matikolärage,
weene miiji gemi ai podo ne jaji egä, ‘Awetänti ama cita ca piiyeme!’ siige tabe lawetäntuge.
Weeme liba ätrunga pisi nyene, iyeta gwidape ibibi gemi weeme tääpume.
21 Yepä apuyame ne weene äblicäco nuuja mule ca äyecreja yepä irecu ätumuta ca piiyepu
pui irecu ätumuta padare cabu weene miiji deedei cäco lenaja.”

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me
(Mareko 9:30-32; Luuka 9:43-45)

22 Abiberäja bägrä cina liba iyeta abasecretnige Galilaya me, Yeesu teebibine jejemige
egä, “Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cebine mameta gyene biname
bime ime cabu acita.
23 Teepi cebine pa naglepesi budre me, yepä nesae me lui bimu cabu cane piba page
larpinantepene budre cabu ca.” Abiberäja bägrä cina mage ngenecu mäpu me äbitininisi.

Täks Rarekaake Atomleca Acejiyame me Iiwäreja Mete tääpume

24 Yeesu liba atyaramtige Kaprenauma me teeme abiberäja bägrä cama, biname lui cina
yaatomlicmusi Acejiyame me iiwäreja mete tääpume täks rarekaake, teepi piba seclige
Peteru ne ätemla-me egä, “Nää, määme abiberäja biname te täks rarekaake yaacranuge
iiwäreja mete tääpume?”
25 Peteru jejemige teebibine egä, “Ngenä pi, yaacranuge.” Tabe liba mete bora me
abacitige, Yeesu niinäce me puma mene jiicige, Peteru ne itemlige egä, “Simona, maane
lipu ngene jotwanenite, ai gawe cabu lui mope biname teepi nää luma cita ca täks
rarekaake bine yaatomlicmusi teeme tääpume, teeme bägrä bime bau ca coo nuuja biname
bime bau ca?”
26 Peteru jejige egä, “Nuuja biname bime bau ca, lica teeme bägrä bime bau ca.” Yeesu
jejige egä, “Yoo siige, cane cuta kälyä gäne Acejiyame me mete tääpume täks rarekaake
acrana cabu ca, ingle cane teeme Bägrä gäne.
27 Yepä mine gone teebibine ngenecu mäpu me jaawenemago. Äte ädi, edigiricu jepetäji
sawa cabu. Maane niinäce lui cibu ne irpatenite, tage jipälutepi, siige maane yepä
rarekaake ne jepänenite puma. Maane pui ne ecatepi, ecäremepi mime täks tääpume.”

18

Laasi Nyene Baborage?
(Mareko 9:33-37; Luuka 9:46-48)

1 Pui padare cabu abiberäja bägrä cina seclige Yeesu ne ätemla-me egä, “Acejiyame te lui
biname bine yaawadimuge, laasi nyene baborage?”
2 Yeesu yepä matikolä bägrä ne tesoglicige, jejige teeme cole je aclajutame,
3 piba abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä
weene liba lica weeme ngene atwanena bine yaatatrongärimuye bägrä pana ätrungame,
piba weene miiji lica gemi Acejiyame me waadena mule cabu me äbäcname.
4 Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge, teeme cabu ca eei te baborage yaanajuge,
lui te teemämu matikolä läbituge ai bägrä pana.
5 Laati te cäme ngii cabu jaawabluge yepä apu pana bägrä ne, tabe cuta nawabluge
cebine.”

Owe Äswana Niiya Mule tääpume
(Mareko 9:42-48; Luuka 17:1-2)

6 “Ai matimati bägrä lui cina cebine nätrungusi, laati te liba teeme yepä ne jaawenuge
niiya mule wawename, pui biname te mäpu ne cire jääpänepi Acejiyame bau ca. Teeme
singicace gome liba jaaglotusi baborage kula ne, siige malu cabu yaajarusi budre me, peei
mäpu lui plowa birige pui mäpu cabu ca tabe lui ne cire jääpänepi.
7 Mage niiyarage gyene, egä ai gawecewe cabu piti nemi gwidape, lui cina biname bine
jaawenimusi niiya mule wawenecame. Iyeta padare pipu gwidape cina saacluge, yepä
babo niiyarage gyene biname tääpume, lui te biname bime cabu me pui gwidape bine
saawadimuge.”
8 Siige Yeesu puma cita ca teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Määme ime te coo
ernge te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename, maane miiji pui
ngene atwana ne watatarage iyeblingtepi, epu pana ime ne coo ernge ne lipu jääläcnutute,
yaajarute. Miiji gyene maane yepä ernge coo ime cama iyeteta ireclota cabu me otni, yepä
niiya gyene maane iyeta piicwa cama otni iyeteta uliobo cabu me.
9 Cuta määme irecu te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename, maane
miiji watatarage peei ngene atwana ne iyeblingtepi, irecu ne lipu juungyatute. Miiji gyene
maane yepä irecu cama iyeteta ireclota cabu me otni, yepä niiya gyene maane neeneni
irecu cama uliobo puupu cabu me otni.”

Ngene ca Agli Mene Gyene Apesera Maamoi poto cidi me
(Luuka 15:3-7)

10 “Jepäneye, egä weene ai matimati bägrä bime yepä ne gone äseblecäja. Cane jijenininine
weebibine, egä teeme mename seemo cina cabucewe je iyeta padare cabu cäme Babe me
opo ne jepänanenisi.
11 Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane naace tääpume tädujine,
egä lui cina apesareji gemi teebibine niiya cabu ca äsecrerame.
12 Weene lipu ngene jotwanininiye, biname te ngena jaawenuge teeme liba yepä hanred
maamoi piti nemi, siige yepä te liba lapesaruge? Tabe yaabmalimuge naintinain bine podo
cabu, siige läduge ärngime, lui te lapesaruge.
13 Tabe gege birige naintinain maamoi tääpume, lui cina apesareji lica gemi. Yepä cane
toraca jijenininine, egä tabe mage gege birige apesareji maamoi ne liba jääpänuge.
14 Cuta pepu gyene, weeme Babe cabucewe je tabe singi lica gyene apu matimati bägrä
yepä te cäme bau ca apeserame.”

Mene Ätrunga Biname poto cidi me Lui te Niiya Mule Jaawenuge

15 “Määme nuuja ätrunga biname te liba niiya mule yaacnuge määme tääpume, maane
ädepi, ogä eblawäjepi. Tabe liba näätecijuge, maane teebine bii sewecnistite.
16 Yepä tabe liba lica näätecijuge, maane piba yepä coo neeneni biname cama ädepi teeme
bau me. Maane miiji ai ne naace popi wawena, ingle Oogäräneji mene te jiicenige, egä
maane biname ne liba jaaitnäjute, neeneni coo nesae biname cina miiji peema aitneja
tääpume.
17 Tabe liba teebibine cuta lica jäätecijemuge, siige piba ätrunga ingle biname bine umle
jewenemepi. Yepä tabe liba cuta teebibine ätecija cäco, siige maane teebine epu jewenepi
Acejiyame umle cäco biname ne liiyepu coo täks rarekaake uutecrena biname ne liiyepu.
18 Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä weene ngena mule tääpume gaabe ne
yaarmuye, Acejiyame te yaacatuge, cuta weene ngena mule tääpume gaabe ne jiitnuye,
Acejiyame te yaacatuge.
19 Cane cerämu poto jijenininine, egä weene neeneni cina liba gawecewe cabu yepä
ngene atwana ne yaacituye weene ngena tääpume irecu ätumutame, cäme Babe cabucewe
je tabe pa icärepi.

20 Ingle naace popi neeneni coo nesae cina liba cäme ngii cabu labasecretnänusi, cane pisi näne teta cama.”

Ngene ca Agli Mene Owecu cäco Kaakesea Bägrä poto cidi me

21 Peteru tädige, Yeesu ne itemlige egä, “Yageyame, cäme biname te niiya mule liba nawenanuge, lija gääbu cane miiji teeme niiya mule ngene ätrimelame? Nää, seben gääbu?”
22 Yeesu jejige egä, “Lica seben gääbu, yepä sebenti gääbu seben!
23 Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge, tabe epu läbituge gawe mope biname pana, laati te singi ire me teeme kaakesea bägrä cina lipu ire jaatwemusi teeme rarekaake bine.
24 Tabe liba gije abacitige ai kaakesea wawename, piba yepä kaakesea bägrä ne teeme bau me secanisi, lui te yepä milyon rarekaake itu yaawademepi teeme bau ca.
25 Ingle pui kaakesea bägrä me rarekaake lica ge daremu aglime, peei name pi babo biname te jejemige teeme coga bägrä, iyeta teeme gwidape piiyepu tabe, teebibine waade-name aletname piba pui rarekaake ca daremu aglime.
26 Siige pui kaakesea bägrä te teeme babo biname me opo gaabe kokorare ääpednutige, ewejanige egä, ‘Maane owecu nawenepi. Padare näcärepi, cane iyeta rarekaake piba daremu pa naawecnemepene.’
27 Babo biname te teebine owecu jewenige, jejige egä, ‘Daremu gone saawecnimute,’ siige tabe teebine jityepige.
28 Yepä pui kaakesea bägrä te liba asatige, tabe teeme keege kaakesea bägrä ne jepänige, lui te yepä hanred rarekaake bine itu sewadimumi teeme bau ca, siige singicace gome teebine jejecletnäjige claabe cama, jejige egä, ‘Maane rarekaake daremu nawecnisti.’
29 Teeme keege te kokorare ääpednutige, ewejanige egä, ‘Maane owecu nawenepi! Padare näcärepi, cane iyeta rarekaake piba daremu pa naawecnemepene.’
30 Yepä tabe owecu lica ge, siige teebine ijarige krokeciiye mete bora me, ngälu tabe cirege daremu awecnema.
31 Babo biname me poto kaakesea bägrä lui cina jepänisi, teepi cälu te jitemige piiyepu teepi mage ngenecu mäpu ge. Teepi babo biname bau me eclige, iyeta jejananisi ai poto cidi me.
32 Puma cita ca babo biname te ala tesoglicige teeme niinäce kaakesea bägrä ne, jejige egä, ‘Maane niiyarage kaakesea bägrä gäte. Ingle maane nawejanite, cane ngene nätrimalige määme daremu bine awecna-me.
33 Maane cuta miiji owecu jaawenejite määme keege ne, cane lipu meebine owecu naawenine.’
34 Tabe babo biname te mage claabe me äbitige, siige jityepige teebine krokeciiye mete me, ngälu tabe cirege iyeta pui daremu bine awecna.
35 Apu cirege cäme Babe cabu je iyeta weebibine wawena, weene liba weeme ngenecu ca lica ngene jitrimalinuge, weeme nuuja ätrunga biname te ngena niiya mule jaawenuge.”

19

Mene Coga Ägyi poto cidi me
(Mareko 10:1-12)

1 Yeesu liba mene iicema siigesige äbitige, tabe Galilaya gawe ne sebmalige, Yoridana baduge ne yuurige nuuja poto doro me Yuudea gawe cabu me.
2 Bucurage biname cina teebine ingwe icwisi, siige tabe pita biname bine miiji jewenane-mige puma.
3 Poto Parisea sigu biname cina seclige Yeesu ne apicetnärame. Teepi itemlisi egä, “Nää Cotre ibi mule gyene rooriye te teeme coga ne liba ägyi papa ingle cabu ca?”
4 Yeesu jejemige egä, “Egäsu weene ituge acnema Oogäräneji mene te lipu jiicenige, egä agedna cabu ca Acejiyame te biname bine jaawenuji rooriye me piiyepu magebi me,
5 siige jiicuji egä, ‘Peei name pi rooriye te miiji teeme mage babe bine gomala coga cama atejäclmutame, siige teepi yepä me läbitäsi.’
6 Teepi siige piba neeneni lica gegi, yepä teepi yepä taatu gegi. Peei name pi biname te gone maramara me wawena, Acejiyame te laati bine laatejäclmutuge.”
7 Puma cita ca Parisea sigu biname cina itemlisi egä, “Cije ngena name pi piba Moose me Cotre cabu apu oogäräneji gyene, egä rooriye te liba singi birige coga ne ägyime, tabe miiji peba ne oogära ägyi ingle poto cidi me, siige pui peba cama jwäätyepuge teebine?”
8 Yeesu jejemige egä, “Moose naace name pi weebibine conocäco icärininuji weene coga ne ägyime, ingle weene ätecija cäco biname gemi. Yepä agedna cabu ca pepu lica ituge.

9 Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä rooriye lui te teeme coga ne jwäägyuge,
yepä tabe teeme coga te nuuja ero lica ituge wawena, siige tabe liba nuuja coga ne
waacatuge, tabe ero mule ne jaawenuge."
10 Abiberäja bägrä cina puma cita ca Yeesu ne jejisi egä, "Ai liba gaabe gyene coga rooriye
bime tääpume, atejäclmuta cabu ca miiji gyene coga rooriye cäco lenajame."
11 Yeesu jejemige egä, "Ai abiberäja lui iyeta biname bime tääpume lica gyene, yepä eei
bime tääpume taatu Acejiyame lui bime tääpume singi teepi pepu lenajame.
12 Maramara ingle piti nemi biname cina atejäclmuta cäco lenajame. Poto cina teeme
ärngi cabu ca epu gemi egä teepi äblicäco atejäclmuta; poto bine biname cina pepu me ituge
wawena; poto cina teemämu pepu me ituge äbita, ingle teepi singi gemi Acejiyame taatu te
teebibine waadename. Laati te miiji gyene ai abiberäja ne acatame, tabe jaawenepi."

Yeesu Ime Aacitige Bägrä bime papa cabu me Teeme Miiji tääpume
(Mareko 10:13-16; Luuka 18:15-17)

13 Biname cina bägrä bine sewadimisi Yeesu bau me naace me tabe ime acitame
teeme papa cabu me piiyepu irecu ätumutame teeme tääpume. Yepä abiberäja bägrä cina
jicnecimisi teebibine.
14 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Bägrä cina saaclege cäme bau me. Gone jiibe-
muye, ingle ai bägrä pana ätrunga cama lui biname teebibine Acejiyame te yaawadimuge."
15 Puma cita ca Yeesu teeme ime aacitanige bägrä bime papa cabu me teeme miiji
tääpume, siige ai ingwe gaabe ca tabe piba ädige.

Mamye Dogwe Biname te Yeesu ne Edärige
(Mareko 10:17-31; Luuka 18:18-30)

16 Yepä biname te tädige Yeesu bau me, itemlige egä, "Abiberäja biname, cane ngena miiji
mule ne miiji wawena iyeteta ireclota ne päpäname?"
17 Yeesu jejige egä, "Maane ngeno me nätemlite, egä ngena gyene miiji? Nuuja gwidape
te miiji lica gyene, yepä Acejiyame taatu gyene miiji. Maane liba singi gäte iyeteta ireclota
ne päpäname, maane miiji cotre bine äcwetna."
18 Pui biname te Yeesu ne itemlige egä, "Lui cotre bine?" Yeesu jejige egä, "Biname ne
gone budre me agli; sargi mule gone; gwidape ero gone; walya aitneja gone;
19 mage babe bine miiji opo gaabe me acitena; maane miiji nuuja biname tääpume epu
singi äbitena, maane lipu määme tääpume singi läbitanute."
20 Puma cita ca mamye biname te jejige egä, "Cane ituge iyeta ai cotre bine wawenetnäja.
Cerämu cane miiji ngena ne wawena?"
21 Yeesu jejige egä, "Maane liba singi gäte epucäco lenajame, maane ädi, iyeta määme
gwidape bine aletname ewademepi, rarekaake owecumete biname bine ecäranemepi, siige
tädepi cane cama yepä otnime, piba maane miijimiji gwidape bine cabucewe je cire
jepänemepi."
22 Mamye biname te liba itecijige, tabe ngenecu mäpu cama äyeblingtige, ingle tabe babo
dogwe biname ge.
23 Puma cita ca Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Toraca gyene, dogwe
biname tääpume mäpurage birige Acejiyame me cabucewe waadena cabu äbäcname!"
24 Cane cerämu jijenininine, egä peei lui mäpu birige kamela te nilo bora cabu me
abacitame siige asatame, yepä baborage mäpu birige dogwe biname te Acejiyame me
waadena cabu abacitame."
25 Abiberäja bägrä cina liba itecijemige, teepi siige iyeta mutäcäco äbitininisi, itemlisi egä,
"Laati te piba miiji gyene iyeteta ireclota ne päpäname?"
26 Yeesu ire acitige teeme bau me, jejemige egä, "Biname te ibibi lica gyene pui ne
wawename, yepä Acejiyame te miiji gyene iyeta gwidape bine wawenecame."
27 Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, "Cije cine lipu gemi? Cine iyeta gwidape bine
itu saabmalemepesi maane cama yepä otnime, cine siige ngena miiji ne cirege päpäna?"
28 Yeesu jejemige egä, "Cane toraca mene jijenininine: ai padare te liba cirege apira,
kirece padare te liba cirege atyaramta, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me
äbitujine, cane piba jamyacu apaclyera cama cäme babo adnata puupu cabu ca biname bine
cire yaawademepene. Weene, cäme ingwe äcwiyame biname, cuta piba cire adnatäripeye
twelb babo adnata puupu cabu twelb Israela ingle bine atraname.
29 Iyeta lui cina ituge abmala teeme mete bine, teeme naane igane bine, teeme ngule
bine, teeme mage babe coo bägrä bine coo piiyepu teeme gawe bine cäme name pi, teepi
cirege päpäna tuwängle yepä hanred gääbu cuta piiyepu teebibine iyeteta ireclota cirege
ceera.

30 Yepä bucurage biname page lui cina niinäce gaabe biname gemi, teepi ciige ireclota cabu ingwe gaabe me cire täcnäripesi. Cuta piiyepu laati bemi page ingwe gaabe biname gemi, teepi ciige ireclota cabu niinäce gaabe me cire läbitipesi."

20

Waina Calwacupi cabu Kaakesea Bägrä Gemi

1 "Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge, peei lui epu pana ge, calwacupi yageyame te lipu ädige krokerage biname bine jajanename daremu cama kaakesea wawename teeme waina calwacupi cabu.

2 Teepi mene conocäco jewenisi tabe kaakesea bägrä bine yepä bimu me camlecamle daremu ceerame, siige tabe jityepäjemige teeme waina calwacupi cabu kaakesea wawename.

3 Yageyame te cääri asatige krokebimu me, ädige, jepänimige poto biname cina papa ämyemuteji icrajige aletna puupu gome.

4 Tabe jejemige egä, 'Weene cuta naaclege cäme waina calwacupi cabu kaakesea wawename, cane piba weebibine icärininine, ngena daremu gyene miiji.'

5 Siige teepi eclige. Puma cita ca bimu duusa cabu yageyame te cääri kaakesea bägrä bine jityepimige teeme calwacupi me, cuta cääri mämlebimu me.

6 Mämleteca me yageyame te liba cuta ädige aletna puupu me, tabe puma jepänimige poto biname papa ämyemuteji icrajige. Puma cita ca tabe itemlimige egä, 'Weene ama bimu lecaleca ngeno me inaji-ninige, padare te papa ädenige?'

7 Teepi jejisi egä, 'Ingle nuuja biname te cibibine lica biiri nijinige kaakesea tääpume.' Yageyame te jejemige egä, 'Weene cuta naaclege cäme waina calwacupi cabu kaakesea wawename.'

8 Mämlerage me kaakesea te liba apirige, yageyame te teeme kaakesea ire atwi biname ne jejige egä, 'Kaakesea bägrä bine ala tesoglicmi, teebibine daremu ecäranemi. Niinäce eei bine ecäranemi, lui cina ceräcerägääburage kaakesea me eclige, piiyepu lui cina niinäcerage eclige kaakesea tääpume, pui bine ingwerage ecäranemepi.'

9 Biname lui cina kaakesea jegednimisi mämleteca me, teepi camlecamle bimu me daremu ne ecatisi.

10 Puma cita ca biname lui cina niinäcerage me eclige kaakesea me, teepi apu jengenetnemige, egä teepi baborage daremu ne ecatenisi, yepä teebibine yepä ibi daremu ecäranemisi.

11 Teepi teeme daremu bine ewademisi, siige calwacupi yageyame ne jiyingäjisi.

12 Teepi teebine jejisi egä, 'Lui biname bine ingwerage ca jejemite, teepi matikäli padare cabu taatu kaakesea jewenisi; cine te magerage kaakesea jewenisi bimu nuunu cabu, yepä maane teebibine cine cama yepä ibi daremu becäranemite!'

13 Yageyame te teeme yepä ne jejige egä, 'Cäme biname, maane nääcijege! Cane lica naangletnäjine meebine, ingle cane nääcärine, mine lipu tääpume mene conocäco bii jewenisi.

14 Määme daremu ne ecati, acnenuti cewe me. Lui biname ne ingwerage jejine kaakesea me otnime, cane singi gäne teebine maane cama yepä ibi daremu ceerame.

15 Egäsu cäme conocäco pisi nyene cäme rarekaake ca wawename cane ngena tääpume singi. Maane nää ire patre eglenenemite, lui cina matikäli padare cabu kaakesea jewenisi, yepä cane camle-camle daremu bii becäranemine.'

16 Apu pi ingwe gaabe je lui cina, teepi niinäce gaabe me cire läbitipesi; niinäce gaabe je lui cina, teepi ingwe gaabe me cire täcnäripesi."

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me
(Mareko 10:32-34; Luuka 18:31-34)

17 Yeesu liba Yerusalema me ädige, tabe biname sobe cabu ca mara me äbitige teeme twelb abiberäja bägrä cama teebibine gaabe cabu mene jajanename.

18 Tabe jejemige egä, "Itecijinege, mine aga naclenige Yerusalema me. Puma pagege cebine ceera, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja biname bime ime cabu me. Teepi mene pa jaatranepesi cebine budre me aglime,

19 siige pa näcärepesi nuuja gawe cabu ca biname bime cabu me. Teepi cebine ätutena pana pa nawenepesi, pa nadnanepesi, baarge uli cabu pa näbyecrepesi. Yepä nesae me lui bimu liba pa joomlepi, cane piba cuta budre cabu ca pa larpinantepene ireclota me."

Yakobu Yoane naabime Ätemla
(Mareko 10:35-45)

20 Jebedayo me coga te teeme neeneni bägrä cama toclige Yeesu bau me, kokorare ca
ipednemalige teeme opo gaabe, itinärige teeme singi ne wawename.
21 Yeesu utemlige egä, “Maane ngena tääpu mäte singi?” Magebi te jejige egä, “Maane
toraca tiicepi, egä cäme ai neeneni bägrä cina cirege adnata määme camu poto ca piiyepu
säwäci poto ca, maane liba biname bine cire ewademepi.”
22 Yeesu Yakobu naabine Yoane jaajige egä, “Weene umle lica gegi, weene ngena tääpume
najiye. Weene nää ibibi gegi epu mäpu cabu lenajame, cane lui mäpu ne mameta gäne
päpäna?” Teepi jejäsi egä, “Cine ibibi gegi.”
23 Yeesu jaajige, “Weene cire inajepi mäpu cabu cäme pana, yepä cäme conocäco lica gyene
jajime, egä laati te cire ladnatepi cäme camu poto ca piiyepu säwäci poto ca. Cäme Babe te
pui puupu bine ituge amacetnäja, tabe lui bime tääpume singi teepi puma adnaterame.”
24 Nuuja ten abiberäja bägrä cina liba itecijemige, teepi claabe me äbitininisi pui nanigane
wäsi bime tääpume.
25 Puma cita ca Yeesu iyeta teebibine ala tesoglicmige, jejemige egä, “Weene umle gemi,
egä laatibi Acejiyame umle cäco biname bine yaawadimusi, teeme conocäco pisi nyene
jajime teepi ngena wawename. Teeme ingwe gaabe lui modamoda biname teeme cuta
kokre pisi nyene biname bine mene jajanename.
26 Yepä weene apu gone läbitininuye. Weeme yepä te liba singi baborage me äbitame, tabe
miiji nuuja bime tääpume kaakesea wawena;
27 cuta weeme yepä te liba singi niinäce me äbitame, tabe miiji weeme tääpume epu
matikäli me äbita aletnäneji biname te lipu läbituge teeme yageyame tääpume.
28 Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta lica tädujine biname
cina cäme tääpume kaakesea wawename, yepä cane te teeme tääpume kaakesea wawename
piiyepu cäme ireclota ne ceerame daremu tääpume teebibine kälyä wawename.”

Yeesu Miiji Jaawenige Neeneni Irecu Määsumäsu Biname bine
(Mareko 10:46-52; Luuka 18:35-43)

29 Teepi liba Yeriko ne sebmalisi, baborage biname sange te tädige Yeesu me ingwe poto
ca.
30 Gaabe wajwa je puga ge adnatäneji neeneni irecu määsumäsu biname. Teepi äätecijige
egä, “Yeesu cibibine nisuplingtenige.” Teepi puma cita ca gije abacitäsi ala abayename egä,
“Babo biname, mope biname Daawida me kaakesaare, maane owecu cibibine niwenepi!”
31 Biname cina liga jiibananisi teebibine, teepi babo tage ca cuta ala abayenäsi egä, “Mope
biname Daawida me kaakesaare, maane cibibine owecu niwenepi!”
32 Yeesu imyemutige, siige teebibine ala taasoglicige, äätemlige egä, “Weene singi cane
ngena wawename weeme tääpume?”
33 Teepi jejäsi egä, “Babo biname, cine singi gegi maane cime irecu asatame.”
34 Yeesu owecu jaaglige, teeme ime bine aarpenutige teeme irecu cabu me. Piba taatu
teepi irecu aasatäsi, siige Yeesu ne ingwe icwäsi.

21

Yeesu Dongki papa cabu Yerusalema me Abacitige
(Mareko 11:1-11; Luuka 19:28-40; Yoane 12:12-19)

1 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige Yerusalema ne oomlaname. Teepi liba
Yerusalema ne mameta me jewenisi oomla-name, teepi atyarecanige cewe ngii Betepage
me lui Olibi Uli podo cabu jage. Puma cita ca Yeesu teeme neeneni abiberäja bägrä bine
niinäce gaabe me jäätyepige
2 apu mene cama egä, “Weene iclege weeme niinäce gaabe me lui cewe peese nyene.
Weene puma jepäneniye yepä dongki ne seea ca ägräräneji gyene, teeme cuta bägrä pisi
nyene teeme gome. Jiitnepeye, taacanepeye cäme bau me.
3 Biname te liba nuuja mene jaji je, weene apu jejepeye egä, ‘Yageyame te singi gyene ai
dongki tääpume teeme bägrä cama, cuta tabe watawata pa taawecnistepi.’ ”
4 Ai mule te äbitige Acejiyame me mename biname me mene te ibibi äbitame egä,
5 “Weene jejemepeye Siiyona podo cabu lui babo cewe cabu biname cina icrajenige egä,
‘Ire, weeme mope biname te peega tädenige weeme bau me!
Tabe awamla cäco tädenige mamye
dongki papa cabu, dongki me bägrä papa cabu.’ ”
6 Puma cita ca abiberäja bägrä cina aaclige, jewenäsi, Yeesu ngena tääpume jaajige.
7 Teepi dongki ne teeme bägrä cama taacanisi Yeesu bau me, cäbletääpe bine teeme papa
cabu seretne-mäsi, siige Yeesu acenutige.
8 Bucurage biname cina teeme cäbletääpe bine gaabe cabu eretnimisi. Poto cina uli ciipe
bine icnapimisi gaabe cabu aretname.

9 Yeesu me niinäce gaabe, ingwe gaabe lui biname cina teepi ala abayaninisi egä,
"Daawida me kaakesaare ne yaawepyeräjesi!
Acejiyame te miiji meebine naawenege lui te Yageyame me ngii cabu tädenite!
Mine yaawepyeräjesi Acejiyame ne, cabucewe je lui te enajenige!"
10 Yeesu liba Yerusalema me atyaramtige, biname cina cälu te jitemige. Teepi teemeteme
ätemläjinisi egä, "Baa, laasi nyene ai biname?"
11 Yeesu cama lui biname cina seclige, teepi jejemisi egä, "Tabe Acejiyame me mename
biname Yeesu sine, Nasareta ceweyame gyene Galilaya probins cabu ca."

Yeesu Ädige Iiwäreja Mete me
(Mareko 11:15-19; Luuka 19:45-48; Yoane 2:13-22)

12 Yeesu iiwäreja mete caale bora me abacitige, siige teebibine iyecräjemige, lui cina
saawadanemusi gwidape bine aletname piiyepu lui cina jaaletnimusi. Tabe rarekaake
äbäsuwäja biname bime dade bine eboclomäjimige cuta eei bime adnatera dade bine, gimäe
ele bine lui cina saawadanemusi aletname.
13 Tabe jejemige egä, "Acejiyame te jiicenige Oogäräneji mene cabu egä, 'Cäme mete
ne irecu ätumuta mete ca yaainusi,' yepä weene te itu setatrongärumeye epu puupu me,
eromaame cina luma lämletne-räjininusi."
14 Irecu määsumäsu biname, ernge niiyaniya biname cina seclige Yeesu bau me iiwäreja
mete caale bora je, siige tabe teebibine miiji jewenanemige.
15 Modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja biname cina claabe me äbitininisi,
liba jepänisi, Yeesu lipu miijirage mule bine jewenemige piiyepu teepi liba itecijemige,
bägrä cina iiwäreja mete cabu lipu ala abayaninisi egä, "Mope biname Daawida me
kaakesaare ne ewepyeräjeye!"
16 Siige teepi Yeesu ne jejisi egä, "Maane nää lica nääätecijenige teepi ngena jiicenenemisi?
Maane ngena name pi lica jiibenenemite teebibine?" Yeesu jejemige egä, "Yoo, cane
nätecijenige. Egäsu weene ituge acnema Oogäräneji mene egä, 'Maane bägrä piiyepu ngame
meeramera bägrä bine ituge wawena meebine epucäco awepyeräjame.' "
17 Puma cita ca Yeesu teebibine sebmalimige, siige Yerusalema ca asatige, Betaniya cewe
me ädige. Tabe ciiye puga enajige.

Yeesu Piigi Uli ne Mene ca Eglige
(Mareko 11:12-14, 20-24)

18 Krokerage Yeesu liba acnenutige babo cewe Yerusalema me, gaabe cabu cubrowe te
joomlige.
19 Tabe piigi uli ne jepänige gaabe wajwa je, ädige, teeme gome jeclajutige, yepä laame
taatu jepänimige, kuu lica. Tabe puma cita ca uli ne jejige egä, "Maane ingwe ca lica page
nääyepi kuu päpäname." Yeesu ai mene liba jejige, uli te piba taatu laame jedacromtige, siige
budre äbitige.
20 Abiberäja bägrä cina liba jepänisi, teepi cälu te jitemige, jejisi egä, "Lipu pi ai piigi uli te
jedacromtige watatarage?"
21 Yeesu jejemige egä, "Cane toraca jijenininine weebibine, egä weene liba yepä ngene
atwana cama ätrunga birige, weene ibibi gemi apu wawena, cane ai piigi uli ne lipu
jewenine. Cuta ai taatu lica, yepä weene cuta ibibi gemi ai podo ne jajime egä, 'Awetänti,
malu cabu me ajari,' siige pui mule te pa läbitepi.
22 Weene liba Acejiyame ne ngena tääpume yäätinäruye tabe icärininuge, weene liba
jäätrunguye egä, 'Tabe nicärininige.' "

Ätemla Yeesu me Conocäco poto cidi me Tabe Mule bine Wawenecame
(Mareko 11:27-33; Luuka 20:1-8)

23 Yeesu liba acnenutige iiwäreja mete caale bora me biname bine abiberäjame, piba
modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja modamoda biname cina seclige teeme bau
me, itemlisi egä, "Määme ngena conocäco pisi nyene ai mule bine wawenecame? Määme
conocäco laati bau ca gyene?"
24 Yeesu jejemige egä, "Cane weebibine yepä taatu mene itemlininine, siige weene liba
cäme mene nawecnisteniye, cane piba weebibine jijenininine, cäme ngena conocäco gyene
ai mule bine wawenecame.
25 Yoo, weene najeye, laati te Yoane ne conocäco yääcärepi tabe biname bine niiye ca
äcisejame, Acejiyame te coo nää biname cina?"
Teepi siige teemeteme mene jitranisi apu egä, "Mine ngena daremu mene jewecnis-
tenisi? Mine liba jejenisi egä, 'Acejiyame te Yoane ne conocäco yääcärepi tabe biname bine
niiye ca äcisejame,' tabe piba nijenininige egä, 'Cije weene ngena name pi piba teebine lica
jäätrungepeye?'

26 Yepä mine liba apu jejenisi egä, ‘Biname cina Yoane ne conocäco yääcärepesi tabe niiye
ca biname bine äcisejame,’ mine piba miiji wälu biname bime tääpume, ingle teepi iyeta
jitrungenisi, egä Yoane lui Acejiyame me mename biname ge.”
27 Siige teepi Yeesu ne mene jewecnistisi egä, “Cine umle lica gemi, laati te Yoane
ne conocäco yääcärepi tabe biname bine niiye ca äcisejame.” Yeesu jejemige egä, “Cane
cuta weebibine lica jijenininine, egä cebine laati te conocäco näcärepi cane ai mule bine
wawenecame.”

Ngene ca Agli Mene Nanigane wäsi poto cidi me

28 Yeesu ngene ca agli mene jejemige egä, “Weene lipu ngene jotwanininiye ai poto cidi
me? Yepä biname puga ge teeme neeneni imäbägrä cama. Tabe niinäceyame ne jejige egä,
‘Cäme bägrä, page ädi waina calwacupi cabu me kaakesea wawename.’
29 Bägrä te jejige egä, ‘Cane singi lica gäne,’ yepä ingwe ca tabe ngenecu etatrongtige, siige
ädige kaakesea wawename.
30 Puma cita ca babe te ädige teeme nuuja bägrä bau me, cuta peei yepä mene jejige. Pui
bägrä te jejige egä, ‘Yoo, cane ädenine,’ yepä tabe lica ädige.
31 Siige lui bägrä te teeme babe me singi jecatige, jewenige?” Biname cina Yeesu ne
jejisi egä, “Niinäceyame te teeme babe me singi jewenige!” Yeesu jejemige egä, “Cane
toraca mene jijenininine: peei bägrä lipu niinäce beswa äbitige teeme babe me singi
wawename, yepä ingwe ca ngenecu etatrongtige, cuta pepu pana gyene täks rarekaake
uutecrena biname piiyepu magebi lui bine daremu jaawenimusi sargi mule wawename,
teepi weebibine itucärenininisi Acejiyame ne acatame teeme mope biname me.
32 Yoane niiye ca äciseja biname te tädepi, weebibine toraca gaabe jiwabipi, yepä weene
lica jäätrungepeye teebine, yepä täks rarekaake uutecrena biname piiyepu magebi lui bine
daremu jaawenimusi sargi mule wawename, teepi te jäätrungepesi Yoane ne. Ngänuge puu
weene ai mule ne jääpänepeye, yepä weene ingwe lica ngenecu yaatatrongäremepeye Yoane
ne ätrungame.”

Ngene ca Agli Mene Calwacupi Ire Atwi Biname bime poto cidi me
(Mareko 12:1-12; Luuka 20:9-19)

33 Yeesu jiicige egä, “Itecijinege nuuja ngene ca agli mene. Puga ge gawe yageyame
biname. Tabe cotäri ne erangige, waina gije itemige, cupicu ne juurige waina kuu
ämulecame waina niiye wawena tääpume, siige cabucabu mete ne erangige calwacupi ne
awamutame. Piba tabe biname bine calwacupi ecärimige daremu wawename, siige ädige
cudecewe cewe me.
34 Padare te liba tatyaramtige waina kuu ärucname, tabe teeme kaakesea bägrä bine
jityepimige teemanu kupae ne acatame.
35 Daremu wawenena biname cina yageyame me kaakesea bägrä bine joomläjecmisi,
siige yepä ne etemeläjisi, nuuja ne budre tama eglisi, cuta nuuja ne kula ca jibyecrisi.
36 Cuta cääri yageyame te poto kaakesea bägrä bine jityepimige teeme bau me, bucurage
bine niinäce cabu ca. Cuta teepi yepä mule ne jepänisi daremu wawenena biname bime
bau ca.
37 Ceräcerägääburage me tabe teemerage bägrä ne jityepige. Tabe jiicige egä, ‘Toraca, teepi
pama cäme bägrä ne opo gaabe me ecitenisi.’
38 Yepä lui biname cina daremu jewenanisi, teepi liba teeme bägrä ne jepänisi, teepi jiicisi
egä, ‘Ai lui yageyamerage me bägrä gyene. Biiri naclege, yaaglesi, mine piba ai calwacupi
ne ecatenisi!’
39 Siige puma cita ca teepi teebine joomlisi, isatisi calwacupi kaake poto cidi me, puma
budre me eglisi.”
40 Yeesu itemlimige egä, “Waina calwacupi yageyame te liba cire tacnenutepi, tabe ngena
cire jaawenepi pui calwacupi daremu wawenena biname bime tääpume?”
41 Lui biname cina itecijemige, jejisi egä, “Tabe pui niiyarage biname bine budre me cire
yaaglecemepi, siige epu biname bine calwacupi cire yääcäremepi, lui cina yageyame ne
teemanu kupae cire yääcärepesi ärucna padare cabu.”
42 Yeesu teebibine jejemige egä, “Egäsu weene ituge acnema Oogäräneji mene te ngena
jiicenige cäme poto cidi me egä,
‘Lui kula ne raranga biname cina jigyisi,
baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.
Ai lui Acejiyame miji wawenäneji gyene;
cuta lipu miijirage gyene mime tääpume.’
43 Cane weebibine jijenininine, egä Acejiyame te cire lätecitepi weebibine waadename,
siige eei bine pa yaawademepi, lui cina miijirage mule bine cire jaawenemepesi.

44 Laati te liba ai kula cabu yaatramuge, tabe laglemaluge. Yepä ai kula te liba biname
cabu saatramuge, iyeta yäämulicuge.”
45 Modamoda iiwäreja biname piiyepu Parisea sigu biname cina lui itecijemige ai ngene
ca agli mene, teepi opo ewatnisi, egä Yeesu teeme poto cidi me biiri jiicemige.
46 Teepi singi ge teebine oomlaname, yepä teepi wälu ge biname bime name pi, ingle teepi
apu ngene jotwanininisi, egä Yeesu Acejiyame me mename biname gyene.

22

Ngene ca Agli Mene Atejäclmuta Soriyomu poto cidi me
(Luuka 14:15-24)

1 Yeesu biname bine cerämu ebiberäjimige ngene ca agli mene ca.
2 Tabe apu jiicige egä, “Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge, pui lui epu pana ge
mope biname, lui te teeme bägrä tääpume atejäclmuta soriyomu ne jewenige.
3 Tabe teeme kaakesea bägrä bine jityepimige ala asogläcneji biname bine jajanename
soriyomu tääpume otnime, yepä teepi äbwäricinisi otnime.
4 Puma cita ca tabe nuuja kaakesea bägrä bine cuta jityepimige teeme bau me apu mene
cama egä, ‘Cane soriyomu ne biiri jewenine. Kau piiyepu teeme plongo bine betweclimisi,
iyeta gwidape siige amacetnäjäneji gemi. Naaclege atejäclmuta soriyomu tääpume!’
5 Yepä ala asogläcneji biname cina singi lica ge, siige teeme gaabe cabu otninisi. Yepä te
teeme calwacupi me ädige, nuuja te teeme aletna mete me ädige.
6 Poto cina kaakesea bägrä bine joomläjecmisi, etemeläjimisi, budre me eglecimisi.
7 Mope biname te claabe me äbitige. Tabe teeme cubu biname bine jityepimige budre
me aglecame pui biname bine, lui cina teeme kaakesea bägrä bine budre tama eglecimisi,
piiyepu teeme babo cewe ne uubuderame.
8 Puma cita ca tabe teeme kaakesea bägrä bine ala tesoglicmige, jejemige egä, ‘Cäme bägrä
me atejäclmuta soriyomu amacetnäjäneji gyene, yepä ala asogläcneji biname miiji lica gemi
ai soriyomu tääpume.
9 Peei name pi weene naaclege gaabe cube gome me, laati bine opopa jewenenemiye, ala
tesogle-cmeye soriyomu tääpume.’
10 Siige kaakesea bägrä cina eclige gaabe cube gome me, jebasecretnimisi, lui bine opopa
jewenanemisi, niiyaniya biname coo miijimiji biname, iyeta. Teepi eclige, siige soriyomu
puupu te iyeta tapanige.
11 Mope biname te tabacitige, biname bine ire jetwananemige, siige yepä biname ne
jepänige, lui te soriyomu cäbletääpe cäco tädige.
12 Tabe teebine jejige egä, ‘Cäme biname, maane lipulipu soriyomu cäbletääpe cäco
tabacitite?’ Yepä tabe pui biname te nuuja mene lica.
13 Siige tabe mope biname te teeme kaakesea bägrä bine jejemige egä, ‘Teeme ernge ime
jetäyemeye, puutucu me ijareye krokeciiye cabu me. Tabe puma ele pa yaangenanege,
giricu pa yaatebecmege.’ ”
14 Puma cita ca Yeesu jejemige egä, “Bucurage biname bine ala asogläcneji gemi, nesae
bine äjäcräneji gemi.”

Ätemla Täks Rarekaake Ceera poto cidi me
(Mareko 12:13-17; Luuka 20:20-26)

15 Parisea sigu biname cina eclige teemämu mene atraname egä, “Mine Yeesu ne lipu
itemläjenisi teebine teeme mene cabu ca oomlaname?”
16 Puma cita ca teepi poto teeme abiberäja bägrä bine jityepimisi Heroda me sigu biname
cama Yeesu bau me. Teepi Yeesu ne jejisi egä, “Abiberäja biname, cine umle gemi, egä
maane toraca biname gäte piiyepu cängena ebiberäjenemite Acejiyame me gaabe poto cidi
me. Maane nuuja ngenecu lica gäte, biname cina lipu ngene jwaatwanininusi määme poto
cidi me, ingle maane teebibine opo gaabe je lica yaacranimute teeme ngii name pi.
17 Yoo siige, maane nijini, maane lipu ngene jotwanenite, nää mime Cotre te lica
niibenininige mine täks rarekaake ceerame Rooma gawe mope biname Siisa ne?”
18 Yepä Yeesu uja umle äbitige, egä teepi singi gemi teebine teeme mene cabu ca
oomlaname, siige tabe jejemige egä, “Weene walya biname gemi! Weene ngena name pi
cebine cäme mene cabu ca oomlaname naweniniye?
19 Baa rarekaake nawabeye täks tääpume.” Teepi rarekaake ne secanisi.
20 Tabe puma cita ca itemlimige egä, “Laati me opo piiyepu ngii gemi ai rarekaake cabu?”
21 Teepi jejisi egä, “Siisa me opo gyene piiyepu teeme ngii gyene.” Yeesu jejemige egä,
“Lui gwidape gemi Siisa me, teebine ecäreye pui; piiyepu lui gwidape gemi Acejiyame me,
teebine ecäreye pui.

22 Teepi liba itecijemige, mutäcäco äbitininisi teeme mene name pi, siige teepi Yeesu ne
ebmalisi, eclige.

Ätemla Mene Budre cabu ca Arpinera poto cidi me
(Mareko 12:18-27; Luuka 20:27-40)

23 Puirage bimu cabu poto Sadukea sigu biname cina seclige Yeesu bau me. Teepi eei
biname gemi, lui cina ätrunga lica, egä budre cabu ca arpinenta pisi nyene.
24 Teepi Yeesu ne itemlisi egä, "Abiberäja biname, Moose itu ebiberäjemuji, egä biname
te liba bägrä cäco budre läbituge, teeme igane te miiji cuubla ne acata siige bägrä wawena
teeme naane me ngii tääpume.
25 Siige nuuja taje puga ge seben naniganewaleyame. Teepi aga yaacrajanemepi. Uuge
te coga ne waacatepi, bägrä cäco budre läbitepi, siige teeme cuubla ne twaabmalepi teeme
gomecayame igane tääpume.
26 Cuta peeirage mule te läbitepi teeme tääpume, cuta teeme gome ca lui igane tääpume,
cuta iyeta pui seben naniganewaleyame bime tääpume.
27 Ceräcerägääbu cuubla te budre läbitepi.
28 Tabe laati me coga cire waanajepi, budre biname cina liba cire larpinäripesi, ingle tabe
iyeta pui seben naniganewaleyame bime coga gwene?"
29 Yeesu jejemige egä, "Ingle weene umle lica gemi Oogäräneji mene piiyepu Acejiyame
me kokre, weene peei name pi betäjiye.
30 Biname cina liba budre cabu ca cire larpinäripesi, teepi epu pana cire yaacrajemepi
Acejiyame me mename seemo cina cabucewe je liiyepu. Teepi atejäclmuta lica cirege.
31 Egäsu weene ituge acnema Acejiyame te ngena itu jijinuji budre biname bime arpinera
poto cidi me. Tabe apu jiicuji egä,
32 'Cane lui Abrahamo, Isacako, Yakobu naabibime Acejiyame gäne.' Siige tabe nata
budre biname bime Acejiyame lica gyene yepä eei bime, lui cina ireclota gemi."
33 Lui biname cina itecijemige, teepi mutäcäco äbitininisi Yeesu me abiberäja mene name
pi.

Lui Cotre Gyene Baborage
(Mareko 12:28-34; Luuka 10:25-28)

34 Parisea sigu biname cina liba itecijemige, egä Yeesu Sadukea sigu biname bine mene
cäco me jewenimige, teepi tomi yootisi.
35 Puma cita ca teeme yepä te, lui cotre abiberäja biname ge, tabe singi Yeesu ne mene
cabu ca oomlaname. Tabe itemlige egä,
36 "Abiberäja biname, Moose lui Cotre nicärininuji, lui gyene baborage?"
37 Yeesu jejige egä, " 'Weene miiji singi äbitena Yageyame, weeme Acejiyame tääpume,
siige ai ne aboclomta iyeta weeme owecu mule ca, iyeta weeme ireclota ca, iyeta weeme
ngene atwanena ca.'
38 Ai cotre lui niinäcegaabe cotre gyene, piiyepu baborage gyene.
39 Pui gomecayame baborage cotre lui age sena: 'Weene miiji biname bime tääpume singi
lenaja, weene lipu weeme tääpume singi birige.'
40 Ai neeneni cotre cabu peete nemi iyeta Moose me Cotre mene piiyepu Acejiyame me
mename biname bime abiberäja mene."

Keriso Laasi Nyene?
(Mareko 12:35-37; Luuka 20:41-44)

41 Poto Parisea sigu biname cina liba yepä cewe me tabasecre-tnige, Yeesu teebibine
itemlimige egä,
42 "Weene lipu ngene jotwanininiye, egä Keriso biname bine lui te niiya cabu ca cire
yääsecräremepi, tabe laati me kaakesaare gyene?"
43 Teepi jejisi egä, "Tabe mope biname Daawida me kaakesaare gyene." Yeesu puma
cita ca itemlimige egä, "Cije piba ngena name pi Aceji Seemo te Daawida ne ngene atwana
ecäruji tabe Keriso ne Yageyame ca ainame? Tabe Daawida apu jiicuji egä,
44 'Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:
Ama adnati cäme camu poto cidi ca
ngälu cane määme cubuyame bine
määme ernge gawe me cire yaacranemepene.'
45 Cije piba Keriso lipu gyene Daawida me kaakesaare, Daawida liba teebine Yageyame
ca einuji?"
46 Nuuja biname te äblicäco Yeesu ne daremu mene awecnistame, siige pui padare cabu
ca niinäce gaabe me teepi wälu icrajimige Yeesu ne ätemlejame.

23

Yeesu Umle Mene Jejananemige Cotre Abiberäja piiyepu Parisea Sigu Biname bime Mule poto cidi me
(Mareko 12:38-39; Luuka 11:43, 46, 20:45-46)

1 Puma cita ca Yeesu biname bine piiyepu abiberäja bägrä bine jejemige egä,
2 "Cotre abi-beräja biname piiyepu Parisea sigu biname bime conocäco pisi nyene Moose me Cotre mene bine aboclomäjame.
3 Peei name pi weene miiji ätrunga piiyepu äcwetna, teepi ngena tääpume jijinusi wawe-name, yepä weene gone teebibine jäätutanemuye, ingle teepi teeme abiberäja mene ibi lica läbitininusi.
4 Piti nemi bucurage mäpurage cotre. Teepi singi gemi biname cina pui bine äcwetname, yepä teepi nuuja gwidape ne lica jaawenusi biname bine ätityerame pui cotre bine äcwetname.
5 Teepi iyeta gwidape bine jaawenimusi biname cina päpäna taatu name pi. Teeme puga ge matimati boks Moose me Cotre mene äbäcname, siige mangace piiyepu ime cabu seea ca jäätäyimusi. Teepi peei boks bine daamledamle jaawenimusi biname cina päpäname. Teepi cuta teeme cäbletääpe fooa mutre cabu lecaleca wul seea sigu bine yaaterutäjimusi.
6 Soriyomu ne liba yaaclitusi, teepi miijimiji puupu cabu ladnatäruge, cuta abasecretna mete cabu piiyepu teepi niinäce gaabe me ladna-täruge.
7 Teepi baborage singi birige aletna puupu cabu biname cina teebibine cängenarage awablame piiyepu abiberäja biname ca ainame.
8 Yepä weebibine gone abiberäja biname ca aina, ingle weeme yepä taatu abiberäja biname gyene, piiyepu weene iyeta naniganewaleyame gemi.
9 Weene gone ai gawecewe cabu weemeweme babe ca laininiuye, ingle weeme yepä taatu Babe pisi nyene cabucewe je.
10 Cuta weene gone weeme nuuja ne babo biname ca yaainuye, ingle cane Keriso lui weeme yepä taatu babo biname gäne.
11 Laasi nyene weeme baborage, tabe miiji birige weeme kaakesea bägrä lenaja.
12 Laati te teemämu babo me läbituge, teebine matikolä me birige wawena; laati te teemämu matikäli me läbituge, teebine babo me birige wawena."

Yeesu Umle Mene Jejananemige Walya Biname bime poto cidi me
(Mareko 12:40; Luuka 11:39-42, 44, 52, 20:47)

13 "Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname! Weene lui walya biname gemi! Weene gaabe ne yaarmuye biname cina Acejiyame bau me otnime. Weene lica yääbäcnuye piiyepu cuta jiibemuye lui cina singi gemi äbäcname.
14 Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea biname! Weene lui walya biname gemi! Weene niinäce cuublacubla bime gwidape bine angletneja mule ca yaawadimuye, piba sinäme lecaleca irecu lätumutinuye, ingle weene singi gemi weeme peei angletneja mule ne acwabame. Peei name pi weeme daremu niiyarage gyene poto biname bime daremu cabu ca.
15 Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea biname! Weene walya biname gemi! Weene iyeta poto ta waatnetnäjinuye, malu cabu ta piiyepu doro cabu ta, naace tääpume biname ngänu gyene tabe puu yepä, teebine atatrongtame weeme mule cabu me. Tabe liba weeme mule cabu me labacituge, weene teebine weeme cabu ca neeneni gääbu niiyarage me jaawenuye, siige tabe uliobo puupu cabu me cirege otni weene liiyepu.
16 Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene irecu määsumäsu gaabe awabeja biname! Weene yaabiberäjimuye, egä laati te liba iiwäreja mete me ngii cama mene jiicemuge, papa gyene tabe peei mene ne atropengta. Yepä laati te liba iiwäreja mete cabu lui gol, pui me ngii cama mene jiicemuge, pui mene ne tabe äblicäco atropengta.
17 Weene irecu määsumäsu buduma biname gemi! Egäsu gol matikäli birige, yepä iiwäreja mete lui te pui gol ne Acejiyame tääpume mara me jaawenuge, tabe baborage birige.
18 Cuta weene yaabiberäjimuye, egä laati te liba mene jiicemuge iiwäreja mete cabu lui iiwäreja dade, teeme ngii cama, papa gyene tabe pui mene ne atropengta. Yepä laati te liba mene jiicemuge owecu gwidape me ngii cama, lui pui iiwäreja dade papa cabu, pui mene ne tabe äblicäco atropengta.
19 Weene irecu määsumäsu biname gemi! Egäsu owecu gwidape matikäli gyene, yepä dade lui te pui owecu gwidape ne Acejiyame me tääpume mara me jaawenuge, tabe baborage gyene.

20 Yoo, laati te liba mene jiicemuge iiwäreja dade me ngii cama, tabe cuta iyeta owecu
gwidape bime ngii cama jiicemuge, lui pui dade papa cabu.
21 Cuta laati te liba mene jiicemuge iiwäreja mete me ngii cama, tabe cuta Acejiyame me
ngii cama jiicemuge, puma lui te enajenige.
22 Coo laati te liba mene jiicemuge cabucewe me ngii cama, tabe cuta Acejiyame me
adnata puupu me ngii cama jiicemuge cuta piiyepu teeme ngii cama, lui te enajenige puma.
23 Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu
biname! Weene lui walya biname gemi! Weene Acejiyame ne yepä yääcäruye weeme iyeta
ten deedei mite wawena gwidape ngii minti, dili, kumina cabu ca, ngänu gyene Cotre cabu
pui mule lui baborage lica gyene. Yepä weene lica jaawenimuye conocäco mule, owecu
mule piiyepu toraca mule, Cotre cabu lui cina modamoda mule gemi. Weene miiji ai
modamoda mule bine wawenetnäja, cuta gone ngene ätrimela poto matimati mule bine
wawenetnäjame.
24 Weene irecu määtsumäsu gaabe awabeja biname gemi! Weene matimati cotre bine
cängena yäätcwetnimuye, yepä modamoda cotre bine jaatropengäjimuye. Weeme peei mule
lui epu pana gyene, egä iidreba lui matikäli jugi gwidape gyene, weene weeme nani niiye
ne sobläbi cabu yaapaduruye pui te ätyepurame, yepä weene kamela ne yäärmituye, lui
baborage jugi gwidape gyene.
25 Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu
biname! Weene lui walya biname gemi! Weene kaapo piiyepu pleito bine kaakepoto
ca taatu jääcisäjemuye, yepä ngalebora ca weene jäängärimuye angletneja mule ca piiyepu
ceera cäco mule ca.
26 Irecu määtsumäsu Parisea biname, weene niinäce miiji jicisäjemeye kaapo bora ngena
jugi piti nemi, piba cuta kaakepoto ca jugi cäco yaanajuge.
27 Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu
biname! Weene lui walya biname gemi! Weene epu pana gemi, kula bora gape lui owe
poto bulu ca yaaganusi, siige kaake poto ca opo lacituge, yepä ngalebora apanäneji gyene
budre biname bime kaake ca piiyepu poto jugijugi gwidape ca.
28 Cuta pepu gyene, biname cina weebibine jipänininusi, egä weene miiji biname gemi,
yepä weeme ngalebora pisi nyene walya piiyepu niiya mule."

Yeesu Niinäce Gaabe Mene Jiicemige Pui Biname bime Niiya Daremu poto cidi me
(Luuka 11:47-51)

29 "Lipu mäpu cirege weeme tääpume weene cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu
biname! Weene lui walya biname gemi! Weene kula gape bine yaarangimuye Acejiyame
me mename biname bime tääpume piiyepu conocäco biname bime ngene ape-cna kula bine
yaabasogärimuye.
30 Weene jiicemuye egä, 'Sasa cine liba cire ninajineji cime saarewale cama, cine lica cire
yaaglecemejisi budre me Acejiyame me mename biname bine teepi liiyepu.'
31 Yepä apu pi weene awabudnäjininiye, egä weene teeme kaakesaare gemi, lui cina
Acejiyame me mename biname bine budre me eglecimujisi.
32 Yoo, weene jimlitäjepeye weeme saarewale cina lui gije itu jebacitujisi mename biname
bine aglecame!
33 Weene cobyame gemi, cobyame bime bägrä gemi! Weene äblicäco uucratna atrana
cabu ca, yepä weebibine cirege atrana uliobo puupu cabu me otnime!
34 Cane mename biname bine, umleumle biname bine piiyepu cotre abiberäja biname
bine cire jäätyepemepene weeme bau me. Weene poto bine budre me cire eglecemepeye,
poto bine baarge uli cabu cire jibyecremepeye, poto bine cire etemeläjemepeye weeme
abasecretna mete cabu ta piiyepu cire iyecräjemepeye yepä cewe ca nuuja cewe me.
35 Pipu pi iyeta niiya daremu cina conocäco biname bime agleca name pi weeme bau
me cire saaclepi, conocäco biname Abela me agli cabu ca ngälu Baraki me bägrä Sakariya
teeme agli cabu me, weeme kaakesaare cina lui ne budre me eglujisi iiwäreja mete puutucu
cabu iiwäreja dade gome.
36 Cane toraca mene jijenininine, page lui biname cina icrajinige, teepi te iyeta agleca
daremu ne cire jääpänepesi."

Yeesu Yerusalema ne Owecu Jewenige
(Luuka 13:34-35)

37 "Yerusalema biname, Yerusalema biname, weene te Acejiyame me mename biname
bine budre me yaaglecimuye piiyepu cuta Acejiyame me ätyepäneji biname bine kula ca
jääbyecrimuye. Bucurage gääbu cane singi ituge weebibine cäme bau me abasecretna, epu
pana paulo te teeme plongo bine lipu taabasecretnimuge teeme taame ca ätrugerame, yepä
weene singi lica ituge.

38 Ingle weene cebine nägyuye, peei name pi weeme cewe piiyepu Acejiyame me mete
cirege kaake lenaja.
39 Cane jijenininine weebibine, egä weene ingwe ca cebine cääri lica cire näpänepeye,
ngälu weene liba cire najepeye egä, ‘Maane lui te tädenite Yageyame me ngii cabu,
Acejiyame te meebine miiji mule naawenege!”

24

Yeesu me Mene Iiwäreja Mete Iigareca poto cidi me
(Mareko 13:1-2; Luuka 21:5-6)

1 Yeesu liba iiwäreja mete ne ebmalige, siige ädige, abiberäja bägrä cina piba seclige
teebine awabetnärame poto kula ca rarangäneji mete, lui iiwäreja mete caale bora jage.
2 Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene ire iyeta ai nema! Cane weebibine toraca
jijenininine, egä lica yepä kula ne cirege abmala teeme puupu cabu ai mete cabu. Iyeta
bine cirege äyära gawe me.”

Mäpu cina Lipu Cirege Otni
(Mareko 13:3-13; Luuka 21:7-19)

3 Yeesu liba adnatäneji enajige Olibi Uli podo cabu je ten taatu, abiberäja bägrä cina
seclige, itemlisi egä, “Nijini cibibine, egä maane lui gwidape tääpume nijinite, liba cire
läbitipesi. Ngena cina cirege äbitena awabame, egä maane tacnenite piiyepu ai padare me
ngälugaabe te joomlenige?”
4 Yeesu jejemige egä, “Weene ireire inajipi! Gone ire taatu acrana weebibine angletne-
jame.
5 Bucurage biname cina cire saaclepi cäme ngii cabu, siige cire jiicemepesi egä, ‘Cane age
säne Keriso, biname bine lui te niiya cabu ca pa yääsecräremepene,’ siige bucurage biname
bine cire yaangletnäjemepesi.
6 Weene mameta cubu ala cirege ätecijana piiyepu weene idre cire itecijanipi cubu poto
cidi me cudecewe je, yepä wälu gone läbitininuye. Pepu gwidape cina miiji cire läpletnicipesi,
yepä cäro padare me ngälugaabe camu gyene.
7 Yepä gawe biname cina cubu cire jiicepesi nuuja gawe biname cama. Yepä babo mope
biname te nuuja cama cubu cire jiicepi. Iyeta poto ta gane piiyepu ocneja cirege.
8 Yepä ai iyeta lui mäpu padare me agedna taatu gyene, epu mäpumäpu magebi te lipu
cupace laplongamtuge bägrä ärngi tääpume.
9 Pui mäpu padare cabu weebibine cire joomläjipesi, siige cire icäripesi mäpu cabu
lenajame piiyepu budre me aglecame. Iyeta biname cina cämiji pi cire jimugetnipesi
weebibine.
10 Bucurage biname cina piba teeme ätrunga bine cire yaabmalecmepesi. Teepi teeme-
teme cire laitnäjipesi, cire lämugetnäjipesi.
11 Bucurage walya mename biname cina cire saaclepi, teepi siige bucurage biname bine
cire yaangletnäjemepesi.
12 Ingle naace popi conocono mule te daamledamle cire läbitepi, peei name pi biname
cina singi cäco cire läbitipesi cäme tääpume.
13 Yepä laati te ngenecu kokre cire yaanajepi ngälu ngälugaabe, tabe iyeteta ireclota ne
cirege päpäna.
14 Iyeta poto ta ai gawecewe cabu biname bine cirege jajanena Miiji Mene Acejiyame te
biname bine waadena poto cidi me. Pipu pi iyeta maramara gawe biname cirege ätecija,
piba ai padare me ngälugaabe cire tädepi.”

Baborage Mäpu
(Mareko 13:14-23; Luuka 21:20-24)

15 “Acejiyame me mename biname Daniyela lui niiyarage wälumeteyame poto cidi me
jiicuji, weene liba cire jepänepeye aclajuteji puupu cabu, Acejiyame tääpume lui puupu ne
mara me ituge wawena,” (acnema biname tabe miiji umle ai ngena tääpume myene),
16 “piba lui biname cina cire yaacrajepi Yuudea probins cabu, teepi miiji podo cabu me
uucratna.
17 Lui biname te mete toro cabu lui puupu cabu cire yaanajepi, tabe miiji lica cirege mete
bora me abacita gwidape waadename.
18 Lui biname te calwacupi je, tabe miiji lica cirege acnenuta teeme cäbletääpe acatame.
19 Ogi nemi pui padare cabu lui mäpumäpu magebi piiyepu bägrä ngame meeramera
magebi.
20 Irecu ätumutipeye, egä weene gäbu padare cabu coo Sabade bimu cabu lica cirege
uucratna,

21 ingle pui padare cabu lui mäpu cirege, epu baborage cirege, egä niinäce pepu mäpu ne
lica ituge päpäna ai gawecewe me agedna cabu ca ngälu page ai taje piiyepu ingwe ca cäärі
lica cirege päpäna.
22 Yoo, Acejiyame te teeme ngene atwanena cabu pui mäpu padare ne uja tuube me itu
jewenuji. Tabe liga pepu lica cire jaaweneji, biname cina ireclota lica cire yaacrajemepi.
Yepä tabe pui padare ne tuube me cire jaawenepi teeme äjäcräneji biname bime name pi.
23 Siige pui padare cabu laati te liba cire jijipi egä, 'Keriso age sena,' coo egä 'Tabe peese
nyene,' weene gone ätrunga.
24 Walya Keriso piiyepu walya mename biname cina cire saaclepi. Teepi ciitaca mule
bine piiyepu cälu te äti mule bine cire jaawenanemepesi Acejiyame me äjäcräneji biname
bine angletne-jame, teepi liba ibibi cirege peei ne wawename.
25 Weene ngene gone jitrimalinuge, egä cane ai mule poto cidi me niinäce gaabe me ituge
jajanena.
26 Biname cina liba weebibine cirege jaji egä, 'Keriso lui daapo taatu cewe cabu sine,'
gone naacluge piiyeme. Coo teepi liba cirege jaji egä, 'Tabe mete cabu ämlitäneji enajenige,'
gone jäätrunguye.
27 Cane, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, paamlepamle pana cire
tacnepene, lui te twaaplacmeläjuge carbe cabu bimu acita gome ca bimu äpula gome me.
28 Budrekaake luma, sändäyame cina piiyeme labasecretnuge."

Yeesu me Acnenuta poto cidi me
(Mareko 13:24-27; Luuka 21:25-28)

29 "Pui mäpu padare ingwe gaabe ca piba taatu bimu te krokeciiye me cire läbitepi, mabye
te lica cire saapaclyärepi, wale cina cabu ca cire saatrametnemepi piiyepu dume cabu
lijalija nuuja gwidape gemi, teepi teeme otnetneja gaabe cabu ca cire läyeblengäjipesi.
30 Piba cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cäme cewecu te cire
taboclomtepi carbe cabu, siige iyeta maramara gawe biname cina ele cire yaangenetne-
mepi, teepi liba cebine, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, cire näpänepesi
carbe cabu äina baborage kokre piiyepu jamyacu apaclyera cama.
31 Baborage moole te liba cire saange-nepi, cane cäme mename seemo bine cire
jäätyepemepene Acejiyame me äjäcräneji biname bine abasecretname iyeta poto ca ai
gawecewe cabu."

Ngene ca Agli Mene Piigi Uli poto cidi me
(Mareko 13:28-31; Luuka 21:29-33)

32 "Weene abiberäjineye piigi uli cabu ca. Teeme ciipe cina liba migi ca tapanininusi,
ngänglä laame liba taawenimuge, weene piba umle gemi, egä kämäge mameta gyene.
33 Pepu gyene, weene liba ai gwidape bine cire jepänanemepeye, weene umle gemi, egä
cäme otni lui mameta gyene. Cane grana gome säne.
34 Cane toraca mene jijenininine, egä biname lui cina ireclota page ai taje, teepi iyeta
budre lica cirege äbita, ngälu iyeta ai mule cina liba cire läbitipesi.
35 Dume piiyepu gawe cirege apira, yepä cäme mene te lica cirege apira."

Nuuja te Umle Lica Bimu coo Padare Yeesu me Äina tääpume
(Mareko 13:32-37; Luuka 17:26-30, 34-36)

36 "Nuuja biname te umle lica gyene lui bimu coo padare cabu cane cire täinepene.
Acejiyame me mename seemo cina cabucewe je umle lica gemi, cane Bägrä te umle lica
gäne, yepä tabe Babe taatu umle gyene.
37 Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane liba cire täinepene, pui
padare lui epu pana cirege Nooa me padare liiyepu.
38 Igi me niinäce gaabe biname cina piba yäärwäjimusi, yäänäjimusi, lawadricninusi ngälu
puirage bimu, Nooa liba acenutuji baborage buto cabu me.
39 Teepi nuuja umle lica ge, egä ngena te äbitinige, ngälu igi te liba tädige, iyeta teebibine
yiisibrecmige. Pepu cirege äbita, cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine,
liba cire tacne-nutepene.
40 Pui padare cabu neeneni rooriye cina kaakesea cire jaawenepäsi calwacupi cabu;
nuuja ne cire yaacatepesi, nuuja ne cire yaabmalepesi.
41 Neeneni magebi cina wiiti kuu bine kula ca cire jäämulecemepäsi; nuuja ne cire
waacatepesi, nuuja ne cire waabmalepesi.
42 Weene amacetnäjäneji inajipi, ingle weene umle lica gemi, lui bimu cabu weeme
Yageyame te cire tädepi.
43 Mete yageyame te liba umle je, egä eromaame te liba tädenige, tabe piba ireclota
yaanajuge. Tabe ire taatu lica jaacituge eromaame te teeme mete me abacita.

44 Mete yageyame te lipu ireclota yaanajuge ingle eromaame te abacita wälu, weene miiji
cuta pepu amacetnäjäneji lenaja, ingle cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me
äbitujine, cane weeme umle cäco padare cabu cire tädepene."

Miiji Kaakesea Bägrä piiyepu Niiya Kaakesea Bägrä
(Luuka 12:41-48)

45 "Laasi nyene toraca ngenecu piiyepu umle cama kaakesea bägrä? Tabe peese nyene,
teeme babo biname te lui ne ituge acita teeme nuuja kaakesea bägrä bine ire atwime, egä
teepi toraca padare cabu deedei yaawadanemusi.
46 Pui kaakesea bägrä te lipu gege birige, teeme babo biname te liba tacnenutuge, siige
jääpänuge, egä tabe cängena kaakesea jaawenuge.
47 Cane toraca jijenininine, egä teeme babo biname te jaajuge tabe iyeta gwidape bine
ire atwemame.
48 Yepä tabe liba niiyarage kaakesea bägrä birige, tabe lajuge egä, 'Cäme babo biname te
wata lica tacnenutenige,'
49 siige puma cita ca gije jaacranimuge poto kaakesea bägrä bine aglecame piiyepu
ärwäjame, änäjame poto nänäja biname cama.
50 Puma cita ca teeme babo biname te tacnenutuge tabe lui padare cabu lica jaawagri-
juge,
51 siige teebine mage yaagluge. Tabe nuuja walya biname bime cama yepä ibi daremu
ne yaacatuge: tabe teta cama läduge uliobo puupu cabu me, ele puma yaangenanenuge
piiyepu giricu yaatebicmuge."

25

Ngene ca Agli Mene Ten Ngulebägrä poto cidi me

1 "Pui padare cabu cane liba cire tacnenutepene, Acejiyame te lui biname bine
yaawadimuge, teepi lui ten ngulebägrä pana cirege, lui cina lampa cama eclige teeme
ciwelooloyame ne awacletnäjame.
2 Poto faib lui buduma ge, poto faib lui umleumle ge.
3 Buduma ngulebägrä cina teeme lampa bine ewadimisi, yepä teepi tuwängle niiye bine
lica ewadimisi.
4 Umleumle ngulebägrä cina, teepi teeme lampa bine ewadimisi cuta tuwängle niiye.
5 Ciwelooloyame te däägurage täbitige, peei name pi ngulebägrä cina ute me jicriranemige,
siige ograrige.
6 Ciiye duusa liba joomlige, teepi ala itecijemige egä, 'Ciwelooloyame te tädenige! Naa-
clege teebine awacletnäjame!'
7 Puma cita ca iyeta ngulebägrä cina arpineräjininisi, lampa bine emacetnäjimisi, jeb-
otanemisi.
8 Buduma ngulebägrä cina jejemisi umleumleyame bine egä, 'Cime niiye nicärineye, ingle
cime lampa cina siige ätumetnenige.'
9 Umleumle ngulebägrä cina jejemisi egä, 'Cine äblicäco gemi weebibine ceera, ingle ibibi
lica gemi weene piiyepu cine. Äte aletna mete me naaclege weeme tääpume aletna-me.'
10 Siige buduma ngulebägrä cina eclige aletname. Teepi liba puga ge, piba ciwelooloyame
te tatyaramtige. Siige lui cina amacetnäjäneji ge, teepi teta cama eclige, ebäcnisi atejäclmuta
soriyomu tääpume, siige grana te tarmige.
11 Ingwe ca buduma ngulebägrä cina tatyarige, jiicisi egä, 'Babo biname, babo biname,
cine yääbäcnesi!'
12 Ciwelooloyame te puma cita ca teebibine tejemige egä, 'Cane toraca jijenininine, egä
cane umle lica gäne weene.' "
13 Puma cita ca Yeesu jejemige egä, "Peei name pi weene ireire inajipi, ingle weene umle
lica gemi padare coo bimu cäme acnenuta tääpume."

Ngene ca Agli Mene Nesae Kaakesea Bägrä poto cidi me
(Luuka 19:11-27)

14 "Pui padare cabu cane liba cire tacnenutepene, Acejiyame te lui biname bine
yaawadimuge, teepi yepä babo biname me nesae kaakesea bägrä pana gemi. Yoo, pui
babo biname te otnime äbitige cudecewe cewe me. Tabe teeme kaakesea bägrä bine ala
tesoglicmi-ge, jejemige teeme gawe piiyepu gwidape bine ire atwemame.
15 Tabe rarekaake yepäyepä ecäranemige teeme ngene atwanena ibi teepi pui ca kaakesea
wawename ingwe ca awecna tääpume. Tabe yepä ne faib tausen rarekaake ecärige, cuta
nuuja ne neeneni tausen rarekaake ecärige, cuta nuuja ne yepä tausen rarekaake ecärige,
siige tabe abyemärige otnime.

16 Lui kaakesea bägrä te faib tausen rarekaake ewadimige, tabe piba taatu kaakesea
jewenimige pui rarekaake ca, siige nuuja faib tausen jepänimige.
17 Pipu pana mule te äbitige neeneni tausen rarekaake bine lui kaakesea bägrä te
ewadimige, tabe cuta jepänimige nuuja neeneni tausen.
18 Yepä lui kaakesea bägrä te yepä tausen rarekaake bine ewadimige, tabe ädige, gawe ne
juurige, imletnige teeme babo biname me rarekaake bine.
19 Lecaleca padare ingwe ca babo biname te piba tacnenutige, ala taasogläcnige teeme
kaakesea bägrä bine teebine awabame, egä teepi luma ngälu kaakesea ituge wawena teeme
rarekaake ca.
20 Lui kaakesea bägrä te yaawademepi faib tausen rarekaake, tädige, nuuja faib tausen
sewadimige, jejige egä, 'Babo biname, maane faib tausen rarekaake näcärepete. Age sena
nuuja faib tausen, cane lui bine ituge päpäna.'
21 Babo biname te jejige egä, 'Babo miijirage! Maane miijirage kaakesea bägrä gäte,
cängena lipu ire tetwumete matikäli rarekaake ne, siige cane naacitenine bucurage bine
ire atwemame. Tädi cäme soriyomu cabu me cane cama gege me!'
22 Puma cita ca lui kaakesea bägrä te neeneni tausen rarekaake bine yaawademepi,
tädige, babo biname ne jejige egä, 'Babo biname, maane cebine neeneni tausen rarekaake
näcärepete. Age sena nuuja neeneni tausen, cane lui bine ituge päpäna.'
23 Teeme babo biname te jejige egä, 'Babo miijirage! Maane miijirage kaakesea bägrä
gäte, cängena lipu ire tetwumete matikäli rarekaake ne, siige cane meebine naacitenine
bucurage bine ire atwemame. Tädi cäme soriyomu cabu me cane cama gege me!'
24 Cuta lui kaakesea bägrä te yaawademepi yepä tausen rarekaake bine, tädige babo
biname bau me, jejige egä, 'Babo biname, cane umle gäne, egä maane owelale biname
lica gäte. Maane emä yäärucnimute, maane luma lica yäätemimute; maane emä taabasecret-
nimute, kuu gije bine luma lica yiisabäjemute.
25 Cane wälu ge, peei name pi lädepene, määme rarekaake gawe bora yäämletnepene. Siige
age sena, maane lui näcärepete.'
26 Tabe babo biname te jejige egä, 'Maane niiyarage durau kaakesea bägrä gäte. Maane
umle ge, egä cane emä yäärucnimune, luma lica yäätemimune piiyepu emä taabasecret-
nimune, luma kuu gije bine lica yiisabäjemune.
27 Maane cäme rarekaake cire yaacranejite rarekaake ire atwi mete cabu, siige cäme
acnenuta padare cabu cane cerämu cire jääpänemejine niinäce rarekaake me kaakesea cabu
ca.
28 Ewademeye peei rarekaake bine teeme bau ca, ecäreye laati me ten tausen rarekaake
piti nemi.
29 Lui biname me umle pisi nyene, teebine cerämu ceera, siige teeme umle te babo
läbituge. Yepä lui biname me umle lica gyene, piiyepu tabe singi lica abiberäjame, teeme
tääpume nuuja gaabe lica gyene tabe umle ne päpäname.
30 Ai niiyarage kaakesea bägrä ne puutucu me ijareye krokeciiye cabu me. Tabe puma
ele cire yaangenanepi, giricu cire yaatebecmepi.' "

*Cerä*cerä*gääbu Atrana Bimu*

31 "Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane liba cabucewe cabu ca
cire täinepene cäme jamyacu apaclyera cama piiyepu cäme mename seemo cama, cane piba
cäme babo adnata puupu cabu cire ladnatepene biname bine atraname.
32 Iyeta gawe maramara biname bine cirege abasecretna cäme opo gaabe me. Cane
teebibine cire jaabelanemepene neeneni sigu wawename, maamoi ire atwi biname te lipu
maamoi piiyepu gouti bine jaabelanemuge maramara sigu me.
33 Cane piba maamoi bine cäme camu poto cidi me cire yaacranemepene piiyepu gouti
bine cäme säwäci poto cidi me.
34 Piba cane mope biname te cire jaajemepene cäme camu poto cidi ca biname bine
egä, 'Cäme Babe te weebibine miiji itu jiwenaninuji, siige naaclege iyeteta ireclota cabu
me. Tabe peei ne weeme tääpume ituge amacetnäja, tabe lui padare cabu gawecewe ne
yootonutuji.
35 Cane loolomecewe ge, weene deedei näcärujiye; niiyemecewe ge, weene niiye
näcärujiye. Cane ciitaca biname ge, weeme cewe me tatyaramtujine, weene nawablujiye,
weeme mete me nacanujiye.
36 Cane cuutacuta ge, weene cäbletääpe nasigrujiye; cane pita cama ge, weene
nängrärujiye. Cane krokeciiye mete cabu liba, weene nädärujiye.'
37 Cäme camu poto cidi ca conocäco biname cina teepi piba cebine cire najepesi egä,
'Yageyame, cine liba meebine nääpänujisi loolomecewe, siige deedei nääcärujisi; coo pi-
iyepu niiyemecewe, siige niiye nääcärujisi?

38 Cine liba nääpänujisi ciitaca biname, siige naawablujisi, cime mete me naacanujisi, coo
cuutacuta je cäbletääpe naasigrujisi?
39 Cine liba nääpänujisi pita jajwi je, siige näängrärujisi, coo piiyepu krokeciiye mete cabu
liba, siige cine meebine nääddärujisi?'
40 Puma cita ca cane babo mope biname te teebibine cire jaajemepene egä, 'Cane toraca
mene jijenininine weebibine, egä weene ngena jewenujiye cäme ai papa biname yepä
tääpume, peei lui weene cäme tääpume jewenujiye.'
41 Puma cita ca cane cire jaajemepene cäme säwäci poto cidi biname bine egä, 'Acejiyame
te weebibine niiya daremu cire icäripi. Äyeblengäjinineye cäme bau ca ngälu cäco uliobo cabu
me, lui amacetnäjäneji gyene Diyabolo piiyepu teeme mename seemo bime tääpume.
42 Cane loolomecewe ge, yepä weene deedei lica näcärujiye. Cane niiyemecewe ge, weene
niiye lica näcärujiye.
43 Cane ciitaca biname ge, weene lica nawablujiye, weeme mete me lica nacanujiye.
Cane cuutacuta ge, weene cäbletääpe lica nasigrujiye. Cane pita cama ge piiyepu krokeciiye
mete cabu jage, yepä weene lica nängrärujiye.'
44 Piba teepi cebine cire najepesi egä, 'Yageyame, liba cine meebine loolomecewe
nääpänujisi coo piiyepu niiyemecewe coo ciitaca biname, cuutacuta biname, piiyepu pita
cama biname, krokeciiye mete cabu biname, siige cine piba meebine lica näätityärujisi?'
45 Cane teebibine cire jaajemepene egä, 'Weene liba cäme ai papa biname yepä ne ätityera
cäco ituge, peei lui weene cebine ätityera cäco ituge.'
46 Teepi siige niiyarage daremu ne cire jääpänepesi, lui iyeteta gyene; yepä conocäco
biname, teepi cire jääpänepesi iyeteta ireclota ne."

26

Gläämu Jecijemige Yeesu ne Aglime
(Mareko 14:1-2; Luuka 22:1-2; Yoane 11:45-53)

1 Yeesu liba teeme abiberäja mene bine epirimige, tabe teeme abiberäja bägrä bine
jejemige egä,
2 "Weene umle gemi, egä neeneni bimu niinäce gaabe äsuplengta trii te liba pa yaanajepi,
cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cebine piba pa nacitepesi biname
bime ime cabu teepi cebine baarge uli cabu äbyecrame."
3 Puma cita ca modamoda iiwäreja biname piiyepu poto modamoda biname cina abase-
cretnige iiwäreja mope biname ngii Kayapa me mete cabu me.
4 Teepi mene jewenisi Yeesu ne ogä oomlaname siige budre me acitame.
5 Teepi jiicisi egä, "Mine trii padare cabu gone jaawenusi, cije biname cina mibibine cubu
me niwenininusi."

Magebi te Yeesu ne Oil ca Eganige Betaniya Cewe je
(Mareko 14:3-9; Yoane 12:1-8)

6 Yeesu Betaniya cewe jage yepä biname ngii Simona me mete cabu, lui te niinäce lepera
pita cama ge.
7 Yeesu liba deedei cabu jage, yepä magebi te piba toclige mararage lengo oil cama, lui
ne baborage daremu ca jaaletnusi. Tabe pui oil ne secanige karpu cabu, lui alabasta kula
ca wawenäneji ge, siige epadurige Yeesu me mope cabu.
8 Abiberäja bägrä cina liba ai mule ne jepänisi, teepi claabe me äbitininisi, jiicisi egä,
"Ngeno me ai oil ne papa bepadurige?
9 Miiji cire yaacanejisi babo daremu ca aletname, siige pui rarekaake owecumete
biname bine cire yääcäranemejisi!"
10 Yeesu umle äbitige, teepi ngena tääpume jiicemisi, siige tabe jejemige egä, "Weene
ngeno me ai magebi ne jwiicetniniye, ngenecu mäpu me joweniniye? Tabe ai lui babo
miijirage mule ne biiri jewenige cäme tääpume.
11 Owecumete biname cina iyeteta pa yaacrajepi weene cama, yepä cane weene cama
iyeteta lica pagege lenaja.
12 Tabe liba ai oil ca naganige cebine, tabe cäme tääpe ne beganige gape cabu me acitame.
13 Cane toraca mene jijenininine, egä Miiji Mene luma cirege iicema ai gawecewe cabu,
teeme ngene apecname cirege iicema, tabe lui mule ne bii jewenige cäme tääpume."

Yuuda Mene Jewenige Yeesu ne Awabame Budre tääpume
(Mareko 14:10-11; Luuka 22:3-6)

14 Puma cita ca twelb abiberäja bägrä bime yepä te ngii Yuuda Isakariyota ädige
modamoda iiwäreja biname bime bau me,

15 jejemige egä, “Weene cebine ngena näcäreniye, cane liba Yeesu jiwabininine weebibine?” Teepi teeti silba rarekaake ecnemisi, teebine ecärisi.
16 Puma cita ca Yuuda miijirage padare ne jirngige Yeesu ne teeme ime cabu acitame.

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Äsuplengta Deedei Erwige
(Mareko 14:12-21; Luuka 22:7-14, 21-23; Yoane 13:21-30)

17 Trii padare puga ge Israela biname cina liba uutneca cäco buluduu bine yäärwäjimusi. Pui padare me niinäce bimu cabu abiberäja bägrä cina seclige Yeesu ne ätemlame egä, “Maane singi luma mäte cine äsuplengta deedei ne amacetnäjame määme tääpume?”
18 Yeesu jejemige egä, “Äte naaclege pui yepä biname bau me babo cewe je, teebine jejepeye egä, ‘Abiberäja biname te jiicenige egä cäme budre padare mameta gyene atyaramta. Cane cäme abiberäja bägrä cama tädenine määme mete me äsuplengta deedei äbitame.’ ”
19 Abiberäja bägrä cina jewenisi, Yeesu lipu jejemige. Teepi äsuplengta deedei ne emacetnäjisi.
20 Liba mämleteca ge, Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä cama adnatige deedei loolo me.
21 Teepi liba deedei äbitininisi, Yeesu jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine, weeme yepä te cebine pa nawabepi budre me aglime.”
22 Abiberäja bägrä cina ngenecu mäpu me äbitininisi, siige teepi yepäyepä teebine jejananisi egä, “Yageyame, cane lica.”
23 Yeesu jejemige egä, “Laati te buluduu ne yiiglenutenige disi cabu cane cama, tabe sine pui biname.
24 Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, Oogäräneji mene te lipu jiicenige, cane pepu budre äbitenine. Yepä lipu niiyarage gyene, lui te cebine nawabenige budre me, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine. Pui biname tääpume miiji cirege, tabe liba lica cire laplimleji.”
25 Puma cita ca Yuuda Yeesu ne budre me awaba biname te jejige egä, “Abiberäja biname, cane lica.” Yeesu jejige egä, “Maane peese näte lui te jiicite egä, ‘Cane lica.’ ”

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Aareto ne Erwige
(Mareko 14:22-26; Luuka 22:15-20; 1 Korinito 11:23-25)

26 Teepi liba erwäjisi, Yeesu buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecärige, itrecige, abiberäja bägrä bine ecärimige, siige jejemige egä, “Ecateye, erweye. Ai lui cäme tääpe gyene.”
27 Puma cita ca tabe kwäye ne ecatige waina niiye cama, Acejiyame ne eso ecärige, siige teebibine ecärimige, jejemige egä, “Weene iyeta eneye.
28 Ai lui cäme uudi gyene; klaje jecnenige Acejiyame lui kirece mene ituge jaji biname bine niiya cabu ca äsecrerame; bucurage biname bime tääpume tapirenige teeme niiya mule bine iisibrecame.
29 Cane toraca jijenininine weebibine, egä cane ingwe ca lica cirege waina niiye ne nani, ngälu pui bimu cabu liba kirece waina niiye ne weene cama cire yaanepene, mine liba cirege abasecretna cäme Babe me puupu cabu cabucewe je.”
30 Puma cita ca teepi uupera ne etangisi, siige äsige, eclige Olibi Uli podo cabu me.

Yeesu piiyepu Peteru
(Mareko 14:27-31; Luuka 22:31-34; Yoane 13:36-38)

31 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Page ai ciiye cabu weene uucratnininiye, cebine nabmaliniye, ingle Oogäräneji mene te jiicenige egä, ‘Acejiyame te maamoi ire atwi biname ne eglenige budre me, siige maamoi tomi te maramara äbitenige.’
32 Yepä cane liba budre cabu ca pa larpinantepene, cane piba weeme niinäce gaabe me Galilaya me pa lädepene.”
33 Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Ngänu gyene liba iyeta poto cina meebine abmala, yepä cane licarage naabmalenine meebine.”
34 Yeesu jejige egä, “Cane toraca naajenine, egä ai ciiye cabu paulo te ingwe ca ala sengenenige, maane niinäce nesae gääbu cebine nainenite.”
35 Peteru jejige egä, “Ngänu gyene teepi cebine maane cama budre me agli, yepä cane meebine licarage naainenine.” Iyeta abiberäja bägrä cina cuta yepä mene jejanisi.

Yeesu Irecu Ätumutige Getesemane je
(Mareko 14:32-42; Luuka 22:39-46)

36 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige cewe ngii Getesemane me. Puma tabe teebibine jejemige egä, “Ama adnatärineye, cane liba ädenine eeyeme irecu ätumutame.”
37 Tabe teta cama aacanänige Peteru piiyepu Jebedayo me neeneni bägrä bine. Yeesu babo ngenecu mäpu me äbitige.

38 Tabe teebibine jääjänige egä, “Cane budre pana ngenecu mäpu gäne. Weene cane cama
ireclota sinajänege.”
39 Puma cita ca tabe matikäli padare abotäntige, oweowe ajarige gawe cabu me, irecu
ätumutige egä, “Cäme Babe, liba miiji gyene, maane ai mäpu ne cäme bau ca iyeblingti. Yepä
maane cäme singi ne gone jaawenute, määme singi ne jewenepi.”
40 Puma cita ca tabe tacnenutige, abiberäja bägrä bine ute cabu äädäränige. Tabe Peteru
ne jejige egä, “Nää, weene kokre lica gämi matikäli padare ireclota lenajame cane cama?
41 Ireclota sinajänege irecu ätumutame, weene piba lica pagege atrametna apicetnära
padare cabu. Weeme seemo cina singi gämi cäme singi ne wawename, yepä weeme tääpe
cina kokre cäco gämi.”
42 Yeesu cuta cääri acnige irecu ätumutame. Tabe jiicige egä, “Cäme Babe, maane liba
toraca singi gäte cane ai mäpu cabu lenajame, yoo siige määme singi te läbitege.”
43 Tabe liba tacne-nutige, tabe cääri teebibine ute cabu äädäränige. Teepi äblicäco ge irecu
aasatäneji lenaja.
44 Puma cita ca Yeesu teebibine cääri taabmaläniige, nesae me ädige irecu ätumutame yepä
mene iicemame.
45 Tabe liba tacnenutige abiberäja bägrä bime bau me, tabe jääjänige egä, “Weene ute
camu gämi. Diibe oocenäniye. Padare te biiri tatyaramtige, cane lui te Acejiyame bau ca
tädujine biname me äbitujine, cebine ceerame conocono biname bime ime cabu me.
46 Abujengäneye, biiri wääjene! Ire, lui biname te cebine nawabenige budre me aglime,
tabe mameta gyene!”

Yeesu ne Joomlisi
(Mareko 14:43-50; Luuka 22:47-53; Yoane 18:3-12)

47 Yeesu liba camu mene iicema cabu jage, Yuuda twelb abiberäja bägrä bime yepä te
piba tatyaramtige. Modamoda iiwäreja biname piiyepu poto Israela modamoda biname
cina teta cama tityepimisi bucurage biname bine cubu turikä piiyepu gabagaba cama.
48 Yeesu ne budre me awabayame biname te cewecu ne bii becitige pui biname bime
tääpume egä, “Cane lui biname ne jetecnenine, peese nyene weene lui tääpume singi.
Joomlepeye!”
49 Yoo siige, Yuuda liba tatyaramtige, tabe conocäco ädige Yeesu bau me, jejige egä,
“Abiberäja biname, poode!” siige jetecni-ge teebine.
50 Yeesu jejige egä, “Cäme biname, maane wata jeweni, maane ngena tääpume tädite!”
Puma cita ca lui biname cina Yuuda cama seclige, teepi Yeesu ne jewaclomtisi, kokrerage
joomli-si.
51 Yeesu cama lui biname cina, teeme yepä te teeme cubu turikä ne suusuratige, iiwäreja
mope biname me kaakesea bägrä me tablame ne iyeta jeläcnutige.
52 Yeesu jejige egä, “Isinglanti määme turikä ne siiti bora, ingle laatibi cubu turikä ca
larnginusi, teebibine cubu turikä te budre me yaaglecimuge.
53 Nää, maane apu naangeninige, egä cane äblicäco gäne cäme Babe ne ätinera cebine
ätityerame? Cane liba ätinera je, tabe piba taatu mage twelb mename seemo sange bine
ätyepa cäme ätityera tääpume.
54 Yepä pepu liba äbita je, piba lipu toraca me page läbitepi, lui mene oogäräneji gyene, egä
ai mule te miiji äbita.”
55 Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige egä, “Weene cubu turikä piiyepu gabagaba
cama naaclige cebine oomlaname epu pana, egä cane cubucubu biname gäne. Bimu
gaabegabe cane iiwäreja mete cabu ladnatune, puga yaabiberäjimune, weene ngena name
pi piba cebine lica noomlepeye.
56 Yepä iyeta ai cina bäpletnärige Acejiyame me mename biname bime oogäräneji mene
cina toraca me äbitame.”
Piba taatu iyeta abiberäja bägrä cina teebine ebmalisi, siige uucratnige.

Yeesu Israela Mutre Biname bime Opo Gaabe je
(Mareko 14:53-65; Luuka 22:54-55, 63-71; Yoane 18:13-14, 19-24)

57 Lui cina Yeesu ne joomlisi, teepi teebine ecanisi iiwäreja mope biname ngii Kayapa
me mete me. Cotre abiberäja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname cina uja
piiyeme biiri tabasecretnige.
58 Peteru Yeesu ne cudecewe ca ingwe icwige iiwäreja mope biname me mete puutucu
cabu me. Tabe puga kaakesea bägrä cama adnatige ireme, egä baa lipu äbitininisi iyeta ai
mule cina Yeesu tääpume.
59 Modamoda iiwäreja biname piiyepu iyeta mutre biname cina, teepi liga walya aitneja
ne jirngisi Yeesu ne atraname budre tääpume,

60 yepä teepi äblicäco nuuja ne päpäna, ngänuge puu bucurage biname cina seclige teebine
walya aitnejame. Ceräcerägääburage neeneni biname cina taaclige,
61 siige jiicäsi egä, “Ai biname te itu jiicepi egä, ‘Cane miiji gäne Acejiyame me iiwäreja
mete ne iigarecame cuta nesae bimu cama cääri raranga-me.’ ”
62 Iiwäreja mope biname te abujängtige, Yeesu ne jejige egä, “Teepi meebine bii naitnisi.
Määme nuuja daremu mene lica gyene?”
63 Yepä Yeesu bojäcu enajige. Puma cita ca iiwäreja mope biname te cääri teebine jejige
egä, “Ireclota Acejiyame me ngii cabu maane nijini, maane liba Keriso säte, Acejiyame me
Bägrä.”
64 Yeesu jejige egä, “Yoo, maane peega bii jiicite. Yepä cane jijenininine weebibine, egä
cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, ai padare cabu ca niinäce gaabe me
weene cebine pa näpänepeye babo kokrerage Acejiyame me camu poto cidi ca adnatäneji
piiyepu cuta cire näpänepeye, cane carbe cabu liba cire täinepene.”
65 Puma cita ca iiwäreja mope biname te teemanu cäbletääpe ne idericige awabame, egä
tabe Yeesu ne panyamete jepänige, siige jiicige egä, “Tabe Acejiyame me ngii ne sabe bii
jewenige. Mine nuuja singi lica gemi nuuja aitneja tääpume. Weene siige peega bitecijinige,
tabe lipu Acejiyame me ngii ne sabe jewenige.
66 Weene lipu ngene jotwanininiye teeme poto cidi me?” Teepi jejisi egä, “Tabe conocono
biname gyene. Tabe miiji budre.”
67 Puma cita ca teepi gije jecitisi teebine mote ca ätyewame opo cabu piiyepu oororename.
Poto cina teebine lakace cabu jidnanisi,
68 jiicisi egä, “See Keriso, baa maane nijini, egä laati te noororige meebine.”

Peteru Yeesu ne Jeinige
(Mareko 14:66-72; Luuka 22:56-62; Yoane 18:15-18, 25-27)

69 Peteru Kayapa me mete puutucu je adnatäneji enajige. Puma cita ca yepä kaakesea
ngulebägrä te toclige, teebine jejige egä, “Maane cuta peese näte nuuja, Yeesu Galilaya
biname cama lui te waatnute.”
70 Yepä Peteru biname bime sobe cabu jeinige, jojige pui ngulebägrä ne egä, “Cane umle
lica gäne maane ngena tääpume jiicenite.”
71 Puma cita ca tabe asatige caale grana gome me. Piba nuuja kaakesea ngulebägrä te
Peteru ne jepänige, biname bine puma jejemige egä, “Ai biname te Yeesu Nasareta biname
cama waatnuge.”
72 Peteru cääri jeinige, jiicige egä, “Cane Acejiyame me ngii cabu jiicenine, egä cane umle
lica gäne peei biname.”
73 Matikäli padare ingwe gaabe ca lui biname cina puga aclajuteji icrajige, seclige
Peteru bau me, jejisi egä, “Toraca, maane peese näte teeme yepä. Määme tagepogogo te
niwabininige, egä maane ten cama yepä ceweyame gäte.”
74 Puma cita ca Peteru mene kokre cama jiicige egä, “Acejiyame me ngii cabu cane
jijenininine, egä cane umle lica gäne peei biname. Acejiyame niiya daremu näcäruge, cäme
mene liba toraca lica.” Piba taatu paulo te ala sengenige.
75 Peteru ngene jotwige, Yeesu lipu jejige egä, “Paulo te ingwe ca ala sengenenige, maane
niinäce nesae gääbu cebine nainenite.” Peteru asatige, agli pana ele engenige.

27

Yeesu ne Pilato bau me Ecanisi
(Mareko 15:1; Luuka 23:1-2; Yoane 18:28-32)

1 Krokerage iyeta modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname
cina mene jitranisi Yeesu ne budre me aglime.
2 Teepi seea ca teebine jetäyisi, siige ecanisi Pilato bau me, lui Rooma gabmani babo
biname ge pui gawe ne ire atwime.

Yuuda me Budre
(Apostolo 1:18-19)

3 Yuuda Yeesu ne budre me awabayame biname te liba itecijige, egä Yeesu ne budre
me bii jitranisi, tabe niiyarage asicnantige, peei teeti silba rarekaake bine ewecnimige,
modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja modamoda biname bine ecärimige.
4 Tabe jejemige egä, “Cane niiya mule ne bii becnine, conocäco biname lipu bicärininine
budre me agli tääpume.” Yepä teepi jejisi egä, “Cine ngeno me pa yaaratepesi. Määme mule
gyene peei.”
5 Puma cita ca Yuuda rarekaake bine eyärimige iiwäreja mete cabu, ädige, ete aglotige.

6 Modamoda iiwäreja biname cina rarekaake bine etomlecmisi, jiicisi egä, “Ingle naace
popi ai rarekaake uudi me daremu gyene, peei name pi cotre gyene acraname, iiwäreja
mete tääpume luma rarekaake yaacranimusi.”
7 Teepi mene jitranisi, egä lui biname te disi bine gawe ca jaawenimuge, pui rarekaake
ca teeme bau ca gawe ne jeletnisi idne biname bime gapecewe tääpume.
8 Ingle naace popi pui gawe ne lui uudi daremu rarekaake ca jeletnisi, peei name pi
einenisi Uudi Gawe ca ngälu page ai taje.
9 Ai te ibibi äbitige Acejiyame me mename biname Yeremiya me mene cama egä, “Teepi
teeti silba rarekaake bine ewadimisi, Israela biname cina luma ngälu me singi äbitininisi
teebine daremu wawename,
10 siige pui rarekaake ca eei biname bau ca gawe ne jeletnisi, lui biname te disi bine
jaawenimuge gawe ca, Yageyame te lipu cebine ituge jaji wawename.”

Pilato Yeesu ne Itemläjige
(Mareko 15:2-5; Luuka 23:3-5; Yoane 18:33-38)

11 Yeesu Rooma gabmani babo biname Pilato me opo gaabe jeclajutige. Pilato Yeesu
ne itemlige egä, “Nää, maane Israela biname bime mope biname gäte?” Yeesu jejige egä,
“Maane peega bii jiicite.”
12 Modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname cina liba tee-
bine jeitnäjisi, tabe nuuja mene lica.
13 Puma cita ca Pilato jejige egä, “Nää, maane lica nääecijenige, meebine lui
naaitnäjenisi?”
14 Yepä Yeesu daremu mene lica jewecnistige, peei name pi Pilato mage cälu te jitige.

Pilato Yeesu ne Budre me Jitranige
(Mareko 15:6-15; Luuka 23:13-25; Yoane 18:39-19:16)

15 Israela biname cina liba kämäge gaabegabe äsuplengta trii ne jaawenusi, piba Rooma
gabmani babo biname te krokeciiye mete cabu ca yaasatuge yepä biname ne, teepi lui
tääpume birige singi.
16 Peeirage padare cabu krokeciiye mete bora biname puga ge ngii Baraba, lui tääpume
biname cina baborage umle.
17 Biname cina liba tomi yootisi, Pilato itemlimige egä, “Weene singi cane lui ne asatame
krokeciiye mete cabu ca, Baraba ne coo nää Yeesu ne, Keriso ca lui ne einenisi.”
18 Pilato apu naace popi itemlimige, ingle tabe umle ge, egä modamoda iiwäreja biname
cina naace popi Yeesu ne secanisi teeme bau me, ingle teepi teebine ire patre eglisi.
19 Pilato liba adnatäneji enajige atrana puupu cabu, teeme coga te piba mene jityepige
egä, “Gone nuuja gwidape ne jaawenute peei conocäco biname tääpume, ingle cane wama
cabu mage cewe boocananine temiji pi.”
20 Modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname cina biname
bine tii jewenanemisi Pilato ne jajime tabe Baraba ne asatame Yeesu ne budre me aglime.
21 Siige Pilato itemlimige egä, “Ai neeneni cabu ca weene singi gemi cane laati ne
isatinine?” Teepi jejisi egä, “Baraba ne!”
22 Pilato teebibine itemlimige egä, “Cane piba ngena jewenenine Yeesu tääpume, Keriso
ca lui ne einenisi?” Teepi iyeta jiicisi egä, “Teebine baarge uli cabu jibyecreye!”
23 Pilato jejemige egä, “Ngena name pi? Tabe ngena niiya ne ituge wawena?” Yepä
biname cina mage ala abayaninisi egä, “Baarge uli cabu jibyecreye!”
24 Pilato jepänige, egä ai lui niiyarage me äbitenige, cije cubu te läpletnutuge, siige tabe
niiye siitige, ime äcisäjige biname bime opo gaabe, jiicige egä, “Cane yageyame lica gäne
ai biname me budre tääpume. Peei lui weeme bau sine.”
25 Iyeta biname cina gigri ala tabayaninisi egä, “Cine piiyepu cime bägräwale cama, cine
temi yageyame teeme budre tääpume. Cine te cirege daremu acata teeme budre name pi!”
26 Puma cita ca Pilato Baraba ne sisatige, cubu biname bine jejemige Yeesu ne adnaname,
siige jityepige baarge uli cabu äbyecrame.

Rooma Cubu Biname cina Yeesu ne Ätutena pana Jewenanisi
(Mareko 15:16-20; Yoane 19:2-3)

27 Pilato me cubu biname cina Yeesu ne ecanisi Pilato me mete opo gome me. Teepi ala
tesoglicmisi teta cama lui yepä sange cubu biname bine, siige teepi Yeesu ne jewaclomtisi.
28 Teepi teeme cäbletääpe bine jiirecimisi, ududi cäbletääpe ca esigrisi ätutename, egä tabe
mope biname gyene.
29 Teepi pägepäge seeasea ne jemle-maltisi krauni tääpume, siige teeme mope cabu ecitisi.
Teeme camu poto ime cabu suru ecärisi, siige kokorare ca ipednanemisi teeme opo gaabe

je. Teepi ai ne ätutena pana jewenisi, egä tabe babo mope biname gyene. Puma cita ca teepi jewablisi teebine, jejisi egä, “Sebore Israela biname bime mopeyame!”
30 Teepi teebine mote ca ityewäjisi, lui suru ne ecitisi teeme ime cabu, pui ca eglisi mope gome.
31 Teepi liba ätecitinisi teebine apu ätutena pana wawename, ududi cäbletääpe jiiremutisi, teemerage cäbletääpe ca esigrisi, siige ecanisi baarge uli cabu äbyecrame.

Yeesu ne Baarge Uli cabu Jibyecrisi
(Mareko 15:21-32; Luuka 23:26-43; Yoane 19:17-27)

32 Teepi liba äsige, gaabegabe je Simona Kurene cewe biname ne jepänisi, jejisi Yeesu me baarge uli ne acaname, siige tabe ecanige.
33 Teepi atyarige cewe ngii Gologota me, lui me aboclomta egä ‘Mopekaake Cewe’.
34 Puga teepi Yeesu ne caapocapo waina niiye ecärisi nanime, lui traci gwidape cama alengläciteji teeme pita diibe ceerame, yepä mite agli ingwe gaabe ca tabe singi lica nanime.
35 Teepi teebine baarge uli cabu jibyecrisi. Puma cita ca teepi matimati kula cabu teeme ngii bine yoogärimisi, piba yiisabäjemisi pui kula bine umle äbitame, egä teepi lipulipu Yeesu me cäbletääpe bine abelename.
36 Peei ingwe ca teepi puga adnatärige, Yeesu ne ire jetwisi.
37 Teeme mope gome me mene ne ecitisi teeme budre ingle poto cidi me egä, AI LUI YEESU SINE, ISRAELA BINAME BIME MOPE BINAME.
38 Piba teepi neeneni cubucubu biname bine baarge uli cabu jääbyecrisi Yeesu me wajwa je, nuuja te camu poto ca, nuuja te säwäci poto ca.
39 Laatibi teebibine ääsuplengäjänisi, teepi mope akocnäjinisi, Yeesu ne jisädanisi.
40 Teepi jiicisi egä, “Maane peese näte, iiwäreja mete ne lui te yiigarecenite, cuta cääri nesae bimu cama erange-nite. Maane miiji äbiti, maane liba Acejiyame me Bägrä gäte. Täini baarge uli cabu ca!”
41 Modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname piiyepu nuuja modamoda biname cina teebine cuta pipu jisädanisi,
42 jiicisi egä, “Tabe nuuja biname bine miiji tewenanemumi, yepä tabe äblicäco teemämu miiji äbita. Cije tabe Israela mope biname lica gyene? Tabe liba baarge uli cabu ca täinenige, cine piba teebine jitrungenisi.
43 Tabe teeme ngene atwanena bicranige Acejiyame bau me, piiyepu teeme Bägrä ca ainenige. Yoo siige mine jääpänesi, egä Acejiyame liba singi teebine miiji wawename.”
44 Piiyepu peei neeneni cubucubu biname, lui bine teeme gome jääbyecrisi, teepi cuta pepu jejananisi teebine.

Yeesu me Budre
(Mareko 15:33-41; Luuka 23:44-49; Yoane 19:28-30)

45 Bimu duusa me krokeciiye te cewe ne iyeta icwabige, siige nesae awa pepu enajige.
46 Piba mämle bimu cabu Yeesu mage ala abayige egä, “Eeli, Eeli lama sabatani.” Peei lui egä, “Cäme Acejiyame, cäme Acejiyame, maane ngeno me cebine nägyite?”
47 Poto biname lui cina aclajuteji puga ge, jitecijisi, jiicisi egä, “Tabe Eliya ne ala tesoglecenige.”
48 Teeme yepä te piba taatu tuuwamige, waarpopale pana gwidape ne yiiglenutige caapocapo waina niiye cabu, suru ca jigadige, siige cabu me ewepäntige tabe nanime.
49 Poto cina jiicisi egä, “Cäro, mine jääpänesi, egä Eliya liba tädenige teebine miiji wawename.”
50 Yeesu cääri mage ala abayige, ceräcerägääbu buuwe mope bine yiisabimige, siige teeme ireclota ecärige.
51 Iiwäreja mete cabu Acejiyame me puupu ne lui cäbletääpe te jilyengenige biname bime puupu cabu ca, pui cäbletääpe te äderärige cabu ca ngälu gawe me. Ocneja puga ge, modamoda kula cina äplegicininisi,
52 gape cina iitnetnäjinisi, siige bucurage Acejiyame me biname laatibi budre, teepi tarpineräjininisi ireclota me.
53 Teepi teeme gape bine sebmalimisi. Yeesu liba budre cabu ca tarpinantige, teepi piba Yerusalema me eclige, puga aboclomäjininisi bucurage biname bime bau me.
54 Cubu mope biname piiyepu teeme ingwe gaabe biname laatibi Yeesu ne ire jetwisi, liba jepänisi ocneja ne piiyepu iyeta ngena cina äbitininisi, teepi mage wälu äbitininisi, jiicisi egä, “Tabe toracarage Acejiyame me Bägrä gyene.”
55 Puga ge bucurage magebi cudecewe ca ire. Teepi Yeesu cama Galilaya probins cabu ca seclumi teebine ätityerame.
56 Teeme sigu cabu Mariya Magadala cewe magebi piiyepu Yakobu Yoosepa naabime mage ngii Mariya cuta Jebedayo me coga.

Yeesu ne Gape cabu Ecitisi
(Mareko 15:42-47; Luuka 23:50-56; Yoane 19:38-42)

57 Liba mämleteca ge, yepä dogwe biname ngii Yoosepa te Arimatea cewe cabu ca piba
tatyaramtige. Tabe cuta nuuja Yeesu me abiberäja bägrä ge.
58 Tabe Pilato bau me ädige Yeesu me budrekaake tääpume ätinerame. Pilato jejemige
budrekaake Yoosepa ne ceerame,
59 siige tabe budrekaake ne baarge uli cabu ca sitrungamtige, kirece bulubulu cäbletääpe
ca tope etnige,
60 ecanige, teeme Yoosepa me tääpume lui gape ne cemacema tuurumesi baborage kula
bora, pui ngalebora me ecitige. Tabe baborage kula ne epetrengäjige gape grana armi
tääpume, siige acnenutige.
61 Mariya Magadala cewe magebi piiyepu nuuja Mariya, teepi puga adnatäneji aanajige,
opire gape cabu mage.

Awamuta Biname cina Gape Gome

62 Nuuja bimu cabu lui Sabade bimu ge, modamoda iiwäreja biname piiyepu Parisea sigu
biname cina Pilato bau me eclige,
63 jejisi egä, "Babo biname, cine ngene jotwinago, egä pui walya biname liba ireclota
senajumi, tabe tiicumi egä, 'Cane nesae bimu ingwe gaabe ca budre cabu ca pa larpinan-
tepene.'
64 Jejemi gape ne cängena awamutame nesae bimu ngalebora, piba teeme abiberäja bägrä
cina äblicäco otni teebine ero ca acatame, puma cita ca jajanename egä, 'Tabe budre cabu ca
tarpinantige.' Apu liba äbita je, teeme ai ingwe ca walya te niiyarage cirege teeme niinäce
walya cabu ca."
65 Pilato jejemige egä, "Awamuta biname bine ewademeye, naaclege, gape ne jewamut-
eye, weene lipu miiji gemi."
66 Siige, teepi Pilato ne ebmalisi, eclige gape gome me. Teepi gape grana cabu lui kula ne
etengäcitisi, awamuta biname bine puga sebmalimisi.

28

Yeesu Budre cabu ca Arpinantige
(Mareko 16:1-10; Luuka 24:1-12; Yoane 20:1-10)

1 Sabade bimu me ingwe ca Sande baani te liba seclitige, Mariya Magadala cewe magebi
piiyepu nuuja Mariya teepi aaclige gape ängrärame.
2 Puma cita ca babo kokre ocneja te tädige. Yageyame me mename seemo te cabucewe
ca täinige, kula ne epetrengäjige Yeesu me gape grana cabu ca, siige pui kula papa cabu
adnatige.
3 Teeme opo paamlepamle pana ge, cäbletääpe lui toraca bulurage ge.
4 Awamuta biname cina babo wälu äbitininisi, jelonecmige, siige gawe cabu itrametne-
mige budre biname pana.
5 Mename seemo te magebi bine jaajige egä, "Wälu gone läbituye. Cane umle gäne, egä
weene Yeesu ne jirngeniye, baarge uli cabu lui ne tibyecrumesi.
6 Tabe ama lica gyene. Tabe barpi-nantige, tabe lipu itu tiicumi. Siclege, jepäneye tabe
luma ätwitäneji senajumi.
7 Äte watata iclege, teeme abiberäja bägrä bine jejemepeye, egä tabe budre cabu ca
barpinantige, siige Galilaya me pa lädepi teeme niinäce gaabe me; teepi teebine puma pa
jääpänepesi. Ngene gone jitrimaluge, cane lipu bii jijine."
8 Magebi cina watatarage gape ne sebmaläsi. Teepi nuuja poto wälu nuuja poto gege ge,
siige uuwamäsi Yeesu me abiberäja bägrä bine jajime, ngena te bäbitige.
9 Puma cita ca Yeesu teebibine opopa jaawenige, jaajige egä, "Poode weeme bau me!"
Teepi teeme bau me taaclige, ernge gome joomläsi, siige ngenecu miiji cama teebine
jepänäsi.
10 Yeesu jaajige egä, "Wälu gone läbituye! Iclege, cäme naane igane bine jejemeye teepi
Galilaya me otnime. Teepi cebine puma pa näpänepesi."

Awamuta Biname bime Aitneja Mene

11 Magebi cina liba gaabe cabu jage, lui cubu biname cina gape ne jewamutisi, teeme
poto cina äcnärige babo cewe me, modamoda iiwäreja biname bine jejemisi, ngena te bii
bäbitige.
12 Modamoda iiwäreja biname cina nuuja modamoda biname bime cama yepä cewe me
abasecretninige mene atraname. Teepi baborage rarekaake cubu biname bine ecäremisi,

13 jejemisi egä, “Weene miiji biname bine jajanename egä, ‘Teeme abiberäja bägrä cina
ciiye seclige, teeme budrekaake ne ero ca becatisi, cine liba ute ge.’
14 Siige Pilato liba ai poto cidi me ätecija je, cine te teebine miiji ngenecu me pa
jaawenepesi. Weene nuuja singi lica gemi ngenecu mäpu äbitame.”
15 Awamuta biname cina rarekaake ewadimisi, jewenisi, teepi lipu jejemisi. Ai mene ne
Israela biname cina ecenanenisi ngälu page pisi nyene.

Yeesu Aboclomtige Teeme Abiberäja Bägrä bime bau me
(Mareko 16:14-18; Luuka 24:36-49; Yoane 20:19-23; Apostolo 1:6-8)

16 Lebin abiberäja bägrä cina eclige podo cabu me Galilaya je, Yeesu liiyeme tejemumi
teepi otnime.
17 Teepi liba teebine jepänisi, siige ngenecu miiji me äbitininisi, yepä poto cina toracarage
lica jitrungisi, egä Yeesu sine.
18 Yeesu teeme gome tädige, jejemige egä, “Cebine iyeta kokre ituge ceera cabucewe je
piiyepu gawecewe cabu.
19 Naaclege, iyeta maramara gawe biname bine jewenemepeye cäme abiberäja bägrä
tääpume. Niiye ca jicisäjemepeye Babe, Bägrä, Aceji Seemo teeme ngii cabu,
20 piiyepu ebiberäjemepeye teepi ätecijame iyeta cane lui tääpume itu jijananipene. Cane
weene cama pagege iyeta padare ngälu ai padare me ngälugaabe me.” Mene ngälu peese.

MAREKO ME MIIJI MENE

Yoane Niiye ca Äciseja Biname
(Matayo 3:1-12; Luuka 3:1-18; Yoane 1:19-28)

1 Ai lui Miiji Mene me agedna gyene Yeesu Keriso, Acejiyame me Bägrä poto cidi me.
2 Acejiyame me mename biname ngii Isaya yoogäruji, Acejiyame te teeme Bägrä ne lipu jejuji egä,
"Cane cäme mename biname ne cire täätyepepene määme niinäce gaabe me
määme tääpume gaabe amacetnäjame.
3 Tabe daapo taatu cewe cabu babo tagepogogo ca cire jiicepi egä, 'Gaabe ne emacetnäjeye
Yageyame tääpume, weeme mule bine conocäco jewenemeye teeme otni tääpume.' "
4 Isaya lui mene soogäruji, toraca me äbitige Yoane liba taboclomtige daapo taatu cewe cabu, biname bine niiye ca jicisäjemige piiyepu mene jejananemige egä, "Weene weeme niiya mule cabu ca atatrongärineye, cane piba weebibine niiye ca jicisäjeninine, siige Acejiyame te weeme niiya mule bine piba pa yiisibrecmepi."
5 Bucurage biname babo cewe Yerusalema ca piiyepu nuuja maramara cewe Yuudea probins ngalebora ca totni-nisi Yoane ne ätecijame. Teepi teeme niiya mule bine liba jewabudnäjimisi, piba Yoane te teebibine niiye ca jicisäjemige Yoridana baduge cabu.
6 Yoane me cäbletääpe lui kamela me ngäli ca wawenäneji ge piiyepu tabe kamela tääpe ca wawenäneji baagi ca asigräneji ge ibi cabu. Tabe sesi pana gwidape bine yäärngäjimuge piiyepu uri niiye bine yäänäjimuge.
7 Tabe biname bine jejananemige egä, "Cäme ingwe ca lui biname te pa tädepi, tabe baborage gyene, cane matikäli gäne. Cane ibibi lica gäne teeme ernge gwidape seea iibirame.
8 Cane weebibine niiye ca jicisäjenininine, yepä tabe te weebibine pagege Aceji Seemo ca äciseja."

Yeesu me Niiye ca Äciseja piiyepu Apicetnära
(Matayo 3:13–4:11; Luuka 3:21-22; 4:1-13)

9 Yoane lui padare cabu biname bine mene jejananemige, Yeesu piba tädige babo cewe Nasareta cabu ca lui Galilaya probins ngalebora, siige Yoane te teebine niiye ca jicisäjige Yoridana baduge cabu je.
10 Tabe liba niiye cabu ca tarpatige, tabe piba taatu jepänige, cabucewe te iitnige, cuta jepänige Aceji Seemo te lipu täinige gimäe ele pana teeme papa cabu me.
11 Puma cita ca tagepogogo te cabucewe ca tädige egä, "Maane lui cäme ngenecurage Bägrä gäte. Cane baborage ngenecu miiji gäne määme tääpume."
12 Piba watata Acejiyame me Seemo te Yeesu ne jityepige daapo taatu cewe me.
13 Tabe puma enajige footi bimu cama, siige Satani te teebine puga epicetneräjige. Glunubora girigale gwidape cuta puga ge, yepä Acejiyame me mename seemo cina seclige teebine ätityerame.

Yeesu Poto Cibubade Biname bine Ala Tesoglecmige
(Matayo 4:12-22; Luuka 4:14-15; 5:1-11)

14 Yoane ne liba niinäce krokeciiye mete bora me ecitisi, pui ingwe gaabe ca Yeesu piba ädige Galilaya probins cabu me, siige Acejiyame bau ca lui Miiji Mene, tabe puma jejananemige.
15 Tabe apu jiicige egä, "Ingle Acejiyame te lui padare ne secituji, bii tatyaramtige, siige mameta gyene tabe biname bine waadena, peei name pi atatrongärineye weeme niiya mule cabu ca, Miiji Mene ne jitrungeye."
16 Yeesu liba otnetnäjige Galilaya sawa ligi ta, tabe jääpänige nanigane wäsi bine ngii Simona piiyepu Andrea. Teepi net bine yiisabäjemäsi sawa cabu je, ingle teepi cibubade biname ge.
17 Puma cita ca Yeesu jaajige egä, "Ayo, siclege cane cama otnime. Cane jiwenenine weebibine biname bine waadename cäme bau me, epu pana weene lipu niinäce cibu bine toomläjenanemumeye."
18 Piba taatu teepi sebmalemäsi teeme net bine, siige Yeesu cama aaclige.
19 Teepi liba matikäli padare ujige, Yeesu cuta piba nuuja nanigane wäsi bine jääpänige. Teepi lui Jebedayo me bägrä ge, ngii Yakobu piiyepu teeme igane Yoane. Teepi teeme poo cabu net bine iswärenemujäsi.
20 Piba taatu Yeesu teebibine cuta ala taasoglicige. Teepi teeme babe Jebedayo piiyepu teeme kaakesea bägrä bine poo cabu sebmalemäsi, siige Yeesu cama aaclige.

Yeesu Niiya Cable ne Iyecräjige
(Luuka 4:31-37)

21 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama Kaprenauma cewe me atyaramtige. Nuuja Sabade
cabu Yeesu abasecretna mete cabu me ädige, siige gije abacitige biname bine abiberäjame.
22 Teepi mutäcäco äbitininisi teeme abiberäja mene name pi, ingle tabe epu ebiberäjimige,
lui me conocäco pisi nyene abiberäjame lica cotre abiberäja biname bime pana, lui cina
nuuja biname bime ngene atwanena bine yaawadäjemusi.
23 Puma cita ca biname te tabacitige, lui me trupa ngalebora puga ge niiya cable. Tabe
niiya ala abayige, jiicige egä,
24 "Yeesu Nasareta ceweyame, maane nää singi ngena wawename cime tääpume? Maane
nää tädite cibibine sabe wawename? Cane umle gäne maane laasi näte, maane Acejiyame
me conocäcorage Bägrä gäte."
25 Puma cita ca Yeesu niiya cable ne kokre cama jejige egä, "Maane bojä naagege. Tasati
teeme trupa cabu ca!"
26 Cable te teebine kokre cama itretnutige, niiya ala isatige, siige tasatige teeme trupa
cabu ca.
27 Iyeta biname cina mutäcäco äbitininisi, siige ätemläjinisi egä, "Ai lui baa ngena gyene?
Nää kirece abiberäja gyene? Teeme conocäco pisi nyene niiyaniya cable bine mene
jajanename, siige teepi jäätecijusi teebine."
28 Teepi piba taatu Yeesu ne idre watata jecananisi Galilaya probins cabu iyeta poto ta.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji me Jewenimige
(Matayo 8:14-17; Luuka 4:38-41)

29 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama abasecretna mete ne ebmalisi. Cuta Yakobu naabi
Yoane teta cama ge. Teepi eclige, ebäcnisi Simona Andrea naabime mete cabu me.
30 Puga Simona me gite molyege gebale cama ätwitäneji ge, siige teepi piba taatu Yeesu ne
umle jewenisi teeme poto cidi me.
31 Tabe teeme bau me ädige, ime gome jwoomlige, owejängtige. Gebale te teebine obma-
lige, siige tabe teebibine mogobi jewenimige.
32 Pui mämleteca, bimu me äpula ingwe gaabe ca Yeesu bau me sewadimisi iyeta pita
biname bine piiyepu laati bage niiyaniya cable cama,
33 pui name pi bucurage biname cina pui babo cewe cabu ca tabasecretnige pui mete
gaabe gome me, Yeesu luma enajige.
34 Yeesu miiji me jewenimige bucurage maramara pita cama biname bine piiyepu
bucurage niiyaniya cable bine iyecräjemige teeme trupa cabu ca. Tabe padare lica ecärimige
niiyaniya cable cina mene iicemame teeme poto cidi me, ingle teepi umle ge, egä tabe laasi
nyene.

Yeesu Mene Jejananemige Galilaya Probins cabu je
(Luuka 4:42-44)

35 Nuuja bimu krokerage baani te liba camu ge äpli, Yeesu Simona naabibime mete ne
ebmalige, taatu cewe me ädige, puma irecu ätumutige.
36 Simona piiyepu teta cama lui biname, teepi teebine jirngisi ngälu jepänisi,
37 siige jejisi egä, "Iyeta biname cina meebine näärngenisi."
38 Yepä Yeesu jejemige egä, "Biiri naclege poto mametamameta cewe me cane cuta puma
mene jajanename, ingle cane bucurage biname bime tääpume tädujine ai gawecewe cabu
me."
39 Puma cita ca tabe otnetnäjige iyeta Galilaya gawe cabu ta. Tabe lui cewe me
läduge, tabe puma abasecretna mete cabu mene jaajemuge piiyepu niiyaniya cable bine
yääyecräjemuge.

Yeesu Miiji me Jewenige Lepera Pita Biname ne
(Matayo 8:1-14; Luuka 5:12-16)

40 Yepä lepera pita biname te tädige Yeesu bau me, kokorare ca ääpednutige teeme opo
gaabe je, ewejanige egä, "Maane liba singi gäte, maane miiji gäte cebine pita cäco me
wawena."
41 Yeesu babo owecu äbitige teeme tääpume, siige ime uutige, joomlige, jejige egä, "Cane
singi gäne. Maane pita cäco äbiti!"
42 Piba taatu lepera pita te teebine ebmalige, siige tabe miiji me äbitige.
43 Yeesu teebine kokre cama umle mene jejige, piba ingwe ca jityepige teeme mete me.
44 Tabe apu jejige egä, "Nääätecijege, gone nuuja biname ne umle jaawenute ai poto cidi
me, yepä maane conocäco ädepi iiwäreja biname bau me tabe määme tääpe ne awatnejame.

Cuta Moose me Cotre ibi maane ecanepi teeme bau me cibu ne tabe pui ca Acejiyame ne iiwärejame biname cina piba umle äbitame, egä maane siige miiji gäte.”
45 Yepä tabe liba ädige, tabe gije abacitige ai mule poto cidi me idre acenename iyeta poto ta, peei name pi Yeesu äblicäco ge otni nuuja cewe me biname bime irewale je. Miiji pätä tabe biname cäco cewe cabu yaanajuge, siige biname cina iyeta poto ca twaatninusi teeme bau me.

2

Yeesu Miiji me Jewenige Tääpe Nuuja Poto Budre Biname ne
(Matayo 9:1-8; Luuka 5:17-26)

1 Nesae bimu ingwe gaabe ca Yeesu acnenutige Kaprenauma cewe me, siige biname cina itecijemige, egä tabe mete cabu jage.
2 Puma cita ca epu bucurage biname cina tabasecretnige teeme bau me, egä mete te tapanige, cuta nuuja puupu lica ge gaabe gome. Yeesu liba teebibine Acejiyame me mene jejemige,
3 piba fooa biname cina tatyarige, waaku cabu pita biname ne secanisi, lui me nuuja poto tääpe budre ge.
4 Teepi äblicäco ge Yeesu mameta me otni bucurage biname name pi, peei name pi mete toro cabu me jegelisi, toro cabu bora ne jewenisi Yeesu me tuumeji, siige pui bora cabu ca waaku ne siyinisi, pita biname te lui cabu ätwitäneji ge.
5 Yeesu liba jepänimige, egä teepi babo ätrunga cama gemi, tabe jejige pita biname ne egä, “Cäme biname, maane kälyä gäte määme niiya mule cabu ca.”
6 Poto cotre abiberäja biname cina puga adnatäreji icrajige. Teepi ngene jotwaninisi egä,
7 “Ai biname te baa ngena name pi ai mene jiicenige? Tabe Acejiyame me ngii ne sabe jewenenige, ingle nuuja te äblicäco gyene biname ne kälyä wawena teeme niiya mule cabu ca yepä Acejiyame taatu.”
8 Piba taatu Yeesu teeme ngenecu bora umle äbitige, teepi lipu ngene jotwaninisi, siige tabe jejemige egä, “Weene ngena name pi peei ngene jotwanininiye?
9 Lui gyene plowa iicana ai pita biname ne jajime egä, ‘Maane kälyä gäte määme niiya mule cabu ca’ coo ‘Arpinanti, abujängti, määme waaku ne ecati, siige äte ädi.’
10 Yoo siige, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane lui gwidape ne ama jewenenine, weene pui cabu ca opo nawatniniye, egä cäme conocäco pisi nyene biname ne kälyä wawename teeme niiya mule cabu ca.” Puma cita ca tabe pui pita biname ne jejige egä,
11 “Cane meebine naajenine, arpinanti, abujängti, waaku ne ecati, määme mete me ädi.”
12 Piba taatu tabe arpinantige, teeme waaku ne ecatige, asatige biname bime irewale je. Teepi mutäcäco äbitininisi, Acejiyame ne eso ecärisi, jiicisi egä, “Cine apu mule ne niinäce lica ituge päpäna.”

Yeesu Leebi ne Ala Tesoglicige
(Matayo 9:9-13; Luuka 5:27-32)

13 Yeesu cääri acnenutige Galilaya sawa ligi me. Bucurage biname cina teeme bau me seclige, siige tabe teebibine ebiberäjimige.
14 Puma cita ca tabe liba ädige, yepä täks rarekaake uutecrena biname ne jepänige ngii Leebi Alaba me bägrä. Tabe adnatäneji enajige täks rarekaake uutecrena mete cabu. Yeesu teebine jejige egä, “Maane tädi cane cama otnime.” Leebi abujängtige, teta cama ädige.
15 Ai mule ingwe gaabe ca Yeesu deedei äbitige Leebi me mete cabu. Puga ge cuta bucurage täks rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname. Teepi Yeesu piiyepu teeme abiberäja bägrä cama deedei erwäjisi. Ai lui cälu te äti lica gyene, ingle bucurage biname cina iyeta padare cabu Yeesu cama waatni-nusi.
16 Puma cita ca cotre abiberäja biname, lui cina Parisea sigu biname gemi, teepi liba jepänisi, egä Yeesu deedei äbitige täks rarekaake uutecrena biname cama piiyepu cotre atropengäja biname cama, teepi teeme abiberäja bägrä bine jejemisi egä, “Tabe baa ngena name pi pepu biname cama deedei erwäjinige?”
17 Yeesu liba ai mene itecijige, tabe jejemige egä, “Lui biname cina miiji birige, teepi singi lica dokta tääpume. Yepä lui cina pita cama birige, teepi singi dokta tääpume. Cane lica tädujine ala asoglecame lui biname cina apu jaangemuge, egä teepi conocäco gemi; yepä cane conocono biname bine ala asoglecame tädujine.”

Ätemleja Deedei Ärwäja cäco Lenaja poto cidi me
(Matayo 9:14-17; Luuka 5:33-39)

18 Yepä padare cabu Yoane niiye ca äciseja biname me abiberäja bägrä piiyepu Parisea sigu biname cina deedei ärwäja cäco icrajige Acejiyame ne awejename. Puma cita ca poto

biname seclige Yeesu bau me, itemlisi egä, “Ngena name pi Yoane me abiberäja bägrä piiyepu Parisea biname bime abiberäja bägrä cina deedei ärwäja cäco yaacrajuge, yepä määme abiberäja bägrä cina deedei yäärwäjimusi?”
19 Yeesu jejemige egä, “Atejäclmuta soriyomu ne liba yaaclitusi, mamye rooriye me binamewale cina deedei ärwäja cäco lica yaacrajuge, tabe liba pisi nyene teta cama.
20 Yepä padare te pa tädepi, liba mamye rooriye ne pa yaacatepesi, piba teepi deedei cäco pagege lenaja teeme owecu name pi.”
21 Yeesu cuta jejemige egä, “Nuuja te kirece äciseja cäco cäbletääpe pläsu ne sasa cäbletääpe bora cabu lica yääswäruge. Tabe liba pepu jaawenuge, siige cäbletääpe ne liba jääcisäjuge, pui kirece pläsu te lacalomluge, siige sasa cäbletääpe ne jääsegläruge. Puma cita ca kirece pläsu te läwälutuge sasa cäbletääpe cabu ca, siige bora te babo läbituge.
22 Piiyepu nuuja te lica kirece waina niiye ne yaapaduruge gouti tääpe ca wawenäneji sasa ängära gwidape cabu. Tabe liba yaapaduruge, kirece waina niiye te pui sasa ängära gwidape ne yääpluge, ingle tuutnecuge, siige waina niiye te gawe me lapaduruge piiyepu ängära gwidape te sabe läbituge. Pätä kirece waina niiye miiji apadura kirece ängära gwidape cabu.” Ai neeneni ngene ca agli mene Yeesu naace popi jejemige, tabe singi biname cina umle äbitame, egä teepi liba singi Acejiyame me mule ne oomlaname, teepi piba äblicäco sasa saarewale bime mule bine äcwetna.

Ätemleja Sabade Cotre poto cidi me
(Matayo 12:1-8; Luuka 6:1-5)

23 Sabade bimu cabu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama wiiti calwacupi ngalebora lui gaabe, pui cabu ädige. Teepi liba eclige, abiberäja bägrä cina wiiti mope bine ecrecimisi, ime cabu mälwä bine jimlecäjemisi, kuu bine erwäjemisi.
24 Puma cita ca Parisea sigu biname cina Yeesu ne jejisi egä, “Maane ire, määme abiberäja bägrä cina baa ngena name pi jewenenisi lui cotrerage gyene Sabade bimu cabu wawename?”
25 Yeesu teebibine jejemige egä, “Egäsu weene ituge acnema, Daawida ngena jewenuji, tabe piiyepu teta cama lui biname teepi liba cubrowe icrajuji deedei cäco.
26 Tabe abacituji iiwäreja mete cabu. Puga ge Acejiyame tääpume ceereji deedei. Puma cita ca iiwäreja mope biname ngii Abita pui deedei Daawida ne ecäruji. Tabe erwuji cuta ecärimuji teta cama lui biname bine. Ai lui Daawida te cotre ne jetropangtuji, ingle pui deedei loolo lui cotre ge iyeta biname bime tääpume yepä lica iiwäreja biname bime tääpume.”
27 Puma cita ca Yeesu jejemige egä, “Acejiyame te biname bine niinäce jewenimuji, piba ecituji Sabade bimu ne teeme diibe oocaname. Tabe lica niinäce ecituji Sabade bimu ne, piba jewenimuji biname bine Sabade cotre bine äcwetname.
28 Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta Yageyame gäne Sabade bimu tääpume. Cäme conocäco pisi nyene iicaname, ngena ne miiji wawena ai bimu cabu.”

3

Biname Lui me Nuuja Poto Ime Duudemu Ge
(Matayo 12:9-14; Luuka 6:6-11)

1 Yeesu cääri abacitige abasecretna mete cabu me. Yepä biname puga ge, lui me nuuja poto ime duudemu ge.
2 Poto biname cina puma iregalerage icrajige päpäname, egä Yeesu liba ai biname ne miiji jewenenige Sabade bimu cabu, ingle teepi singi ge ingle ne päpäname teebine aitname, egä tabe cotre ne bii jetropangtige.
3 Yeesu pita biname ne jejige abujengtame niinäce gaabe me otnime,
4 piba biname bine itemlimige egä, “Mime cotre te lipu nijenininige Sabade bimu cabu ngena wawename, miiji mule wawename coo niiya mule wawename; biname ne ätityerame ireclota me coo teeme ireclota ne sabe wawename?”
Yepä teepi nuuja mene lica ge.
5 Yeesu claabe cama teeme bau me ire acitige piiyepu tabe ngenecu mäpu ge, ingle teepi owecu cäco ge pui biname tääpume. Puma cita ca tabe teebine jejige egä, “Määme ime tuuti.” Tabe teeme ime uutige, siige cääri miiji me äbitige pui ime te.
6 Puma cita ca Parisea sigu biname cina äsecrärige, piba taatu abasecretnige Heroda me sigu biname cama, siige teepi mene jitranisi Yeesu ne budre me aglime.

Bucurage Biname Sawa Ligi je

7-8 Yeesu abiberäja bägrä cama ädige Galilaya sawa ligi me. Bucurage biname cina Galilaya probins cabu ca teebine ingwe icwisi. Bucurage biname cina cuta seclige babo

cewe Yerusalema ca piiyepu nuuja cewe cabu ca Yuudea probins ngalebora piiyepu
Idumea probins cabu ca cuta Yoridana baduge nuuja poto doro ca piiyepu cewe maramara
cabu ca, lui gemi Turo piiyepu Sidona modamoda cewe mameta. Teepi naace name pi
totninisi, ingle teepi ituge ätecija, Yeesu ngena mule bine tewenimumi.
9 Biname bucurage name pi Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige poo te amacetnäjäneji
lenajame teeme tääpume tabe acenutame piba teepi teebine lica äjwejeräja.
10 Ingle tabe bucurage biname bine miiji me tewenanemumi, peei name pi iyeta pita
biname cina lätyepecäjininusi Yeesu bau me teeme tääpe ne oomlaname.
11 Lui biname bime trupa cabu niiyaniya cable puga ge, teepi liba Yeesu ne jääpänusi,
teepi teeme opo gaabe je yaatrametnemuge, ala labayaninusi egä, “Maane lui Acejiyame
me Bägrä gäte.”
12 Yepä Yeesu cable bine kokre cama jaajemuge egä, “Aitneja gone, egä cane laasi näne.”

Yeesu Twelb Ätyepäneji Biname bine Jejäcrimige
(Matayo 10:1-4; Luuka 6:12-16)

13 Yeesu puma cita ca podo cabu me jegelige, ala tesoglicmige, tabe lui biname tääpume
singi ge, teepi siige eclige teeme bau me.
14 Tabe twelb bine jejäcrimige teta cama otnetnejame piiyepu tabe teebibine ingwe ca
ätyepame Miiji Mene jajanename
15 cuta niiyaniya cable bine äyecrejame.
16 Age tema pui biname: Simona, Yeesu lui ne einige Peteru ca;
17 Yakobu piiyepu teeme igane Yoane, Jebedayo me bägrä, Yeesu lui bine aainige
Boargenes ca, peei lui egä, ‘Maadubi me bägrä’;
18 poto lui Andrea, Pilipo, Bartoloma, Matayo, Tooma, Yakobu Alapeus me bägrä, Tadeus,
Simona Kanana sigu biname
19 piiyepu Yuuda Isakariyota, lui te Yeesu ne budre me jewabuji.

Yeesu piiyepu Beelsebul, Satani ca Cuta Lui ne Einenisi
(Matayo 12:22-32; Luuka 11:14-23; 12:10)

20 Yeesu teeme mete me acnenutige. Cääri bucurage biname cina abasecretnige teeme
bau me, peei name pi tabe teeme abiberäja bägrä cama padare lica ge deedei äbitame.
21 Yeesu me inglewale cina liba itecijemige ai poto cidi me, teepi eclige teebine oom-
laname, ingle biname cina jiicisi egä, “Tabe buduma te bii joomlige.”
22 Poto cotre abiberäja biname lui cina Yerusalema ca itu seclumi, teepi apu jiicisi egä,
“Yeesu me trupa cabu pisi nyene niiya cable bime mopeyame ngii Beelsebul. Tabe teeme
kokre ca niiya cable bine yääyecräjemuge.”
23 Puma cita ca Yeesu teebibine tesoglicmige, ngene ca agli mene ca jejemige egä, “Satani
te baa lipu yääyecräjemuge niiya cable bine?
24 Nuuja gawe biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi watawata
lapirininusi.
25 Cuta yepä ingle te liba labelanuge teemeteme cubu me, pui ingle te lica birige lenaja.
26 Yepä pana gyene, Satani piiyepu tabe lui bine yaawadimuge teepi liba labelaninusi
teemeteme cubu me, teeme Satani me kokre te peega lapiruge, siige tabe yaatramuge.
27 Pätä laati te liba singi birige kokre biname me mete me abacita teeme gwidape
bine waadename, tabe miiji niinäce teebine ätäya. Piba tabe labacituge teeme mete me,
yaawadimuge teeme ngena yaacrajuge puma.
28 Cane toraca mene jijenininine: biname cina liba lijalija niiya mule bine jaawenimusi
coo lipu bucurage niiyaniya mene jiicemusi, teepi miiji gemi kälyä äbitame pui niiya cabu
ca.
29 Yepä laati te liba Aceji Seemo poto cidi me niiyaniya mene jiicemuge, pui niiya cabu
ca tabe kälyä lica läbituge, ingle pui lui iyeteta niiya gyene.”
30 Yeesu ai mene naace popi jiicige, ingle poto biname cina lipu jiicisi egä, “Teeme
trupa ngalebora pisi nyene niiyarage cable. Pui te kokre yääcäruge tabe niiya cable bine
äyecrejame.” Teepi opo lica ewatnisi, egä Aceji Seemo name kokre gyene ai.

Yeesu me Ingle Biname poto cidi me
(Matayo 12:46-50; Luuka 8:19-21)

31 Yeesu me mage piiyepu iganewale cina tatyarige mete gome, Yeesu luma enajige. Teepi
puutucu je jeclajutemige, mene jityepisi teeme bau me, egä teepi singi teebine päpäname.
32 Bucurage biname cina adnatäreji puga ge, Yeesu ne jewaclomtisi, siige teepi jejisi egä,
“Eei, määme mage piiyepu iganewale ete nemä puutucu je. Teepi singi määme tääpume.”
33 Yeesu jejemige egä, “Laatu nwene cäme mage piiyepu laati bemi cäme naane igane?”

34 Tabe piba ire acitanige biname bime cabu me, lui cina adnatäreji icrajige, teebine
jewaclomtisi, siige jejemige egä, “Ire, age tema cäme mage piiyepu cäme naane igane.
35 Laati te liba Acejiyame me singi ne jaawenuge, tabe lui cäme naane, cäme igane, cäme
ngule, cäme mage.”

4

Ngene ca Agli Mene Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(Matayo 13:1-9; Luuka 8:4-8)

1 Yeesu cäär gije abacitige abiberäjame Galilaya sawa ligi je. Bucurage biname cina
abasecretnige, teebine jewaclomtisi, tabe peei name pi poo cabu acenutige, adnatige, siige
poo ne jityepäntisi. Biname cina sawa ligi je icrajimige.
2 Yeesu teebibine ngene ca agli mene ca ebiberäjimige bucurage mule poto cidi me. Tabe
apu jiicige egä,
3 “Itecijinege! Yepä biname te ädige calwacupi me kuu gije bine iisabejame.
4 Egäcäro tabe kuu gije bine yiisabäjemige, poto cina gaabe cabu itrametnemige, siige ele
cina seclige, erwäjimisi.
5 Poto kuu gije cina itrametnemige kula gawe cabu. Gawe puma paple gyene. Ingle gawe
poone lica gyene, peei name pi gije cina watata tuupletnärige.
6 Yepä, bimu te liba nuunu täbitige, gije bine ebemimige, siige jedacromtemige, ingle
teeme braju gawe ngalebora me lica ebäcnisi.
7 Cuta poto kuu gije cina itrametnemige pägepäge mete bora. Pägepäge cina uutinisi, gije
bine jetäyemisi, siige kuu lica jepänimisi.
8 Yepä poto kuu gije cina itrametnemige miijirage gawe cabu, tuupletnärige, uutinisi,
jeciretnemige, siige kuu jepänimisi. Poto cina lui jepänimisi teeti kuu, poto cina lui siksti
kuu, poto cina lui yepä hanred kuu.
9 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, weene itecijinege umle äbitame.”

Agesa Ingle Yeesu Biname bine Yaabiberäjemuge Ngene ca Agli Mene ca
(Matayo 13:10-17; Luuka 8:9-10)

10 Yeesu taatu liba enajige, poto lui cina teta cama waatne-tnäjinusi, teepi abiberäja bägrä
cama seclige teeme bau me, siige itemlisi ngene ca agli mene ne aboclomtame.
11 Yeesu jejemige egä, “Weeme bau me ituge aboclomta, Acejiyame te lipu biname bine
waadena, yepä lui cina camu ge teeme mule oomlana, teeme bau me ngene ca agli mene
taatu ituge iicema.
12 Peei name pi toraca gyene, Acejiyame me mename biname lipu ituge iicana teeme poto
cidi me egä,
‘Teepi puu jääpänusi cane ngena jaawenune,
yepä teepi umle lica ngena tääpu myene.
Cuta teepi puu yäätecijemuge cane lui mene jiicune,
yepä teepi opo lica yaawatnusi.
Peei name pi teepi lica tatatrongärininusi
Acejiyame te teebibine kälyä wawename teeme niiya mule cabu ca.’ ”

Yeesu Ngene ca Agli Mene ne Eboclomtige Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(Matayo 13:18-23; Luuka 8:11-15)

13 Puma cita ca Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene liba lica ngene ca begliye cäme
mene kuu gije iisabeja poto cidi me, weene cuta piba ngene ca lica peglemepeye poto ngene
ca agli mene bine? Yoo siige, cane eboclomtenine.
14 Lui biname te kuu gije bine yiisabäjemuge, tabe Acejiyame me Mene jaajananemuge.
15 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge gaabe cabu, pui lui eei biname bime pana gemi,
lui cina mene liba yäätecijemuge, piba Satani te täduge, yäätecräremuge pui mene bine.
16 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge kula gawe cabu, pui lui eei biname bime pana
gemi, lui cina liba Miiji Mene yäätecijemuge, siige gege cama watata joomlusi.
17 Yepä teepi matikäli padare taatu jäätrungusi, ingle teepi epu pana braju cäco gije
liiyepu. Teepi liba mäpu ne jääpänusi coo teeme poto cidi me liba jiicetnäjemusi, ingle teepi
pui Miiji Mene ne jäätrungusi, teepi piba taatu teeme ätrunga bine yaabmalicmusi.
18 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge pägepäge mete cabu, pui lui eei biname bime pana
gemi, lui cina Miiji Mene yäätecijemuge,
19 yepä mäpu ngene atwanena cina ai gawe ireclota poto cidi me cuta singi rarekaake
piiyepu poto gwidape tääpume, teepi peei Mene ne jäätäyusi pägepäge seeasea pana, siige
kuu cäco läbituge pui mene te.
20 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge miijirage gawe cabu, pui lui eei biname bime
pana gemi, lui cina Miiji Mene yäätecijemuge, opo yaawatnusi, siige teeme cabu kuu

jaawenimuge, poto bime cabu teeti kuu, poto bime cabu siksti kuu, poto bime cabu yepä hanred kuu."

Ngene ca Agli Mene Lampa poto cidi me
(Luuka 8:16-18)

21 Yeesu cuta nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, "Biname te liba lampa ne jaabotuge, tabe diiba ca lica yäätrugäruge coo lica yaacituge dade lolebora me, yepä cabu je yaatecwantuge mete ne apaclyerame.
22 Cuta pepu gyene, page biname bime bau ca ngena ämlitäneji gyene, pajecu me pagege äbita teeme tääpume, piiyepu page teepi lui mule umle lica gemi, teepi pagege umle äbita.
23 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, weene itecijinege umle äbitame."
24 Yeesu cuta jejemige egä, "Weene ngena itecijinuge, weeme mope cabu eciteye. Weene luma ngälu yääcärimuye biname bine, weebibine cuta puma ngälu birige ceera, cuta poto cerämu weebibine birige ceera.
25 Lui biname me umle pisi nyene, teebine cerämu ceera. Yepä lui biname umle cäco gyene, ingle tabe singi lica gyene umle tääpume, Acejiyame te teeme bau ca pa yaacatepi, teeme lui matikäli umle pisi nyene.

Ngene ca Agli Mene Gije Uutana poto cidi me

26 Yeesu jejemige egä, "Apu gyene, Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Yepä biname te kuu gije bine yiisabäjemuge teeme calwacupi cabu.
27 Tabe ciiye cabu ute waagruge, bimu cabu ireclota yaanajuge, cuta ciiye je waagruge. Peei padare cabu gije cina täpletnäruge, siige luutinusi, yepä tabe umle lica birige, egä ai mule te lipu läbituge.
28 Gawe te teemämu jaawenimuge gije bine uutaname, kuu wawename. Niinäce ingle cina luutinusi, puma cita ca mope, siige ingwe ca kuu cina täsuge mope cabu ca.
29 Kuu cina liba ngade läbitininusi, tabe ingle bine jaaclanimuge, ingle ärucna padare te bii tatyaramtige."

Ngene ca Agli Mene Mastad Kuu Gije poto cidi me
(Matayo 13:31-32, 34; Luuka 13:18-19)

30 Yeesu jejemige egä, "Mine ngena mule ca yaatonärusi Acejiyame te biname bine lipu waadena? Mine pui mule ne lipu ngene ca agli mene ca yaaboclomtusi?
31 Peei lui epu pana gyene mastad kuu gije, lui te matikälirage iyeta poto kuu gije bau ca. Liba jaacnuge gawe ngalebora me,
32 täpletnutuge, luutuge, siige baborage läbituge iyeta calwacupi gije cabu ca. Tabe uli pana jaaguge, modamoda ciipe bine jaawenimuge, siige ele cina saacluge, mete bine pui uuwa cabu yaarangäjemusi."
33 Bucurage apu pana ngene ca agli mene ca Yeesu biname bine ebiberäjemige. Teepi luma ngälu ibi ge umle äbitame, tabe pui ibi jejananemige.
34 Tabe biname bine ngene ca agli mene taatu ca jejananemige, yepä tabe liba teeme abiberäja bägrä cama taatu enajige, tabe piba iyeta pui ngene ca agli mene bine eboclomäjimige teeme bau me.

Yeesu Sawa cabu Buuwe ne Jiibige
(Matayo 8:23-27; Luuka 8:22-25)

35 Pui bimu mämleteca Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Biiri naclege, yuuresi sawa nuuja poto doro me."
36 Puma cita ca abiberäja bägrä cina biname bine sebmalimisi, acetnärige poo cabu me, Yeesu luma enajige, siige teepi teta cama abyemärinisi. Nuuja poo cina teebibine ingwe icwemimisi.
37 Puma cita ca kokre buuwe te titwige, uule kuu cina tacetneräjininisi poo cabu me, siige poo te mameta ge niiye ca apana.
38 Yeesu lui waapo jage ute, mope pila papa cabu jage. Puma cita ca abiberäja bägrä cina teebine elotnantisi, jejisi egä, "Abiberäja biname, maane nää owecu lica gäte, egä mine mameta gemi abumetna?"
39 Siige tabe abujängtige, kokre cama buuwe ne jejige piiyepu uule kuu bine jejemige egä, "Siige! Bojä jiginege!" Puma cita ca buuwe te äjutige, siige bulubulu mataru te enajige.
40 Tabe jejemige egä, "Miiji lica gyene weene wälu äbita. Nää, weene cäro camu gemi cebine ätrunga?"
41 Teepi mage wälu me äbitininisi, ätemläjinisi egä, "Baa laasi nyene ai biname? Buuwe piiyepu uule cina teeme mene jitecijisi."

5

Yeesu Miiji Jewenige Niiya Cable cama Biname ne
(Matayo 8:28-34; Luuka 8:26-39)

1 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama yuurige Galilaya sawa nuuja poto doro me Gerasene
gawe cabu me.
2 Tabe liba poo cabu ca arpatige, tabe opopa eyige biname cama, lui tasatige kula waja
cabu ca, budre biname bine luma gape yaacranimusi. Pui biname me trupa ngalebora
puga ge niiyarage cable,
3 siige tabe kula waja cabu lui gape gemi, pui cabu yaanajuge. Nuuja te äblicäco ge teebine
seea ca ätäya.
4 Bucurage gääbu teeme ernge piiyepu ime ituge ätäya ayana ca piiyepu seea ca, yepä
iyeta padare cabu tabe seea bine jijweclimuge, ayana bine yaagabicmuge. Nuuja te kokre
lica ge teebine iibaname.
5 Tabe iyeta padare, ciiye bimu, kula waja gape cabu ta piiyepu podo cabu ta diibe cäco
waatnetnäjuge. Tabe niiya ala yaasatuge, kula ca däcu läcäranuge.
6 Tabe cudecewe pana ge, Yeesu ne liba jepänige, siige uuwamige teeme bau me, teeme
opo gaabe je kokorare ca äähpednu-tige.
7-8 Yeesu jejige egä, "Niiya cable, ai biname cabu ca tasati!" Tabe babo ala abayige
egä, "Yeesu, caburage Acejiyame me Bägrä, maane singi ngeno mäte cäme tääpume? Cane
Acejiyame me ngii cabu naawejanenine, gone sabe nawenute cebine."
9 Yeesu itemlige egä, "Maane ngii laasi näte?" Tabe jejige egä, "Cane ngii lui Sange gäne,
ingle cine bucurage gemi."
10 Tabe Yeesu ne ewejanige egä, tabe teebibine lica yääyecräjemuge peei gawe cabu ca.
11 Baborage ngeerangera blome tomi puga ge teeme mameta, podo wajwa cabu deedei
tääpume yuunguretnäjemisi.
12 Siige niiya cable cina Yeesu ne ewejanisi egä, "Cibibine nityepini blome bime trupa
bora äbäcname,"
13 siige Yeesu jejemige teepi otnime. Puma cita ca niiya cable cina täsecrärige pui
biname me trupa cabu ca, siige blome bime trupa cabu me ebäcnisi. Pui blome tomi lui
neeneni tausen pana ge, podo wajwa ta uuwamitnige, sawa cabu me uupletnärige, siige
abumetnige.
14 Blome ire atwi biname cina uucratnige, idre ecenanisi babo cewe cabu me piiyepu
teeme gome lui poto cewe piti nemi. Biname cina eclige päpäname, egä ngena te
bäpletnutige.
15 Teepi liba atyarige Yeesu bau me, teepi jepänisi biname ne, lui te niinäce niiya cable
bine sewadenanemumi. Tabe puga ge adnatäneji, cäbletääpe asigräneji ge, miijirage ngene
atwanena cama ge, siige teepi wälu me äbitininisi.
16 Lui cina jepänisi ai mule ne, teepi biname bine jejananemisi, ngena te bäpletnutige niiya
cable cama biname tääpume piiyepu blome bime tääpume.
17 Siige teepi Yeesu ne jejisi teeme gawe ne abmalame.
18 Yeesu liba biiri poo cabu me acenutige, niiya cable cina lui biname ne secene-
nanumesi, tabe Yeesu ne jejige teta cama otnime.
19 Yepä Yeesu äbwäricige, jejige egä, "Acnenuti määme binamewale bime bau me, jeje-
mepi, määme Yageyame te ngena miiji bii naawenige piiyepu tabe lipu owecu ge määme
tääpume."
20 Pui biname te siige abyemärige, Ten Modamoda Cewe gawe cabu ta otnetnäjige,
jejananemige, Yeesu ngena ituge wawena teeme tääpume. Iyeta biname cina mutäcäco
äbitininisi.

Yairus me Ngulebägrä piiyepu Pita cama Magebi
(Matayo 9:18-26; Luuka 8:40-56)

21 Yeesu sawa ne yuurige, poo cabu ca arpatige, siige bucurage biname cina teeme bau
me tabasecretnige, teebine jewaclomtisi sawa ligi je.
22 Yepä rooriye te cuta tädige ngii Yairus, lui yepä babo biname gyene pui cewe me
abasecretna mete tääpume. Tabe Yeesu ne liba jepänige, ajarige teeme opo gaabe ernge
gome,
23 ewejanige egä, "Cäme matikäli bägrä budre mameta gwene. Tädi määme ime acitame
teeme papa cabu me teebine miiji wawename, siige tabe piba ireclota ne jepäninige."
24 Puma cita ca Yeesu teta cama ädige. Bucurage biname cina teebine ingwe icwisi, siige
jidudnecäjisi iyeta poto ta.
25 Puga ge cuta yepä magebi, lui te uudi apira pita cama ge twelb kämäge ngalebora.

26 Tabe magerage mäpu cabu waanajenanepi, liba maramara dokta bime bau me
waatnanepi. Tabe puu iyeta teeme rarekaake bine yaaswemepi dokta bime bau me, yepä
teepi äblicäco ge teebine ätityera, yepä teeme pita te baborage me läbitepi.
27-28 Tabe Yeesu poto cidi me ituge ätecija, siige ngene jotwanige egä, "Cane liba teeme
cäbletääpe taatu joomlenine, cane pama miiji äbitenine." Puma cita ca tabe biname bime
sobe cabu oclige Yeesu me kaake poto cidi ca,
29 teeme cäbletääpe ne joomlige, siige pita te piba taatu apirige. Tabe asicnantige egä,
"Cane miiji bäbitine!"
30 Yepä Yeesu piba taatu umle äbitige, egä kokre te basatige teeme cabu ca. Tabe biname
bime sobe cabu atatrongtige, jejemige egä, "Cäme cäbletääpe ne laati te bii noomli-ge?"
31 Teeme abiberäja bägrä cina jejisi egä, "Maane jepänenemite biname cina lipu
näädudnecäjinisi, peei name pi maane ngeno me pepu nijinite, egä laati te cäme cäbletääpe
noomlige."
32 Yepä Yeesu ire acitanige biname bime bau me umle äbitame, egä laati te cebine bii
noomlige.
33 Siige pui magebi, lui te umle ge Yeesu ngena jewenige teeme tääpume, tabe wälu
piiyepu aloneca cama toclige Yeesu bau me. Tabe teeme opo gaabe je ernge gawe me
ajarige, jejige iyeta ngena cina bäbitininisi teeme tääpume.
34 Yeesu jojige egä, "Bägrä, määme ätrunga te meebine miiji bii naawenige. Äte, maane
ocli ngenecu poode cama. Määme pita te ingwe ca meebine lica pa noomlepi."
35 Yeesu liba magebi cama camu mene iicema cabu, Yairus me mete cabu ca mene
secanisi teeme bau me egä, "Määme bägrä siige budre gwene. Maane ngeno me cerämu
jewagrijenite abiberäja biname ne maane cama otnime."
36 Yeesu liba itecijige, tabe Yairus ne jejige egä, "Wälu gone, miiji ätrunga taatu."
37 Siige puma cita ca tabe ädige teeme mete me. Tabe nuuja biname ne padare lica ecärige
teta cama otnime yepä Peteru piiyepu Yakobu teeme igane Yoane cama.
38 Teepi liba atyarige, Yeesu jepänige, biname cina lipu papa me äbitininisi, ele jolwisi.
39 Tabe mete cabu abacitige, biname bine jejemige egä, "Weene ngena guugla gemi?
Weene ngena ele gemi? Bägrä budre lica gwene, tabe ute gwene."
40 Yepä teepi Yeesu ne ngange ecwänisi, siige tabe teebibine puutucu me isemige. Piba
tabe abacitige bägrä me mage, babe piiyepu teeme nesae abiberäja bägrä cama puupu cabu
me, bägrä luma ätwitäneji ge.
41 Tabe ime gome jwoomlige, jojige egä, "Talita kuum," lui egä, "Matikäli ngulebägrä,
arpinanti!"
42 Tabe piba taatu arpinantige, siige gije abacitige otnetnejame. Tabe lui twelb kämäge
ge. Lui cina ai mule ne jepänisi, teepi mutäcäco äbitininisi.
43 Yeesu kokre cama mene jejemige egä, "Gone biname bine jaajananemuye ai poto cidi
me," yepä tabe jejemige bägrä ne deedei ceerame.

6

Yeesu ne Nasareta Cewe je Jigyisi
(Matayo 13:53-58; Luuka 4:16-30)

1 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama pui cewe ne sebmalige, teemerage cewe me tac-
nenutige.
2 Sabade bimu cabu tabe gije abacitige abiberäjame abasecretna mete cabu. Bucurage
biname puga ge teeme mene itecijemige. Teepi mutäcäco äbitininisi, jiicisi egä, "Ai biname
te luga tabiberäjumi iyeta ai? Tabe luma cita ca ai mule ne secatumi? Tabe lipulipu kokre
cama mule bine jewenenemige?
3 Egäsu tabe pui mete raranga biname gyene, Mariya me bägrä, Yakobu Yoose Yuuda
Simona naabibime naane gyene. Teeme ngulewale aga icrajenanemige mine cama." Puma
cita ca teepi teebine jigyisi.
4 Yeesu teebibine jejemige egä, 'Acejiyame me mename biname ne yaacatusi iyeta poto
ta, yepä lica teemerage cewe cabu je, teemerage inglewale cina piiyepu teeme mete biname
cina."
5 Tabe puu teeme ime aacitige nesae biname bime papa cabu me, siige teebibine miiji
me jewenimige, yepä tabe bucurage ciitaca mule äblicäco ge wawena puma, ingle biname
cina ätrunga cäco ge.
6 Tabe mutäcäco ge teeme ätrunga cäco mule name pi.

Yeesu Teeme Twelb Abiberäja Bägrä bine Jityepäjemige
(Matayo 10:5-15; Luuka 9:1-6)

Puma cita ca Yeesu otnetnäjige mameta cewe gaabegabe ta, biname bine ebiberäjimige.

7 Tabe pui twelb abiberäja bägrä bine tesoglicmige, neeneni neeneni jityepäjemige
kaakesea wawename. Tabe kokre ecärimige niiya cable bine äyecrejame,
8 piiyepu jejemige egä, “Weeme otnetneja cabu je weene nuuja gwidape bine gone
yaawadimuye yepä otnetneja suru taatu bine. Gone yaawadimuye deedei coo diiba coo
rarekaake.
9 Weene ernge gwidape asigräripeye, yepä gone yaawadimuye tuwängle cäbletääpe.”
10 Tabe cuta jejemige egä, “Weene liba lui cewe me naacluge, inajininuge biname cama,
lui cina iwadininusi teeme mete me, ngälu weene pui cewe ne liba saabmaluye.
11 Yepä lui cewe cabu biname cina liba weebibine lica jiwablininusi coo lica jitecijinusi,
teeme tuuwe bine jääglubäjemuye weeme ernge cabu ca, siige saabmaluye pui cewe ne.
Teepi ai cabu ca umle läbitininusi, egä teepi pagege niiya daremu ne päpäna.”
12 Siige puma cita ca abiberäja bägrä cina otnetnäjinisi, biname bine jejananemisi, egä
teepi miiji teeme niiya mule cabu ca atatrongärame.
13 Teepi bucurage niiya cable bine iyecräjemisi biname bime trupa cabu ca piiyepu pita
biname bine oil ca eganimisi, siige teepi miiji äbitininisi.

Yoane Niiye ca Äciseja Biname me Budre
(Matayo 14:1-12; Luuka 9:7-9)

14 Galilaya probins mope biname Heroda te itecijige Yeesu poto cidi me, ingle teeme ngii
babo äbitige. Poto biname cina jiicisi egä, “Yeesu lui Yoane niiye ca äciseja biname sine.
Acejiyame te teebine budre cabu ca yaarpinantepi, pui name pi teeme kokre pisi nyene
ciitaca mule bine wawenecame.”
15 Poto cina jiicisi egä, “Tabe lui Eliya sine,” poto cina egä, “Tabe lui Acejiyame me yepä
mename biname gyene, epu pana teeme sasa mename biname cina liiyepu.”
16 Yepä Heroda liba itecijige Yeesu poto cidi me, tabe jiicige egä, “Tabe Yoane sine, cane
lui tääpume jaajemepene mope äläcnutame. Tabe te tacnenutumi ireclota me.”
17-18 Heroda apu jiicige, ingle tabe teeme igane Pilipo me coga Herodiyas ne itu waa-
catepi. Yoane Heroda ne itu jaajananepi egä, “Peei lui conocono gyene maane määme igane
me coga uutecra.” Puma cita ca Herodiyas te Heroda ne jaajepi Yoane ne oomlaname, seea
ca ätäyame, krokeciiye mete cabu me acitame, siige Heroda te teeme singi ibi jaawenepi.
19 Herodiyas Yoane ne jäämugetnepi teeme mene name pi. Tabe singi ge teebine budre
me acitame, yepä tabe äblicäco ge Heroda name pi.
20 Heroda lui wälu ge Yoane tääpume, ingle tabe opo yaawatnepi, egä Yoane lui miijirage
conocäco biname gyene, tabe siige cängenarage ire jaatwepi. Tabe singi ge teeme mene
ätecijame, ngänuge tabe puu ngenecu mäpu me läbitanuge, tabe liba jäätecijanuge.
21 Siige Herodiyas te miiji padare ne jääpänepi, Heroda liba soriyomu ne jaawenepi teeme
ärngi bimu tääpume. Tabe ala taasoglecmepi teeme ingwe gaabe ca lui modamoda biname
bine, cubu mope biname bine piiyepu nuuja Galilaya ngii biname bine.
22 Teepi liba deedei cabu jage, Herodiyas me beecma bägrä te piba tabacitige, giire
jewäjige, siige Heroda piiyepu soriyomu biname bime ngenecu gege jewenimige. Heroda
ngulebägrä ne jojige egä, “Naji, maane singi ngeno mäte? Cane nääcärenine.
23 Cane Acejiyame me ngii cabu naajenine, egä maane liba ngena tääpume nätinärenite,
cane nääcärenine, ngänu gyene puu cäme gawe cebocebo.”
24 Puma cita ca ngulebägrä te oclige mage ne ätemlame egä, “Cane ngena tääpume
itinärenine?” Mage te jojige egä, “Jejepi Yoane niiye ca äciseja biname me mope tääpume.”
25 Ngulebägrä te piba taatu acnenutige Heroda bau me, jejige egä, “Cane singi gäne maane
cebine watata ceerame Yoane niiye ca äciseja biname me mope. Pleito cabu secanepi cäme
bau me päpäna tääpume egä tabe budre.”
26 Ai mene te puu Heroda ne ngenecu mäpu me jewenige, yepä tabe äblicäco ge
ngulebägrä me singi ne kaake me wawename, ingle tabe lui mene jojige soriyomu biname
bime opo gaabe je.
27 Siige tabe piba taatu yepä awamuta biname ne jityepige Yoane me mope ne äläcnutame,
acaname. Awamuta biname te ädige krokeciiye mete me, Yoane me mope ne jeläcnutige,
28 pleito cabu secanige soriyomu puupu cabu me, siige ngulebägrä ne ocärige.
Ngulebägrä te ocärige teeme mage ne.
29 Yoane me abiberäja bägrä cina liba itecijemige ai poto cidi me, teepi seclige, teeme
budrekaake ne ecatisi, siige gape cabu me ecitisi.

Yeesu Faib Tausen Biname bine Engärimige
(Matayo 14:13-21; Luuka 9:10-17; Yoane 6:1-14)

30 Yeesu me ätyepäneji biname cina täcnärige teeme bau me, jejisi, iyeta teepi ngena ituge
wawena piiyepu abiberäja.

31 Puma cita ca Yeesu teebibine jejemige egä, “Mine min taatu naclege taatu cewe me.
Weene puma matikolä padare ngene poocineye.” Tabe apu naace popi jejemige, ingle
bucurage biname cina iyeta padare cabu teeme bau me twaatninusi, peei name pi tabe
teeme abiberäja bägrä cama padare lica ge deedei äbitame.
32 Siige teepi taatu eclige poo gaabe biname cäco cewe me.
33 Yepä bucurage biname cina jepänimisi, teepi liba abyemärinisi, siige teepi opo ewat-
nimisi teebibine. Puma cita ca teepi iyeta maramara cewe cabu ca ernge ta uuwamitnige,
niinäce puupu ne joomlisi, Yeesu lui puupu cabu me teeme abiberäja bägrä cama ädige.
34 Teepi liba atyarige, Yeesu poo cabu ca arpatige, siige baborage biname tomi ne
edärige. Tabe baborage owecu jeglemige teebibine, ingle teepi epu pana icrajige maamoi
liiyepu, lui bime ire atwi biname lica gyene. Siige tabe gije abacitige teebibine abiberäjame
bucurage mule poto cidi me.
35 Liba mämle bimu me äbitige, abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Siige
mämle gyene, cuta ai lui biname cäco cewe gyene,
36 peei name pi ai biname bine jityepimi mameta calwacupi cewe me piiyepu maramara
cewe me teepi deedei aletname.”
37 Yepä Yeesu jejemige egä, “Weene te deedei ecäremeye teeme loolo me.” Teepi itemlisi
egä, “Cije cine lipulipu teebibine engärenemisi? Mine liba singi gemi teebibine ngeerame,
mine miiji neeneni hanred silba rarekaake ca deedei aletna.”
38 Yeesu itemlimige egä, “Weeme lija buluduu gemi? Äte, naaclege päpäname!” Teepi
jepänimisi, jejisi egä, “Cime faib buluduu gemi piiyepu neeneni cibu bumate gegi.”
39 Yeesu puma cita ca abiberäja bägrä bine jejemige biname bine abelename maramara
tomi wawename siige adnaterame baace cabu,
40 siige teepi maramara tomi cabu adnatärige. Poto tomi lui fifti biname ge, poto cerämu
ngälu yepä hanred oomlaname.
41 Puma cita ca Yeesu pui faib buluduu bine sewadimige neeneni cibu cama, cabu me ire
acitige, Acejiyame ne eso ecärige, itrecimige, siige abiberäja bägrä bine ecärimige biname
bine ceeraname. Tabe cuta pui neeneni cibu bine jaabelanige biname bine ceeraname.
42 Teepi erwäjimisi, ngene jeglemige.
43 Abiberäja bägrä cina etomlicmisi lui deedei cibu cina cebo abamutinisi, jengärimisi,
siige twelb diiba cina tapanininisi.
44 Lui rooriye cina erwäjimisi, teepi faib tausen ge.

Yeesu Niiye papa cabu Otnige
(Matayo 14:22-33; Yoane 6:15-21)

45 Piba taatu Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige poo cabu acetnerame teeme niinäce
gaabe otnime sawa nuuja poto doro me uuraname Betesaida cewe me, piba tabe pui
padare cabu biname bine jityepäjemige.
46 Yeesu liba biname bine yewo jewenanemige, pui ingwe gaabe ca tabe ädige podo cabu
me irecu ätumutame.
47 Liba ciiye tumlige, poo lui sawa cunäcäpu jage, Yeesu teeme taatu doro cabu jage.
48 Tabe liba jepänige, egä teeme abiberäja bägrä cina niiya ne bii jepänisi poo äwäca cabu,
ingle buuwe te opoporage tipwäjige, tabe sewali mameta me teeme bau me ädige niiye papa
cabu ta. Tabe singi ge teebibine äsuplengame,
49 yepä abiberäja bägrä cina teebine jepänisi niiye papa cabu otni je. Teepi apu jengemige,
egä dadrange ge, siige teepi niiya ala abayininisi.
50 Teepi iyeta teebine jepänisi, siige babo wälu me äbitininisi.
Puma cita ca Yeesu teebibine jejemige egä, “Wälu gone läbitininuye. Cane säne.”
51 Puma cita ca tabe poo cabu acenutige, siige buuwe te äjutige. Abiberäja bägrä cina
mutäcäco äbitininisi temiji pi.
52 Teepi puu jepänisi, Yeesu buluduu piiyepu cibu bine bucurage me lipu jewenimige,
yepä teepi opo lica ewatnisi teeme kokre ne, ingle teeme ngene atwanena tuuberage ge.

Yeesu Pita Biname bine Miiji Jewenimige Genesareta Gawe cabu
(Matayo 14:34-36)

53 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama sawa ne yuurige, atyaramtige Genesareta gawe
cabu me, siige poo te puma ipyige.
54 Teepi liba poo cabu ca ärpige, biname cina Yeesu ne piba taatu opo ewatnisi,
55 siige uuwamitnige, cewe gaabegabe ta idre ecenanisi. Biname cina liba itecijemige,
egä Yeesu luci yene, teepi siige pita biname bine piiyeme waaku cabu ewadanemisi.

56 Iyeta poto ta Yeesu luma waatnetnäjuge: modamoda cewe, matimati cewe piiyepu
calwacupi cewe cabu ta, puupu luma pajecu ge, piiyeme pita biname bine yaawadane-
musi. Teepi Yeesu ne yaawejanusi pita biname cina teeme cäbletääpe pepyämu taatu
oomlaname. Iyeta lui cina joomläjusi, miiji läbitininusi.

7

Saarewale bime Abiberäja
(Matayo 15:1-9)

1 Parisea sigu biname piiyepu Yerusalema ca lui poto cotre abiberäja biname cina
seclumi, teepi abasecretnige Yeesu bau me.
2-3 Teepi jepänisi, egä teeme abiberäja bägrä cina ime äciseja cäco deedei erwäjemisi. Teepi
peei lui saarewale bime mule ne lica jaawenusi Parisea biname piiyepu nuuja Israela
biname bime pana, lui cina deedei lica loolo, teepi liba conocäcorage mule ca niinäce ime
lica lääcisäjinusi cude gwidape cabu ca kälyä äbitame.
4 Cuta teepi liba täcnäruge aletna puupu cabu ca deedei cama, teepi pui deedei lica
yäärwäjimusi, liba niinäce lica jääcisäjemusi. Piti nemi cuta bucurage poto saarewale bime
mule, teepi lui bine jaawenimusi, naace teepi lipu conocäcorage mule ca jääcisäjemusi
kaapo, pani, piiyepu lijalija ängära gwidape bine cuta piiyepu ute gwidape bine.
5 Siige pui Parisea biname piiyepu cotre abiberäja biname cina Yeesu ne itemlisi egä,
“Ngena name pi määme abiberäja bägrä cina saarewale bime mule bine lica yääcwetnimusi,
yepä teepi äciseja cäco ime ca deedei loolo?”
6 Yeesu jejemige egä, “Toraca gyene, mename biname Isaya lui niinäce gaabe mene jiicuji
weeme poto cidi me. Weene walya biname gemi, tabe lipu soogäruji egä,
‘Ai biname cina cebine, lui Acejiyame gäne, teeme tage miipe ca nawepyeräjusi,
yepä teeme ngene atwanena cudecewerage gyene cäme bau ca.
7 Nuuja miiji lica gyene teepi cebine opo gaabe me acitame,
ingle teepi biname bine yaabiberäjimusi cotre bine äcwetname, lui cäme cotre lica
gemi.’ ”
8 Yeesu cuta jejemige egä, “Weene läbwäricinuye wawenecame, Acejiyame te ngena jijinuge,
yepä weene saarewale bime mule bine jaawenimuye.
9 Weene mage umle gemi Acejiyame me Mene ägyi saarewale bime mule bine cängenarage
äcwetname.
10 Moose te jiicuji egä, ‘Weene miiji mage babe bine opo gaabe me acita,’ piiyepu egä, ‘Laati
te liba teeme mage babe poto cidi me niiyarage mene jiicemuge, teebine miiji budre me
acita.’
11 Yepä weene te yaabiberäjimuye, egä laati te liba teeme mage babe bine jaajuge egä, ‘Cane
äblicäco gäne weebibine ätityera, ingle cane lui gwidape ca ätityerame weebibine, cane itu
secitumene Acejiyame tääpume,’
12 siige tabe kälyä läbituge teeme mage babe bine ätityera cabu ca.
13 Weene Acejiyame me Mene ne kaake me jaawenuye saarewale bime mule ca, weene lui
yaabiberäjimuye. Piti nemi bucurage apu pana mule, weene lui bine jaawenimuye.”

Lui Gwidape cina Biname ne Niiya me Jaawenusi
(Matayo 15:10-20)

14 Yeesu biname bine cääri tesoglicmige teeme bau me, jejemige egä, “Weene iyeta cebine
nätecijeye, umle äbitinineye.
15 Lui gwidape te labacituge biname me trupa ngalebora me, pui te äblicäco gyene teebine
niiya me wawename. Yepä lui te tasatuge teeme ngenecu cabu ca, pui te teebine niiya me
jaawenuge.
16 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, weene itecijinege.”
17 Puma cita ca Yeesu biname bine sebmalimige, mete me abacitige. Puma teeme
abiberäja bägrä cina teebine itemlisi pui ngene ca agli mene ne aboclomtame.
18 Yeesu jejemige egä, “Baa weene cuta umle lica gemi! Weene nää lica jepäneniye,
egä ngena te labacituge biname me trupa cabu me, peei te äblicäco teebine niiya me
wawename,
19 ingle lica labacituge teeme ngenecu bora me yepä teeme came cabu me, siige ingwe
ca tasatuge teeme cabu ca.” Ai iicema cabu Yeesu jiicige, egä nuuja deedei cibu cude lica
gemi.
20 Puma cita ca tabe jiicige egä, “Lui te tasatuge biname me ngalebora ca, peei te teebine
niiya me jaawenuge.

21 Ngalebora ca, biname me ngenecu bora ca saacluge niiyarage ngene atwanena cina.
Puma cita ca cuta saacluge singi sargi ero mule wawename, singi gwidape ero me, budre
me aglime,
22 mule wawename biname cama lui te teeme coga coo rooriye lica birige. Ngenecu bora
ca cuta saacluge gwidape singisingi cina, piiyepu singi nuuja maramara niiya mule bine
wawenetnäjame, angletnejame, ajiri cama mule wawename, ire patre aglime, niiyaniya
mene iicetnejame, teemämu awepyeräjame, budududuma mule wawenecame.
23 Iyeta ai niiya singisingi cina, lui ngalebora ca saacluge, biname ne niiya me
jaawenusi."

Yepä Magebi me Ätrunga
(Matayo 15:21-28)

24 Puma cita ca Yeesu abyemärige, ädige babo cewe Turo gawe cabu me. Tabe yepä mete
cabu me abacitige, siige tabe singi lica ge nuuja biname te umle äbitame, egä tabe pisi nyene
mete cabu, yepä tabe äblicäco ge ämlitäneji lenaja.
25 Yepä magebi, lui me ngulebägrä niiya cable cama ge, liba utecijige Yeesu poto cidi me,
tabe piba taatu teeme bau me toclige, siige ajarige teeme opo gaabe je ernge gome.
26 Ai magebi lui Israela biname lica gwene, tabe Griik meneyame magebi gwene. Tabe
Poenikiya babo cewe je aplimluji Suriya gawe cabu je. Siige tabe Yeesu ne ewejanige niiya
cable ne asatame teeme bägrä me trupa cabu ca.
27 Yepä Yeesu ngene ca agli mene ca jojige egä, "Miiji niinäce bägrä bine deedei ceera.
Niiya gyene teeme deedei acata, drego plongo bime tääpume iisaba."
28 Magebi te Yeesu ne teeme ngene ca agli mene jewecnistige, jejige egä, "Toraca
babo biname, yepä dade gawe me lui drego plongo cina lätwitaninusi, teepi yäärwäjimusi
pläpupläpu bine, bägrä bime bau ca lui cina saatrametnemuge."
29 Yeesu jojige egä, "Maane miijirage mene ca nawecnistite. Äte ocli mete me. Niiya cable
te bii tasatige määme bägrä me trupa cabu ca."
30 Magebi te acnenutige teeme mete me, puma bägrä ne jopänige ätwitäneji ge ute puupu
cabu, siige umle äbitige, egä cable te bii basatige.

Yeesu Mene Iicema cäco Tablame Buduma Biname ne Miiji Jewenige

31 Yeesu ebmalige babo cewe Turo gawe ne, Sidona babo cewe ta ädige piiyepu Ten
Modamoda Cewe gawe cabu ta, ngälu Galilaya sawa ne joomlige.
32 Puma teeme bau me ecanisi tablame buduma biname ne, lui te mene cängena lica
jiicemuge. Teepi Yeesu ne ewejanisi teeme tääpe ne oomlaname.
33 Yeesu teebine ecatige biname bime sobe cabu ca, taatu cewe me ecanige. Puma tabe
teeme ime kukluta aacitige teeme tablame bora me, piba mote eclemutige teeme ime
kukluta cabu me, siige joomlige teeme wätä ne.
34 Piba tabe ire acitige cabu me, ngenecu mäpu äbitige owecu name pi, siige jejige Aramea
mene ca egä, "Epata" lui egä, "Iitneye".
35 Piba taatu teeme tablame cina iitnäsi, siige tabe cängenarage mene itecijige piiyepu
teeme wätä te apinicige, tabe siige piba mene cängena jiicemige.
36 Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige, egä teepi gone ai poto cidi me mene jajanena.
Ngänuge, tabe puu jiibanemige, yepä teepi jejananemisi.
37 Siige iyeta biname cina mutäcäco äbitininisi, jiicisi egä, "Iyeta mule tabe lui itu
tewenetnäjimumi, babo miijirage gemi. Tabe cuta tablame buduma biname bine jaawen-
imuge mene ätecijame piiyepu mene iicema cäco biname bine jaawenimuge mene iice-
mame."

8

Yeesu Fooa Tausen Biname bine Engärimige
(Matayo 15:32-39)

1 Pui padare cabu bucurage biname cina cääri tabasecretnige Yeesu bau me. Teeme liba
nuuja deedei lica abmalige loolo me, Yeesu abiberäja bägrä bine tesoglicmige, jejemige egä,
2 "Cane baborage owecu gäne ai biname bime tääpume, ingle teepi cane cama ituge lenaja
nesae bimu cama, siige teeme deedei bämlige.
3 Cane liba loolomecewe jityepenemine teeme cewe me, teepi gaabegabe cije irecu
laboclomäjininusi, ingle poto cina cudecewe cewe ca seclumi."
4 Abiberäja bägrä cina Yeesu ne mene jewecnistisi egä, "Mine äblicäco gemi ama ai daapo
taatu cewe cabu ai biname bine ängära."
5 Yeesu itemlimige egä, "Weeme lija buluduu gemi?" Teepi jejisi egä, "Cime seben gemi."

6 Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige gawe cabu adna-terame. Piba tabe pui seben
buluduu bine sewadimige, Acejiyame ne eso ecärige, itrecimige, ecärimige abiberäja bägrä
bine teepi biname bine ceeraname, siige teepi ecäranemisi.
7 Teeme cuta puga ge nesae matimati cibu bumate. Yeesu eso ecärige cibu tääpume,
jejemige abiberäja bägrä cina biname bine ceeraname.
8-9 Iyeta biname cina erwäjimisi, siige ngene jeglemige. Teepi lui fooa tausen biname
ge. Abiberäja bägrä cina deedei pacupacu bine etomlicmisi, seben modamoda diiba bine
jengärimisi, siige teepi tapanininisi. Puma cita Yeesu biname bine jityepimige teeme cewe
me.
10 Pui ingwe gaabe ca tabe piba taatu acenutige poo cabu teeme abiberäja bägrä cama,
siige teepi eclige Dalmanuta gawe cabu me.

Parisea Sigu Biname cina Itemlisi Ciitaca Mule tääpume
(Matayo 16:1-4)

11 Poto Parisea sigu biname cina seclige, gije abacitinisi Yeesu cama äcelame. Teepi singi
teebine apicetnärame, siige jejisi ciitaca mule wawename pui ca awabame, egä Acejiyame
te teebine ituge ätyepa.
12 Yeesu ngenecu mäpu me äbitige, jejemige egä, “Weene puu tepänanemimuye cane lui
ciitaca mule bine tewenanemumene, yepä weene nätemläjeniye cane cerämu wawename.
Cane toraca jijenininine: cane licarage nuuja ciitaca mule ne wawena weene päpäname.”
13 Puma cita ca tabe teebibine sebmalimige, acenutige poo cabu teeme abiberäja bägrä
cama, siige teepi sawa ne yuurisi nuuja poto doro me.

Parisea Sigu Biname bime piiyepu Heroda me Uutneca Gwidape
(Matayo 16:5-12)

14 Abiberäja bägrä cina ngene jitrimalemige buluduu waadename, peei name pi teeme
yepä taatu buluduu puga ge poo cabu.
15 Yeesu teebibine umle mene jejemige Heroda piiyepu Parisea sigu biname bime poto
cidi me. Tabe ngene ca agli mene ca apu jiicige egä, “Weene cängena ire Parisea biname
bime piiyepu Heroda me uutneca gwidape tääpume.”
16 Teepi mene opo lica ewatnisi, siige teemeteme jitranisi egä, “Tabe pama apu ni-
jenininige, ingle mime buluduu lica gemi.”
17 Yeesu umle äbitige, teepi ngena tääpume jiicemisi, siige tabe jejemige egä, “Weene
ngena name pi jitraniniye, egä weeme buluduu lica gemi? Weene nää camu gemi cäro opo
awatna coo umle äbita? Weeme ngene atwanena nää tuuberage gemi?
18 Weeme puu tablame piti nemi, yepä weene lica itecijinuge, piiyepu weeme puu irecu
piti nemi, yepä weene lica jääpänimuye. Weene nää ngene lica jotwiniye,
19 cane liba faib buluduu bine yäätrecemepene faib tausen biname bime tääpume, weene
lija diiba apanäneji jäängäremepeye deedei pacupacu ca?” Teepi jejisi egä, “Twelb diiba.”
20 Tabe cuta itemlimige egä, “Cane liba seben buluduu bine sitrecimumene fooa tausen
biname bime tääpume, lija modamoda diiba apanäneji weene tengärimumeye deedei pacu-
pacu ca?” Teepi jejisi egä, “Seben diiba.”
21 Puma cita ca Yeesu jejemige egä, “Weene cäro camu gemi umle äbita cäme poto cidi me.”

Yeesu Irecu Määsumäsu Biname ne Miiji Jewenige Betesaida je

22 Teepi atyarige cewe ngii Betesaida me. Puma biname cina irecu määsumäsu biname
ne secanisi Yeesu bau me, siige ewejanisi teeme tääpe oomlaname.
23 Yeesu teebine ime gome joomlige, ecanige taatu cewe me. Tabe teeme irecu bine mote
ca äätyewärige, ime aacitige teeme papa cabu me, itemlige egä, “Nää, maane gwidape bine
jepänenemite?”
24 Tabe ire acitanige, jiicige egä, “Yoo, cane biname bine jepänenemine, yepä teepi epu
pana gemi uli, lui cina otnenininisi.”
25 Yeesu cääri ime aacitige teeme irecu cabu me. Puma cita ca pui biname te kokre
cama ire acitanige, siige teeme irecu cina aasatäsi, piba tabe iyeta gwidape bine cängena
jepänanemige.
26 Yeesu teebine jityepige cewe me apu mene cama egä, “Gone loclomute cewe me
biname bine jajanename ai poto cidi me, yepä gaabe ta ädepi määme mete me.”

Peteru Yeesu ne Jewabudnitige, egä Tabe Keriso Sine
(Matayo 16:13-20; Luuka 9:18-21)

27 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige Kesarea Pilipo gawe cabu lui cewe gemi, pui
cewe cabu ta otnetnejame. Gaabegabe Yeesu teebibine itemlimige egä, “Biname cina lipu
jiicusi, egä cane laasi näne?”

28 Teepi jejisi egä, “Poto cina lui jiicusi, egä maane Yoane niiye ca äciseja biname säte. Poto
cina jiicusi, egä maane Acejiyame me mename biname Eliya säte; poto cina egä, maane
teeme nuuja mename biname gäte.”
29 Yeesu teebibine itemlimige egä, “Cije weene, weene lipu jiiceniye, egä cane laasi näne?”
Peteru jejige egä, “Maane Keriso säte, biname bine lui te niiya cabu ca pa yääsecräremepi.”
30 Yeesu kokre cama jejemige, egä teepi nuuja biname bine gone jajanena teeme poto cidi
me.

Yeesu Jiicemige Teeme Mäpu Ngalebora Lenaja piiyepu Budre poto cidi me
(Matayo 16:21-28; Luuka 9:22-27)

31 Yeesu gije abacitige abiberäja bägrä bine abiberäjame. Tabe jejemige egä, “Cane lui
Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane miiji mäpurage gwidape bine pagege
päpäna piiyepu Israela modamoda biname, modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre
abiberäja biname cina pagege cebine ägyi. Cebine budre me pagege acita, yepä nesae me
lui bimu cabu cane piba pa larpinantepene ireclota me.”
32 Tabe pajecurage jiicige ai poto cidi me. Puma cita ca Peteru Yeesu ne taatu cewe me
ecanige, gije jebacitige teeme mene name pi ablawejame.
33 Yepä Yeesu atatrongtige, teeme abiberäja bägrä bime cabu me ire acitige, siige Peteru
ne kokre cama mene jejige egä, “Satani, cäme opo gaabe ca äyeblingti. Määme ngene
atwanena lui Acejiyame bau ca lica gyene, yepä biname bime cabu ca gyene.”
34 Puma cita ca Yeesu biname bine piiyepu teeme abiberäja bägrä bine tesoglicmige,
jejemige egä, “Biname te liba singi cane cama otnime, tabe miiji teemerage singi bine gawe
me acrana, teeme baarge uli ne palace cabu acana siige cebine ingwe äcwi.
35 Laati te liba singi lica teemerage singi bine abmaläcemame, tabe teeme ireclota ne
cirege apesera. Yepä, laati te singi ge teemerage singi bine abmaläcemame ingle cane
piiyepu Miiji Mene name pi, tabe toraca ireclota ne cirege päpäna.
36 Biname te nuuja miiji ne lica cire jääpänepi, ngänu gyene tabe puu iyeta ai gawecewe
ne yaacatuge, yepä teeme ireclota ne yaapesaruge.
37 Nuuja gwidape lica gyene ceerame teeme ireclota awecnista daremu me.
38 Laati te liba cebine nägyenige piiyepu cäme mene ibi lica äbitenige ai padare cabu,
biname cina liba niiya mule bine jaawenimusi piiyepu sargi mule yaacnemusi, cane lui
te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta teebine cirege ägyi, cane liba
Babe me jamyacu apaclyera cama piiyepu teeme mename seemo cama cire tacnepene ai
gawecewe cabu me.”

9

1 Tabe cuta jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine: ama poto lui cina jecla-
jutäjenemige, budre lica cire läbitipesi, ngälu teepi niinäce cire jääpänepesi Acejiyame te
biname bine waadena kokre cama.”

Yeesu Mara Opo me Äbitige
(Matayo 17:1-13; Luuka 9:28-36)

2 Siks bimu ingwe gaabe ca Yeesu aacanänige Peteru, Yakobu piiyepu Yoane teta cama,
teebibine opo jaawenänige baborage podo cabu me, siige teepi puma taatu ge. Podo cabu
abiberäja bägrä bime opo gaabe je Yeesu mara opo me äbitige,
3 piiyepu teeme cäbletääpe äbitininisi aiyai me, epu bulu me, egä nuuja te äblicäco gyene
äciseja pepu bulu me.
4 Puma cita ca Eliya naabi Moose taboclomtäsi iyeta teeme bau me, siige teepi mene
jiicemäsi Yeesu cama.
5 Peteru Yeesu ne jejige, “Abiberäja biname, cine miijirage gämi ama. Cine nesae
matimati mete bine aarange-nänogo: yepä määme, yepä Moose me, yepä Eliya me.”
6 Peteru umle lica ge, ngena nuuja mene iicana, ingle teepi iyeta pipu wälu ge.
7 Piba carbe te tädige, teebibine aacwabänige. Carbe cabu ca tagepogogo te tädige egä, “Ai
lui cäme ngenecurage Bägrä gyene. Weene teebine jitecijeye.”
8 Abiberäja bägrä cina liba wata ire acranänisi, teepi yepä Yeesu ne jepänisi.
9 Teepi liba podo cabu ca täinetnänisi, Yeesu jääjänige egä, “Weene lui mule ne bii jepäniye,
gone biname bine jajanena, ngälu cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine,
budre cabu ca pagege arpinenta.”
10 Teepi puu teeme mene jitecijänisi, yepä teemeteme jitranänisi, egä teeme budre cabu
ca arpinenta baa ngena gyene?
11 Puma cita ca teepi Yeesu ne itemlänisi egä, “Ngena name pi cotre abiberäja biname cina
jiicusi, egä Eliya cirege otni Keriso me niinäce gaabe me?”

12-13 Yeesu Yoane niiye ca äciseja biname poto cidi me jääjänige egä, “Peei toraca gyene,
egä Eliya miiji niinäce otni iyeta gwidape amacetnäjame. Cuta cane jijenininine, egä tabe
uja itu tädepi, yepä biname cina teebine epu jaawenepesi, teepi lipu singi ituge, Oogäräneji
mene te teeme poto cidi me lipu jiicenige. Yepä Oogäräneji mene te ngena name pi jiicenige
cäme poto cidi me, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, egä cane miiji mäpu
cabu lenaja piiyepu biname cina cebine pagege ägyi?”

Yeesu Miiji Jewenige Niiya Cable cama Bägrä ne
(Matayo 17:14-21; Luuka 9:37-43a)

14 Teepi liba nuuja abiberäja bägrä bime bau me täcnäränisi, teepi jepänimisi bucurage
biname cina teebibine jewaclomtemisi piiyepu poto cotre abiberäja biname cina jicelisi
teta cama.
15 Egäcäro biname cina Yeesu ne jepänisi, teepi cälu te jitemige, piba taatu uuwamitnige
teebine awablame.
16 Yeesu abiberäja bägrä bine itemlimige egä, “Weene teta cama ngeno me jiceliniye?”
17 Siige biname bime sobe cabu ca yepä te jejige egä, “Abiberäja biname, cane cäme bägrä
ne secanine määme bau me, ingle niiya cable te teebine mene iicema cäco me jaawenuge.
18 Liba teebine joomluge, gawe me yaajaruge, siige tage cabu ca bulubulu mote cina
täsuge, tabe giricu bine yaatebicmuge cuta duudemu te yaagluge. Cane puu määme
abiberäja bägrä bine jejemine cable ne äyecrejame, yepä teepi äblicäco ge wawena.”
19 Yeesu teebibine jejemige egä, “Oo weene ätrunga cäco biname gemi! Luma ngälu
padare cane miiji weene cama lenaja? Luma ngälu padare cane miiji weeme ätrunga cäco
mule päpäna? Peei bägrä ne secaneye.”
20 Puma cita ca teepi teebine Yeesu bau me ecanisi. Cable te liba Yeesu ne jepänige, tabe
bägrä ne came jedenutäjige, siige bägrä te itramige gawe me, adimlicige, bulubulu mote
cina täsige teeme tage cabu ca.
21 Yeesu babe ne itemlige egä, “Tabe luma ngälu padare ituge apu lenaja?” Tabe
jewecnistige egä, “Matikäli bägrä cabu ca.
22 Cable te cuta teebine yaajaräjuge uliobo cabu me piiyepu niiye cabu me teebine budre
me acitame. Maane cibibine owecu niweni, nitityäri, liba ibibi gäte.”
23 Yeesu jejige egä, “Maane ngeno me najite, egä cane liba ibibi gäne. Lui me ätrunga pisi
nyene, tabe miiji gyene iyeta gwidape wawenetnäja.”
24 Piba babe te babo tage ca jiicige egä, “Cäme ätrunga pisi nyene, yepä nätityäri cane
cerämu ätrungame!”
25 Yeesu liba jepänige, egä biname cina tuuwamitnige teeme bau me, tabe cable ne kokre
cama mene jejige egä, “Niiya cable, lui te ai bägrä ne jewenenite tablame buduma me
piiyepu mene iicema cäco me, cane naajenine, maane tasati teeme trupa cabu ca piiyepu
ingwe ca gone labacitute.”
26 Cable te babo ala isatige, bägrä me came kokre cama jedenutäjige, siige ebmalige
teebine. Bägrä te apineca cäco enajige budre pana, siige bucurage biname cina jiicisi egä,
“Tabe budre gyene.”
27 Yepä Yeesu teebine ime gome joomlige, erpinantige, siige tabe jeclajutige.
28 Yeesu liba mete bora me abacitige, abiberäja bägrä cina ogä itemlisi egä, “Cine ngena
name pi äblicäco ge niiya cable ne äyecreja?”
29 Tabe jejemige egä, “Apuyame ne weene äblicäco nuuja mule ca äyecreja yepä irecu
ätumuta ca.”

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me
(Matayo 17:22-23; Luuka 9:43b-45)

30 Teepi pui gawe ne sebmalisi, otnetnäjinisi Galilaya gawe cabu ta. Yeesu singi lica ge
nuuja biname te umle äbitame, egä teepi puga ge,
31 ingle tabe abiberäja bägrä bine ebiberäjimige. Tabe jejemige egä, “Lui te Acejiyame bau
ca täduji biname me äbituji pagege acita biname bime ime cabu, siige teepi pa yaacitepesi
budre me, yepä nesae me lui bimu cabu tabe piba pagege arpinenta budre cabu ca ireclota
me.”
32 Teepi ai mene ne opo lica ewatnisi, yepä teepi wälu ge Yeesu ne ätemlame.

Laasi Nyene Baborage
(Matayo 18:1-5; Luuka 9:46-48)

33 Teepi atyarige Kaprenauma cewe me, siige mete me ebäcnisi. Puma Yeesu abiberäja
bägrä bine itemlimige egä, “Weene gaabegabe ngena tääpume titraniye?”
34 Yepä teepi bojä ge, ingle teepi gaabegabe je titranisi, egä teeme cabu ca laasi nyene
baborage.

35 Yeesu adnatige, twelb abiberäja bägrä bine tesoglicmi-ge, jejemige egä, “Laati te liba
singi niinäce gaabe me äbitame, tabe miiji teemämu ceräcerägääbu me äbita piiyepu iyeta
biname bime ätityera biname lenajame.”
36 Puma cita ca tabe bägrä ne ecatige, abiberäja bägrä bime cole je ecitige, jejecletnäjige,
jejemige egä,
37 “Laati te apu bägrä yepä ne jaawabluge cäme ngii cabu, tabe cebine nawabluge; pi-
iyepu laati te cebine nawabluge, tabe cebine taatu lica nawabluge, yepä pui ne jaawabluge,
lui te cebine nätyepuji.”

Laati te Mibibine Lica Nicisärmutininuge, Tabe Mime tääpu Myene
(Matayo 10:42; Luuka 9:49-50)

38 Yoane te Yeesu ne jejige egä, “Abiberäja biname, cine biname ne jepänisi, lui te niiya
cable bine yääyecräjemuge määme ngii cabu. Cine jejisi tabe pui mule ne abmalame, ingle
tabe mime yepä lica gyene.”
39 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Weene teebine gone iibana, ingle lui biname
te kokre mule ne jaawenuge cäme ngii cabu, tabe äblicäco watata cäme poto cidi me niiya
mene iicana.
40 Laati te liba lica nicisärmutininuge, tabe lui mime tääpu myene.
41 Cane toraca mene jijeninininе, laati te liba icärininuge niiye nanime cäme ngii cabu,
ingle weene Keriso me abiberäja bägrä gemi, tabe cirege teeme miiji daremu ne päpäna.”

Yeesu Mene Jiicige Angletneja poto cidi me
(Matayo 18:6-9; Luuka 17:1-2)

42 “Ai matimati bägrä lui cina cebine nätrungusi, laati te liba teeme yepä ne jaawenuge
niiya mule wawename, pui biname te mäpu ne cirege päpäna Acejiyame bau ca. Teeme
singicace cabu liba jaaglotusi mäpu kula ne siige malu cabu yaajarusi budre me, peei mäpu
lui plowa birige pui mäpu cabu ca, tabe lui ne cirege päpäna.
43 Peei name pi määme ime te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename,
maane watatarage yääyeblingtute pui ngene atwana ne, epu pana ime ne lipu jääläcnutute.
Miiji gyene, maane yepä ime cama otni iyeteta ireclota cabu me, yepä niiya gyene maane
neeneni ime cama otni niiya puupu cabu me, uliobo luma ätuma cäco gyene.
44 Puma lui cuple cina teebibine yäärngäjimusi, teepi budre lica cirege, piiyepu lui uliobo
te teebibine yaabemuge, ätuma cäco cirege.
45 Piiyepu määme ernge te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename,
maane watatarage pui ngene atwana ne yääyeblingtute, epu pana ernge ne lipu jääläcnutute.
Miiji gyene maane yepä ernge cama iyeteta ireclota cabu me otni, yepä niiya gyene maane
neeneni ernge cama uliobo puupu cabu me otni.
46 Puma lui cuple cina teebibine yäärngäjimusi, teepi budre lica cirege, piiyepu lui uliobo
te teebibine yaabemuge, ätuma cäco cirege.
47 Cuta piiyepu määme irecu te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawe-
name, maane watatarage pui ngene atwana ne yääyeblingtute, epu pana irecu ne lipu
juungyatute. Miiji gyene maane yepä irecu cama iyeteta ireclota cabu me otni, yepä niiya
gyene maane neeneni irecu cama uliobo puupu cabu me otni.
48 Puma lui cuple cina teebibine yäärngäjimusi, teepi budre lica cirege, piiyepu lui uliobo
te teebibine yaabemuge, ätuma cäco cirege.
49 Mäpu cabu lenaja lui weebibine jugi cäco me jiwenininusi Acejiyame tääpume, epu
pana uliobo te lipu domäji bine yaabemuge piiyepu iiwäreja cibu bine lipu caapere niiye
ca yaamacetnäjimusi Acejiyame me tääpume.
50 Caapereniiye me kaakesea pisi nyene, yepä liba teeme mite ne apesera, weene ingwe
ca äblicäco wawena caapereniiye mite me. Weene cuta miiji caapereniiye pana mitemite
lenaja. Cuta weene miiji weemeweme poode cama lenaja.” 9 0 9 0

10

Yeesu Ebiberäjimige Coga Rooriye Ägyi poto cidi me
(Matayo 19:1-12; Luuka 16:18)

1 Yeesu pui cewe ne sebmalige, Yuudea probins cabu me ädige, siige Yoridana baduge ne
yuurige. Bucurage biname cina cääri tabasecretnige teeme bau me, teebine jewaclomtisi,
siige tabe teebibine ebiberäjimige teeme mule liiyepu.
2 Puma cita ca poto Parisea sigu biname cina seclige teebine apicetnärame. Teepi itemlisi
egä, “Nää, Cotre ibi gyene rooriye te teeme coga ne ägyi?”
3 Yeesu teebibine itemlimige egä, “Moose lipu itu jijinuji weene wawename?”
4 Teepi jejisi egä, “Moose te rooriye ne conocäco ecäruji peba ne oogärame ägyi ingle poto
cidi me, siige piba pui peba cama coga ne jwäätyepute.”

5 Yeesu jejemige egä, “Ingle weene ätecija cäco gemi, peei name pi Moose pui mene
yoogäruji weeme tääpume.
6 Yepä agedna padare cabu Acejiyame te liba biname bine jewenimuji, tabe magebi me
piiyepu rooriye me jewenimuji.
7 Pui name pi rooriye te miiji teeme mage babe bine gomala teeme coga cama
atejäclmutame,
8 siige teepi neeneni cina yepä me läbitäsi. Teepi page neeneni lica gegi, teepi yepä gegi.
9 Peei name pi lui coga cama Acejiyame te rooriye ne yaatejäclmutuge, nuuja biname te
gone teebibine mara me wawena.”
10 Ingwe ca Yeesu liba teeme abiberäja bägrä cama mete cabu jage, teepi cääri itemlisi ai
poto cidi me.
11 Tabe jejemige egä, “Rooriye te liba teeme coga ne jwäägyuge, nuuja ne waacatuge, tabe
ero mule ne jaawenuge.
12 Cuta coga te liba teeme rooriye ne jäägyuge, nuuja ne yaacatuge, tabe cuta ero mule ne
jaawenuge.”

Yeesu piiyepu Bägrä Matimati
(Matayo 19:13-15; Luuka 18:15-17)

13 Biname cina bägrä bine sewadimisi Yeesu bau me tabe ime acitame teeme papa cabu
me, yepä abiberäja bägrä cina teebibine jicnecimisi.
14 Yeesu liba jepänige, abiberäja bägrä cina ngena jewenisi, tabe claabe ge, siige jejemige
egä, “Bägrä cina saaclege käme bau me. Gone jiibemuye, ingle bägrä pana ätrunga cama
biname bine Acejiyame te yaawadimuge.
15 Cane toraca jijenininine: laati te bägrä pana lica yaacatuge Acejiyame ne teeme
mopeyame me lenajame, pui biname ne Acejiyame te äblicäco acana.”
16 Puma cita ca tabe bägrä bine jejecletnäjimige, teeme ime aacitanige teeme papa cabu
me teeme miiji tääpume.

Dogwe Biname te Yeesu ne Edärige
(Matayo 19:16-30; Luuka 18:18-30)

17 Yeesu liba asatige gaabe cabu me, abyemärige, yepä biname te piba uuwamige teeme
bau me, kokorare ca ääpednutige teeme opo gaabe je, itemlige egä, “Miijirage abiberäja
biname, cane ngena ne miiji wawena iyeteta ireclota ne päpäname?”
18 Yeesu jejige egä, “Maane ngena name pi miijirage ca bii nainite cebine? Acejiyame
taatu gyene miijirage, nuuja cina miijirage lica gemi.
19 Yoo siige, maane umle gäte Moose me ten cotre poto cidi me: ‘Gone biname ne budre
me agli; sargi mule gone wawena; gone gwidape ero; walya aitneja gone; angletneja gone;
mage babe bine miiji opo gaabe me acita.’ ”
20 Pui biname te Yeesu ne jejige egä, “Abiberäja biname, cane bägrä cabu ca iyeta peei
cotre bine itu sicwetnanemumene.”
21 Yeesu ire acitige teeme bau me ngenecu miiji cama, siige jejige egä, “Yepä gwidape pisi
nyene, maane lui ne lica ituge wawena. Äte ädi, määme iyeta gwidape bine ewademepi
aletname, rarekaake ecäranemepi owecumete biname bine, siige maane cabucewe je
miijimiji gwidape bine cire jepänemepi. Piba tädepi cane cama otnime.”
22 Tabe liba ai mene itecijige, teeme opo te mara opo me äbitige, siige tabe ngenecu mäpu
cama ädige, ingle tabe babo dogwe biname ge.
23 Puma cita ca Yeesu ingwe gaabe me ire jetwige, teeme abiberäja bägrä bine jejemige
egä, “Dogwe biname bime tääpume mäpu gyene Acejiyame me biname bine waadena cabu
äbäcname.”
24 Abiberäja bägrä cina mutäcäco äbitininisi teeme mene name pi. Yepä Yeesu cerämu
jejemige egä, “Käme binamewale, mäpu gyene biname bime tääpume Acejiyame me biname
bine waadena cabu äbäcname.
25 Kamela tääpume mäpu birige nilo bora cabu me abacitame siige asatame, yepä
baborage mäpu birige dogweyame biname te Acejiyame me waadena cabu abacita.”
26 Abiberäja bägrä cina mutäcäco ge, teepi ätemläjinisi egä, “Baa laati te piba miiji gyene
iyeteta ireclota ne päpäname?”
27 Yeesu ire acitige teeme bau me, jejemige egä, “Biname cina äblicäco teemämu peei ne
wawena, yepä Acejiyame te miiji gyene iyeta gwidape bine waweneca.”
28 Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Cije cine lipu gemi, ingle cine iyeta gwidape
bine itu saabmalemepesi maane cama otnetneja name pi.”
29 Yeesu jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine; laati te liba saabmaluge teeme
mete ne, saabma-limuge teeme naane igane bine, ngule bine, mage babe bine, bägrä bine
coo gawe bine käme name pi piiyepu Miiji Mene name pi,

30 tabe yepä hanred gääbu tuwängle jääpänimuge mete bine, naane igane bine, ngule bine,
mage bine, bägrä bine, cuta gawe bine, piiyepu peei cama biname cina teebine jäägyusi,
yepä tabe ciige padare cabu cirege iyeteta ireclota ne päpäna.
31 Yepä bucurage biname lui cina page niinäce gaabe biname gemi, teepi ciige padare
cabu ingwe gaabe me cire täcnäripesi; piiyepu bucurage biname lui cina page ingwe gaabe
biname gemi, teepi ciige padare cabu niinäce gaabe me cire täbitipesi."

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me
(Matayo 20:17-19; Luuka 18:31-34)

32 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige Yerusalema me. Tabe teeme niinäce gaabe
me ädige. Abiberäja bägrä cina mutäcäco ge piiyepu lui cina ingwe icwemisi, teepi wälu ge.
Yeesu abiberäja bägrä bine biname bime sobe cabu ca mara me ewadimige, cääri jejemige,
ngena te pa läpletnutepi teeme tääpume.
33 Tabe jejemige egä, "Siige mine biiri naclenige Yerusalema me. Cane lui Acejiyame
bau ca tädujine biname me äbitujine, cebine puma pagege ceera modamoda iiwäreja biname
piiyepu cotre abiberäja biname bime ime cabu me. Teepi budre me pa natranepesi, siige
pa näcärepesi nuuja gawe cabu ca biname bime cabu me.
34 Teepi cebine ätutena pana pa nawenepesi, mote ca pa nätyewepesi, pa nadnanepesi,
budre me pa naglepesi. Yepä nesae me lui bimu cabu cane piba pa larpinantepene ireclota
me."

Yakobu Yoane naabime Ätemla
(Matayo 20:20-28)

35 Puma cita ca Yakobu naabi Yoane, Jebedayo me bägrä cina Yeesu bau me taaclige, jejäsi
egä, "Abiberäja biname, cine singi gegi maane wawename, cine ngena tääpu megi singi."
36 Yeesu äätemlige egä, "Weene singi cane ngena ne wawename weeme tääpume?"
37 Teepi jejäsi egä, "Maane liba biname bine cirege waadena, maane conocäco nicärepi
cine babo äbitame siige nuuja te adnatame määme camu poto me, nuuja te määme säwäci
poto me."
38 Yepä Yeesu jaajige egä, "Weene umle lica gegi, weene ngena tääpume nätemleniye. Nää,
weene miiji gegi cäme pana mäpu cabu lenajame piiyepu cäme pana budre äbitame?"
39 Teepi jejäsi egä, "Cine miiji gegi." Yeesu jaajige egä, "Toraca gyene, weene cäme pana
mäpu cabu pagege lenaja piiyepu cäme pana budre cirege äbita.
40 Yepä peei lui cäme bau lica gyene jajime, lui te cirege cäme camu poto ca piiyepu
säwäci poto ca adnata. Pui puupu lui teeme tääpu memi, Acejiyame lui bime tääpume ituge
amacetnäja."
41 Nuuja ten abiberäja bägrä cina liba itecijemige Yakobu Yoane naabime mene, teepi
claabe me äbitininisi.
42 Puma cita ca Yeesu iyeta abiberäja bägrä bine tesoglicmige, jejemige egä, "Weene
umle gemi, egä lui cina mope biname me yaacrajuge Acejiyame umle cäco biname bime
tääpume, teepi teebibine jaawenimusi teeme singi gaabe cabu otnetnejame. Piiyepu teeme
modamoda biname bime conocäco pisi nyene biname bine jajime teepi ngena wawename.
43 Yepä weene apu gone läbitininuye. Weeme yepä te liba singi baborage me äbitame, tabe
miiji nuuja biname bime ätityera biname me lenajame;
44 piiyepu weeme yepä te liba singi niinäce gaabe me äbita, tabe miiji weeme tääpume epu
matikäli me äbita, aletnäneji biname te lipu läbituge teeme yageyame tääpume.
45 Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta lica itu tädujine
biname cina cäme tääpume kaakesea wawename, ceewe, yepä cane te teeme tääpume
kaakesea wawename piiyepu cäme ireclota ne ceerame daremu tääpume teebibine kälyä
wawename.

Yeesu Miiji Jewenige Irecu Määsumäsu Biname ne Ngii Bartima
(Matayo 20:29-34; Luuka 18:35-43)

46 Yeesu piiyepu teeme abiberäja bägrä cina seclige Yeriko cewe me. Teepi liba puma
cita ca abyemärinisi, bucurage biname cina teebibine ingwe icwemisi. Gaabe wajwa je
yepä irecu määsumäsu biname ngii Bartima, Tiima me bägrä, te adnatäneji enajige, gwidape
tääpume yäätineräjimuge.
47 Tabe liba itecijige, egä Yeesu Nasaretayame te näsuplingtenige, tabe piba gije abacitige
ala abayame egä, "Yeesu Daawida me kaakesaare, maane cebine owecu naweni!"
48 Biname cina liga teebine jiibisi tabe bojä agime, yepä tabe cerämu baborage ala
abayige egä, "Daawida me kaakesaare, maane cebine owecu naweni!"
49 Puma cita ca Yeesu gaabe cabu imyemutige, jejemige egä, "Tesogleceye teebine." Siige
teepi teebine tesoglicisi, jejisi egä, "Wälu gone! Abujängti, tabe meebine ala naasoglicige."

50 Tabe teeme acwaba cäbletääpe ne ijarige, ädige Yeesu bau me.
51 Yeesu itemlige egä, “Maane singi cane ngena wawename määme tääpume?” Tabe jejige
egä, “Babo biname, cane singi cääri irecu asatame.”
52 Yeesu jejige egä, “Äte ädi! Määme ätrunga te miiji bii naawenige meebine.” Piba taatu
teeme irecu cina aasatäsi, siige tabe Yeesu ne ingwe icwige gaabe cabu.

11

Yeesu Yerusalema me Abacitige
(Matayo 21:1-11; Luuka 19:28-40; Yoane 12:12-19)

1 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama liba Yerusalema ne mameta me jewenisi oom-
laname, teepi piba atyarige Olibi Uli Podo cabu me. Pui podo cabu puga ge cewe ngii
Betepage piiyepu cewe ngii Betaniya. Yeesu teeme neeneni abiberäja bägrä bine jäätyepige
2 apu mene cama egä, “Weene iclege weeme niinäce gaabe ca lui cewe peese nyene, siige
liba atyaramteniye, weene jepäneniye mamye dongki ne seea ca ägräräneji gyene. Nuuja
biname te camu ge teeme papa cabu adnata. Jiibirepeye teebine, secanepeye aima.
3 Laati te liba itemlenige weebibine egä, ‘Ngena tääpume peei ne jeweneniye,’ jejepeye
egä, ‘Yageyame te singi gyene teeme tääpume, yepä tabe watata pa saawecnistepi.’ ”
4 Puma cita ca teepi aaclige, jepänäsi mamye dongki ne babo gaabe cabu seea ca ägräräneji
ge yepä mete grana gome, siige jiibiräsi.
5 Poto biname lui cina puga icrajige, teebibine äätemlisi egä, “Weene ngena name pi peei
dongki ne jiibireniye?”
6 Teepi jejemäsi, Yeesu lipu bii jaajige teepi jajime, siige pui biname cina ire taatu jaatwisi
teepi dongki ne acaname.
7 Abiberäja bägrä cina dongki ne ecanäsi Yeesu bau me, teeme cäbletääpe bine eretnemäsi
teeme papa cabu, siige Yeesu acenutige, ädige.
8 Bucurage biname cina cäbletääpe bine eretnimisi gaabe cabu. Poto cina uli ciipe bine
icnapimisi, gaabe cabu eretnimisi.
9 Lui biname cina teeme niinäce gaabe eclige piiyepu lui cina ingwe ca sicwisi, teepi ala
abayaninisi egä,
“Acejiyame ne yaawepyeräjesi!
Maane lui tädenite Yageyame me ngii cabu, tabe miiji naawenege meebine!
10 Lui te tädenite mime kaakesaare Daawida pana biname bine waadename, Acejiyame te
miiji naawenege meebine!
Mine yaawepyeräjesi Acejiyame ne, cabucewe je lui te enajenige.”
11 Puma cita ca Yeesu atyaramtige babo cewe Yerusalema me, siige abacitige iiwäreja
mete cabu me. Tabe ire ecananemige gwidape bine, yepä mämle bimu name pi tabe
acnenutige teeme twelb abiberäja bägrä cama Betaniya me.

Yeesu Kokre Mene Jejige Piigi Uli ne
(Matayo 21:18-19)

12 Nuuja bimu cabu Yeesu liba abiberäja bägrä cama Betaniya ne sebmalige, tabe
loolomecewe te joomlige.
13 Tabe cudecewe ca piigi uli ne jepänige laame cama, ädige uli gome me kuu ireme. Yepä
tabe liba atyaramtige, laame taatu jepänimige, ingle kuu padare cäro camu ge.
14 Tabe uli ne jejige egä, “Nuuja biname te määme cabu ca lica pagege kuu loolo.” Teeme
abiberäja bägrä cina itecijemige, tabe ngena jiicige.

Yeesu Ädige Iiwäreja Mete me
(Matayo 21:12-17; Luuka 19:45-48; Yoane 2:13-22)

15 Teepi atyarige Yerusalema me, siige Yeesu ädige iiwäreja mete caale bora me. Puma
tabe gije abacitige biname bine äyecrejame, lui cina piiyeme gwidape bine yaawadanemusi
aletna-me piiyepu lui cina jaaletnimusi. Tabe rarekaake äbäsuwäja biname bime dade
bine eboclomäjimige. Lui biname cina gimäe ele bine yaawadanemusi aletname, tabe cuta
teeme adnatera dade bine eboclomäjimige.
16 Piiyepu lui cina gwidape bine yaawadanemusi, tabe padare lica ecärimige teepi
Acejiyame me mete caale cabu argemelame.
17 Tabe piba biname bine ebiberäjimige, jiicige egä, “Acejiyame te jiicenige Oogäräneji
mene cabu egä, ‘Cäme mete ne irecu ätumuta mete ca cirege aina, luma iyeta maramara
gawe biname cina cirege irecu ätumuta,’ yepä weene itu setatrongärumeye epu puupu me,
eromaame cina luma lämletneräjininusi.”

18 Modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja biname cina teeme mene liba
jitecijisi, teepi siige gaabe ne jirngisi Yeesu ne budre me acitame. Teepi wälu ge teeme
tääpume, ingle iyeta biname cina mutäcäco ge teeme abiberäja name pi.
19 Liba tumlige mämleteca me, Yeesu abiberäja bägrä cama Yerusalema ne sebma-lisi.

Piigi Uli me Abiberäja
(Matayo 21:20-22)

20 Nuuja bimu krokerage Yeesu liba abiberäja bägrä cama gaabe cabu ädige, egäcäro pui
piigi uli ne jepänisi, tabe lui cabu ca nuuja kuu ne lica tepänumi. Teeme laame jedacromtige
piiyepu braju cina iyeta acalomlinisi, siige budre ge.
21 Peteru ngene jotwige, ngena te täpletnutumi, siige tabe Yeesu ne jejige egä, "Ire abiberäja
biname, maane lui uli ne mene ca seglumete, siige budre gyene."
22 Yeesu teebibine jejemige, "Weene miiji Acejiyame bau ca ätrunga ne joomleye.
23 Cane toraca mene jijenininine, laati te liba jaajuge ai podo ne egä, 'Awetänti, malu cabu
me ajari,' piiyepu tabe liba lica neeneni ngene atwana cama, yepä jäätrunguge, egä tabe
ngena tääpume jaajuge, pa läbitepi, siige peei te pagege äbita teeme tääpume.
24 Peei name pi cane jijenininine, egä weene irecu ätumuta cabu liba ngena tääpume
yäätinäruye, siige jäätrunguye, egä weene uja ituge päpäna, siige weene piba jääpänuye.
25 Weene liba labujengäjininuye irecu ätumutame, weene miiji ngene ätrimela weeme
tääpume lui niiya mule jiwenininusi, piba weeme Babe cabucewe je weeme niiya mule
ngene jäätrimaluge.
26 Yepä weene liba lica birige ngene ätrimela poto biname bime niiya mule bine, piba
weeme Babe cabucewe je cuta lica birige ngene ätrimela weeme niiya mule bine."

Ätemla Yeesu me Conocäco poto cidi me Tabe Mule bine Wawenecame
(Matayo 21:23-27; Luuka 20:1-8)

27 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama cääri acnenutige babo cewe Yerusalema me.
Egäcäro Yeesu otnetnäjige iiwäreja mete caale bora modamoda iiwäreja biname, cotre
abiberäja biname piiyepu nuuja modamoda biname cina seclige teeme bau me,
28 itemlisi egä, "Määme ngena conocäco pisi nyene ai mule bine wawenecame? Laati bau
ca gyene määme conocäco?"
29 Yeesu jejemige egä, "Cane yepä gwidape poto cidi me itemlininine. Weene liba
nawecnisteniye, cane piba jijenininine, laati te conocäco näcärepi cane ai mule bine
wawenecame.
30 Weene najeye, laati te Yoane ne conocäco yääcärepi tabe biname bine niiye ca äcisejame,
Acejiyame te coo biname cina?"
31 Teepi teemeteme jitranisi egä, "Mine liba jewecnistenisi egä, 'Acejiyame te Yoane ne
conocäco yääcärepi,' tabe piba apu nijenininige egä, 'Cije weene piba ngena name pi teebine
lica jäätrungepeye?'
32 Cuta mine äblicäco gemi iicana egä, 'Biname cina Yoane ne conocäco yääcärepesi.' "
Teepi apu naace popi jiicisi, ingle teepi biname bime tääpume wälu ge, ingle iyeta biname
cina ngene jotwananeninisi, egä Yoane lui Acejiyame me mename biname ge.
33 Siige teepi Yeesu ne jejisi egä, "Cine umle lica gemi, laati te Yoane ne conocäco yääcärepi
biname bine niiye ca äcisejame." Yeesu jejemige egä, "Cane cuta piba lica jijenininine, laati
te cebine conocäco näcärepi ai mule bine wawenecame." 11

12

Ngene ca Agli Mene Calwacupi Ire Atwi Biname bime poto cidi me
(Matayo 21:33-46; Luuka 20:9-19)

1 Yeesu biname bine ngene ca agli mene ca jejemige, teepi ngena ituge wawena Ace-
jiyame me mename biname bime tääpume. Tabe apu jiicige egä, "Yepä biname te waina
gije bine itemige. Tabe cotäri ne erangige, cupicu ne juurige waina kuu ämulecame, piiyepu
cabucabu mete ne erangige calwacupi ne awamutame. Piba tabe calwacupi ecärimige
biname bine ire atwime siige kuu padare cabu teepi yageyame ne poto kuu ceerame
daremu tääpume. Puma cita ca tabe cewe ne sebmalige, ädige cudecewe cewe me.
2 Kuu padare cabu tabe teeme kaakesea bägrä ne jityepige calwacupi ire atwi biname
bime bau me poto kuu bine waadename.
3 Teepi teebine joomlisi, etemeläjisi, jityepisi ime ta.
4 Yageyame te cuta nuuja kaakesea bägrä ne jityepige. Teepi dupe ecärisi mope cabu, ajiri
me jewenisi.
5 Ingwe ca tabe cuta cääri jityepige nuuja ne, yepä teepi budre me eglisi. Teepi bucurage
bine pepu jewenanemisi, poto bine etemeläjimisi, poto bine eglecimisi budre me.

6 Siige Yageyame me bägrä taatu te abmalige, teeme ngenecurage bägrä. Ceräcerägääbu
tabe teebine jityepige teeme bau me, ingle tabe apu jengige, egä teepi pama cäme bägrä ne
opo gaabe me ecitenisi.
7 Yepä calwacupi ire atwi biname cina liba yageyame me bägrä ne jepänisi, teepi
teemeteme jitranisi egä, 'Ai yageyame me bägrä gyene. Tabe te ai calwacupi ne cire
yaacatepi. Biiri naclege, yaaglesi, siige calwacupi mime yene.'
8 Teepi teebine ecatisi, eglisi, budrekaake ne ijarisi cotäri sici me.
9 Cane jijenininine weebibine, calwacupi yageyame te ngena cirege wawena. Tabe
cirege otni budre me aglecame pui calwacupi ire atwi biname bine piiyepu calwacupi cire
yääcäremepi nuuja biname bine ire atwime.
10 Weene ituge acnema Oogäräneji mene egä,
'Lui kula ne raranga biname cina jigyisi,
baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.
11 Yageyame te ai ne bii jewenige
piiyepu babo miijirage gyene mine päpäname.' "
12 Siige Israela modamoda biname cina Yeesu ne oomlaname äbitininisi, ingle teepi opo
ewatnisi, egä tabe teeme poto cidi me bii jiicige. Yepä teepi wälu ge bucurage biname name
pi, siige teepi teebine ebmalisi, eclige.

Ätemla Täks Rarekaake Ceera poto cidi me
(Matayo 22:15-22; Luuka 20:20-26)

13 Modamoda biname cina jityepimisi poto Parisea sigu biname piiyepu Heroda me sigu
biname bine Yeesu bau me teebine mene cabu ca oomlaname.
14 Teepi seclige, jejisi egä, "Abiberäja biname, cine umle gemi, egä maane toraca mene
jiicenenemite piiyepu maane nuuja ngenecu lica gäte, biname cina lipu ngene jwaat-
wananinusi määme poto cidi me, ingle maane nuuja ne lica yaacatute teeme ngii name
pi, yepä maane toracarage yaabiberäjimute Acejiyame me gaabe poto cidi me. Siige maane
toraca nijini, nää mime cotre te lica niibenininige mine täks rarekaake ceerame Rooma
mope biname Siisa ne?"
15 Yepä Yeesu opo ewatnige, egä teepi singi teebine mene cabu ca oomlaname, siige tabe
jejemige egä, "Weene ingle ne jirngeniye cebine oomlaname. Rarekaake ne secaneye, cane
jääpänene."
16 Teepi secanisi, siige tabe itemlimige egä, "Laati me opo gyene piiyepu ngii gyene ai
rarekaake cabu?" Teepi jejisi egä, "Siisa me opo gyene piiyepu teeme ngii gyene."
17 Yeesu jejemige egä, "Lui gwidape gemi Siisa me, teebine ecäreye pui; piiyepu lui
gwidape gemi Acejiyame me, teebine ecäreye pui." Teepi mutäcäco äbitininisi teeme mene
name pi.

Ätemla Mene Budre cabu ca Arpinera poto cidi me
(Matayo 22:23-33; Luuka 20:27-40)

18 Poto Sadukea sigu biname cina seclige Yeesu bau me. Teepi eei gemi, lui cina jiicusi,
egä biname cina budre cabu ca lica arpinera. Teepi Yeesu ne jejisi egä,
19 "Abiberäja biname, Moose te cotre ne soogäruji mime tääpume, egä biname te liba
budre läbituge, coga ne bägrä cäco twaabmaluge, teeme igane te miiji cuubla ne acata bägrä
wawename teeme naane me ngii tääpume.
20 Yoo, nuuja taje puga ge seben naniganewaleyame. Uuge te coga ne ocatige, siige bägrä
cäco budre äbitige.
21 Teeme gomecayame igane te cuubla ne ocatige. Tabe cuta budre äbitige bägrä cäco.
Cuta pepu äbitige puma cita ca gomeyame tääpume
22 piiyepu iyeta teeme iganewale bime tääpume. Iyeta seben naniganewaleyame peei
yepä magebi ne ocananisi, siige budre äbitininisi bägrä cäco. Ingwe ca magebi te cuta budre
äbitige.
23 Siige liba pui seben naniganewaleyame budre cabu ca cirege arpinera, tabe piba laati
me coga cirege?"
24 Yeesu teebibine jejemige egä, "Weene betäjiye, ingle weene umle lica gemi Oogäräneji
mene piiyepu weene umle lica gemi Acejiyame me kokre.
25 Budre biname cina liba cirege arpinera, teepi coga rooriye lica awadreca, yepä teepi
epu pana cire yaacrajemepi Acejiyame me mename seemo cina cabucewe je liiyepu.
26 Egäsu weene Moose miji Oogäräneji mene cabu ituge acnema, Acejiyame Moose ne
ngena jejuji budre cabu ca arpinera poto cidi me. Moose liba aclajuteji enajuji ayeji uli
gome, Acejiyame te jejuji egä, 'Cane Abrahamo, Isacako, Yakobu naabibime Acejiyame
gäne.'

27 Tabe nata budre biname bime Acejiyame lica gyene yepä eei bime, lui cina ireclota
gemi. Weene mage betäjiye, egä budre biname cina lica cirege ireclota me arpinera.”

Lui Cotre Gyene Baborage
(Matayo 22:34-40; Luuka 10:25-28)

28 Yepä cotre abiberäja biname te liba itecijige Yeesu piiyepu Sadukea sigu biname cina
lipu jicelisi, piiyepu tabe liba jepänige, egä Yeesu teebibine lipu miiji mene ca jewecnimige,
tabe piba ädige Yeesu bau me, itemlige egä, “Lui cotre gyene baborage?”
29 Yeesu jejige egä, “Age sena lui baborage cotre: ‘Israela biname weene itecijinege!
Yageyame, lui sine mime Acejiyame, tabe yepä taatu Yageyame gyene.
30 Weene miiji singi äbita Yageyame, weeme Acejiyame tääpume, siige pui ne aboclomta
iyeta weeme owecu mule ca, iyeta weeme ireclota ca, iyeta weeme ngene atwanena ca
piiyepu iyeta weeme kokre ca.’
31 Pui gomecayame babo cotre lui age sena: ‘Maane miiji biname bime tääpume singi
lenaja, maane lipu määme tääpume singi birige.’ Nuuja apu baborage cotre lica gyene ai
neeneni cina liiyepu.”
32 Piba pui cotre abiberäja biname te Yeesu ne jejige egä, “Abiberäja biname, maane
miiji jiicite. Maane toraca jiicite, egä Acejiyame lui yepä taatu gyene, nuuja Acejiyame lica
gyene.
33 Cuta biname te miiji singi Acejiyame tääpume, siige pui ne yaaboclomtuge teeme iyeta
owecu mule ca, teeme iyeta ngene atwanena ca piiyepu teeme iyeta kokre ca, cuta tabe
miiji singi biname bime tääpume, tabe lipu singi teeme tääpume. Ai lui baborage gyene iyeta
iiwäreja cibu cabu ca, lui bine juubudäremusi Acejiyame tääpume, piiyepu nuuja iiwäreja
gwidape cabu ca.”
34 Yeesu lui opo ewatnige, egä tabe umle mene ca jewecnistige, siige tabe jejige egä,
“Maane mameta gäte biname me äbita, Acejiyame lui ne yaacanuge.” Ai ingwe gaabe ca
biname cina wälu ge Yeesu ne cerämu ätemlejame.

Keriso Laasi Nyene
(Matayo 22:41-46; Luuka 20:41-44)

35 Yeesu liba iiwäreja mete caale bora je ebiberäjimige, tabe jiicige egä, “Peei lipu gyene,
egä cotre abiberäja biname cina jiicenisi, egä Keriso lui Daawida me kaakesaare gyene.
36 Aceji Seemo te Daawida ne ngene atwana ecäruji Keriso poto cidi me iicaname egä,
‘Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:
Maane adnati cäme camu poto cidi ca,
ngälu cane määme cubuyame bine
määme ernge gawe me cire yaacranemepene.’
37 Siige tabe Daawida te liba Keriso ne einuji teeme Yageyame ca, cije tabe piba lipu gyene
Daawida me kaakesaare?” Biname cina jitecijisi gege cama Yeesu me mene.

Yeesu Umle Mene Jejananemige Cotre Abiberäja Biname bime Mule poto cidi me
(Matayo 23:1-36; Luuka 20:45-47)

38 Yeesu teeme abiberäja mene cabu apu jiicige egä, “Weene ire cängena cotre abiberäja
biname bime tääpume, lui cina singi gemi lecaleca cäbletääpe cama otnetnejame naace
me awabame, egä teepi umlerage biname gemi, piiyepu lui cina singi gemi biname cina
teebibine aletna puupu cabu cängena awablame.
39 Abasecretna mete cabu teepi singi ngii biname bime puupu cabu adnaterame, piiyepu
soriyomu ne liba yaaclitusi, teepi ladna-täruge miijirage puupu cabu.
40 Teepi cuublacubla bime gwidape bine yaawadimusi piiyepu sinäme lecaleca padare
irecu lätumutanininusi. Peei name pi teepi Acejiyame bau ca mäpurage daremu ne cirege
päpäna.”

Cuubla me Owecu Gwidape
(Luuka 21:1-4)

41 Yeesu liba adnatäneji enajige iiwäreja mete caale bora rarekaake acrana gwidape
gome, tabe ire ca ewadanemige biname cina lipu rarekaake ebäcnisi. Bucurage dogwe
biname cina ebäcnisi mage rarekaake bine.
42 Puma cita ca yepä owecumete cuubla te toclige, neeneni matimati rarekaake aacitige.
43 Yeesu abiberäja bägrä bine ala tesoglicmige, jejemige egä, “Cane toraca mene jijeninin-
nine, ai owecumete cuubla te magerage becitige, poto cina matimati bicranimisi.
44 Naace, teepi matimati rarekaake bine bicranimisi teeme bucurage cabu ca, yepä
cuubla te iyeta becitige, teeme lui pisi nyene lenaja tääpume.”

13

Yeesu me Mene Iiwäreja Mete Iigareca poto cidi me
(Matayo 24:1-2; Luuka 21:5-6)

1 Yeesu liba iiwäreja mete ne sebmalige, teeme yepä abiberäja bägrä te jejige egä,
"Abiberäja biname, maane ire lipu modamoda kula gemi piiyepu lipu modamoda mete
gemi!"
2 Yeesu jejige egä, "Maane jepänenemite ai modamoda mete bine. Ai iyeta iigareca cirege,
siige lica yepä kula ne abmala nuuja kula me tumeca."

Mäpu cina Lipu Cirege Otni
(Matayo 24:3-14; Luuka 21:7-19)

3 Pui ingwe gaabe ca Yeesu liba adnatäneji enajige Olibi Uli Podo cabu, iiwäreja mete
cabu opire enajige, piba Peteru Yakobu Yoane Andrea naabi tujige teeme bau me, siige ogä
itemlänisi egä,
4 "Nijini ai mule cina liba cire läbitipesi. Ngena cewecu cina cirege awaba, egä padare te
bii tatyaramtige ai mule cina äpletnecame?"
5 Yeesu jääjänige egä, "Weene miiji cängena ire, cije nuuja te weebibine ingletnäjinuge.
6 Bucurage biname cina cire saaclepi cäme ngii cabu, cire jiicemepesi egä, 'Cane Keriso
säne', siige teepi bucurage biname bine cire yaangletnäjemepesi.
7 Cuta weene liba cire itecijanipi cubu ala mameta piiyepu liba idre cire itecijanipi cubu
poto cidi me cudecewe je, weene cälu te gone jitinuge, ingle ai te miiji cire läbitepi. Yepä ai
padare me ngälugaabe cäro camu gyene.
8 Yepä gawe biname cina cirege cubu iicana nuuja gawe biname cama, cuta yepä gawe
mope biname te nuuja gawe mope biname cama. Cuta ocneja cina cirege maramara cewe
cabu ta, piiyepu gane cirege. Ai iyeta lui mäpu padare me agedna taatu gyene, epu pana
mäpumäpu magebi te lipu cupace laplongamtuge bägrä ärngime.
9 Pui padare cabu weene ire cängena biname bime tääpume. Teepi weebibine cirege
oomlana ablaweja puupu cabu waadename piiyepu weebibine abasecretna mete cabu ta
cirege atemeläja. Weene cirege aclajuta gawe mope biname bime opo gaabe je cämiji pi
naace tääpume teebibine Miiji Mene jajanename.
10 Miiji Mene miiji niinäce acenena iyeta cewe gaabegabe ta, ingwe ca piba ai padare me
ngälugaabe te cire tädepi.
11 Weebibine liba cire iwadipesi ablaweja puupu me, weene niinäce gaabe me ngenecu
gone, egä weene ngena cire jiicemepeye, yepä weene eei mene jiicuye Acejiyame te ngena
mene icärininuge peei padare cabu. Peei lui weeme mene lica cirege, yepä Aceji Seemo te
ngene atwana cire icäranipi.
12 Cuta piiyepu biname cina cirege teeme naane igane bine budre me ceera piiyepu babe
cina teeme bägrä bine. Bägrä cina teeme mage babe bine cirege äingeja piiyepu budre me
ceera.
13 Iyeta biname cina weebibine cire jimugitnipesi cämiji pi. Yepä laati te ngenecu kokre
cire yaanajepi ngälu ngälugaabe, tabe iyeteta ireclota ne cire jääpänepi."

Baborage Mäpu
(Matayo 24:15-28; Luuka 21:20-24)

14 Yeesu abiberäja bägrä bine cerämu jejemige egä, "Weene liba niiyarage wälumeteyame
ne cire jepänepeye aclajuteji puupu cabu, lui teeme tääpume cude gyene," (acnema biname
tabe miiji umle ai ngena tääpu myene) "piba Yuudea gawe cabu lui biname cina miiji
uucratna podo cabu me.
15 Lui cina mete toro cabu lui puupu cabu diibe loocinusi, mete me gone äbäcna gwidape
waadename,
16 piiyepu lui cina calwacupi cabu, teepi gone äcnära cewe me cäbletääpe waadename,
yepä teepi iyeta miiji watata uucratna.
17 Ogi nemi eei magebi, lui cina mäpumäpu cirege pui padare cabu piiyepu lui cina ngame
meeramera bägrä cama.
18 Irecu ätumutipeye, egä pui mule te gone läpletnutuge gäbu padare cabu,
19 ingle pui padare cabu lui mäpu baborage gyene iyeta poto mäpu cabu ca, lui cina ituge
äpletnuta ai gawecewe me agedna cabu ca ngälu ai taje, cuta ingwe ca lica cirege äpletnuta.
20 Yepä Acejiyame te teeme ngene atwanena cabu pui mäpu padare ne uja tuube me itu
jewenuji. Tabe liga pepu lica cire jaaweneji, nuuja te ireclota lica cire yaanajepi, pui mule
cina liba cire läpletneräjipesi. Yepä teeme äjäcräneji biname bime name pi tabe ngene itu
jotwananuji pui padare ne tuube me wawename.

21 Pui padare cabu liba nuuja te cire jijipi egä, ‘Ire, age sena Keriso,’ coo egä, ‘Tabe isino,’
gone jäätrunguye.
22 Walya Keriso piiyepu walya mename biname cina cire saaclepi. Teepi ciitaca mule
bine piiyepu cälu te äti mule bine cire jaawenanemepesi Acejiyame me äjäcräneji biname
bine angletnejame, teepi liba ibibi cirege peei ne wawename.
23 Weene ireire inajipi, ingle cane niinäce gaabe me weebibine ituge umle mene jaja-
nena.”

Yeesu me Acnenuta poto cidi me
(Matayo 24:29-31; Luuka 21:25-28)

24 Yeesu cuta jejemige egä, “Pui mäpu padare me ingwe gaabe ca bimu te krokeciiye me
cire läbitepi, piiyepu mabye te lica cire saapaclyärepi.
25 Wale cina cabu ca cire saatrametnemepi, piiyepu lijalija nuuja gwidape gemi puma,
teepi teeme otnetneja gaabe cabu ca cirege äyeblengäja.
26 Piba biname cina cire näpänepesi cebine, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me
äbitujine, carbe cabu cirege äina baborage kokre piiyepu jamyacu apaclyera cama.
27 Puma cita ca cane mename seemo bine cire jäätyepemepene Acejiyame me äjäcräneji
biname bine abasecretname iyeta poto ca ai gawecewe cabu.”

Ngene ca Agli Mene Piigi Uli poto cidi me
(Matayo 24:32-35; Luuka 21:29-33)

28 “Weene labiberäjininuye piigi uli cabu ca. Teeme ciipe liba migi ca tapanininusi,
ngänglä laame tucu taawenimuge, siige weene umle gemi, egä kämäge mameta gyene.
29 Cuta weene liba cirege päpäna, cane lui mule poto cidi me bii jijininine, weene piba
umle cire äbitipeye, egä cäme acnenuta padare mameta gyene. Cane grana gome säne.
30 Cane toraca mene jijenininine, biname lui cina ireclota page ai taje, teepi iyeta budre
lica cirege äbita, ngälu iyeta ai mule cina liba cire läbitipesi.
31 Dume piiyepu gawe cirege apira, yepä cäme mene te lica cirege apira.”

Nuuja Biname te Umle Lica Bimu coo Padare
(Matayo 24:36-44)

32 “Yepä nuuja biname te umle lica gyene bimu coo padare, cane lui te Acejiyame bau
ca tädujine biname me äbitujine, cäme acnenuta tääpume. Cabucewe je lui Acejiyame me
mename seemo teepi umle lica gemi, cuta cane Acejiyame me Bägrä cane cuta umle lica
gäne, yepä Babe taatu umle gyene.
33 Peei name pi weene miiji cängena ire, ireclota inajipi, ingle weene umle lica gemi ai
mule cina liba cire läbitipesi.
34 Ai lui epu pana gyene, lui biname te cewe ne saabmaluge, läduge cudecewe cewe me.
Tabe teeme mete piiyepu iyeta gwidape bine saabmalimuge teeme kaakesea bägrä bime
ime cabu. Tabe teeme yepäyepä bine maramara kaakesea yääcäranemuge. Grana ire atwi
biname ne tabe jaajuge ireire lenajame.
35 Yepä pana weene cuta miiji ireire inajipi, ingle weene umle lica gemi mete yageyame
te liba tacnenige. Ai lui pama mämleteca me, coo ciiye duusa me, coo sewali mameta me,
coo bimu acitame.
36 Weene ireire inajipi! Tabe liba bojäcu tädenige, niiya gyene tabe weebibine ute cabu
ädära.
37 Cane aga ngena bii jijenininine weebibine, ai lui iyeta biname bime tääpu myene.
Weene ireire inajipi!”

14

Gläämu Jecijemige Yeesu ne Aglime
(Matayo 26:1-5; Luuka 22:1-2; Yoane 11:45-53)

1 Neeneni bimu ingwe gaabe ca biname cina äsuplengta trii ne jewenisi piiyepu uutneca
cäco buluduu bine erwäjanemisi seben bimu ngalebora ngene apecname, teeme saarewale
bine liba sisemujisi Aikupito ca. Pui padare cabu modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre
abiberäja biname cina gläämu jecijemige Yeesu ne lipulipu ogä oomlaname siige budre me
aglime.
2 Teepi jiicisi egä, “Mine äblicäco teebine oomlana trii biname bime irewale, cije teepi
cubu jaagednusi mine cama.”

Magebi te Yeesu ne Oil ca Eganige Betaniya Cewe je
(Matayo 26:6-13; Yoane 12:1-8)

3 Pui padare cabu Yeesu Simona me mete cabu jage Betaniya je. Simona lui lepera pita
cama ge niinäce. Yeesu deedei liba äbitige, yepä magebi te tabacitige alabasta kula karpu

cama. Karpu ngalebora puga ge miijirage lengo nardus oil, lui ne baborage daremu ca jaaletnusi. Tabe karpu ne etebicige, oil ne epadurige Yeesu me mope cabu.
4 Poto biname cina claabe me äbitininisi, ajanininisi egä, “Niiyarage gyene ai oil ne pepu papa apadura.
5 Miiji cire yaacanejisi aletname trii hanred rarekaake ca, siige pui rarekaake owecumete biname bine cire yääcäremejisi.” Siige teepi teebine ujäclisi.
6 Yepä Yeesu jejemige egä, “Obmaleye teebine. Weene ngeno me ngenecu mäpu me joweneniye? Tabe miijirage mule ne bii jewenige cäme tääpume.
7 Iyeta padare cabu owecumete biname cina weene cama yaacrajimuge, siige weene miiji gemi teebibine ätityerame weene lui padare cabu singi, yepä cane weene cama lica pagege iyeta padare cabu lenaja.
8 Peei name pi miiji gyene, egä tabe jewenige, tabe lui mule ne ibibi ge wawena. Tabe cäme tääpe ne niinäce gaabe me bii beganige gape me acitame.
9 Cane toraca mene jijenininine, biname cina luma Miiji Mene ne yaacenanusi ai gawecewe cabu ta, teepi cirege jajanena ai magebi me ngene apecna tääpume, tabe ngena ne bii jewenige cäme tääpume.”

Yuuda Mene Jewenige Yeesu ne Awabame Budre tääpume
(Matayo 26:14-16; Luuka 22:3-6)

10 Yeesu me twelb abiberäja bägrä bime yepä te ngii Yuuda Isakariyota ädige modamoda iiwäreja biname bime bau me, jejemige tabe Yeesu ne awabame agli tääpume.
11 Teepi liba itecijemige, teepi gege ecisi, siige jejisi Yuuda ne teebine daremu ceerame. Puma cita ca tabe miiji gaabe ne jirngige Yeesu ne awabame teeme budre tääpume.

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Äsuplengta Deedei Erwige
(Matayo 26:17-25; Luuka 22:7-14, 21-23; Yoane 13:21-30)

12 Trii padare puga ge Israela biname cina liba uutneca cäco buluduu bine yäärwäjimusi. Pui padare me niinäce bimu cabu, teepi liba maamoi bine yaaglecimusi äsuplengta deedei tääpume, Yeesu me abiberäja bägrä cina teebine itemlisi egä, “Maane singi luma mäte cine äsuplengta deedei ne amacetnäjame määme tääpume?”
13 Tabe teeme neeneni abiberäja bägrä bine apu mene cama jäätyepige egä, “Weene iclege babo cewe me. Weene puma opopa eyeniye rooriye cama, lui te niiye karpu ne secanenige,
14 siige teebine ingwe icwepeye tabe lui mete cabu abacitenige. Jejepeye mete yageyame ne egä, ‘Abiberäja biname te singi umle äbitame, egä lese nyene puupu, tabe luma teeme abiberäja bägrä cama äsuplengta deedei äbitenige?’
15 Tabe weebibine jiwabenige baborage cabu puupu ne. Pui puupu cabu piti nemi iyeta gwidape, siige puma emacetnäjepeye deedei mime tääpume.”
16 Abiberäja bägrä cina abyemeräsi, aaclige babo cewe me, jepänemäsi iyeta gwidape Yeesu me mene ibi. Teepi äsuplengta deedei puma emacetnäjäsi.
17 Liba mämleteca ge, Yeesu atyaramtige teeme twelb abiberäja bägrä cama pui mete cabu me.
18 Teepi liba deedei äbitininisi, Yeesu jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine, weeme yepä lui te deedei äbitenige cane cama, cebine budre me pa nawabepi.”
19 Teepi ngenecu mäpu me äbitininisi, siige yepäyepä jejananisi egä, “Yageyame, cane lica.”
20 Yeesu jejemige egä, “Ai lui weene twelb bime yepä gyene, lui te buluduu ne yiiglenutenige cane cama disi cabu.
21 Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, budre pa läbitepene, Oogäräneji mene te lipu jiicenige cäme poto cidi me. Yepä oge yene pui biname, cebine lui te nawabenige budre tääpume. Teeme tääpume miiji cirege tabe liba lica cire laplimleji.”

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Aareto ne Erwige
(Matayo 26:26-30; Luuka 22:15-20; 1 Korinito 1:23-25)

22 Teepi liba deedei erwäjisi, Yeesu piba buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecärige, itrecige, abiberäja bägrä bine ecärimige, jejemige egä, “Ecateye. Ai lui cäme tääpe gyene.”
23 Tabe cuta kwäye ne waina niiye cama ecatige, Acejiyame ne eso ecärige, ecärimige teebibine, siige teepi iyeta pui kwäye cabu ca enisi.
24 Yeesu jejemige egä, “Ai lui cäme uudi gyene, lui te mameta gyene apira bucurage biname bime tääpume piiyepu lui te klaje jecnenige Acejiyame lui kirece mene ituge jaji biname bine niiya cabu ca äsecrerame.
25 Cane toraca mene jijenininine, cane cääri waina niiye lica cirege nani ngälu pui padare cabu, cane liba kirece waina niiye cire yaanepene Acejiyame me puupu cabu cabucewe je.”
26 Puma cita ca teepi uupera ne etangisi, siige äsige, eclige Olibi Uli Podo cabu me.

Yeesu piiyepu Peteru
(Matayo 26:31-35; Luuka 22:31-34; Yoane 13:36-38)

27 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Weene page iyeta cebine nabmaleniye, uu-
cratnininiye, ingle mene oogäräneji gyene cäme poto cidi me egä, ‘Acejiyame te maamoi ire
atwi biname ne budre me cire yaaglepi, siige maamoi cina maramara cire yaaplidnärepesi.’
28 Yepä cane liba budre cabu ca pa larpinantepene, cane piba weeme niinäce gaabe me
Galilaya me pa lädepene.”
29 Peteru Yeesu ne jejige egä, “Ngänu gyene liba iyeta poto cina meebine abmala, cane
licarage naabmalenine meebine.”
30 Yeesu jejige egä, “Cane toraca naajenine, airage ciiye cabu maane cebine niinäce nesae
gääbu nainenite, piba paulo te neeneni manu ala sengenenige.”
31 Peteru kokre cama jejige egä, “Ngänu gyene teepi cebine maane cama budre me agli,
yepä cane licarage naainenine meebine.” Iyeta abiberäja bägrä cina cuta yepä mene
jejanisi.

Yeesu Irecu Ätumutige Getesemane je
(Matayo 26:36-46; Luuka 22:39-46)

32 Teepi eclige cewe ngii Getesemane me. Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä,
“Weene ama adnatärineye, cane lädene irecu ätumutame.
33 Tabe Peteru Yakobu Yoane naabibine aacanänige teta cama. Yeesu babo ngenecu mäpu
me äbitige piiyepu wälu te joomlige,
34 siige tabe jääjänige egä, “Ai baborage ngenecu mäpu te cebine budre pana nawenenige.
Weene ama ireclota sinäjänege, cebine nawagrijeye.”
35 Puma cita ca tabe matikäli padare abotäntige, oweowe ajarige gawe cabu me, irecu
ätumutige, egä liba miiji gyene ai mäpu padare te teebine äsuplengtame.
36 Tabe apu jiicige egä, “Cäme Babe, maane miiji gäte iyeta gwidape bine wawenecame.
Maane ai mäpu ne cäme bau ca iyeblingti. Yepä gone cäme singi ne jaawenute, määme singi
ne jewenepi.”
37 Puma cita ca tabe tacnenutige, abiberäja bägrä bine ute cabu täädäränige. Tabe Peteru
ne jejige egä, “Simona, maane nää ute gäte? Maane nää äblicäco gäte ireclota lenaja matikäli
padare?
38 Weene ireclota inajänege piiyepu irecu ätumutäneye, piba apicetnära padare cabu
weene lica itrametnenänige. Weeme seemo cina singi gemi cäme singi ne wawename, yepä
weeme tääpe cina kokre cäco gemi.”
39 Tabe cuta cääri acnenutige, pepu pana mene ca irecu ätumutige niinäce liiyepu.
40 Tabe liba tacnenutige, cuta ute cabu cääri teebibine täädäränige, ingle teeme irecu
mäpurage ge. Teepi liba alotneränisi, teepi umle lica ge teebine ngena mene jajime.
41 Yeesu nesae me abotäntige irecu ätumutame, siige tabe liba tacnenutige, abiberäja
bägrä bine jääjänige egä, “Weene ute camu gämi, ngene oocenäniye. Siige, padare te bii
tatyaramtige. Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cebine mameta
gyene ceera conocono biname bime ime cabu me.
42 Arpineräneye, biiri wääjene. Lui biname te cebine nawabenige budre me aglime, tabe
mameta gyene.”

Yeesu ne Joomlisi
(Matayo 26:47-56; Luuka 22:47-53; Yoane 18:3-12)

43 Yeesu liba camu mene iicema cabu jage, Yuuda teeme twelb abiberäja bägrä bime yepä
te piba tatyaramtige. Teta cama biname cina seclige cubu turikä piiyepu gabagaba cama.
Modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname piiyepu poto Israela modamoda
biname cina jityepimisi teebibine.
44 Yeesu ne budre me awabayame biname te cewecu ne bii becitige pui biname bime
tääpume egä, “Cane lui biname ne jetecnenine, peese nyene weene lui tääpume singi gemi.
Joomlepeye, weeme ire atwi ngalebora ecanepeye.”
45 Yuuda liba tatyaramtige, tabe piba conocäco ädige Yeesu bau me, jejige egä, “Abiberäja
biname,” siige jetecnige teebine.
46 Biname cina piba Yeesu ne kokre cama joomlisi.
47 Lui cina aclajuteji puga icrajige, teeme yepä te cubu turikä ne sisatige, yoororige, siige
yepä biname me tablame ne iyeta jeläcnutige. Pui lui iiwäreja mope biname me kaakesea
bägrä ge.
48 Yeesu biname bine jejemige egä, “Weene naaclige cubu turikä piiyepu gabagaba cama
cebine oomlaname epu pana, egä cane cubucubu biname gäne.

49 Iyeta bimu gaabegabe cane weene cama ge, iiwäreja mete cabu yaabiberäjimune,
weene piba cebine lica noomluye. Apu gyene, ingle lui mene oogäräneji gyene cäme poto
cidi me, miiji toraca me äbita.”
50 Puma cita ca iyeta abiberäja bägrä cina teebine ebmalisi, siige uucratnige.
51 Yepä mamye biname te Yeesu ne ingwe icwige. Tabe yepä taatu cäbletääpe ca asigräneji
ge. Biname cina liga teebine joomli-si,
52 tabe cäbletääpe ne sebmalige, siige cuutacuta uucrige.

Yeesu Israela Mutre Biname bime Opo Gaabe je
(Matayo 26:57-68; Luuka 22:54-55, 63-71; Yoane 18:13-14, 19-24)

53 Yeesu ne ecanisi iiwäreja mope biname me mete me, liiyeme iyeta modamoda iiwäreja
biname, cotre abiberäja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname cina abasecret-
nuji.
54 Peteru seeji cude padare ca Yeesu ne ingwe icwige, siige abacitige iiwäreja mope
biname me mete caale bora me. Tabe puga adnatige awamuta biname bime cama, gäbu
jemajige uliobo gome.
55 Modamoda iiwäreja biname piiyepu iyeta mutre biname teepi biname bine jirngemisi
Yeesu ne aitnejame budre me agli tääpume, yepä teepi nuuja ne lica jepänisi.
56 Bucurage biname cina puu Yeesu ne walya jeitnäjisi, yepä teeme mene yepä lica ge.
57 Piba poto biname cina abujengäjige, walya jeitnäjisi egä,
58 “Cine jitecijisi tabe iicana je egä, ‘Cane ai iiwäreja mete ne yiigarecenine, biname cina
lui ne erangujisi, piba nesae bimu cama cääri cuta pa yaarangepene nuuja ne, lui biname
biji arangäneji mete lica ge.’ ”
59 Yepä ai biname bime mene cuta yepä ibi lica gemi.
60 Iiwäreja mope biname te biname bime opo gaabe abujängtige, Yeesu ne itemlige egä,
“Baa, määme nuuja daremu mene lica gyene, teepi lipu meebine naitnäjenisi.”
61 Yepä tabe bojäcu enajige. Iiwäreja mope biname te cääri itemlige egä, “Nää, maane
Keriso säte, biname bine niiya cabu ca lui te isecrärenenemite, cine lui me ngii ne yaawepy-
eräjusi, teeme Bägrä?”
62 Yeesu jejige egä, “Yoo, cane säne. Cuta weene cebine pagege päpäna, Acejiyame bau ca
lui te tädujine biname me äbitujine, kokre Acejiyame me camu poto ca adnatäneji piiyepu
carbe cabu äina gawe me.”
63 Iiwäreja mope biname te teeme cäbletääpe ne idericige awabame, egä tabe Yeesu ne
panyamete jepänige, siige jiicige egä, “Mine nuuja singi lica gemi cerämu poto biname cina
teebine aitnejame,
64 ingle weene bii bitecijinige, tabe lipu Acejiyame me ngii ne sabe bii jewenige, teeme
bägrä ca lipu bainige. Weene lipu ngene jotwanininiye teeme poto cidi me?” Teepi iyeta
jiicisi egä, “Teeme niiya pisi nyene, pui name pi teebine miiji budre me agli.”
65 Piba teeme poto cina gije abacitinisi teebine mote ca ätyewame. Teepi cäbletääpe ca
teeme opo icwabisi, yoororisi, jejisi egä, “Nijini, laati te noororige?” Awamuta biname cina
cuta teebine yoororisi.

Peteru Yeesu ne Jeinige
(Matayo 26:69-75; Luuka 22:56-62; Yoane 18:15-18, 25-27)

66 Peteru liba puga ge pui mete puutucu je, iiwäreja mope biname me kaakesea
ngulebägrä te toclige,
67 teebine jepänige gäbu amaja je uliobo gome. Tabe cängena ire acitige teeme bau me,
jejige egä, “Maane cuta totnetnäjumete Yeesu Nasareta biname cama.”
68 Yepä tabe ainige, jojige egä, “Cane umle lica gäne maane ngena poto cidi me jiicenite.”
Tabe puma cita ca awetäntige, ädige caale grana wajwa me, siige paulo te ala sengenige.
69 Pui kaakesea ngulebägrä te cuta cääri jepänige teebine, jejemige lui biname cina puga
aclajuteji icrajige egä, “Ai biname lui teeme yepä gyene.”
70 Yepä Peteru cääri ainige. Matikäli padare ingwe ca lui cina aclajuteji puga ge Peteru
ne jejisi egä, “Toraca gyene, maane teeme yepä gäte, ingle maane Galilaya biname gäte.”
71 Peteru jejemige, “Cane Acejiyame me ngii cabu jijenininine, egä cane umle lica gäne
pui biname, weene lui poto cidi me jiicenenemiye.”
72 Piba taatu paulo te neeneni me ala sengenige. Peteru ngene jotwige, Yeesu lipu teebine
jejige egä, “Maane cebine niinäce nesae gääbu nainenite, piba paulo te neeneni manu ala
sengenenige.” Siige tabe ele jiplecmalige.

15

Yeesu Pilato me Opo Gaabe je
(Matayo 27:1-2, 11-14; Luuka 23:1-5; Yoane 18:28-38)

1 Liba kroke sewalige, piba taatu modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname,
piiyepu nuuja modamoda Israela biname, iyeta lui mutre biname, cina mene jitranisi
Yeesu tääpume ngena wawename. Teepi teebine seea ca jetäyisi, Pilato bau me ecanisi.
2 Siige, tabe Yeesu ne itemlige egä, “Maane nää Israela biname bime mope biname gäte?”
Tabe jejige egä, “Yoo, maane peega bii jiicite.”
3 Modamoda iiwäreja biname cina Yeesu ne bucurage gwidape poto cidi me jeitnäjisi,
4 siige Pilato Yeesu ne cääri itemlige egä, “Nää, määme nuuja daremu mene lica
gyene? Egäsu maane näätecijenige, teepi lipu meebine bucurage gwidape poto cidi me
naaitnäjenisi.”
5 Yepä Yeesu bojäcu enajige, daremu mene lica jewecnistige, siige Pilato cälu te jitige.

Pilato Yeesu ne Budre me Jitranige
(Matayo 27:15-26, Luuka 23:13-25; Yoane 18:39-19:16)

6 Israela biname cina liba kämäge gaabegabe äsuplengta soriyomu ne jaawenusi, Pilato
piba krokeciiye mete cabu ca yaasatuge teepi lui biname tääpume birige singi.
7 Pui padare cabu puga ge krokeciiye mete cabu biname ngii Baraba. Tabe poto biname
cama cubu itu jiicananepi Rooma modamoda biname bime tääpume. Teepi biname ne itu
yaaglepesi budre me teeme cubu ngalebora, siige krokeciiye mete bora yaacranemepesi.
8 Siige, biname cina eclige, Pilato ne itemlisi yepä biname ne krokeciiye mete cabu ca
asatame, tabe lipu jaawenuge pui padare cabu iyeta kämäge gaabegabe.
9 Pilato itemlige egä, “Nää, weene singi gemi cane Israela mope biname ne asatame
weeme tääpume?”
10 Pilato umle ge, egä modamoda iiwäreja biname cina teebine Yeesu bii becärisi, ingle
teepi teebine ire patre jeglisi.
11 Puma cita ca modamoda iiwäreja biname cina biname bine giri jicranimige teepi Pilato
ne jajime tabe Baraba ne asatame lica Yeesu ne.
12 Siige Pilato biname bine cääri itemlimige egä, “Cije cane piba ngena jewenenine teeme
tääpume weene lui ne yaainuye Israela biname bime mopeyame ca?”
13 Teepi ala abayaninisi egä, “Baarge uli cabu jääbyecresi!”
14 Pilato itemlimige egä, “Ngena name pi? Tabe ngena niiya ne itu tewenumi?” Yepä teepi
baborage ala abayaninisi egä, “Baarge uli cabu jääbyecresi!”
15 Pilato singi ge biname bime ngenecu miiji me wawename, siige tabe Baraba ne sisatige
krokeciiye mete cabu ca teeme tääpume. Puma cita ca tabe jejemige Yeesu ne adnaname,
siige biname bine ecärimige teepi baarge uli cabu äbyecrame.

Rooma Cubu Biname cina Yeesu ne Ätutena pana Jewenanisi
(Matayo 27:27-31; Yoane 19:2-3)

16 Puma cita ca Rooma cubu biname cina Yeesu ne ecanisi Pilato me mete opo gome me,
siige ala tesoglicmisi lui cina yepä sange teta cama.
17 Teepi Yeesu ne ciriyäciriyä cäbletääpe esigrisi, pägepäge seeasea ne jemlemaltisi, teeme
mope cabu ecitisi krauni tääpume. Teepi ai ne ätutena pana jewenisi, egä tabe babo mope
biname gyene.
18 Puma cita ca teepi jewablisi teebine, jejisi egä, “Sebore Israela biname bime
mopeyame!”
19 Teepi teebine suru ca yoororanisi mope gome, mote ca ityewäjisi, siige sinäme kokorare
ca ipednanemisi teebine opo gaabe me acitame.
20 Teepi teebine apu ätutena pana jewenisi, piba ciriyäciriyä cäbletääpe ne jiiremutisi,
teemerage cäbletääpe esigrärisi. Puma cita ca teepi teebine ecanisi baarge uli cabu
äbyecrame.

Yeesu ne Baarge Uli cabu Jibyecrisi
(Matayo 27:32-44; Luuka 23:26-43; Yoane 19:17-27)

21 Puga ge yepä rooriye ngii Simona. Tabe lui Kurene cewe biname gyene, Aleksanda
Rupus naabime babe. Tabe calwacupi cewe ca tacnige, siige cubu biname cina giri jecitisi
Yeesu me baarge uli ne acaname.
22 Puma cita ca teepi Yeesu ne ecanisi cewe ngii Gologota me, lui me aboclomta egä,
‘Mopekaake Cewe’.
23 Teepi teebine liga ecärisi miira traci cama alengläciteji waina niiye, yepä tabe lica enige.
24 Piba teepi teebine toto ca jibyecrisi baarge uli cabu. Siige puma cita ca teepi matimati
kula cabu teeme ngii bine yoogärimisi, piba yiisabäjemisi pui kula bine umle äbitame, egä
teepi lipulipu Yeesu me cäbletääpe bine abelename.
25 Peei lui krokebimu ge, teepi liba teebine baarge uli cabu jibyecrisi.

26 Yeesu me mope gome oogäräneji ge teeme budre ingle poto cidi me egä, ISRAELA
BINAME BIME MOPE BINAME.
27 Teepi cuta neeneni cubucubu biname bine jääbyecrisi baarge uli cabu. Yepä lui Yeesu
me camu poto ca, nuuja lui teeme säwäci poto ca.
28 Apu mule ca ai Oogäräneji mene te toraca me äbitige egä, "Teebine cubucubu biname
pana jewenisi."
29 Lui biname cina Yeesu ne isuplengäjisi, teepi jisädanisi, mope akocnäjinisi, jejisi egä,
"Baa, maane age säte, iiwäreja mete ne lui te yiigarecenite, siige nesae bimu ngalebora cääri
erangenite.
30 Maane määmämu miiji äbiti, baarge uli cabu ca täini."
31 Cuta modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja biname cina Yeesu ne pepu
jisädanisi. Teepi ajanininisi egä, "Tabe poto bine miiji jaawenanemuge, yepä tabe äblicäco
teemämu miiji äbita.
32 Tabe Keriso ca lainuge, biname bine lui te niiya cabu ca birige äsecrera, piiyepu Israela
biname bime mope biname ca, siige tabe täinege baarge uli cabu ca cine päpäname, cine
piba jitrunge-nisi teebine." Lui bine jääbyecrisi teeme gome, teepi cuta teebine jisädenäsi.

Yeesu me Budre
(Matayo 27:45-56; Luuka 23:44-49; Yoane 19:28-30)

33 Liba bimu duusa ge, krokeciiye te cewe ne iyeta icwabige nesae awa cama.
34 Mämle bimu me Yeesu babo tagepogogo ca ala abayige egä, "Eeli, Eeli lama sabatani,"
peei lui egä, "Cäme Acejiyame, cäme Acejiyame, maane ngeno me cebine nägyite?"
35 Poto lui cina aclajuteji icrajige teeme gome, jitecijisi, jiicisi egä, "Itecijinege, tabe Eliya
ne ala tesoglecenige."
36 Puma cita ca yepä te tuuwamige, waarpopale pana gwidape ne caapocapo waina niiye
cabu yiiglenutige, suru ca jigadige, isinglantige Yeesu me tage cabu me, jiicige egä, "Mine
jääpänesi, Eliya liba tädenige teebine ätrungentame."
37 Piba Yeesu baborage tagepogogo ca ala abayige, siige budre äbitige.
38 Iiwäreja mete cabu lui baborage cäbletääpe adadnäneji ge, äderärige cabu ca ngälu gawe
me.
39 Cubu biname bime mope biname, lui te aclajuteji enajige Yeesu me opo gaabe, liba
jepänige tabe lipu budre äbitige, tabe jiicige egä, "Toraca, ai biname lui Acejiyame me Bägrä
gyene."
40 Magebi puga ge cudecewe ca ire. Teeme yepä lui Mariya Magadala cewe magebi tage,
nuuja lui Mariya tage lui iganerage Yakobu piiyepu Yoose naabime mage, yepä lui Salome
tage.
41 Teepi Yeesu cama jage, tabe liba Galilaya je waatnetnäjuge, teebine yäätityeräjusi. Cuta
poto cerämu magebi puga ge, lui cina saaclepi Yeesu cama Yerusalema me.

Yeesu ne Gape cabu Ecitisi
(Matayo 27:57-61; Luuka 23:50-56; Yoane 19:38-42)

42-43 Mämleteca liba mameta ge, Yoosepa Arimatea cewe biname te tatyaramtige. Tabe
yepä miijirage mutre biname ge, lui te padare ne jewagrijige Acejiyame te biname bine
waadename. Ingle peei lui Fraide ge, Sabade bimu me amacetnäja bimu ge, tabe tii ecanige,
Pilato bau me ädige Yeesu me budrekaake tääpume.
44 Pilato cälu te jitige ätecijame, egä Yeesu uja budre bäbitige. Tabe jejige ala asoglecame
cubu mope biname ne, siige itemlige egä, "Yeesu nää uja budre bäbitige."
45 Tabe liba umle äbitige cubu mope biname bau ca, egä Yeesu budre ge, tabe Yoosepa ne
jejige teeme budrekaake ne acatame.
46 Puma cita ca Yoosepa ädige, bulubulu cäbletääpe ne jeletnige, Yeesu ne sitru-ngamtige,
cäbletääpe ca tope etnige, siige gape cabu me ecitige, lui gape ne ituge uurana baborage
kula ngalebora. Piba tabe baborage kula ne epetrengäjige gape grana armime.
47 Mariya Magadala cewe magebi piiyepu Mariya Yoose me mage teepi jepänäsi, tabe
Yeesu ne luma ecitige.

16

Yeesu Budre cabu ca Arpinantige
(Matayo 28:1-8; Luuka 24:1-12; Yoane 20:1-10)

1 Sabade bimu liba apirige, Mariya Magadala cewe magebi, Mariya Yakobu me mage,
piiyepu Salome, teepi miijirage lengo ngängye bine jeletnemänisi Yeesu me budrekaake ne
aganame.
2 Sande krokerage, bimu te liba tacitige, teepi ujige gape gome me.

3 Gaabe cabu teepi ajanänisi egä, “Laati te pui kula ne epeträngtenige gape grana cabu ca
mime tääpume?”
4 Teepi apu ajanänisi, ingle kula lui baborage ge. Siige teepi liba atyaräninisi, ire
acranänisi, siige jepänänisi, egä kula lui apeträngteji ge.
5 Teepi gape cabu me ebäcnänisi, mamye biname ne jepänänisi bulubulu lecaleca
cäbletääpe ca asigräneji ge, camu poto cidi ca adnatäneji ge, siige magebi cina cälu te
jäätänige.
6 Tabe teebibine jääjänige egä, “Gone cälu te jitänuge. Weene Yeesu Nasareta cewe biname
ne jirngenäneniye, lui ne baarge uli cabu tibyecrumesi. Tabe ama lica gyene. Acejiyame te
teebine budre cabu ca berpinantige. Weene ire! Agesa lui puupu cabu teebine sitwitumesi.
7 Äte ujeye! Peteru naabibine jejemeye, egä tabe teeme niinäce gaabe me ädenige Galilaya
me. Puma teepi opopa eyenisi teta cama, tabe lipu itu jaajemepi teebibine.”
8 Magebi cina äsänisi gape cabu ca, siige uucratnänisi, ingle teepi mage cälu te jäätänige
piiyepu jaalocnänige wälu name pi. Teepi nuuja biname ne lica jejisi ai poto cidi me, ingle
teepi wälu ge.

Yeesu Aboclomtige Teeme Abiberäja Bägrä bime bau me
(Matayo 28:9-10, 16-20; Luuka 24:13-53; Yoane 20:11-18; 20:19-23; Apostolo 1:6-11)

9 Sande bimu krokerage Yeesu budre cabu ca liba arpinantige, tabe aboclomtige niinäce
Mariya Magadala cewe magebi bau me, lui me trupa cabu ca tabe itu yääsecräremepi seben
niiya cable bine.
10 Tabe oclige abiberäja bägrä bime bau me, lui cina Yeesu ne ele jelwisi, jejemige ai poto
cidi me.
11 Yepä teepi liba itecijemige, egä Yeesu barpinantige piiyepu tabe teebine bii jepänige,
teepi lica jitrungisi.
12 Ai ingwe gaabe ca Yeesu aboclomtige mara opo ca neeneni abiberäja bägrä bime bau
me, teepi liba gaabe cabu aaclige babo cewe kaake poto cidi ca.
13 Siige teepi babo cewe me acnenutäsi poto abiberäja bägrä bime bau me, jejemäsi, egä
teepi Yeesu ne bii jepänäsi, yepä teepi lica jäätrungisi teebibine.
14 Ingwe ca Yeesu aboclomtige lebin abiberäja bägrä bime bau me, teepi liba deedei cabu
jage. Tabe teebibine jicnecimige teeme ätrunga cäco piiyepu ätecija cäco mule name pi, ingle
teepi lica pui biname bine titrungimumesi, lui cina teebine tepänanumesi, egä tabe budre
cabu ca itu tarpinantumi.
15 Tabe teebibine jejemige egä, “Äte naaclepi, iyeta cewe gaabegabe ta Miiji Mene ne
ecananepeye iyeta biname bime bau me ai gawecewe cabu.
16 Laati te liba Miiji Mene ne jäätrunguge piiyepu teebine liba niiye ca cuta jääcisäjuye,
tabe cirege iyeteta ireclota ne päpäna. Laati te liba lica jäätrunguge, teeme niiya mule cina
yaacrajuge, siige teebine cirege atrana.
17 Lui biname cina Miiji Mene jäätru-ngusi, teepi ai ciitaca mule bine pagege waweneca:
teepi cäme ngii cabu niiya cable bine pagege äyecreja biname bime trupa cabu ca, piiyepu
teepi teeme umle cäco mene ca pagege iicema.
18 Teepi liba cobyame bine joomlemusi coo piiyepu budre niiye liba yaanusi, pui cina
äblicäco teebibine sabe wawena. Teepi pagege teeme ime acrana pita biname bime papa
cabu me, siige teepi miiji läbitininusi.”
19 Yeesu Yageyame te liba ai mene teebibine jejananemige, pui kaake poto cidi ca
Acejiyame te teebine ecanige cabucewe me, siige tabe Acejiyame me camu poto cidi ca
adnatige.
20 Abiberäja bägrä cina ecluji, Miiji Mene ne ecananujisi iyeta poto ta. Yageyame te kokre
ecärimuji teepi ciitaca mule bine wawenecame naace tääpume awabame, egä Miiji Mene
toraca gyene.

LUUKA ME MIIJI MENE

Niinäce Mene

1 Yoo, Babo biname Teopilo, maane umle gäte egä bucurage biname cina ituge gije
abacita mene oogärame pui modamoda mule poto cidi me lui cina cime gome täbitenäjimesi.
2 Cine peei poto cidi me mene ituge ätecija biname bau ca lui cina teemämu ituge päpäna
iyeta peei mule teeme agedna cabu ca, piba peei poto cidi me jaajananemepesi.
3 Yoo, ai name pi cane iyeta pui mule poto cidi me cängenarage itu yaabiberäjemepene, cane
jitranine cängena mene oogärame määme tääpume,
4 maane ai cabu ca toraca umle äbitame pui mule poto cidi me teepi meebine lui itu
naabiberäjepesi.

Umle Mene Yoane Niiye ca Äciseja Biname me Aplimla poto cidi me

5 Ai mene ne gije jebacitenine Heroda liba Mopeyame tääpume enajuji Israela gawe cabu.
Puga ge yepä Acejiyame me iiwäreja biname teeme ngii Sakariya. Tabe yepä iiwäreja babo
biname ngii Abija me sange cabu kaakesea jaawenuge. Teeme coga ngii Elisabeta cama
teepi neeneni lui Aarona me kaakesaare gegi.
6 Teepi miijirage laanajuge Acejiyame me opo gaabe je, iyeta mime Yageyame me singi
piiyepu cotre conocäco jaawenäsi.
7 Yepä teepi bägrä cäco ge, ingle Elisabeta äblicäco bägrä päpäna, cuta piiyepu teepi moda
molyege ge.
8 Nuuja taje teeme padare cabu Sakariya teeme iiwäreja kaakesea jewenanuji Acejiyame
tääpume.
9 Yoo, pui iiwäreja biname bime mule apu ge: teepi matimati kula bine teeme ngii cama
yiisabäjemusi teeme maramara kaakesea peema cita ca päpäname. Pui bimu cabu Sakariya
lui kaakesea jepänige pui kula yiisabeja cabu ca miijimiji lengo gwidape Acejiyame tääpume
uubuderame. Uubudera padare te tatyaramtige, tabe piba Acejiyame me iiwäreja mete
ngalebora me abacitige,
10 bucurage biname cina liba tabasecretnige pui mete caale bora me irecu ätumutame.
11 Piba Acejiyame me mename seemo te Sakariya bau me taboclomtige, pui miiji lengo
gwidape uubudera dade camu poto ca jeclajutige.
12 Sakariya liba jepänige teebine, cälu te jitige, wälu te joomlige.
13 Yepä, mename seemo te jejige egä, “Sakariya, wälu gone! Acejiyame te määme awejena
ne secatumi; määme coga Elisabeta imäbägrä ne pa jääpänepi. Maane teebine ngii ecärepi
Yoane ca.
14 Maane ngenecu miiji piiyepu gege pa äbitepi, piiyepu bucurage biname cina babo gege
pa läbitipesi teeme aplimla name pi.
15 Tabe babo cirege äbita Acejiyame me opo gaabe je. Tabe gone waina niiye, coo nuuja
sice pana niiye nänäja. Teeme aplimla cabu ca Aceji Seemo teeme trupa cabu babo pa
läbitepi.
16 Tabe bucurage Israela biname bine pa yaatatrongäremepi Acejiyame mime Yageyame
bau me.
17 Teeme otni lui mime Yageyame me niinäce gaabe myene. Teeme seemo ireclota
piiyepu kokre mename biname Eliya pana pagege äbita. Yoo, tabe te babe bime ngenecu
pa jaatatrongäremepi teeme bägrä bime bau me, piiyepu ätecija cäco biname bime ngene
atwanena pa jaatatrongäremepi toraca conocäco mule wawename. Tabe Yageyame me
biname bine pa yaamacetnäjemepi teeme otni tääpume.”
18 Siige, Sakariya piba mename seemo ne mene jejige egä, “Cane lipu ai mene toraca umle
äbita? Cane moda gäne; cäme coga cuta molyege gwene.”
19 Mename seemo te jejige egä, “Cane Gabriyela säne, Acejiyame me opo gaabe naclaju-
tuge. Tabe te cebine nätyepige ai miijirage mene meebine jajime.
20 Yepä, maane cäme mene lica nacatite, peei name pi maane buduma pana äbitenite
mene iicemame. Maane bojäcu naanajepi, ngälu pui bimu cabu cäme mene te liba toraca
me pa läbitepi. Yoo, peei te teeme padare cabu toraca me pa läbitepi.”
21 Siige, iiwäreja mete caale bora je biname cina Sakariya ne jewagrijisi egä, “Ngena
te bäbitige mete ngalebora je? Mage leca padare, tabe ngena name pi enajenige, lica
tasatenige?”
22 Siige, tabe liba tasatige, äblicäco teebibine mene jaji. Teepi puma cita ca umle äbitininisi
egä tabe pama apaclyera gwidape ne bii jepänige puma. Mene cäco tabe ime ca teebibine
umle jewenemige.

23 Siige teeme pui kaakesea padare liba apirige, Sakariya acnenutige cewe me.
24 Pui ingwe ca teeme coga Elisabeta mäpumäpu äbitige. Tabe mete gome waanajuge faib
mabye cama, jiicige egä,
25 “Yageyame te cebine nätityärumi apu äbitame. Ingwe ca cane lica nuuja biname cama
ajiri pana lenaja bägrä cäco.”

Umle Mene Yeesu me Aplimla poto cidi me

26 Elisabeta liba siks mabye mäpumäpu cama onajige, pui padare cabu Acejiyame teeme
mename seemo Gabriyela ne jityepige Nasareta cewe Galilaya probins cabu me.
27 Teeme mene puga ge yepä ngulebägrä tääpume, ngii Mariya. Teeme ciwelooloyame
ngii Yoosepa, tabe sasa Mopeyame Daawida me ingle biname ge.
28 Yoo, Gabriyela Mariya bau me ädige, jojige egä, “Sebore Mariya! Acejiyame maane
cama gyene. Tabe babo singi gyene määme tääpume meebine miiji ceerame.”
29 Mariya liba peei mene utecijige, tabe ngenecu joclonige, mage ngene jotwananige pui
mene ngena tääpume.
30 Puma cita ca mename seemo teebine jojige egä, “Mariya, wälu gone, ingle Acejiyame
te babo ngenecu miiji gyene määme tääpume.”
31 Maane mäpumäpu pa äbitepi, imäbägrä ne pa jepänepi. Teebine ngii ecärepi Yeesu.
32 Tabe lui baborage cirege; Caburage Acejiyame me bägrä ca pa yaainepesi. Yageyame
Acejiyame teebine mopeyame me cire jaawenepi epu pana teeme kaakesaare Daawida
lipu mopeyame itu enajuji.
33 Tabe te Yakobu me kaakesaare bine iyeteta cire yaawademepi, ingle teeme waadena
lui ngälu cäco gyene.
34 Mariya mename seemo ne itemlige egä, “Cane mäpumäpu lipu äbita, ingle camu gäne
rooriye cama atejäclmuta?”
35 Mename seemo te jojige egä, “Aceji Seemo te määme bau me pa tädepi, piba Caburage
Acejiyame me kokre määme cabu pa yaanajepi, peei name pi peei bägrä maane lui ne pa
eplimlepi tabe Acejiyame tääpu myene, piiyepu Acejiyame me bägrä ca pa yaainepesi.
36 Yoo, määme ingle biname Elisabeta cuta imäbägrä pa jääpänepi. Teebine lui tääpume
biname cina jwaajusi egä “äblicäco bägrä päpäna,” ngänu gwene page molyege, tabe siks
mabye cama mäpumäpu gwene.
37 Iyeta gwidape Acejiyame tääpume ibibi gemi wawena.”
38 Siige, Mariya piba jejige egä, “Cane Acejiyame me biname gäne teeme singi wawe-
name. Iyeta miiji gyene cäme tääpume äbita maane lui mene bii najite.” Siige, mename
seemo piba teebine obmalige.

Mariya Elisabeta ne Ongrärige

39 Yoo, pui mene ingwe ca, Mariya gwidape emacetnäjige, wata oclige yepä cewe Yuudea
doro gawe cabu me.
40 Tabe Sakariya me mete me puga abacitige, Elisabeta ne sebore jowenige.
41 Yoo, Elisabeta liba Mariya me mene utecijige, teeme bägrä te piba apinyarige came
bora ätni diiba cabu, piiyepu Aceji Seemo Elisabeta me trupa cabu babo äbitige.
42 Tabe babo tage ca Mariya ne jojige egä, “Acejiyame te meebine babo miiji naawenige
iyeta magebi cabu ca, piiyepu maane lui bägrä ne pa eplimlepi, tabe Acejiyame me babo
miiji cama gyene.
43 Cane ngeno me ai miiji ne päpäna, cäme Yageyame me mage te cebine nädärenige!
44 Cane liba määme sebore mene nätecijige, piba taatu bägrä te gege cama apinyarige cäme
came bora ätni diiba cabu.
45 Maane ngenecu gege gäte, ingle mime Yageyame me mene maane jaatrungepete egä
määme poto cidi me pagege äbita.” Siige.

Ai Lui Mariya me Uupera Mene Acejiyame tääpume

46 Mariya jiicige egä,
“Cane Acejiyame ne ewepyeräjenine iyeta cäme ngenecu cama.
47 Cäme seemo te gege äbitenige Acejiyame tääpume, lui te cebine niiya cabu ca cirege asata.
48 Tabe owecu cama cebine näpänumi, cane lui teeme matikolä kaakesea bägrä gäne.
Ama cita ca iyeta biname cina cebine pa nainepesi “gege gwene,”
49 peei modamoda gwidape name pi Acejiyame lui bine teeme kokre ca itu tewene-
mumi cäme tääpume.
Teeme ngii lui jamyacu conocäco gyene.
50 Bägrä bime padare cabu ca piiyepu maramara kaakesaare bime padare cabu ca, tabe
biname bine owecu jaawenemuge,
lui cina teebine opo gaabe me yaacitusi.

51 Tabe kokre mule bine ime ca itu jaawenemepi;
biname lui cina ngenecu bora teemeteme babo me läbituge, teebibine jaawenemepi
maramara me aplidnerame.
52 Tabe modamoda mope biname bine gawe me itu yaajaremepi teeme miijimiji puupu
cabu ca,
yepä matimati biname bine ituge awepenta.
53 Deedei cäco biname bine tabe yäängäremepi miijimiji deedei ca,
yepä dogwe biname bine deedei cäco yääyecräjemepi.
54-55 Tabe cängena jaawenemepi lui mene mime kaakesaare bine ituge jaji;
mibibine itu nitityäripi lui gemi teeme kaakesea bägrä ngii Israela cabu ca.
Tabe teeme mene lica ngene jäätrimalepi, owecu wawename Abrahamo piiyepu teeme
kaakesaare bine iyeteta."
56 Siige, Mariya Elisabeta cama onajige nesae mabye cama, piba acnenutige teeme cewe
me.

Yoane Niiye ca Äciseja Biname me Aplimla poto cidi me

57 Yoo, Elisabeta me padare liba tatyaramtige, tabe imäbägrä ne eplimlige.
58 Siige, teeme inglewale piiyepu cewe mameta lui biname cina liba mene itecijemige
Yageyame te lipu Elisabeta ne babo owecu jowenige, teepi ten cama gege äbitininisi.
59 Imäbägrä te liba eit bimu joomlige, teeme binamewale cina seclige Acejiyame me
cewecu acita mule wawename tääpe matikolä iirputa ca. Teepi singi bägrä ne babe me
ngii ceerame, Sakariya,
60 yepä teeme mage te jejemige egä, "Eewe! Teeme ngii lui Yoane."
61 Teepi mage me mene jowecnistisi egä, "Peei ngii weeme ingle cabu lica gyene."
62 Teepi puma cita ca babe ne ime ca jewenisi teebine ätemlame egä, "Maane ngena ngii
tääpume singi bägrä ceerame?"
63 Sakariya oogära gwidape tääpume jejige, peei cabu yoogärige egä, "Teeme ngii lui
Yoane." Biname cina cälu te jitemige.
64 Piba taatu Sakariya me wätä te miiji me äbitige, piiyepu teeme tagepogogo te tasatige.
Tabe mene me gije abacitige Acejiyame ne awepyeräjame.
65 Cewe mameta biname cina wälu äbitininisi; peema cita ca idre ecenanisi Yuudea podo
gawe cabu iyeta poto ta.
66 Iyeta lui cina peei mene itecijemige, mage ngene jotwa-naninisi, ätemläjinisi egä, "Ai
bägrä tääpume lipu äbitenige?" Yoo, Biname bime tääpume pajecu ge egä Acejiyame me kokre
ime puga ge pui bägrä cama.

Sakariya te Acejiyame me Tagepogogo Mene Jiicige

67 Aceji Seemo te Yoane me babe Sakariya me trupa cabu me babo äbitige; tabe Acejiyame
me tagepogogo mene jiicemige egä,
68 "Acejiyame mime Israela biname bime Yageyame ne mine pa yaawepyeräjesi,
ingle tabe mibibine bii ningrärininige piiyepu mime niiya cabu ca äsecrera gaabe bii
nicärininige.
69 Tabe mime tääpume kokre äsecrera biname ne bii tityepige,
lui teeme kaakesea bägrä Daawida me kaakesaare gyene.
70 Ujarage, tabe teeme conocäco mename biname bime tagepogogo ca jiicuji egä,
71 tabe mibibine cire niyeblingipi mime cubuyame bau ca,
piiyepu teeme ime cabu ca lui cina mibibine nimugetnininiinusi.
72 Tabe te jiicuji egä tabe mime kaakesaare bine owecu wawename,
piiyepu teeme conocäco jajeji mene tabe lica ngene ätrimelame.
73 Tabe mime kaakesaare Abrahamo ne teeme kokre ngii cabu jejuji
74 egä mibibine cirege äsecrera cubuyame me ime cabu ca,
mine piba teeme tääpume kaakesea wälu cäco wawenecame,
75 piiyepu ngenecu epucäco conocäco lenajame teeme opo gaabe je iyeta mime ireclota
ngalebora.
76 Yoo, cäme bägrä, biname cina meebine pa naainepesi mename biname ca mime
Caburage Acejiyame tääpume,
Ingle maane niinäce pa ädepi gaabe amacetnäjame Yageyame tääpume,
77 teeme biname bine umle wawename egä äsecrera gaabe pisi nyene,
teepi liba kälyä jääpänemusi Acejiyame bau ca teeme niiya mule tääpume.
78 Mime Acejiyame lui baborage owecu piiyepu owelaamelame cama;
teeme äsecrera biname te bimu me ajara pana, cabucewe ca mime bau me pa tädepi,
79 saapaclyärepi biname cabu lui cina krokeciiye mule cabu icrajinige,
piiyepu teeme budre mule name pi wälu gemi.

Tabe cuta mibibine pa niwadipi poode ireclota gaabe cabu otnime.”
80 Yoo siige, pui bägrä te uutige, babo me äbitige, cuta teeme seemo kokre me äbitige. Tabe
daapo taatu cewe cabu enajige, ngälu pui bimu tabe liba teeme kaakesea gije jebacitige
Israela biname bime tääpume.

2

Yeesu me Aplimla poto cidi me
(Matayo 1:18-25)

1 Pui padare cabu, Rooma Babo Mopeyame Siisa Agusto te mene jityepäjemige iyeta cewe
cabu ta egä iyeta biname cina miiji otni teeme ngii acranecame biname acnema tääpume.
2 Yoo, biname ngii Kwairiniyus tabe Suriya probins Mopeyame ge pui mule te liba äbitige.
3 Iyeta biname cina otninisi teeme saare bime cewe me teeme ngii acranecame.
4 Yoo, biname ngii Yoosepa tabe ädige Nasareta cewe cabu ca, piba Galilaya probins ne
sebmalige, Yuudea probins abacitige, ädige Betelehema cewe me, sasa Israela Mopeyame
Daawida luma aplimluji, ingle tabe Daawida me kaakesaare ge.
5 Yoo, teeme ciwelooloyame Mariya ten cama oclige ngii acitame. Mariya mäpumäpu
gwene.
6 Egäcäro teepi liba Betelehema cewe cabu puga ge, piba teeme padare te tatyaramtige
iigyärame.
7 Tabe teeme niinäce bägrä ne jepänige, imäbägrä, teebine cäbletääpe ca etnige, kau bime
deedei acrana puupu cabu ecwanige, ingle teepi kau mete cabu aanajige. Teeme tääpume
puupu lica ge otnetneja biname bime ute mete cabu.

Mename Seemo piiyepu Maamoi Ire Atwi Biname

8 Yoo, pui cewe mameta puga ge maamoi ire atwi biname lui cina baace cewe cabu uta
cama icrajige teeme maamoi bine cängena ire atwime.
9 Mime Yageyame me mename seemo te teeme bau aboclomtige, piba taatu mime
Yageyame me jamyacu apaclyera te teeme gome tuungepmalige. Babo wälu te teebibine
joomlemige,
10 piba pui mename seemo te jejemige egä, “Wälu gone! Cäme babo miijirage mene
agesa weeme tääpume. Peei mene te iyeta biname bine baborage ngenecu gege me pa
jaawenemepi.
11 Page ai ciiye imäbägrä te aplimlige Daawida me cewe cabu je. Tabe weeme niiya cabu
ca äsecrera biname pagege äbita; tabe Keriso sine weeme Yageyame.
12 Yoo, weene ai cabu ca umle pa äbitineye cäme mene toraca gyene: weene bägrä ne
jepäneniye cäbletääpe ca tope atneji gyene, siige kau bime deedei acrana puupu cabu
acwanäneji gyene.”
13 Piba taatu bucurage mename seemo cina aboclomäjininisi pui niinäce mename seemo
gome. Teepi Acejiyame ne uupera ca ewepyeräjisi egä,
14 “Jamyacu apaclyera lui mime caburage Acejiyame tääpu myene.
Gawe cabu biname cina ngenecu poode pa läbitipesi, tabe lui bime tääpume ngenecu
miiji gyene.”
15 Siige, pui mename seemo cina liba teeme bau ca cabucewe me äcnärige, piba maamoi
ire atwi biname cina teemeteme ajananinisi egä, “Biiri naclege Betelehema me ai mule ne
päpäname Yageyame te lui poto cidi me mibibine nijinige.”
16 Siige, puma cita ca teepi watawata eclige, Mariya Yoosepa naabibine jääpänisi piiyepu
teeme bägrä ne jepänisi pui kau bime deedei acrana puupu cabu.
17 Liba bägrä ne jepänisi, piba biname bine pui mene jejananemisi, mename seemo te
lipu jejemige teebibine ai bägrä poto cidi me.
18 Iyeta lui cina itecijemige, cälu te jitemige pui maamoi ire atwi biname bime mene poto
cidi me,
19 yepä Mariya teeme ngenecu bora icranemige iyeta pui mene bine. Tabe baborage
ngene jotwananige peei poto cidi me.
20 Pui maamoi ire atwi biname cina piba äcnärige teeme cewe me. Teepi Acejiyame ne
uupera ca ewepyeräjisi iyeta gwidape tääpume teepi lui itecijemige piiyepu jepänemisi. Yoo,
iyeta pepu äbitige mename seemo te lipu itu tejemumi. Siige.

Teepi Ngii Einäsi Yeesu

21 Eit bimu ingwe ca padare te tatyaramtige bägrä tääpume Acejiyame me cewecu mule
wawename tääpe matikolä iirputa ca. Teepi teebine ngii einäsi Yeesu. Peese nyene pui ngii
mename seemo te lui Mariya ne jwaajepi tabe mäpumäpu piba lica ge pui padare cabu.

Yeesu ne Ecanäsi Babo Iiwäreja Mete me

22 Yoo, padare te piba tatyaramtige Yoosepa naabi Mariya Acejiyame me cotre mule
cängena wawename, Moose lui ne itu soogäruji marnga äyeblingta poto cidi me. Teepi pui
yepä padare cabu bägrä ne ecanäsi Yerusalema me teebine Yageyame tääpume mara me
wawename.
23 Yoo, mime Yageyame me Oogäräneji Mene pisi nyene egä iyeta niinäce aplimläneji
imäbägrä bine miiji Acejiyame tääpume mara me wawename, cuta piiyepu niinäce
aplimläneji rooriye ngeerangera cibu plongo bine miiji Acejiyame Yageyame tääpume mara
me wawename.
24 Siige, puga Yeesu me mage babe cina teeme owecu gwidape Acejiyame ne ecäräsi
iiwärejame marnga äyeblingta mule apirame, ingle mime Yageyame me Cotre Mene jiicenige
egä miiji neeneni giiwi ele, coo neeneni gimäe plongo ca iiwäreja pui mule me apira
tääpume.
25 Yoo, puga ge Yerusalema babo cewe cabu yepä biname ngii Simeona. Tabe miijirage
biname ge; Acejiyame bau irecu lätumutanuge. Tabe Acejiyame me padare ne jewagrijenige
Israela biname bine teeme niiya cabu ca äsecrerame. Aceji Seemo lui teeme cabu yaanajuge,
26 teebine ituge jaji egä, "Maane lica budre päpäna ngälu maane Yageyame me biname ne
cire jepänepi, Israela biname cina lui ne jewagrijenisi teebibine niiya cabu ca äsecrerame."
27 Yoo, pui bimu cabu tabe iiwäreja mete caale bora abacitige. Piba Yeesu me mage babe
cina bägrä ne ecanäsi pui mete puupu cabu me, Cotre Mene teeme poto cidi me cängena
wawename.
28 Simeona bägrä ne teeme ime ca ecatige, Acejiyame ne piba eso ecärige egä,
29 "Oo, Yageyame, cane määme kaakesea bägrä ngenecu poode cama budre pagege,
ingle maane lui mene cebine itu najujite page toraca me bäbitige.
30 Cane irecu ca bii jepänine määme biname, cibibine lui te cirege niiya cabu ca äsecrera,
31 maane lui poto cidi me ituge jaji tabe aboclomtenige iyeta biname bime opo gaabe.
32 Tabe ngale pana pagege äbita gaabe ceerame maramara gawe biname bine niiya cabu ca
äsecrerame,
piiyepu jamyacu apaclyera ne acaname määme Israela biname bime bau me."
33 Siige, bägrä me mage babe cina cälu te jäätige Simeona me mene tääpume.
34-35 Simeona teebibine miiji jaawenänige teeme mene ca, piba bägrä me mage Mariya
ne umle mene jojige egä, "Maane ngenecu mäpu cirege päpäna, epu pana turikä te määme
ngenecu lipu cire naatrapepi, ingle bucurage Israela biname cina ai bägrä ne cire jäägyepesi
piba peei cabu ca teeme mäpu daremu päpäname. Yepä, nuuja cina babo miiji teeme
bau ca cirege päpäna. Yoo, Acejiyame teebine pa yaaboclomtepi Israela biname bime
tääpume, piiyepu lui cina teebine jääsädusi, teepi teeme niiya ngene atwanena pepu
yaaboclomäjemusi."
36 Siige, cuta puga ge yepä Acejiyame me mename biname, magebi gwene, teeme ngii
Ana tune. Teeme babe me ngii Panuela, Asera me ingle cabu ca. Tabe molyege gwene, lui
te teeme mamye cabu rooriye ne ecatige, ten cama seben kämäge taatu onajige,
37 piba tabe cuubla waanajepi ngälu pui padare eitifooa kämäge oomlaname. Tabe lica
nuuja gome waacluge, yepä iiwäreja mete caale bora waanajuge ciiye bimu, Acejiyame me
ngii ne yaawepäntuge irecu ätumuta ca cuta piiyepu deedei cäco lenaja ca.
38 Tabe mameta me toclige, pui padare Simeona mene jiicemige. Tabe Acejiyame ne eso
ecärige teeme Bägrä tääpume, piba mene pui bägrä poto cidi me jejananemige iyeta biname
bine, Yerusalema ngalebora lui cina Acejiyame me padare ne jewagrijenisi teebibine niiya
cabu ca äsecrerame.

Teepi Äcnäränisi Nasareta Cewe me

39 Teepi liba iyeta pui cotre mule epiremäsi, lui Yageyame me Oogäräneji Mene cabu, piba
Galilaya gawe cabu teeme cewe Nasareta me äcnäränisi.
40 Bägrä te uutige, kokre äbitige. Tabe babo umle cama äbitige, piiyepu Acejiyame te
teebine babo miiji me jewenanige.

Yeesu Liba Imäbägrä Jage, Tabe Iiwäreja Mete me Ädige

41 Yoo, iyeta kämäge gaabegabe Yeesu me mage babe cina Yerusalema me waatnetnejäsi
Äsuplengta trii tääpume, Israela biname bime äsecrera Aikupito cabu ca ngene apecname.
42 Yeesu liba twelb kämäge joomlige, tabe teeme mage babe cama pui trii tääpume ädige,
teeme mule lipu ge.
43 Yoo, iyeta pui trii mule liba apirininisi, teeme mage babe liba gaabe cabu aaclige cewe
me acnenutame, teeme bägrä Yeesu lui Yerusalema je puma enajige, yepä mage babe nuuja
umle lica ge peei poto cidi me.
44 Teepi apu jaangige egä tabe niinäce gaabe me biname cama bädige, peei name pi
pui bimu teepi papa aaclige ngälu mämleteca me, piba gije jecitäsi teebine ärngime teeme

binamewale bau ca, piiyepu gaabe cabu lui nuuja teeme biname cina otninisi teeme bau ca.
45 Yepä, teepi teebine lica jepänäsi, peei name pi acnenutäsi Yerusalema me teebine puma ärngime.
46 Neeneni bimu ingwe ca teepi teebine iiwäreja mete caale bora je jepänäsi, poto abiberäja biname cama adnatäneji ge. Tabe teebibine itemläjemige piiyepu teeme mene cängena jitecijemige.
47 Iyeta biname lui cina teeme mene jitecijisi, cälu te jitemige teeme miiji daremu mene piiyepu teeme umle poto cidi me.
48 Teeme mage babe cina cälu te jäätige liba teebine puma jepänäsi. Mage te jejige egä, "Cäme bägrä, maane ngeno me cibibine pepu niwenite? Määme babe cama cine mage ngenecu mäpu cama meebine näärngenago."
49 Tabe teebibine mene jaajige egä, "Weene ngena tääpume cebine närngeniye? Baa, weene umle lica gegi egä cane miiji cäme Babe me mete cabu nanajenige?"
50 Yepä, teepi teeme mene ne opo lica ewatnäsi.
51 Yoo, Yeesu ten cama acnenutige Nasareta cewe me. Tabe teeme mene iyeta padare cängena yäätecijanuge. Teeme mage te iyeta pui mule bine ngenecu bora icranemige.
52 Siige, Yeesu babo äbitige, piiyepu toraca umle cama äbitige. Biname cina teeme tääpume ngenecu miiji me äbitininisi; Acejiyame cuta piiyepu ngenecu miiji ge teeme tääpume.

3

Yoone Niiye ca Äciseja Biname te Mene Jejananemige
(Matayo 3:1-12; Mareko 1:1-8; Yoane 1:19-28)

1 Yoo, padare apu ge: Fiftin kämäge cama Babo Mopeyame Tiberiyu pui gawe ire jetwige Rooma cewe cabu ca. Poto teeme mameta biname ai fooa cina ai gawe maramara ire jetwemisi. Pontiyo Pilato te Yuudea gawe ne ire jetwige, Heroda te Galilaya gawe ne ire jetwige, teeme naane Pilipo te Iturea piiyepu Trakoniti gawe bine ire jaatwige, piiyepu Lusaniya te Abilene gawe ne ire jetwige.
2 Pui padare cabu Anas piiyepu Kayapa lui iiwäreja mope biname ge. Yoo, pui padare cabu Acejiyame me mene te tatyaramtige Sakariya me bägrä Yoane bau me. Tabe lui puga ge daapo taatu cewe cabu je.
3 Tabe piba otnetnäjige iyeta cewe maramara Yoridana baduge wajwa ta, biname bine jejananemige egä, "Weene weeme niiya mule cabu ca atatrongärineye Acejiyame bau me, niiye ca äciseja ne ecateye weeme kirece mule ne awabudnitame, siige Acejiyame te weeme niiyaniya mule bine pa yääyeblengemepi."
4 Yoo, mename biname Isaya te mene itu soogäremuji Yoane poto cidi me egä,
"Daapo taatu cewe cabu biname te babo tagepogogo ca cire jiicepi egä,
'Yageyame me gaabe emacetnäjeye,
weeme mule bine conocäco jewenemeye teeme otni tääpume.
5 Iyeta payapaya bine miiji äclidna,
piiyepu iyeta dorodoro gawe bine miiji ämuleca.
Cubecube gaabe bine miiji conocäco waweneca,
piiyepu dräcudräcu gaabe bine miiji lale wawena.
6 Piba iyeta biname cina pa jääpänepesi Acejiyame me niiya cabu ca äsecrera teeme tääpume.' "
7 Siige, bucurage biname cina Yoane bau totninisi niiye ca äciseja tääpume. Tabe teebibine jejemige egä, "Weeme angletneja lui cobyame pana gyene! Weene ai äciseja mule ca singi uucraname niiya mule cabu ca, piba muye puupu cabu me lica otni, yepä weene lica toraca Acejiyame bau me latatrongärininuye.
8 Weene miiji pui mule bine waweneca lui cina yaaboclomäjininusi egä weene niiya mule cabu ca ituge atatrongära. Gone weemeweme lajananinuye egä, 'Cine Abrahamo me kaakesaare gemi, peei name pi miiji gemi. Cane jijenininine egä Acejiyame ibibi gyene nuuja bägrä Abrahamo tääpume wawena ai kula cabu ca, tabe liba singi gyene.
9 Weene epu pana gemi uli liiyepu. Yäpä acitäneji gyene uli maape je. Iyeta uli lui cina miijirage kuu lica, yääyemepesi, pa yaargawemepesi, muye cabu me pa yiisabepesi ayime."
10 Siige, biname cina teebine itemlisi egä, "Cine ngena ne miiji wawena?"
11 Tabe teebibine jejemige egä, "Laati te neeneni cäbletääpe cama, miiji gyene yepä ceera biname ne lui teeme cäbletääpe lica gyene, piiyepu lui cina deedei cama yaacrajuge, miiji gyene pacupacu ätreca."
12 Poto täks rarekaake atomleca biname cina cuta teeme bau otninisi niiye ca äciseja tääpume, siige itemlisi egä, "Abiberäja biname, cine te cuta ngena miiji wawena?"

13 Tabe teebibine jejemige egä, “Gone rarekaake papa uutecrena, yepä weene biname
bime toraca täks rarekaake taatu yaawadanemuye.”
14 Piba poto cubu biname cina teebine itemlisi egä, “Cine cuta lipu? Cine ngena ne miiji
wawena?”
Tabe cuta teebibine jejemige egä, “Gone nuuja biname bime rarekaake juutecranemuye,
coo rarekaake walya aitneja cabu ca gone yaacatuye, yepä weeme kaakesea daremu pui
rarekaake ibibi yaawadanemuye. Gone cerämu poto tääpume singi.”
15 Yoo, iyeta Israela biname cina niiya cabu ca äsecrera biname ne jewagrijenisi. Teepi
liba Yoane me umle mene itecijemige, piba ngene jotwananinisi egä pama tabe sine.
16 Piba Yoane teebi-bine jejemige egä, “Cane weebibine niiye ca jicisäjenininine Acejiyame
me ngii cabu, yepä lui biname te tädenige, tabe cäme bau ca epu baborage gyene egä cane
ibibi lica gäne teeme ernge gwidape seea bine iibirame. Tabe weebibine Aceji Seemo ca
piiyepu muye ca pa jicisäjipi.
17 Teeme padare cudecewe lica gyene miiji mule biname piiyepu niiya mule biname
bine abelename. Tabe epu pana gyene calwacupi biname liiyepu lui teeme wiiti kuu
ämleceja gwidape pisi nyene ime cabu. Tabe miiji kuu bine pa jaabalodnemepi, piba pa
yaawademepi mete me, yepä mälwä pa juubudäremepi ätuma cäco muye cabu.”
18 Yoo, bucurage mene ca Yoane te biname bine cängena yaablawäjemuge, teebibine miiji
mene jaajananemuge.
19 Tabe cuta Mopeyame Heroda ne eblawäjige, ingle Heroda teeme naane me coga
Herodiyas juutecrige, teeme coga me jowenige, piiyepu bucurage nuuja niiya mule bine
jaawenemuge.
20 Piba Heroda nuuja niiyarage mule ne jewenige, tabe liba Yoane ne krokeciiye mete
bora ecitige.

Yeesu Niiye ca Äciseja Mule ne Ecatige Yoane bau ca
(Matayo 3:13-17; Mareko 1:9-11)

21 Iyeta biname liba Yoane bau me seclige, tabe te teebibine niiye ca äcisejame Acejiyame
me ngii cabu, cuta Yeesu äciseja ne becatige Yoane bau ca. Egäcäro Yeesu Acejiyame bau
irecu ätumutige, cabucewe te äplige,
22 piiyepu Aceji Seemo te täinige teeme papa cabu me gimäe ele pana opo cama. Siige,
tagepogogo te cabucewe ca tiicige egä, “Maane cäme ngenecurage bägrä gäte. Cane
baborage ngenecu miiji gäne määme tääpume.”

Yeesu me Kaakesaare poto cidi me
(Matayo 1:1-17)

23 Yeesu liba gije jebacitige teeme abiberäja kaakesea wawename, tabe piba teeti kämäge
cama ge. Biname cina apu jengemige tabe Yoosepa me bägrä ge. Yoosepa me babe lui Heli
sine; Heli me babe lui Matat sine;
24 Matat me babe lui Leebi sine; Leebi me babe lui Melki sine; Melki me babe lui Yanai
sine; Yanai me babe lui Yoosepa sine;
25 Yoosepa me babe lui Matatiya sine; Matatiya me babe lui Aamos sine; Aamos me babe
lui Nahuma sine; Nahuma me babe lui Cesili sine; Cesili me babe lui Nagai sine; Nagai me
babe lui Maati sine;
26 Maati me babe lui Matatiya sine; Matatiya me babe lui Semei sine; Semei me babe lui
Yoseka sine; Yoseka me babe lui Yooda sine;
27 Yooda me babe lui Yoanan sine; Yoanan me babe lui Reesa sine; Reesa me babe lui
Serubabelu sine; Serubabelu me babe lui Salatiyelu sine; Salatiyelu me babe lui Neeri sine;
28 Neeri me babe lui Melki sine; Melki me babe lui Aadi sine; Aadi me babe lui Kosam
sine; Kosam me babe lui Elmada sine; Elmada me babe lui Cera sine;
29 Cera me babe lui Yosuwa sine; Yosuwa me babe lui Eliyesa sine; Eliyesa me babe lui
Yorim sine; Yorim me babe lui Matat sine; Matat me babe lui Leebi sine;
30 Leebi me babe lui Simeona sine; Simeona me babe lui Yuuda sine; Yuuda me babe lui
Yoosepa sine; Yoosepa me babe lui Yoonam sine; Yoonam me babe lui Eliyakima sine;
31 Eliyakima me babe lui Melea sine; Melea me babe lui Mena sine; Mena me babe lui
Matata sine; Matata me babe lui Natana sine; Natana me babe lui Daawida sine;
32 Daawida me babe lui Yese sine; Yese me babe lui Obeda sine; Obeda me babe lui Boasa
sine; Boasa me babe lui Salamona sine; Salamona me babe lui Naasona sine;
33 Naasona me babe lui Aminadaba sine; Aminadaba me babe lui Arama sine; Arama
me babe lui Hesoroma sine; Hesoroma me babe lui Perese sine; Perese me babe lui Yuuda
sine; Yuuda me babe lui Yakobu sine;
34 Yakobu me babe lui Isacako sine; Isacako me babe lui Abrahamo sine; Abrahamo me
babe lui Teera sine; Teera me babe lui Nahora sine; Nahora me babe lui Seruge sine;

35 Seruge me babe lui Reeu sine; Reeu me babe lui Pelege sine; Pelege me babe lui Ebere
sine; Ebere me babe lui Seela sine;
36 Seela me babe lui Kainan sine; Kainan me babe lui Arpasada sine; Arpasada me babe
lui Seem sine; Seem me babe lui Nooa sine; Nooa me babe lui Laameke sine;
37 Laameke me babe lui Metusela sine; Metusela me babe lui Eenoka sine; Eenoka me
babe lui Yaarede sine; Yaarede me babe lui Mahalalel sine; Mahalalel me babe lui Kainan
sine;
38 Kainan me babe lui Enosa sine; Enosa me babe lui Seeta sine; Seeta me babe lui Adamu
sine; piiyepu Adamu me babe lui Acejiyame sine.

4

Satani te Yeesu ne Epicetnärige
(Matayo 4:1-11; Mareko 1:12-13)

1 Yeesu liba acnenutige Yoridana Baduge gome ca, Aceji Seemo te babo äbitige ten cabu,
teebine ecanige daapo taatu cewe me.
2 Puga Satani te teebine mage epicetneräjige footi bimu cama. Iyeta pui padare tabe
nuuja deedei lica erwige, peei name pi pui footi bimu liba apirininisi, tabe baborage
loolomecewe ge.
3 Satani piba teebine jejige egä, “Maane liba Acejiyame me Bägrä gäte, ai kula ne jeji
buluduu me ateplengtame.”
4 Yepä, Yeesu jejige egä, “Oogäräneji Mene te apu jiicenige egä, ‘Deedei taatu te ireclota
lica yääcärimuge biname bine’.”
5 Piba Satani teebine caburage me ecanige, wata jewabäjige iyeta maramara mope
biname bime gawe,
6 jejige egä, “Cane meebine yageyame pa naawenepene iyeta ai gawecewe tääpume,
piiyepu iyeta teeme biname piiyepu iyeta teeme jamyacu gwidape bine määme ime cabu
pa yaacranemepene, ingle cane te iyeta ituge waadena, peei name pi cane laati ne singi
ceera, cane miiji gäne teebine ceerame.
7 Maane liba kokorare ca ääpednutenite cäme tääpume cebine awejename, piba ai gwidape
iyeta lui määmi nemi.”
8 Siige, Yeesu jejige egä, “Oogäräneji Mene te jiicenige, ‘Yageyame määme Acejiyame ne
yaawejanuye, cuta teeme taatu singi ne jewenepi.’ ”
9 Puma cita ca Satani teebine Yerusalema me ecanige, iiwäreja mete caburage toro cabu
etecwamtige, puma jejige egä, “Maane liba Acejiyame me bägrä gäte, maane ama cita ca
uuplacamti gawe me,
10 ingle Oogäräneji Mene te jiicenige egä, ‘Acejiyame te teeme mename seemo bine pa
jaajemepi meebine cängena ire atwime.
11 Teepi meebine teeme ime cabu pa naacanepesi, piba maane määme ernge ne kula cabu
lica pa jimudnärepi.’ ”
12 Yepä, Yeesu jejige egä, “Oogäräneji Mene te jiicenige egä, ‘Maane gone läbitute
Yageyame määme Acejiyame ne apicetnärame.’ ”
13 Siige, Satani liba iyeta epirige Yeesu ne apicetnära, tabe piba teebine ebmalige, ingwe
padare ne jewagrijenige.

Yeesu Teeme Kaakesea ne Jegednige Galilaya Probins cabu
(Matayo 4:12-17; Mareko 1:14-15)

14 Puma cita ca Yeesu acnenutige Galilaya probins me; Aceji Seemo me kokre lui ten cama
ge. Teeme poto cidi me idre mene ecanisi pui gawe iyeta poto ta.
15 Tabe biname bine ebiberäjemige teeme maramara abasecretna mete cabu, piiyepu
iyeta biname cina teebine ewepyeräjisi.

Nasareta Cewe Biname cina Yeesu ne Jigyisi
(Matayo 13:53-58; Mareko 6:1-6)

16 Yeesu ädige Nasareta cewe me, tabe luma babo me äbituji. Israela biname bime Sabade
bimu cabu, tabe abasecretna mete me ädige, teeme mule liiyepu. Tabe puma abujängtige
Oogäräneji Mene acnemame.
17 Teepi peba ecärisi Isaya lui ne soogäruji. Tabe peba ne jiitnige, jepänige ai mene luma
oogäräneji ge, siige ecnemige egä,
18 “Yageyame me Seemo pisi nyene cäme cabu.
Tabe peei name pi cebine itu najepi teeme Miiji Mene owecu mete biname bine
jajanename.
Tabe cebine itu nätyepepi krokeciiye mete biname bine mene jajanena teeme äsecrera poto
cidi me,

piiyepu irecu määsumäsu biname bine jajanena egä teepi teeme irecu ca cängena cirege
päpänena.
Tabe cebine itu nätyepepi biname bine ätityerame teeme mäpu ireclota cabu ca äsecrerame,
19 piiyepu iicemame egä, ‘Yageyame me ätityera padare lui age sena.’ ”
20 Siige, Yeesu piba peba ne iclubicige, kaakesea biname bau me ewecnistige, adnatige.
Iyeta biname pui abasecretna cabu teebine ire jetwisi.
21 Tabe teebibine jejemige egä, “Page ai Oogäräneji Mene te toraca me äbitenige weeme
ätecija cabu.”
22 Siige, teepi iyeta singi ge teeme mule tääpume, cälu te jitemige, ingle babo miijirage
mene täsige teeme tage cabu ca. Piba teemeteme ätemläjinisi egä, “Nää, ai lui Yoosepa me
bägrä gyene?”
23 Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Cane umle gäne weene singi cebine mime sasa
mene jajime egä, ‘Dokta maane määmämu miiji me äbiti!’ Weene cuta singi cebine
jajime egä, ‘Cine mene nitecijinige egä maane ciitaca mule ne Kaprenauma cewe cabu
tewenemumete. Maane peei bine ama jewenemi määmerage cewe cabu!’
24 Cane weebibine jijenininine egä ngänu gyene nuuja cewe biname cina mename
biname tääpume singi, teemerage cewe biname cina teeme mene lica jaacatusi.
25 Yoo, weene mename biname Eliya me padare poto cidi me ngene jotwananineye. Puga
ngupe te lica seciruji nesae kämäge cebo cama, piiyepu gane te täduji iyeta poto ta. Cane
weebibine jijenininine egä cuubla bucurage ge pui padare Israela gawe cabu,
26 yepä Acejiyame te lica Eliya ne jityepuji teeme yepä ne ätityerame. Eewe, Acejiyame
teebine jityepuji Sidona gawe cabu, Sarepata cewe me, puga tabe yepä cuubla ne utityäruji.
27 Yoo, weene ngene jotwananineye cuta nuuja mename biname Elisa me padare poto
cidi me. Piba puga ge Israela gawe cabu bucurage biname niiyarage tääpe pita cama, yepä
lica teeme yepä te miiji ne jepänuji, yepä Nacamano lui Suriya gawe biname ge, tabe taatu
miiji ne jepänuji. Yoo, pui sasa mename biname cina ätrunga ne jepänäsi nuuja gawe cabu,
yepä lica teeme Israela biname bime bau ca.”
28 Pui abasecretna biname cina liba Yeesu me mene itecijemige, baborage claabe te
teebibine joomlemige.
29 Teepi abujänginisi, teebine iyecräjisi cewe cabu ca, ecanisi pui podo papa cabu, teeme
cewe lui podo wajwa cabu jage, siige teepi singi teebine puma cita ca ajarame,
30 yepä Yeesu teeme ngalebora ädige, siige ebmalemige teebibine.

Yeesu Niiya Cable ne Iyecräjige
(Mareko 1:21-28)

31 Yeesu puma cita ca Kaprenauma cewe me ädige, lui gyene Galilaya Probins ngalebora.
Tabe biname bine ebiberäjemige Sabade bimu cabu.
32 Teepi iyeta mutäcäco äbitininisi teeme abiberäja mene name pi, ingle teeme mene kokre
piiyepu conocäco cama ge.
33 Abasecretna mete cabu puga ge yepä biname niiya cable te lui ne yaacananuge. Tabe
babo tage ca jejige egä,
34 “Yeesu Nasareta ceweyame, maane singi ngena wawename cime tääpume? Maane
cibibine sabe wawename? Cane umle gäne maane laasi näte: maane lui Acejiyame me
conocäcorage Bägrä gäte!”
35 Yeesu niiya cable ne kokre cama jejige egä, “Maane bojä naagege. Tasati teeme trupa
cabu ca!” Niiya cable te pui biname ne gawe cabu ijarige, iyeta biname bime opo gaabe
piba tasatige teeme cabu ca, yepä teebine lica nuuja niiya jewenige.
36 Iyeta peei biname mutäcäco äbitininisi, siige teemeteme ätemläjinisi egä, “Ai lipu mene
gyene? Teeme conocäco piiyepu kokre pisi nyene niiya cable bine mene jajime, siige teepi
täsige!”
37 Siige, teeme poto cidi me idre ecanisi pui gawe iyeta poto ta.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji me Jewenemige
(Matayo 8:14-17; Mareko 1:29-34)

38 Yeesu piba abasecretna mete ne sebmalige, Simona me mete me ädige. Simona me gite
molyege puga ge gebale cama ge. Pita name pi teepi Yeesu ne jejisi teebine ätityerame.
39 Tabe ädige teeme ute puupu gome jeclajutige, teeme gebale pita ne jejige teeme bau ca
äyeblingtame. Siige, pita te obmalige teebine, tabe piba taatu abujängtige, teebibine mogobi
jewenemige.
40 Yoo, bimu äpula ingwe ca, iyeta biname cina teeme pita biname bine sewademisi Yeesu
bau me. Tabe ime ecitanige teeme papa cabu, iyeta miiji me jewenemige.
41 Niiya cable cina poto pui biname bine sebmalemisi. Teepi babo tage ca jiicemisi egä,
“Maane Acejiyame me Bägrä gäte!”

Yeesu teebibine bojä jewenemige, ingle teepi umle ge egä tabe Keriso sine, Israela biname cina lui ne jewagrijenisi teebibine niiya cabu ca äsecrerame.

Yeesu Mene Jejananemige Maramara Abasecretna Mete cabu je
(Mareko 1:35-39)

42 Baani liba siplige, Yeesu pui cewe ne sebmalige, ädige biname cäco cewe me. Siige, biname cina gije abacitinisi teebine ärngime, siige liba jepänisi, jejisi egä, "Gone cibibine nibmalininute!"
43 Yepä, tabe jejemige egä, "Ai Miiji Mene Acejiyame te biname bine Waadena poto cidi me, cane miiji cuta nuuja cewe maramara cabu jajanena, ingle Acejiyame peei tääpume cebine itu nätyepuji."
44 Piba Yeesu biname bine mene jejananemige teeme maramara abasecretna mete cabu Yuudea gawe iyeta poto ta.

5

Yeesu Poto Cibubade Biname bine Ala Tesoglecmige
(Matayo 4:18-22; Mareko 1:16-20)

1 Nuuja taje Yeesu liba Genesareta* Sawa ligi je jeclajutige, biname cina seclige, teebine jewaclomtisi, teeme mameta me ätyepecäjininisi Acejiyame me mene teeme bau ca ätecijame.
2 Tabe piba neeneni poo bine jääpänige doro cabu, cibu bade biname lui bine aabmalisi net äcisejame.
3 Yeesu piba acenutige yepä pui poo cabu, pui lui Simona me poo ge, siige teebine itemlige poo ne matikolä atyepeitame niiye cabu me. Yeesu poo cabu adnatige, piiyepu puma cita ca biname bine cängena ebiberäjemige.
4 Tabe liba mene jajanena siige, Simona ne jejige egä, "Piiyeme ai poo ne jewetänti uugle niiye cabu me. Weeme net bine niiye bora icranemeye cibu oomläjecame."
5 Simona piba teebine jejige egä, "Babo biname, cine ciiye baborage kaakesea jewenisi ngälu sewalige, piiyepu nuuja cibu bine lica joomlemisi, yepä määme mene name pi, cane net bine icranenenine."
6 Teepi peei jewenisi, piba bucurage cibu bine joomläjemisi, net te mameta ädereca cibu mäpu name pi.
7 Teepi teeme cibubade binamewale nuuja poo cabu ca ime ca tewenemisi, teebibine ätityerame. Teepi aaclige, piba neeneni poo bine cibu ca gigri jäängärisi ngälu poo cina mameta abuma.
8 Yoo, Simona Peteru liba peei mule ne jepänige, kokorare ääpednutige Yeesu gome, teebine jejige egä, "Yageyame, cäme bau ca äyeblingti, ingle cane conocono mule biname gäne!"
9 Tabe peei mene jiicige, ingle tabe teeme biname cama iyeta mutäcäco äbitininisi cibu lipu bucurage jepänemisi.
10 Cuta teeme nuuja cibubade binamewale Yakobu piiyepu Yoane, Jebedayo me bägrä, teepi cuta mutäcäco äbitäsi. Yeesu piba Simona ne jejige egä, "Wälu gone! Weene ingwe ca lica cibu bine joomlemuye, yepä biname bine pa joomlemepeye cäme bau waadename."
11 Teepi poo neeneni aatecwamtisi doro cabu, piba iyeta gwidape sebmalemisi Yeesu cama otnime.

Yeesu Lepera Pita Biname ne Miiji me Jewenige
(Matayo 8:1-4; Mareko 1:40-45)

12 Nuuja taje Yeesu liba yepä cewe cabu jage, biname puga ge lepera pita cama. Tabe liba Yeesu ne jepänige, teemämu gawe cabu ajarige Yeesu gome, teebine itinärige egä, "Babo biname, maane liba singi gäte, maane miiji gäte cebine pita cäco me wawena!"
13 Yeesu ime uutige, teebine joomlige, jejige egä, "Yoo, cane singi gäne. Maane pita cäco äbiti!" Piba taatu pui lepera pita te teebine ebmalige.
14 Yeesu piba teebine kokre cama jejige egä, "Gone nuuja biname bine ai poto cidi me jaajananemute, yepä maane conocäco ädi iiwäreja biname bau me, tabe meebine ire pa naatwanäjepi egä maane miiji gäte. Piba määme owecu gwidape teebine ecäri tabe Acejiyame ne iiwärejame, Moose lipu mule ne ebiberäjemuji. Peei ne jewenepi, piba biname cina umle pa läbitipesi egä määme pita siige."
15 Yepä, Yeesu poto cidi me idre ecananisi iyeta poto ta. Bucurage biname cina piba teeme bau me saacluge teeme mene ätecijame piiyepu teeme maramara pita cabu ca miiji me äbitame.

---

* **5:1:** Genesareta: Genesareta lui nuuja ngii gyene Galilaya sawa tääpume.

16 Yepä, tabe liba padare bine jääpänanemuge, piba biname cäco cewe me waatnetnäjuge
Acejiyame ne puma awejename.

Yeesu Miiji me Jewenige Tääpe Nuuja Poto Budre Biname ne
(Matayo 9:1-8; Mareko 2:1-12)

17 Nuuja bimu Yeesu liba biname bine ebiberäjemige, poto Parisea sigu biname piiyepu
poto cotre abiberäja biname puga adnatäreji ge. Teepi ituge abasecretna iyeta cewe
Galilaya Probins cabu ca piiyepu Yuudea Probins cabu ca cuta poto lui babo cewe
Yerusalema ca. Siige, mime Yageyame me kokre puga ge pita biname bine miiji me
wawenecame.
18 Yoo, poto biname cina piba waaku cabu secanisi biname ne lui me tääpe nuuja poto
budre ge. Teepi liga teebine ecanisi mete ngalebora Yeesu me opo gaabe je acitame,
19 biname ca mete tapanige, peei name pi äblicäco teebine äsinglenta piiyeme. Yoo, teepi
piba teebine ecanisi mete toro cabu me, puma bora cängena jewenisi, teebine waaku cabu
puma cita ca siyinisi mete bora biname tomi ngalebora me, Yeesu me opo gaabe je ecitisi.
20 Yoo, Yeesu liba jepänemige egä teepi baborage ätrunga cama gemi, piba tääpe nuuja poto
budre biname ne jejige egä, "Cäme biname, maane kälyä gäte määme niiyaniya mule cabu
ca."
21 Siige, pui Parisea sigu biname piiyepu cotre abiberäja biname cina teemeteme
ätemläjinisi egä, "Luma cita ca gyene ai biname, lui te Acejiyame me ngii pepu jise-
blecäjenige? Nuuja biname te ibibi lica ge biname bime niiya mule äyeblengame, yepä
Acejiyame taatu ibibi gyene peei ne wawename."
22 Yeesu teeme ngene atwanena umle äbitige, teebibine jejemige egä, "Weene ngeno me
pepu ngene jotwananiniye weeme ngenecu bora je?
23 Lui gyene plowa iicana ai pita biname ne jajime egä, 'Maane kälyä gate määme niiya
mule cabu ca,' coo 'Arpinanti, abujängti, siige ädi'?
24 Cane weeme tääpume aboclomtenine egä cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname
me äbitujine, cäme conocäco pisi nyene ai gawecewe cabu biname bime niiya mule
äyeblengame." Tabe piba pui tääpe nuuja poto budre biname ne jejige egä, "Cane meebine
naajenine, abujängti, määme waaku ne ecati, mete me ädi!"
25 Piba taatu peei biname te iyeta biname bime opo gaabe abujängtige, teeme waaku ne
ecatige, gege cama mete me ädige. Tabe Acejiyame ne ewepyeräjenige.
26 Biname iyeta mutäcäco äbitininisi. Wälu cama teepi Acejiyame ne ewepyeräjisi egä,
"Mararage ciitaca mule ne cine page bii jepänisi."

Yeesu Leebi ne Ala Tesoglicige
(Matayo 9:9-13; Mareko 2:13-17)

27 Peei mule ingwe ca Yeesu asatige sawa ligi me, puga babo gaabe gome yepä täks
rarekaake uutecrena biname ne jepänige, ngii Leebi. Tabe adnatäneji ge kaakesea puupu
cabu. Yeesu teebine jejige egä, "Tädi cane cama otnime."
28 Piba Leebi abujängtige, teeme kaakesea iyeta gwidape cama ebmalemige Yeesu cama
otnime.
29 Siige, Leebi babo soriyomu jewenige Yeesu tääpume. Bucurage täks rarekaake uute-
crena biname piiyepu nuuja biname cina puga ten cama deedei äbitininisi.
30 Puma cita ca poto Parisea sigu biname piiyepu cotre abiberäja biname lui cina teeme
yepä sigu cabu, teepi Yeesu me abiberäja bägrä bine jejemisi egä, "Weene ngeno me deedei
äbitinininiye täks rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname cama?"
31 Yeesu pui mene itecijige, teebibine jejemige egä, "Biname lui cina miiji birige, teepi
singi lica dokta tääpume, yepä biname lui cina pita cama birige, teepi singi dokta tääpume.
32 Yoo, cane lica tädujine biname bine ala asoglecame lui cina apu jaangemuge, egä teepi
conocäco biname gemi, yepä cane conocono biname bine ala asoglecame tädujine teeme
ngenecu atatrongärame Acejiyame bau me.

Ätemleja Deedei Ärwäja cäco Lenaja poto cidi me
(Matayo 9:14-17; Mareko 2:18-22)

33 Poto biname cina Yeesu ne mene jejisi egä, "Yoane niiye ca äciseja biname me abiberäja
bägrä cina deedei ärwäja cäco yaacrajuge poto bimu cabu Acejiyame ne awejename,
piiyepu Parisea sigu biname bime abiberäja bägrä cina cuta peei yepä mule ne jaawenusi,
yepä määme abiberäja bägrä cina deedei yäärwäjimusi iyeta bimu gaabegabe."
34 Yeesu teebibine jejemige egä, "Yoo, Atejäclmuta soriyomu ne liba yaaclitusi, mamye
rooriye me binamewale cina deedei ärwäja cäco lica yaacrajuge.
35 Yepä, padare te pa tatyaramtepi liba mamye rooriye ne pa yaacatepesi. Teepi piba pa
yaacrajemepi deedei ärwäja cäco.

36 Yeesu ngene ca agli mene jejemige, neeneni mule bine aaboclomtige. Tabe jejemige
egä, “Biname te licarage pläsu ne yääderäruge kirece cäbletääpe cabu ca sasa cäbletääpe bora
cabu acitame, ingle peei mule te neeneni cäbletääpe bine sabe jaawenuge: kirece cäbletääpe
piba äderera birige, piiyepu sasa cäbletääpe miiji opo lica birige kirecerage pläsu cama.”
Yeesu pepu jejemige, naace popi tabe singi biname cina umle äbitame egä teepi liba singi
Acejiyame me kirece mule ne oomlaname, teepi piba äblicäco sasa saarewale bime mule
bine äcwetna.
37 Tabe piba jejemige egä, “Piiyepu nuuja te kirece waina niiye ne lica yaapaduruge gouti
tääpe ca wawenäneji sasa ängära gwidape cabu. Tabe liba yaapaduruge, kirece waina niiye
teeme kokre te sasa tääpe ca wawenäneji gwidape ne yääpluge, ingle tuutnecuge. Siige,
waina niiye te lapaduruge gawe me piiyepu ängära gwidape te sabe läbituge.
38 Eewe! Umle biname te kirece waina niiye kirece tääpe cabu jäängäruge.
39 Yoo, nuuja biname te lica kirece waina niiye tääpume singi, tabe liba sasa ne yaapic-
nantuge, yepä jiicuge egä, ‘Sasa lui miijirage gyene.’ ” Siige, Yeesu peei mene biname bine
jejemige aboclomtame egä biname cina singi lica sasa mule ne abmalame kirece mule
tääpume.

6

Ätemleja Sabade Cotre poto cidi me
(Matayo 12:1-8; Mareko 2:23-28)

1 Israela biname bime Sabade bimu cabu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama wiiti
calwacupi ngalebora gaabe cabu ädige. Teeme otni cabu abiberäja bägrä cina wiiti mope
bine ecrecimisi, ime ca mälwä bine jimlecäjemisi, kuu taatu bine erwäjemisi, gaabe cabu
otnetneja biname bime mule lipu ge.
2 Poto Parisea biname cina piba abiberäja bägrä bine jejemisi egä, “Weene ngena ne
jeweniye? Mime cotre pisi nyene pepu kaakesea wawena Sabade bimu cabu!”
3 Yeesu teebibine jejemige egä, “Nää, weene lica mene ituge acnema Daawida teeme
biname cama ngena itu jewenuji, teepi liba loolomecewe icrajuji?
4 Tabe Acejiyame me iiwäreja mete me abacituji, buluduu ne ecatuji, lui Acejiyame
tääpume iiwäräneji ge, peei ne erwuji, piiyepu lui biname ten cama teebibine ecäremuji
teeme deedei tääpume. Yoo, mime tääpume cotre gyene buluduu puma cita ca acata loolo
me, yepä iiwäreja biname taatu peei bine yäärwäjimusi.”
5 Siige, Yeesu piba jejemige egä, “Yoo, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me
äbitujine, cane Yageyame gäne Sabade bimu tääpume. Cäme conocäco pisi nyene jajime ai
bimu cabu ngena wawename.”

Biname Lui me Camu Poto Ime Duudemu Ge
(Matayo 12:9-14; Mareko 3:1-6)

6 Cuta nuuja taje Sabade bimu cabu, Yeesu abasecretna mete me abacitige biname bine
ebiberäjemige. Biname puga ge lui me camu poto ime duudemu ge.
7 Poto cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname cina singi ingle ne päpäname
Yeesu ne aitnejame. Teepi peei name pi Yeesu ne cängena ire jetwisi egä tabe pama pui
biname ne miiji me jewenige Sabade bimu cabu.
8 Yepä, Yeesu teeme ngene atwanena umle ge, pui biname lui me ime duudemu ge,
teebine jejige egä, “Abujängti, tädi aima niinäce gaabe me.” Puma cita ca pui biname te
abujängtige, Yeesu gome jeclajutige.
9 Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Yoo, cäme ätemla pisi nyene weeme tääpume. Cotre
mene te lipu jiicenige, mine ngena miiji ge wawena Sabade bimu cabu: biname ne miiji
wawena, coo biname ne niiya wawena? Biname ne ätityera ireclotame, coo biname me
ireclota ne sabe wawena?”
10 Tabe iyeta biname bine cängena ire jetwemige, piba peei ime duudemu biname ne
jejige egä, “Määme ime tuuti.” Tabe pepu jewenige, siige teeme ime te miiji me äbitige.
11 Yepä, pui cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname teepi iyeta mage claabe
te joomlemige, teemeteme ätemläjinisi egä, “Mine ngena jewenenisi ai biname tääpume?”

Yeesu Twelb Ätyepäneji Biname bine Jejäcremige
(Matayo 10:1-4; Mareko 3:13-19)

12 Nuuja taje Yeesu podo cabu me jegelige irecu ätumutame.
13 Tabe iyeta pui ciiye puma enajige Acejiyame bau irecu ätumutanige. Bimu te liba
tacitige, tabe teeme abiberäja bägrä bine ala tesoglecmige teeme bau otnime, piba twelb
bine jejäcremige pui tomi cabu ca teeme ätyepäneji biname tääpume äbitame.

14 Age tema pui twelb biname: Simona tabe lui ne einige Peteru ca, piiyepu teeme igane
Andrea; Yakobu piiyepu Yoane; Pilipo piiyepu Bartoloma;
15 Matayo piiyepu Tooma; Yakobu Alapeus me bägrä piiyepu Simona, lui Kanana sigu
biname ge;
16 Yuuda, lui nuuja Yakobu me bägrä ge, piiyepu Yuuda Isakariyota, lui te Yeesu ne budre
tääpume awaba biname äbitige.

Yeesu Biname bine Ebiberäjemige piiyepu Pita cabu ca Miiji me Jewenemige
(Matayo 4:23-25)

17 Yeesu pui biname cama täinige podo cabu ca, jeclajutige gawe miiji cabu. Bucurage
teeme abiberäja bägrä puga ge ten cama, piiyepu bucurage biname lui cina teeme bau me
seclige iyeta Yuudea gawe cabu ca, piiyepu babo cewe Yerusalema cabu ca, cuta piiyepu
neeneni malu cewe Turo piiyepu Sidona cabu ca.
18 Teepi seclige teeme mene ätecijame piiyepu teeme maramara pita cabu ca miiji me
äbitame. Lui bine niiyaniya cable cina niiyarage ngene atwanena cama yaawadanemusi,
teepi cuta miiji me äbitininisi.
19 Yoo, iyeta biname cina singi teebine oomlaname, ingle kokre te teeme cabu ca
tasatenige teebibine iyeta miiji me wawename.

Ngenecu Miiji piiyepu Ngenecu Mäpu
(Matayo 5:1-12)

20 Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ire jetwemige, jejemige egä,
"Weene lui owecumete pana inajininige, ngenecu miiji äbitineye,
ingle weene Acejiyame me waadena cabu itu yääbäcnepeye.
21 Weene lui loolomecewe gemi page, ngenecu miiji äbitineye,
ingle weene camuge cirege päpäna.
Weene page lui cina ele ingenininige, ngenecu miiji äbitineye,
ingle weene ngange gege cama cirege.
22 Ngenecu miiji äbitineye biname cina liba weebibine jimugetninusi, jigyinusi, jicnecinusi,
coo piiyepu weeme ngii sabe jiwenininusi, ai name pi ingle weene cebine nätrunguye,
cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine.
23 Yoo, piba ngenecu miiji me äbitineye piiyepu gege cama uuplatäjineye, ingle miijirage
daremu pisi nyene weeme tääpume cabucewe je. Yoo, teepi lui cina weebibine niiya
jiwenininusi, teeme kaakesaare cina pepu mule itu tewenenanemumesi Acejiyame me
mename biname bime tääpume.
24 Yepä, weene lui cina dogwe biname pana inajininige page, weene ngenecu mäpu
äbitineye,
ingle weeme lui plowa pana ireclota ituge päpäna, siige cirege apira.
25 Weene lui cina camuge apanininiye page, ngenecu mäpu äbitipeye,
ingle weene loolomecewe cirege lenaja.
Piiyepu weene lui cina ngange cama inajininige page, weene ngenecu mäpu äbitipeye,
ingle weene ele cire ingenitnipi.
26 Ngenecu mäpu me äbitipeye, weene lui bine iyeta biname cina jäje iwepyeräjininusi. Yoo,
teeme kaakesaare cina pepu mule itu tewenenanemumesi walya mename biname bime
tääpume."

Abiberäja Mene Cubuyame poto cidi me
(Matayo 5:38-48; 7:12a)

27 Yeesu cääri biname bine mene jejemige egä, "Cäme mene piti nemi weeme tääpume lui
cina cebine nätecijeniye egä weeme cubuyame bime tääpume singi inajipi. Lui biname cina
weebibine jimugetninusi, weene teebibine cuta yäätityeräjemuye.
28 Lui biname cina weebibine mene ca niiya me jiwenininusi, weene Acejiyame ne
yaawejanuye teeme miiji tääpume. Cuta teeme tääpume irecu lätumutinuye lui cina weeme
ireclota mäpu me jiwenininusi.
29 Yoo, biname te liba weeme nuuja ne yoororuge lakace cabu, tabe miiji cuta atatrongta
nuuja poto lakace ne ceerame. Biname te liba weeme nuuja me ätrugera gwidape ne
yaacatuge, gone teebine iibana cuta soto ne acata.
30 Lui biname te weebibine liba itinärinuge, weene teeme singi gwidape yääcäruye,
piiyepu biname te liba weeme gwidape ne yaacatuge, gone teebine jaajuye peei ne
awecnistame.
31 Yoo, weene singi biname cina ngena wawename weeme tääpume, weene miiji pepu
wawena teeme tääpume.

32 Weene gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bime
taatu cabu me singi, lui cina weeme tääpume singi, ingle cuta niiya mule biname cina pepu
jaawenemusi.
33 Piiyepu gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bine
taatu miiji jaawenemuye lui cina weebibine miiji niwenininuge. Cuta niiya mule biname
cina pepu jaawenemusi.
34 Piiyepu gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bine
taatu gwidape watawata yääcäremuye lui cina weebibine gwidape pagege awecnista. Cuta
niiya mule biname cina teeme gwidape nuuja niiya mule biname bine yääcäremusi, teepi
liba yepä pana gwidape teeme bau ca pagege päpäna.
35 Pepu mule lica ge ibibi, yepä weene weeme cubuyame bime tääpume singi inajipi,
teebibine miiji jaawenemuye, piiyepu gwidape liba watawata yääcäremuye biname bine,
gone awagrija peei awecnista tääpume. Acejiyame te piba weebibine babo daremu cire
icäripi, piiyepu Caburage Acejiyame me bägrä pagege weene lenaja. Ingle tabe cuta niiya
mule biname bine owecu jaawenemuge, piiyepu eei bine lui cina eso mene umle cäco
iicana.
36 Yoo, weene iyeta biname bine epu pana owecu jaawenemuye, mime Babe Cabu je
biname bine owecu lipu jewenininige."

Abiberäja Mene Biname bine Atrana poto cidi me
(Matayo 7:1-5)

37 "Weene gone biname bine jaatranemuye, piba Acejiyame weebibine lica cirege
atrana; gone singi nuuja biname te mäpu daremu ne päpäname, piba Acejiyame weebibine
lica mäpu daremu cirege ceera. Nuuja biname bime niiya mule bine weeme ngene
atwanena cabu ca yääyecräjemuye, piba Acejiyame weeme niiya mule bine cirege äyecreja.
38 Nuuja biname bine gwidape yääcäremuye, piba Acejiyame weebibine gwidape pa
icäripi. Yoo, tabe bucurage ätityera weebibine pa icäripi. Epu pana diiba te deedei ca lipu
tapanuge, weeme ime ibibi lica birige iyeta teeme miiji oomlana, weeme ireclota cuta
pa tapanepi teeme miiji ca. Yoo, weene liba nuuja biname ne matimati yäätityäruye coo
baborage yäätityäruye, Acejiyame te yepä ibi weebibine pagege ätityera."
39 Yeesu cuta ngene ca agli mene jiicige egä, "Yepä, irecu määsumäsu biname te äblicäco
nuuja irecu määsumäsu biname ne gaabe cabu awecluja. Tabe liba peei ne jaawenuge, siige
teepi iyeta cäsu cabu me laatramuge.
40 Yoo, abiberäja bägrä te lica ge baborage teeme abiberäja biname cabu ca, yepä iyeta
abiberäja bägrä lui cina iyeta cängena labiberäjininusi, piba teepi teeme abiberäja biname
pana pagege äbita.
41 Weene ngeno me singi matikolä conocono weeme nuuja biname me ireclota cabu
päpäname, yepä baborage conocono weeme ireclota cabu weene lica päpäna?
42 Peei lui epu pana määme irecu cabu baborage uli pargi liba pisi nyene piiyepu
maane liba määme biname ne jaji egä, 'Cäme biname, cane määme irecu cabu ca pläpu
ne jaacatene!' Weene walya biname gemi! Weene miiji niinäce uli pargi ne weeme irecu
cabu ca acata, piba weene cängenarage jepäneniye weeme biname me irecu cabu ca pläpu
ne acatame."

Abiberäja Mene Uli piiyepu Teeme Kuu poto cidi me
(Matayo 7:16-20; 12:33-35)

43 Yeesu piba jiicige egä, "Miijirage uli te lica yääyuge niiyarage kuu cama; cuta piiyepu
niiyarage uli te lica miijirage kuu cama yääyuge.
44 Yoo, weene iyeta uli bine opo yaawatnemuye teeme kuu cabu ca: weene äblicäco
miijirage kuu epu piigi kuu bine äwäcuta gaalegale seea cabu ca, coo waina kuu bine
äwäcuta käkäco mete cabu ca.
45 Yoo pepu pana gemi, biname lui me miijimiji ngene atwanena teeme ngenecu bora
piti nemi, teeme mule piiyepu teeme mene cuta miijirage gemi. Yepä, biname lui me
niiyaniya ngene atwanena teeme ngenecu bora piti nemi, teeme mule piiyepu teeme mene
cuta niiyarage gemi. Ingle biname bime tage cabu ca lui mene cina täsuge, peei lui teeme
ngenecu bora cabu ca saacluge."

Abiberäja Mene Neeneni Mete Raranga Biname poto cidi me
(Matayo 7:24-27)

46 Yeesu cuta jejemige egä, "Weene ngenome cebine nainuye 'Yageyame' ca, yepä cäme
singi mene lica jaawenuye?
47 Yoo, iyeta biname lui cina cäme bau me saacluge, cäme mene yäätecijemuge, piba cuta
yaacatusi ibi wawename,

48 teepi lui epu pana biname liiyepu lui te miijirage mete ne erangige. Tabe gawe
ngalebora me juurige kula luma birige, piba cängena caage bine jermecimige, mete ne peei
cabu erangige. Siige, igi te tädige, pui mete ne irmitige, yepä lica apinicige, ingle kokrerage
caage cabu rarangäneji ge.
49 Yepä, lui biname te cäme mene papa yäätecijuge, yepä lica jaawenuge, tabe lui epu pana
biname liiyepu lui te caage bine tumerage je jermecimige, cuta peei cabu mete ne erangige.
Igi liba tädige, pui mete ne ijarige, mete te itramige, siige iyeta sabe äbitige."

7

Yeesu Cubu Mope Biname me Kaakesea Bägrä ne Miiji me Jewenige
(Matayo 8:5-13)

1 Yeesu liba iyeta peei mene epiremige biname bine jajanename, piba tabe Kaprenauma
cewe me abacitige.
2 Pui cewe cabu puga ge yepä Rooma cabu ca cubu mope biname. Teeme ngenecurage
kaakesea bägrä baborage pita cama ge budre mameta.
3 Pui Rooma cubu mope biname te liba mene itecijige Yeesu poto cidi me, tabe poto Is-
raela modamoda biname bine Yeesu bau me jityepemige teebine ätemlame teeme kaakesea
bägrä ne miiji wawename.
4 Pui Israela modamoda biname cina seclige, Yeesu ne owecu cama itineräjisi egä,
"Maane miiji teebine ätityerame, ingle tabe miiji biname gyene.
5 Tabe babo owecu mime biname bime tääpume, piiyepu cime abasecretna mete ne
eranguji teeme rarekaake ca."
6 Yoo, Yeesu piba ten cama ädige. Tabe teeme mete mameta me liba atyaramtige, piba
pui Rooma cubu mope biname te poto teeme binamewale bine tityepemige Yeesu bau me
mene cama egä, "Babo Biname, gone mäpu me läbitute cäme tääpume. Cane ibibi lica gäne
maane abacitame cäme mete me,
7 peei name pi cane lica otni määme opo gaabe me. Maane mene taatu jiici, piba cäme
kaakesea bägrä te miiji pa läbitege.
8 Yoo, cane umle gäne mene lipu kokre gyene. Cane miiji cäme babo biname bime mene
ätecija, piiyepu cäme ire atwi cabu piti nemi cubu biname. Cane yepä ne jaajune, 'Ädi,' siige
tabe läduge; cane nuuja ne jaajune, 'Tädi,' siige tabe täduge. Cane cäme kaakesea bägrä ne
jaajune, 'Ai jeweni,' siige tabe peei ne jaawenuge. Peei name pi cane umle gäne egä määme
mene cabu kokre pisi nyene."
9 Yeesu mutäcäco äbitige, pui mene liba itecijige. Tabe ingwe gaabe me tatadrongtige, ten
cama lui biname cina seclige, teebibine jejemige egä, "Cane weebibine jijenininine egä apu
baborage ätrunga ne cane lica ituge päpäna Israela biname bime cabu ca, yepä ai biname
cabu taatu jepänine."
10 Pui mename biname cina liba äcnärige Rooma cubu mope biname me mete me, siige
teepi pui kaakesea bägrä ne miiji jepänisi.

Yeesu Budre Biname ne Erpinantige

11 Peei ingwe ca Yeesu ädige yepä matikolä cewe me, ngii Naina. Teeme abiberäja bägrä
piiyepu bucurage nuuja biname cina ten cama eclige.
12 Tabe liba pui cewe grana gome atyaramtige, biname cina yepä budre biname ne
secanisi cewe cabu ca. Tabe mamye biname ge, teeme mage me japurage imäbägrä; cuta
mage lui cuubla ge. Bucurage pui cewe biname cina ten cama seclige.
13 Yageyame liba teebine jopänige, tabe baborage owecu äbitige teeme tääpume, jojige egä,
"Ele gone!"
14 Tabe piba awetäntige, budre biname me keeso kaake ne joomlige. Pui keeso acana
biname cina piba imyemutemige, siige Yeesu pui budre biname ne jejige egä, "Mamye
biname, cane meebine naajenine arpinanti!"
15 Siige, pui budre biname te arpinantige, piba gije abacitige mene me. Yeesu teeme mage
ne ocärige.
16 Iyeta biname cina wälu me äbitininisi, Acejiyame ne ewepyeräjisi egä, "Acejiyame me
baborage mename biname te mime bau me tädige!" Teepi cuta jiicisi egä, "Acejiyame bii
tädige teeme biname bine ätityerame."
17 Yeesu ne idre jecenanisi Yuudea gawe iyeta poto ta piiyepu cuta poto gawe mameta
cabu ta.

Mename Biname cina Seclige Yoane Niiye ca Äciseja Biname bau ca
(Matayo 11:2-19)

18 Yoane iyeta peei mule poto cidi me itecijige teeme äbiberäja bägrä bime bau ca. Tabe
piba ala taasoglicige teeme neeneni abiberäja bägrä,
19 teebibine Yageyame bau me jäätyepige, teebine ätemlame egä, “Nää, maane säte pui
biname, iyeta biname cina lui ne jewagrijenisi otnime, coo cine miiji nuuja ne awagrija?”
20 Pui neeneni biname cina Yeesu bau me liba atyaramtäsi, jejäsi egä, “Yoane niiye ca
äciseja biname te cibibine määme bau me nityepige meebine ätemlame egä, ‘Nää, maane
säte pui biname, iyeta biname cina lui ne jewagrijenisi otnime, coo cine pama miiji nuuja
ne awagrija?”
21 Puirage padare cabu Yeesu bucurage biname bine miiji me jewenemige maramara
pita cabu ca, piiyepu niiya cable bine iyecräjemige, piiyepu bucurage irecu määsumäsu
biname bine miiji me jewenemige.
22 Pui neeneni biname lui Yoane bau ca tabe teebibine mene jaawecnistige egä, “Weene
Yoane bau me acne-nuteye, teebine jejepeye weene ngena ituge päpäna piiyepu ätecija
naace irecu määsumäsu biname cina cängena jääpänanemusi; ernge niiyaniya biname cina
miiji waatninusi; lepera pita biname cina miiji me läbitininusi; tablame buduma biname
cina cängena yäätecijanemuge; budre biname cina larpineräjininusi ireclota me; cuta piiyepu
owecumete biname bine Miiji Mene jaajananemusi.
23 Yoo, ngenecu miiji eei gemi laati bemi ätrunga ne lica yaapesarusi cäme bau.”
24 Pui biname Yoane bau ca liba acnenutäsi teeme bau me, Yeesu gije abacitige biname
bine mene Yoane poto cidi me jajanename. Tabe teebibine itemlemige egä, “Weene liba
daapo taatu cewe me läsipeye, weene singi puma ngena päpäname? Weene lica otni duuwe
baace päpäname buuwe te papa yaacenanuge.
25 Liba peei lica, weene ngena päpäname läsipeye peeyeme? Weene lica otni biname
ne päpäname, lui te labasogäruge miijimiji cäbletääpe cama, ingle pepu pana biname cina
modamoda biname bime mete cabu yaacrajuge luma miijimiji gwidape birige.
26 Cebine najeye, weene ngena päpäname läsipeye peeyeme? Weene nää Acejiyame me
mename biname ne singi päpäname? Yoo, cane weebibine jijenininine egä weene baborage
mename biname ne puga ituge päpäna.
27 Oogäräneji Mene cabu Acejiyame te Yoane poto cidi me jiicenige egä, ‘Cane cäme
mename biname ne määme niinäce gaabe me cire jäätyepepene. Tabe te gaabe cire
yaamacetnäjepi määme otni tääpume.’ ”
28 Yeesu piba jejemige, “Cane weebibine jijenininine egä Yoane lui baborage gyene iyeta
ai gawecewe biname bime cabu ca lui cina ituge ai gawecewe cabu lenaja ngälu Yoane
me padare oomlaname, yepä page ai kirece padare cabu, eei cabu ca lui te matikäli gyene
Acejiyame te lui bine ewadenemige, tabe baborage gyene Yoane cabu ca.”
29 Yoo, iyeta biname piiyepu cuta täks rarekaake uutecrena biname cina liba Yeesu me
mene yäätecijemepi, piba jiicepesi egä, “Acejiyame me gaabe toraca conocäco gyene,” siige
teepi peei name pi äciseja mule ne ituge acatena Yoane bau ca.
30 Yepä, Parisea sigu biname piiyepu cotre abiberäja biname cina Yoane me äciseja mule
ne jäägyusi, pepu pi teepi cuta Acejiyame me teeme tääpume singi gaabe ne jäägyusi.
31 Siige, Yeesu jiicige egä, “Cane ngena cabu yaatonäremene biname bine page lui cina
ireclota gemi?
32 Teepi epu pana gemi matimati bägrä liiyepu, lui cina adnatäreji yaacrajuge aletnaletna
puupu cabu, siige teemeteme ala abayaninusi egä, ‘Cine dobidobi bine jääcnäjemusi, yepä
weene giire lica jääwäjuye. Cine owecumete uupera yaatangusi, yepä weene singi lica ele
me.’
33 Yoo, Yoane niiye ca äciseja biname te tädepi piiyepu poto bimu deedei cäco yaanajuge
piiyepu waina niiye lica yäänäjuge. Weene singi lica teeme mule tääpume, teeme poto cidi
me jiicemuye egä, ‘Niiya cable te teebine ecanenige.’
34 Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane piba tädepene. Cane
deedei läbitune piiyepu niiye yäänäjune, yepä weene cuta singi lica cäme mule tääpume, cäme
poto cidi me jiicemuye egä, ‘Jepäneye ai biname ne! Tabe mage looloyame gyene piiyepu
waina niiye änäjäyame! Täks rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja
biname teepi lui teeme biname gemi!’
35 Yoo, weene pepu jiicemuye, yepä lui biname cina yaacatusi Acejiyame me singi mule
bine, teeme ireclota cabu ca mine opo yaawatnusi egä Acejiyame lui umlerage gyene.”

Parisea Sigu Biname te Yeesu ne Tesoglicige Teeme Mete me

36 Yepä Parisea sigu biname ngii Simona tabe Yeesu ne ala tesoglicige ten cama deedei
äbitame. Yeesu ädige teeme mete me, puga adnatige deedei me.

37 Puga ge pui cewe cabu yepä eroero magebi. Tabe liba mene utecijige egä Yeesu deedei
äbitenige pui Parisea biname me mete cabu, tabe piba matikolä karpu ne miiji lengo ngedo
cama ecatige, peei cama oclige Simona me mete me.
38 Puga tabe Yeesu me kaake poto ca joclajutige teeme ernge gome. Tabe ele ongenige
piiyepu teeme ele mäcu cina sitrametnemige Yeesu me ernge cabu. Tabe pui ele mäcu bine
jicisäjemige, teeme lecaleca edingäli ca, teeme ernge jetecnige, piba pui miiji lengo cama
ngedo ne ernge cabu epadurige.
39 Yoo, pui Parisea biname lui te Yeesu ne ala tesoglicige, tabe liba peei mule ne jepänige,
teeme ngenecu bora jiicige Yeesu poto cidi me egä, "Ai biname liba toraca mename biname
gyene, tabe piba umle cama gyene ai magebi poto cidi me, lui te teebine joomlemige, egä
teeme ireclota lui magerage conocono gyene!"
40 Piba Yeesu pui Parisea biname ne jejige egä, "Simona, cane singi gäne meebine
matikolä mene jajime."
Simona jejige egä, "Abiberäja biname, ngena mene gyene?"
41 Yeesu ngene ca agli mene teebine jejige egä, "Neeneni biname cina rarekaake ituge
waadena yepä rarekaake ire atwi biname bau ca. Pui yepä biname te faib hanred
rarekaake yaawademepi piiyepu nuuja te fifti taatu rarekaake yaawademepi. Yoo, yepä
pui rarekaake me ibi lui daremu gyene yepä bimu me kaakesea tääpume.
42 Siige, ingwe ca pui neeneni äblicäco ge pui rarekaake awecnistame, peei name pi
rarekaake ire atwi biname te teebibine jaajige egä, 'Ngänu gyene peei bine awecnista. Cane
weeme ngii ituge äyeblingta daremu oogäräneji peba cabu ca.' Yoo, Simona cane meebine
näätemlenine egä pui neeneni cabu ca laasi nyene baborage singi pui rarekaake ire atwi
biname tääpume?"
43 Simona teebine jejige egä, "Pama pui biname lui me baborage daremu ne ituge
äyeblingta."
Yeesu jejige, "Yoo, määme mene toraca gyene."
44 Tabe piba pui magebi bau me atatrongärige, Simona ne jejige egä, "Jopäni ai magebi?
Cane liba määme mete me abacitine, maane cebine niiye lica näcärite ernge äciseja tääpume,
mime mule lipu gyene, yepä ai magebi cäme ernge teeme ele mäcu ca näcisäjige, piba nebo
jicisäjige teeme edingäli ca.
45 Maane cebine lica natecnite awablame, mime mule liiyepu, yepä cäme abacita cabu ca
ai magebi te cäme ernge jäje natecnanige.
46 Maane cäme mope olibi migi ca lica napyacite, mime mule liiyepu, yepä tabe te cäme
ernge miijimiji ngedo ca bii napyacige.
47 Cane meebine naajenine egä teeme bucurage conocono mule bine ituge äyeblenga, peei
name pi teeme owecu baborage gyene cäme tääpume. Yepä, lui biname me nesae taatu niiya
mule ituge äyeblenga, teeme matikolä singi taatu pisi nyene."
48 Yeesu puma cita ca magebi ne jojige egä, "Määme niiyaniya mule bine ituge äyeblenga."
49 Piba pui nuuja biname lui cina pui dade gome adnatäreji gemi, teepi teemämu
ätemläjinisi egä, "Laasi nyene ai biname lui te cuta biname bime niiyaniya mule bine
yääyeblengemuge?"
50 Yeesu piba magebi ne jojige egä, "Acejiyame te meebine näätityärige määme niiya mule
cabu ca asatame, ingle maane cebine nätrungite. Äte, ngenecu poode cama ocli."

8

Poto Magebi cina Yeesu ne Yäätityärusi

1 Peei padare ingwe ca Yeesu modamoda cewe piiyepu matimati cewe cabu ta ot-
netnäjige, puga Miiji Mene biname bine jejananemige Acejiyame te biname bine waadena
poto cidi me. Teeme twelb abiberäja bägrä cina ten cama otninisi.
2 Cuta ten cama puga ge poto magebi, Yeesu lui bine pita cabu ca miiji me itu jaawene-
mepi piiyepu niiya cable bine itu yääyecräjemepi teeme poto cabu ca. Teeme poto ngii age
temi: Yepä lui Mariya, teeme nuuja ngii Magadala tage, Yeesu lui me trupa cabu ca seben
niiya cable bine itu yääyecräjemepi.
3 Nuuja teeme ngii Yoana tage. Tabe lui Kusa me coga gwene, Kusa lui te Mopeyame
Heroda me mete piiyepu gwidape bine ire jaatwemuge. Cuta nuuja teeme ngii Susana tage,
cuta piiyepu bucurage nuuja magebi cina ten cama puga ge. Teepi Yeesu piiyepu teeme
abiberäja bägrä bine yäätityäremusi teemerage rarekaake piiyepu gwidape cabu ca.

Ngene ca Agli Mene Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(Matayo 13:1-9; Mareko 4:1-9)

4 Biname cina Yeesu bau me totninisi maramara cewe cabu ca. Liba bucurage biname
cina abasecretnige, tabe ai ngene ca agli mene jebaitnemige egä:

5 “Yepä biname te äduji calwacupi me kuu gije bine iisabejame. Egäcäro tabe kuu bine
gweeti cabu yiisabäjemige, poto cina gaabe cabu itrametnemige. Puga biname cina kuu
bine jibrecäjemisi piiyepu ele cina erwäjemisi.
6 Poto kuu cina itrametnemige kula gawe cabu. Kuu cabu ca gije liba tuupletnärige, teepi
maaje me äbitininisi, ingle pui kula gawe cabu niiye lica ge.
7 Poto kuu cina itrametnemige pägepäge mete bora me. Pägepäge cina gije cama uutinisi,
siige gije bine jetäyemisi.
8 Poto kuu cina itrametnemige miijirage gawe cabu. Pui cabu ca gije cina tuupletnärige,
uutinisi, kuu jepänemisi, nuuja cina yepä hanred kuu jepänemisi.”
Yeesu peei mene jejemige, piba babo tage ca jiicige egä, “Weeme liba tablame piti nemi
ätecijame, itecijinege umle äbitame!”

Agesa Ingle Yeesu Biname bine Yaabiberäjemuge Ngene ca Agli Mene ca
(Matayo 13:10-17; Mareko 4:10-12)

9 Ingwe ca Yeesu me abiberäja bägrä cina teebine itemlisi pui ngene ca agli mene me
aboclomta poto cidi me.
10 Yeesu teebibine jejemige egä, “Lui umle niinäce aboclomtäneji lica ge, egä Acejiyame
te lipu biname bine waadena, weebibine umle ituge ceera. Yepä nuuja biname bime bau
me cane ngene ca agli mene ca jiicune, ai name pi ‘puu ire acita cabu, teepi lica jääpänusi,
piiyepu puu ätecija cabu, teepi lica umle läbitininusi.’ ”

Yeesu Ngene ca Agli Mene ne Eboclomtige Kuu Gije Iisabeja poto cidi me
(Matayo 13:18-23; Mareko 4:13-20)

11 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Cane kuu gije iisabeja poto cidi me mene ne
eboclomtenine: Pui kuu lui epu pana Acejiyame me mene liiyepu.
12 Lui kuu cina gaabe cabu itrametnemige, pui gawe epu pana biname lui cina Miiji Mene
yäätecijemuge, yepä Satani te läduge, pui mene ne wata yääyeblingtuge teeme ngenecu bora
ca, ingle tabe singi lica ge teepi pui mene ätrungame, piba teeme niiya cabu ca äsecrerame.
13 Lui kuu cina kula gawe cabu itrametnemige, pui gawe lui epu pana biname liiyepu
lui cina Miiji Mene yäätecijemuge, gege cama yaacatusi, yepä epu pana gije me braju te
äblicäco kula gawe bora abacitame, pui mene te äblicäco teeme ngenecu bora me abacitame.
Matikolä padare teepi jäätrungusi, yepä apicetnära te liba täduge, teepi piba teeme ätrunga
ne yaabmalusi.
14 Lui kuu cina pägepäge mete cabu itrametnemige, pui gawe lui epu pana biname liiyepu
lui cina Miiji Mene yäätecijemuge, yepä teeme ngenecu mäpu, coo teeme bucurage gwidape,
coo piiyepu teeme singi ai ireclota me gege mule tääpume, peei cina pägepäge seeasea pana
Miiji Mene ne jäätäyusi. Peei name pi teeme ireclota cabu pui mene te äblicäco nuuja kuu
wawename.
15 Lui kuu cina miiji gawe cabu itrametnemige, pui gawe lui epu pana biname liiyepu
lui cina miijirage piiyepu toraca ngenecu cama Miiji Mene yäätecijemuge, ngenecu cabu
cängena joomlusi, piiyepu durau cäco miijimiji mule bine jaawenemusi kuu tääpume.”

Ngene ca Agli Mene Lampa poto cidi me
(Mareko 4:21-25)

16 “Nuuja biname te lampa ne lica jaabotuge, piba diiba ca yäätrugäruge coo yaacituge
dade lolebora me. Yepä, tabe lampa ne cabu je yaatecwantuge, piba biname lui cina mete
me yääbäcnusi, teepi lampa apaclyera ne jääpänusi.
17 Pepu pana ge page biname bime bau ca ngena ämlitäneji gyene, pajecu me pagege äbita
teeme tääpume, piiyepu lui mule biname cina umle lica gemi page, teepi pagege umle äbita.
18 Peei name pi weene cängena ngene jotwananineye lipulipu ätecijame, ingle lui biname
me umle pisi nyene, Acejiyame teebine cerämu pa yääcärepi; piiyepu lui biname me umle
lica gyene, Acejiyame teeme bau ca pa yaacatepi lui matikäli umle tabe apu angi egä pisi
nyene.”

Mene Yeesu me Ingle Biname poto cidi me
(Matayo 12:46-50; Mareko 3:31-35)

19 Yeesu me mage piiyepu iganewale cina teeme bau seclige, yepä teepi äblicäco teeme
mameta me otni biname tomi name pi.
20 Yepä biname te Yeesu ne piba jejige egä, “Määme mage piiyepu iganewale mete kaake
poto je jeclajutemige. Teepi singi määme tääpume.”
21 Yeesu piba iyeta biname bine jejemige egä, “Lui cina Acejiyame me mene jäätecijusi
piiyepu yaacatusi wawename, teepi cäme tääpume epu pana mage piiyepu iganewale
liiyepu.”

Yeesu Sawa cabu Buuwe ne Jiibige
(Matayo 8:23-27; Mareko 4:35-41)

22 Nuuja bimu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama acetnärige poo cabu me, teebibine
jejemige egä, “Mine sawa ne yuuresi nuuja poto doro me,” siige teepi abyemärinisi.
23 Poo te liba niiye cabu ädige, Yeesu ute ogrige. Piba baborage buuwe te tipwäjige sawa
cabu. Pui poo cabu uule kuu cina tatacweräjenisi, poo te mameta abuma.
24 Puma cita ca Yeesu me abiberäja bägrä cina awetenäjininisi teeme mameta me, teebine
elotnantisi ute cabu ca, jejisi egä, “Abiberäja biname, mine labumetninago!”
Yeesu abujängtige, buuwe piiyepu uule kuu bine kokre mene ca jiibemige, siige sawa te
bulubulu mataru enajige.
25 Tabe piba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Lese nyene weeme ätrunga?”
Teepi wälu piiyepu mutäcäco äbitininisi, siige teemeteme ätemläjinisi egä, “Ai biname tabe
laasi nyene? Tabe mene jejemige buuwe piiyepu uule bine, siige teepi jitecijisi teeme
mene!”

Yeesu Niiya Cable cama Biname ne Itityärige
(Matayo 8:28-34; Mareko 5:1-20)

26 Teepi poo cabu eclige ngälu atyarininisi Gerasene* biname bime gawe cabu. Pui gawe
lui Galilaya sawa nuuja poto doro ca.
27 Yeesu liba poo cabu ca arpatige doro me, yepä pui cewe biname te opopa eyige ten
cama, lui biname ne niiya cable cina yaacananusi. Leca padare cama tabe cäbletääpe cäco
waatnetnäjuge, singi lica ge mete cabu lenajame, yepä kula waja cabu yaanajuge, cewe
biname cina luma teeme budre biname bine gape yaacranemusi.
28 Pui biname te Yeesu ne liba jepänige, ala abayige, teeme bau me piba itramige, babo
tage ca jejige egä, “Yeesu, maane lui Caburage Acejiyame me Bägrä gäte, maane singi gäte
cäme tääpume ngena wawename? Cane meebine naawejanenine, maane cebine gone sabe
nawenute!”
29 Yoo, tabe peei mene jejige, ingle Yeesu niiya cable ne bii jejige asatame peei biname ne
abmalame. Yoo, bucurage padare pui niiya cable te pui biname ne joomlananuge, ngänuge
tabe ätäyäneji yaanajuge ayana seea teeme ime piiyepu ernge cama, pepu padare cabu tabe
ayana seea bine yaagabicmuge, siige cable te piba teebine yaacanuge daapo taatu cewe
cabu me.
30 Yoo, Yeesu teebine itemlige egä, “Maane ngii laasi näte?”
Tabe jejige egä, “Cane ngii lui Sange,” ingle bucurage niiya cable teeme trupa cabu
yaacrajuge.
31 Pui cable cina Yeesu ne jejisi egä, “Gone cibibine nityepininute piiyemrage cupicu cabu
me.
32 Puga ge teeme mameta je baborage ngeerangera blome tomi lui cina podo wajwa cabu
deedei tääpume yuunguretnäjemisi. Pui niiya cable cina Yeesu ne jejisi teebibine ätyepame
blome bime trupa ngalebora me; siige tabe teebibine piiyeme jityepemige.
33 Yoo, cable cina pui biname ne ebmalisi, blome cabu me ebäcnisi, siige iyeta pui blome
cina podo cabu ca uuwametnige, sawa niiye bora uupletnärige, puga abumitnige, siige.
34 Pui blome ire atwi biname cina liba peei ne jepänisi, teepi cewe me uuwametnige, idre
ne ecanenisi matimati cewe cabu ta piiyepu pui babo cewe cabu me.
35 Cewe biname cina äsecrärige pui mule ne päpäname. Teepi liba Yeesu bau me
eclige, piba pui niiya cable cama biname ne jepänisi Yeesu gome adnatäneji ge, cäbletääpe
asigräneji ge, piiyepu miiji ngene atwanena cama ge. Teepi piba iyeta wälu äbitininisi.
36 Lui biname cina peei mule ne jepänisi, teepi nuuja biname bine jejemisi Yeesu lipu peei
biname ne miiji me jewenige.
37 Puma cita ca iyeta pui Gerasene gawe biname cina Yeesu ne jejisi teeme bau ca
äyeblingtame, ingle teepi mage wälu gemi. Peei name pi Yeesu poo cabu ca acenutige otnime.
38 Piba pui biname, cable cina lui ne ebmalisi, tabe Yeesu ne jejige egä, “Nää, lipu gäne
cane maane cama otnime?”
Yepä, Yeesu teebine jityepige apu mene cama egä,
39 “Maane ama. Cewe me acnenuti biname bine jajanename Acejiyame te ngena miiji
määme tääpume bii naawenige.”
Pui biname te puma cita ca iyeta pui cewe cabu otnetnäjige, biname bine jejananemige
Yeesu ngena ne teeme tääpume jewenige.

Yairus me Ngulebägrä piiyepu Pita cama Magebi
(Matayo 9:18-26; Mareko 5:21-43)

---

* **8:26:** Gerasene: Gerasene piiyepu Gadara biname lui yepä biname gemi.

40 Yeesu liba atyaramtige sawa nuuja poto doro me, biname tomi puga ge teebine
jewablisi, ingle teepi iyeta teeme acnenuta tääpume jewagrijenisi.
41 Piba biname ngii Yairus te teeme bau me atyaramtige. Tabe lui yepä babo biname
gyene pui cewe me abasecretna mete tääpume. Tabe teemämu gawe me ajarige Yeesu me
ernge gome, teebine ewejanige teeme mete otnime,
42 ingle teeme bägrä mameta ge budre. Teeme lui yepä taatu bägrä, twelb kämäge cama
gwe, ngulebägrä gwe.
Yoo, Yeesu liba abyemärige Yairus me mete otnime, biname bucurage ge tomi cabu, teepi
teebine gaabe cabu jityepecäjisi.
43 Puga ge biname tomi cabu yepä magebi lui te uudi apira pita cama ge twelb kämäge
ngalebora. Tabe iyeta teeme rarekaake ituge apira dokta bime bau otnetnejame, yepä teepi
äblicäco teebine miiji me wawena.
44 Tabe Yeesu me kaake poto ca toclige, teeme cäbletääpe pepyämu ne joomlige, siige piba
taatu ätecitige teeme uudi pita te.
45 Yeesu biname bine itemlemige egä, “Laati te cebine noomlige?”
Iyeta biname cina liba aininisi, Peteru piba jejige egä, “Abiberäja biname, biname piti
nemi iyeta poto ta, meebine naawaclomtisi, teepi te iyeta nääudnecäjisi.”
46 Yepä, Yeesu jiicige egä, “Yepä biname te cebine bii noomlige. Cane asicnantine egä
cäme kokre te basatige.”
47 Pui magebi liba ngene ca beglige egä tabe äblicäco ge ämlita, ngena te teeme tääpume
bäbitige, tabe piba aloneca cama oclige, Yeesu me opo gaabe utramige. Tabe piba biname
bime sobe cabu teebine jejige ngena name pi teeme cäbletääpe ne joomlige, piiyepu tabe
lipu wata miiji me bäbitige.
48 Yeesu teebine piba jojige egä, “Bägrä, määme ätrunga te meebine miiji bii naawenige.
Äte, ngenecu poode cama ocli.”
49 Egäcäro Yeesu peei mene jiicige, biname te mene cama tädige pui babo biname me mete
cabu ca. Tabe Yairus ne jejige egä, “Määme ngulebägrä te budre gwene. Gone Abiberäja
Biname ne papa yaacanute.”
50 Yepä, Yeesu liba peei mene itecijige, Yairus ne jejige egä, “Wälu gone, yepä cebine
nätrungi. Määme ngulebägrä te miiji pa läbitepi.”
51 Yeesu liba Yairus me mete me atyaramtige, tabe biname bine jiibemige puutucu
je, yepä Peteru, Yoane, Yakobu, piiyepu pui ngulebägrä me mage babe taatu ten cama
abacitige.
52 Iyeta biname cina ele engenetnemige pui ngulebägrä tääpume. Yeesu teebibine ele
jiibemige, jejemige egä, “Ele gone! Bägrä te budre lica, yepä ute gwene.”
53 Teepi teebine ngange ewäcnisi, ingle teepi umle gemi egä peei ngulebägrä toraca budre
gwene.
54 Yeesu piba ngulebägrä ne ime gome jwoomlige, babo tage ca jojige egä, “Bägrä,
arpinanti!”
55 Tabe ireclota jepänige, ingle seemo te tacnenutige, siige wata abujängtige. Siige, Yeesu
piba teebibine jejemige egä, “Ngulebägrä ne deedei ocäreye!”
56 Teeme mage babe cina mutäcäco äbitäsi. Yeesu teebibine jaajige egä, “Gone nuuja
biname bine jaajananemuye ai poto cidi me.”

9

Yeesu Teeme Twelb Abiberäja Bägrä bine Jityepäjemige
(Matayo 10:5-15; Mareko 6:7-13)

1 Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä bine teeme gome tebasecretnemige, teebibine kokre
piiyepu conocäco ecäranemige iyeta niiya cable bine äyecrejame piiyepu maramara pita bine
äyeblengäjame.
2 Tabe piba teebibine jityepäjemige Acejiyame te biname bine waadena poto cidi me
mene jajanename piiyepu pita biname bine miiji me wawenecame.
3 Tabe teebibine jejemige egä, “Weene gone nuuja gwidape bine yaawademuye weeme
otni tääpume. Gone yaawademuye otnetneja suru piiyepu diiba. Rarekaake piiyepu deedei
gone yaawademuye, cuta tuwängle cäbletääpe gone yaawademuye.
4 Lui biname cina weebibine jiwablininusi, teeme mete cabu inajininuge ngälu weene
pui cewe ne saabmaluye.
5 Cewe biname cina liba weebibine lica awabla, pui cewe ne liba saabmaluye, tuuwe
bine jääglubäjemuye weeme ernge cabu ca. Teepi ai mule cabu ca umle läbitininusi egä teepi
pagege niiya daremu ne päpäna.”

6 Siige, abiberäja bägrä cina Yeesu ne puga ebmalisi, teepi otnininisi iyeta pui cewe cabu
ta, biname bine Miiji Mene jejananemisi piiyepu pita biname bine miiji me jewenanemisi
iyeta poto ta.

Mopeyame Heroda te Ngenecu Wälu pana Äbitige
(Matayo 14:1-12; Mareko 6:14-29)

7 Yoo, Galilaya probins mope biname Heroda te mene itecijige iyeta Yeesu me waweneca
poto cidi me. Pajecu lica ge teeme tääpume ngena cina äbiteninininisi, ingle biname bime mene
maramara ge. Poto biname cina jiicusi egä, "Pama Yoane pui niiye ca äciseja biname te
budre cabu ca tarpinantige!"
8 Nuuja cina jiicusi egä, "Pama Eliya te taboclomtige." Piiyepu nuuja cina jiicusi egä,
"Pama yepä sasa mename biname te budre cabu ca tarpinantige."
9 Heroda piba jiicige egä, "Peei lui lica ge Yoane, ingle cane te itu jaajemepene teeme
mope ne äläcnutame; tabe budre ge. Peei biname tabe baa laasi nyene, cane lui poto cidi me
mene nätecijige?" Tabe peei name pi äbitenige Yeesu ne päpäname.

Yeesu Faib Tausen Biname bine Engäremige
(Matayo 14:13-21; Mareko 6:30-44; Yoane 6:1-14)

10 Yoo, ätyepäneji biname cina täcnärininisi, Yeesu ne jejisi iyeta teepi ngena ituge wawena.
Tabe piba teebibine ewademige, siige teepi taatu eclige yepä cewe me, ngii Betesaida,
11 yepä biname cina liba umle äbitininisi, teepi Yeesu ne ingwe icwisi. Tabe iyeta teebibine
jewablimige, mene jejananemige Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge, piiyepu
pita biname bine miiji me jewenemige.
12 Mämle bimu me liba, teeme twelb abiberäja bägrä cina Yeesu bau me seclige, teebine
jejisi egä, "Maane biname bine jityepemi mameta calwacupi cewe me piiyepu maramara
cewe me teeme deedei piiyepu ute puupu bine päpäname, ingle biname cäco cewe gyene
ai."
13 Yepä, Yeesu teebibine jejemige egä, "Weene te teebibine deedei ecäremeye."
Teepi puma cita ca jejisi egä, "Cime nuuja deedei lica gyene, yepä ai faib buluduu piiyepu
neeneni bumate cibu taatu gemi. Baa, maane singi cine otni deedei aletname ai bucurage
biname tääpume?"
14 Yoo, puga ge pama faib tausen rooriye, magebi bägrä cama.
Yeesu teeme abiberäja bägrä bine piba jejemige egä, "Weene biname bine jejemeye
adnaterame maramara tomi cabu, fifti pana biname yepäyepä tomi cabu."
15 Abiberäja bägrä cina pepu jewenemisi Yeesu me singi liiyepu. Iyeta biname cina liba
adnatärinisi,
16 Yeesu piba ewademige pui faib buluduu piiyepu neeneni bumate cibu bine. Tabe cabu
me ire acitige, Acejiyame ne eso ecärige, pui deedei cibu bine itrecimige, abiberäja bägrä
bine piba ecäremige biname bime bau awadename.
17 Iyeta biname cina teeme ibi jepänisi liba erwäjisi. Piba abiberäja bägrä cina deedei
pacupacu diiba bora ebäcnemisi, siige twelb diiba cina tapanininisi.

Peteru Yeesu ne Jewabudnitige egä Tabe Keriso Sine
(Matayo 16:13-20; Mareko 8:27-30)

18 Nuuja taje Yeesu liba ten taatu Acejiyame bau irecu ätumutige, piiyepu teeme abiberäja
bägrä puga ge teeme gome, tabe piba teebibine itemlemige egä, "Nää, biname cina lipu
jiicusi egä cane laasi näne?"
19 Teepi jejisi egä, "Poto cina jiicusi egä maane niiye ca äciseja biname Yoane säte. Nuuja
cina jiicusi egä maane Eliya säte. Piiyepu nuuja cina jiicusi egä maane yepä sasa mename
biname gäte lui te budre cabu ca tarpinantumete."
20 Tabe itemlemige egä, "Cije weene, weene lipu jiiceniye egä cane laasi näne?"
Peteru jejige teebine egä, "Maane Keriso säte, Acejiyame lui ne ituge ätyepa biname bine
niiya cabu ca äsecrerame.

Yeesu Mene Jiicemige Teeme Mäpu Padare piiyepu Budre poto cidi me
(Matayo 16:20-28; Mareko 8:30-9:1)

21 Piba Yeesu teeme abiberäja bägrä bine kokre cama jejemige egä, "Ai poto cidi me
gonerage nuuja biname ne jaji.
22 Tabe cuta jejemige egä, "Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane
miiji mäpurage gwidape bine pagege päpäna. Yoo, Israela modamoda biname, piiyepu
modamoda iiwäreja biname, piiyepu cotre abiberäja biname, teepi cebine pa nägyepesi,
budre me pa nawenepesi, yepä cane ireclota me pa larpinantepene nesae bimu ingwe ca."

23 Yeesu puma cita ca iyeta biname bine jejemige egä, “Biname te liba singi cane cama
otnime, tabe miiji teemerage singi bine gawe me acrana, teeme baarge uli ne palace cabu
bimu gaabegabe acanena, siige cebine ingwe äcwi.
24 Ingle lui biname te ai gawecewe ireclota cäme tääpume yaapesaruge, tabe toraca
ireclota ne cire jääpänepi, yepä lui te ai gawecewe ireclota tääpume wälu cama ire jaatwuge
piiyepu singi lica cäme ime cabu acitame, tabe toraca ireclota ne cire yaapesarepi.
25 Yoo, biname te nuuja miiji ne lica cire jääpänepi, ngänu gyene tabe puu iyeta ai
gawecewe ne yaacatuge, yepä peei cabu ca teeme ireclota ne yaapesaruge.
26 Yoo, biname te liba ajiri birige cäme tääpume piiyepu cäme mene tääpume, piba cane lui
Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane teebine cire jäägyepene pui padare cane
liba jamyacu apaclyera cama cire tacnenutepene ai gawecewe me. Yoo, pui padare cabu
Aceji Babe me jamyacu apaclyera piiyepu iyeta mename seemo bime jamyacu apaclyera
cane cama cirege lenaja.
27 Cane toraca mene weebibine jijenininine egä ama poto lui cina jeclajutäjenemige,
teepi lica pagege budre äbita, ngälu teepi pa jääpänepesi Acejiyame te lipu biname bine
yaawademusi.”

Yeesu Mara Opo me Äbitige
(Matayo 17:1-8; Mareko 9:2-8)

28 Yoo, pama eit bimu ingwe ca Yeesu liba peei mene jaajemepi, tabe Peteru, Yoane,
Yakobu naabibine aacanänige podo cabu me irecu ätumutame.
29 Egäcäro tabe irecu ätumutige, teeme opo te piba mara me äbitige piiyepu teeme
cäbletääpe bulubulurage äbitige, paamlepamle pana.
30-31 Piba taatu neeneni biname cina cabucewe apaclyera cama puga teeme gome
taboclomtäsi. Teepi sasa mename biname Moose naabi Eliya tage. Teepi Yeesu cama mene
jiicemäsi egä teeme padare mameta ge budre päpäname Yerusalema babo cewe cabu je,
tabe lipu Acejiyame me singi pa jaawenepi biname bine ätityerame.
32 Yoo, Peteru piiyepu ten cama lui biname teepi ute opo pana aanajänige. Liba peei cabu
ca cängena alotneränänisi, piba Yeesu ne jamyacu apaclyera cama jepänänisi, piiyepu peei
neeneni biname bine jääpänänisi lui ten cama jeclajutäsi.
33 Pui neeneni liba mameta gegi Yeesu ne abmala, Peteru te piba Yeesu ne jejige
egä, “Abiberäja biname, cine miijirage gämi cama. Cine nesae matimati mete bine pa
yaarangemesi: yepä määme tääpume, yepä Moose tääpume, piiyepu yepä Eliya tääpume.”
Yoo, Peteru cängena umle lica ge tabe ngena mene jiicemige.
34 Tabe liba mene cabu jage, carbe te piba tädige, teebibine aacwabänige. Abiberäja bägrä
cina wälu me äbitininisi carbe te liba icwabemige teebibine.
35 Piba carbe cabu ca tagepogogo te tädige egä, “Ai lui cäme bägrä gyene, cane teebine
jejujine cäme kaakesea wawena tääpume. Weene teebine jitecijeye!”
36 Liba apirige pui tagepogogo te, teepi Yeesu ne taatu jepänänisi. Yoo, abiberäja bägrä
cina peei poto cidi me bojä me äbitininisi. Pui padare cabu teepi lica nuuja biname ne jaji
ngena ne bii jepänisi.

Yeesu Miiji Jewenige Niiya Cable cama Bägrä ne
(Matayo 17:14-18; Mareko 9:14-27)

37 Nuuja bimu teepi liba podo cabu ca täinetnänige, bucurage biname cina ten cama opopa
eyisi.
38 Biname tomi cabu ca yepä biname te babo tage cama Yeesu ne jejige egä, “Abiberäja
biname, cäme bägrä ne jepäni. Tabe lui cäme yepä taatu imäbägrä gyene.
39 Niiya cable te teebine liba joomluge ala abayename jaawenuge, piba tabe uumanu-
mana me läbituge, teeme tage cabu ca mote acwe cina täsuge. Cable te teebine jäje
joomlanuge, teeme tääpe ne iyeta sabe jaawenuge.
40 Cane määme abiberäja bägrä bine liga jaajemune pui cable ne äyeblingtame, siige teepi
äblicäco ge.”
41 Yeesu biname bine jejemige egä, “Weene ätrunga cäco biname gemi, weeme mule lui
niiyarage gyene! Luma ngälu padare cane miiji weene cama lenaja? Luma ngälu padare
cane miiji weeme ätrunga cäco mule päpäna?” Tabe piba pui biname ne jejige egä, “Bägrä
ne secani!”
42 Egäcäro bägrä te tädige, cable te teebine ijarige gawe cabu, tabe juumemige. Yeesu piba
niiya cable ne jejige äyeblingtame, imäbägrä ne miiji me jewenige, piba teeme babe bau me
ewecnistige.
43 Siige, iyeta biname cina mutäcäco äbitininisi Acejiyame me babo kokre name pi.

Yeesu Cäär̈i Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me
(Matayo 17:22-23; Mareko 9:30-32)

Yoo, biname cina mage ngene jotwananinisi Yeesu me mara mule poto cidi me,
44 piba Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Weene cängena ngene jotwananiniye ai mene poto cidi me: Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, teepi cebine biname bime ime cabu pa nacitepesi."
45 Yepä, abiberäja bägrä cina teeme mene ne opo lica ewatnisi, ingle teeme tääpume ämlitäneji pana ge pui mene, peei name pi teepi cängena umle lica ge, piiyepu teepi wälu ge teebine ätemlame.

Laasi Nyene Baborage
(Matayo 18:1-5; Mareko 9:33-37)

46 Abiberäja bägrä cina gije jebacitisi atraname egä laati te teeme cabu ca baborage pagege äbita.
47 Yeesu teeme ngene atwanena umle ge, peei name pi bägrä matikolä ne ala tosoglicige teeme opo gaabe je aclajutame.
48 Tabe piba abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Biname lui te apu matikolä bägrä ne jaawabluge cäme ngii cabu, tabe cuta nawabluge cebine; piiyepu biname lui te cebine nawabluge, tabe Acejiyame ne cuta jaawabluge lui te cebine nätyepuji. Yoo, weeme cabu ca lui te matikolä gyene biname bime opo gaabe, tabe sine baborage Acejiyame me opo gaabe."

Lui te Mibibine Lica Nicisär̈mutininuge, Tabe Lui Mime tääpu Myene
(Mareko 9:38-40)

49 Yoane te piba jejige egä, "Abiberäja biname, cine biname ne jepänisi lui te niiya cable bine yääyecräjemuge määme ngii cabu. Cine teebine jejisi peei mule ne abmalame, ingle tabe lica mine cama labasutuge."
50 Yeesu piba Yoane piiyepu nuuja abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Teebine gone jiibuye, ingle biname lui te mibibine lica nicisär̈mutininuge, tabe lui mime tääpu myene."

Yepä Cewe Samariya Gawe cabu, Puma Biname cina Yeesu ne Jigyisi

51 Yoo, Yeesu me acnenuta padare cabucewe me seeji mameta me täbitige, tabe ngene piba jotwige Yerusalema me otnime, siige abyemärige.
52 Tabe biname bine niinäce gaabe me jityepemige Samariya gawe cabu yepä cewe me teeme lenaja puupu ne amacetnäjame.
53 Yepä, pui cewe biname cina singi lica ge teebibine puupu ceerame, ingle teepi umle ge egä tabe mara iiwäreja mule tääpume Yerusalema me ädenige.
54 Yoo, abiberäja bägrä Yakobu naabi Yoane liba peei ägyi mule ne jepänäsi, teepi claabe cama jejäsi egä, "Yageyame, nää maane singi gäte cine Acejiyame ne awejename muye ne ätyepame ai biname bine aglecame?"
55 Yepä, Yeesu atadrengtige, teeme abiberäja bägrä bine jejemige pepu mene gone iicemame.
56 Puma cita ca teepi iyeta abyemärinisi nuuja cewe otnime.

Mene Yeesu ne Ingwe Äcwi poto cidi me
(Matayo 8:19-22)

57 Teepi liba teeme gaabe cabu otninisi, yepä biname te Yeesu ne jejige egä, "Ngänu gyene maane liiyeme ädenite, cane määme ingwe ädenine!"
58 Yeesu teebine jejige egä, "Poks bime bora piti nemi lenaja tääpume, piiyepu ele bime mete uli cabu piti nemi, yepä cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cäme tääpume puupu lica gyene cäme mope acitame. Nää, maane singi gäte pepu otnetnejame cane cama ireclota tääpume?"
59 Yeesu piba nuuja biname ne jejige egä, "Tädi, cane cama otnime,"
Yepä, pui biname te jejige egä, "Babo biname, cane singi gäne meebine ingwe äcwime, yepä cane lipu gäne niinäce otni cäme babe ne gape acitame?"
60 Yeesu teebine jejige egä, "Laati bemi seemo ireclota cabu budre, teeme tääpume ebmalepi budre biname bine gape cabu acraname; yepä maane ädi, biname bine jajanename Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge."
61 Nuuja biname te jejige, "Babo biname, cane maane cama ädenine, yepä cane niinäce cäme binamewale bine yewo tawenemene."
62 Yeesu teebine jejige egä, "Lui biname te gije labacituge gawe ängwädname cooso piiyepu ängwädna gwidape cama, piba latadrengtuge ingwe gaabe ireme, tabe miiji biname lica birige Acejiyame me biname bine waadena kaakesea tääpume."

10

Yeesu Sebentituu Biname bine Jityepäjemige

1 Yoo, peei ingwe ca Yeesu sebentituu biname bine jejäcremige, neeneni neeneni jityepäjemige niinäce otnime iyeta cewe tabe liiyeme singi ingwe ca otnime.
2 Tabe teebibine jejemige egä, “Ai padare lui epu pana calwacupi gyene liiyepu, deedei luma bucurage, yepä kaakesea biname nesae gemi pui deedei waadename. Miiji Yageyame ne awejena egä tabe kaakesea biname bine pa jäätyepemepi biname bine teeme bau me waadename.
3 Äte naaclege! Cane weebibine maamoi plongo pana jityepininine, girigale drego pana biname cina luma icrajenige.
4 Gone rarekaake waadena, cuta diiba piiyepu ernge gwidape gone waadena. Awabla je gone aclajutame gaabe cabu.
5 Weene lui mete me labacitinuye, niinäce jiicuye egä, ‘Poode yaanajege iyeta ai mete biname cabu.’
6 Yoo, biname liba pisi nyene lui te singi poode cama lenajame, pui poode te piba teeme bau yaanajuge, yepä liba puma pepu biname lica gyene, peei poode te piba pa tacnenutepi weeme cabu me.
7 Weene pui yepä mete cabu pa inajipi, gone mete maramara cabu waatninuye. Lipu deedei piiyepu niiye bine teepi icärininusi, weene miiji gemi peei bine ärwäja piiyepu änäja, ingle biname miiji gemi daremu ne päpäna teeme kaakesea cabu ca.
8 Yoo, weene liba nuuja cewe me labacitinuye, piiyepu pui cewe biname cina weebibine jiwablininusi, teepi lipu deedei icärininusi, peei bine yäärwäjuye.
9 Pita biname bine miiji me jaawenemuye pui cewe cabu, piiyepu biname bine jaajemuye egä, ‘Acejiyame mameta gyene weebibine waadename.’
10 Yepä, weene liba cewe me labacitinuye, piiyepu cewe biname cina liba lica jiwablininusi, piba cewe gaabe cabu jiclajutinuge, piba jaajemuye egä,
11 ‘Cine weeme cewe tuuwe bine jiglubäjenemisi cime ernge cabu ca awabame egä pepu ätecija cäco mule lui miiji lica gyene. Yepä, weene ngene gone ätrimela egä Acejiyame mameta ge weebibine waadename, yepä weene peei ne bii jigyiye.’
12 Siige, cane weebibine umle jiweninininine egä atrana bimu cabu Acejiyame me daremu pui cewe tääpume mäpurage cirege äbita Sodoma cewe me daremu cabu ca.”

Ätrunga cäco Cewe poto cidi me
(Matayo 11:20-24)

13 “Korasine cewe biname, babo niiyarage cirege weeme tääpume! Betesaida cewe biname cuta piiyepu, babo niiyarage cirege weeme tääpume! Cane lui ciitaca mule bine ituge wawena weeme bau me, liba peei bine Turo piiyepu Sidona cewe biname bime bau me cire jaawenemejine, teepi teeme niiya mule bine cire yaabmalecmejisi, cäme bau cire tatatrongärinejisi. Teepi ragre cire lasigrärinejisi, piiyepu mriibe ca cire lapyacinejisi awabudnitame egä teepi ituge abmaläcema teeme niiya mule bine. Puu weene te ciitaca mule bine ituge päpäna, yepä weene licarage cäme bau me tatatrongäripeye.
14 Yoo, atrana bimu cabu Acejiyame me owecu Turo piiyepu Sidona cewe biname bime tääpume baborage cirege äbita, teeme owecu cabu ca Korasine piiyepu Betesaida cewe biname bime tääpume.
15 Cuta weene Kaprenauma cewe biname, nää weene toraca apu jingenininige egä Acejiyame te weebibine cabu me jiweninininige? Eewe, weene gawerage me cirege otni, niiya puupu cabu me, weeme ätrunga cäco mule name pi.”
16 Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Yoo, lui cina weeme mene jitecijinusi, teepi cuta cebine nätecijusi, piiyepu weebibine lui cina jigyinusi, teepi cuta cebine nägyusi, cuta piiyepu lui cina cebine nägyusi, teepi cuta teebine jäägyusi lui te cebine itu nätyepuji.”

Sebentituu Biname cina Täcnärininisi

17 Siige, pui sebentituu biname Yeesu lui bine jäätyepemepi, teepi ngenecu gege cama täcnärininisi, Yeesu ne jejisi egä, “Niiya cable cina biname bime cabu ca läyeblinginusi, cine liba teebibine määme ngii cama jaajemusi!”
18 Yeesu teebibine jejemige egä, “Yoo, cane Satani ne jääpänepene, tabe paamlepamle pana saatramepi cabucewe cabu ca.
19 Nätecijeye, cane weebibine kokre ituge ceera uutrutame mime cubuyame Satani cabu ca. Weene ibibi gemi cobyame piiyepu potetagetage cabu otni; nuuja gwidape te äblicäco weebibine niiya wawena.

20 Yoo, weene gege gemi, ingle weeme mene te niiya cable bine yääyeblengemuge, yepä
nuuja gwidape baborage gyene peei cabu ca. Weene miiji baborage ngenecu gege
läbitininuye, ingle naace gyene weeme ngii oogäräneji piti nemi cabucewe je Acejiyame
bau."

Yeesu Eso Ecärige Teeme Cabucewe Babe ne
(Matayo 11:25-27; 13:16-17)

21 Yoo, pui padare cabu Aceji Seemo te babo ngenecu gege me jewenige Yeesu ne. Yeesu
jejige egä, "Cäme Babe, maane lui Yageyame gäte cabucewe piiyepu gawecewe tääpume.
Cane meebine babo eso näącärenine naace tääpume egä maane ai gwidape bine ituge
ämletna umle biname piiyepu miijimiji mopemuli biname bime bau ca, siige abiberäja cäco
biname bime bau me ituge aboclomäja. Yoo, Babe, peei lui määme miijirage singi gyene."
22 Yeesu puma cita ca biname bine jejemige egä, "Cäme Babe te iyeta gwidape itu
saabmalemepi cäme ime cabu me. Nuuja biname te umle lica gyene cäme tääpume, cane
lui Aceji Bägrä gäne, yepä Babe taatu umle gyene. Piiyepu nuuja biname te umle lica
gyene Aceji Babe tääpume, yepä cane teeme Bägrä taatu umle gäne, cuta piiyepu lui biname
tääpume cane singi teebine aboclom-ta, teepi taatu umle gemi."
23 Yeesu piba atatrongtige teeme abiberäja bägrä bime bau me, teebibine taatu jejemige
egä, "Babo ngenecu miiji weeme tääpume lui cina ai gwidape bine irecu ca jepänenemiye.
24 Cane weebibine jijenininine egä sasa cabu ca bucurage mename biname piiyepu mope
biname cina babo singi ge päpäname, weene page lui mule bine jepänenemiye, yepä teepi lica
itu jepänemujisi, piiyepu teepi babo singi ge ätecijame weene page lui mene itecijenenige,
yepä lica itu itecijinuji."

Ngene ca Agli Mene Samariya Biname me Miiji Mule poto cidi me

25 Yepä cotre abiberäja biname te Yeesu gome jeclajutige. Tabe singi Yeesu me abiberäja
ne apicetnerame, peei name pi itemlige egä, "Abiberäja biname, cane miiji ngena ne
wawena iyeteta ireclota ne päpäname?"
26 Yeesu teebine jejige egä, "Oogäräneji Mene te lipu jiicenige? Maane ngena mene bine
peei cabu yaacnemute?"
27 Pui biname te jejige egä, " 'Biname te miiji Acejiyame teeme Yageyame tääpume singi
iyeta teeme ngenecu cama, iyeta teeme seemo cama, iyeta teeme kokre cama, piiyepu iyeta
teeme ngene atwanena cama,' piiyepu, 'biname te miiji teeme nuuja biname ne yepä pana
singi cama jaawenuge tabe lipu singi cama teemämu lasicnantuge." '
28 Yeesu jejige egä, "Määme mene conocäco gyene. Peei ne liba jaawenute, maane piba
iyeteta ireclota cire jepänepi."
29 Yepä, pui cotre abiberäja biname te singi teeme mene conocäco me wawename biname
bime opo gaabe, peei name pi tabe Yeesu ne cäär̈i itemlige egä, "Cane miiji lui biname
tääpume pepu wawena?"
30 Yeesu teebine ngene ca agli mene ca umle jewenige apu egä, "Yoo, yepä biname te
äduji Yerusalema ca Yeriko me. Gaabe cabu ero biname cina teebine joomlisi, iyeta teeme
gwidape bine jiirecimisi, teebine eglisi, gaabe gome ebmalisi ejijejija.
31 Yepä iiwäreja biname te pui gaabe cabu ädige, liba biname ne jepänige ätwitäneji, gaabe
nuuja poto ca ädige.
32 Cuta yepä iiwäreja biname me ätitye-rayame te ädige, pui biname ne liba jepä-nige,
mameta me ädige ireme, piba gaabe ne jecläänu-tige, nuuja poto ca ädige.
33 Puma cita ca yepä Samariya gawe biname te pui gaabe cabu cuta ädige, liba pui bina-
me ne dupe cama jepänige, siige babo owecu me äbitige.
34 Tabe teeme bau me ädige, olibi migi piiyepu waina niiye dupe cabu icranemige, piba
cäbletääpe pläsu ca jetäyemige dupe bine. Tabe piba pui dupe biname ne teeme dongki cabu
etecwamtige, otnetneja biname bime mete me ecanige. Tabe puga teebine ire jetwige.
35 Nuuja bimu tabe neeneni silba rarekaake bine aasatige, pui otnetneja mete ire atwi
biname ne ecärige, jejige, 'Peei biname ne cängena ire jetwepi! Ai rarekaake liba ibibi lica
gyene, cane cerämu meebine pa näącärepene, cane liba ai gaabe cabu pagege acnenuta.' "
36 Siige, Yeesu puma cita ca cotre abiberäja biname ne itemlige egä, "Lipu gyene määme
ngene atwanena? Pui nesae biname cabu ca laati te dupe biname ne toraca biname me
jewenige?"
37 Cotre abiberäja biname te jejige egä, "Pui biname lui te teebine owecu cama itityärige."
Yeesu jejige egä, "Maane ädi, pepu pana mule bine jaawenemute!"

Yeesu Maareta Mariya naabibine Äädärige

38 Yoo, Yeesu teeme abiberäja bägrä cama gaabe cabu liba eclige, yepä cewe me atyarige.
Puga yepä magebi ngii Maareta teebine teeme mete cabu jewablige.

39 Teeme maade Mariya puga ge. Tabe Yeesu gome adnatige, iyeta teeme abiberäja mene
cängena utecijige.
40 Yepä, Maareta iyeta teeme maramara mete kaakesea name pi ngenecu mäpu me
äbitige, puma cita ca Yeesu bau me oclige, jejige egä, “Yageyame, maane lica jepänite egä
cäme maade te iyeta kaakesea cäme bau me sebmalemige? Teebine joji cebine ätityerame!”
41 Siige, Yageyame teebine jojige egä, “Maareta, Maareta, bucurage gwidape cina mee-
bine ngenecu mäpu me naawenenisi,
42 yepä pisi nyene yepä taatu baborage gwidape. Mariya peei miiji gwidape bii jepänige,
siige peei ne lica gyene teeme bau ca uutecra.”

11

Yeesu me Abiberäja Irecu Ätumuta poto cidi me
(Matayo 6:9-13; 7:7-11)

1 Nuuja taje Yeesu Acejiyame bau me irecu ätumutige yepä cewe cabu. Teeme
irecu ätumuta liba siige, yepä teeme abiberäja bägrä te teebine jejige egä, “Yageyame,
nibiberäjinini cibibine irecu ätumutame, Yoane teeme abiberäja bägrä bine lipu itu se-
biberäjemumi.”
2 Yeesu piba teebibine jejemige egä, “Weene liba irecu lätimutinuye, apu jiicemuye egä:
‘Babe,
Määme miijirage ngii ne opo gaabe me naacitesi.
Maane tädepi biname bine waadename.
3 Cime bimu gaabegabe deedei nicäranipi.
4 Cime niiya mule bine yääyeblengemute.
Iyeta nuuja biname bime niiya mule cime tääpume cine cuta iyeblengemepi cime
ngene atwanena cabu ca.
Cuta gone cibibine niwadininute mäpurage apicetnära cabu me.’ ”
5 Siige, Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine ngene ca agli mene jejemige egä, “Pama
weeme yepä te teeme biname bau me läduge ciiye duusa, teebine jaajuge egä, ‘Cäme
biname, maane nesae buluduu watata näcäri.
6 Cäme yepä biname te teeme gaabe cabu ca bii tatyaramtige. Cäme nuuja deedei lica
gemi teebine ceerame.’
7 Yoo, määme biname te mete cabu ca piba meebine naajuge egä, ‘Gone cebine sabe
nawenute, ingle cime grana armeji gyene; cine iyeta bägrä cama ute puupu cabu temi.
Cane äblicäco gäne arpinenta määme singi gwidape ceerame.’
8 Yoo, ngänu gyene tabe teeme biname ge, tabe singi lica ciiye duusa arpinentame
buluduu ceerame, yepä cane weebibine jijenininine egä, tabe pa larpinantege iyeta teeme
singi gwidape ceerame, pui nuuja te liba ajiri lica teebine jäje ätineräja.
9 Yoo, peei name pi cane weebibine jijenininine: Acejiyame ne itinäreye, tabe pa icäripi;
jirngeye, weene pa jepänepeye; eyäjeye, piba Acejiyame te gaabe pa jiitnepi weeme tääpume.
10 Ingle iyeta lui cina yäätinärusi, teebibine yäącäremusi; lui cina jäärngusi, teepi jääpänusi;
piiyepu lui cina yääyäjusi, gaabe teeme tääpume jiitnusi.
11 Yoo, weene lui babe gemi, weeme bägrä cina liba cibu tääpume jaji, weeme nuuja te
licarage teeme bägrä ne niiyarage cobyame ne ceera.
12 Coo, tabe liba paulo kuu tääpume jaji, weeme nuuja te licarage potetagetage ne ceera.
13 Toraca gyene, weene miiji biname lica gemi, yepä weene umle gemi miiji gwidape
taatu bägrä bine ceera. Siige, mime Babe cabucewe je lui miijirage gyene iyeta biname
cabu ca, tabe Aceji Seemo toraca pa täätyepepi teeme bau me lui cina teebine yäätineräjusi.

Yeesu piiyepu Beelsebul, Satani ca Lui ne Cuta Einenisi
(Matayo 12:22-30; Mareko 3:20-27)

14 Yeesu te yepä niiya cable ne biname cabu ca iyecräjige. Pui cable te äblicäco mene
iicana, peei name pi liba asatige, tabe pui biname te piba gije abacitige mene iicaname.
Tomi cabu lui biname cina mutäcäco äbitininisi,
15 yepä poto cina walya mene jiicisi egä, “Beelsebul lui niiya cable bime mopeyame
gyene, tabe te teebine kokre ecäranenige niiya cable bine äyecrejame.”
16 Yoo, nuuja biname cina singi Yeesu me kokre ne apicetne-rame, peei name pi teebine
jejisi mara ciitaca mule wawename, awabame teeme kokre liba Acejiyame bau ca täduge.
17 Yepä, Yeesu teeme ngene atwanena umle äbitige, teebibine jejemige egä, “Nuuja gawe
biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi wata lapirininusi, cuta piiyepu
ingle biname cina liba teemeteme labelaninusi cubu me, peei ingle te wata lapiruge.
18 Peei name pi Satani me niiya cable cina liba maramara tomi cabu läbitininusi, teeme-
teme laglinusi, Satani me waadena mule te piba lipulipu kokre lenaja? Yoo, weene apu

jiicemuye egä Beelsebul, lui ne Satani ca yaainusi, tabe te cebine kokre näcäruge teeme
niiya cable bine äyecrejame. Peei toraca lica gyene, ingle Satani singi lica gyene teeme niiya
cable bine biname cabu ca äyecrejame.
19 Yoo, poto weeme abiberäja bägrä cina niiya cable bine cuta yääyecräjemusi. Luma
cita ca teeme kokre peei mule ne wawename? Licarage Beelsebul bau ca. Peei name pi
weemerage abiberäja bägrä cina jaawabudnitusi egä weeme mene cäme poto cidi me lui
conocono gyene.
20 Eewe, cäme kokre lui Beelsebul, coo Satani, bau ca lica gyene. Cäme kokre niiya cable
bine äyecrejame lui Acejiyame me ime cabu ca gyene. Peei kokre te jaawabudnituge egä
Acejiyame me biname bine waadena mule te ituge atyaramta weeme bau me.
21 "Yoo, Satani te apu pana gyene kokre biname, lui te teeme cubu gwidape cama teeme
mete gome ire cama yaanajuge, siige iyeta teeme gwidape cängena yaacrajuge,
22 yepä cane lui te teeme cabu ca kokre gyene, cane liba teebine joomlune, cubu cama
yuutrutune, iyeta teeme cubu gwidape bine piba juutecrune, tabe lui bine jäätrungemuge,
siige teeme ero ca awadäneji gwidape bine piba jaabelanemune.
23 "Yoo, laati te cäme biname lica gyene, tabe cebine näcisärmutuge; piiyepu laati te cäme
bau me lica taabasecretni-muge, tabe yaaplidnäremuge.

Yeesu me Mene Niiya Cable me Acnenuta poto cidi me
(Matayo 12:43-45)

24 "Yoo, niiya cable te liba biname cabu ca lasatuge, tabe niiye cäco cewe cabu ta
waatnetnäjuge, puupu ne jäärnguge ngene oocaname. Liba lica jääpänuge, tabe jiicuge egä,
'Cane acnenine piiyeme, cane lui mete ne sebmalumene.'
25 Tabe siige lacnuge, mete ne jääpänuge lui apretnäneji piiyepu cängena acranäneji ge.
26 Tabe piba läduge seben mage niiyarage cable bine arwojame, siige teepi iyeta saacluge
pui biname cabu lenajame. Niinäce pui biname miiji lica birige, yepä page tabe siige mage
niiyarage me läbituge."

Toraca Gege

27 Yeesu liba pui mene bine jiicemige, biname tomi cabu ca yepä magebi te babo tage ca
jejige egä, "Gege gwene pui magebi lui te meebine itu naplimluji, ngame näcäranuji!"
28 Yeesu teebine jojige egä, "Teepi toraca gege gemi lui cina Acejiyame me mene cängena
yäätecijemuge piiyepu jaawenusi."

Biname cina Singi Ge Yeesu Ciitaca Mule Wawename
(Matayo 12:38-42)

29 Biname cina Yeesu gome liba tomi yootisi, tabe piba teebibine jejemige egä, "Weene
lipu niiyarage biname gemi page ai padare cabu lui cina ireclota gemi! Weene singi gemi
cäme bau ca ciitaca mule ne päpäname, yepä weene nuuja ciitaca mule ne lica pa jepänepeye,
yepä taatu Acejiyame me mename biname Yoona tääpume lipu mule te äbituji, peei ne pa
jääpänepesi.
30 Yoo, Yoona tääpume lipu ituge äbita, peei te Ninewa biname bime tääpume itu jewabud-
nituji egä teeme mene lui Acejiyame bau ca ge. Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname
me äbitujine, cäme tääpume lipu pagege äbita, peei te pa jaawabudnitepi egä cäme mene ai
padare cabu lui Acejiyame bau ca gyene.
31 Yoo, atrana bimu cabu Siiba gawe mope magebi lui sasa padare cabu onajuji, teebine
liba weene cama cire twaarpinantepi atrana tääpume, tabe weebibine cire jiwabipi egä
weene ätecija cäco biname gemi, ingle tabe mage cudecewe ca tocluji uule poto ca Solomona
me umle mene ätecijame. Yoo, cane weebibine jijenininine egä cane age säne baborage
Solomona cabu ca.
32 Yoo, atrana bimu cabu Ninewa cewe biname cina cirege abujenga, weebibine
cire jiwabipesi egä weene ätecija cäco gemi, ingle teepi te niiya mule cabu ca itu tata-
trongärininujisi, liba Yoona me mene itecijemuji. Yoo, cane age säne baborage Yoona cabu
ca, yepä weene singi lica gemi cäme mene ätecijame!"

Irecu Lui Tääpe me Lampa Gegi
(Matayo 5:15; 6:22-23)

33 Nuuja biname te lica lampa ne jaabotuge piba yäämlituge, coo diiba ca yäätrugäruge,
yepä tabe cabu me yaatecwantuge. Piba biname cina apaclyera ne jääpänusi mete cabu
me, liba yääbäcnusi.
34 Yoo, irecu lui lampa pana gegi tääpe tääpume. Määme irecu liba miiji birige, määme
tääpe te, iyeta apaclyera taatu birige, yepä määme irecu liba niiya birige, määme tääpe te
cuta krokeciiye cabu yaanajuge.
35 Yoo, cängena ire egä määme cabu lui apaclyera te lica krokeciiye gyene.

36 Siige, määme cabu apaclyera te liba babo läbituge, piiyepu määme cabu nuuja krokeciiye liba lica birige, piba määme ireclota iyeta lui apaclyera cabu birige, epu pana apaclyera te lampa cabu ca meebine lipu naapaclyäruge.

Parisea Sigu Biname piiyepu Cotre Abiberäja Biname bime Mule poto cidi me (Matayo 23:1-36; Mareko 12:38-40)

37 Yeesu pui mene bine liba epiremige, yepä Parisea sigu biname te teebine ala tesoglicige ten cama matikolä deedei äbitame. Siige, Yeesu teeme mete me abacitige, deedei tääpume adnatige.
38 Pui Parisea sigu biname älu te jitige, liba jepänige egä Yeesu lica bäcisäjige ingwe ca piba deedei äbitame, Parisea biname bime mule liiyepu.
39 Peei name pi Yageyame teebine jejige egä, “Yoo, weene Parisea biname cina weeme tääpe cängena jäächisäjemuye, piiyepu weeme niiye kwäye piiyepu deedei kwäye liiyepu kaakepoto bine jäächisäjemuye, yepä weeme trupa ngalebora niiya singisingi piiyepu conocono piti nemi.
40 Weene buduma gemi! Acejiyame lui te weeme tääpe bine ituge wawena, tabe cuta weeme trupa bine ituge wawena.
41 Yepä, weeme kwäye ngalebora ngena piti nemi, ecäremepeye owecumete biname bine, siige iyeta jugi cäco pa läbitepi weeme tääpume.
42 Yoo, Parisea biname, mage mäpu cirege weeme tääpume! Weene Acejiyame ne yepä yäächäruye weeme iyeta ten deedei mite wawena laame ngii minti, ruu, piiyepu lija nuuja laame cabu ca, ngänu gyene Cotre cabu pui mule lui baborage lica gyene. Yepä, weene lica jaawenemuye lui Cotre mule modamoda gemi apu egä iyeta biname bine yepä pana ire jaatwemuye, piiyepu toraca singi läbitininuye Acejiyame tääpume. Weene miiji ai modamoda mule bine wawenetnäja, cuta gone ngene ätrimela poto matimati mule bine wawenetnäjame.
43 Parisea biname, mage mäpu cirege weeme tääpume! Weene singi modamoda biname bime puupu cabu adnaterame abasecre-tna mete cabu, piiyepu weene singi gemi biname cina weebibine awablame aletna puupu cabu.
44 Weene mäpu cirege päpäna, ingle weene epu pana gemi gape liiyepu lui gawe cabu ämlitäneji yaanajuge. Lui biname cina peei cabu waatninusi, teepi nuuja umle lica gemi egä ocwäwäneji gwidape pisi nyene gawe bora. Pepu pana, biname lui cina weeme mameta me otni, teepi nuuja umle lica gemi egä ngalebora weene niiya gemi.”
45 Puma cita ca yepä cotre abiberäja biname te jejige egä, “Abiberäja biname, määme mene te cuta cibibine ngenecu mäpu me niwenininige!”
46 Yeesu jejemige teebibine egä, “Yoo, cotre abiberäja biname, weene cuta piiyepu mage mäpu cirege päpäna. Weene biname bine mäpu me jaawenemuye weeme bucurage cotre liba teebibine owecu cäco yäächäremuye, yepä weene singi lica teebibine ätityerame peei cotre bine cängena wawenecame.
47 Yoo, mage mäpu cirege weeme tääpume! Weene miijimiji kula caale bine yaarangemuye Acejiyame me sasa mename biname bine ngene apecname, puirage mename biname weeme kaakesaare cina lui bine itu eglecimujisi.
48 Page weeme mule mara lica gyene weeme kaakesaare bime cabu ca. Teepi mename biname itu eglecimujisi, cuta page weene pui mename biname bime ngene apecna kula bine jaawenemuye.
49 Yoo, Acejiyame umle cama itu jiicemuji egä, ‘Cane maramara mename biname bine teeme bau pa jäätyepemepene. Poto bine teepi niiya pa jaawenemepesi; poto bine budre me pa yaaglecemepesi.’
50 Yoo, weene lui gemi ireclota cama page, weene pui mäpu daremu cirege päpäna iyeta mename biname bime agleca tääpume piiyepu teeme uudi apira tääpume agedna padare cabu ca ngälu page.
51 Abela lui niinäce biname ge lui ne budre egluji, siige puma cita ca agleca mule te enajuji ngälu Sakariya ne budre me eglujisi iiwäreja mete piiyepu iiwäreja dade cole puupu cabu je. Yoo, cane weebibine jijenininine egä page lui biname cina icrajinige, teepi te iyeta ai agleca tääpume daremu ne cire jääpänepesi!
52 Yoo, cotre abiberäja biname, mage mäpu cirege weeme tääpume! Weene gaabe ne ituge armi biname cina Acejiyame me singi toraca umle äbitame. Weene weemämu lica umle äbita, piiyepu weene biname bine jiibemuye lui cina singi gemi umle äbitame!”
53 Siige, teeme mene liba epiremige, Yeesu pui mete ne sebma-lige. Cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname cina teebine jimugetnisi. Pui padare cabu ca teepi bucurage maramara gwidape poto cidi me itemläjisi,

54 ingle teepi singi teebine giri acita yepä conocono mene iicaname, piba pui cabu ca
teebine oomlaname.

12

Yeesu Mene Jejemige Walya Biname poto cidi me
(Matayo 10:26-27)

1 Pui padare cabu bucurage tausen biname cina abasecretnige; teepi tomi cabu
ädudnecäjininisi. Siige, Yeesu niinäce teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Weene
walya mule gone, ai Parisea sigu biname liiyepu. Uutneca gwidape te buluduu ne lipu
joomluge, siige iyeta poto ta juutnecuge, pepu pana walya mule te biname me ireclota ne
iyeta joomluge.
2 Weene äblicäco walya mule cabu iyeteta lenaja. Ngena gyene ämlitäneji, pagege pajecu
me äbita; ngena gemi ogä, pagege awabudnäja.
3 Yoo, lui mene bine weene krokeciiye cabu jiicemuye, biname cina bimu cabu pa
yäätecijemepi, piiyepu mete bora weene siiyä mene ca biname me tablame cabu ngena ituge
jaji, mete toro cabu ca pagege jajanena."

Laati tääpume Miiji Wälu
(Matayo 10:28-31)

4 "Cäme binamewale, cane weebibine jijenininine egä, "Wälu gone biname tääpume.
Biname te nuuja biname ne yaagluge, yepä budre ingwe ca tabe äblicäco pui biname ne
nuuja niiya wawena.
5 Pätä, weene miiji Acejiyame tääpume wälu, ingle teeme kokre pisi nyene biname me
budre ingwe gaabe ca teeme seemo ne cuta niiya puupu cabu me ajarame. Yoo, peei name
pi cane weebibine jijenininine egä weene miiji Acejiyame tääpume wälu.
6 Yoo, faib matimati ele bine biname cina jaaletnemusi neeneni cäsäcäsä rarekaake ca,
yepä Acejiyame te lica yepä pui ele poto cidi me ngene jäätrimaluge.
7 Yoo, tabe cuta weeme poto cidi me iyeta umle gyene; tabe umle weeme edingäli
lija gemi. Peei name pi weene wälu gone, ingle Acejiyame me singi weeme tääpume lui
baborage gyene teeme ele tääpume singi cabu ca."

Wälu Gone Keriso poto cidi me Mene Jajanename
(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 "Cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane weebibine jijenininine
egä lui biname te biname bime sobe cabu jaajemuge egä, 'Cane Yeesu Keriso me biname
gäne,' cane te Acejiyame me mename seemo bine pa jaajemepene pui biname poto cidi me
egä, 'Tabe cäme biname gyene.'
9 Yepä, lui biname te cebine biname bime sobe cabu nainuge, cane cuta teebine pa
jaainepene Acejiyame me mename seemo bime opo gaabe je.
10 Yoo, lui biname te cebine näcisecräjuge, cane lui Acejiyame bau ca tädujine, biname
me äbitujine, Acejiyame pui niiya ne cirege äyeblingta, yepä lui biname te niiyarage mene
jiicemuge Aceji Seemo poto cidi me, peei niiya ne lica cirege äyeblingta.
11 Yoo, weebibine liba ablaweja tääpume iwadininusi abasecre-tna mete cabu me, coo
nuuja mope biname bime opo gaabe je, piba bucurage ngene atwanena gone egä, 'Cane
ngena mene pa jaajemepene?' coo, 'Cane lipu gäne daremu mene awecnistame?'
12 Ingle naace gyene Aceji Seemo pui padare cabu meebine mene pa icäripi iicemame."

Ngene ca Agli Mene Yepä Buduma Mule Dogwe Biname poto cidi me

13 Tomi cabu ca yepä biname te piba jejige egä, "Abiberäja biname, cäme naane ne jeji
cäme tääpume abelename cime babe te lui gwidape bine itu saabmalemepi!"
14 Yeesu teebine jejige egä, "Nuuja biname te lica cebine najepi weeme ablaweja biname
coo atrana biname me äbitame. Gone cebine najute gwidape bine abelename weeme
tääpume."
15 Tabe puma cita ca iyeta biname bine jejemige egä, "Cängena ire, gone singisingi
läbitininuye bucurage maramara gwidape tääpume, ingle biname me ireclota baborage
gyene gwidape cabu ca, ngänu gemi teeme peei gwidape lipu bucurage."
16 Tabe piba teebibine jejemige ai ngene ca agli mene egä, "Yepä gwidape dogwe biname
te yaanajepi. Teeme gawe cabu bucurage deedei cina luutipesi.
17 Tabe ngene jwaatwananepi egä, 'Cane ngena pa jaawenepene, ingle cäme cumä
tääpume mete ibibi lica gemi iyeta ai deedei bine äbäcname?'
18 Tabe piba jiicige egä, 'Cane apu pa jaawenene! Cane cumä tääpume mete bine pa
jiitnemepene, piba cuta modamoda bine pa yaarangemepene. Iyeta cäme calwa-cupi
deedei piiyepu cäme nuuja gwidape bine peei cabu pa yääbäcnemepene cumä tääpume.

19 Piba cane cämämu pa jiicepene egä, “Cäme gwidape bucurage gemi, ibibi gemi poto
kämäge tääpume. Cane ngene pa loocepene, deedei äbitame, niiye nanime, gege taatu
lenajame.” ’
20 Yepä, Acejiyame teebine jejige, ‘Maane buduma gäte! Ai ciiye cabu määme ireclota te
apirenige. Iyeta gwidape maane lui määme tääpume tomitomi tewenemumete, baa laati te
pa yaawademepi?’ ”
21 Yeesu pui mene ne epirige egä, “Pepu pana pa läbitepi teeme tääpume lui cina gwidape
tomitomi äbitininisi, yepä gwidape singisingi name pi, teeme padare lica gyene Acejiyame
tääpume.

Acejiyame ne Jäätrunguye Weeme Bimu Gaabegabe Deedei piiyepu Gwidape tääpume
(Matayo 6:25-34)

22 Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Yoo, peei name pi ngenecu
mäpu gone läbitininuye weeme ireclota tääpume ngena yaarwuye, coo weeme tääpe tääpume
ngena lasigrärinuye.
23 Ingle naace gyene weeme ireclota lui baborage gyene deedei cabu ca, piiyepu weeme
tääpe baborage gyene cäbletääpe cabu ca.
24 Yoo, sändäyame bine jepänemeye. Teepi gije lica yäätemusi, lica yäärucnemusi, teeme
nuuja puupu lica ge deedei cumä tääpume acraname, yepä Acejiyame te teebibine cängena
ire jetwenenemige. Yoo, ele cabu ca weene modamoda gemi Acejiyame me ngene
atwanena cabu!
25 Nää, weene ibibi gemi weeme ireclota yepä bimu cerämu leca me wawena weeme
bucurage ngene atwanena cabu ca? Weene äblicäco!
26 Yoo, weeme bucurage ngene atwanena liba ibibi lica ai matikolä gwidape wawename,
piba ngeno me bucurage ngene atwanena iyeta nuuja gwidape poto cidi me?
27 Baace popo bine jepänemeye teepi lipu uutenininisi miijirage. Teepi kaakesea lica
jaawenemusi, coo piiyepu cäbletääpe lica yaaterutäjemusi. Yepä, cane weebibine jijenini-
nine egä ngänu gyene mope biname Solomona puu jamyacurage cäbletääpe ca abasogäruji,
yepä tabe epu miiji opo lica äbituji ai baace popo bime yepä te liiyepu.
28 Acejiyame te liba apu yaabasogäremuge baace bine, lui cina page luutinusi, ciiyeciye
siige muye cabu me yiisabemusi, egäsu tabe cuta weebibine isigreräjininuge cäbletääpe ca.
Weeme ätrunga lipu matimati gemi!
29 Weeme ngenecu gone deedei piiyepu niiye cabu me yaacranemuye; gonerage ngenecu
mäpu me äbita.
30 Acejiyame umle cäco biname teepi te jäärngemusi iyeta ai gwidape bine, yepä weeme
Cabucewe je Babe te umle gyene egä weeme singi piti nemi ai gwidape tääpume.
31 Pätä weene miiji äbitipeye tabe te weebibine waadename, siige tabe cuta weeme singi
gwidape bine pa icäranipi.”

Gone Gwidape bine Yaatomlicmuye Ai Gawecewe cabu
(Matayo 6:19-21)

32 Yeesu jejemige egä, “Weene lui epu pana matikolä maamoi tomi, yepä wälu gone, ingle
weeme Babe gege gyene weebibine piiyeme waadename.
33 Weene gwidape bine yaacranemuye aletna tääpume, siige pui cabu ca lui rarekaake
owecumete biname bine yäącäremuye. Yoo, rarekaake äbäcna diiba cina sasa me läbitininusi;
ai gawecewe gwidape cina lämletnininusi. Peei name pi miijimiji gwidape cabucewe je
puupu cabu yaacranimuye. Weene liba miiji mule jaawenemuye, peei lui apu gyene
weene miijimiji gwidape bine cabucewe je cumä tääpume acraname. Puma teepi lica
lämletnininusi, ingle ero biname te äblicäco gyene waadena, piiyepu potäte cina lica jaate-
cimusi.
34 Yoo, määme miijimiji gwidape luma, määme ngenecu cuta puma birige.”

Amacetnäjäneji Inajininuge Mime Yageyame me Acnenuta tääpume

35 Yeesu jejemige egä, “Amacetnäjäneji inajininuge, cäbletääpe labasogärininuye, piiyepu
weeme lampa bine abotäneji yaacranemuye.
36 Weene epu pana läbitininuye kaakesea bägrä liiyepu, lui cina teeme babo biname ne
jaawagrijusi soriyomu cabu ca liba acnenutame. Tabe liba tädige, grana cabu soorорäjuge,
siige teepi grana ne wata jiitnusi teeme tääpume.
37 Babo miijirage teeme tääpume lui bine teeme babo biname te ireclota cama
amacetnäjäneji jääpänemuge teeme acnenuta padare cabu. Cane weebibine toraca ji-
jenininine egä, tabe cäbletääpe pa lasigrepi kaakesea me, teebibine deedei tääpume pa
yaawednetäjemepi, teebibine cängena ire pa jaatwemepi.

38 Yoo, babo miijirage pui kaakesea biname bime tääpume, teeme babo biname liba ciiye-
dusa täduge, coo sewali mameta liba täduge, yepä teebibine cuta ireclota cama jääpänemuge.
39 Cuta ai poto cidi me ngene jwaatwa-naninuye. Mete yageyame liba ero biname me otni
padare poto cidi me umle ge, tabe piba ero biname ne jiibuge teeme mete cabu abacitame.
40 Yoo, weene miiji amacetnäjäneji lenaja, ingle cane lui Acejiyame bau ca tädujine,
biname me äbitujine, cane lica weeme singi padare cabu acnenuta, yepä weene nuuja umle
lica gemi cäme otni padare."

Miiji Kaakesea Bägrä piiyepu Niiya Kaakesea Bägrä
(Matayo 24:45-51)

41 Peteru Yeesu ne itemlige egä, "Yageyame, maane peei ngene ca agli mene, nää cime
tääpume taatu jiicemite, coo iyeta biname bime tääpume jiicemite?"
42 Yageyame teebine jejige egä, "Cäme mene lui iyeta toraca ngenecu piiyepu umle cama
biname bime tääpume. Teepi lui epu pana gemi kaakesea bägrä liiyepu, teeme babo biname
te lui ne mete ire atwi kaakesea pa yäächärepi teeme nuuja kaakesea bägrä bine teeme
deedei kupae toracarage padare cabu ceerame.
43 Tabe babo biname te piba nuuja cewe me pa lädepi. Yoo, babo miiji, babo gege pui
kaakesea bägrä tääpume, teeme babo biname lui ne cängenarage kaakesea cabu pa jääpänepi
teeme acnenuta padare cabu.
44 Yoo, cane weebibine jijenininine egä pui babo biname te piba teebine pa jaajepi iyeta
teeme gwidape bine ire atwemame.
45 Yepä, pui kaakesea bägrä te liba lajuge egä, 'Cäme babo biname te pama lica wata
pa tacnenutepi,' piba nuuja kaakesea ngulebägrä imäbägrä bine pa yaatemeläjemepi,
bucurage deedei pa läbitepi, sice pa yäänäjemepi, siige sice buduma pa läbitepi.
46 Yoo, pui babo biname te liba pa tatyaramtepi, kaakesea bägrä piba cälu te pa jäätepi,
ingle tabe teeme acnenuta padare umle lica ge. Babo biname te piba teebine pa yaaglepi,
pa yaajarepi muye puupu cabu me, mene ätecija cäco biname cina luma cirege lenaja.
47 Yoo, lui kaakesea bägrä te umle ge teeme babo biname ngena kaakesea tääpume singi
tabe wawename, yepä tabe lica amacetnäjige pui kaakesea wawename, babo biname te
teebine mäpu cmecme ca pa yaatemeläjepi.
48 Yepä, kaakesea bägrä lui te umle lica ge teeme babo biname ngena kaakesea
tääpume singi tabe pui ne wawename, piba teeme umle cäco name pi tabe buduma mule
jaawenuge, lui tääpume teebine miiji ge atemeläja, piba teeme babo biname teebine däägu
pa yaatemeläjepi. Yoo, lui biname ne bucurage gwidape ituge ceera, bucurage gwidape
cuta teeme bau ca pa saacwetnemepi, piiyepu lui biname ne ire atwi kaakesea tääpume itu
jaajepi, tabe miiji teeme kaakesea mage cängenarage wawename."

Poode Lica Gyene Ai Gawecewe tääpume
(Matayo 10:34-36)

49 Yeesu cuta jejemige egä, "Cane tädujine ai gawecewe ne muye ca abotame. Cane
baborage singi egä pui muye te gije tabacitumi ayime.
50 Yepä, niinäce gaabe cane miiji mäpurage padare cabu abacitame, epu pana abacita
biname liiyepu lui te niiye bora liiglenutuge äcisejame, peei name pi cane ngenecu mäpu
cama nanajenige page, ngälu peei mäpu cabu ca pa lasatepene.
51 Nää, weene apu jingenininige egä cane tädujine poode ne ai gawecewe cabu acaname?
Eewe, cane weebibine jijenininine egä cane lica poode ne secanujine, yepä biname cina
maramara me pagege äbita cäme name pi.
52 Yoo, ai padare cabu ca, biname lui cina cebine nätrungenisi piiyepu teeme ätrunga cäco
binamewale, teepi maramara pa läbitipesi. Faib biname yepä mete cabu ca teepi neeneni
tomi pa jaawenemepesi: nesae cina mara me pagege äbita nuuja neeneni cabu ca, piiyepu
neeneni cina mara me pagege äbita pui nesae cabu ca.
53 Babe cina mara me pa läbitipesi teeme imäbägrä cabu ca, piiyepu mage cina mara me
pa läbitipesi teeme ngulebägrä cabu ca, cuta piiyepu cnaatete cina teepi maramara me pa
läbitipesi."

Ai Padare me Aboclomta poto cidi me
(Matayo 16:2-3)

54 Yeesu biname bine jejemige egä, "Weene liba cäsäcäsä carbe ne jääpänuye ciiye poto ca
tädenige, weene piba jiicuye egä, 'Ngupe te tädenige aimopo,' siige pepu läbituge.
55 Piiyepu weene liba uule buuwe jääpänuye, weene piba jiicuye egä, 'Bimu nuunu me pa
läbitege,' siige pepu läbituge.

56 Weene walya umleumle biname gemi! Weene umle gemi gawe piiyepu dume cabu
ca bimu ne opo awatname, yepä weene äblicäco gemi opo awatna page ai padare cabu lui
mule cina äbitininisi, teepi ngena tääpu memi."

Weeme Conocono bine Weemämu Yaablawäjuye
(Matayo 5:25-26)

57 "Weene ngenome lica weemämu atranineye ngena mule gemi conocäco wawename?
58 Yoo, nuuja biname te liba singi weeme yepä ne ablaweja puupu cabu me acaname,
pui neeneni liba gaabe cabu otni, tabe miiji apicetnera pui nuuja ne puma gaabe cabu je
poode wawename. Piba pui biname te lica teebine yaacanuge ablaweja biname me opo
gaabe me, cuta piba ablaweja biname te teebine teeme ätityera biname me ime cabu lica
yaacituge krokeciiye mete bora äsinglentame.
59 Cane weebibine jijenininine egä tabe liba krokeciiye mete me labacituge, tabe peema
cita ca lica tasatuge, ngälu iyeta pui rarekaake yääcäruge lui teeme conocono mule me
daremu."

13

Weene Niiya Mule cabu ca Latatrongärininuye

1 Pui padare cabu puga ge poto biname lui cina Yeesu ne umle jewenisi yepä mäpu mule
poto cidi me. Teepi jejisi egä Mopeyame Pilato te poto Israela biname bine Galilaya probins
cabu ca eglecimige iiwäreja mete caale bora je, teepi liba yiiwäräjisi Acejiyame ne.
2 Yeesu piba teebibine itemlemige egä, "Weene lipu ngene jotwananiniye, nää peei
Galilaya biname cina baborage niiya itu tewenumesi nuuja Galilaya biname bime cabu
ca, ingle teepi pepu budre ne tepänumesi? Eewe pepu lica ge.
3 Cane weebibine jijenininine egä weene liba lica atatrongäripeye weeme niiya mule
cabu ca, piba weene iyeta niiya budre ne pa jepänepeye.
4 Piiyepu, weene pui eitin Siloama cewe biname bime poto cidi me ngene jotwananineye,
lui cina budre ne itu jääpänepesi cabu me lecarage mete te teeme cabu liba itu saatramepi.
Nää, weene apu jingenininige egä teepi niiyarage biname gemi iyeta nuuja biname cabu
ca lui cina Yerusalema babo cewe cabu icrajenige?
5 Eewe, teeme niiya baborage lica ge weeme cabu ca. Cane weebibine jijenininine egä
weene liba lica atatrongäripeye weeme niiya mule cabu ca, piba weene iyeta niiya budre
ne pa jepänepeye."

Ngene ca Agli Mene Yepä Uli poto cidi me

6 Yeesu piba jiicemige ai ngene ca agli mene biname bine umle wawename egä Ace-
jiyame te matikolä padare taatu ecärenemige teepi teeme ireclota cängena amacetnäjame.
Teeme mene apu ge, "Yepä biname teeme piigi uli puga ge teeme calwacupi cabu je. Yoo,
nuuja taje tabe piigi kuu tääpume ädige, yepä kuu lica jepänige.
7 Tabe puma cita ca teeme calwacupi kaakesea biname ne jejige egä, 'Ai uli jepäni!
Cane liba aima twaatnepene nesae kämäge cama, kuu bine jäärngemepene, yepä lica
jääpänemepene. Ai uli ne irgi! Miiji lica ai gawe cabu papa kuu cäco lenajame!'
8 Yepä, calwacupi kaakesea biname te jejige egä, 'Babo biname, ai yepä kämäge tääpume
ebmali. Cane ai gome gawe calwacalwa pa jaawenepene, piiyepu kau bime liiya ca pa
jääsicnepene uli ingle ne.
9 Ai liba kuu bine pa jääpänemepi nuuja kämäge, piba babo miiji gyene, yepä liba kuu cäco
pa yaanajepi, piba pagege ärgi.' "

Sabade Bimu cabu Yeesu Magebi ne Miiji me Jowenige

10 Yepä Sabade bimu cabu, Yeesu biname bine ebiberäjemige teeme abasecretna mete
cabu je.
11 Puga ge yepä magebi lui te niiya cable cama waanajenanepi eitin kämäge cama. Tabe
äpednu-teji uuwe kukuku totnäjumi, ingle tabe äblicäco conocäco aclajuta.
12 Yeesu liba teebine jopänige, tosoglicige teeme bau otnime, piba jojige egä, "Magebi,
maane pita cabu ca miiji bäbitite!"
13 Tabe ime bine teeme papa cabu aacitige, siige magebi te piba taatu conocäco jocla-
jutige, Acejiyame ne piba ewepyeräjige.
14 Yepä, pui abasecretna mete babo biname te claabe me äbitige, ingle Yeesu lipu magebi
ne omacetnäjige Sabade bimu cabu. Tabe abasecretna biname bine jejemige egä, "Mime
siks bimu piti nemi kaakesea tääpume; weene miiji pui bimu cabu weeme tääpe amacetnäja
tääpume otnime, yepä Sabade bimu cabu gone!"
15 Yageyame teebine jejige egä, "Maane walya biname gäte! Weene umle gemi weeme
kau piiyepu dongki bine iibira piiyepu waadena niiye nänäjame Sabade bimu cabu.

16 Yoo, age tuna weeme biname, Abrahamo me kaakesaare gwene, Satani te lui ne eitin
kämäge cama tocenenäjumi. Nää, cane miiji gäne Sabade bimu cabu peei pita cabu ca
teebine miiji me wawename?”
17 Iyeta Yeesu me cubuyame cina ajiri me äbitininisi, teeme mene liba jitecijisi, yepä
bucurage biname cina gege äbitininisi iyeta miijirage gwidape name pi tabe lui bine
jewenanemige.

Ngene ca Agli Mene Mastad Kuu Gije poto cidi me
(Matayo 13:31-32; Mareko 4:30-32)

18 Yeesu itemlemige egä, “Acejiyame me mule biname bine waadena tääpume lipu pana
gyene? Cane lipu peei mule ne etonärenine weeme tääpume?
19 Peei lui epu pana gyene mastad kuu gije liiyepu, biname te lui ne ecatige teeme
calwacupi cabu jecnige. Pui gije uutige, uli pana äbitige, siige ele cina ciipe cabu teeme
mete bine yaarangemusi. Pepu pana gyene Acejiyame me waadena mule, lui mastad kuu
pana matikolärage, peei cabu ca uli pana babo me läbituge.”

Ngene ca Agli Mene Uutneca Gwidape poto cidi me
(Matayo 13:33)

20 Yeesu cäärі itemlemige egä, “Yoo, cane lipu Acejiyame me biname bine waadena mule
weeme tääpume etonärenine?
21 Peei lui epu pana gyene uutneca gwidape liiyepu, magebi te lui ne ecatige, baborage
bulu cama elenglecäjige, ngälu siige peei iyeta te tuutnecuge.”

Grana Susu Gyene Iyeteta Ireclota cabu Abacitame
(Matayo 7:13-14, 21-23)

22 Yeesu liba gaabe cabu ädige Yerusalema me, tabe cewe yepäyepä cabu biname bine
ebiberäjemige.
23 Nuuja taje gaabe cabu yepä biname te teebine itemlige egä, “Babo biname, nää
Acejiyame te nesae taatu biname bine niiya cabu ca pa yääsecräremepi?”
Yeesu biname bine piba jejemige egä,
24 “Weene kokre äbitipeye susurage grana cabu me äbäcname, ingle cane weebibine
jijenininine egä bucurage biname cina naabe äbitininisi äbäcname.
25 Padare te cire tädepi, mete yageyame te grana ne liba cire saarmepi. Piba weene liba
mete kaakepoto ca cire inajipi, grana ne cire seyäjepeye, cire jejepeye egä, ‘Babo biname,
grana ne tiitni cime tääpume!’ Yepä, tabe weebibine cire jiwecnistipi egä, ‘Cane umle lica
gäne weene. Weene luma cita ca gemi?’
26 Weene piba cire jejepeye egä, ‘Cine ituge deedei äbita piiyepu niiye nänäja maane cama.
Maane cime cewe cole puupu cabu itu nibiberäjipete.’
27 Tabe puma cita ca cire jijipi egä, ‘Cane umle lica gäne weeme tääpume, weene luma cita
ca gemi! Weene niiya mule biname, iyeta äyeblingineye cäme bau ca!’
28 Weene piba ele cire ingenitnipi piiyepu giricu cire etebecmepeye, liba Abrahamo,
Isacako, Yakobu, piiyepu iyeta sasa mename biname bine cire jepänemepeye Acejiyame me
waadena cabu ge, yepä weene äyeblingeji gemi.
29 Yoo, biname cina cire saaclepi bimu acita gome ca piiyepu bimu äpula gome ca, piiyepu
kämäge poto ca piiyepu uule poto ca. Teepi cire ladnatärepi soriyomu tääpume Acejiyame
me waadena padare cabu je.
30 Yoo, poto biname lui ingwe gaabe biname gemi page, teepi niinäce gaabe me cire
läbitipesi pui padare cabu, cuta piiyepu poto lui niinäce gaabe biname gemi page, teepi
ingwe gaabe me cire läbitipesi.”

Yeesu Owecu Ge Yerusalema tääpume
(Matayo 23:37-39)

31 Puirage padare poto Parisea sigu biname cina Yeesu bau me seclige, jejisi egä, “Maane
ama cita ca äyeblingti, nuuja gome ädi, ingle ai Probins Mopeyame Heroda singi meebine
aglime.”
32 Yeesu teebibine jejemige egä, “Naclege, pui angletneja biname ne jejeye egä, ‘Cane
cäme kaakesea jewenenine: niiya cable bine iyecräjenenemine piiyepu pita biname bine
emacetnäjenemine page piiyepu ciiyeciye, piba nesae bimu ingwe ca ai kaakesea ne pa
yaapirepene.’
33 Yoo, cane miiji cäme kaakesea gaabe cabu otni ai poto bimu cama, siige Yerusalema
ne piba oomlaname, ingle iyeta Acejiyame me mename biname cina Yerusalema je teepi
budre jääpänanusi.”
34 Yeesu piba ngenecu mäpu cama jiicige egä, “Yerusalema biname, Yerusalema biname,
weene lui cina Acejiyame me mename biname bine yaaglecimuye, piiyepu kula ca

jääbyecremuye lui bine weeme bau me ätyepäneji gemi! Bucurage padare cama, cane singi ituge weeme biname bine yepä gome waadena, epu pana paulo te lipu teeme plongo bine yepä gome jaabasecretnimuge taame ca ätrugerame, yepä weene singi lica ge.
35 Ire, weeme iiwäreja mete lui abmaläneji gyene Acejiyame bau ca. Cane weebibine page jijenininine egä weene cebine ingwe ca lica päpäna ngälu pui padare weene liba pa jiicepeye egä, 'Miiji pa läbitege lui te Yageyame me ngii cabu tädenige.' "

14

Yeesu Pita Biname ne Miiji me Jewenige

1 Yepä Sabade bimu cabu, yepä Parisea sigu babo biname te Yeesu ne teeme mete me ala tesoglicige deedei tääpume. Puga iyeta biname cina teebine ire jetwanisi,
2 ingle puga ge teeme opo gaabe yepä biname lui me ime piiyepu ernge ädreji ge.
3 Yeesu puma cita ca cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname bine itemlemige egä, "Mime cotre mene te lipu jiicenige, nää miiji gyene pita biname ne miiji me wawena Sabade bimu cabu, coo liiyepu?"
4 Yepä, teepi nuuja mene lica jejisi. Yeesu piba pui pita biname ne ecatige, teebine miiji me jewenige, siige jityepige.
5 Tabe piba peei biname bine jejemige egä, "Sabade bimu cabu weeme yepä me bägrä te, coo kau te, uugle cupicu bora me liba yaatramuge, tabe pui bimu cabu wata cuta saarpatuge, nää toraca?"
6 Siige, teepi äblicäco nuuja mene teebine jaji.

Umle Mene Ädärena Biname bime poto cidi me

7 Yeesu biname bine jepänemige egä pui mete cabu lui cina deedei tääpume adnatäreji ge, teepi singi ge modamoda biname bime puupu cabu lenajame. Tabe peei name pi ai ngene ca agli mene teebibine jejemige egä,
8 "Yoo, biname te liba weebibine soriyomu tääpume ala tisoglicinuge, gone modamoda biname bime puupu cabu adnatera, ingle pama soriyomu ire atwi biname te nuuja biname ne cuta ala taasoglicuge, lui ge baborage weeme cabu ca.
9 Tabe piba weeme yepä ne pa jaajepi egä, 'Agesa babo biname, teebine ai miijirage puupu ecäri.' Piba weeme yepä te ajiri cama puupu ne saabmaluge, läduge papa biname cina luma yaacrajuge.
10 Yepä, weebibine liba ala tisoglicinisi soriyomu tääpume, weene papa biname bime puupu cabu ladnatärinuye. Piba soriyomu ire atwi biname te weebibine pa jijipi egä, 'Ayo, cäme biname, ai miiji puupu cabu adnatame.' Piba weene miiji opo pa päbitipeye nuuja biname bime opo gaabe.
11 Siige, lui biname te singi teeme ngii babo me wawename, tabe matikolä me pa läbitepi, piiyepu lui biname te teeme ngii ne teemämu matikolä me jaawenuge, tabe babo ngii ne pagege päpäna."
12 Piba Yeesu te pui mete yageyame ne jejige egä, "Maane liba biname bine ala tasoglecemute määme mete me niiye nänäjame, coo deedei äbitame, gone määme binamewale, coo dogwe biname taatu ala tasoglecemute, ingle teepi piba meebine cuta pagege ala asogleca määme mule ne awecnistame.
13 Yepä, maane liba biname bine babo deedei tääpume ala tasoglecemute, maane miiji owecumete biname piiyepu tääpe niiyaniya biname, irecu määsumäsu biname, cuta piiyepu ernge niiya biname ala tasoglecemute.
14 Pepu biname cina äblicäco määme miiji mule ne daremu wawena. Piba maane Acejiyame bau ca miiji daremu ne cire jääpänepete, tabe liba conocäco biname bine budre cabu ca cire yaarpinärepi."

Ngene ca Agli Mene Babo Soriyomu poto cidi me
(Matayo 22:1-10)

15 Yepä te, pui biname cabu ca lui cina Yeesu cama deedei äbitininisi, Yeesu me ngene ca agli mene liba itecijige, teebine piba jejige egä, "Babo miijirage gyene teeme tääpume lui cina cabucewe je cire ladnatäripesi deedei tääpume Acejiyame luma biname bine yaawademuge."
16 Yeesu teebine ai nuuja ngene ca agli mene piba jejige egä, "Yepä, biname te babo soriyomu ne jewenige. Tabe bucurage biname bine ala tesoglecmige pui soriyomu cabu otnime.
17 Iyeta liba amacetnäjäneji ge soriyomu tääpume, tabe piba teeme kaakesea biname ne jityepige ala asogläcneji biname bine jajanename egä, 'Weene iyeta naaclege, cane bamacetnäjine soriyomu tääpume'.

18 Yepä, iyeta lui bine ituge ala asogleca, teepi yepäyepä gije abacitinisi teeme singi
gaabe bine aboclomäjame. Niinäce biname te mene jityepige pui kaakesea biname cama
soriyomu yageyame bau me egä, ‘Owecu, cane äblicäco gäne otni, ingle cane gawe ne bii
jeletnine. Page cane miiji otni peei ne päpäname.’
19 Nuuja te mene jityepige egä, ‘Owecu, cane äblicäco gäne otni, ingle cane ten kau bine
bii jeletnemine cäme kaakesea wawename. Cane page ädenine teeme kokre apicetnärame!
20 Cuta nuuja te mene jityepige egä, ‘Owecu, cane äblicäco gäne otni, ingle cane coga ne
bii bocatine.’
21 Yoo, pui kaakesea biname te tacne-nutige, iyeta pui mene teeme babo biname ne jejige.
Puma cita ca pui mete yageyame te claabe me äbitige, teeme kaakesea biname ne piba jejige
egä, ‘Maane wata ädi ai babo cewe iyeta gaabe cabu ta, siige puma cita ca biname bine
sewademepi aimopo: owecumete biname piiyepu tääpe niiya biname, ernge niiya biname,
irecu määsumäsu biname iyeta sewademepi.’
22 Matikolä padare ingwe ca pui kaakesea biname te tacnenutige, jejige egä, ‘Babo
biname, cine määme singi ne bii jewenisi, yepä puupu cuta pisi nyene.’
23 Soriyomu yageyame te piba teebine jejige egä, ‘Maane cewe cabu ca asati iyeta gaabe
cabu ta, biname bine jejemepi cewe äbäcname, siige cäme mete te piba tapanenige.
24 Cane meebine naajenine egä pui niinäce ala asogläcneji biname bime cabu ca, nuuja te
lica cäme deedei pa läbitepi!’ ”

Yeesu me Ätrunga Binamewale Miiji Teebine Niinäce Gaabe me Acita
(Matayo 10:37-38)

25 Bucurage biname cina Yeesu cama otninisi. Tabe teeme bau me atatrongtige, jejemige
egä,
26 “Biname te liba cäme bau otni, tabe miiji teeme mage babe, coga bägrä, nanigane, cuta
piiyepu teemämu, iyeta ingwe me acrana, tabe liba singi cäme biname me äbitame.
27 Tabe miiji teeme nuuja singi bine abmalame. Yoo, cane baarge uli cabu budre lipu
pagege päpäna, tabe cuta miiji amacetnäjäneji lenaja mäpu cämiji pi päpäname. Lui te singi
lica cebine pepu pana ingwe äcwime, tabe äblicäco cäme abiberäja bägrä me lenajame.
28 Yoo, niinäce cängena ngene jotwanani weeme yepä te, liba singi gyene cäme abiberäja
bägrä me äbitame. Pui lui epu pana gyene biname liiyepu, lui te singi cabu me lecarage
mete ne rarangame. Tabe niinäce ladnatuge, rarekaake poto cidi me mage ngene jwaat-
wananuge liba teeme rarekaake ibibi gyene pui mete ne ämlitame.
29 Tabe umle ge egä teeme rarekaake liba ibibi lica ge, tabe miiji mete kaake ne abmala.
Piba iyeta biname lui cina päpäna, teepi teebine ngange pa yääcwäcnepesi egä,
30 ‘Ai biname te mete ne gije jebacitige rara-ngame, yepä tabe ibibi lica gyene ämlitame!’
31 Yoo, pepu pana gyene gawe mope biname te liba singi cubu iicaname nuuja gawe
mope biname cama. Tabe niinäce ladnatuge, mage ngene jwaatwananuge egä teeme ten
tausen cubu biname liba ibibi gemi cubu iicaname nuuja twenti tausen cubu biname cama
lui cina saaclenuge.
32 Tabe liba ngene jwaatwananuge egä, ‘Cine äblicäco gemi!’ piba mename biname
bine pa jäätyepemepi pui nuuja mope biname bau me, tabe liba cudecewe gyene, teebine
ätemlame egä, ‘Mine miiji conocäco ngene atwanena pa jääpänago, piba poode ne wawe-
name.’
33 Yoo, pepu pana gyene weeme tääpume. Weene miiji cängena ngene atwanena niinäce
gaabe me egä weene nää toraca singi gemi iyeta abmalame cäme tääpume? Weene liba singi
lica gemi, weene piba äblicäco cäme abiberäja bägrä me lenajame.”

Ätrunga Biname te Liba Gege cäco me Läbituge
(Matayo 5:13; Mareko 9:50)

34 “Yoo, ätrunga biname bime miijirage kaakesea pisi nyene ai gawecewe cabu, cuta
caapereniiye tääpume miiji kaakesea pisi nyene, yepä teeme mite te liba lapiruge, siige
ingwe ca äblicäco caapereniiye ne wawena mite me.
35 Piba mite cäco teeme nuuja kaakesea lica birige, cuta gawe tääpume teeme kaakesea
lica. Biname cina papa yaajarusi. Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle
äbitame.”

15

Ngene ca Agli Mene Apesareji Maamoi poto cidi me
(Matayo 18:12-14)

1 Nuuja padare bucurage täks rarekaake uutecrena biname piiyepu nuuja conocono
mule biname cina abasecretnige Yeesu me mene ätecijame.

2 Piba Parisea sigu biname piiyepu cotre abiberäja biname cina mudru mene jiicemisi
egä, “Ai biname te babo singi gyene conocono biname cama lenajame cuta piiyepu deedei
äbitame ten cama!”
3 Peei name pi Yeesu ai ngene ca agli mene teebibine jejemige egä,
4 “Weeme yepä me hanred maamoi liba piti nemi, piiyepu yepä maamoi te liba lape-
saruge, tabe ngena jaawenuge? Tabe teeme nuuja naintinain maamoi bine yaabmale-
muge baace cewe cabu, piba waatnetnäjuge pui yepä ne ärngime ngälu päpäname.
5 Liba jääpänuge, baborage gege cama saatecwantuge teeme palace cabu,
6 saacanuge cewe me. Piba teeme binamewale bine ala tasogle-cmuge, teebibine
jaajemuge egä, ‘Agesa cäme maamoi lui te tapesarumi, siige bii jepänine teebine. Mine gege
pa läbitipago.’
7 Yoo, yepä pana mule pisi nyene cabucewe je luma gege baborage birige yepä taatu
conocono mule biname tääpume, lui teeme niiya mule cabu ca latatrongtuge. Cane
weebibine jijenininine egä peei gege baborage birige nuuja gege cabu ca naintinain
conocäco biname tääpume, lui bime singi lica gyene atatrongärame.”

Ngene ca Agli Mene Apesareji Rarekaake poto cidi me

8 “Yoo, magebi me liba ten silba rarekaake piti nemi, siige yepä ne liba pa yaapesarepi,
tabe ngena jaawenuge? Tabe lampa ne jaabotuge, mete ne yaapretnäjuge, iyeta poto ta
cängena jäärnguge, ngälu siige jääpänuge.
9 Liba jääpänuge, teeme binamewale bine gege cama ala taasoglecmuge, jaajemuge egä,
‘Agesa cäme rarekaake lui ne sepesarumene, bii jepänine!’
10 Yoo pepu pana, cane weebibine jijenininine egä cabucewe je Acejiyame me mename
seemo babo gege me läbitusi, yepä conocono mule biname te liba niiya mule cabu ca
latatrongtuge.”

Ngene ca Agli Mene Apesareji Imäbägrä poto cidi me

11 Yeesu cuta ai mene jejemige: “Yepä, biname teeme neeneni imäbägrä puga ge.
12 Iganeyame te babe ne jejige egä, ‘Cäme babe, määme lui gwidape bine jebelanemi,
cäme poto näcäri!’ Puma cita ca teeme babe te gwidape jebelanemige teeme neeneni bägrä
tääpume.
13 Nesae bimu ingwe ca, igane te teeme gwidape tomi iyeta aletna tääpume ewademige,
pui rarekaake cama piba abyemärige otnime cudecewe gawe cabu me. Tabe cudecewe me
ädige, puma teeme rarekaake iyeta papapapa jimlemige.
14 Liba teeme rarekaake bine epiremige, mage gane padare te pui gawe cabu me
tatyaramtige. Tabe gwidape cäco enajige,
15 peei name pi kaakesea jepänige yepä pui gawe biname bau ca. Tabe teebine blome
bime lenaja puupu me jityepige, blome bine ire atwime.
16 Loolomecewe name pi tabe singi blome bime deedei ärwäjame; yepä, nuuja biname te
teebine lica nuuja gwidape yääcäruge.
17 Piba taatu teeme ngene atwanena te tatyaramtige, tabe jiicige egä, ‘Iyeta cäme babe me
kaakesea bägrä bime deedei bucurage gemi, yepä cane budre mameta gäne deedei cäco!
18 Cane abyemärenine, cäme babe bau ädenine, teebine pa jaajepene egä, ‘Cäme babe, cane
conocono mule itu tewenumene Acejiyame tääpume piiyepu määme tääpume.
19 Cane äblicäco gäne määme bägrä me cuta äbita, yepä määme kaakesea bägrä me cebine
naweni.’
20 Yoo, tabe piba abujängtige babe bau me acnenutame.
Cudecewe ca teeme babe te teebine gaabe cabu tepänige. Tabe baborage owecu äbitige,
teeme bägrä bau me uuwamige, teebine jejecletnäjige, lakace cabu jetecnige.
21 Puma cita ca bägrä te babe ne jejige egä, ‘Cäme babe, cane conocono mule itu
tewenumene Acejiyame tääpume piiyepu määme tääpume. Cane äblicäco gäne määme bägrä
me cuta äbita.’
22 Yepä, babe te kaakesea bägrä bine ala tesoglecmige, jejemige egä, ‘Wata, kirece
miijirage cäbletääpe secaneye teeme asigrame. Oplacmeläja pana gwidape teeme ime
kukluta cabu esigreye, cuta piiyepu ernge gwidape esigreye.
23 Piba mime ngeerangera kau plongo ne secaneye aglime. Mine soriyomu ne gege name
pi pa jaawenesi!
24 Ingle ai bägrä te budre pana itu läbitepi, yepä page ireclota gyene. Tabe mime bau ca
lapesarepi, yepä page bii jepänisi.’ Siige, teepi soriyomu jewenisi.
25 Pui padare cabu naane te calwacupi cabu jage. Tabe liba tacnenutige, mete mameta
liba tatyaramtige, siige giire uupera itecijige puma.
26 Tabe puma cita ca yepä kaakesea bägrä ne ala tesoglicige, itemlige egä, ‘Teepi ngena
ne jewenenisi?’

27 Pui kaakesea bägrä te jejige egä, ‘Määme igane te tatyaramtige page. Määme babe te
nijinige ngeerangera kau plongo ne aglime, ingle teeme bägrä cängenarage bii tacnenutige.’
28 Siige, naane te claabe me äbitige, lica mete cabu me abacitige. Piba babe te tasatige,
teebine jejige abacitame.
29 Naane te babe ne jejige egä, ‘Maane nääte cijege! Iyeta kämäge gaabegabe cane
baborage kaakesea määme tääpume jaawenune, iyeta määme singi cabu waatnune. Maane
cäme tääpume ngena ituge wawena? Maane cebine gouti plongo licarage itu näcärepete
cane soriyomu ne cäme ceegecege cama wawename!
30 Yepä, määme ai bägrä lui te määme gwidape bine papa itu yaapeseräjemepi eroero
magebi cama, teeme rarekaake liba apirininisi, piba tacnenutige. Siige, maane
ngeerangera kau plongo ne cuta teeme tääpume eglite!’
31 Babe te jejige egä, ‘Cäme bägrä, maane cane cama naanajenige, iyeta cäme gwidape lui
määme nemi.
32 Yepä, mine miiji gemi ai soriyomu wawena gege äbitame, ingle määme igane te
budre pana itu läbitepi, yepä page ireclota gyene. Tabe mime bau ca lämlitepi, page bii
tacnenutige.’ ”

16

Ngene ca Agli Mene Angletnejayame Ire Atwi Biname poto cidi me

1 Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ai ngene ca agli mene jejemige egä, “Yepä dogwe
biname me kaakesea bägrä puga ge teeme gwidape bine ire atwime. Tabe mene itecijige
egä peei ire atwi kaakesea bägrä te teeme gwidape bine papa yaajaremuge.
2 Tabe pui kaakesea bägrä ne tesoglicige, jejige egä, ‘Cane ngena ne näte cijumi egä maane
cäme gwidape bine papa me tewenemumete. Iyeta määme peba bine rarekaake piiyepu
gwidape poto cidi me emacetnäjemi cäme ire me, ingle cane singi lica gäne maane cäme
gwidape bine ingwe ca ire atwime.’
3 Pui kaakesea biname teemämu jejige egä, ‘Cäme babo biname te cebine pa näyeblingtepi;
cane ngena pa jaawenene? Cäme kokre ibibi lica gyene kaakesea wawename cäsu bine
äplegecame, piiyepu cane ajiri gäne papa ätineräjame.
4 Yoo, cane umle gäne ngena ne wawename! Cane liba ai ne cängena jewenenine, cebine
liba näyeblingtepi cäme ire atwi kaakesea cabu ca, piba cäme piti nemi binamewale cebine
teeme mete cabu me nacananusi.’
5 Puma cita ca tabe iyeta biname bine tesoglecmige lui bime ngii piti nemi teeme peba
cabu gwidape coo rarekaake awecna poto cidi me. Tabe niinäceyame ne itemlige egä,
‘Maane lija gwidape bine ituge waadena, yepä daremu camu gäte ceera?’
6 Biname te jejige egä, ‘Yepä hanred dram olibi migi cama itu yaawademepene.’ Pui ire
atwi biname te piba teebine jejige egä, ‘Yoo, agesa peba pui acnema cama. Maane adnati
wata yoogäri fifti taatu peei hanred me puupu cabu.’
7 Pui ire atwi biname te cuta nuuja ne itemlige egä, ‘Maane cuta lija gwidape bine ituge
waadena, yepä daremu camu gäte ceera?’ Pui biname te jejige egä, ‘Yepä tausen wiiti kuu
baiko.’ Ire atwi biname te jejige, ‘Yoo, peba agesa pui acnema cama, eit hanred yoogäri peei
tausen me puupu cabu!’
8 Yoo, ingwe ca pui dogwe biname te teeme conocono kaakesea bägrä poto cidi me jiicige
egä, ‘Mage umle gyene pui conocono biname te!’ Siige, peei conocono biname me mule
cabu ca mine opo ewatneye egä ai gawecewe biname cina umle ge lipu nuuja teeme pana
biname bine binamewale me wawename, yepä biname lui cina Acejiyame me apaclyera
cabu yaacrajuge, nuuja taje teepi umle lica gemi nuuja biname bine teeme binamewale
me wawena.”
9 Yeesu cuta jejemige egä, “Cane peei name pi weebibine jijenininine egä nuuja biname
bine itityeräjemeye ai gawecewe me gwidape piiyepu rarekaake ca, teebibine binamewale
me wawena weeme conocäco mule ca. Piba ai gawecewe iyeta teeme gwidape cama liba
cirege apira, weeme puupu pisi nyene cabucewe je lenajame iyeteta ngälu cäco.
10 Yoo, biname lui te matimati gwidape cängena ire jaatwemuge, tabe cuta modamoda
gwidape cängena ire jaatwemuge; cuta piiyepu biname lui te angletneja umle ge matimati
gwidape poto cidi me, tabe cuta angletneja umle ge modamoda gwidape poto cidi me.
11 Peei name pi biname lui te ai gawecewe me gwidape bine cängenarage conocäco lica ire
jaatwemuge, tabe cuta lipu Acejiyame me toraca gwidape bine cängenarage ire atwema.
12 Cuta piiyepu biname te liba nuuja biname me gwidape bine cängena lica ire jaatwe-
muge, nuuja te lica teebine teemerage gwidape pa yääcärepi.
13 Yoo, kaakesea biname te äblicäco neeneni babo biname tääpume kaakesea wawena
yepä padare cabu. Tabe yepä ne jäägyuge; nuuja tääpume singi läbituge. Tabe yepä ne opo

gaabe me yaacituge, nuuja ne kaake ca sääcelyäruge. Weene äblicäco neeneni bine acenena: Acejiyame piiyepu rarekaake.”

Yeesu Poto Umle Mene Jiicemige
(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Mareko 10:11-12)

14 Parisea sigu biname cina Yeesu me mene itecijemige, siige teebine ngange ecwänisi, ingle teepi baborage singi rarekaake tääpume.
15 Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene peete nemi lui babo singi gemi biname cina weebibine päpäname egä, ‘conocäco biname,’ yepä Acejiyame umle gyene weeme ngenecu lipu gemi. Weene awepyeräja ne biname bau ca jääpänuye sinäme miiji mule name pi, yepä Acejiyame pui mule ne jäägyuge.
16 Moose lui Cotre Mene itu soogäremuji, piiyepu mename biname cina lui mene ituge oogära, peei mene cina weebibine ituge waadena ngälu Yoane niiye ca äciseja biname te tatyaramtige. Teeme padare cabu ca Miiji Mene jejananemisi egä Acejiyame te biname bine yaawademuge, siige iyeta biname cina kokre me äbiteninisi teeme waadena mule cabu me äbäcname.
17 Yepä, Cotre Mene me kaakesea cuta pisi nyene page, lica ituge äyeblingta; iyeta matimati cotre piti nemi page. Yoo, gawecewe piiyepu cabucewe teeme lenaja lipu lecarage, Acejiyame me Cotre Mene me lenaja pepu lecarage gyene.
18 Page cuta pisi nyene cotre egä biname lui te coga ne jwäägyuge, piba nuuja coga ne waacatuge, tabe sargi ero mule ne jaawenuge; cuta pepu gyene biname lui te pui ägyeji magebi ne waacatuge, tabe cuta sargi ero mule ne jaawenuge.”

Ngene ca Agli Mene Yepä Dogwe Biname piiyepu Lajaro poto cidi me

19 “Puga ge yepä dogwe biname lui te mararage ududi piiyepu bulubulu cäbletääpe bine lasigreräjuge. Tabe iyeta teeme singi gwidape iyeta bimu gaabegabe yaawadanemuge.
20 Cuta puga ge yepä owecumete biname, teeme ngii Lajaro, droobodrobo tääpe cama ge. Biname cina teebine yaacanusi pui dogwe biname me mete grana gome,
21 ingle tabe singi deedei pacupacu ärwäja, lui cina dogwe biname me dade cabu ca saatrametnemuge. Yoo, drego cina waatninusi teeme gome teeme tääpe droobo aclotejame.
22 Siige, pui owecumete biname te budre äbitige. Acejiyame me mename seemo cina piba teeme seemo ne ecanisi cabucewe me Abrahamo gome me. Pui dogwe biname te cuta budre äbitige, siige gape cabu ecitisi.
23 Tabe muye puupu cabu yaanajuge baborage pita cama. Puma cita ca tabe ire cabu me acitige, Abrahamo ne jepänige cudecewe ca, piiyepu Lajaro teeme gome puga ge.
24 Tabe babo tage ca jejige egä, ‘Cäme Babe Abrahamo! Cebine owecu naweni! Lajaro ne tityepi teeme ime kukluta niiye cabu iiglenutame cäme wätä ne gäbu wawename, ingle cane babo pita gäne ai muye puupu cabu!’
25 Yepä, Abrahamo jejige egä, ‘Cäme bägrä, maane ngene jepecni määme gawecewe ireclota padare poto cidi me. Maane miijimiji gwidape cama naanajuge, yepä Lajaro me ireclota puga niiyarage ge. Page teeme lenaja miijirage gyene, yepä maane niiya cabu naanajenige.
26 Cuta piiyepu, pisi nyene mime cole je baborage cäsu, biname te peei name pi ama cita ca äblicäco peeyeme otni, cuta peema cita ca biname cuta piiyepu äblicäco aimopo otni.’
27 Piba pui dogwe biname te cuta jejige egä, ‘Yoo, cäme babe, cane naajenine, owecu, Lajaro ne gawecewe cabu me jityepi cäme babe me mete me.
28 Cäme faib iganewale puma piti nemi. Lajaro ne jityepi teebibine umle mene jajime, teepi piba lica ai muye puupu cabu me otni.’
29 Abrahamo jejige egä, ‘Oogäräneji Mene piti nemi määme iganewale tääpume, Moose piiyepu sasa mename biname cina lui mene ituge oogära. Määme iganewale miiji gemi teeme peei mene ätecija.’
30 Yepä, tabe jejige egä, ‘Cäme babe Abrahamo, peei mene taatu ibibi lica gyene, yepä biname te liba budre cabu ca teeme bau acnenutame, teepi piba teeme niiya mule cabu ca pa latatrongäripesi.’
31 Yepä, Abrahamo jejige egä, ‘Teepi liba singi lica Moose piiyepu mename biname bime oogäräneji mene ätecijame, teepi cuta piiyepu biname ne lica ätecija tabe liba budre cabu ca acnenuta teebibine mene jajime.’ ”

17

Gone Biname ne Acana Niiya Mule cabu me
(Matayo 18:6-7; Mareko 9:42)

1 Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Yoo, maramara gwidape cina saacluge
lui biname bine jaawenemusi niiya mule wawenecame, yepä babo niiyarage gyene
biname tääpume lui te pui gwidape bine saawademuge.
2 Pepu biname mäpu kula ne liba teeme singicace cabu jaaglotusi, siige malu cabu
yaajarusi budre me, peei mäpu lui plowa birige pui mäpu cabu ca tabe lui ne cirege päpäna
liba ai matimati bägrä yepä ne niiya mule cabu yaacanuge.
3 Peei name pi cängena inajininuge!”

Weeme Binamewale bime Niiya Mule poto cidi me
(Matayo 18:21-22)

“Yoo, määme biname te liba niiya mule jaawenuge, maane teebine umle mene jaajute.
Tabe liba tatatrongtuge pui niiya cabu ca, maane miiji teeme niiya mule äyeblingta määme
ngene atwanena cabu ca.
4 Yoo, tabe liba meebine niiya naawenanuge cuta seben gääbu yepä bimu cabu, cuta
seben gääbu määme bau me liba lacnenutanuge, naajananuge egä, ‘Cäme ngenecu te
batatrongtige,’ piba maane miiji iyeta teeme niiya äyeblenga määme ngene atwanena cabu
ca.”

Mene Kokre Ätrunga poto cidi me

5 Puma cita ca pui twelb ätyepäneji biname cina Yageyame Yeesu ne jejisi egä, “Cime
ätrunga babo me jeweni!”
6 Tabe Yageyame te jejemige egä, “Weeme ätrunga liba epu pana baborage gyene ai
matikolä mastad kuu gije liiyepu, weene piba ibibi gemi ai uli ne jaji egä, ‘Määmämu ai gawe
cabu ca äpäcuti iyeta braju cama, piba malu cabu acni määmämu!’ Siige, ai uli te weeme
mene piba pa jaawenepi.”

Kaakesea Bägrä bime Mule poto cidi me

7 “Weeme yepä me kaakesea bägrä liba pisi nyene, teebine liba jäätyepuge calwa wawe-
name, coo nuuja taje maamoi ire atwime, tabe liba kaakesea cabu ca mete me tiinuge,
teeme babo biname te lica teebine piba jaajuge egä, ‘Määme deedei agesa.’
8 Yepä, tabe teebine jaajuge egä, ‘Cäme deedei nawenemi, piba määmämu amacetnäji
cäme deedei piiyepu niiye ceerame. Peei ingwe ca, maane määme deedei äbiti piiyepu niiye
nani.’
9 Nää, pui babo biname teeme kaakesea bägrä ne eso pa jaajepi liba teeme mene cängena
jaawenemuge? Eewe, pama lica!
10 Weene pepu pana kaakesea bägrä gemi. Weene liba iyeta Acejiyame me singi kaakesea
cängena ituge wawena, piba gone singi awepyeräja teeme bau ca päpäname, yepä apu
jiicuye egä, ‘Cine kaakesea bägrä gemi; cine cime kaakesea taatu bine jaawenemusi.’ ”

Yeesu Ten Tääpe Niiyaniya Biname bine Miiji me Jewenemige

11 Yeesu liba Yerusalema me ädige, tabe Galilaya piiyepu Samariya gawe teeme
ngälugaabe cabu ädige.
12 Tabe liba yepä cewe me atyaramtige, ten biname bine opopa jewenemige lui cina
niiyarage tääpe pita, lepera pita, cama ge. Teepi cudecewe ca imyemutenige,
13 puma cita ca babo tage ca jejisi egä, “Yeesu, Babo Biname, cibibine owecu niwenini!”
14 Yeesu teebibine jepänemige, jejemige egä, “Naaclege modamoda iiwäreja biname bime
bau me teepi weeme tääpe awatnejame egä miiji.”
Siige, gaabe cabu teepi liba eclige, teeme tääpe iyeta miiji me äbitininisi.
15 Teeme yepä te liba jepänige egä teeme tääpe miiji ge, piba tacnenutige Yeesu bau me,
Acejiyame ne babo tage ca ewepyeräjige.
16 Tabe teemämu gawe cabu ajarige Yeesu me ernge gome, teebine baborage eso ecärige.
Pui biname lica Israela biname, yepä Samariya gawe biname ge.
17 Yeesu biname bine itemlemige egä, “Cane ten biname bine miiji me jewenemine, cije
nain cina lete nemi?
18 Nää, nuuja biname te lica tacnige Acejiyame ne awepyeräjame, yepä ai catecewe
biname taatu?”
19 Siige, Yeesu teebine jejige egä, “Abujängti, ädi määme gaabe cabu. Määme ätrunga te
meebine miiji me bii naawenige.”

Acejiyame me Biname bine Waadena Padare te Lipulipu Tatyaramtige
(Matayo 24:23-28, 37-41)

20 Yoo, poto Parisea sigu biname cina Yeesu ne itemlisi egä Acejiyame me biname bine
waadena padare te liba pa tatyaramtepi? Tabe jejemige egä, “Yoo, biname cina äblicäco
Acejiyame me biname bine waadena padare ne irecu ca päpäna egä tatyaramtenige.

21 Biname cina äblicäco apu iicana egä, ‘Ire, age sena!’, coo ‘Peese nyene!’, ingle Acejiyame
te weebibine iwadininige weeme ngenecu cabu.”
22 Tabe piba teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Padare te pa tädepi weene piba
babo singi cane cama lenajame yepä bimu taatu, yepä cane lui te Acejiyame bau ca tädujine,
biname me äbitujine, cane ama lica pagege pui bimu cabu.
23 Biname cina piba weebibine pa jijipesi egä, ‘Tabe peese,’ coo ‘Tabe age sena,’ yepä
teeme ingwe ca gone naacluge cebine ärngime,
24 ingle cäme acnenuta te liba cire tatyaramtepi, weene piba cängena umle cire äbitipeye.
Yoo, pamlepamle te dume cabu lipu tuungepmeläjuge, iyeta poto yaapaclyeräjuge, cane lui
te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cäme acnenuta te cuta pepu pana cire
läbitepi.
25 Yepä, peei te cäro camuge äbita; cane miiji niinäce babo mäpurage padare ne päpäna,
piiyepu ai padare me biname cina cebine pa nägyepesi.
26 Yoo, ujarage Nooa me padare cabu lipu itu äbituji, pepu pana cäme acnenuta padare
cabu cirege äbita.
27 Pui padare iyeta biname cina deedei täbitenäjumesi, niiye senäjenäjemumesi, piiyepu
biname cina tawadrecanimumesi, ngälu pui bimu cabu Nooa liba baborage buto cabu me
acenutuji. Siige, babo igi te piba täduji iyeta biname bine eglecimuji.
28 Yoo, Loota me padare cabu lipu itu äbituji, cuta pepu pana cäme acnenuta padare
cabu cirege äbita. Iyeta biname cina deedei täbitenäjumesi, niiye senäjenäjemumesi, gwidape
teletne-mäjemumesi, gije sitememäjumesi, piiyepu mete bine serangemäjumesi,
29 ngälu pui bimu Loota te Sodoma cewe ne liba sebmaluji. Piba muye wiiryere piiyepu
matimati nuunurage kula cina cabucewe ca sitrametnemuji, siige iyeta biname bine
eglecimujisi.
30 Yoo, biname cina pepu pana mule cire jaawenemepesi cäme acnenuta bimu cabu, teepi
liba iyeteta umle cire läbitipesi egä cane Acejiyame bau ca gäne.
31 Pui bimu cabu, lui biname te mete toro cabu, lui puupu cabu yaanajuge, tabe miiji
lica mete me abacita teeme gwidape äsecrerame, cuta piiyepu biname lui te calwacupi cabu
gyene, tabe miiji lica cewe me acnenutame.
32 Loota me coga poto cidi me ngene jotwananineye, tabe lipu teeme ingwe gaabe me ire
acituji. Yoo, pui bimu cabu gone pepu pana äbita!
33 Lui biname te singi teeme ai gawecewe ireclota ne teemämu ire atwime, ingle tabe wälu
ge teeme ireclota ne apeserame, tabe toraca ireclota ne cire yaapesarepi; yepä, lui biname
te teeme ireclota ne cäme tääpume yaapesaruge, tabe toraca ireclota ne cire jääpänepi.
34 Yoo, cane weebibine jijinininine egä cäme acnenuta padare cabu, ciiye padare liba,
neeneni biname cina piba yepä puupu cabu ute wagräsi: yepä ne cire yaacatepesi, nuuja
ne cire yaabmalepesi.
35 Bimu padare liba, neeneni magebi cina wiiti kuu bine kula ca cire jäämulecemepäsi,
yepä ne cire waacatepesi, nuuja ne cire waabmalepesi.
36 Neeneni rooriye cina babo calwacupi cabu kaakesea cire jaawenemepäsi: yepä ne cire
yaacatepesi, nuuja ne cire yaabmalepesi.”
37 Siige, abiberäja bägrä cina piba teebine itemlisi egä, “Yageyame peei te luma cire
läbitepi?”
Yeesu teebibine jejemige egä, “Budrekaake luma, sändäyame cina piiyeme labasecret-
nuge. Pepu pana pui padare te liba cire tatyaramtepi, weene piba umle cire äbitipeye.”

18

Ngene ca Agli Mene Cuubla piiyepu Ablaweja Biname poto cidi me

1 Puma cita ca Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige ai ngene ca agli mene umle
ceerame egä teepi durau gone äbita Acejiyame ne awejename.
2 Tabe apu jiicige egä, “Yepä cewe cabu puga ge ablaweja biname lui te nuuja singi lica
ge Acejiyame tääpume, cuta piiyepu nuuja singi lica ge biname bime tääpume.
3 Cuta puga ge cuubla, lui te ablaweja biname bau me jäje waatnuge jajanename egä,
‘Cebine nätityäri cäme cubuyame cabu ca uutrutame.’
4 Siige, leca padare cabu pui ablaweja biname te singi lica teebine ätityerame, yepä ingwe
ca tabe teemämu jiicige egä, ‘Cane nuuja singi lica gäne biname bime tääpume, coo piiyepu
Acejiyame tääpume,
5 yepä ai magebi te cebine mage tii nawenenige, peei name pi cane teebine pa
wäätityärepene. Cane liba lica utityärenine, tabe jäje pa twacnepi aima, ngälu siige gloose
te cebine pa noomlepi.’ ”

6 Siige, Yageyame piba jejemige egä, “Yoo, weene pui conocono ablaweja biname me
mene jitecijeye. Weene lipu ngene jotwa-naniniye?
7 Pui conocono biname te liba cuubla ne utityärige teeme tii name pi, Acejiyame lui
conocäco gyene, tabe piba teemerage binamewale bine pa yäätityäremepi lui cina teebine
ciiye bimu cama yaawejanusi? Nää, tabe weebibine wata lica pa itityäripi?
8 Cane weebibine jijenininine egä tabe wata pa itityäripi conocäco päpäname. Yepä, cane
lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane liba cire tacnenutepene, nää
cane biname bine ätrunga cama cire jääpänemepene, coo lica?”

Parisea Sigu Biname piiyepu Täks Rarekaake Uutecrena Biname

9 Yeesu cuta ngene ca agli mene biname bine jejemige lui cina apu jaangemuge egä
teepi conocäco biname gemi, cuta peei name pi iyeta nuuja biname bine gawe me
yaapremalemusi.
10 Tabe apu jiicige egä, “Neeneni biname cina iiwäreja mete me aacluji irecu ätumutame.
Yepä lui Parisea sigu biname ge, cuta nuuja lui täks rarekaake uutecrena biname ge.
11 Parisea sigu biname te jeclajutige, teeme poto cidi me irecu ätumutige egä, ‘Acejiyame,
cane meebine eso nääcärenine egä cane lica nuuja biname bime pana gäne, lui cina biname
bime gwidape juutecranemusi, nuuja conocono mule jaawenemusi, coo piiyepu sargi
mule jaawenemusi. Yoo, cane meebine eso nääcärenine egä cane lica gäne ai täks rarekaake
uutecrena biname pana.
12 Iyeta wiik ngalebora cane neeneni bimu cama deedei cäco nanajuge; piiyepu iyeta
cäme ten rarekaake cabu ca cane yepä nääcärune, siige.’
13 Yepä, pui täks rarekaake uutecrena biname te matikolä cudecewe padare cuta jecla-
jutige. Tabe cabu me lica ire äbitige, yepä ergo ecirige irecu ätumutame, cuta jejige egä,
‘Acejiyame, cebine owecu nawenepi, ingle cane conocono biname gäne.’
14 Yoo siige, cane weebibine jijenininine egä pui täks rarekaake uutecrena biname te
Acejiyame bau ca kälyä jepänige teeme niiyaniya mule cabu ca, siige pui conocäco cama
acnenutige mete me, yepä pui nuuja te kälyä ne lica jepänige. Ai ingle naace gyene lui
biname te teemämu babo me läbituge, tabe matikolä me pagege äbita, cuta piiyepu lui
biname te teemämu matikolä pana me läbituge, tabe babo me pagege äbita.”

Yeesu Ime Aacitige Bägrä bime papa cabu me Teeme Miiji tääpume
(Matayo 19:13-15; Mareko 10:13-16)

15 Poto biname cina teeme matimati bägrä bine Yeesu bau me sewademisi tabe ime teeme
papa cabu acitename bägrä bime miiji tääpume. Yepä, abiberäja bägrä cina peei mule ne
liba jepänisi, teepi piba biname bine jicnecimisi.
16 Yepä, Yeesu te bägrä bine teeme bau me ala tesoglecmige, cuta abiberäja bägrä bine
jejemige egä, “Bägrä cina saaclege cäme bau me. Gone jiibemuye, ingle lui biname bime
ätrunga ai matimati bägrä pana me, Acejiyame teebibine yaawademuge.
17 Cane weebibine toraca jijenininine egä lui biname te singi lica gyene Acejiyame me
waadena ne matikolä bägrä pana yaacatuge, tabe licarage abacitame.”

Dogwe Biname te Yeesu ne Edärige
(Matayo 19:16-30; Mareko 10:17-31)

18 Yepä Israela babo biname te Yeesu ne itemlige egä, “Miijirage abiberäja biname, cane
ngena ne miiji wawena iyeteta ireclota ne päpäname?”
19 Yeesu teebine jejige egä, “Maane ngenome cebine nainite miijirage ca? Acejiyame
taatu miijirage gyene, nuuja cina miijirage lica gemi.
20 Maane cotre mene umle gäte egä: ‘Sargi mule gone; gone biname ne budre me agli;
gone gwidape ero; walya aitneja gone; mage babe bine miiji opo gaabe me acita.’ ”
21 Siige, pui biname te jejige egä, “Cane bägrä cabu ca iyeta peei cotre bine itu sicwet-
nanemumene.”
22 Siige, Yeesu liba teeme mene itecijige, teebine piba jejige egä, “Yoo, määme yepä
gwidape pisi nyene wawename. Määme gwidape iyeta ewademepi aletna tääpume, pui
rarekaake owecumete biname bine ecäranemepi, maane peema cita ca miijimiji gwidape
bine cirege päpäna cabucewe je. Piba tädepi cane cama otnime.”
23 Yepä, peei biname te liba Yeesu me mene itecijige, tabe babo ngenecu mäpu me äbitige,
ingle tabe babo dogwe biname ge. Tabe singi lica ge teeme gwidape bine abmaläcema Yeesu
cama otnime.
24 Yeesu jepänige egä tabe babo ngenecu mäpu ge, piba jiicige egä, “Mage mäpu gyene
dogwe biname cina Acejiyame me waadena cabu äbäcname!

25 Baborage gwidape kamela cibu pana, tabe äblicäco matikolä gaabe epu pana nilo bora
me abacita, siige asata, yepä mäpurage gyene cuta peei cabu ca dogwe biname te Acejiyame
me waadena cabu abacitame."
26 Biname lui cina peei mene itecijemige, teepi piba Yeesu ne itemlisi egä, "Piba laati te
miiji gyene teeme niiya cabu ca asata iyeteta ireclota ne päpäname?"
27 Yeesu jejemige egä, "Biname cina äblicäco teemämu peei ne wawena, yepä Acejiyame
te miiji gyene iyeta gwidape bine wawenecame."
28 Peteru piba jejige egä, "Cije cine lipu gemi? Cine iyeta ituge abmala maane cama
otnime."
29 Yeesu teebibine jejemige egä, "Yoo, cane toraca mene jijenininine egä lui biname te
cewe ne saabmaluge piiyepu coga, bägrä, mage, babe, naane, iganewale saabmaläcemuge
Acejiyame me biname bine waadena name pi,
30 pui biname bucurage cerämu tuwängle pa jääpänemepi ai padare cabu, cuta piiyepu
ciige padare cabu iyeteta ireclota ne cire jääpänepi."

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto cidi me
(Matayo 20:17-19; Mareko 10:32-34)

31 Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä bine biname bime sobe cabu ca mara me
ewademige, jejemige egä, "Itecijinege, mine Yerusalema cewe me naclenige. Puma iyeta
mene sasa mename biname cina lui ituge oogära cäme poto cidi me toraca me pa läbitipesi.
Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine,
32 cebine nuuja gawe cabu ca biname bime ime cabu ca nacitepesi. Teepi cebine ätutena
pana pa nawenepesi, pa näcnecepesi, piiyepu mote ca pa nätyewepesi.
33 Teepi cebine pa nadnanepesi, cuta budre me pa naglepesi, yepä nesae me lui bimu
cabu cane pa larpinantepene cääri ireclota me."
34 Siige, abiberäja bägrä cina cängena lica opo ewatnisi iyeta peei mene bine, ingle teeme
aboclomta lui ämlitäneji ge teeme bau ca, peei name pi teeme tääpume pajecu lica ge.

Yeesu Irecu Määsumäsu Biname ne Irecu Asatame Jewenige
(Matayo 20:29-34; Mareko 10:46-52)

35 Yeesu liba Yeriko cewe mameta me atyaramtige, gaabe wajwa je yepä irecu määsumäsu
biname adnatäneji enajige, gwidape piiyepu rarekaake tääpume yäätineräjemuge.
36 Pui biname te liba biname guugla itecijige, itemlemige egä, "Ngena te äbitenige?"
37 Biname cina teebine jejisi egä, "Yeesu Nasareta ceweyame te mime cewe ne isu-
plingtenige."
38 Tabe puma cita ca babo tage ca jejige egä, "Yeesu, Daawida me Kaakesaare, cebine
owecu nawenepi!"
39 Niinäce gaabe biname cina teebine eblawisi, jejisi bojä agime. Yepä, tabe cuta
baborage tage ca jejige egä, "Daawida me Kaakesaare, cebine owecu nawenepi!"
40 Yeesu imyemutige, mene jejemige irecu määsumäsu biname ne teeme bau me
acaname. Tabe liba teeme mameta me tädige, Yeesu teebine itemlige egä,
41 "Maane ngeno mäte singi cane määme tääpume wawename?"
Tabe jejige egä, "Babo Biname, cane singi cääri irecu asatame."
42 Yeesu piba teebine jejige egä, "Irecu aasati! Määme ätrunga te miiji bii naawenige
meebine."
43 Piba taatu tabe irecu aasatige päpäname. Tabe piba Yeesu ne ingwe icwige, Acejiyame
ne eso ecäranige. Siige, biname cina jepänisi, piba iyeta Acejiyame ne ewepyeräjisi.

19

Yeesu Sakaiyo ne Edärige

1 Yeesu peema cita ca Yeriko cewe me abacitige, piiyepu gaabe ta isuplingtenige.
2 Cewe cabu puga ge täks rarekaake uutecrena babo biname, ngii Sakaiyo, tabe lui mage
dogwe biname ge.
3 Yoo, Sakaiyo baborage singi Yeesu ne irecu ca päpäname, yepä äblicäco ge, biname
tomi name pi, ingle tabe tuube biname ge, piiyepu pui niinäce gaabe biname cina teebine
jilyengisi.
4 Tabe peei name pi niinäce gaabe me uuwamige, sukumuro piigi uli ne jegelige Yeesu ne
puma cita ca päpäname, tabe peei gaabe cabu liba tädige.
5 Yeesu liba teeme mameta me atyaramtige, cabu me ire acitige, jepänige, piba jejige egä,
"Sakaiyo, wata täini! cane määme mete cabu page nanajenige."
6 Siige, Sakaiyo wata täinige, babo gege cama teebine teeme mete me ecanige.
7 Iyeta biname liba peei ne jepänisi, Yeesu ne jiicetnisi egä, "Ai biname te singi conocono
biname ne ädärame. Tabe teeme mete cabu me cuta abacitenige!"

8 Mete je Sakaiyo abujängtige, Yageyame ne jejige egä, “Babo biname, cebine näteciji. Cane
cebo iyeta cäme gwidape cabu ca pa yääcäremepene owecumete biname bine, cuta piiyepu
cane liba nuuja biname bime rarekaake angletneja mule ca itu yaawadanemepene, cane
fooa rarekaake bine pa yaawecnepene tuwängle me iyeta yepäyepä tääpume.”
9 Piba Yeesu teebine jejige egä, “Yoo, Acejiyame te ai mete biname bine teeme niiya cabu
ca page bisecräremige, ingle Sakaiyo lui Abrahamo me kaakesaare lui ituge apesera, yepä
page bii tacnenutige teeme ingle cabu me.
10 Yoo, cane lui Acejiyame bau ca ätyepäneji gäne biname me äbitame, cane ai tääpume
tädujine: apesäreji biname bine ärngemame teeme niiya mule cabu ca äsecrerame, piba
Acejiyame bau me waadename.”

Ngene ca Agli Mene Gol Rarekaake poto cidi me
(Matayo 25:14-30)

11 Siige, gaabe cabu biname cina Yeesu me mene itecijemige. Tabe mameta ge atyaramta
Yerusalema cewe cabu me, piiyepu biname cina apu jengemige egä Acejiyame me biname
bine waadena padare mametarage gyene gije abacitame. Tabe singi biname bine umle
wawename egä waadena padare te camurage gyene, yepä kaakesea pisi nyene ai awagrija
padare cabu wawename.
12 Tabe peei name pi ai ngene ca agli mene teebibine jejemige egä, “Yoo, yepä babo
biname te enajuji. Tabe abyemärige cudecewe gawe me otnime mope biname me ngii
puma cita ca päpäname, piba teeme gawe me acnenutame.
13 Camuge abyemera, tabe ten kaakesea bägrä bine tesoglecemige, teebibine yepäyepä
gol rarekaake ecäranemige, jejemige egä, ‘Cane liba biiri, cäme looye cabu je weene kaakesea
tewenepeye ai rarekaake babo me wawename.’
14 Yoo, teeme gawe biname cina teebine mage jimugetnisi, peei name pi poto teeme
biname bine teeme ingwe jityepemisi mene cama egä, ‘Cine singi lica ai biname te cime
mopeyame tääpume lenajame.’
15 Peei mene ngänuge, tabe mopeyame ngii ne jepänige, piba tacnenutige. Teeme
atyaramta ingwe ca tabe wata mene jejemige pui kaakesea bägrä bine, lui cina teeme ten
gol rarekaake bine itu sewademumesi, teepi teeme bau otnime. Tabe singi teeme bau ca
umle äbitame pui niinäce rarekaake ca teepi lija rarekaake bine bii tepänemumesi.
16 Yoo, niinäce kaakesea bägrä te tädige, jejige egä, ‘Babo biname, cane ten gol rarekaake
bine cuta tepänemumene pui yepä cabu ca.’
17 Babo biname teebine jejige egä, ‘Maane miiji tewenumete. Maane miiji kaakesea bägrä
gäte! Ai ingle naace gyene maane kaakesea cängena tewenumete matikolä gwidape ire
atwime, peei name pi page cane ten cewe bine määme ire atwi cabu pa yaacranemepene.’
18 Piba nuuja pui kaakesea bägrä te tädige, jejige egä, ‘Babo biname, cane faib gol
rarekaake bine cuta tepänemumene pui yepä rarekaake ca maane lui itu näcärepete.’
19 Babo biname pui kaakesea bägrä ne jejige egä, ‘Yoo miiji, cane piba faib cewe bine
määme ire atwi cabu pa yaacranemepene.’
20 Piba nuuja pui kaakesea bägrä te tädige, jejige egä, ‘Babo biname, agesa määme gol
rarekaake. Cane cumä tääpume cäbletääpe cabu yäämlitune.
21 Cane wälu ge määme tääpume, pui name pi cäbletääpe pläsu ngalebora simlitumene.
Cane umle gäne maane mage kokre babo biname gäte. Maane ime kaakesea lica jaawen-
emute, yepä maane gwidape yaawadanemute nuuja biname bime kaakesea cabu ca,
piiyepu maane calwacupi deedei yaawademute maane te luma gije lica ätema.’
22 Babo biname te teebine jejige egä, ‘Maane niiyarage kaakesea bägrä gäte! Määmerage
mene te meebine naaitnäjige! Maane umle gäte egä cane kokre cama babo biname gäne,
lui te gwidape yaawadanemune nuuja biname bime kaakesea cabu ca, piiyepu calwacupi
deedei bine yaawademune cane te luma gije lica yäätemune.
23 Yoo, maane piba ngena name pi cäme rarekaake lica acita rarekaake ire atwi mete
cabu? Piba cane cerämu rarekaake cire jääpänejine pui niinäce rarekaake me kaakesea
cabu ca.’
24 Babo biname te piba teeme gome kaakesea bägrä bine jejemige egä, ‘Peei gol rarekaake
ne teeme bau ca juutecreye, teebine ecäreye lui te ten gol rarekaake cama gyene.’
25 Kaakesea bägrä cina teebine jejisi egä, ‘Babo biname, pui biname me ten gol rarekaake
piti nemi!’
26 Babo biname te jejige egä, ‘Cane weebibine jijenininine egä biname lui teeme kaakesea
cabu ca kuu piti nemi, teebine cuta gaabe pa yääcärepene cerämu kuu waadename, yepä
biname lui me kaakesea kuu cäco gyene, cuta teeme lui matimati gwidape piti nemi, peei
bine teeme bau ca pa yääyeblingemepene.

27 Yoo, cäme cubuyame poto cidi me, lui cina singi lica cane teeme mope biname tääpume
lenaja, teebibine aima sewademeye, eglecemeye cäme opo gaabe!' "

Yeesu Yerusalema me Abacitige
(Matayo 21:1-11; Mareko 11:1-11; Yoane 12:12-19)

28 Yeesu peei mene jejemige, piba teeme niinäce gaabe me ädige Yerusalema gaabe cabu.
29 Tabe liba mameta atyaramta neeneni matimati cewe cabu me, ngii Betepage piiyepu
Betaniya, lui puga ge Olibi Uli podo cabu jage, teeme neeneni abiberäja bägrä bine niinäce
gaabe me jäätyepige.
30 Camuge ätyepa tabe teebibine jaajige egä, "Äte, iclege niinäce gaabe me, lui cewe peese.
Weene liba abaciteniye, piba jepäneniye mamye dongki ne ägräräneji gyene, pui papa cabu
biname te camu ge adnata. Peei ne tiibirepeye, aima secanepeye.
31 Biname te liba weebibine itemlenige egä, 'Ngenome jiibireniye?' piba teebine jejepeye
egä, 'Yageyame te singi gyene teeme tääpume.' "
32 Siige, teepi aaclige, iyeta gwidape bine ibibi jepänemäsi Yeesu lipu jaajige.
33 Egä cäro teepi pui mamye dongki ne jiibiräsi, dongki yageyame cina teebibine äätemlisi
egä, "Weene dongki ne ngeno me jiibireniye?"
34 Teepi piba jejemäsi egä, "Yageyame te singi gyene teeme tääpume."
35 Siige, teepi mamye dongki ne Yeesu bau me ecanäsi, teeme cäbletääpe bine papa cabu
eretnemäsi, Yeesu ne piba itityäräsi acenutame mamye dongki papa cabu.
36 Yeesu liba ädenige, biname cina teeme cäbletääpe bine gaabe cabu eretnemisi teeme
otni tääpume.
37 Tabe liba Yerusalema mameta me tatyaramtige Olibi Uli podo cabu ca, gaabe te luma
täinige Yerusalema abacitame, puga teeme bucurage abiberäja bägrä cina gije abacitinisi
Acejiyame ne eso ceerame gege cama, piiyepu teebine babo tage ca ewepyeräjisi iyeta
miijirage ciitaca mule tääpume, teepi lui bine ituge päpäna Yeesu bau ca.
38 Teepi jiicemisi egä, "Acejiyame te cime mope biname miiji naawenege lui te Yageyame
me ngii cabu tädenite! Mime poode pisi nyene cabucewe je. Acejiyame lui caburage gyene,
jamyacu apaclyera te täduge teeme cabu ca."
39 Piba poto Parisea sigu biname pui tomi cabu ca Yeesu ne jejisi egä, "Abiberäja Biname,
määme bägrä bine jejemi bojä agime!"
40 Yeesu teebibine jejemige egä, "Cane weebibine jijenininine egä ai biname liba bojä
äbitininisi, piba gaabe wajwa lui kula cina ala pa labayipesi!"

Yeesu Ele Engenige Yerusalema Cewe Biname bime tääpume

41 Yeesu babo cewe Yerusalema mametarage me ädige, cewe ne liba jepänige, tabe owecu
cama ele engenige pui cewe biname cina lipu mäpu ne ciige cirege päpäna.
42 Tabe jiicemige egä, "Yerusalema cewe biname, miiji page weene umle cama icrajeji
lipu gyene poode ne päpäname, yepä page ämlitäneji gyene weeme päpäna cabu ca!
43 Yoo, bimu cina cire saaclepi weeme cubuyame cina piba weebibine cire jiwa-
clomtipesi; teepi gawe ca caale cire jaawenepesi, iyeta poto ta pepu weeme bau me cire
saaclenepi.
44 Teepi weeme cewe ne pa jiibyagecepesi cuta piiyepu iyeta biname bine cewe caale
ngalebora lui cina yaacrajuge; licarage yepä raranga kula ne teeme puupu cabu cire
yaabmalepesi, ingle weene padare ne lica opo ewatneniye Acejiyame liba weeme bau me
otni weebibine niiya cabu ca äsecrerame."

Yeesu Ädige Iiwäreja Mete me
(Matayo 21:12-17; Mareko 11:15-19; Yoane 2:13-22)

45 Yeesu ädige iiwäreja mete caale ngalebora me, puma gije abacitige aletnaletna biname
bine äyecrejame,
46 teebibine jejemige egä, "Acejiyame te jiicenige Oogäräneji mene cabu egä, 'Cäme mete
lui irecu ätumuta mete tääpume cirege lenaja,' yepä weene te itu setatrongärumeye epu
puupu me eromaame cina luma lämletneräjininusi!"
47 Yoo, piba iyeta bimu gaabegabe Yeesu biname bine yaabiberäjemuge iiwäreja mete
caale bora puutucu je. Modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname, piiyepu nuuja
mope biname cina singi ge teebine aglime,
48 yepä teepi padare ne lica jepänisi peei ne wawename, ingle iyeta biname cina baborage
singi teeme mene ätecijame.

20

Ätemla Yeesu me Conocäco poto cidi me Tabe Mule bine Wawenecame
(Matayo 21:23-27; Mareko 11:27-33)

1 Nuuja bimu, Yeesu liba puga ge iiwäreja mete caale bora je biname bine ebiberäjemige
piiyepu Miiji Mene jejananemige, piba modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja
biname cina nuuja modamoda biname cama teeme bau me seclige,
2 jejisi egä, “Cibibine nijini, määme ngena conocäco pisi nyene ai mule bine
wawenecame? Laati bau ca gyene määme conocäco?”
3 Yeesu jejemige egä, “Yoo, cäme ätemla cuta pisi nyene weeme tääpume. Cebine najeye,
4 laati te Yoane ne conocäco yäächärepi tabe biname bine niiye ca äcisejame, Acejiyame te
coo nää biname bine?”
5 Siige, teepi teemeteme mene jitranisi egä, “Mine lipu jejenisi? Mine liba jejenisi egä,
‘Yoane me conocäco lui Acejiyame bau ca gyene,’ tabe piba nijenininige egä, ‘Cije weene
ngena name pi piba Yoane ne lica jäätrungepeye?’
6 Yepä, mine liba apu jejenisi egä, ‘Yoane me conocäco lui biname bime cabu ca gyene,’
piba ai biname tomi te mibibine kula ca nibyecrininisi, ingle teepi jitru-ngenisi egä Yoane
lui Acejiyame me mename biname ge.”
7 Siige, teepi Yeesu ne jejisi egä, “Cine umle lica gemi laati te Yoane ne conocäco yäächärepi
biname bine niiye ca äcisejame.”
8 Yeesu teebibine jejemige egä, “Piba cane cuta weebibine lica jijenininine laati te cebine
conocäco näcärepi ai mule bine wawenecame.”

Ngene ca Agli Mene Calwacupi Ire Atwi Biname bime poto cidi me
(Matayo 21:33-46; Mareko 12:1-12)

9 Yeesu piba biname bine ai ngene ca agli mene jejemige egä, “Yepä biname te waina gije
bine itemige. Tabe kaakesea biname bime ime cabu ecitige ire atwime, kämäge gaabegabe
teepi te poto kuu teebine ceeraname. Tabe piba teeme gawe ne sebmalige leca padare
cama.
10 Yoo, padare liba tatyaramtige waina kuu ngade awacame, tabe pui yageyame te
kaakesea bägrä ne jityepige teeme poto kuu bine waadena calwacupi ire atwi biname cabu
ca. Yepä, pui calwacupi ire atwi biname cina pui kaakesea bägrä ne etemeläjisi, piba ime
taatu jityepisi teeme babo biname bau me.
11 Calwacupi yageyame te piba nuuja kaakesea bägrä ne cuta jityepige, siige calwacupi
ire atwi biname cina cuta teebine etemeläjisi, ajiri me jewenisi, piba cuta ime taatu
jityepisi.
12 Calwacupi yageyame cuta nuuja kaakesea bägrä ne jityepige; siige, pui calwacupi ire
atwi biname cuta teebine niiya jewenisi, calwacupi cabu ca piba iyecräjisi.
13 Piba calwacupi yageyame te jiicige egä, ‘Cane ngena pa jaawenepene? Cäme
ngenecurage bägrä ne pama miiji cane ätyepa. Teepi pama teebine opo gaabe me ecitenisi.’
14 Yepä, calwacupi ire atwi biname cina yageyame me bägrä ne liba jepänisi, piba
teemeteme ajananinisi egä, ‘Age sena yageyame me bägrä. Tabe te ai calwacupi ne cire
yaacatepi. Mine pa yaaglesi, siige calwacupi mime yene.’
15 Siige, teepi puma cita ca pui bägrä ne calwacupi cabu ca iyeblingtisi, piba budre me
eglisi.”
Yeesu piba itemlemige egä, “Siige, Pui calwacupi yageyame te ngena ne pa jaawenepi
calwacupi ire atwi biname bime tääpume?
16 Tabe pa tädepi, pui biname bine budre me pa yaaglecemepi, piba teeme calwacupi ne
nuuja biname bine pa jaajemepi ire atwime.”
Siige, biname cina liba peei mene itecijemige, jiicisi egä, “Peei te pepu gone äbita!”
17 Yeesu piba teebibine ire jetwemige, itemlemige egä, “Piba ngena gyene ai Oogäräneji
Mene me aboclomta? Mene egä:
‘Lui kula ne raranga biname cina jigyisi,
baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.’
18 Cane säne pui kula piiyepu iyeta biname lui cina cäme papa cabu pa yaatrametnemepesi,
teepi cuta pa laglemeläjipesi. Cäme kokre te liba yepä biname cabu kula pana pa saa-
tramepi, pui biname te secre pana pa lapliweräjepi.”

Ätemla Täks Rarekaake Ceera poto cidi me
(Matayo 22:15-22; Mareko 12:13-17)

19 Siige, cotre abiberäja biname piiyepu modamoda iiwäreja biname cina singi Yeesu ne
puirage padare cabu oomlaname, ingle teepi opo ewatnisi egä peei ngene ca agli mene lui
teeme poto cidi me. Yepä teepi biname tääpume wälu ge, ingle peei biname tomi te singi ge
Yeesu tääpume.
20 Teepi peei name pi teebine ire ca ecananisi, piiyepu teeme poto biname bine ji-
tyepemisi Yeesu bau me sinäme abiberäjame. Teepi singi Yeesu ne teeme mene cabu ca
oomlaname, piba Rooma cabu ca mope biname me kokre ime cabu acitame.

21 Peei name pi pui sinäme abiberäja bägrä cina Yeesu ne itemlisi egä, “Abiberäja biname,
cine umle gemi määme mene piiyepu abiberäja lui conocäco gyene. Cine umle gemi egä
iyeta biname lui yepä pana gemi määme opo gaabe je, lica nuuja te baborage, yepä maane
iyeta biname bine toraca mene yaabiberäjemute Acejiyame me gaabe poto cidi me.
22 Yoo, maane cibibine nijini, nää miiji gyene cine täks rarekaake Rooma Babo Mope
Biname Siisa ne ceerame, coo miiji lica gyene ceera?”
23 Yepä, Yeesu opo ewatnige egä teepi singi teebine mene cabu ca oomlaname, siige
teebibine jejemige egä,
24 “Yepä bulubulu rarekaake secani! Laati me opo piiyepu laati me ngii, laati me cewecu
pisi nyene ai rarekaake cabu?”
Teepi jejisi egä, “Siisa teemi yene.”
25 Yeesu piba jejemige egä, “Yoo, lui gwidape gemi Siisa me, teebine ecäreye pui, piiyepu
lui gwidape gemi Acejiyame me, teebine ecäreye pui.”
26 Siige, teepi äblicäco teebine teeme mene cabu ca oomlana puma biname bime sobe
cabu. Siige, teepi mutäcäco äbitininisi Yeesu me mene name pi, bojä jegemige.

Ätemla Mene Budre cabu ca Arpinera poto cidi me
(Matayo 22:23-33; Mareko 12:18-27)

27 Piba poto Sadukea sigu biname cina Yeesu bau me seclige. Yoo, Sadukea biname cina
apu jiicusi egä, “Biname cina lica budre cabu ca cirege arpinera.” Yoo, teepi Yeesu ne
itemlisi egä,
28 “Abiberäja biname, Moose te cotre ne mime tääpume soogäruji egä, ‘Biname te liba
budre läbituge, coga ne bägrä cäco twaabmaluge, teeme igane te miiji cuubla ne acata bägrä
wawename teeme naane me ngii tääpume.’
29 Yoo, seben naniganewale icrajuji. Naane te coga ne ocatige, siige bägrä cäco budre
äbitige.
30 Piba teeme gomecayame igane te pui cuubla ne ocatige, siige bägrä cäco cuta budre
äbitige.
31 Pepu cuta äbitige puma cita ca gomeyame tääpume, piiyepu iyeta teeme iganewale bime
tääpume, iyeta seben teepi budre äbitininisi bägrä cäco.
32 Ingwe ca pui magebi te cuta budre äbitige.
33 Yoo, pui bimu cabu budre biname cina liba cirege arpinera ireclotame, piba tabe laati
me coga cirege lenaja, ingle iyeta pui seben nanigane cina teebine ocananisi teeme coga
tääpume?”
34 Yeesu teebibine jejemige egä, “Yoo, ai gawecewe ireclota cabu magebi rooriye cama
lawadrininusi.
35 Yepä, pui magebi rooriye lui cina ibibi gemi cirege arpinera ciige ireclota cabu
lenajame, teepi puma lica awadreca,
36 cuta puma biname cina lica budre cirege äbita. Teeme ireclota lui Acejiyame me
mename seemo pana budre cäco. Teepi Acejiyame me bägrä gemi, tabe lui bine ituge budre
cabu ca arpinera ten cama iyeteta lenajame.
37 Yoo, Oogäräneji Mene, Moose lui itu soogäruji, peei cabu mene cuta pisi nyene budre
biname me arpinera poto cidi me. Pui padare cabu Moose te jeclajutuji ayeji uli gome,
tabe mime Yageyame me mene itecijuji, ingwe ca yoogäruji egä, ‘Cane Abrahamo, Isacako,
Yakobu naabibime Acejiyame gäne.’
38 Yoo, Acejiyame lui ireclota cama biname bime Acejiyame gyene; tabe lica budre
biname bime Acejiyame, ingle biname cina lica iyeteta budre, yepä iyeta biname tääpume
ireclota cuta pisi nyene.”
39 Puma cita ca poto cotre abiberäja biname cina jejisi egä, “Abiberäja biname, maane
miiji tiicite!”
40 Yoo, pui padare cabu ca biname cina singi lica teebine cääri ätemlejame.

Keriso Laasi Nyene
(Matayo 22:41-46; Mareko 12:35-37)

41 Yeesu teebibine jejemige egä, “Biname cina lipu jiicemusi egä, ‘Keriso biname bine lui
te niiya cabu ca cire yääsecräremepi, tabe Daawida me ingle cabu ca pa tädepi?’
42 Yepä, Daawida teemämu jiicenige Salamo uupera peba cabu egä,
‘Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:
Maane adnati cäme camu poto cidi ca,
43 ngälu cane määme cubuyame bine
määme ernge gawe me cire yaacranemepene.’
44 Yoo, Daawida teebine einuji teeme Yageyame ca. Cije Keriso te piba lipu Daawida me
kaakesaare gyene?”

Yeesu Umle Mene Jejananemige Cotre Abiberäja Biname bime Mule poto cidi me
(Matayo 23:1-36; Mareko 12:38-40)

45 Iyeta biname cina liba Yeesu me mene jitecijisi, tabe teeme abiberäja bägrä bine
jejemige egä,
46 "Cängena ire cotre abiberäja biname bime tääpume. Teepi singi gemi teeme lecaleca
cäbletääpe cama otnetnejame, piiyepu biname bime bau ca awabla piiyepu awepyeräja
päpäna aletna puupu cabu. Teepi singi gemi modamoda biname bime puupu cabu
adnaterame abasecretna mete cabu, cuta piiyepu soriyomu ne liba yaaclitusi, teepi ladna-
täruge miijirage puupu cabu.
47 Teepi cuublacubla bine baborage rarekaake ngälu yääcäremusi, pepu pi teeme gwidape
piiyepu mete iyeta jäämlemusi, piba teepi lecaleca irecu ätumuta jaawenemusi biname bime
sobe cabu. Yoo, teepi teeme mage mäpu daremu ne cirege päpäna!"

21

Cuubla me Owecu Gwidape
(Mareko 12:41-44)

1 Yeesu ire acitige, jepänemige dogwe biname bine lui cina rarekaake ebäcnemisi iiwäreja
mete rarekaake acrana gwidape cabu.
2 Tabe piba yepä owecumete cuubla ne jopänige lui te neeneni matimati rarekaake
ääsinglantige pui rarekaake acrana gwidape cabu.
3 Siige, tabe abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Cane toraca mene jijenininine, ai
owecumete cuubla te baborage becitige iyeta pui nuuja biname cabu ca.
4 Pui nuuja biname bime rarekaake lui bucurage gemi, piiyepu peei cabu ca teepi poto
bine ecärisi, yepä cuu-bla te becitige iyeta teeme lui pisi nyene lenaja tääpume."

Yeesu me Mene Iiwäreja Mete Iigareca poto cidi me
(Matayo 24:1-2; Mareko 13:1-2)

5 Poto abiberäja bägrä cina mene abaitninisi iiwä-reja mete poto cidi me egä pui mete
me opo jamyacu ge, oplacmeläja kula ca rarangä-neji ge, piiyepu biname cina miijimiji
gwidape Acejiyame ne ituge ceera peei mete cängena wawename. Yeesu piba teebibine
jejemige egä,
6 "Weene ire iyeta ai miiji-miji gwidape, padare te cirege atyaramta liba iyeta ai kula bine
teeme puupu cabu ca cirege äyeblenga. Yoo, iyeta cirege iisabeja."

Mäpu cina Lipu Cirege Otni
(Matayo 24:3-14; Mareko 13:3-13)

7 Abiberäja bägrä cina teebine itemlisi egä, "Abiberäja biname, ai mule te liba pagege
äbita? Mine lipu peei padare ne pagege opo awatna?"
8 Yeesu jejemige egä, "Cängena ire! Piba nuuja te lica weebibine ingletnäjinuge, ingle
bucurage biname cina cäme ngii cabu pa twaatnipesi, mene pa jiicemepesi egä, 'Cane age
säne tabe!' coo piiyepu, 'Padare bii tatyaramtige!' Yepä, pepu biname bime mene gone
jäätecijemuye.
9 Cuta piiyepu, weene liba idre pa itecijanipi egä, 'Biname cina teeme mopeyame ne cubu
cama iyeblingtisi,' coo, 'Biname cina cubu jiicenisi,' piba wälu gone läbitininuye. Pepu mule
pa läbitipesi, yepä ai padare me ngälugaabe cäro camu gyene."
10 Tabe piba jejemige egä, "Yepä gawe biname cina nuuja gawe biname cama cubu cire
jiicepesi, piiyepu yepä mope biname te nuuja mope biname cama cubu cire jiicepäsi.
11 Modamoda ocneja piiyepu gane padare cina cewe maramara cabu ta cire twaatnipesi.
Niiya pita cina cire twaatnipesi biname bine oomläjecame. Wälu cama cewecu gwidape
dume cabu cirege aboclomäja.
12 Yepä, ai mule cina liba camu ge äbitena, peei niinäce gaabe me, biname cina weebibine
pa joomläjicipesi, mäpu cabu pa icranipesi. Teepi weebibine maramara abasecretna mete
cabu pa iwadipesi atrana tääpume, piba krokeciiye mete bora pa ibäcnipesi. Weene mope
biname piiyepu nuuja modamoda biname bime opo gaabe pa jiclajutipi cäme ngii name pi.
13 Piba peese nyene weeme padare Miiji Mene teebibine jajanename.
14 Yoo, weeme ngene atwanena yaacituye, piba bucurage maramara ngene atwanena
gone pui padare cabu egä ngena mene teebibine awecnistame,
15 ingle cane te umle piiyepu mene pa icäripene. Piba iyeta weeme cubuyame cina äblicäco
pui mene aina, coo äseblecäja.
16 Yoo, weeme ätrunga cäco inglewale piiyepu binamewale cina weebibine weeme
cubuyame bime ime cabu pa icäripesi, lui cina weeme poto bine cuta budre me pa
yaaglecemepesi.
17 Iyeta biname weebibine pa jimugetnipesi weeme cäme bau ätrunga name pi.

18 Yepä, teepi äblicäco weeme ireclota papa acata Acejiyame liba singi lica weeme budre tääpume. Teeme kokre epu baborage gyene egä tabe ibibi cuta iyeta weeme edingäli cängena
ire atwime.
19 Peei name pi weeme ätrunga cabu cängena jiclajutinuge ngälu weene iyeteta ireclota
cabu äbäcname."

Yeesu Cerämu Mene Jejemige Yerusalema ne Iigareca poto cidi me
(Matayo 24:15-21; Mareko 13:14-19)

20 Yeesu jejemige egä, "Yoo, weene liba bucurage cubu biname bine cire jepänemepeye
Yerusalema cewe ne jewaclomäjenisi, piba weene umle gemi egä padare te mameta me
täbitenige pui cewe ne iigarecame.
21 Piba pui biname lui cina Yuudea gawe cabu icrajininige, teepi miiji podo cabu me
uucratna; piiyepu lui cina babo cewe cabu icrajininige, teepi miiji cewe abmala; piiyepu
lui cina babo cewe kaake poto je icrajininige, teepi miiji lica cewe me äbäcname, yepä
cudecewe me miiji uucratna.
22 Ingle pui padare cabu Yerusalema cewe biname cina mäpu daremu cirege päpäna, piba
Oogäräneji Mene te ibibi me cire läbitepi.
23 Ogi nemi pui padare cabu lui mäpumäpu magebi piiyepu bägrä ngame meeramera
magebi. Mage mäpu padare cire tädepi ai gawecewe cabu me; ai biname cina mäpu daremu
cire jääpänepesi.
24 Cubuyame cina poto bine cubu turikä ca cire yaaglecemepesi, piiyepu nuuja bine
ätäyäneji cire jäätyepäjemepesi iyeta gawe maramara cabu me. Siige, nuuja gawe biname
cina Yerusalema cewe ne cire yiiglicnäjepesi, piiyepu pui gawe ire jaatwepesi, ngälu pui
biname bime padare cire lapirepi."

Yeesu me Acnenuta poto cidi me
(Matayo 24:29-31; Mareko 13:24-27)

25 Yeesu piba jejemige egä, "Maramara cewecu cina cire tateplengäjipesi bimu cabu,
piiyepu mabye, wale cabu je. Ai gawecewe cabu, maramara gawe biname cina ngenecu
niiya cire läbitipesi. Teepi wälu name pi cuta mutäcäco cire läbitipesi, malu te liba uule
mumwämu cama cire tädepi, cuta piiyepu gobe gotäte te babo uule kuu ne cire saacanepi.
26 Yoo, poto biname cina irecu cire laboclomäjipesi wälu name pi, teepi liba cire
jääpänanepesi lui niiya cina totninisi gawecewe iyeta poto ta. Ingle dume cabu lijalija kokre
gwidape piti nemi, pui bine teeme otnetneja gaabe cabu ca cire yääyecräjemepi.
27 Piba cane säne lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane piba carbe
cabu cire täinepene baborage kokre piiyepu jamyacu apaclyera cama.
28 Yoo, ai mule cina liba cire gije labacitipesi, piba weene abujängipeye, piiyepu mope
ewepengäjemepeye, ingle weeme äsecrera piba mameta gyene Acejiyame bau otnime."

Ngene ca Agli Mene Piigi Uli poto cidi me
(Matayo 24:32-35; Mareko 13:28-31)

29 Yeesu teebibine piba ai ngene ca agli mene jejemige egä, "Jepänemeye piigi uli piiyepu
iyeta nuuja uli bine.
30 Kirece laame cina liba täsuge, weene piba umle egä kämäge mameta birige.
31 Pepu pana weene liba pui mäpu mule bine cire jääpänemepeye, weene piba umle cirege
äbita egä Acejiyame me biname bine waadena padare te mameta gyene.
32 Cane weebibine toraca jijenininine egä biname lui cina ireclota page ai taje, teepi iyeta
budre lica cirege äbita, ngälu iyeta ai mule cina liba cire läbitipesi.
33 Yoo, dume piiyepu gawe cirege apira, yepä cäme mene te lica cirege apira."

Yeesu Jejemige egä Ireire Lenajame

34 Yeesu cuta jejemige egä, "Weene ireire inajipi! Miiji lica cäme acnenuta bimu
te weebibine buduma mule cabu oomlaname. Weeme ngene atwanena gone acrana
singisingi mule cabu, coo sice nänäja cabu, coo piiyepu ngenecu mäpu cabu ai gawecewe
me gwidape poto cidi me. Piba pui bimu te weebibine lica buduma mule cabu ädära mage,
cuta piba dici pana weebibine pa jibrecipi.
35 Ingle pui bimu te cire tädepi iyeta biname bime bau me lui cina ai gawecewe cabu
yaacrajuge.
36 Peei name pi ire cama cängena inajipi, piiyepu Acejiyame ne yaawejanuye kokre
ceerame iyeta pui gwidape cabu ca cängena äsecrerame, piba cäme opo gaabe je aclajutäjame,
cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine."
37 Siige, pui poto bimu gaabegabe Yeesu biname bine yaabiberäjemuge iiwäreja mete
caale bora je. Ciiye liba, tabe babo cewe cabu ca tasatuge Olibi Podo cabu lenajame.

38 Kroke gaabegabe, iyeta biname cina iiwäreja mete me cuta yaacluge teeme mene
ätecijame.

22

Gläämu Jecijemige Yeesu ne Aglime
(Matayo 26:1-5; Mareko 14:1-2; Yoane 11:45-53)

1 Trii padare mameta ge Israela biname cina liba uutneca cäco buluduu bine
yäärwäjemusi, lui deedei teepi Äsuplengta Trii ca yaainusi.
2 Yoo, iiwäreja babo biname piiyepu cotre abiberäja biname cina singi gaabe ne päpäname
Yeesu ne aglime, yepä biname bime name pi wälu, teepi singi ogä oomlaname.

Yuuda Mene Jewenige Yeesu ne Awabame Budre tääpume
(Matayo 26:14-16; Mareko 14:10-11)

3 Yuuda lui yepä ge Yeesu me twelb abiberäja bägrä cabu ca, teeme nuuja ngii Isakariyota.
Satani te Yuuda me ngalebora me abacitige.
4 Tabe piba modamoda iiwäreja biname piiyepu iiwäreja mete awamuta mope biname
bime bau me ädige, ten cama mene jiicemige lipulipu Yeesu ne teeme ime cabu acitame.
5 Siige, teepi gege ge teeme ätityera tääpume, mene jejisi rarekaake daremu teebine
ceerame.
6 Yuuda teeme mene ecatige, miijirage padare ne jirngige Yeesu ne teeme ime cabu
acitame, biname sobe liba lica ge.

Yeesu Teeme Neeneni Abiberäja Bägrä bine Jäätyepige Äsuplengta Trii Wawename

7 Teepi uutneca cäco buluduu bine yäärwäjinusi seben bimu ngalebora, siige pui padare
me niinäce bimu te tädige teepi liba maamoi plongo bine yaaglecimusi Äsuplengta Trii
deedei wawename.
8 Yeesu te Peteru naabi Yoane jaajige egä, “Weene iclege mime deedei amacetnäjame
Äsuplengta Trii tääpume.”
9 Teepi teebine itemläsi egä, “Maane singi cine ai deedei ne luma wawename?”
10 Tabe jaajige egä, “Cängena nätecijeye. Weene liba babo cewe me abaciteniye, piba
weene biname ne jepäneniye niiye iitana cabu ca lui te tacnenige. Weene teebine ingwe
icwepeye, tabe lui mete me abacitenige, weene peei mete me cuta abacitepeye,
11 pui mete yageyame ne jejepeye egä, ‘Cime mene pisi nyene Abiberäja Biname bau ca
egä: Puupu lese nyene cane cäme abiberäja bägrä cama Äsuplengta deedei äbitame?’
12 Tabe piba baborage cabu puupu ne jiwabenige lui iyeta gwidape cama gyene. Weene
puma deedei emacetnäjemepeye!”
13 Siige, teepi aaclige, iyeta gwidape ibibi jepänemäsi Yeesu lipu teebibine jaajige. Teepi
puga äsuplengta deedei ne emacetnäjäsi.

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Aareto ne Erwige
(Matayo 26:26-30; Mareko 14:22-26; 1 Korinito 11:23-25)

14 Yoo, padare liba tatyaramtige, Yeesu dade gome adnatige teeme twelb ätyepäneji
biname cama.
15 Tabe teebibine jejemige egä, “Cane baborage singi ai Äsuplengta deedei weene cama
äbitame. Cane ebä jepänenine mäpu padare ne, yepä niinäce cane weene cama deedei
äbitenine.
16 Cane weebibine jijenininine egä cane ai äsuplengta deedei ne ingwe ca lica pa yaar-
wepene ngälu teeme aboclomta toraca me cire läbitepi, cane liba biname bine niiya cabu
ca äsecrerame, Acejiyame me waadena cabu äbäcname.
17 Yeesu kwäye ne ecatige, Acejiyame ne eso ecärige, piba jejemige egä, “Weene ecateye,
iyeta eneye.
18 Yoo, cane weebibine jijenininine egä cane waina niiye ne cuta cääri lica pa yaanepene
ngälu padare te cire tatyaramtepi Acejiyame te biname bine waadename.”
19 Tabe piba buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecärige, itrecige, teebibine ecäremige,
jejemige egä, “Ai lui cäme tääpe gyene lui weeme tääpume budre äbitenine. Erweye, cebine
ngene apecname.”
20 Deedei ingwe ca, tabe yepä pana mule ca kwäye ne ecatige, jejemige egä, “Ai kwäye
te klaje jecnenige weeme tääpume Acejiyame lui kirece mene ituge jaji biname bine niiya
cabu ca äsecrerame, cäme uudi liba tapirenige.
21 Yepä, ire! Biname lui te cebine cäme cubuyame bime bau me nawabenige, tabe age
sena mine cama ai dade cabu.

22 Yoo, cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane budre me ädenine,
ingle Acejiyame te singi gyene cane peei ne wawename. Yepä, mage mäpu gyene teeme
tääpume lui te cebine cubuyame bime tääpume nawabenige!”
23 Siige, abiberäja bägrä cina teemeteme ätemläjinisi egä, “Mime tomi cabu ca laasi nyene,
lui te peei ne jewenenige?”

Toraca Babo Biname Lipu Gyene

24 Abiberäja bägrä cina jicelisi egä teeme cabu ca lui te babo biname me pagege äbita.
25 Yeesu peei name pi jejemige egä, “Ai gawecewe mope biname cina teeme biname bine
babo kokre cama ire jaatwemusi, piiyepu biname cina teebibine yaainemusi ‘Babo Ätityera
Biname.’
26 Yepä, gone teeme pana mule ne yaacatuye. Eewe, weeme cabu ca laasi nyene
baborage, tabe miiji matikolä pana äbita, piiyepu weeme babo biname tabe miiji kaakesea
bägrä pana lenajame.
27 Yoo, laasi nyene baborage ai neeneni cabu ca, nää biname lui te ladnatuge deedei
äbitame, coo biname lui te deedei teeme bau me yaawaduge? Yoo, tabe sine baborage lui te
ladnatuge, yepä cane lui weeme tääpume epu pana gäne weeme kaakesea bägrä liiyepu.
28 Yoo, weene cebine lica ituge abmala mine liba mäpu bine jääpänanemepesi,
29 cuta epu pana cäme Babe te lipu cebine conocäco ituge ceera cane biname bine waade-
name, cane cuta pepu weebibine conocäco cirege ceera weene biname bine waadename.
30 Weene piba cabucewe je cäme dade cabu deedei cirege äbita piiyepu niiye nänäja cäme
waadena padare cabu. Weene babo puupu cabu cire adnatäripeye Israela biname bime
twelb ingle biname bine atraname.”

Yeesu piiyepu Peteru
(Matayo 26:31-35; Mareko 14:27-31; Yoane 13:36-38)

31 Yeesu jejige egä, “Simona, Simona, cebine näteciji! Satani teeme singi bii jepänige
weebibine iyeta apicetnerame, epu pana calwacupi biname te kuu bine mälwä lipu
jäämlecäjemuge miiji kuu taatu waadename.
32 Yepä, Simona, cane cuta määme tääpume ituge awejena egä maane lica määme ätrunga
ne abma-lame. Maane liba pui apicetnera cabu ca pa tacnenutepete, piba maane määme
binamewale bine cuta ngenecu kokre jewenemepi.”
33 Peteru jejige egä, “Yageyame, cane amacetnäjäneji gäne maane cama otnime krokeciiye
mete cabu me, coo budre äbitame.”
34 Yeesu piba jejige egä, “Peteru, cane meebine naajenine egä maane cebine nesae gääbu
nainenite, paulo te ingwe ca ala sengenenige.”

Yeesu Abiberäja Bägrä bine Umle Mene Jejemige egä Äsädeca te Teeme bau me Pa Tädepi

35 Yeesu piba teeme abiberäja bägrä bine itemlemige egä, “Pui niinäce padare cabu, cane
liba weebibine jityepäjipene rarekaake cäco, bulu diiba cäco, cuta piiyepu ernge gwidape
cäco, nää weeme singi puga ge nuuja gwidape tääpume?”
Teepi jejisi egä, “Cine singi lica ge nuuja gwidape tääpume.”
36 Yeesu jejemige egä, “Yepä, page laati me bulu diiba piiyepu rarekaake piti nemi, tabe
miiji ten cama waadena. Piiyepu cuta laati te cubu turikä cäco gyene, tabe miiji aletname
teeme acwaba cäbletääpe ca.
37 Cane weebibine jijenininine egä Oogäräneji Mene te cäme poto cidi me miiji ibibi
äbitame egä, ‘Teebine ecitenisi conocono biname cama yepä.’ Yoo, ngena mene cäme poto
cidi me oogäräneji gyene, toraca me äbitenige.”
38 Abiberäja bägrä cina piba jejisi egä, “Yageyame, age tegi neeneni cubu turikä.”
Tabe jejemige egä, “Siige, ibibi gyene!”

Yeesu Olibi Uli Podo cabu Irecu Ätumutige
(Matayo 26:36-46; Mareko 14:32-42)

39 Yeesu piba cewe ne sebmalige, Olibi Uli podo cabu me ädige, teeme bimu gaabegabe
mule lipu ge. Teeme abiberäja bägrä cina teeme ingwe ca eclige.
40 Tabe liba teeme singi puupu ne joomlige, piba teebibine jejemige egä, “Acejiyame ne
ewejaneye egä weene apicetnera cabu ca lica pagege atrametna.”
41 Tabe piba matikolä äyeblingtige teeme bau ca, epu pana kula me ajara leca liiyepu. Tabe
kokorare ääpednutige, Acejiyame ne ewejanige egä,
42 “Cäme babe, maane liba singi gäte, ai mäpu ne iyeblingti cäme bau ca, yepä gone
jaawenute cäme singi ne, määme singi ne jewenepi.”
43 Piba mename seemo te cabucewe ca teeme bau me taboclomtige teebine kokre
ceerame.

44 Yeesu baborage ngenecu mäpu cama ewejanige. Teeme mlage cina uudi ipecu pana
sitrametnemige gawe cabu.
45 Tabe liba abujängtige teeme irecu ätumuta cabu ca, teeme abiberäja bägrä bime bau me
liba ädige, teebibine ute cabu jepänemige, ingle teepi mage ngenecu mäpu ge.
46 Tabe teebibine jejemige egä, “Weene ngena ute gemi? Arpinärineye, Acejiyame ne
ewejaneye egä weene apicetnera cabu ca lica pagege atrametna.”

Yeesu ne Joomlisi
(Matayo 26:47-56; Mareko 14:43-50; Yoane 18:3-11)

47 Yeesu liba peei mene cabu jage, piba taatu biname sange te tatyaramtige. Pui biname,
ngii Yuuda, lui yepä ge twelb abiberäja bägrä cabu ca, tabe te opo jewenemige teebibine.
Tabe Yeesu gome ädige teebine lakace cabu atecname, teeme awabla mule liiyepu ge.
48 Yepä, Yeesu jejige egä, “Yuuda, cane lui te Acejiyame cabu ca tädujine, biname me
äbitujine, nää maane cebine nawabenite budre me atecna cabu ca?”
49 Yoo, Yeesu cama lui abiberäja bägrä cina liba jepänemisi ngena te pa läbitege, teepi jejisi
egä, “Yageyame, nää cine miiji agleca cubu turikä ca?”
50 Puma cita ca teeme yepä te iiwäreja mope biname me kaakesea bägrä ne jemomäntige
turikä ca, camu poto tablame ne jeläcnutige.
51 Yepä, Yeesu jejemige egä, “Siige ai mule!” Tabe ime ne ecitige pui kaakesea bägrä me
tablame cabu, teebine miiji me jewenige.
52 Piba pui modamoda iiwäreja biname piiyepu poto iiwäreja mete awamuta mope
biname, piiyepu poto Israela modamoda biname bine, iyeta lui cina seclige Yeesu ne
oomlaname, tabe teebibine jejemige egä, “Weene ngenome cubu turikä piiyepu gabagaba
cama naaclige, epu pana egä cane cubucubu biname gäne?
53 Yoo, cane weene cama liba nanajuge iiwäreja mete caale bora bimu gaabegabe, weene
piba singi lica cebine oomlaname. Yepä, ai lui weeme padare gyene, krokeciiye te liba
weebibine joomlinige waadename.”

Peteru Yeesu ne Jeinige
(Matayo 26:57-58, 69-75; Mareko 14:53-54, 66-72; Yoane 18:12-18, 25-27)

54 Siige, teepi Yeesu ne joomlisi, teebine ecanisi Iiwäreja Mope Biname me mete me.
Peteru cudecewe pana teebine ingwe icwige.
55 Poto biname cina muye yuungisi cole puupu cabu puutucu je, puga adnatäreji icrajige,
cuta Peteru teeme gome adnatige.
56 Yepä mete kaakesea ngulebägrä te teebine jepänige, muye apaclyera cabu adnatäneji
ge. Tabe teebine cängena ewatnäjige, piba jiicige egä, “Ai biname te ten cama waatnuge!”
57 Yepä, Peteru ainige, jojige egä, “Ngulebägrä, cane umle lica gäne tabe!”
58 Matikolä ingwe ca, nuuja biname te teebine jepänige, jejige egä, “Maane cuta yepä
teeme tomi cabu ca gäte!”
Yepä, Peteru jejige egä, “Eewe, cane lica!”
59 Yepä awa ingwe ca cuta nuuja biname te kokre cama jiicige egä, “Toraca gyene, ai
biname ten cama waatnetnäjuge, ingle tabe Galilaya biname gyene.”
60 Yepä, Peteru te jejige egä, “Maane lui tääpume jiicenenite, cane umle lica gäne!”
Tabe liba camu peei mene iicema cabu jage, piba taatu paulo te ala sengenige.
61 Yageyame te tatatrongtige, Peteru ne conocäco ire jetwige, siige Peteru piba ngene
jotwige Yageyame lui mene teebine bii jejige egä, “Page paulo te ingwe ca ala sengenenige,
niinäce maane nesae gääbu cebine nainenite.”
62 Siige, Peteru asatige, mage ele engenige.

Awamuta Biname cina Yeesu ne Niiya Bääclena me Jewenisi
(Matayo 26:67-68; Mareko 14:65)

63 Lui biname cina Yeesu ne jewamutisi, teepi teebine niiya bääclena me jewenisi, piiyepu
jidnanenisi.
64 Teepi teeme irecu icwabisi cäbletääpe ca, piba jejisi egä, “Nijini, laati te meebine
noororige?”
65 Teepi cuta bucurage nuuja niiya mene ca teebine jicnecisi.

Yeesu Israela Mutre Biname bime Opo Gaabe je
(Matayo 26:59-66; Mareko 14:55-64; Yoane 18:19-24)

66 Bimu te liba tacitige, Israela mutre biname, epu egä modamoda iiwäreja biname
piiyepu cotre abiberäja biname, teepi abasecretnige, piba Yeesu ne ecanisi teeme opo
gaabe je aclajutame,
67 teebine jejisi egä, “Nijini, nää maane Acejiyame bau ca Keriso säte?”

Yeesu teebibine jejemige egä, “Cane liba weebibine jijenininine, weene lica cäme mene ätrunga,
68 cuta piiyepu, cane liba weebibine itemläjinine, weene lica daremu mene awecnista.
69 Yepä, ai padare cabu ca cane lui te Acejiyame cabu ca tädujine, biname me äbitujine, cane Kokre Acejiyame me camu poto ime cabu pa ladnatepene.”
70 Teepi iyeta piba itemlisi egä, “Nää maane jiicite apu egä maane Acejiyame me Bägrä gäte?”
Tabe teebibine jejemige egä, “Yoo, weene toraca jiicemiye egä cane tabe säne.”
71 Teepi piba ajananinisi egä, “Ngänuge mime nuuja aitneja biname. Cine bii nitecijinige tabe lipu teemämu taitnige!” Siige.

23

Yeesu Pilato me Opo Gaabe je
(Matayo 27:1-2, 11-14; Mareko 15:1-5; Yoane 18:28-38)

1 Siige, pui abasecretnäneji biname iyeta abujängige, Yeesu ne ecanisi Rooma ca Mope Biname Pilato bau me.
2 Puga teepi teebine aitnejame gije abacitinisi egä, “Cine ai biname ne jepänisi cime biname bine conocono abiberäja cabu ewademige. Tabe teebibine apu jejemige egä täks rarekaake gone ceera Babo Mope Biname Siisa ne, cuta piiyepu jejemige egä tabe lui nuuja mope biname gyene, lui me ngii Keriso.”
3 Pilato teebine itemlige egä, “Nää, maane Israela biname bime mope biname säte?”
Yeesu jejige egä, “Yoo, maane peega bii jiicite.”
4 Puma cita ca Pilato te modamoda iiwäreja biname piiyepu tomi cabu lui biname bine jejemige egä, “Cane lica nuuja ingle ne jepänine ai biname ne mäpu cabu acitame.”
5 Yepä, teepi kokre cama Pilato ne jejisi egä, “Teeme mara abiberäja cabu ca Yuudea gawe iyeta poto ta tabe biname bine giri jaacranimuge teeme singi acatame. Tabe mene jajanename gije itu labacitepi Galilaya gawe cabu, cuta puma cita ca tädumi aimopo.”

Yeesu Mope Biname Heroda me Opo Gaabe je

6 Pilato liba peei mene itecijige, piba itemlemige egä, “Ai, nää Galilaya biname gyene?”
7 Tabe liba umle äbitige egä Yeesu lui Galilaya probins cabu ca ge, Heroda luma mope biname tääpume enajenige, piba teebine Heroda bau me jityepige, ingle pui padare Heroda cuta Yerusalema cewe cabu enajige.
8 Yoo, Heroda te gege äbitige Yeesu ne päpäname, ingle tabe mene ituge ätecija Yeesu poto cidi me, peei name pi leca padare cama tabe singi ge teebine päpäname. Tabe babo singi ciitaca mule päpäname Yeesu bau ca,
9 siige teebine bucurage mene ca itemläjige, yepä Yeesu nuuja daremu mene lica jewecnistige.
10 Yoo, modamoda iiwäreja biname piiyepu cotre abiberäja biname cina abujängisi, teebine mage kokre mene ca jeitnäjisi.
11 Heroda teeme cubu biname cama piba Yeesu ne niiyarage bääclena me jewenisi piiyepu niiyaniya mene jiicemisi teeme poto cidi me. Teepi mope biname me sasa cäbletääpe ca esigrisi, teebine pui cama sewecnistisi Pilato bau me.
12 Yoo, pui bimu cabu Heroda naabi Pilato biname me äbitäsi. Peei niinäce gaabe me teepi cubuyame ge.

Pilato Yeesu ne Budre me Jitranige
(Matayo 27:15-26; Mareko 15:6-15; Yoane 18:39-19:16)

13 Piba Pilato te modamoda iiwäreja biname, mope biname, piiyepu iyeta biname bine ala tesoglecemige abasecretname,
14 teebibine jejemige egä, “Weene ai biname ne secaniye cäme bau me, piiyepu cebine najiye egä tabe biname bine niiya mule bine yaabiberäjemuge lui gemi cotre kaake poto ca. Cane teeme ireclota bii jirngine weeme opo gaabe, yepä lica jepänine nuuja niiya ne teeme bau ca iyeta weeme aitneja mene cabu ca.
15 Cuta Heroda piiyepu, tabe nuuja niiya ne lica jepänige teeme cabu, peei name pi teebine cuta sewecnistige. Ai biname te nuuja niiya ne lica ituge wawena lui ibibi gyene teebine budre daremu ceerame.
16 Cane peei name pi cäme cubu biname bine pa jaajemene teebine adnaname, piba asatame.”
17 Yoo, Pilato iyeta kämäge gaabegabe apu läbitanuge, tabe yepä biname ne krokeciiye mete cabu ca saasatuge äsuplengta trii padare cabu, Israela biname cina lui biname tääpume singi.

18 Siige, iyeta biname cina pui tomi cabu ala abayaninisi egä, “Ai biname ne budre me
eglepi! Baraba ne sisati cime tääpume!”
19 Yoo, pui biname Baraba te cubu ituge iicana Yerusalema cewe ngalebora cewe mope
biname me kaakesea biname cama, cuta piiyepu tabe nuuja biname ne ituge agli, peei
name pi krokeciiye mete bora me itu yaacitepi.
20 Siige, Pilato te singi ge Yeesu ne asatame, peei name pi biname bine cääri jejemige peei
poto cidi me,
21 yepä teepi jäje ala abayanenisi egä, “Baarge uli cabu jibyecreye; baarge uli cabu
jibyecreye!”
22 Yepä, Pilato teebibine nesae me jejemige egä, “Tabe ngena niiya ne ituge wawena?
Cane teeme cabu nuuja niiya ne lica jepänine lui ibibi gyene teebine budre daremu ceer-
ame! Cane cäme cubu biname bine pa jaajemene teebine adnaname, piba pa yaasatene.”
23 Yepä, pui biname cina ala abayaninisi egä teebine baarge uli cabu toto ca äbyecrame.
Siige, teeme kokre mene te ibibi äbitige,
24 Pilato piba mene jejemige biname bime singi wawename Yeesu ne budre me acitame.
25 Teepi lui biname tääpume singi, tabe teebine isatige, lui ne cubu name pi piiyepu
biname agli name pi krokeciiye mete bora me acitäneji ge. Tabe Yeesu ne piba teeme ime
cabu ecitige teepi teeme singi ne wawename teeme tääpume.

Yeesu ne Baarge Uli cabu Jibyecrisi
(Matayo 27:32-44; Mareko 15:21-32; Yoane 19:17-27)

26 Siige, Rooma cubu biname cina Yeesu ne liba ecanisi cewe cabu ca, teepi piba opopa
eyisi yepä biname cama, teeme ngii Simona. Tabe Kurene cewe biname ge, lui te babo cewe
me tabacitenige calwacupi cewe cabu ca. Yoo, cubu biname cina Simona ne joomlisi, Yeesu
me baarge uli ne teeme palace cabu ecitisi, teebine jejisi Yeesu me ingwe ca acaname.
27 Bucurage biname cina Yeesu ne ingwe icwisi. Puga ge poto magebi pui biname tomi
cabu lui cina mage ele engenetnemige teeme tääpume.
28 Yeesu teeme bau me tatatrongtige, jejemige egä, “Yerusalema magebi, ele gone cäme
tääpume, yepä weene miiji ele weeme tääpume piiyepu weeme bägrä bime tääpume.
29 Ingle naace gyene padare te cire tatyaramtepi, biname cina piba cire jiicemepesi egä,
‘Lipu gege gemi peei magebi lui cina bägrä cäco gemi, lui cina bägrä bine lica jäärngecusi
piiyepu bägrä bine lica ngame meeramera, teepi page cuta lica teeme bägrä bime mäpu
jepänanemisi.’
30 Pui mäpu padare cabu biname cina podo bine cire jaajemepesi egä, ‘Cibibine ni-
trugärineye!’ piiyepu doro bine cire jaajemepesi egä, ‘Cibibine nicwabärineye!’
31 Yoo, teepi cebine liba apu nawenenisi, cate uli pana närgenisi, teepi piba weebibine
lipu cire jiwenipesi, weene lui cina maaje uli pana gemi?”
32 Rooma cubu biname cina cuta nuuja neeneni biname bine aacanisi Yeesu cama yepä
padare cabu budre me wawename, yepä pui neeneni lui niiyarage mule biname ge.
33 Teepi iyeta liba pui puupu cabu me atyarige, ngii Mopekaake, puga Yeesu ne baarge uli
cabu toto ca jibyecrisi. Teepi pui neeneni niiya mule biname bine cuta uli cabu jääbyecrisi,
yepä biname Yeesu me camu poto ca, cuta nuuja teeme säwäci poto ca.
34 Yeesu jejige egä, “Cäme Babe, ai niiya mule ne iyeblingti määme ngene atwanena cabu
ca, ingle teepi toraca umle lica gemi teepi ngena ne tewenenisi.”
Rooma cubu biname cina matimati kula cabu teeme ngii bine yoogäremisi, piba yiis-
abäjemisi pui kula bine umle äbitame egä teepi lipulipu Yeesu me cäbletääpe bine abele-
name.
35 Yoo, biname cina ire tääpume imyemutemige. Israela mope biname cina teebine niiya
bääclena me jewenanisi, jejisi egä, “Tabe nuuja biname bine niiya cabu ca yäässecräremuge,
tabe miiji cuta teemämu ai niiya cabu ca asata, tabe liba toraca Acejiyame bau ca jajeji
gyene Keriso tääpume!”
36 Rooma cubu biname cina teebine cuta niiya bääclena me jewenanisi. Teepi teeme
mameta me eclige, caapocapo waina niiye singi ge ceerame,
37 piba jejisi egä, “Maane määmämu ai niiya cabu ca asati, maane liba nää toraca Israela
biname bime mopeyame gäte!”
38 Yoo, ai oogära mene teepi ecitisi Yeesu me baarge uli cabu mope gome egä, “Ai biname
lui Israela biname bime mopeyame gyene.”
39 Siige, yepä pui niiya biname lui Yeesu me wajwa je acitäneji ge, tabe cuta teebine
jicnecige egä, “Maane lui Acejiyame me Keriso gäte, nää? Piba ai niiya cabu ca asati, cuta
piiyepu cibibine nisati!”
40 Yepä, pui nuuja te niinäceyame ne eblawäjige egä, “Nää, maane wälu lica gäte Acejiyame
tääpume? Mine iyeta yepä pana daremu cabu temi.

41 Mime daremu lui conocäco gyene, mime niiya mule ibibi gyene, yepä tabe, nuuja niiya
mule ne lica ituge wawena.
42 Tabe puma cita ca Yeesu ne jejige egä, “Maane cäme tääpume ngene totwepi, maane
liba biname bine waadename cire twaatnepi!”
43 Yeesu teebine jejige egä, “Cane meebine naajenine, maane page cane cama naana-
jenige Acejiyame me jamyacu lenaja puupu cabu.”

Yeesu me Budre
(Matayo 27:45-56; Mareko 15:33-41; Yoane 19:28-30)

44 Yoo, bimu duusa liba äbitige, bimu te gawe me lica sepa-clyärige, krokeciiye te iyeta
gawe ne sicwabige nesae awa cama.
45 Pui padare cabu baborage cäbletääpe lui iiwäreja mete cabu atecwanteji ge, pui te
äderärige, siige neeneni pargi äbitäsi.
46 Yeesu piba babo ala abayige egä, “Cäme Babe, cäme seemo ne määme ime cabu
ecitenine!” Tabe peei mene jiicige, siige budre äbitige.
47 Yoo, Rooma cubu biname bime mope biname te liba peei mule ne jepänige, Acejiyame
ne ewepyeräjige egä, “Toraca, ai lui conocäco biname ge!”
48 Yoo, iyeta lui biname cina abasecretnige puma ireme, teepi liba peei mule ne jepänisi,
iyeta piba dare adnaninisi, ngenecu mäpu cama äcnärige mete me.
49 Yepä, iyeta lui cina umlerage gemi Yeesum tääpume, cuta piiyepu lui magebi cina ten
cama seclumi Galilaya Probins cabu ca, teepi cudecewe pana amyemuteji icrajige peei
mule bine päpäname.

Yeesu ne Gape cabu Ecitisi
(Matayo 27:57-61; Mareko 15:42-47; Yoane 19:38-42)

50-51 Puga ge yepä biname ngii Yoosepa, lui Israela biname bime matikolä cewe cabu ca,
ngii Arimatea. Tabe conocäco, miiji biname ge lui Acejiyame me biname bine waadena
padare ne jewagrijenige. Tabe Israela mutre biname bime abasecretna cabu ge, yepä singi
lica ge teeme atrana piiyepu waweneca Yeesu poto cidi me.
52 Tabe Pilato bau ädige, Yeesu me budrekaake tääpume itinärige.
53 Tabe piba Yeesu me budrekaake baarge uli cabu ca sitrungamtige, lecaleca cäbletääpe
ca tope etnige, piba gape cabu isinglantige, puupu cabu ecitige. Pui gape lui kula uureji ge,
kirece wawenäneji ge, piiyepu lica ituge nuuja biname ne acita puma.
54 Bimu lui Fraide ge, Sabade bimu me amacetnäja bimu, piiyepu teeme Sabade bimu
mameta ge atyaramta.
55 Pui magebi lui cina Yeesu cama seclumi Galilaya Probins cabu ca, teepi Yoosepa cama
eclige, gape ne engrärisi, ewatnäjisi Yeesu me budrekaake lipu ge acitäneji puma.
56 Teepi piba mete me äcnärige, miiji lengo ngängye bine emacetnäjemisi teeme tääpe ne
ingwe ca piba apyacame.
Yepä, Israela biname bime Sabade bimu cabu teepi ngene oocinisi teeme cotre lipu
jiicusi.

24

Yeesu Budre cabu ca Arpinantige
(Matayo 28:1-10; Mareko 16:1-8; Yoane 20:1-10)

1 Sande krokerage, pui magebi cina lui miiji lengo gwidape bine tewenimumesi, teepi
pui cama gape me eclige.
2 Teepi puma jepänisi egä kula te apeträngteji ge gape gaabe cabu ca,
3 siige ebäcnisi, yepä Yageyame Yeesu me budrekaake ne lica jepänisi.
4 Teepi puga jeclajutemige maramara ngene atwanena cama, piba taatu neeneni biname
cina apaclyäreji cäbletääpe cama teeme gome jaaclajutige.
5 Magebi cina wälu name pi ergo eciretnemige gawe me. Pui neeneni cina teebibine
jejemäsi egä, “Weene ngenome gape cabu ireclota biname ne jirngeniye?
6 Tabe ama lica gyene; tabe barpinantige ireclota me! Yoo, weene ngene jotwineye tabe
lui mene weebibine ituge jaji weene liba Galilaya je egä,
7 ‘Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine, biname me äbitujine, cane miiji niiyaniya mule
biname bime ime cabu lenajame. Teepi cebine baarge uli cabu pa näbyecrepesi budre me,
yepä nesae me lui bimu cane pa larpinantepene ireclota cama.’ ”
8 Magebi cina pui mene piba ngene jotwinisi,
9 gape cabu ca täcnärininisi, peei mule ne jeitnäjisi pui lebin abiberäja bägrä bime bau me
piiyepu iyeta bime bau me lui cina ten cama ge.
10 Pui magebi lui Mariya Magadala, Yoana, naabi Mariya Yakobu me mage, cuta piiyepu
poto lui ten cama ge. Yoo, teepi peei mule poto cidi me ätyepäneji biname bine jejemisi,

11 yepä pui magebi bime mene teepi lica jitrungemisi, ingle apu jengemige egä walya
mene ge.
12 Yepä, Peteru te abujängtige, gape gome me uuwamige. Puga gape cabu me äcupige,
apepmeläjige, cäbletääpe taatu bine jepänemige lui ca teeme tääpe ne tope setnumesi. Tabe
piba mete me acnenutige, mage ngene jotwananige ngena te bii bäbitige.

Yeesu Neeneni Biname cabu me Aboclomtige Emaus Gaabe cabu
(Mareko 16:12-13)

13 Pui yepä bimu cabu, neeneni Yeesu me biname cina Emaus cewe me aaclige. Peei lui
cebocebo bimu me otni ge Yerusalema cabu ca.
14 Teepi mene abaitnenäsi iyeta gwidape poto cidi me lui cina pui nesae bimu cabu
täbitimesi.
15 Egäcäro teepi liba mene ajana piiyepu ätemleja cabu ge, Yeesu piba mameta me tädige,
piiyepu ten cama gaabe cabu ädige.
16 Yepä, teepi biname taatu jepänäsi, äblicäco teebine opo awatna.
17 Yeesu teebibine ääte-mlige egä, “Weene ngena poto cidi me jiicenenemiye gaabe cabu?”
Teepi puma cita ca ngenecu mäpu cama äämyemutige.
18 Teeme yepä te, ngii Kleopa, teebine jejige egä, “Maane pama yepä taatu biname gäte
Yerusalema cabu ca lui te umle lica ngena mule cina täbitimesi ai nesae bimu ngalebora!”
19 Tabe ääätemlige egä, “Ngena mule?”
Teepi jejemige egä, “Pui mule cina Yeesu Nasareta ceweyame tääpume lui cina täbitimesi.
Pui biname te Acejiyame me mename biname ge. Tabe kokre ciitaca mule bine jaawen-
emuge, piiyepu kokre cama mene jaajanemuge. Iyeta biname cina teeme kokre ne opo
sewatnumesi egä Acejiyame bau ca ge.
20 Cime modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja mope biname cina teebine Rooma
ca mope biname me ime cabu secitumesi budre tääpume. Piba Rooma cubu biname cina
teebine baarge uli cabu tibyecrumesi.
21 Yoo, cine cime ngene atwana teeme cabu itu yaacitepesi egä tabe pama peese nyene
biname Israela biname bine niiya cabu ca äsecrerame. Cuta peei taatu lica, page lui nesae
me bimu gyene peei mule ingwe ca.
22 Page poto magebi cime tomi cabu ca teepi cibibine mutäcäco me niwenininisi. Teepi
liba krokerage gape gome eclige,
23 teeme budrekaake ne lica jepänisi puma. Siige, teepi täcnärige, cibibine nijinininisi egä
neeneni mename seemo bine jääpänisi lui cina teebibine jejemäsi egä Yeesu ireclota gyene.
24 Yoo, piba poto cime tomi cabu ca gape ne engrärisi. Teepi iyeta gwidape bine pepu
jepänemisi magebi cina lipu jiicemisi, yepä teepi Yeesu ne lica jepänisi.”
25 Yeesu piba teebibine jaajige egä, “Weene lipu pi umle cäco gegi? Weene dääg udägurage
joomleniye sasa mename biname bime mene!
26 Weene cire umle läbitejiye egä biname bime niiya cabu ca äsecrera biname te miiji
mäpurage padare ne päpäna, piba peei cabu ca jamyacu apaclyera padare cabu me
abacitame.”
27 Puma cita ca Yeesu teeme tääpume eboclomäjige iyeta mene lui teeme poto cidi me
oogäräneji gemi. Tabe gije abacitige mene cabu ca Moose lui bine itu soogäremuji, puma
cita ca teeme mene te otnige iyeta sasa mename biname bime cabu ca.
28 Siige, teepi lui cewe me singi otni, pui mameta me atyaränisi, piba Yeesu tabe otni taatu
äbitige,
29 yepä teepi teebine jiibecläsi, jejäsi egä, “Maane cine cama naanajege! Bimu te mameta
gyene äpula, krokeciiye me äbitenige.” Peei name pi tabe teeme mete me abacitige ten cama
lenajame.
30 Tabe ten cama dade cabu adnatige, buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecärige, piba
itrecige, ääcärige teebibine.
31 Teeme irecu piba pajecu me äbitininisi, siige teebine opo ewatnäsi, yepä tabe puma cita
ca teeme bau ca äyeblingtige.
32 Teepi piba teemeteme ajanäsi egä, “Toraca, mime ngenecu cina niclonige gaabe cabu,
tabe liba mene nijanige piiyepu Oogäräneji Mene bine mime tääpume eboclomäjemige!”
33 Teepi dade gome ca wata abujengtäsi, Yerusalema cewe me acnenutäsi, puga edäremäsi
pui lebin abiberäja bägrä bine piiyepu ten cama lui biname cina abasecretnige.
34 Puma iyeta jaajisi teebibine egä, “Yageyame te toraca barpinantige! Tabe Simona bau
bii taboclomtige!”
35 Piba pui neeneni cina teebibine jejemäsi teeme tääpume ngena te äbitige gaabe cabu,
piiyepu teepi lipu Yageyame ne opo ewatnäsi, tabe liba buluduu ne itremantige.

Yeesu Aboclomtige Teeme Abiberäja Bägrä bime bau me
(Matayo 28:16-20; Mareko 16:14-18; Yoane 20:19-23; Apostolo 1:6-8)

36 Teepi liba peei mene cabu jage, piba taatu Yageyame Yeesu te teeme gome jeclajutige,
teebibine jejemige egä, “Poode weene cama yaanajege!”
37 Teepi cälu te jitemige wälu name pi, ingle teepi apu jenge-mige egä, “Cable gyene ai!”
38 Yepä, tabe teebibine jejemige egä, “Weene ngenome ngenecu jiclonininige? Ngenome
neeneni ngene atwanena cama gemi?
39 Jepänemeye cäme ime piiyepu cäme ernge. Cane säne! Cebine noomleye, piba umle
äbitininiye, ingle cable te lica mäju piiyepu kaake cama ge, weene cebine lipu näpäneniye
tääpe cama.”
40 Tabe peei mene jejemige, teeme ime ernge jewabemige.
41 Siige, teepi camuge cängena ätrunga, ingle teepi mutäcäco äbitininisi gege name pi. Tabe
peei name pi teebibine itinärige egä, “Nää, deedei pisi nyene?”
42 Teepi teebine toce cibu ecärisi,
43 tabe ecatige, siige teeme opo gaabe je erngige.
44 Tabe piba teebibine jejemige egä, “Age tema pui mule cane lui poto cidi me weebibine
ituge jaji liba weene cama nanajepi. Yoo, cane apu jijipene egä iyeta Oogäräneji Mene
cäme poto cidi me miiji ibibi me äbita; apu ge pui mene Moose lui itu soogäremuji, piiyepu
mename biname lui mene soogäremujisi, cuta piiyepu iyeta Salamo uupera cabu lui mene.”
45 Tabe piba teeme ngene atwanena jiitnemige Oogäräneji Mene cängena umle äbitame.
46 Tabe teebibine jejemige egä, “Apu mene oogäräneji ge egä, Keriso, Israela biname bime
niiya cabu ca äsecrera biname te miiji mäpu piiyepu budre päpäna, piba nesae bimu ingwe
ca cirege arpinenta budre cabu ca.
47 Cuta apu oogäräneji ge egä, biname cina miiji ai mene jajanena iyeta mene maramara
biname bine. Pui kaakesea miiji Yerusalema cewe cabu gije abacitame, piba cuta jajanena
iyeta poto ta. Teepi miiji biname bine jajanena egä biname lui cina niiya mule cabu
ca latatrongärininusi piiyepu cebine nätrungusi, Acejiyame teeme niiya mule bine pa
yääyeblingemepi teebibine teeme biname me wawenecame.
48 Weene lui ire arbi biname gemi iyeta ai mule poto cidi me.
49 Yoo, cane weeme bau me pa tätyepepene cäme Babe te lui ne ituge jaji weebibine
ceerame, peei lui Aceji Seemo gyene. Yepä, weene ama ai babo cewe cabu inajininige ngälu
teeme kokre te cabucewe ca pa täinepi weeme cabu me.”

Yeesu ne Ecatige Cabu me
(Mareko 16:19-20; Apostolo 1:9-11)

50 Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ewademige Yerusalema cabu ca Betaniya cewe
mameta me. Puma tabe ime aawepäntige miiji ne acitame teeme cabu me.
51 Egäcäro teebibine miiji ecäremige, tabe teebibine sebmalemige. Acejiyame me kokre te
teebine cabu me ewepäntige.
52 Abiberäja bägrä cina teebine ewepyeräjisi, piba babo gege piiyepu ngenecu miiji cama
äcnärige Yerusalema cewe me.
53 Teepi iiwäreja mete caale bora yaacrajuge, puga Acejiyame ne eso yääcäranusi.
Siige mene ngälu peese.

YOANE ME MIIJI MENE

Mene Lui Biname Gyene

1 Gawecewe te cäro camu ge aci, Mene te uja ge. Mene te Acejiyame cama ge, tabe
Acejiyame ge.
2 Agedna me niinäce gaabe me tabe lui Acejiyame cama ge.
3 Iyeta gwidape bine Acejiyame teeme cabu ca jewenimuji; teeme cäco je nuuja gwidape
te lica äbituji.
4 Teeme cabu ireclota puga ge; pui ireclota lui apaclyera ge biname bime tääpume.
5 Pui apaclyera te krokeciiye cabu me tuungepmalenige, yepä biname lui cina krokeciiye
cabu je, teepi opo lica ituge awatna pui apaclyera ne.
6 Acejiyame te tityepuji biname ngii Yoane ne
7 pui apaclyera ne aitnejame naace tääpume iyeta biname cina teebine ätecijame piiyepu
ätrungame.
8 Tabe te lica ge pui apaclyera, tabe yepä jeitnäjuji teebine.
9 Toraca apaclyera, lui te iyeta biname bine saapaclyäremuge, täduji gawecewe cabu me.
10 Tabe gawecewe cabu jage, Acejiyame lui ne teeme cabu ca jewenuji, yepä biname cina
teebine opo lica ewatnujisi.
11 Tabe teemerage gawe cabu me täduji, yepä teemerage biname cina teebine lica
ecatujisi.
12 Yepä lui cina teebine ecatujisi piiyepu jitrungujisi, tabe teebibine conocäco ecärimuji
Acejiyame me bägräwale tääpume.
13 Teepi Acejiyame me bägräwale me epu lica äbitininujisi, biname bime cabu ca lipu
laplimlininusi binamerage babe me bägrä me, yepä tabe Acejiyamerage te jewenimuji
teeme bägräwale me.
14 Yoo, Mene te äbituji biname me, mine cama senajenäjumi. Tabe lui Babe me japurage
Bägrä ge. Mine jepänujisi kokre ne, Babe te lui secäruji teebine. Tabe lui toraca piiyepu
owecu biname ge.
15 Yoane te teebine jeitnäjuji, ala abayanuji egä, “Age sena, cane lui tääpume jiicepene egä:
Cäme ingwe poto ca lui te pa tädepi, baborage gyene cäme bau ca, ingle cane liba camu ge
aplimla, tabe piba Babe cama jage.”
16 Tabe baborage owecu mime tääpume, peei name pi tabe bucurage miijimiji mule bine
tewenemäjumi mime tääpume. Tabe iyeta padare cabu miiji niwenenanimi.
17 Acejiyame te Cotre mene secäruji Moose ne, yepä Yeesu Keriso te taacanuji owecu mule
ne piiyepu toraca mule ne.
18 Nuuja te lica ituge Acejiyame ne päpäna, yepä teeme japurage Bägrä, lui te Acejiyame
cama yepä gyene, piiyepu lui te Babe gome enajenige, tabe te teebine biname bime cabu
me seboclomtuji.

Yoane Niiye ca Äciseja Biname te Yeesu ne Jeitnäjige
(Matayo 3:1-12; Mareko 1:1-8; Luuka 3:1-18)

19 Israela biname cina Yerusalema ca jityepimisi iiwäreja biname bine piiyepu Leebi me
ingle cabu ca biname bine Yoane bau me teebine ätemlame egä, “Maane laasi näte?”
20 Yoane lica ainige, yepä tabe cängenarage awabudnitige egä, “Cane Keriso lica gäne,
Acejiyame te lui ne ätyepame tiicuji biname bine niiya cabu ca äsecrerame. Cane pui lica
gäne.”
21 Teepi piba itemlisi egä, “Cije maane laasi näte? Maane nää Acejiyame me mename
biname Eliya säte?” Tabe jejemige egä, “Eewe, cane Eliya lica gäne.” Teepi cuta itemlisi
egä, “Nää, maane pui mename biname gäte, cine lui ne jewagrijenisi?” Tabe jejemige egä,
“Eewe, cane tabe lica gäne.”
22 Teepi puma cita ca jejisi egä, “Nijini toracarage, maane laasi näte, cine piba daremu
mene jewecnistenemisi, lui cina cibibine nityepinisi. Maane lipu ngene jotwananenite,
egä maane laasi näte?”
23 Yoane jejemige teebibine mename biname Isaya me mene ca egä, “Cane age säne pui
biname, lui te ala abayanenine daapo taatu cewe cabu ca egä, ‘Gaabe ne conocäcorage
emacetnäjeye Yageyame me otni tääpume!’ ”
24 Pui biname cina seclige Yoane bau me, ingle Parisea sigu biname cina tityepimisi.
25 Yoo siige, teepi cuta teebine itemlisi egä, “Cije maane piba ngena tääpume biname bine
niiye ca jääcisäjemute, maane liba Keriso lica gäte, coo liba Eliya lica gäte coo piiyepu pui
Acejiyame me mename biname, cine lui ne jewagrijenisi?”

26 Puma cita ca Yoane teebibine jejemige egä, “Cane niiye ca biname bine jicisäjenenemine,
yepä weene cama pisi nyene nuuja biname, weene lui tääpume umle lica gemi.
27 Tabe cäme ingwe gaabe ca teeme kaakesea ne tegedninige, yepä tabe baborage gyene
cäme cabu ca. Cane ibibi lica gäne teeme ernge gwidape seea bine iibirame.”
28 Ai mule te äpletnutige Betaniya cewe je Yoridana baduge me bimu acita gome ca, Yoane
luma biname bine niiye ca jicisäjemige.

Acejiyame me Maamoi

29 Nuuja bimu cabu Yoane jepänige Yeesu ne otni je teeme bau me, siige tabe jiicige egä,
“Ire, Acejiyame me Maamoi peese nyene, gawecewe me niiya ne lui te pa yaacatepi.
30 Tabe sine pui biname, cane lui tääpume tiicumene egä, ‘Cäme ingwe gaabe ca biname
te pa tädepi, yepä tabe baborage gyene cäme bau ca, ingle cane liba camu ge aplimla, tabe
uja Babe cama jage.’
31 Cane cuta niinäce umle lica ge, tabe laati tage, yepä cane puu gije labacitepene Israela
biname bine niiye ca äcisejame teepi umle äbitame teeme poto cidi me.”
32 Puma cita ca Yoane Yeesu ne jeitnäjige egä, “Cane jepänine Aceji Seemo ne äina je
cabucewe ca gimäe ele pana siige teeme papa cabu lenaja je.
33 Cane umle lica ge tabe, yepä Acejiyame lui te cebine nätyepepi biname bine niiye ca
äcisejame, tabe najepi egä, ‘Maane lui me papa cabu pa jepänepi Aceji Seemo te äina je siige
teeme papa cabu lenaja je, tabe peese nyene, lui te biname bine Aceji Seemo ca pagege
äciseja.’
34 Cane siige ai mule ne tepänumene, siige jeitnäjenine, egä tabe peese nyene Acejiyame
me Bägrä.”

Yeesu me Niinäce Abiberäja Bägrä

35 Nuuja bimu cabu Yoane niiye ca äciseja biname cääri cuta puga ge teeme neeneni
abiberäja bägrä cama.
36 Tabe liba Yeesu ne jepänige teebibine äsuplengta je, tabe jaajige egä, “Ire, Acejiyame me
Maamoi peese nyene!”
37 Teeme neeneni abiberäja bägrä cina liba äätecijige tabe apu iicana je, teepi Yeesu me
ingwe poto ca aaclige.
38 Yeesu tatatrongtige, jääpänige teeme bau me otni je, äätemlige egä, “Baa, weene ngena
ne jirngeniye?” Teepi jejäsi egä, “Raabi, maane luma naanajinige?” (Raabi me aboclomta
mene lui ‘Abiberäja biname.’)
39 Tabe jaajige egä, “Siclege päpäname.” Teepi aaclige, siige jepänäsi teeme lenaja puupu
ne. Ai mule te äbitige mämle bimu me, siige teepi pui bimu ne epiräsi Yeesu cama lenaja je.
40 Yoo, Yoane me mene lui neeneni biname cina äätecijige, siige Yeesu cama aaclige, teeme
yepä lui Andrea tage. Andrea lui Simona Peteru me igane ge.
41 Teeme otni ingwe ca ge, tabe niinäce teeme naane Simona ne jirngige, jejige egä, “Cine
Mesaya ne bii jepänago. Tabe peese nyene biname, lui te biname bine niiya cabu ca cirege
äsecrera.” (Mesaya me aboclomta lui yepä gyene Keriso cama.)
42 Siige Andrea te Simona ne Yeesu bau me ecanige. Yeesu ire acitige teeme cabu me,
jejige egä, “Maane lui Simona säte, Yoane me bägrä. Cane meebine ngii naainenine Keepa
ca.” (Keepa Griik mene ca lui Peteru, lui me aboclomta mene egä ‘Kula’.)

Yeesu Ala Taasoglicige Pilipo naabine Natanaela

43 Nuuja bimu Yeesu ngene jotwanige Galilaya probins me otnime. Puma cita ca tabe
Pilipo ne jepänige, jejige egä, “Tädi cane cama otnime!”
44 Pilipo lui Betesaida ceweyame ge, Andrea naabi Simona luma cita ca ge.
45 Pilipo Natanaela ne jepänige, jejige egä, “Cine pui biname ne jepänisi, Moose lui poto
cidi me ituge Cotre cabu mene iicana, piiyepu cuta Acejiyame me mename biname cina lui
poto cidi me ituge oogära. Tabe lui Yeesu sine, Yoosepa me bägrä Nasareta babo cewe cabu
ca.”
46 Natanaela Pilipo ne itemlige, “Nää, nuuja miiji gwidape miiji gyene pepu papa cewe
ca otni Nasareta liiyepu?” Pilipo jejige egä, “Maane tädi aima päpäname!”
47 Yeesu liba jepänige Natanaela ne teeme bau me otni je, tabe jiicige teeme poto cidi me
egä, “Ai biname lui toraca Israela biname gyene. Teeme cabu nuuja walya lica gyene.”
48 Natanaela Yeesu ne itemlige egä, “Maane lipu umle gäte cane?” Yeesu jejige egä, “Cane
niinäce meebine nääpänine piigi uli gawe je, Pilipo ingwe ca ala naasoglicige.”
49 Puma cita ca Natanaela teebine jejige egä, “Abiberäja biname, maane Acejiyame me
Bägrä gäte! Maane Israela biname bime mope biname gäte!”

50 Yeesu Natanaela ne jejige, “Maane naace name pi cebine nätrungenite, ingle cane lipu
naajine, egä cane meebine nääpänine piigi uli gawe je. Ai puu matikäli mule gyene, yepä
ebä pagege maane modamoda mule bine päpänena.
51 Cane toraca jijenine weebibine, egä weene cabucewe ne pagege päpäna iitneji, siige
Acejiyame me mename seemo cina page yaaclepi cabu me cuta puma cita ca page täinetnepi
biname cabu me, Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji.”

2

Atejäclmuta Soriyomu Kaana Cewe je

1 Nesae bimu ingwe gaabe ca atejäclmuta soriyomu puga ge Kaana cewe je Galilaya
probins ngalebora. Yeesu me mage puga ge,
2 cuta Yeesu ne teeme abiberäja bägrä cama ituge ala asogleca.
3 Biname cina liba deedei loolo cabu jage, waina niiye te piba apirige. Puma cita ca Yeesu
me mage te teebine jejige egä, “Teeme waina niiye lica gyene.”
4 Yeesu teeme mage ne jojige, “Magebi, maane cebine gone jaji cane ngena wawename.
Cäme padare te lica bii tatyaramtige.”
5 Yepä mage te kaakesea bägrä bine jejemige egä, “Weene jeweneye, Yeesu ngena tääpume
jijenininige.”
6 Teeme Israela biname bime cotre puga ge teepi lipulipu äcisejame cude gwidape
oomlana cabu ca. Ai ingle name pi pui mete cabu puga ge kula ca wawenäneji siks
modamoda niiye ängärena gwidape; teepi iyeta ibibi ge yepä hanred liita niiye tääpume.
7 Puma Yeesu kaakesea bägrä bine jejemige, “Weene ai bine niiye jengäremeye!” Teepi
siige jengärimisi, ngälu tapananinisi.
8 Piba tabe teebibine jejemige, “Weene niiye siiteye ängära gwidape cabu ca, ecaneye
deedei ire atwi biname bau me.” Siige kaakesea bägrä cina ängära gwidape cabu ca niiye
siitisi, ecanisi deedei ire atwi biname bau me.
9 Tabe liba mite eglige, niiye te uja waina niiye me bäbitige. Laatibi siitisi niiye ne, teepi
umle ge, egä waina niiye luma cita ca gyene, yepä deedei ire atwi biname te tabe umle lica
ge. Peei name pi tabe ala tesoglicige mamye rooriye ne,
10 jejige egä, “Mime mule gyene soriyomu biname bine miiji waina niiye niinäce ceera,
siige teepi liba bucurage yäänäjimusi, ingwe ca piba yääcäranemusi papa waina niiye.
Maane lipulipu miijirage waina niiye ne ewetnite ceräcerägääbu ceerame?”
11 Yeesu ai teeme niinäcerage ciitaca mule ne jewenige Kaana cewe je Galilaya probins
ngalebora. Apu pi tabe teeme kokre ne eboclomtige, siige teeme abiberäja bägrä cina
teebine jitrungisi.
12 Ai ingwe gaabe ca Yeesu ädige Kaprenauma cewe me teeme mage, iganewale piiyepu
abiberäja bägrä cama. Teepi puga icrajige nesae bimu cama.

Yeesu Ädige Iiwäreja Mete me
(Matayo 21:12-13; Mareko 11:15-17; Luuka 19:45-46)

13 Israela biname bime äsuplengta soriyomu padare te liba mameta ge Yeesu piba ädige
Yerusalema me.
14 Puma tabe abacitige iiwäreja mete caale bora me, siige jepänimige biname bine
kau, maamoi piiyepu gimäe ele bine aletnena je iiwäreja tääpume. Tabe cuta jepänimige
rarekaake äbäsuwäja biname adnatäreji ge teeme dade gome.
15 Puma cita ca tabe seea bine sigu jewenimige, siige teebibine teeme kau piiyepu
maamoi cama iyecräjemige iiwäreja mete caale bora ca. Piba tabe rarekaake äbäsuwäja
biname bime rarekaake bine jeglemeläjimige gawe cabu me piiyepu teeme dade bine
eboclomäjimige.
16 Gimäe bine lui cina aletname saawadanemusi, tabe teebibine jejemige egä, “Gimäe
bine isemeye! Weene cäme Babe me mete ne gone jeweneniye aletnaletna puupu me!”
17 Abiberäja bägrä cina liba jepänisi, Yeesu ngena jewenige, teepi ngene jotwinisi mene
lipu oogäräneji gyene egä, “Cäme ngenecu nabenige Acejiyame me mete tääpume.”
18 Israela modamoda biname cina liba jepänisi Yeesu ngena jewenige, teepi itemlisi egä,
“Maane ngena ciitaca mule ne jewenenite cine päpäname, egä määme conocäco pisi nyene
ai mule ne wawename?”
19 Yeesu jejemige egä, “Ai iiwäreja mete ne yiigarecepeye. Cane te nesae bimu cama cääri
pa yaarangepene.”
20 Teepi teeme mene ingle ne opo lica ewatnisi, siige jejisi egä, “Ai iiwäreja mete ne lui
footisiks kämäge ngalebora erangujisi. Nää, maane te nesae bimu cama pa perangepi?”
21 Yepä Yeesu pui iiwäreja mete poto cidi me lica jiicuji, yepä tabe teeme tääpe poto cidi
me jiicuji.

22 Ingwe gaabe ca tabe liba budre cabu ca arpinantuji, teeme abiberäja bägrä cina piba
ngene jotwinujisi teeme ai mene, siige teepi jitrungujisi lui mene oogäräneji gyene, cuta
teepi jitrungujisi Yeesu ngena ituge iicana.

Yeesu Umle Gyene Biname cina Lipu Gemi

23 Yeesu liba Yerusalema je puga ge äsuplengta trii padare cabu, bucurage biname cina
teebine jitrungisi, teepi lipu jepänisi tabe lui ciitaca mule bine jewenimige.
24 Yepä Yeesu lica awabudni-tige biname bime bau me, ingle tabe umle ge, teepi iyeta
lipu gemi.
25 Yeesu singi lica ge nuuja te teebine umle wawename, egä biname lipu gemi, ingle tabe
iyeta umle ge teeme poto cidi me.

3

Yeesu piiyepu Nikodemo

1 Puga ge yepä Parisea sigu biname ngii Nikodemo. Tabe Israela biname bime yepä
mutre biname ge.
2 Ciiye cabu tabe Yeesu bau me ädige, jejige egä, “Raabi, cine umle gemi, egä Acejiyame te
meebine näätyepuji abiberäjame. Nuuja te äblicäco gyene apu ciitaca mule bine wawenena
maane lui bine jewenenemite, liba Acejiyame lica gyene teta cama.”
3 Yeesu teebine jejige egä, “Cane toraca naajenine, biname te liba kirece lica laplimluge,
tabe äblicäco äbita biname me, Acejiyame lui ne yaacanuge.”
4 Yepä Nikodemo Yeesu me mene opo lica ewatnige, siige itemlige egä, “Babo biname te
lipulipu cääri laplimluge? Tabe äblicäco mage me came bora me abacita cuta cääri aplimla
tääpume!”
5 Yeesu jejige egä, “Cane toraca naajenine, biname te liba lica birige aplimla niiye piiyepu
Aceji Seemo cabu ca, Acejiyame te lica teebine acana.
6 Biname me tääpe laplimluge mage cabu ca, yepä Acejiyame me Seemo te teeme seemo
ne ireclota yääcäruge.
7 Peei name pi cälu te gone näätuge, cane lipu naajine, egä weene miiji kirece aplimla.
8 Buuwe te singi liiye yene, tabe piiyeme jääpwäjuge. Weene mumwämu itecijinuge, yepä
weene umle lica gemi, luma cita ca tädenige coo liiyeme ädenige. Pepu gyene biname bime
tääpume, lui cina Aceji Seemo cabu ca laplimli-ninusi.”
9 Nikodemo Yeesu ne itemlige, “Peei lipu gyene?”
10 Yeesu jejige egä, “Maane Israela biname bime abiberäja biname gäte, maane lipulipu
umle lica gäte ai poto cidi me!
11 Cane toraca naajenine meebine, egä cine jiicemusi, cine lui tääpume umle, cuta
jaaitnimusi cine lui bine jääpänimusi, yepä weene lica yaacatuye cime mene ne.
12 Weene cebine lica nätrunguye, cane liba jijananinune ai gawecewe me mule poto cidi
me; weene piba lipulipu cije ätrunga cebine, cane liba jijananinune cabucewe me mule poto
cidi me.
13 Nuuja te lica ituge otni cabucewe me, yepä Acejiyame bau ca lui te täduji biname me
äbituji, tabe taatu ge.
14 Moose te daapo taatu cewe cabu cobyame ne ewepäntuji cabu me. Lui cina pui
cobyame cabu me ire acranininujisi, teepi ireclota icrajuji. Cuta pepu pana pagege baarge
uli cabu awepenta teebine, Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji,
15 siige iyeta lui cina teebine jäätrungusi, teepi iyeteta ireclota ne birige päpäna.
16 Acejiyame te epu babo singi ge biname bime tääpume, egä tabe teeme japurage Bägrä
ne tityepuji, siige laati te liba teebine jäätrunguge, tabe lica birige apesera yepä tabe iyeteta
ireclota ne päpäna.
17 Acejiyame te lica teeme Bägrä ne tityepuji ai gawecewe cabu me biname bine
atraname niiya puupu cabu me otnime, yepä tabe naace tääpume tityepuji tabe teebibine
niiya cabu ca äsecrerame.
18 Laati te teebine jäätrunguge, Acejiyame te lica pui biname ne jaatranuge. Yepä laati te
lica jäätrunguge teebine, pui biname ne uja ituge atrana, ingle tabe lica ituge ätrunga acita
Acejiyame me japurage Bägrä me ngii cabu me.
19 Teepi atranäneji gemi, ingle apaclyera te itu täduji ai gawecewe cabu me, yepä teepi
singi lica ge apaclyera tääpume; teepi krokeciiye tääpume singi, ingle teeme mule lui
niiyarage gemi.
20 Iyeta lui cina niiyaniya mule bine jaawenimusi, teepi apaclyera ne jäägyusi. Teepi lica
saacluge apaclyera cabu me, cije apaclyera te teeme mule bine jaawabudnemuge.

21 Yepä laatibi toraca mule bine jaawenimusi, teepi apaclyera cabu me saacluge, siige
apaclyera te jaawabudne-muge, egä teepi lui mule bine jaawenimusi, Acejiyame me singi
ibi gemi.”

Yeesu piiyepu Yoane Niiye ca Äciseja Biname

22 Ai ingwe gaabe ca Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige Yuudea probins cabu me.
Tabe puga teta cama enajige matikolä padare cabu, biname bine niiye ca jicisäjemige.
23 Yoane cuta niiye ca biname bine jicisäjemige cewe ngii Aenona je lui Salima cewe
mameta ge, ingle baborage niiye puga ge, siige biname cina totninisi Yoane bau me niiye
ca äciseja tääpume.
24 Yoane ne camu ge pui padare cabu krokeciiye mete cabu me äsinglenta.
25 Puma cita ca Yoane me abiberäja bägrä cina gije abacitinisi yepä Israela biname cama
äcelame teeme Israela biname bime äciseja mule poto cidi me, teepi lipulipu cude gwidape
cabu ca kälyä läbitaninusi.
26 Siige teepi seclige Yoane bau me, jejisi egä, “Abiberäja biname, maane cama lui biname
tage Yoridana baduge nuuja poto doro ca, maane lui ne teitnäjumete, tabe cuta page biname
bine niiye ca jicisäjenenemige, siige bucurage cina piiyeme otnenininisi teeme bau me.”
27 Yoane jejemige egä, “Nuuja biname te äblicäco pepu mule ne acata, Acejiyame te liba
lica yääcäruge teebine.
28 Weene weemämu ituge ätecija, cane lipu itu jiicepene, egä cane Keriso lica gäne,
Acejiyame te lui ne ätyepa biname bine niiya cabu ca äsecrerame, yepä cebine teeme niinäce
gaabe me ituge ätyepa.
29 Mamye magebi lui mamye rooriye tääpu mwene. Yepä mamye rooriye me biname
lui te jaaclajutuge teeme gome, teeme mene jäätecijuge, tabe gege birige teeme tagepogogo
ätecijame. Yeesu lui mamye rooriye pana gyene, peei name pi cane babo gege gäne teeme
tääpume.
30 Tabe miiji baborage me äbita, cane matikolä me äbita.
31 Lui te cabucewe ca täduji, tabe sine baborage iyeta bime cabu ca. Lui te gawecewe cabu
ca gyene, tabe gawecewe tääpu myene, siige gawecewe mule poto cidi me jiicemimuge.
Yepä cabucewe ca lui te täduji, tabe baborage gyene iyeta poto bime bau ca.
32 Tabe eei bine jeitnäjenenemige, tabe lui bine ituge päpänena piiyepu tabe lui poto cidi
me ituge ätecijana, yepä biname cina lica ecatisi teeme aitneja ne.
33 Yepä laati te liba yaacatuge teeme mene ne, tabe jaawabudnituge, egä Acejiyame lui
toraca gyene.
34 Acejiyame lui ne tityepuji, tabe Acejiyame me Mene jiicemimuge, ingle Acejiyame te
teebine Aceji Seemo iyeta teeme kokre cama ituge ceera.
35 Babe te singi gyene teeme Bägrä tääpume, siige iyeta gwidape ituge acrana teeme ime
cabu.
36 Laati te Bägrä ne jäätrunguge, tabe iyeteta ireclota ne jääpänuge. Yepä laati te Bägrä ne
lica jäätrunguge, tabe pui ireclota ne lica jääpänuge, yepä Acejiyame me claabe te yaanajuge
teeme cabu.”

4

Yeesu piiyepu Samariya Magebi

1 Parisea sigu biname cina itecijemige, egä Yeesu bucurage biname bine niiye ca
jicisäjemige, Yoane nesae bine; cuta teeme abiberäja bägrä bucurage ge, Yoane me nesae
ge.
2 Puu Yeesurage te biname bine lica jicisäjemige yepä teeme abiberäja bägrä cina.
3 Yeesu liba umle äbitige, egä Parisea sigu biname cina umle bäbitininisi ai poto cidi me,
tabe Yuudea probins ne ebmalige, ädige Galilaya probins cabu me.
4 Tabe miiji ge Samariya probins cabu ta otni Galilaya probins ne oomlaname.
5 Tabe liba ädige, tabe atyaramtige yepä Samariya cewe ngii Suuka me. Pui cewe lui
calwacupi mameta gyene, Yakobu lui calwacupi teeme bägrä Yoosepa ne ecäruji.
6 Yakobu me niiye cupicu cuta puga ge. Yeesu worämu te joomlige, ingle lecaleca padare
lipu otnige, siige tabe adnatige cupicu gome. Pui lui bimu duusa ge.
7 Puma cita ca yepä Samariya magebi te toclige niiye iitaname. Yeesu jojige egä, “Cäme
niiye niiti nanime!”
8 Abiberäja bägrä puga lica ge. Teepi cewe me beclige deedei aletname.
9 Siige magebi te Yeesu ne jejige egä, “Maane lui Israela biname gäte, maane lipulipu
najite cane Samariya magebi te määme niiye iitaname?” Tabe naace popi apu jejige, ingle
Israela biname piiyepu Samariya biname teepi cude padare ge. Teepi gigri deedei gwidape
bine lica jääbämuyäjimusi.

10 Yeesu magebi ne jojige egä, “Maane liba umle cirege, egä Acejiyame te ngena bine
miiji gyene ceera piiyepu cane laasi näne lui te meebine niiye tääpume näätinärine, maane
nätinärejite, cane ireclota niiye näącärejine meebine.”
11 Magebi te jejige, “Babo biname, cupicu lui uuglerage gyene, cuta määme iitana
gwidape lica gyene; luma cita ca pui ireclota niiye ne siitenite?
12 Nää, maane baborage gäte mime kaakesaare Yakobu bau ca, ai cupicu ne lui te
nicärinuji? Tabe ama cita ca niiye ne senajenäjumi, cuta teeme bägrä cina piiyepu cuta
teeme ngeerangera cibu cina.”
13 Yeesu jojige egä, “Iyeta, lui cina ai niiye ne enenisi, pagege cääri niiyemecewe jajwi.
14 Yepä laati te yaanuge, cane lui niiye yääcärune, tabe ingwe ca lica pagege niiyemecewe
jajwi. Cane lui niiye yääcärune, teeme cabu waja me läbituge, siige tuudruge iyeteta ireclota
tääpume.”
15 Piba magebi te jejige, “Babo biname, näcäri pui niiye! Piba ingwe ca cane lica pagege
niiyemecewe jajwi, cuta lica pa twaatnepene aima niiye iitanename.”
16 Yeesu jojige egä, “Äte, määme rooriye ne serwojuti!”
17 Tabe jejige egä, “Eewe, cäme rooriye lica gyene.” Yeesu jojige egä, “Toraca gyene,
maane lipu najite, egä määme rooriye lica gyene.
18 Maane niinäce faib rooriye bine yaawadanemepete, page lui rooriye ne ecananenite,
määmerage rooriye lica gyene peei. Maane peei toraca najite.”
19 Magebi te Yeesu ne jejige egä, “Babo biname, cane ngene ca naagline, egä maane
Acejiyame me mename biname gäte.
20 Cine Samariya biname bime kaakesaare cina ai podo cabu irecu lätumutanininusi
Acejiyame bau me, yepä weene Israela biname cina jiicuye, egä Acejiyame ne miiji
Yerusalema taatu je awejena. Maane lipu ngene jotwananenite ai poto cidi me?”
21 Yeesu jowecnistige egä, “Cäme mene nacati, padare te pa tädepi, biname cina liba lica
Acejiyame bau me pagege irecu ätumuta ai podo cabu coo Yerusalema je.
22 Weene Samariya biname toraca umle lica gemi, weene laati bau me irecu
lätumutanininuye, yepä cine Israela biname cina umle gemi, cine laati bau me irecu
lätumutanininago, ingle Israela biname bime cabu ca gyene biname, lui te pagege biname
bine niiya cabu ca äsecrera.
23 Padare te tädenige – siige uja bii tatyaramtige – liba toraca irecu ätumuta biname cina
Acejiyame bau me pagege irecu ätumuta teeme seemo ca piiyepu toraca ngene atwanena
cama. Apu irecu ätumuta biname tääpume Acejiyame singi gyene.
24 Acejiyame lui Seemo gyene, siige laatibi teeme bau me irecu lätumutanininusi, teepi
miiji irecu ätumuta teeme seemo ca piiyepu toraca ngene atwana cama.”
25 Puma cita ca magebi te Yeesu ne jejige egä, “Cane nata umle gäne, egä Mesaya, lui
ne yaainusi Keriso ca, pagege otni, siige tabe te iyeta gwidape bine mime bau me pagege
aboclomäja.”
26 Yeesu jojige egä, “Cane age säne pui biname, lui te mene naajanenine.”

Abiberäja Bägrä cina Täcnärige

27 Puirage padare cabu abiberäja bägrä cina tatyarige, cälu te jitemige, liba Yeesu ne
jepänisi magebi cama mene iicema je. Yepä nuuja te lica itemlige, egä tabe ngena tääpume
singi, cuta magebi cama ngena tääpume mene jiicemenige.
28 Puma cita ca magebi te teeme niiye iitana gwidape ne ebmalige cupicu gome, oclige
babo cewe me, siige biname bine jejemige puma egä,
29 “Naaclege biname ne päpäname, lui te umle gyene iyeta, cane ngena ituge
wawenetnäja. Nää pama Keriso sine, Acejiyame te lui ne ätyepame biname bine äsecrerame
niiya cabu ca?”
30 Siige teepi babo cewe ne sebmalisi, Yeesu bau me seclige.
31 Magebi te liba babo cewe jage, abiberäja bägrä cina piba Yeesu ne jejisi egä deedei
äbitame.
32 Yepä tabe jejemige egä, “Cäme piti nemi deedei loolo me, weene lui tääpume umle cäco
gemi.”
33 Abiberäja bägrä cina teemeteme jitranisi, egä nuuja biname te pama bii tewadimige
deedei teeme loolo me.
34 Yeesu piba jejemige egä, “Cäme deedei lui eei gyene, cane teeme singi ne wawename
lui te cebine itu nätyepuji piiyepu ämlitejame tabe lui kaakesea itu näcäruji cane wawename.
35 Weene jiiceniye egä, ‘Cerämu fooa mabye piti nemi piiyeme ärucna padare oomla-
name.’ Yepä cane jiicenine, egä calwacupi bine jepänemeye! Iyeta gwidape kuu cama gemi
ärucna tääpume.

36 Siige ärucna biname te page daremu ne jepänenige, kuu bine etomlecnemige iyeteta
ireclota tääpume. Siige ätema biname piiyepu ärucna biname teepi gigri gege äbitenäsi.
37 Ai iicana lui toraca gyene egä, ‘Nuuja te yäätemuge, nuuja te yäärucnimuge.’
38 Cane weebibine itu jityepipene ärucname, weene luma kaakesea lica ituge wawena.
Poto cina ituge puma kaakesea wawena, weene yepä ärucna taatu memi.”
39 Bucurage biname pui Samariya cewe cabu Yeesu ne jitru-ngisi, ingle pui magebi te lipu
teebine jeitnäjige egä, “Tabe umle gyene iyeta cane lui bine ituge wawenetnäja.”
40 Puma cita ca Samariya biname cina liba eclige Yeesu bau me, teepi jejisi teta cama
lenajame, siige tabe puma enajige neeneni bimu cama.
41 Cerämu bucurage biname cina Yeesu ne jitrungisi, teepi liba itecijemige teeme mene.
42 Teepi pui magebi ne jojisi egä, “Siige page cine cerämu määme mene name pi taatu
teebine lica jitrunge-nisi, ingle cine cinerage te bii nitecijinige teeme mene. Cine siige umle
gemi, egä peese nyene biname, lui te biname bine pa yäätecräremepi niiya cabu ca.”

Yeesu Miiji Jewenige Babo Biname me Bägrä ne

43 Neeneni bimu ingwe gaabe ca Yeesu Samariya probins ne sebmalige Galilaya probins
cabu me ädige, teemerage cewe luma.
44 Tabe apu ituge iicana egä, “Acejiyame me mename biname ne yaacatusi iyeta poto ta,
yepä lica teemerage cewe cabu je.”
45 Yepä ai taje tabe liba Galilaya probins cabu me ädige, biname cina miijirage jewablisi,
ingle teepi niinäce itu yaaclepi Yerusalema babo cewe me äsuplengta bimu ne ngene
apecname; siige teepi puga jääpänepesi, Yeesu ngena mule bine jaawenemepi.
46 Puma cita ca Yeesu Kaana cewe me acnenutige lui Galilaya probins cabu jage. Peese
nyene pui cewe, tabe luma niinäce niiyerage ne waina niiye tääpume yaateplingtepi.
Galilaya probins cabu Kaprenauma cewe je yepä Rooma gabmani babo biname puga ge,
lui me bägrä pita cama ge.
47 Tabe liba itecijige, egä Yeesu Yuudea probins cabu ca tacnige Galilaya probins cabu
me, tabe ädige, siige jejige tabe Kaprenauma cewe me otnime teeme bägrä, lui te budre
mameta ge, teebine pita cabu ca miiji wawename.
48 Yeesu teebine jejige, “Weene liba ciitaca mule piiyepu kokre mule bine lica
jääpänimuye, weene ätrunga lica birige.”
49 Yepä tabe Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, tädi watata, cije cäme bägrä te budre läbituge.”
50 Yeesu jejige egä, “Äte acnenuti, määme bägrä te ireclota gyene!” Siige tabe Yeesu me
mene jecatige, acnenutige teeme cewe me.
51 Tabe liba acnenutige, teeme kaakesea bägrä cina teebine potera jewenisi gaabe
lamlecu je, jejisi egä, “Määme bägrä ireclota gyene.”
52 Siige tabe itemlimige, egä lui padare cabu tabe gije abacitige miiji äbitame. Teepi jejisi
egä, “Birice bimu duusa kaake poto cidi ca gebale te piba sebmalumi teebine.”
53 Babe te ngene jotwige, egä puirage padare cabu Yeesu piba najumi egä, “Määme bägrä
ireclota gyene.” Siige tabe teeme binamewale cama Yeesu ne jitrungige.
54 Ai lui neeneni manu ciitaca mule gyene Yeesu wawename, tabe liba Yuudea probins
cabu ca Galilaya probins cabu me tacnenutige.

5

Yeesu Yepä Biname ne Miiji Jewenige Beteseda Cupicu Gome

1 Ai ingwe gaabe ca Yeesu Yerusalema babo cewe me ädige Israela biname bime yepä
soriyomu tääpume.
2 Yerusalema lui kula ca atreji ge. Teeme yepä grana ne yaainusi Maamoi grana ca. Pui
grana gome cupicu puga ge, lui awaclomteji ge faib caagecage toro mete ca. Heberu mene
ca pui cupicu me ngii lui Beteseda.
3 Mete gawe me bucurage pita biname ge ätwitäneji: irecu määsumäsu biname, ernge
niiyaniya biname, nuuja poto tääpe budre biname. Teepi jaawagrijusi niiye apineca
padare ne,
4 ingle nuuja taje Yageyame me mename seemo te täinuge niiye ne iibricname. Lui pita
biname te niinäce läglenutuge niiye cabu me, niiye te liba lapinicuge, tabe miiji läbituge
teeme pita cabu ca.
5 Yepä biname puga ge, lui te pita cama senajenäjumi teetieit kämäge ngalebora.
6 Yeesu teebine jepänige ätwitäneji puma, siige tabe umle ge, egä tabe lecaleca padare
pita cama itu senajenäjumi. Tabe puma cita ca itemlige egä, “Nää, maane singi gäte miiji
äbitame?”

7 Pita biname te jejige egä, “Babo biname, nuuja biname lica gyene cebine ätityerame
cupicu cabu me acaname, niiye te liba tuudruge. Cane liga cäme ca otnime läbitune, nuuja
te uja luupluge.”
8 Yeesu jejige egä, “Arpinanti, määme waaku ne ecati, siige ädi!”
9 Tabe piba taatu miiji äbitige, teeme waaku ne ecatige, siige ädige.
Yepä pui lui Sabade bimu ge.
10 Israela biname cina jejisi, lui te miiji äbitige egä, “Ai lui Sabade bimu ge. Egäsu cotre
gyene maane waaku ne acaname.”
11 Tabe jejemige egä, “Lui biname te miiji nawenige, tabe te najige cane waaku ne
acatame siige otnime.”
12 Teepi itemlisi egä, “Laasi nyene pui biname, lui te naajige maane waaku ne acatame
siige otnime?”
13 Yepä lui te miiji äbitige, tabe umle lica ge, egä laati tage, ingle bucurage biname puga
ge, piiyepu Yeesu puma cita ca nuuja gome me uja äyeblingtuji.
14 Ingwe ca Yeesu liba teebine jepänige iiwäreja mete caale bora je, tabe jejige egä, “Maane
siige miiji gäte page. Ingwe ca niiya mule gone jaawenute, cije maane baborage niiya ne
jääpänute.”
15 Puma cita ca pui biname te ädige, Israela biname bine jejemige egä, “Pui lui Yeesu tage,
lui te cebine miiji nawenige.”
16 Siige puma cita ca Israela biname cina gije abacitinisi Yeesu ne sabe wawename, ingle
tabe Sabade bimu cabu pita biname ne miiji jewenige.
17 Yepä Yeesu teebibine jejemige egä, “Cäme Babe te iyeta padare cabu kaakesea jewe-
nenige, cane cuta piiyepu miiji kaakesea wawena.”
18 Yeesu me ai mene name pi Israela biname cina magerage singi äbitininisi teebine budre
me aglime, ingle tabe Sabade cotre taatu ne lica jetropangtige, yepä tabe Acejiyame cama
yepä me äbitige, teebine lipu Babe ca einige.

Acejiyame me Bägrä me Conocäco Pisi Nyene Gwidape bine Wawename

19 Yeesu Israela biname bine jejemige egä, “Cane toraca jijenininine weebibine, egä Bägrä
te nuuja gwidape teemerage singi ca lica jaawenuge, yepä tabe ngena ne jääpänuge Babe
te wawena je, tabe cuta pui ne jaawenuge. Babe te ngena ne jaawenuge, cuta Bägrä te pui
ne jaawenuge.
20 Babe te singi gyene Bägrä tääpume, siige jaawabuge iyeta gwidape, tabe lui bine
jaawenimuge. Weene jepäniye Bägrä te pita biname ne lipu miiji jewenige, yepä Babe te
teebine cerämu poto modamoda kaakesea pagege awaba tabe wawenecame, weene lui
cabu ca cälu te pa jitäjipi.
21 Babe te lipu biname bine budre cabu ca cirege arpinera siige ireclota ceera teebibine,
Bägrä te cuta piiyepu biname bine pagege ireclota ceera, tabe lui bime tääpume singi
ceerame.
22 Babe te nuuja biname ne lica atrana, yepä tabe Bägrä ne ituge conocäco ceera atrana
tääpume
23 naace tääpume biname cina teebine cuta opo gaabe me acitame, Babe ne lipu opo gaabe
me yaacitusi. Laati te Bägrä ne opo gaabe me lica yaacituge, cuta Babe ne piiyepu opo gaabe
me lica yaacituge, lui te Bägrä ne tityepuji.
24 Cane toraca mene jijenininine, egä laati te cäme mene yäätecijuge, siige jäätrunguge
teebine, lui te nätyepuji cebine, tabe iyeteta ireclota ne jääpänuge. Pui biname ne lica pagege
atrana, ingle tabe uja ituge budre gaabe ne abmala, siige ireclota gaabe cabu ädenige.
25 Cane toraca jijenininine, egä padare te tädenige – siige uja biiri tatyaramtige – budre
biname cina liba Acejiyame me Bägrä me tagepogogo ätecija. Laatibi yäätecijemuge, teepi
ireclota ne pa jääpänepesi.
26 Babe te Bägrä ne yepä kokre ituge ceera, teeme lui pisi nyene biname bine ireclota
ceerame.
27 Cuta tabe Bägrä ne conocäco ituge ceera atrana tääpume, ingle tabe Acejiyame bau ca
täduji biname me äbituji.
28 Cälu te gone jitinuge, egä padare te cire tädepi budre biname cina teeme tagepogogo ne
ätecijame teeme gape bora ca,
29 siige cire täsipesi puma cita ca. Laatibi miijimiji mule ituge waweneca, teepi ngälu cäco
ireclota cabu me cire tarpinärepi. Yepä laatibi niiyaniya mule bine ituge waweneca, teepi
atrana tääpume cire tarpinärepi teeme mule ibi daremu ne päpäname.”

Yeesu ne Aitneja

30 “Cane cämeme singi ca äblicäco gäne nuuja mule ne wawena. Cane jaatranimune, Babe te
lipu najuge. Cämeme atrana lui conocäco gyene, ingle cane cämeme singi ne lica jaawenune yepä
teeme singi ne jaawenune, cebine lui te nätyepuji.
31 Cane liba cämämu laitnäjune, cämeme aitneja lui toraca lica birige.
32 Yepä pisi nyene nuuja biname, lui te cebine naitnäjenige. Cane umle gäne, egä teeme
aitneja cämeme poto cidi me lui toraca gyene.
33 Yoo, weene biname bine täätyepemepeye Yoane niiye ca äciseja biname bau me teeme
mene ätecijame. Lui toraca gyene, tabe peei ne jaaitnäjepi.
34 Cane nuuja singi lica gäne biname me aitneja tääpume, yepä cane ai ne naace name pi
jiicenine, egä weene pagege ireclota ne päpäname.
35 Yoane lui epu pana ge lampa liiyepu, lui te layenuge, siige yaapaclyäruge. Weene singi
ge teeme apaclyera cabu matikolä padare lenajame.
36 Tabe cebine naitnäjepi, yepä nuuja aitneja cuta pisi nyene, lui baborage gyene. Babe te
lui kaakesea itu näcäruji cane wawename, siige cane lui kaakesea jewenenemine, pui cina
naitnäjenisi cebine, egä Babe te cebine itu nätyepuji.
37 Cuta piiyepu Babe lui te cebine nätyepuji, tabe cuta naitnäjenige. Weene teeme
tagepogogo lica ituge ätecija piiyepu teeme opo lica ituge päpäna.
38 Teeme mene te weeme cabu lica yaanajuge, ingle weene lica jäätrunguye Babe te lui ne
ituge ätyepa.
39 Weene Oogäräneji mene cabu ca abiberäjininiye, siige apu jingenininige, egä weene
iyeteta ireclota ne peema cita ca jääpänuye. Yepä weene ngene ca lica egleniye, egä cäme
poto cidi me jiicenige.
40 Weene äbwäricinininiye cäme bau me otnime ireclota ne päpäname.
41 Cane nuuja singi lica gäne biname cina cebine awepyeräjame.
42 Yepä cane umle gäne weeme poto cidi me; cane umle gäne, weeme ngenecu bora nuuja
singi lica gemi Acejiyame tääpume.
43 Cane itu tädepene cäme Babe me ngii cabu, yepä weene lica itu nawablepeye cebine.
Nuuja te liba täduge teemerage ngii cabu, teebine weene jaawabluye.
44 Cuta weene lipulipu ätrungame, ingle weemeweme awepyeräja ne jäärnguye, yepä
weene eei awepyeräja ne lica jäärnguye, yepä taatu Acejiyame bau ca lui te täduge.
45 Weene gone apu jinginuge, egä cane te cirege weebibine Babe me opo gaabe je aitneja.
Eewe, weeme aitneja biname lui Moose sine, weene lui cabu me weeme ngene atwanena
singi bine ituge acrana.
46 Weene liga toraca cire jäätrungejiye teebine, weene cuta cebine piba nätrungejiye, ingle
tabe cäme poto cidi me ituge oogära.
47 Yepä ingle weene teeme oogäräneji mene ne lica jitrungeniye, peei name pi weene
lipulipu ätrungame cäme mene ne.”

6

Yeesu Faib Tausen Biname bine Engärimige
(Matayo 14:13-21; Mareko 6:30-44; Luuka 9:10-17)

1 Ai ingwe gaabe ca Yeesu Galilaya sawa ne yuurige, Tiberiya sawa ca lui ne cuta einenisi.
2 Bucurage biname cina teebine ingwe icwisi, ingle teepi itu jääpänanepesi tabe teeme
kokre ca pita biname bine miiji wawenena.
3 Yeesu podo cabu me teeme abiberäja bägrä cama jegelige, siige puga adnatige.
4 Pui padare Israela biname bime äsuplengta trii padare mameta ge.
5 Yeesu ire acitige, jepänige bucurage biname cina teeme bau me otni je. Tabe puma cita
ca Pilipo ne jejige egä, “Mine ai biname bime ibibi deedei luma jeletnenemisi?”
6 Tabe ai lui naace tääpume jiicige Pilipo ne apicetnärame, yepä tabe umle ge, tabe ngena
ne jewenenige.
7 Pilipo Yeesu ne jejige egä, “Mine puu neeneni hanred silba rarekaake ca buluduu bine
liba aletna je, poto cina erwäjinisi, poto cina abamutenisi.”
8 Piba teeme nuuja abiberäja bägrä, Simona Peteru me igane Andrea te Yeesu ne jejige
egä,
9 “Ama pisi nyene yepä bägrä, lui me piti nemi faib buluduu piiyepu neeneni bumate
cibu, yepä puu ibibi lica gemi iyeta ai biname bime tääpume.”
10 Pui cewe cabu puga ge babo baace. Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä,
“Biname bine jejemeye adnateräjame baace papa cabu,” siige teepi adnateräjige. Teepi
iyeta lui faib tausen rooriye ge.

11 Yeesu buluduu bine ewadimige, Acejiyame ne eso ecärige, siige biname bine ecäremige,
lui cina adnatäreji icrajimige puma. Tabe cuta cibu ecäremige, siige teepi erwäjimisi, teepi
luma ngälu singi ge.
12 Teepi liba iyeta ngene jeglemige, Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Deedei, cibu
pacupacu etomle-cmeye iyeta, nuuja ne gone yaabmaluye.”
13 Teepi siige etomlecmisi, lui deedei pacupacu abmalininisi pui faib buluduu cabu ca,
biname cina liba erwäjimisi, siige twelb diiba bine jengärimisi apaname.
14 Biname cina liba jepänisi ai ciitaca mule ne, Yeesu lui jewenige, teepi jiicisi egä, “Toraca,
ai lui Acejiyame me pui mename biname gyene, mine lui ne jewagrijenisi otnime.”
15 Yeesu umle ge egä, “Teepi teeme singi ca cebine acitame naweninisi mope biname
tääpume, yepä cäme singi lica ge.” Siige tabe cääri taatu ädige podo cabu me.

Yeesu Niiye papa cabu Otnige
(Matayo 14:22-33; Mareko 6:45-52)

16 Liba mämleteca me, abiberäja bägrä cina piba podo cabu ca täinitnige, sawa ligi me
eclige,
17 poo cabu me acetnärige, siige sawa ne yuurisi Kaprenauma cewe me äcnärame. Teepi
liba sawa cabu jage, ciiye te piba tumlige, yepä Yeesu cäro camu ge teeme bau me
atyaramta.
18 Buuwe te kokre cama tipwäjige, siige uule kuu cina modamoda me äbitininisi.
19 Abiberäja bägrä cina liba poo ne biiri ewäcisi faib kilomiita pana padare me doro cabu
ca, teepi puma cita ca jepänisi Yeesu ne niiye papa cabu otni je poo gome me, siige teepi
mage wälu ge.
20 Yepä Yeesu teebibine jejemige egä, “Wälu gone, cane säne!”
21 Piba teepi singi ge teebine acenutame, siige piba taatu poo te doro ne joomlige, teepi
liiyeme singi ge otnime.

Biname cina Yeesu ne Jirngisi

22 Nuuja bimu cabu lui biname cina sawa nuuja poto doro cabu itu tabmalimesi, teepi
umle äbitininisi egä, “Yepä taatu poo lui te birice aga ge, abiberäja bägrä cina pui gaabe
suurumesi sawa nuuja poto doro me, cuta Yeesu teta cama lica tädumi.”
23 Piba poto poo cina seclige Tiberiya cewe cabu ca eeyeme, teepi luma deedei bine
serwäjimumesi, Yageyame te lui deedei tääpume Acejiyame ne eso secärumi.
24 Lui cina puga ge piiyepu lui cina seclige, teepi liba umle äbitininisi egä, “Yeesu ama
lica gyene, cuta abiberäja bägrä lica gemi,” teepi poo cabu me acetneräjininisi, Kaprenauma
cewe me yuurisi Yeesu ne ärngime.

Yeesu Lui Ireclota Deedei Gyene

25 Lui biname cina Yeesu ne jirngisi, teepi teebine puma jepänisi sawa nuuja poto doro
je, siige itemlisi egä, “Abiberäja biname, maane cuta liba tädite aima?”
26 Yeesu jejemige egä, “Cane toraca jijeninininе weebibine, egä weene cebine naace
name pi lica närngeniye, ingle weene ciitaca mule bine itu tepänanemumeye cäme bau ca.
Yepä weene naace popi närngeniye, ingle weene ibibi deedei bine serwäjimumeye.
27 Weene gone watata deedei bine jäärngemuye, yepä eei deedei ne jirngepeye, lui te
iyeteta ireclota biname bine yääcäranemuge. Lui te Acejiyame bau ca täduji biname me
äbituji, tabe te pa icäripi weebibine pui deedei, ingle Aceji Babe te teebine ituge conocäco
ceera peei ne wawename.”
28 Teepi Yeesu ne itemlisi egä, “Cine miiji ngena wawena, egä cine Acejiyame me
kaakesea bine jaawenimusi?”
29 Yeesu jejemige egä, “Peei lui Acejiyame me kaakesea gyene weeme cabu, egä weene
cebine nätrungeniye, tabe lui ne nätyepuji.”
30 Teepi jejisi egä, “Maane ngena ciitaca mule ne jewenenite cine päpäname siige cine piba
meebine ätrungame? Maane ngena jewenenite?
31 Maane lipu gäte cibibine maana deedei ceerame, cime kaakesaare cina lui deedei bine
serwäjenanemumesi daapo taatu cewe cabu je. Oogäräneji mene te jiicenige ai poto cidi me
egä, ‘Acejiyame te cabucewe ca teebibine deedei secäranemuji.’ ”
32 Yeesu jejemige egä, “Cane toraca jijeninininе, egä Moose cabucewe ca weebibine
deedei lica icäraninuji, yepä cäme Babe te toracarage deedei cabucewe ca sicäraninuge.
33 Acejiyame me deedei lui tabe sine, cabucewe ca lui te täduji biname bine ireclota
ceerame.”
34 Teepi puma cita ca Yeesu ne jejisi egä, “Babo biname, maane pui deedei iyeta padare
cabu nicäranipi.”

35 Yeesu jejemige egä, “Cane säne pui ireclota deedei. Lui te cäme bau me täduge, tabe lica
pagege loolomecewe jajwi. Cuta lui te cebine nätrunguge, tabe lica pagege niiyemecewe
jajwi.
36 Yepä cane weebibine ituge jaji, egä weene itu näpänanumeye cebine, yepä weene
ätrunga lica gemi.
37 Iyeta lui cäme Babe te näcäranuge, teepi cäme bau me saacluge, piiyepu laati te cäme
bau me täduge, cane lica yääyecräjune.
38 Cane cabucewe ca lica tädujine cäme singi ne wawename, yepä cane tädujine teeme singi
ne wawename, lui te cebine nätyepuji.
39 Piiyepu lui te cebine nätyepuji, tabe singi gyene, egä cane nuuja ne lica apesera
tabe lui cebine ituge ceera, yepä cane teebibine ireclota cabu me cire yaarpinäremepene
ceräcerägääbu bimu cabu je.
40 Cäme Babe te singi gyene, egä iyeta lui cina näpänusi cane teeme Bägrä ne pi-
iyepu nätrungusi, teepi iyeteta ireclota ne cire jääpänepesi piiyepu cane teebibine cire
yaarpinäremepene ceräcerägääbu bimu cabu je.”
41 Israela biname cina gije abacitinisi Yeesu ne äingejame, ingle tabe lipu jiicige egä, “Cane
säne deedei, lui te cabucewe ca tädujine.”
42 Teepi jiicisi egä, “Cije ai lui Yeesu lica gyene, Yoosepa me bägrä. Cine umle gemi teeme
mage babe. Cije tabe piba lipulipu jiicenige, egä tabe cabucewe ca itu täduji.”
43 Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene peei äingeja mene ne ebmaleye!
44 Nuuja te äblicäco cäme bau me otni, liba Babe lui te cebine nätyepuji, teebine lica
taawenuge cäme bau me otnime, siige cane teebine ireclota cabu me cire yaarpinantepene
ceräcerägääbu bimu cabu je.
45 Acejiyame me mename biname cina itu yoogärujisi egä, ‘Acejiyame te iyeta biname
bine pagege abiberäja.’ Iyeta lui cina Babe ne jäätecijusi, teeme bau ca labiberäjininusi, teepi
cäme bau me saacluge.
46 Ai lui naace tääpume lica gyene, egä nuuja te ituge Babe ne päpäna, yepä tabe taatu lui
te Babe bau ca täduji, tabe te teebine ituge päpäna.
47 Cane toraca jijenininine: laati te birige ätrunga, tabe ireclota ne jääpänuge.
48 Cane lui ireclota deedei gäne.
49 Weeme kaakesaare cina daapo taatu cewe cabu puu maana deedei ne
serwäjenanemumesi, yepä teepi budre täbitenäjimesi.
50 Yepä laati te liba yaarwuge cabucewe ca lui deedei te täduge, tabe budre ne lica
jääpänuge.
51 Cane age säne pui ireclota deedei, cabucewe ca lui te tädujine. Laati te liba ai deedei
yaarwuge, tabe iyeteta yaanajuge. Cane lui deedei ceera, cäme tääpe gyene, cane lui ne
pagege äyemela biname cina iyeteta ireclota ne päpäname.”
52 Puma cita ca Israela biname cina gije abacitinisi teemeteme atraname egä, “Tabe
lipulipu mibibine teeme tääpe ceera mine arwime?”
53 Yeesu jejemige egä, “Cane toraca jijenininine: weene liba cäme tääpe ne lica yaarwuye,
Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, piiyepu liba lica cäme uudi ne yaanuye,
weeme cabu ireclota lica birige.
54 Yepä laati te cäme tääpe ne yaarwuge piiyepu cäme uudi ne yaanuge, tabe iyeteta ire-
clota ne jääpänuge, siige cane teebine ireclota cabu me cire yaarpinantepene ceräcerägääbu
bimu cabu je.
55 Cäme tääpe lui toraca deedei gyene, cäme uudi lui toraca niiye gyene.
56 Laati te cäme tääpe ne yaarwuge, cäme uudi ne yaanuge, tabe cäme cabu yaanajuge,
cane teeme cabu nanajuge.
57 Ireclota Babe te cebine nätyepuji, siige cane teeme cabu ca ireclota ituge päpäna. Pipu
pi laati te cäme tääpe ne yaarwuge, tabe cäme bau ca ireclota ne jääpänuge.
58 Ai pui deedei gyene, cabucewe ca lui ituge otni. Ai lui epu deedei lica gyene, weeme
kaakesaare cina lui ne serwanenanumesi, yepä teepi äblicäco ge budre cabu ca uucratna.
Yepä laati te ai deedei yaarwuge, tabe iyeteta yaanajuge.”
59 Yeesu iyeta ai mene jiicemige Kaprenauma cewe je, tabe liba biname bine
ebiberäjimige teeme abasecretna mete cabu.

Mene Iyeteta Ireclota tääpume

60 Yeesu ne lui cina ingwe icwisi, teepi liba itecijemige ai mene, teeme bucurage cina
jiicisi egä, “Ai abiberäja lui mage mäpurage gyene. Laati te miiji gyene ai ne acatame?”
61 Nuuja te Yeesu ne lica jejige, yepä tabe umle äbitige, teepi ngena poto cidi me jitranisi,
siige tabe itemlimige egä, “Nää, cäme abiberäja te weebibine niiya opo me jiwenininige?

62 Cije piba lipu gyene, weene liba äpäna je Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji
acnenuta cabucewe me, tabe luma niinäce ituge.
63 Aceji Seemo te biname bine ireclota me jaawenimuge, teepi teeme ca äblicäco nuuja
gwidape wawena. Cane lui mene bii jijananinine, Aceji Seemo piiyepu ireclota cama.
64 Yepä weene poto cina cebine lica nätrungeniye." Yeesu ai mene naace name pi jiicige,
ingle tabe ujarage umle äbituji, laati bemi lica teebine ätrunga piiyepu laati te teebine budre
me pa jaawabepi.
65 Puma cita ca tabe cääri jiicige egä, "Ai ingle name pi cane bii jijinine weebibine, egä
nuuja te äblicäco gyene cäme bau me otni, Babe te liba lica teebine jaawenuge otnime."
66 Yeesu me ai mene name pi bucurage teeme ingwe ca äcwi biname cina teebine
ebmalisi, siige teta cama lica otninisi.
67 Piba Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä bine itemlimige egä, "Weene nää cuta singi
gemi cebine abmalame?"
68 Simona Peteru te jewecnistige teeme mene egä, "Yageyame, cije cine ingwe ca laati bau
me otni? Määme piti nemi mene iyeteta ireclota tääpume!
69 Cine siige näätrungenisi piiyepu umle gemi, egä maane peese näte, Acejiyame te lui ne
mara me ituge wawena teeme tääpume."
70 Yeesu teebibine jejemige egä, "Cane weene twelb bine puu iyeta itu jijäcripene, yepä
weeme yepä cabu pisi nyene Satani."
71 Yeesu Yuuda, Simona Isakariyota me bägrä tääpume jiicige. Ngänuge, tabe puu teeme
twelb abiberäja bägrä cabu ca yepä ge, tabe te teebine budre me pa jaawabepi.

7

Yeesu piiyepu Teeme Iganewale

1 Ai ingwe gaabe ca Yeesu Galilaya probins cabu ta otnetnäjige. Tabe singi lica ge cääri
cuta Yuudea probins me otnime, ingle Israela biname cina puma padare ne jirngisi teebine
budre me acitame.
2 Padare te mameta me äbitige Israela biname bime Wäbuyaga mete trii tääpume.
3 Siige iganewale cina Yeesu ne jejisi egä, "Ai cewe ne ebmali, Yuudea me ädi, piba määme
ingwe äcwiyame biname cina jepänenemisi maane lui mule bine jewenenemite,
4 ingle laati te singi birige biname cina teeme poto cidi me umle äbitame, tabe nuuja mule
ne ogä lica jaawenuge. Yoo, ingle maane apu mule bine jaawenanemute, maane miiji
pajecu me äbita biname cina määme poto cidi me umle äbitame."
5 Teeme iganewale cina naace popi ai mene jiicisi, ingle cuta teepi teebine lica jitrungisi.
6 Yeesu jejemige egä, "Iyeta padare cabu weeme tääpume papa gyene otni, yepä cäme
padare te camu gyene atyaramta.
7 Ai gawecewe biname bime nuuja ingle lica gyene weebibine ämugetname, yepä teepi
cebine nämugetnusi, ingle cane jeitnäjenenemine, egä teeme mule lui niiyarage gemi.
8 Äte naaclege weene ai trii tääpume. Cane lica ädenine, ingle cäme tääpume miiji padare
lica gyene otnime."
9 Tabe apu jiicige, siige Galilaya je enajige.

Yeesu Wäbuyaga Mete Trii cabu

10 Yepä iganewale cina liba beclige trii tääpume, Yeesu teeme ingwe ca piba ogä ädige,
ingle tabe singi lica ge biname cina umle äbitame teeme otni poto cidi me.
11 Yerusalema je puma Israela biname cina teebine trii biname bime sobe cabu jirngisi.
Teepi biname bine itemläjemisi egä, "Lese nyene pui biname?"
12 Biname cina siiyä mene ca ajananinisi teeme poto cidi me. Poto cina jiicisi egä, "Tabe
lui miiji biname gyene." Poto cina jiicisi egä, "Eewe, tabe miiji biname lica gyene. Tabe
biname bine yaangletnäjemuge."
13 Yepä teepi cabucabu lica jiicemisi teeme poto cidi me, ingle teepi wälu ge Israela
biname bime tääpume.
14 Trii padare lamlecu je Yeesu iiwäreja mete me abacitige biname bine abiberäjame.
15 Israela biname cina cälu te jitemige, jiicisi egä, "Tabe lipulipu baborage umle gyene.
Tabe nuuja abiberäja cabu me lica ituge otni."
16 Yeesu jejemige egä, "Cäme abiberäja lui cäme lica gyene, yepä Acejiyame myene, lui te
cebine itu nätyepuji.
17 Laasi nyene liba singi Acejiyame me singi ne wawename, tabe umle pa läbitepi, egä
cäme abiberäja lui Acejiyame te itu näcäruji coo cane nää cämerage mene jiicemenine.
18 Laati te liba teemerage ngene atwanena mene jiicemuge, tabe teeme tääpume awepy-
eräja ne jäärnguge. Yepä laati te teeme tääpume awepyeräja ne jäärnguge, teebine lui te itu
tityepuji, tabe lui conocäco gyene piiyepu teeme cabu nuuja walya lica gyene.

19 Egäsu Moose nata weebibine Cotre icärininuji, yepä weeme nuuja te lica Cotre bine
yääcwetnimuge. Weene ngena name pi cebine aglime naweniniye?”
20 Biname cina teebine jejisi egä, “Eewe, cine meebine aglime lica naawenenisi. Määme
niiya cable pisi nyene!”
21 Yeesu jejemige egä, “Weene cälu te jitipi, cane lipu yepä gääbu Sabade bimu cabu
kaakesea jaawenepene.
22 Moose te cotre icärininuji weene weeme tääpe matikolä iirputame Acejiyame me
cewecu acata tääpume. (Puu toraca Moose te lica ge, yepä mime kaakesaare cina jegednu-
jisi pui mule ne.) Siige weene pui cewecu bägrä ne jaawenuye tääpe iirputa ca, ngänu gyene
liba Sabade bimu.
23 Yoo siige, weene liba bägrä me tääpe cabu cewecu jaawenuye Sabade bimu cabu naace
tääpume Moose me cotre ne äcwetname, weene piba ngeno memi claabe, cane liba biname
ne iyeta miiji jaawenepene Sabade bimu cabu.
24 Ätecitipeye papapapa atrana mule, miiji weene niinäce cängena ingle ne ärngi, piba
atrana.”

Yeesu nää Keriso Sine?

25 Poto Yerusalema biname cina jiicisi egä, “Cije ai lui pui biname lica gyene, teepi lui ne
aglime jewenenisi?
26 Weene jepäneye, tabe lipu pajecurage jiicemenige, yepä teepi nuuja mene lica ge! Ire
taatu jetwisi! Pama modamoda biname cina umle bäbitininisi, egä toraca tabe Keriso sine
biname bine niiya cabu ca äsecrerame?
27 Yepä tabe äblicäco gyene Keriso lenaja, ingle mine umle gemi, egä tabe luma cita ca
gyene. Keriso te liba otni, nuuja biname te umle lica gyene, egä tabe luma cita ca gyene.”
28 Yeesu iiwäreja mete caale bora je biname bine ebiberäjimige. Tabe baborage tage-
pogogo ca jiicemige egä, “Yoo, weene umle gemi cane, piiyepu weene umle gemi cane luma
cita ca gäne. Yepä cane cäme singi ca lica itu tädujine. Lui te cebine itu nätyepuji, tabe sine
toraca, yepä weene umle lica gemi tabe.
29 Cane umle gäne tabe, ingle cane teeme bau ca itu tädujine. Tabe te cebine nätyepuji.”
30 Piba teepi singi ge teebine oomlaname, yepä nuuja te ime ne lica ecitige teeme papa
cabu me, ingle teemerage padare te camu ge atyaramta.
31 Bucurage biname cina teebine jitrungisi, siige teemeteme ätemläjinisi egä, “Keriso liba
cire tädepi, nää tabe pama cerämu apu poto ciitaca mule bine cire jaawenemepi ai biname
te lipu jewenenemige?”

Iiwäreja Mete Awamuta Biname bine Jityepimisi Yeesu ne Oomlaname

32 Parisea sigu biname cina itecijemige, biname cina lipu siiyä mene ca jiicemisi Yeesu
poto cidi me, siige teepi modamoda iiwäreja biname cama poto iiwäreja mete awamuta
biname bine jityepimisi Yeesu ne oomlaname.
33 Yeesu biname bine jejemige egä, “Cane matikäli padare cerämu nanajinige weene
cama, piba cane teeme bau me pa lacnenutepene, cebine lui te nätyepuji.
34 Weene piba cebine pa närngepeye, yepä weene lica pa näpänepeye, ingle weene äblicäco
gemi otni, cane lui puupu cabu me pa lädepene lenajame.”
35 Puma cita ca Israela modamoda biname cina teemeteme jitranisi egä, “Tabe baa
liiyeme otnime äbitinige, siige piba mine äblicäco teebine päpäna? Nää, tabe pama ngene
jotwanenige Griik gawe cabu me otnime, Israela biname cina luma icrajinige, siige puma
Griik biname bine abiberäjame?
36 Ngena tääpume tabe apu jiicige egä, ‘Weene cebine pa närngepeye, lica pa näpänepeye,’
cuta egä ‘Cane liiyeme pa lädepene lenajame, weene äblicäco piiyeme otni.’ Tabe ngena
tääpume pepu jiicige?”

Ireclota Niiye

37 Trii padare me ngälugaabe bimu lui baborage gyene. Yeesu piba abujängtige, baborage
tagepogogo ca jiicige egä, “Laati te liba niiyemecewe, tabe miiji cäme bau me otni niiye
nanime!
38 Mene oogäräneji gyene, egä laati te cebine nätrunguge, ireclota niiye te teeme ngenecu
cabu ca tuudruge.”
39 Yeesu ai mene Aceji Seemo poto cidi me jiicige. Laatibi Yeesu ne jäätrungusi, teepi
pagege Aceji Seemo ne päpäna. Pui padare cabu teebine cäro camu ge ätyepa, ingle Yeesu
camu ge acnenuta cabucewe me teeme apaclyera cabu me.

Biname cina Abelaninisi Yeesu name pi

40 Laatibi Yeesu me ai mene itecijemige, teeme poto cina jiicisi egä, “Toraca, ai biname
lui pui mename biname gyene, mine lui ne jewagrijenisi.”

41 Poto bime ngene atwanena apu ge egä Yeesu lui Keriso sine, Acejiyame te lui ne cirege
ätyepa biname bine niiya cabu ca äsecrerame. Yepä poto cina jiicemisi egä, “Keriso äblicäco
Galilaya probins cabu ca otni,
42 ingle Oogäräneji mene te jiicenige egä tabe Daawida me kaakesaare gyene, siige tabe
Daawida me cewe Betelehema cabu ca cire tädepi.”
43 Puma cita ca biname cina abelaninisi Yeesu miji pi.
44 Poto cina singi ge teebine oomlaname, yepä nuuja te ime ne lica ecitige teeme papa
cabu.

Israela Modamoda Biname Ätrunga cäco Ge

45 Iiwäreja mete ne lui cina jaawamutusi, modamoda iiwäreja biname piiyepu Parisea
sigu biname cina lui bine jityepimisi Yeesu ne oomlana tääpume, siige teepi ime taatu
äcnärige. Lui cina teebibine jityepimisi, teepi itemlimisi egä, “Weene ngena name pi
teebine lica secaniye aima?”
46 Awamuta biname cina jejemisi egä, “Cine nuuja biname ne niinäce lica ituge ätecija
apu mene iicema cabu je.”
47 Piba Parisea sigu biname cina jejemisi egä, “Oo siige, tabe cuta weebibine bin-
gletnäjinige?
48 Weene nää ituge ätecija, egä Parisea biname bime yepä te coo modamoda biname bime
yepä te teebine jitrungenige?
49 Yepä ai papa biname, lui bime cabu Acejiyame me claabe pisi nyene, ingle teepi umle
lica gemi Moose me Cotre, teepi te jitrungenisi teebine.”
50 Nikodemo, lui pui Parisea biname bime cabu ca yepä ge piiyepu lui te Yeesu ne niinäce
yäädärepi ciiye cabu je, tabe jejemige egä,
51 “Mime Cotre te nijenininige, egä mine äblicäco biname ne papa atrana. Mine miiji
niinäce teebine ätecija piiyepu umle äbita, egä tabe ngena ne ituge wawena.”
52 Puma cita ca teepi jejisi egä, “Cuta maane peese näte nuuja Galilaya biname! Maane
Oogäräneji mene miiji abiberäjepi umle äbitame, egä Acejiyame me nuuja mename biname
te Galilaya probins cabu ca lica cire tädepi.”
53 Siige puma cita ca teepi iyeta mete me etengläjisi.

8

Sargi Magebi

1 Yeesu Olibi Uli podo cabu me ädige.
2 Nuuja bimu krokerage tabe cuta cääri acnenutige iiwäreja mete cabu me. Biname cina
abasecretnige teeme bau me, siige tabe adnatige, gije abacitige teebibine abiberäjame.
3 Puma cita ca cotre abiberäja biname piiyepu Parisea sigu biname cina yepä magebi ne
tocanisi, lui ne jwoomlisi sargi mule wawena cabu, biname sobe cabu ocitisi,
4 siige Yeesu ne jejisi egä, “Abiberäja biname, cine ai magebi ne sargi mule wawena cabu
twoomlisi.
5 Moose me Cotre te apu nijinininige, egä apu muleyame biname bine miiji kula ca
äbyecra budre me aglime. Maane lipu ngene jotwanenite ai poto cidi me?”
6 Teepi ai mene naace name pi jejisi, ingle teepi singi ge teebine mene cabu oomlaname,
siige ingle ne päpäname teebine aitnejame. Yeesu äcupige, ime kukluta ca mene yoogärige
gawe cabu.
7 Teepi liga teebine tii jewenanisi, tabe jeclajutige, jejemige egä, “Weeme cabu liba
biname pisi nyene, lui te umle cäco niiya mule wawena, tabe te niinäce kula ne yaajarege
teeme cabu me.”
8 Tabe cuta cääri äcupige, gawe cabu ngii yoogärige.
9 Teepi liba Yeesu me mene itecijemige, teepi ngene ca eglisi egä cime niiya mule piti
nemi. Siige teepi gije abacitinisi yepäyepä atenglejame, modamoda biname cabu ca ngälu
matimati biname, ngälu Yeesu taatu te ityepurige pui magebi cama, teeme opo gaabe je lui
te joclajutige.
10 Piba Yeesu jeclajutige, utemlige egä, “Magebi, lete nemi teepi, lui cina meebine
naacanisi aima kula ca äbyecrame? Cije teepi lica jewenisi peei mule ne?”
11 Tabe jejige egä, “Eewe babo biname.” Puma cita ca Yeesu jojige egä, “Cane cuta
meebine kula ca lica naacnenine. Äte ocli, ingwe ca niiya mule gone jaawenute!”

Yeesu Apaclyera Gyene Biname bime tääpume

12 Yeesu liba biname bine cääri ebiberäjimige, tabe jejemige apu egä, “Cane age säne
apaclyera ai gawecewe tääpume. Laati te cebine ingwe näcwuge, tabe krokeciiye cabu lica
waatnuge, ingle tabe apaclyera ne jääpänuge teeme ireclota tääpume.”

13 Puma cita ca Parisea sigu biname cina Yeesu ne jejisi egä, “Maane määmämu aitnäjenite,
pipu pi määme aitneja lui toraca lica gyene.”
14 Yeesu jejemige egä, “Cane puu cämämu aitnäjenine, yepä cäme aitneja lui papa me lica
äbitenige, ingle cane umle gäne, cane luma cita ca gäne piiyepu liiyeme ädenine. Yepä weene
nuuja umle lica gemi, cane luma cita ca gäne piiyepu liiyeme ädenine.
15 Weeme atrana lui biname bime pana gyene. Cane nuuja biname ne licarage pa
jaatranepene.
16 Yepä cane liba atrana je, cäme atrana lui conocäcorage ge, ingle cane taatu lica gäne.
Babe lui te cebine nätyepuji, tabe cane cama gyene.
17 Nata weeme Cotre mene te cuta jiicenige, egä neeneni biname bime aitneja lui ibibi
birige.
18 Yoo siige, cane cämämu aitnäjenine piiyepu Babe, lui te cebine nätyepuji, tabe cuta
naitnäjenige cebine.”
19 Puma cita ca teepi Yeesu ne itemlisi egä, “Baa, lese nyene määme babe?” Yeesu jejemige
egä, “Weene umle lica gemi cane piiyepu cäme Babe. Weene liga umle cirege cane, weene
cuta piba umle cirege tabe.”
20 Yeesu ai mene jiicemige, tabe liba biname bine ebiberäjimige iiwäreja mete caale bora
je rarekaake acrana puupu gome. Siige nuuja te teebine lica joomlige, ingle teeme padare
te camu ge atyaramta.

“Weene Äblicäco Gemi Otni, Cane Liiyeme Ädenine”

21 Yeesu biname bine cääri mene jejanemige. Tabe apu jiicige egä, “Cane ama cita ca
äyeblingtenine. Weene pa närngepeye cebine, yepä weene weeme niiya mule cabu budre
cire äbitipeye. Weene äblicäco gemi otni, cane liiyeme ädenine.”
22 Puma cita ca Israela biname cina jiicisi egä, “Nää, tabe pama teemämu aglime pa
läbitepi, ingle tabe jiicige egä, ‘Weene äblicäco gemi otni, cane liiyeme pa lädepene?’ ”
23 Yeesu jejemige egä, “Weene lui gawecewe cabu ca gemi, yepä cane lui cabucewe cabu
ca gäne. Weene ai gawecewe tääpu memi, yepä cane lica gäne ai gawecewe tääpume.
24 Cane jijinine, egä weene budre läbitininuye weeme niiya mule cabu. Weene liba ätrunga
lica birige, egä cane pui biname gäne, cane lui poto cidi me jiicenenemine, weene toraca
budre cire äbitipeye.”
25 Teepi puma cita ca teebine itemlisi, “Baa, maane laasi näte?” Yeesu jejemige egä, “Cane
uja weebibine lipu ituge jaji?
26 Cäme bucurage mene piti nemi weeme poto cidi me iicemame piiyepu weebibine
ablawejame. Yepä cane peei taatu mene jaajananemune biname bine, cane lui mene
nätecijanuge teeme bau ca, cebine lui te nätyepuji. Tabe lui toraca gyene.”
27 Teepi opo lica ewatnisi, egä Yeesu Babe poto cidi me jiicige.
28 Puma cita ca Yeesu teebibine cuta cääri jejemige egä, “Weene liba pa nawepäntepeye
cebine, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, piba weene umle pa äbitipeye,
egä cane pui biname gäne, cane lui poto cidi me jiicemimune. Cane nuuja gwidape ne cäme
singi ca lica jaawenune, yepä Babe te ngena ituge abiberäja cebine, cane peei poto cidi me
taatu jiicemimune.
29 Lui te cebine nätyepuji, tabe pisi nyene cane cama. Tabe cebine taatu lica ituge abmala,
ingle cane ngena bine jaawenetnäjimune, peei cina teebine ngenecu miiji me jaawenusi.”
30 Bucurage biname cina Yeesu ne jitrungisi, teepi liba itecijemige tabe apu iicema je.

Laati Bemi Toraca Abrahamo me Bägräwale

31 Lui Israela biname cina Yeesu ne jitrungisi, tabe teebibine jejemige egä, “Weene liba
cäme abiberäja ne kokre cama joomle-niye, weene cäme toracarage abiberäja bägrä gemi
piba.
32 Piba weene umle läbitininuye, toraca ngena gyene, siige pui toraca te weebibine kälyä
jiweninninuge.”
33 Teepi opo lica jewatnisi, Yeesu ngena tääpume jejemige, siige teepi jejisi egä, “Cine lui
Abrahamo me kaakesaare gemi. Cine nuuja biname me aletnäneji biname lica gemi, cije
maane ngena name pi nijinite cine kälyä äbitame?”
34 Yeesu jejemige egä, “Cäme mene nacateye: iyeta lui cina niiya mule bine yaacnemusi,
pui niiya mule cina teebibine kokre joomle-musi epu pana, aletnäneji biname ne teeme
yageyame te lipu kokre joomluge.
35 Aletnäneji* biname te iyeteta lica yaanajuge teeme babo biname me mete cabu. Yepä
bägrä te iyeteta teeme babe me mete cabu yaanajuge.

---

* **8:35:** aletnäneji biname: Nuuja taje cuta nuuja te jaaletnuge pui biname ne coo yageyame te jaajuge egä, “Maane siige cäme cabu ca, määme singi gaabe ädepi.”

36 Siige Bägrä te liba weebibine kälyä jiwenininuge niiya mule cabu ca, weene piba toraca
kälyä birige.
37 Yoo, cane umle gäne, egä weene Abrahamo me kaakesaare gemi. Yepä weene cebine
aglime naweniniye, ingle weene singi lica gemi cäme mene ätecijame.
38 Cane jijananinune, cane ngena ituge päpäna Babe me gome. Weene cuta piiyepu
jaawenimuye, weeme babe te ngeno me jijananinuge weebibine."
39 Teepi jejisi egä, "Cime babe Abrahamo sine." Yeesu jejemige egä, "Weene liga
Abrahamo me bägrä cirege, weene epu mule bine cire jaawenemejiye tabe liiyepu.
40 Yepä weene siige cebine aglime naweniniye, ingle cane toraca mene poto cidi me ituge
jajanena, Babe bau ca cane lui mene ituge ätecijana. Abrahamo weeme pana lica äbituji.
41 Weene weemerage babe ne jitutaneniye." Teepi puma cita ca Yeesu ne jejisi egä, "Cine
babe cäco biname lica gemi. Cime yepä taatu Babe pisi nyene. Tabe lui Acejiyame sine."
42 Yeesu jejemige egä, "Liga Acejiyame weeme Babe cirege, weene piba cäme tääpume
singi cirege, ingle cane teeme bau ca tädujine, siige cane page age säne. Cane cäme singi ca
lica tädujine, yepä tabe te cebine nätyepuji.
43 Weene ngena name pi cäme mene umle lica gemi? Weene naace name pi umle lica
gemi cäme mene, ingle weeme tablame bermemiye cäme mene ätecija wälu name pi.
44 Satani peese nyene weeme babe, siige weene weeme babe me singi bine jaawene-
muye. Tabe lui agliyame gyene agedna cabu ca ngälu page. Tabe toraca mene ne jigyenige,
ingle teeme bau ca cude padare gyene. Tabe liba walya waatromuge, tabe teemerage mule
ne jaawenuge; tabe walya biname gyene, babe gyene iyeta walya tääpume.
45 Cebine weene pui name pi lica nätrunguye, ingle cane jiicemimune, ngena gyene
toraca.
46 Baa, weeme nuuja te jaawabudnitege, egä cane ngena niiya ne ituge wawena. Cane
liba toraca mene poto cidi me jiicemune, weene piba ngena name pi lica cebine nätrunguye.
47 Laati te Acejiyame bau ca gyene, tabe te teeme mene jääätecijuge. Yepä weene Acejiyame
me bägräwale lica gemi, peei name pi weene lica teebine jääätecijuye."

Yeesu piiyepu Abrahamo

48 Israela biname cina Yeesu ne jejisi egä, "Cime mene pama toraca gyene, egä maane
Samariya biname gäte, cuta määme niiya cable pama pisi nyene?"
49 Yeesu teebibine icisäremige egä, "Eewe, cane niiya cable cama lica gäne. Cane cäme
Babe ne opo gaabe me ecitenine, yepä weene cebine opo gaabe me lica naciteniye.
50 Cane singi lica gäne cäme ngii te babo äbitame. Nuuja te pisi nyene, lui te singi ge cäme
ngii te babo äbitame. Tabe te biname bine cirege atrana.
51 Cane toraca jijenininine weebibine, egä laati te cebine nätrunguge, tabe budre lica
läbituge."
52 Puma cita ca Israela biname cina jejisi egä, "Siige cine aga toraca umle bäbitininago,
egä määme niiya cable pisi nyene. Abrahamo uja budre äbituji, piiyepu Acejiyame me
mename biname cina uja budre äbitininujisi, siige maane piba cije lipu jiicenite, egä laati
te liba määme mene yääätecijuge, tabe budre lica läbituge.
53 Nata maane baborage lica gäte mime kaakesaare Abrahamo bau ca, lui te budre itu
läbitepi. Piiyepu mename biname cina budre ituge äbita. Maane lipu ngene jotwaninite,
egä maane baa laasi näte?"
54 Yeesu teebibine jejemige, "Cane liba cämämu babo läbitune, peei lui toraca lica ge. Yepä
Babe te cäme ngii ne babo jaawenuge, weene lui ne weeme Acejiyame ca eineniye.
55 Weene lica ituge umle äbita teeme poto cidi me, yepä cane umle gäne tabe. Cane liba
iicana je, egä cane umle lica gäne tabe, cane piba weeme pana walya biname gäne. Yepä
cane umle gäne tabe piiyepu teeme mene jääätecijune.
56 Weeme kaakesaare Abrahamo gege ge, ingle tabe umle ge, egä tabe cebine cirege
päpäna. Tabe näpänuji, siige mage gege äbituji."
57 Israela biname cina jejisi egä, "Maane camu gäte fifti kämäge oomlana, maane piba cije
lipu pi jiicenite, egä maane Abrahamo ne ituge päpäna?"
58 Yeesu jejemige egä, "Cane toraca jijenininine weebibine, egä cane uja ge, Abrahamo
ingwe ca aplimluji."
59 Puma cita ca Israela biname cina kula bine ewadimisi teebine äbyecrame, yepä Yeesu
ämlitige, siige iiwäreja mete ne sebmalige.

9

Yeesu Miiji Jewenige Irecu Määsumäsu Biname ne

1 Yeesu otni cabu irecu määsumäsu biname ne jepänige, lui te pepu ärngeji ge.

2 Abiberäja bägrä cina Yeesu ne itemlisi egä, “Abiberäja biname, laati me niiya mule name
pi tabe apu gyene, teeme coo teeme mage babe bime?”
3 Tabe jejemige egä, “Tabe irecu määsumäsu ärngeji lica gyene teeme niiya mule ingle
name pi coo teeme mage babe bime niiya mule name pi. Tabe naace name pi irecu
määsumäsu gyene egä Acejiyame me kokre ne teeme cabu ca päpäname.
4 Bimu apaclyera te liba enajenige, mine miiji teeme kaakesea wawena, cebine lui te
nätyepuji. Ciiye te tädenige, piba nuuja te äblicäco kaakesea wawena.
5 Cane liba gawecewe cabu säne, cane apaclyera gäne gawecewe tääpume.”
6 Ai mene ingwe gaabe ca Yeesu mote ne eclemutige gawe cabu me, gawe cama
elengläcitige, siige pui ngate ne ecatige, teeme irecu bine aaganige.
7 Piba tabe jejige egä, “Äte ädi, opo äcisäji Siloama cupicu cabu.” (Siloama me aboclomta
lui ‘Ätyepäneji’.) Tabe ädige, opo äcisäjige, siige irecu aasatäneji tacnige.
8 Puma cita ca lui biname cina teeme gome icrajige, cuta lui cina teebine niinäce ituge
päpänena ätinera je, teepi ätemläjinisi egä, “Nää, age sena pui biname, mine lui ne ätinera je
jääpänanusi?”
9 Poto cina jiicisi egä, “Yoo, tabe sine,” poto cina egä, “Eewe, tabe lica gyene, yepä teeme
opo pui biname me pana gyene.” Yepä tabe pui biname te teemämu jiicige egä, “Cane age
säne pui biname.”
10 Teepi itemlisi egä, “Määme irecu cina lipulipu baasatäsi?”
11 Tabe jejemige egä, “Biname ngii Yeesu, tabe te mote ne elengläcitige gawe cama, siige
pui ngate ca naganige cäme irecu, nätyepige Siloama cupicu cabu cane opo äcisejame. Cane
liba ädine, siige jicisäjine, piba cäme irecu cina aasatäsi.”
12 Teepi teebine itemlisi egä, “Lese nyene tabe?” Tabe jejemige egä, “Cane umle lica gäne.”

Parisea Sigu Biname cina Itemläjisi Lui Irecu Määsumäsu Biname te Miiji Äbitige

13 Lui irecu määsumäsu biname te miiji bäbitige, teebine ecanisi Parisea sigu biname bime
cabu me.
14 Lui bimu cabu Yeesu gawe ne mote cama elengläcitige, siige teeme irecu bine miiji
jaawenige, pui lui Sabade bimu ge.
15 Puma cita ca Parisea sigu biname cina teebine itemlisi egä, “Määme irecu lipulipu miiji
bäbitäsi?” Tabe jejemige egä, “Pui biname, tabe gawe ne teeme mote cama elengläcitige,
pui ngate ca cäme irecu naganige. Cane opo äcisäjine, siige page cane gwidape bine
jepänenemine.”
16 Piba poto Parisea sigu biname cina apu jiicisi egä, “Lui biname te pepu mule ne
jewenige, tabe äblicäco ge Acejiyame bau ca otni, ingle Sabade cotre ne jetropangtige.”
Yepä poto cina jiicisi egä, “Lipu miiji gyene conocono biname te apu ciitaca mule bine
waweneca?” Siige teepi yepä ngene atwana lica ge Yeesu poto cidi me.
17 Parisea sigu biname cina cuta cääri itemlisi pui biname ne egä, “Maane lipu ngene
jotwaninite pui biname poto cidi me, meebine lui te miiji naawenige?” Tabe jejemige egä,
“Cane apu ngene jotwaninine, egä tabe lui Acejiyame me mename biname gyene.”
18 Yepä Israela biname cina ätrunga lica ge, egä tabe irecu määsumäsu ärngeji ge, siige page
jepänenemige, peei name pi teepi teeme mage babe bine ala taasoglicisi,
19 äätemlisi egä, “Nää, ai lui weeme bägrä gyene? Lipu, tabe irecu määsumäsu ärngeji ge?
Tabe page siige lipulipu jepänenemige?”
20 Mage babe cina jejemäsi egä, “Yoo, cine umle gegi egä tabe cime bägrä gyene, cuta irecu
määsumäsu ärngeji ge,
21 yepä cine nuuja umle lica gegi, tabe lipulipu irecu bii baasatige coo laati te miiji bii
jewenige teebine. Weene teebine itemleye. Tabe baborage gyene weebibine daremu mene
jajime.”
22 Teepi naace popi apu jiicäsi, ingle teepi wälu ge Israela modamoda biname bime
tääpume. Israela biname cina apu ituge iicana, egä laati te jaawabudnituge Yeesu ne, egä
tabe Keriso sine, Acejiyame lui ne cirege ätyepa biname bine niiya cabu ca äsecrerame, piba
pui biname ne yääyeblingtusi teeme irecu ätumuta cabu ca.
23 Peei name pi teeme mage babe cina jiicäsi egä, “Tabe baborage gyene. Teebine
itemleye.”
24 Puma cita ca Parisea sigu biname cina cuta cääri ala tesoglicisi irecu määsumäsu ärngeji
biname ne, jejisi egä, “Cine umle gemi, egä lui biname te meebine miiji naawenige, tabe
conocono biname gyene. Maane lipu ngene jotwaninite teeme poto cidi me? Maane ngene
gone näätrimaluge, egä Acejiyame te nääätecijenige, peei name pi maane toraca mene nijini.”
25 Tabe jejemige egä, “Cane umle lica gäne, egä tabe conocono biname gyene coo liiyepu,
yepä cane umle gäne, cane irecu määsumäsu ge niinäce, siige page jepänenemine.”

26 Puma cita ca Parisea sigu biname cina itemlisi egä, “Tabe ngena jewenige määme irecu
cabu? Tabe lipulipu meebine irecu miiji naawenige?”
27 Tabe jejemige egä, “Cane uja bii jijinine, yepä weene lica bitecijinige. Weene ngena
tääpume singi gemi peei yepä gwidape tääpume cääri ätecijaname? Pama weene singi gemi
cuta teeme abiberäja bägrä me äbitame!”
28 Parisea biname cina teebine jisädisi, jejisi egä, “Maane peese näte teeme abiberäja
bägrä. Cine Moose me abiberäja bägrä gemi.
29 Cine umle gemi, egä Acejiyamerage te Moose ne jejanuji, yepä cine peei biname poto
cidi me umle lica gemi, egä tabe luma cita ca gyene.”
30 Pui biname te jejemige, “Tabe cäme irecu bii napatnige, yepä weene umle lica gemi,
tabe laasi nyene. Cane cälu te nätige wemiji pi.
31 Mine umle gemi, egä Acejiyame te conocono biname ne lica jäätecijuge, yepä tabe eei
biname ne jäätecijuge, lui te teebine opo gaabe me yaacitanuge piiyepu teeme singi ibibi
jaawenimuge.
32 Agedna cabu ca ngälu page nuuja biname te lica ituge ätecija, egä biname te irecu
määsumäsu ärngeji biname me irecu bine jaapatnige.
33 Acejiyame te peei biname ne liga lica cire täätyepeji, tabe ibibi lica gyene apu mule bine
wawenecame.”
34 Parisea biname cina jejisi teebine egä, “Maane niiyarage biname gäte määme aplimla
cabu ca ngälu page. Maane ngena miiji gäte cibibine abiberäjame!” Siige teepi teebine
teeme abasecretna mete cabu ca ijarisi.

Seemo Ireclota Ngalebora Lui Irecu Määsumäsu Gemi

35 Yeesu itecijige, egä tabe lui biname ne miiji jewenige, teebine sijarisi abasecretna mete
cabu ca. Tabe liba teebine jepänige, tabe jejige egä, “Maane nää jitrungenite Acejiyame bau
ca lui te täduji biname me äbituji?”
36 Tabe pui biname te Yeesu ne jejige egä, “Babo biname, naji cebine, tabe laasi nyene,
cane teebine piba jitrungenine?”
37 Yeesu jejige egä, “Maane uja biiri jepänite teebine. Tabe page maane cama mene
jiicemenige.”
38 Tabe Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, cane nääätrungenine meebine.” Piba tabe kokorare
ca ääpednutige teeme opo gaabe je.
39 Yeesu puma cita ca jiicige egä, “Cane naace tääpume ai gawecewe cabu me itu
tädujine biname bine atraname siige piba irecu määsumäsu cina päpänename, cuta lui cina
jääpänanemusi teepi irecu määsumäsu me äbitame.”
40 Poto Parisea sigu biname lui cina teta cama puga ge, itecijemige Yeesu ai mene iicema
je, siige teepi teebine itemlisi egä, “Nää, maane apu naangeninige, egä cine cuta irecu
määsumäsu gemi?”
41 Yeesu jejemige egä, “Weene liba toraca irecu määsumäsu lenaja je, piba nuuja te äblicäco
weebibine niiya mule poto cidi me aitneja; yepä weene jiicenenemiye, egä weene cängena
jepänenemiye, siige weebibine cirege atrana, ingle weeme niiya mule piti nemi.”

10

Ngene ca Agli Mene Maamoi poto cidi me

1 Yeesu jiicemige egä, “Cane toraca jijenininine weebibine, egä lui biname te maamoi
caale bora me lica labacituge grana cabu, yepä tabe jaageluge caale nuuja poto ca, tabe lui
eromaame birige piiyepu cuta agliyame birige.
2 Yepä lui biname te labacituge caale granarage cabu, tabe peese nyene maamoi ire atwi
biname.
3 Teeme tääpume grana ire atwi biname te grana ne jiitnuge, piiyepu maamoi cina umle
gemi teeme tagepogogo, siige tabe teemerage maamoi bine ngiirage ca jääjäcrimuge, caale
cabu ca yääsemuge.
4 Tabe liba teebibine yääsemuge, tabe niinäce gaabe me läduge. Maamoi cina teebine
ingwe yääcwusi, ingle teepi umle birige teeme tagepogogo.
5 Teepi idne biname ne ingwe lica yääcwusi. Teepi teeme bau ca luucratnuge, ingle teepi
umle lica birige teeme tagepogogo.”
6 Yeesu teebibine ai ngene ca agli mene jejemige, yepä teepi opo lica ewatnisi, egä ngena
tääpu myene.

Miijirage Maamoi Ire Atwi Biname

7 Yeesu cääri jiicemige egä, “Cane toraca jijenininine weebibine, egä cane age säne grana
maamoi bime tääpume.

8 Iyeta lui cina cäme niinäce gaabe ca itu saaclepi, teepi lui eromaame gemi piiyepu
aglecayame gemi, yepä maamoi cina teebibine lica jäätecijemusi.
9 Cane age säne grana. Laati te cäme cabu ca tabacituge, tabe ireclota ne jääpänuge. Tabe
tabacituge caale ngalebora me, cuta lasatuge, siige tabe jääpänimuge baace loolo me.
10 Eromaame te yepä täduge acatame, sabe wawename piiyepu budre me aglime. Yepä
cane te tädujine naace tääpume egä maamoi cina toraca miijirage ireclota ne päpäname.
11 Cane age säne miijirage maamoi ire atwi biname, lui te teeme ireclota ne yääyemaluge
maamoi name pi.
12 Liba daremu cama biname te maamoi bine ire jaatwemuge, lui te toraca ire atwi
biname lica birige piiyepu lui me maamoi lica birige, tabe liba jääpänuge wulp ne otni
je, tabe maamoi bine yaabmalimuge, luucruge. Puma cita ca wulp te maamoi bine
jäängecreräjimuge, maamoi cina maramara yaaplidnärusi.
13 Daremu cama lui ire atwi biname te luucruge, ingle teeme toracarage ngenecu lica
gyene maamoi bime tääpume.
14 Cane säne miijirage maamoi ire atwi biname. Cane umle gäne cäme maamoi, teepi
umle gemi cane,
15 epu pana Babe te lipu umle gyene cane, cane lipu umle gäne tabe. Cane cäme ireclota
ne pa yääyemalepene maamoi name pi.
16 Cäme piti nemi poto maamoi ai caale cabu lui lica gemi. Cane cuta miiji teebibine
awecetnära, siige teepi cäme tagepogogo cire nätecijepesi. Siige yepä maamoi tomi cirege,
cuta teeme tääpume yepä ire atwi biname cirege.
17 Babe te singi gyene cäme tääpume, ingle cane singi gäne cäme ireclota ne äyemelame
naace tääpume cuta cääri päpäname.
18 Nuuja biname te lica pagege cebine teeme singi ca agli, yepä cane cämämu pagege cäme
ireclota ceera budre tääpume. Cäme conocäco pisi nyene cäme ireclota ceerame cuta cääri
päpäname. Cäme Babe te apu ituge jaji cane wawename."
19 Yeesu me ai mene te Israela biname bine cuta cääri maramara ngene atwanena me
jewenimige.
20 Teeme bucurage cina jiicisi egä, "Teeme niiya cable pisi nyene. Tabe buduma biname
gyene. Weene teebine ngeno me jitecijeniye?"
21 Yepä poto cina jiicisi egä, "Niiya cable cama biname te äblicäco apu mene iicema.
Ingle naace gyene, niiya cable cama biname te lipulipu irecu määsumäsu biname bine
jaawenimuge teepi päpänename."

Israela Biname cina Yeesu ne Jigyisi

22 Padare te tatyaramtige Yerusalema je iiwäreja mete ne ngene apecname. Pui lui gäbu
padare ge.
23 Yeesu liba ädige Solomona me caagecage toro mete gawe cabu Acejiyame me iiwäreja
mete caale bora je,
24 piba Israela biname cina teebine jewaclomtisi, jejisi egä, "Maane lipu lecaleca padare
naanajinige cibibine jaji cäco, egä maane laasi näte? Nijini conocäco, maane liba Keriso
säte, Acejiyame te lui ne ätyepame tiicuji biname bine mäpu cabu ca äsecrerame."
25 Yeesu jejemige, "Cane uja ituge jaji weebibine, yepä weene lica itu nätrungepeye cebine.
Cane lui ciitaca mule bine ituge waweneca cäme Babe me ngii cabu je, pui cina cebine
naitnäjenisi.
26 Yepä weene lica nätrungeniye cebine, ingle weene cäme maamoi lica gemi.
27 Cäme maamoi cina cäme tagepogogo nätecijusi, siige cane umle gäne teepi. Teepi cäme
ingwe poto ca saacluge.
28 Nuuja te äblicäco teebibine cäme bau ca äsecrera, yepä cane teebibine iyeteta ireclota
cire yääcäremepene, siige teepi budre ne lica cire jääpänepesi.
29 Cäme Babe lui te ituge cebine ai maamoi ceera, tabe sine baborage. Nuuja te äblicäco
gyene teebibine Babe me ime cabu ca äsecrera.
30 Cine Babe cama yepä gegi."
31 Piba Israela biname cina cuta cääri kula bine etomlicmisi Yeesu ne äbyecrame.
32 Yeesu teebibine jejemige egä, "Cane weeme opo gaabe bucurage miijimiji mule ituge
waweneca, Babe te lui tääpume ituge jaji. Lui mule name pi weene cebine kula ca äbyecrame
naweniniye?"
33 Israela biname cina jejisi egä, "Cine määme miiji mule name pi kula ca äbyecrame
lica naaweninisi, yepä maane lipu Acejiyame me ngii ne sabe itu tewenumete. Maane
binamerage gäte, yepä maane Acejiyame me äbitenite!"
34 Yeesu jejemige egä, "Weeme Cotre cabu oogäräneji gyene, egä Acejiyame te jiicuji,
'Weene acejiyame gemi!'

35 Mine umle gemi, egä Oogäräneji mene te ngena jiicenige, iyeteta toraca enajenige. Siige
Acejiyame te liba acejiyame ca einemuji pui biname bine, Acejiyame me Mene lui bine
ecäremujisi,
36 cije weene piba ngena name pi najeniye cebine, Babe te lui ne teeme tääpume mara
me nawenuji, siige gawecewe cabu me nätyepuji, egä cane Acejiyame me ngii ne sabe
jaawenune, teeme Bägrä ca liba lainune.
37 Cane liba cäme Babe me kaakesea bine lica jaawenimune, piba weene gone cebine
nätrunguye.
38 Yepä cane liba jaawenimune, weene miiji cäme kaakesea poto cidi me ätrunga, ngänu
gyene liba weene cebine lica nätrunguye. Piba weene umle läbitininuye, egä Babe te cäme
cabu pisi nyene, cane Babe cabu pisi näne."
39 Israela biname cina cuta cääri äbitininisi Yeesu ne oomla-name, yepä tabe uucrige.
40 Puma cita ca Yeesu cääri acnenutige Yoridana baduge nuuja poto doro me, pui puupu
cabu me, Yoane luma niinäce biname bine niiye ca jääcisäjemepi, siige tabe puga enajige.
41 Bucurage biname cina totninisi teeme bau me. Teepi jiicisi egä, "Yoane nuuja ciitaca
mule ne lica itu jaawenepi, yepä tabe lui mene jiicemepi ai biname poto cidi me, toraca
gyene."
42 Bucurage biname cina Yeesu ne puma jitrungisi.

11

Lajaro me Budre

1 Yepä biname ngii Lajaro pita cama ge. Tabe Betaniya cewe je enajige teeme neeneni
ngule cama Maareta piiyepu Mariya.
2 Age tona pui Mariya, lui te miiji lengo oil ne yaapadurepi Yageyame me ernge cabu,
siige teeme edingäli ca jääcisäjepi. Teeme wate Lajaro tage, lui te pita cama ge.
3 Siige ngule cina mene jityepäsi Yeesu bau me egä, "Yageyame, määme miijirage biname
te pita cama gyene."
4 Yeesu liba peei mene itecijige, tabe jiicige egä, "Ai pita te Lajaro ne budre me lica
pa jaawenepi, yepä biname bine pa jaawenemepi Acejiyame me jamyacu apaclyera ne
awepyeräjame. Piiyepu ai cabu ca Acejiyame me Bägrä me jamyacu apaclyera ne pa
jääpänepesi."
5 Yeesu babo singi ge Maareta teeme maade cama piiyepu teeme wate Lajaro tääpume.
6 Yoo, Yeesu liba itecijige, egä Lajaro pita cama ge, tabe cäro camu puga enajige neeneni
bimu cama.
7 Puma cita ca tabe teeme abiberäja bägrä bine jejemige, "Biiri naclege Yuudea probins
cabu me."
8 Teepi jejisi egä, "Abiberäja biname, cemacema Israela biname cina meebine kula ca
puga liga nääbyecrinumesi budre me, nää maane cuta piiyeme otnime äbitinite?"
9 Yeesu jejemige egä, "Cije bimu me ngalebora twelb awa lica gemi kroke cabu ca ngälu
mämleteca oomlaname? Laati te bimu apaclyera cabu läduge, tabe lica yaatramuge, ingle
tabe ai gawecewe me apaclyera ne jääpänuge.
10 Yepä ciiye cabu laati te liba läduge, tabe yaatramuge, ingle teeme cabu nuuja apaclyera
lica birige."
11 Puma cita ca tabe abiberäja bägrä bine jejemige, "Mime biname Lajaro ute gyene, yepä
cane ädenine teebine alotnentame."
12 Teepi jejisi egä, "Yageyame, tabe liba ute ogrenige, miiji äbitenige teeme pita cabu ca."
13 Yeesu ai mene Lajaro me budre poto cidi me jiicige, yepä abiberäja bägrä cina apu
jengemige, egä papa ute me jiicige.
14 Piba Yeesu pajecurage jejemige teebibine egä, "Lajaro budre gyene.
15 Cane wemiji pi gege gäne, egä cane puga lica ge, tabe lui padare cabu budre täbitumi,
ingle peei cabu ca weene umle päbitipeye cebine ätrungame. Biiri naclege teeme bau me!"
16 Puma cita ca Tooma, 'Päädepäde' ca lui ne einenisi, nuuja abiberäja bägrä bine jejemige
egä, "Yoo siige, mine biiri naclege iyeta Yeesu cama budre me."

Yeesu Lui Ireclota Ceera Biname Gyene

17 Yeesu liba Betaniya me atyaramtige, tabe umle äbitige, egä Lajaro ne uja secitumesi,
siige gape ngalebora fooa bimu cama senajumi.
18 Betaniya lui trii kilomiita padare ge Yerusalema ca.
19 Bucurage Israela biname cina itu tabasecretnumi Maareta Mariya naabi bau me sigita
tääpume teeme wate me budre name pi.
20 Maareta liba utecijige, egä Yeesu biiri tädenige, tabe oclige teebine awacletnäjame, yepä
Mariya mete cabu je onajige.

21 Maareta liba Yeesu ne jepänige, tabe jejige egä, “Yageyame, maane liga ama cirege, cäme wate te budre lica cire läbiteji.
22 Yoo, tabe puu budre gyene, yepä cane umle gäne, egä Acejiyame te nääcärenige, maane ngeno me jejenite.”
23 Yeesu Maareta ne jojige, “Määme wate te budre cabu ca alotnantenige ireclota me.”
24 Tabe jejige egä, “Yoo, cane umle gäne, egä ceräcerägääbu bimu cabu iyeta biname cina liba budre cabu ca ireclota me cire larpinäripesi, tabe cuta piba cirege arpinenta.”
25 Yeesu jojige egä, “Cane age säne budre cabu ca lui te biname bine cirege arpinera piiyepu ireclota ceera. Laati te cebine nätrunguge, ngänuge tabe puu budre gyene, yepä tabe ireclota gyene.
26 Piiyepu laati te ai ireclota cabu nätrunguge cebine, tabe iyeteta budre ne lica jääpänuge. Nää, maane cäme mene nätrungenite?”
27 Tabe jejige egä, “Yoo Yageyame, cane näätrungenine, egä maane Keriso säte, Acejiyame lui ne itu näätyepuji biname bine äsecrerame mäpu cabu ca. Maane lui Acejiyame me Bägrä gäte, lui ne jewagrijenisi otnime.”

Yeesu Ele Engenige

28 Puma cita ca Maareta Yeesu ne ebmalige, acnenutige cewe me, teeme igane Mariya ne ogä jojige egä, “Abiberäja biname te bii tädige, tabe määme tääpume nätemlige cebine.”
29 Mariya liba utecijige, tabe watatarage mete cabu ca asatige, oclige teebine päpäname.
30 Yeesu cäro camu ge cewe ngalebora me abacita, yepä tabe camu puga ge Maareta luma teebine niinäce edärige.
31 Sigita me lui Israela biname cina seclumi, teepi liba jopänisi Mariya ne abujengta je watatarage asata je, siige teepi teebine ingwe ucwisi, ingle teepi apu jengemige, egä tabe gape cabu me oclenige ele me.
32 Mariya liba pui puupu cabu me atyaramtige, Yeesu luma enajige, siige teebine liba jepänige puma, tabe teeme opo gaabe je utramige, jejige egä, “Yageyame, maane ama liga cirege, cäme wate te budre lica cire läbiteji.”
33 Yeesu liba jopänige teebine ele angena je cuta liba jepänimige teta cama lui Israela biname cina seclige ele angenetna je, tabe ngenecu mäpu me äbitige.
34 Tabe itemli-mige egä, “Weene teebine luma secitumeye?” Teepi jejisi egä, “Yageyame, maane tädi ire me.”
35 Puma cita ca Yeesu ele enge-nige.
36 Israela biname cina jiicisi egä, “Jepäneye, tabe lipu baborage singi ge teeme tääpume!”
37 Yepä poto cina jiicisi egä, “Tabe irecu määtsumäsu biname ne miiji jaawenepi. Tabe ama liga cirege, tabe pama Lajaro me budre gaabe ne cuta cire yaarmeji.”

Yeesu Lajaro ne Budre cabu ca Erpinantige

38 Yeesu cääri ngenecu mäpu me äbitige, siige ädige gape gome me. Pui gape lui kula bora uureji ge. Grana kula ca armeji ge.
39 Yeesu biname bine jejemige kula ne apetrengtame. Puma cita ca budre biname me ngule Maareta te jejige egä, “Yageyame gone, tabe niiyarage lengo cama gyene, ingle fooa bimu cama gape bora senajumi!”
40 Yeesu jojige, “Egäsu nata cane naajine meebine, egä maane liba ätrunga cama gäte, maane Acejiyame me kokre ne jepänenite.”
41 Puma cita ca teepi kula ne epeträngtisi. Yeesu piba cabu me ire acitige, jiicige egä, “Babe, cane eso nääcärenine, egä maane cebine nätecijenite.
42 Cane umle gäne, egä maane iyeta padare cabu cebine nätecijanute, yepä cane ai mene biname bime name pi jiicenine piba teepi ätrungame, egä maane te cebine itu nätyepujite.”
43 Ai mene iicana ingwe gaabe ca tabe baborage tagepogogo ca ala abayige egä, “Lajaro, tasati peema cita ca!”
44 Siige tabe tasatige gape cabu ca, teeme ime ernge cäbletääpe ca tope atneji ge piiyepu opo cäbletääpe ca acwabäneji ge. Yeesu piba biname bine jejemige, “Jiibiremeye, siige lädege tabe.”

Glääätmu Jecijemige Yeesu ne Aglime
(Matayo 26:1-5; Mareko 14:1-2; Luuka 22:1-2)

45 Mariya bau me lui Israela biname cina sigita me saaclepi, teepi jepänisi Yeesu ngena mule ne jewenige, siige teeme bucurage cina jitrungisi teebine.
46 Yepä teeme nesae cina äcnärige Parisea sigu biname bime bau me, teebibine jejemisi, Yeesu ngena mule ne jewenige.

47 Puma cita ca Parisea sigu biname piiyepu modamoda iiwäreja biname cina, teepi iyeta
mutre biname bine ala tesoglicmisi mene atraname, siige jejemisi egä, “Mine ngena ne
jewenenisi? Ai biname te bucurage ciitaca mule bine jewenetnäjenemige.
48 Mine liba ire taatu jecitenisi tabe apu mule wawenecame, piba iyeta biname cina tee-
bine jitrungenisi, siige teeme bau me eclenige. Piba Rooma cubu biname cina pa saaclepi
iiwäreja mete ne sabe wawename piiyepu cuta iyeta biname bine sabe wawename, ingle
Rooma gabmani* te singi lica gyene nuuja biname te mope me äbitame.”
49 Teeme yepä te ngii Kayapa, lui tage iiwäreja mope biname pui padare cabu, jejemige
egä, “Weene lipu buduma gemi!
50 Nää, weene umle lica gemi, egä yepä biname te miiji budre äbita iyeta biname bime
tääpume, lica iyeta biname cina?”
51 Ai lui teeme ngene atwanena mene lica ge. Yepä pui padare cabu tabe tage iiwäreja
mope biname, siige Acejiyame te piba ngene atwanena ecärige, egä Yeesu te miiji budre
äbita iyeta Israela biname bime tääpume.
52 Cuta tabe teeme taatu tääpume lica budre yepä iyeta Acejiyame me bägräwale bime
tääpume, lui cina aplidnäreji gemi ai gawecewe cabu iyeta poto ta, naace name pi teebibine
yepä gome me abasecretname.
53 Pui padare cabu ca Israela mutre biname cina gläämu jecijemige Yeesu ne budre me
acitame.
54 Peei ingwe gaabe ca Yeesu cabucabu lica otnetnäjige Yuudea probins cabu. Tabe pui
gawe ne piba sebmalige, ädige yepä cewe me ngii Eperema, lui daapo taatu cewe gome jage.
Tabe puga teeme abiberäja bägrä cama enajige.
55 Israela biname bime äsuplengta trii mameta ge, siige bucurage biname cina abasecret-
nige cewe maramara cabu ca Yerusalema me. Trii padare camuge, teepi niinäce eclige
naace tääpume cude gwidape cabu ca kälyä äbitame piba ingwe ca trii cabu me äbäcname.
56 Teepi puma Yeesu ne jirngisi, siige iiwäreja mete cabu ätemläjinisi egä, “Weene lipu
ngene jotwanininiye, nää tabe pama tädenige ai trii padare tääpume coo lica?”
57 Modamoda iiwäreja biname piiyepu Parisea sigu biname cina jiicisi egä, “Laati te liba
päpäna je, egä tabe luma enajenige, pui biname te miiji cibibine umle wawename, cine piba
teebine oomlana.”

12

Mariya te Yeesu ne Oil ca Eganige Betaniya Cewe je
(Matayo 26:6-13; Mareko 14:3-9)

1 Piiyeme siks bimu ge äsuplengta trii padare oomlaname, Yeesu piba Betaniya cewe me
ädige, Lajaro luma senajenäjumi, tabe lui ne budre cabu ca yaarpenantepi.
2 Yeesu ne deedei puga ecärisi. Lajaro pui bime yepä ge, lui cina teta cama deedei
äbitininisi. Maareta mogobi jewenimige.
3 Piba Mariya ecatige miiji lengo camlecamle nardus oil karpu ne, babo daremu ca lui oil
ne jaaletnusi, epadurige Yeesu me ernge cabu, piba edingäli ca jicisäjige. Miijirage lengo te
mete ne iyeta joomlige.
4 Yeesu me yepä abiberäja bägrä ngii Yuuda Isakariyota, lui te teebine pagege budre me
awaba, tabe Yeesu ne jejige egä,
5 “Ngena name pi mine ai oil ne acata cäco aletname trii hanred silba rarekaake ca, siige
pui rarekaake owecumete biname bine ceerame?”
6 Tabe ai mene naace name pi lica jiicige, egä tabe owecumete biname bime tääpume
owecu ge, yepä tabe naace popi jiicige, ingle tabe eromaame ge. Tabe te teeme iyeta bime
rarekaake ire jaatwemuge, siige peema cita ca yaawadimuge rarekaake bine teeme singi
gaabe wawenetnäjame.
7 Yeesu Yuuda ne jejige egä, “Obmali teebine. Tabe ewetnenige teeme lui oil cebo pisi
nyene cebine gape cabu acita bimu tääpume.
8 Owecumete biname cina weene cama iyeteta pa yaacrajepi, yepä cane weene cama
iyeteta lica pagege lenaja.”

Mene Jewenisi Lajaro ne Aglime Budre me

9 Bucurage Israela biname cina itecijemige, egä Yeesu Betaniya sine. Puma cita ca teepi
eclige Betaniya cewe me lica Yeesu taatu name pi, yepä teepi cuta singi Lajaro ne päpäname,
Yeesu lui ne budre cabu ca itu yaarpinantepi.
10 Siige modamoda iiwäreja biname cina gläämu jicrajige Lajaro ne cuta budre me aglime,

* **11:48:** Rooma gabmani: Rooma gabmani te Yeesu me padare cabu Israela gawe ne ecenanige.

11 ingle temiji pi bucurage Israela biname cina Yeesu me poto cidi me äbitininisi, teebine
jitrungisi.

Yeesu Yerusalema me Abacitige

12 Nuuja bimu cabu äsuplengta trii tääpume lui biname cina itu tabasecretnumi, teepi
itecijemige, egä Yeesu biiri tädenige Yerusalema me.
13 Teepi uli ciipe bine icnapimisi, eclige teebine awacletnäjame. Teepi baborage tage-
pogogo ca abayininisi egä,
"Acejiyame ne yaawepyeräjesi!
Yageyame me ngii cabu lui te tädenite, tabe miiji naawenege meebine!
Acejiyame te Israela mope biname ne miiji naawenege!"
14 Yeesu mamye dongki ne jepänige, siige acenutige teeme papa cabu me. Apu ibibi äbitige
Oogäräneji mene, lui te jiicenige egä,
15 "Babo cewe lui Siiyona podo cabu, maane wälu gone!
Määme mope biname te aga tädenige mamye dongki papa cabu."
16 Pui padare cabu abiberäja bägrä cina ai mule ne opo lica ewatnujisi, yepä Acejiyame te
liba Yeesu ne budre cabu ca erpinan-tuji, teepi piba ngene jotwinujisi, egä apu oogäräneji
gyene teeme poto cidi me, cuta teepi apu ituge wawena teeme tääpume.
17 Lui biname cina jääpänepesi Yeesu lipu Lajaro ne gape cabu ca ala taasoglecepi, siige
budre cabu ca yaarpinantepi ireclota me, teepi biname bine umle jaawenanemepesi.
18 Siige biname cina seclige Yeesu ne awacletnäjame, ingle teepi peei ciitaca mule poto
cidi me ituge ätecija.
19 Puma cita ca Parisea sigu biname cina teemeteme ajananinisi egä, "Jepäneye! Mine
äblicäco gemi nuuja mule ne wawena! Iyeta biname cina teebine ingwe icwenisi!"

Poto Griik Biname cina Yeesu ne Jirngisi

20 Poto Griik biname cina cuta puga ge pui biname bime sobe cabu, lui cina Yerusalema
me seclumi äsuplengta trii padare cabu Acejiyame ne awejename.
21 Teepi Pilipo bau me seclige. Tabe lui Betesaida cewe biname ge, lui cewe Galilaya
probins ngalebora jage. Teepi Pilipo ne jejisi egä, "Babo biname, cine singi gemi Yeesu ne
päpäname."
22 Puma cita ca Pilipo ädige, Andrea ne jejige, siige teepi gigri aaclige Yeesu ne umle
wawename.
23 Yeesu teebibine jaajige egä, "Padare te bii tatyaramtige Acejiyame te awabudni-tame,
egä teeme bau ca lui te täduji biname me äbituji, tabe lipu jamyacu apaclyera cama gyene.
24 Cane toracarage jijenine weebibine: wiiti kuu te liba gawe cabu me lica yaatramuge,
siige budre liba lica läbituge, teeme cabu ca äblicäco nuuja gwidape te agi. Yepä liba budre
läbituge, siige bucurage kuu cina täpletnäruge.
25 Laati te teeme ireclota tääpume singi yaanajuge, tabe teeme ireclota ne yaapesaruge.
Yepä laati te liba teeme ireclota tääpume singi lica birige ai gawecewe cabu, tabe teeme
ireclota ne yaamacetnäjuge iyeteta ireclota tääpume.
26 Laati te liba singi cäme kaakesea wawename, tabe cane cama tädenige naace name pi
egä cäme kaakesea bägrä te emä lenajame cane luma. Cäme Babe te eei ne opo gaabe me
yaacituge, lui te cäme kaakesea ne jaawenuge."

Yeesu Teeme Budre poto cidi me Jiicenige

27 "Page cäme ngenecu mäpu gyene, siige cane miiji ngena iicaname! Nää, cane apu irecu
lätumutene egä, 'Babe, lui mäpu te tädenige cäme niinäce gaabe me, maane iyeblingtepi.'
Eewe, cane äblicäco pepu irecu ätumuta, ingle cane aima tädujine ai mäpu cabu cewe
oocaname.
28 Babe, määme ngii me jamyacu apaclyera ne seboclomtepi!" Puma cita ca tagepogogo
te cabucewe ca tädige egä, "Cane cäme ngii me jamyacu apaclyera ne ituge aboclomta, cuta
cane pagege cääri aboclomta!"
29 Lui biname cina puma aclajuteji icrajige, teepi liba ai tagepogogo itecijemige, teepi
jiicisi egä, "Maadubi ala ge pama," yepä poto cina jiicisi egä, "Acejiyame me mename seemo
te mene tejige teebine."
30 Yeesu puma cita ca teebibine jejemige egä, "Ai tagepogogo te lica tädige cäme name pi,
yepä weeme name pi.
31 Siige page padare gyene ai gawecewe ne atraname. Ai gawecewe ne lui te ecanenige,
teebine iyeblingtenisi page.
32 Cebine liba gawe cabu ca atecwenta cabu me, cane iyeta biname bine pa saawade-
mepene cäme bau me."
33 Ai mene iicema ca tabe eboclomtige, tabe lipulipu gaabe cabu budre pa läbitepi.

34 Puma cita ca biname cina jejisi teebine egä, “Mime Cotre te nijenininige, egä Keriso,
biname bine mäpu cabu ca lui te cirege äsecrera, tabe iyeteta lenaja myene. Maane cije piba
lipulipu jiicite, egä Acejiyame bau ca lui te otni biname me äbitame, teebine miiji cabu me
atecwenta? Laasi nyene ai, lui te Acejiyame bau ca cirege otni biname me äbitame?”
35 Yeesu jejemige egä, “Apaclyera te cerämu matikolä padare weene cama pa yaanajepi.
Weene otni-neye, apaclyera liba taatu camu pisi nyene weene cama, cije krokeciiye te
itrugärinuge weebibine. Krokeciiye cabu lui te waatnuge, tabe umle lica gyene liiyeme otni.
36 Weene ätrunga eciteye apaclyera cabu me, tabe liba pisi nyene weene cama, piba
weene apaclyera cama biname birige.”

Israela Biname cina Ätrunga cäco Gemi

Ai mene ingwe gaabe ca Yeesu piba ädige, ämlitige biname bime bau ca.
37 Yeesu puu bucurage ciitaca mule bine ituge waweneca Israela biname bime irewale
je, yepä teepi lica jitrungisi teebine
38 naace tääpume Acejiyame me mename biname Isaya me mene te toraca me äbitame
egä,
“Yageyame, biname cina ätrunga cäco ituge cime mene poto cidi me,
piiyepu teepi umle cäco määme kokre.”
39 Teepi naace popi äblicäco ge ätrungame, ingle Isaya cuta itu jiicuji egä,
40 “Acejiyame te teeme irecu bine iredärime me jewenimuji,
egä teepi cije cängena jääpänusi.
Tabe teebibine mopemuli cäco me jewenemuji,
egä teepi cije umle läbitininusi,
piiyepu cuta tatatrongäruge cäme bau me lui Acejiyame gäne
naace name pi egä cane teebibine miiji wawename.”
41 Isaya ai mene jiicuji, ingle tabe niinäce gaabe me Yeesu me kokre ne jepänuji, peei name
pi tabe teeme poto cidi me apu jiicuji.
42 Ngänuge puu iyeta ai mule cina äpletnera, yepä cuta bucurage modamoda Israela
biname cina Yeesu ne jitrungisi. Yepä Parisea sigu biname bime wälu name pi teepi
cabucabu lica jitrungisi, cije teebibine äyeblengäja mage teeme irecu ätumuta cabu ca.
43 Teepi singi biname cina teeme tääpume miijirage ngene atwana cama lenajame, yepä
lica Acejiyame te.

Yeesu Mene Jiicige Atrana poto cidi me

44 Yeesu baborage tagepogogo ca jiicemige egä, “Laati te nätrunguge cebine, tabe cebine
taatu lica nätrunguge, yepä cuta teebine jäätrunguge, cebine lui te nätyepuji.
45 Laati te cebine näpänuge, tabe cuta jääpänuge eei ne, cebine lui te nätyepuji.
46 Cane tädujine ai gawecewe cabu biname bine apaclyera tääpume, egä iyeta lui cina
cebine nätrungusi, teepi krokeciiye cabu lica page yaacrajemepi.
47 Laati te yäätecijuge cäme mene, yepä lica yaacatuge, cane teeme atrana biname lica
gäne, ingle cane lica itu tädujine aima biname bine atraname yepä niiya cabu ca äsecrerame.
48 Atrana pisi nyene pui biname tääpume, lui te cebine nägyuge piiyepu cäme mene
jäägyemuge. Cane lui mene bine ituge iicema, pui cina teebine cirege atrana.
49 Cane cämerage ngii cabu lica ituge iicema, yepä Babe lui te cebine nätyepuji, tabe te ituge
ajanena cane ngena jajanename piiyepu iicemame.
50 Cuta cane umle gäne, egä Acejiyame lui mene jiicemimuge, iyeteta ireclota
yääcäranemuge biname bine pui mene te. Yoo siige, cane jiicemimune, Babe te ngena ituge
jajanena cebine.”

13

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä bime Ernge Jicisäjemige

1 Äsuplengta trii liba nuuja bimu ge, Yeesu tabe umle ge, egä teeme padare te bii
tatyaramtige ai gawecewe ne abmalame siige Babe bau me acnenutame. Tabe iyeta padare
singi ituge pui bime tääpume, ai gawecewe cabu lui teemi nemi. Teeme budre te liba
mameta me täbitige, tabe lica teebibine jigyemige, yepä tabe singi ge teeme tääpume ngälu
ngälugaabe oomlaname.
2 Yeesu teeme abiberäja bägrä cama liba deedei cabu jage, Satani te uja ngene atwana
ecäruji Yuuda ne, lui Simona Isakariyota me bägrä ge, tabe Yeesu ne awabame budre me
aglime.
3 Yeesu umle ge, egä Babe te iyeta kokre teebine ituge ceera. Tabe cuta umle ge, egä tabe
Acejiyame bau ca itu täduji cuta teeme bau me acnenutenige.

4 Siige tabe abujängtige deedei loolo dade cabu ca, teeme cäbletääpe ne iyeblingtige, taweli
ca amlemaltige ibi cabu.
5 Piba tabe niiye ne disi cabu epadurige, siige gije abacitige abiberäja bägrä bine ernge
äcisejame. Liba yepä ne jääcisäjuge, pui taweli ca cuta nebo jääcisäjuge, lui te teeme ibi cabu
amlemalteji ge.
6 Tabe liba Simona Peteru gome tädige teeme ernge äcisejame, Peteru jejige egä,
"Yageyame, nää maane te äbitenite cäme ernge äcisejame?"
7 Yeesu jejige egä, "Maane page umle lica gäte, cane ai lui ngena ne jewenenine, yepä
maane ingwe ca umle pagege äbita."
8 Peteru jejige egä, "Eewe, pipu padare te lica tädenige egä maane cäme ernge äcisejame!"
Yeesu jejige egä, "Cane liba määme ernge lica nääcisäjenine, maane piba cäme abiberäja
bägrä lica gäte."
9 Simona Peteru te jejige egä, "Yageyame, piba cäme ernge taatu gone näcisäjute, yepä ime
piiyepu mope cama näcisäjepi!"
10 Yeesu jejige egä, "Laati te liba gooni loowanguge, tabe nuuja gwidape tääpume singi
lica, yepä tabe ernge taatu jääcisäjuge, siige tabe piba jugi cäco birige. Weene jugi cäco gemi,
yepä weeme iyeta cina lica."
11 Yeesu umle ge, egä laati te teebine budre me pa jaawabepi, peei name pi tabe jiicige,
egä teepi iyeta jugi cäco lica gemi.
12 Yeesu liba apirige abiberäja bägrä bine ernge äciseja ca, tabe teeme cäbletääpe asigrige,
acnenutige teeme puupu cabu me adnatame, piba abiberäja bägrä bine itemlimige egä,
"Weene nää umle bäbitininiye, cane ngena bii jewenine weeme tääpume?
13 Weene naininiye Abiberäja biname ca piiyepu Yageyame ca. Weene peei lui toraca
mene jiiceniye, ingle cane pipu gäne.
14 Siige liba cane, weeme Yageyame piiyepu Abiberäja biname te weeme ernge bii
jicisäjemine, weene cuta miiji pepu weemeweme ernge äcisejana.
15 Cane ai ne naace tääpume bii jewenine weene cebine ätutename.
16 Cane toraca jijenininine, egä kaakesea bägrä te lica birige baborage teeme babo
biname bau ca, cuta mename biname te babo lica birige teeme bau ca, teebine lui te
jäätyepuge.
17 Weene aga umle bäbitininiye ai mule poto cidi me, siige lipu gege gemi weene, liba apu
läbitininuye.
18 Cane weeme iyeta poto cidi me ai mene lica jiicenine, ingle cane umle gäne weene lipu
biname gemi, cane lui bine ituge äjäcra. Oogäräneji mene te lipu jiicenige egä, 'Lui te cane
cama deedei äbitenige, tabe cebine pa näcisärmutepi,' ai mene te miiji toraca me äbitame.
19 Cane ai mene naace name pi niinäce gaabe me jijenininine weebibine, egä ai mule
te liba pa läbitepi weene piba ätrungame, egä cane pui biname gäne, lui tääpume cane
jijananinune weebibine.
20 Cane toraca jijenininine, egä laati te yaacatuge, cane lui ne jäätyepune, tabe cebine
nacatuge. Piiyepu laati te cebine nacatuge, tabe cuta teebine yaacatuge, cebine lui te
nätyepuji."

Yeesu piiyepu Yuuda
(Matayo 26:20-25; Mareko 14:17-21; Luuka 22:21-23)

21 Ai mene iicema ingwe gaabe ca Yeesu mage ngenecu mäpu me äbitige, pajecurage
jiicige egä, "Cane toraca jijenininine weebibine, egä weeme yepä te page nawabenige
cebine budre tääpume!"
22 Abiberäja bägrä cina teemeteme ire atwanananinisi umle cäco, egä tabe laati poto cidi me
jiicige ai mene.
23 Abiberäja bägrä bime yepä te, Yeesu lui tääpume babo singi, tabe teeme gome adnatäneji
ge.
24 Simona Peteru teebine irecu cubu ca jewenige Yeesu ne ätemlame, egä tabe laati poto
cidi me jiicige peei mene.
25 Siige pui abiberäja bägrä te äbyenutige Yeesu bau me, itemlige egä, "Yageyame, maane
laati tääpume jiicite peei mene?"
26 Yeesu teebine jejige egä, "Cane liba buluduu pacu ne yiiglenutenine jurä cabu me,
siige liba laati ne ecärenine, peese nyene pui biname." Siige tabe buluduu pacu ne ecatige,
yiiglenutige, ecärige Yuuda ne, lui Simona Isakariyota me bägrä ge.
27 Liba Yuuda buluduu ne juutecrige, piba taatu Satani te abacitige teeme trupa cabu me.
Yeesu Yuuda ne jejige egä, "Maane ngena wawena mäte singi, watawata jeweni."
28 Nuuja abiberäja bägrä cina nuuja umle lica ge, egä Yeesu ngena tääpume teebine apu
jejige.

29 Ingle Yuuda lui teeme rarekaake ire atwi biname ge, poto abiberäja bägrä cina
apu jengemige, egä Yeesu teebine jejige ai soriyomu tääpume gwidape aletname coo
owecumete biname bine rarekaake ceerame.
30 Siige Yuuda liba buluduu pacu juutecrige, tabe piba taatu asatige. Pui lui ciiye ge.

Kirece Cotre

31 Yuuda liba asatige, Yeesu piba abiberäja bägrä bine jejemige egä, "Siige Acejiyame
bau ca lui te täduji biname me äbituji, teeme jamyacu apaclyera ne page jepänenisi, cuta
Acejiyame me jamyacu apaclyera ne jepänenisi teeme cabu ca.
32 Siige Acejiyame me jamyacu apaclyera ne liba jepänenisi teeme cabu ca, piba Ace-
jiyame te teeme Acejiyamerage cabu ca pajecu me jewenenige pui me jamyacu apaclyera
ne, teeme bau ca lui te täduji biname me äbituji. Tabe peei ne watatarage jewenenige.
33 Cäme miijirage bägräwale, cane matikäli padare taatu cerämu nanajinige weene cama.
Weene cebine pa närngepeye, yepä cane peei yepä mene jijenininine weebibine, cane lipu
Israela biname bine ituge jaji, egä cane liiyeme ädenine, weene peeyeme äblicäco gemi otni.
34 Cane weebibine kirece cotre icärininine: weene miiji weemeweme singi äbitena. Cane
lipu weeme tääpume singi ituge, weene cuta miiji pepu weemeweme singi äbitena.
35 Weene liba weemeweme singi läbitaninuye, pui cabu ca biname cina umle birige, egä
weene cäme abiberäja bägrä gemi."

Yeesu piiyepu Peteru
(Matayo 26:31-35; Mareko 14:27-31; Luuka 22:31-34)

36 Simona Peteru te Yeesu ne itemlige egä, "Yageyame, maane liiyeme ädenite?" Yeesu
jejige egä, "Page maane äblicäco gäte cane cama otni, cane liiyeme ädenine, yepä maane
ingwe ca cire tädepi."
37 Peteru jejige egä, "Yageyame, ngena name pi cane äblicäco gäne page maane cama
otnime? Cane bamacetnäjine mämiji pi budre äbitame."
38 Yeesu jejige egä, "Maane nää toraca bamacetnäjite cämiji pi budre äbitame? Cane toraca
mene naajenine, airage ciiye cabu maane niinäce cebine nesae gääbu nainenite, paulo te
ingwe ca ala piba sengenenige."

14

Yeesu Gaabe Gyene Babe bau me

1 "Weene ngenecu mäpu gone! Acejiyame ne jitrungeye cuta cebine nätrungeye.
2 Cäme Babe me mete cabu bucurage puupu piti nemi, siige cane ädenine weeme tääpume
amacetnäjame. Puupu liga lica cirege, cane piba weebibine apu lica cire jijinejine.
3 Cane puu niinäce ädenine weeme tääpume puupu ne amacetnäjame, cane cuta cire
tacnepene weebibine arwojame cäme bau me. Weene puma cire inajipi, cane luma.
4 Weene umle gemi gaabe, pui puupu cabu me lui gaabe te ädenige, cane luma pagege
lenaja."
5 Tooma Yeesu ne jejige, "Yageyame, cine umle lica gemi, maane liiyeme ädenite, cine piba
lipulipu pagege umle äbita gaabe piiyeme otnime?"
6 Yeesu Tooma ne jejige egä, "Cane age säne gaabe, cane age säne toraca, cane age säne
ireclota. Nuuja gaabe lica gyene Babe bau me otni me, yepä cane säne gaabe.
7 Weene liba toraca umle cirege cane, weene piba cuta umle cirege Babe. Siige page ama
cita ca weene umle gemi tabe; weene ituge teebine päpäna."
8 Pilipo Yeesu ne jejige, "Yageyame, Babe niwabini cibibine! Cine peei taatu memi singi."
9 Yeesu teebine jejige egä, "Pilipo, maane nää toraca umle cäco gäte cane, ngänuge cane
puu lecaleca padare weene cama itu nanajenanumi. Laati te liba cebine näpänuge, tabe
cuta Babe ne jääpänuge, peei name pi maane lipulipu jiicite egä, 'Babe niwabini cibibine.'
10 Maane nää ätrunga lica gäte, egä cane pisi näne Babe cabu, Babe pisi nyene cäme cabu.
Cane cäme ngene atwana mene lica jiicemimune, yepä Babe te cäme cabu sine, siige cäme
cabu ca kaakesea jewenenige.
11 Weene miiji ätrunga, egä cane Babe cabu säne, Babe cäme cabu sine. Weene liba nuuja
ingle name pi lica birige ätrunga, weene miiji cäme kaakesea miji pi ätrunga.
12 Cane toraca jijenininine weebibine, egä laati te cebine nätrunguge, tabe epu mule
bine jaawenimuge cane liiyepu. Cuta cerämu poto jaawenimuge, ingle cane Babe bau me
ädenine.
13 Iyeta weene lui tääpume yäätemluye cäme ngii cabu, cane jaawenune weeme tääpume
naace name pi biname cina piba Bägrä cabu ca päpäname Babe me jamyacu apaclyera ne.
14 Weene liba ngena tääpume yäätemluye cäme ngii cabu, cane icärininune."

Yeesu Abiberäja Bägrä bine Jejemige Aceji Seemo ne Ätyepame

15 “Weene liba singi cäme tääpume, weene cäme mene ibi jaawenimuye.
16 Cane Babe ne itemlenine, tabe te nuuja Ätityerayame pa sicäripi weebibine. Pui te weene
cama iyeteta pa yaanajepi. Tabe lui Seemo gyene, lui te saaboclomtuge, ngena gyene
toraca.
17 Ätrunga cäco biname cina äblicäco teebine acata, ingle teepi äblicäco teebine päpäna
coo teeme poto cidi me umle äbita. Yepä weene umle gemi tabe, ingle tabe weene cama
enajenige piiyepu tabe weeme cabu pagege lenaja.
18 Cane weebibine taatu lica pa sibmalipene, yepä cane cuta pa tacnenutepene weeme
bau me.
19 Matikäli padare ingwe gaabe ca ätrunga cäco biname cina cebine lica pa näpänepesi,
yepä weene pa näpänepeye. Ingle naace popi cane ireclota nanajinige, weene cuta ireclota
pinajipi.
20 Pui bimu cabu weene umle page äbitipeye, egä cane Babe cabu säne, weene cäme cabu
temi, cane weeme cabu säne.
21 Laati te cäme mene ne yaacatuge, siige yääcwetnuge, tabe peese nyene biname, lui te
cäme tääpume singi. Laati te cäme tääpume singi, cäme Babe te teeme tääpume singi birige.
Cane cuta singi gäne teeme tääpume, siige teeme bau me pa laboclomtepene.”
22 Yuuda, lica Isakariyota me bägrä yepä nuuja Yuuda, tabe Yeesu ne jejige egä,
“Yageyame, peei lipu gyene, egä maane cime bau me pa taboclomtepi, lica ätrunga cäco
biname bime bau me?”
23 Yeesu Yuuda ne jejige, “Laati te liba cäme tääpume singi, tabe cäme abiberäja mene bine
yääcwetnimuge. Cäme Babe te teeme tääpume singi, siige cine cäme Babe cama pa niclepi
teeme bau me teeme cabu lenajame.
24 Yepä laati te liba cäme tääpume singi lica, tabe cäme abiberäja mene bine lica
yääcwetnimuge. Weene lui abiberäja mene bine ituge ätecija, cäme lica gemi, yepä cäme Babe
memi, lui te cebine nätyepuji.
25 Cane ai mene bii jijananinine weebibine, page cane liba weene cama camu pisi näne.
26 Yepä Aceji Seemo, Acejiyame te lui ne cäme ngii cabu pagege ätyepa weebibine
ätityeraname, tabe te iyeta mule poto cidi me pa sibiberäjipi piiyepu cääri umle pa tiwena-
nipi, cane ngena poto cidi me itu jijananipene.
27 Cane poode ne sebmalenine weeme bau me. Cane cämerage poode icärininine weebib-
ine, peei name pi ngenecu mäpu gone, wälu gone! Pepu pana poode ne weene äblicäco
päpäna ai gawecewe cabu ca.
28 Weene bii nätecijiye cane iicana je egä, ‘Cane weebibine page sibmalipene, cuta page
tacnenutepene weeme bau me.’ Weene liba cäme tääpume toraca singi gemi, weene gege
gemi, egä cane Babe bau me ädenine, ingle tabe baborage gyene cäme bau ca.
29 Cane aga niinäce gaabe me iyeta bii jijananinine weebibine naace tääpume, egä ai cina
liba pa läbitipesi, weene piba pagege ätrunga.
30 Cane äblicäco gäne cerämu weene cama mene iicema, ingle ai gawecewe ne lui te
ecaninige, tabe te tädenige. Tabe nuuja kokre lica gyene cäme tääpume,
31 yepä ätrunga cäco biname cina miiji gemi umle äbita, egä cane singi gäne Babe tääpume
piiyepu jaawenimune iyeta, tabe ngena tääpume cebine ituge jaji.
Abujängineye! Biiri läsinago, naclege ama cita ca.”

15

Waina Uli piiyepu Teeme Ciipe

1 “Cane age säne toraca waina uli, piiyepu cäme Babe te calwacupi ire atwiyame gyene.
2 Tabe cäme cabu ca yaacnapimuge iyeta ciipe bine, lui cina kuu cäco gemi. Yepä lui ciipe
cina kuu cama birige, tabe cängenarage yaamacetnäjimuge, jugi bine jääglubäjemuge naace
tääpume teepi cerämu kuu päpäname.
3 Cäme mene te uja weebibine jugi cäco me ituge wawena.
4 Inajinege cäme cabu, piba cane cuta weeme cabu pagege lenaja. Ciipe te liba lica uli
mage cabu birige lenaja, tabe äblicäco kuu päpäna. Pepu gemi weene cuta äblicäco kuu
päpäna, weene liba cäme cabu lica birige lenaja.
5 Cane waina uli gäne, weene ciipe gemi. Laati te cäme cabu yaanajuge, cane lui me cabu
nanajuge, tabe bucurage kuu jääpänimuge. Cäme cäco je weene nuuja gwidape ne äblicäco
wawena.
6 Laati te cäme cabu lica yaanajuge, teebine yaajarusi uli ciipe ne liiyepu, siige maaje me
läbituge. Maaje ciipe bine yaatomli-cmusi, uliobo cabu me yiisabimusi, siige teepi puma
layinusi.

7 Weene liba cäme cabu inajininuge piiyepu cäme mene te liba weeme cabu pisi nyene,
piba weene jääpänimuye iyeta, weene lui tääpume cebine nätinäruye.
8 Weene liba bucurage kuu bine jääpänimuye, peei cabu ca cäme Babe me jamyacu
apaclyera te babo läbituge, siige weene lawabudnitininuye, egä weene cäme abiberäja bägrä
gemi.
9 Cäme Babe te lipu singi gyene cäme tääpume, cane cuta pipu singi gäne weeme tääpume.
Weene cäme singi cabu inajipi.
10 Weene liba cäme mene bine yääcwetnimuye, cäme singi te weeme cabu yaanajuge, epu
pana cane lipu cäme Babe me mene bine yääcwetnimune, siige teeme singi te cäme cabu
yaanajuge.
11 Cane ai mene naace tääpume jijananinine egä cäme gege te weeme cabu lenajame, cuta
weeme gege te babo äbitame.
12 Cane weebibine jijenininine, egä weene weemämu singi äbitanipeye, cane lipu weeme
tääpume singi ituge.
13 Eei gyene baborage singi, biname te liba teeme ireclota ne yääyemaluge budre me
teeme binamewale bime tääpume.
14 Weene liba cäme mene ibi jaawenimuye, weene cäme binamewale gemi.
15 Cane ingwe ca lica iyinininine weebibine kaakesea bägrä ca, ingle kaakesea bägrä
te umle cäco teeme babo biname te ngena jewenenige. Yepä cane iyinininine cäme
binamewale ca, ingle cane ituge weebibine jajanena iyeta, cane cäme Babe bau ca ngena
ituge ätecijana.
16 Weene te cebine lica itu noomlepeye, yepä cane te weebibine itu joomlipene. Cane
weebibine joomlipene, jijipene otnime bucurage kuu bine päpäname, pepu kuu lui cina
iyeteta gemi. Piba Babe te page icäripi iyeta gwidape, weene lui tääpume yäätinäruye cäme
ngii cabu.
17 Ai lui cäme singi gyene, egä weene miiji weemämu singi äbitanipeye."

Ätrunga cäco Biname cina Jäägyemusi Yeesu me Binamewale bine

18 "Liba ätrunga cäco biname cina weebibine jimugitninusi, weene gone ngene jitrimal-
inuge, egä teepi cebine niinäce pepu ituge ämugetna.
19 Weene liga ai gawecewe biname cama yepä cirege, teepi piba singi cirege weeme
tääpume, teepi lipu singi teeme tääpume. Yepä weene teta cama yepä lica gemi, ingle cane
te ituge weebibine teeme cabu ca oomlana, peei name pi teepi weebibine jimugitninusi.
20 Weene ngene gone jitrimalinuge, cane lipu jijininine egä, 'Kaakesea bägrä te baborage
lica gyene teeme babo biname bau ca.' Peei name pi cebine liba ituge sabe wawena, cuta
weebibine piba pagege sabe wawena. Biname cina liba cäme mene ituge ätecija, teepi cuta
weeme mene piba pepu pagege ätecija.
21 Yepä teepi weebibine iyeta ai pa jiwenanipesi cämiji pi, ingle teepi umle lica gemi tabe,
cebine lui te nätyepuji.
22 Cane liga lica cire tädejine teebibine mene jajanename, piba teepi umle lica cirege, egä
teepi niiya mule biname gemi. Yepä page teepi äblicäco iicana, egä teepi niiya mule biname
lica gemi.
23 Laati te cebine nämugitnuge, tabe cuta cäme Babe ne jäämugetnuge.
24 Cane liga biname bime sobe cabu epu mule lica cire jaawenemejine, lui bine nuuja te
lica ituge waweneca, teepi piba umle lica cirege, egä teepi niiya mule biname gemi. Yepä
teepi ituge päpäna, cane ngena ituge wawenena, siige teepi nimugetnusi cibibine Babe
cama.
25 Apu ibibi äbitenige teeme Cotre mene te egä, 'Teepi papa taatu cewe je cebine
nämugetnusi.'
26 Cane pa täätyepepene weeme bau me Aceji Seemo ne weebibine ätityeräjame piiyepu
aboclomtame, ngena gyene toraca. Tabe Babe bau ca pa tädepi, siige cebine pa naitnäjepi.
27 Weene cuta pagege cebine aitneja, ingle weene cane cama ituge lenaja cäme kaakesea
agedna cabu ca."

16

1 "Cane naace tääpume ai mene jijanininine egä weene ätrunga ne lica apesera.
2 Israela biname cina weebibine teeme irecu ätumuta cabu ca pagege äyecreja. Cuta
padare te page tädepi, liba lui cina weebibine budre me pa iglecipesi, teepi apu pa
jaangemepi egä, 'Cine miiji mule ne jewenisi Acejiyame tääpume.'
3 Teepi naace name pi apu pagege wawena, ingle teepi umle lica ituge Babe piiyepu cane.
4 Yepä cane ai mene naace tääpume jijanininine egä weene cäme mene ngene apecname,
ai cina liba pagege äbita."

Aceji Seemo me Kaakesea

"Cane niinäce ai poto cidi me lica jijipene weebibine, ingle cane weene cama ge.
5 Siige page cane teeme bau me ädenine, lui te cebine itu nätyepuji; yepä weeme nuuja te
lica nätemlenige egä, 'Maane liiyeme ädenite?'
6 Siige page cane lipu jijanininine weebibine, pui name pi weene ngenecu mäpu gemi.
7 Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä ai lui miiji gyene cane weeme bau ca
äyeblingtame, ingle cane liba lica äyeblingtenine, piba Aceji Seemo te lica pagege weeme bau
me otni weebibine ätityerame. Yepä cane liba äyeblingtenine, cane pa täätyepepene teebine
weeme bau me.
8 Siige Ätityerayame te liba pa tädepi, tabe te pagege awabudnäja ai gawecewe biname
bime tääpume niiya mule piiyepu ngena gyene conocäco piiyepu Acejiyame te lipu biname
bine atrana.
9 Teepi cängena umle lica gemi, niiya mule ngena gyene, ingle teepi cebine lica
nätrungenisi.
10 Teepi cängena umle lica gemi, ngena gyene conocäco, ingle cane ädenine Babe bau me,
siige weene cebine ingwe ca lica pa näpänepeye.
11 Piiyepu teepi atrana poto cidi me cängena umle lica gemi, ingle ai gawecewe ne lui te
ecanenige, teebine uja ituge atrana.
12 Cäme bucurage mene piti nemi weebibine jajanename, yepä page weene ibibi lica
gemi umle äbitame.
13 Yepä Aceji Seemo, lui toraca gyene, liba pagege otni, tabe te pa sibiberäjipi iyeta
ngena gyene toraca. Tabe teemerage ngii cabu lica pagege iicema, yepä tabe eei mene pa
jiicemepi, tabe ngena ituge ätecija. Tabe ciige gwidape poto cidi me pa jijananipi.
14 Tabe te weeme tääpume pagege awaba, egä cane lipu jamyacu apaclyera cama gäne,
ingle tabe cäme bau ca ngena mene pa yäätecijanepi, pui mene pa jijananipi weebibine.
15 Iyeta lui cina cäme Babe memi, teepi cuta cämi nemi. Peei name pi cane apu jiicine,
egä Aceji Seemo te pa yaacatepi, cane teebine ngena pagege ceera, siige piba weebibine pa
jijananipi."

Mäpu Ngene Atwana te Pa Lateplingtepi Gege Me

16 "Matikäli padare ingwe gaabe ca weene cebine lica page näpänepeye. Cuta puma cita
ca matikäli padare ingwe gaabe ca weene cuta cääri cebine page näpänepeye."
17 Poto abiberäja bägrä cina teemeteme ätemläjinisi egä, "Tabe baa ngena tääpume nijinige
egä, 'Matikolä padare ingwe gaabe ca weene lica page näpänepeye cebine. Cuta puma cita
ca matikolä padare ingwe gaabe ca weene cääri cuta page näpänepeye cebine.' Tabe cuta
jiicige egä, 'Apu gyene, ingle cane Babe bau me ädenine.'
18 Ngena gyene ingle teeme ai 'matikäli padare ingwe gaabe ca' mene tääpume. Mine umle
lica gemi, tabe ngena tääpume jiicenige."
19 Yeesu umle äbitige, egä teepi singi peei poto cidi me ätemlame, siige tabe jejemige egä,
"Weene nää pui poto cidi me ngene jotwanininiye, cane lipu jijininine egä, 'Matikäli padare
ingwe gaabe ca weene lica cebine pa näpänepeye. Cuta puma cita ca matikäli padare ingwe
gaabe ca weene cuta cääri cebine pa näpänepeye.'
20 Cane toraca jijenininine, egä weene ele pingeni-tnipi, yepä ätrunga cäco biname cina
gege pagege. Weene ngenecu mäpu cama pinajipi, yepä weeme peei ngenecu mäpu te gege
me pa lateplingtepi.
21 Magebi te liba bägrä ärngime läbituge, tabe ngenecu mäpu birige, ingle pui padare
cabu baborage pita ne jaasicnantuge. Yepä liba bägrä ne jäärnguge, tabe pita ngene
jwäätrimaluge, ingle tabe gege birige, bägrä te lipu laplimluge ai gawecewe cabu me.
22 Cuta pepu gyene weeme tääpume, weene page ngenecu mäpu cama gemi, yepä cane
weebibine cääri pa jipänipene. Piba weene gege taatu pinajipi, siige nuuja te äblicäco gyene
weebibine pui gege uutecra.
23 Pui padare cabu weene cebine lica pagege ätemla nuuja gwidape poto cidi me. Cane
toraca jijenininine, egä weene liba ngena tääpume yäätinäruye Babe ne cäme ngii cabu, tabe
icärininuge.
24 Weene Babe ne lica ituge ätinera nuuja gwidape tääpume cäme ngii cabu ngälu page.
Itinärepeye, siige weene pa jepänepeye piba weeme gege te babo pa läbitepi."

Yeesu Gawecewe Mule bine Epremalemige

25 "Cane ngene ca agli mene ca bii jijanininine weebibine ai mule poto cidi me. Yepä
padare te pa tädepi, cane liba ngene ca agli mene ca lica pagege jajanena weebibine yepä
cane pajecurage page jijanipene cäme Babe poto cidi me.
26 Pui padare cabu weene weemämu irecu pa pätumutanipeye Babe bau me cäme ngii cabu;
siige cane lica jijenininine, egä cane pagege weeme tääpume irecu ätumuta Babe bau me,

27 ingle Babe te teemämu singi gyene weeme tääpume. Tabe naace popi singi gyene
weeme tääpume, ingle weene singi ituge cäme tääpume piiyepu weene ituge ätru-nga, egä
cane Acejiyame bau ca tädujine.
28 Cane Babe bau ca tädujine ai gawecewe cabu me, siige page cane ai gawecewe ne
sebmalenine, acnenutenine Babe bau me."
29 Puma cita ca abiberäja bägrä cina Yeesu ne jejisi egä, "Maane siige page pajecurage
jiicenenemite, lica ngene ca agli mene ca.
30 Page cine siige umle bäbitinago, egä maane umle gäte iyeta gwidape. Maane niinäce
umle läbitute biname cina singi ngena tääpume ätemlame. Peei name pi cine siige jitrun-
genisi, egä maane Acejiyame bau ca itu tädujite."
31 Yeesu jejemige teebibine egä, "Weene siige page jitrungeniye.
32 Padare te tädenige – siige uja bii tatyaramtige – weene liba eplidnäreniye weeme
yepäyepä bime mete me, cebine taatu nabmaleniye. Yepä cane taatu lica gäne, cäme Babe
pisi nyene cane cama.
33 Cane naace name pi weebibine iyeta ai mene bii jijanininine egä weene cäme cabu ca
poode ne päpäname. Ai gawecewe cabu weene mäpu bine jääpänanemuye, yepä wälu gone
äbita, cane gawecewe mule bine ituge apremela."

17

Yeesu Irecu Ätumutenige Abiberäja Bägrä bime tääpume

1 Yeesu liba mene iicema iyeta apirige, tabe ire acitige cabucewe me, jiicige egä, "Babe,
cäme padare te biiri tatyaramtige. Maane biname bime bau me eboclomtepi, egä cane
määme Bägrä lipu jamyacu apaclyera cama gäne piba cane biname bime cabu me pagege
aboclomta, egä maane lipu jamyacu apaclyera cama gäte.
2 Maane cebine conocäco itu näcärepete iyeta biname bine waadename naace tääpume
cane iyeteta ireclota ceerame iyeta eei biname bine, maane lui ituge ceera cebine.
3 Lui cina umle gemi maane, lui säte yepä taatu toraca Acejiyame piiyepu cuta lui cina
umle gemi cane, Yeesu Keriso, maane lui ne ai gawecewe cabu me nätyepujite, teepi uja
iyeteta ireclota cabu me bebäcnisi.
4 Babe, cane määme jamyacu apaclyera ne ituge aboclomta ai gawecewe cabu, ingle cane
siige bepirine, maane lui kaakesea itu näcärepete cane te wawename.
5 Babe, määme opo gaabe je maane pui yepä jamyacu apaclyera näcärepi, cäme lui
apaclyera puga ge, cane liba maane cama jage agedname niinäce gaabe me.
6 Cane ai biname bine umle ituge wawena määme poto cidi me, maane lui ituge äjäcra
cäme tääpume ai gawecewe cabu ca. Teepi lui määme biname ge, yepä cebine itu näcärepete
maane. Teepi määme mene ituge ätrunga,
7 siige page teepi umle gemi, egä iyeta maane lui ituge ceera cebine, määme bau ca gemi.
8 Maane lui mene itu näcärepete cebine, cane teebibine ituge jajanena, siige teepi becatisi.
Teepi umle gemi, egä toraca gyene, egä cane määme bau ca itu tädujine. Teepi jitrungenisi,
egä maane te cebine itu nätyepujite.
9 Cane irecu ätumutenine teeme tääpume. Cane lica irecu ätumutenine biname bime
tääpume, lui cina icrajenige gawecewe mule cabu, yepä cane ai bime tääpume irecu
ätumutenine, maane lui ituge cebine ceera, ingle teepi määmi nemi.
10 Iyeta lui cina cämi nemi, cuta määmi nemi; piiyepu lui cina määmi nemi, cuta cämi
nemi. Biname cina teeme cabu ca jääpänusi, egä cane lipu jamyacu apaclyera cama gäne.
11 Babe, cane siige page määme bau me ädenine. Cane ai gawecewe cabu lica pa nanajepi,
yepä teepi ama pagege. Miijirage Babe, maane miiji määme ngii me kokre ca ire atwemame
teebibine, lui ngii maane ituge cebine ceera, piba teepi yepä äbitame, mine liiyepu yepä
gegi.
12 Cane liba taatu aga ge teta cama, cane teebibine cängena ire jaatwemune määme
ngii me kokre ca, maane lui ngii cebine ituge ceera. Cane ituge cängenarage teebibine ire
atwema, siige nuuja te lica ituge apesera, yepä pui taatu gyene, lui te miiji otni niiya puupu
cabu me naace tääpume Oogäräneji mene te toraca me äbitame.
13 Babe, cane page ädenine määme bau me. Cane ai mene naace tääpume jiicenenemine,
cane liba taatu ai gawecewe cabu je, egä cäme gege te teeme cabu babo äbitame.
14 Cane määme mene ituge jajanena teebibine, siige ai gawecewe muleyame biname
cina teebibine jäämugetnemusi, ingle teepi gawecewe me lica gemi epu pana, cane lipu ai
gawecewe me lica gäne.
15 Cane lica naawejanenine maane teebibine äsecrerame ai gawecewe cabu ca, yepä cane
naawejanenine maane teebibine awecetnärame Satani te oomlana wälu pi.
16 Teepi ai gawecewe me lica gemi cane liiyepu.

17 Määme mene ca lui toraca gyene, maane teebibine mara me jewenemepi määme
tääpume.
18 Maane cebine lipu itu nätyepujite ai gawecewe cabu me, cane cuta piiyepu teebibine
ituge ätyepa ai gawecewe cabu me.
19 Cane temiji pi cäme ireclota ecitenine määme ime cabu naace tääpume teepi cuta
toracarage mara me äbitame määme tääpume."

Yeesu Irecu Ätumutenige Iyeta Ätrunga Biname bime tääpume

20 "Cane ai abiberäja bägrä bime tääpume taatu irecu lica ätumutenine, yepä cane cuta
irecu ätumutenine eei bime tääpume, lui cina cebine pa nätrungepesi teeme aitneja name pi.
21 Cane irecu ätumutenine naace tääpume teepi yepä me äbitame epu pana maane Babe te
lipu cäme cabu, cuta cane liiyepu määme cabu. Cane irecu ätumutenine, egä teepi cuta mine
cama yepä me äbitame naace tääpume ai gawecewe muleyame biname cina piba ätrungame,
egä maane te nätyepujite cebine.
22 Cane teebibine yepä jamyacu apaclyera ituge ceera, maane lui näcärujite cebine, naace
tääpume teepi yepä me äbitame mine lipu yepä gegi.
23 Cane teeme cabu pisi näne, maane cäme cabu pisi näte teepi piba toraca yepä äbitame.
Siige piba ai gawecewe muleyame biname cina umle äbitininisi, egä maane te itu nätyepujite
cebine piiyepu maane te singi ituge teeme tääpume, maane lipu singi ituge cäme tääpume.
24 Babe, maane cebine ai abiberäja bägrä itu näcärepete, siige cane singi gäne teepi cane
cama lenajame, cane luma pagege lenaja, cuta cane singi gäne teepi päpäname jamyacu
apaclyera ne, maane lui cebine ituge ceera, ingle maane niinäce singi ituge cäme tääpume,
ingwe ca ai gawecewe ne jewenujite.
25 Conocäco Babe, ai gawecewe muleyame biname cina umle lica gemi maane, yepä cane
umle gäne maane piiyepu ai cina umle gemi, egä maane te cebine itu nätyepujite.
26 Cane meebine ituge awabudnita teeme bau me, cuta cerämu naawabudnäjinine naace
name pi, egä määme lui singi pisi nyene cäme tääpume teeme cabu cuta lenajame cuta cane
teeme cabu lenajame."

18

Yeesu ne Joomlisi
(Matayo 26:47-56; Mareko 14:43-50; Luuka 22:47-53)

1 Ai irecu ätumuta mene ingwe gaabe ca Yeesu piba ädige teeme abiberäja bägrä cama,
siige teepi Kidrona calame ne yuurisi. Calame nuuja poto doro ca puga ge calwacupi cewe.
Yeesu abiberäja bägrä cama piiyeme ädige.
2 Teeme budre me awaba biname Yuuda, tabe cuta umle ge pui cewe, ingle Yeesu teeme
abiberäja bägrä cama bucurage gääbu labasecretnininusi puma.
3 Puma cita ca Yuuda tädige pui calwacupi cabu me. Modamoda iiwäreja biname piiyepu
Parisea sigu biname cina teta cama jityepimisi yepä sange cubu biname bine piiyepu poto
iiwäreja mete awamuta biname bine. Teepi lampa piiyepu ngale bine ewadimisi. Teeme
cuta cubu gwidape puga ge.
4 Yeesu umle ge ngena te äbitenige teeme tääpume, peei name pi tabe niinäce gaabe me
awetäntige, jejemige egä, "Weene laati ne jirngeniye?"
5 Teepi jejisi egä, "Cine Yeesu Nasareta cewe biname ne jirngenisi." Yeesu jejemige egä,
"Cane age säne."
Pui biname bime sobe cabu cuta Yuuda puga ge, Yeesu ne budre tääpume awabayame
biname te.
6 Yeesu liba apu jejemige egä, "Cane age säne," teepi ingwe gaabe me äsinininisi, siige
itrametne-malemige gawe cabu me.
7 Yeesu cääri itemlimige egä, "Weene laati ne jirngeniye?" Teepi jejisi egä, "Cine Yeesu
Nasareta cewe biname ne jirngenisi."
8 Yeesu jejemige egä, "Cane nata uja bii jijinine, egä cane age säne. Yoo, weene liba cebine
närngeniye, weene ire taatu jicranemeye ai cina otnime."
9 Apu toraca me bäbitige teeme niinäce gaabe mene te egä, "Cane nuuja ne lica ituge
apesera, maane lui ituge cebine ceera."
10 Simona Peteru me cubu turikä puga ge, siige tabe sisatige, jeläcnutige yepä biname
me camu poto tablame ne iyeta. Tabe lui iiwäreja mope biname me kaakesea bägrä, ngii
Malkus tage.
11 Yepä Yeesu Peteru ne jejige egä, "Isinglanti cubu turikä ne siiti bora me. Nää, maane
apu naangenenige, egä cane singi gäne uucraname ai mäpu cabu ca, cäme Babe te lui mäpu
cebine ituge ceera?"

Yeesu ne Ecanisi Anas bau me Ätemleja tääpume

12 Cubu biname, teeme mope biname piiyepu iiwäreja mete awamuta biname, teepi
Yeesu ne joomlisi, seea ca jetäyisi,
13 siige ecanisi Anas bau me. Anas lui sasa mope iiwäreja biname ge, Kayapa me gite ge.
Kayapa tage pui kämäge cabu iiwäreja mope biname.
14 Tabe peese nyene biname, lui te Israela biname bine jejemige egä, "Ai lui miiji gyene
yepä biname te budre äbitame iyeta biname bime tääpume."

Peteru Yeesu ne Jeinige
(Matayo 26:69-70; Mareko 14:66-68; Luuka 22:55-57)

15 Simona Peteru piiyepu nuuja abiberäja bägrä, teepi Yeesu ne ingwe icwäsi. Iiwäreja
mope biname te umle ge pui nuuja abiberäja bägrä, peei name pi tabe Yeesu cama abacitige
iiwäreja mope biname me mete caale ngalebora me.
16 Peteru caale kaake poto ca imyemutige. Puma cita ca pui nuuja abiberäja bägrä,
iiwäreja mope biname te lui poto cidi me umle ge, tabe tacnenutige, grana ire atwi
ngulebägrä ne jojige, siige Peteru ne sisinglantige caale ngalebora me.
17 Puma cita ca pui grana ire atwi ngulebägrä te Peteru ne itemlige egä, "Nää, maane pui
biname me abiberäja bägrä yepä gäte?" Peteru jojige egä, "Eewe, cane lica."
18 Pui lui gäbu padare ge. Kaakesea bägrä piiyepu iiwäreja mete awamuta biname cina
uliobo yuungisi, siige gäbu jemajimige. Peteru cuta puga ge teeme sobe cabu gäbu jemajige.

Iiwäreja Mope Biname te Yeesu ne Itemläjige
(Matayo 26:59-66; Mareko 14:55-64; Luuka 22:66-71)

19 Iiwäreja mope biname te Yeesu ne itemläjige teeme abiberäja bägrä poto cidi me piiyepu
teeme abiberäja mene poto cidi me.
20 Yeesu teebine jejige egä, "Cane pajecurage biname bine jaajananemune piiyepu
yaabiberäjimune abasecretna mete cabu ta piiyepu iiwäreja mete cabu, iyeta Israela
biname cina liiyeme labasecretnaninusi. Cane nuuja mene ogä lica ituge iicana.
21 Peei name pi maane ngeno me cebine nätemlite? Pui bine itemlimi, lui cina
yäätecijanimuge, cane ngena ituge jajanena. Teepi umle gemi, cane ngena ituge iicema."
22 Yeesu ai mene liba jiicige, yepä awamuta biname lui tage teeme gome, ime ca maapace
gome yoororige, jejige egä, "Iiwäreja mope biname gyene tabe. Maane lipulipu mene jejite
teebine!"
23 Yeesu jejige egä, "Cane liba niiyaniya jiicine, nawabudniti, ngena gyene niiya. Yepä
cane liba conocäco jiicine, maane piba ngeno me cebine noororite?"
24 Piba Anas Yeesu ne ätäyäneji jityepige iiwäreja mope biname Kayapa bau me.

Peteru Cääri Yeesu ne Jeinige
(Matayo 26:71-75; Mareko 14:69-72; Luuka 22:58-62)

25 Simona Peteru camu aclajuteji ge puga uliobo gome, gäbu jemajige. Lui biname cina
aclajuteji ge teta cama, jejisi egä, "Nää, maane age säte nuuja teeme abiberäja bägrä?" Yepä
tabe jeinige, jejemige egä, "Eewe, cane lica."
26 Iiwäreja mope biname me kaakesea biname bime yepä te, pui me ingle biname Peteru
lui me tablame jeläcnutige, tabe Peteru ne itemlige egä, "Cije cane meebine lica nääpänine
teta cama calwacupi je?"
27 Peteru cääri jeinige, siige piba taatu paulo te ala sengenige.

Pilato Yeesu ne Itemläjige
(Matayo 27:1-2; Mareko 15:1-5; Luuka 23:1-5)

28 Yeesu ne iiwäreja mope biname Kayapa me mete cabu ca isatisi, Rooma gabmani babo
biname ngii Pilato bau me ecanisi. Pui lui krokerage ge. Israela biname cina lica ebäcnisi
Pilato me mete cabu me, ingle teeme tääpume cude gyene äsuplengta deedei loolo, teepi liba
yääbäcnusi biname me mete cabu me, lui Israela biname lica ge.
29 Siige Pilato asatige mete cabu ca teeme bau me, itemlimige egä, "Weene ai biname ne
ngeno me secaniye cäme bau me? Tabe ngena niiya ne ituge wawena?"
30 Teepi jejisi egä, "Tabe liga conocäco cirege, cine piba määme bau me lica cire saacane-
jisi."
31 Pilato jejemige egä, "Yoo siige, weene ecaneye, weemämu eblawäjepeye weeme cotre
ibi." Israela biname cina Pilato ne jejisi egä, "Cime conocäco lica gyene biname ne budre
me acitame."
32 Ai te naace tääpume äbitige Yeesu me niinäce gaabe mene teeme budre gaabe poto cidi
me toraca me äbitame.
33 Piba Pilato acnenutige teeme mete cabu me, Yeesu ne ala tesoglicige teeme bau me
otnime, siige itemlige egä, "Nää, maane Israela biname bime mope biname gäte?"

34 Yeesu jejige egä, “Maane nää määme ngene atwanena mene jiicite, coo nuuja cina bii
naajisi meebine?”
35 Pilato jejige egä, “Ebägä cane Israela biname gäne. Peei lui weemerage biname piiyepu
teeme modamoda iiwäreja biname, lui cina naacanisi meebine cäme bau me. Maane ngena
niiya ne itu tewenumete?”
36 Yeesu jejige Pilato ne egä, “Cane ai gawecewe mope biname bime pana lica gäne.
Cane liga teeme pana cirege, cäme kaakesea bägrä cina cire larnginejisi, cebine lica cire
nabmalejisi Israela biname bime ime cabu. Yepä cane ai gawecewe mope biname bime
pana lica gäne.”
37 Piba Pilato Yeesu ne itemlige egä, “Nää siige toraca gyene, egä maane mope biname
gäte?” Yeesu jejige egä, “Maane nata peega bii najite egä, ‘Maane mope biname gäte’. Cane
aplimlujine piiyepu ai gawecewe cabu me naace tääpume tädujine biname bine jajanename,
egä ngena gyene toraca. Laatibi toraca mene ibi yaacrajuge, teepi nätecijusi cebine.”
38 Pilato Yeesu ne jejige egä, “Ngena gyene toraca?”

Pilato Yeesu ne Budre me Jitranige
(Matayo 27:15-31; Mareko 15:6-20; Luuka 23:13-25)

Puma cita ca Pilato asatige mete cabu ca biname bime bau me, jejemige egä, “Cane nuuja
ingle ne lica jepänine teebine budre me atraname.
39 Yepä ai lui mule gyene egä cane äsuplengta soriyomu padare cabu yepä biname ne
asatame krokeciiye mete cabu ca weeme tääpume. Weene nää singi gemi cane Israela
biname bime mope biname ne asatame?”
40 Biname cina ala abayaninisi egä, “Eewe, tabe lica! Cine singi maane Baraba ne
asatame!” Baraba lui cubucubu biname ge.

19

1 Piba Pilato jejemige Yeesu ne acaname adnana tääpume.
2 Cubu biname cina pägepäge seeasea ne jemlemaltisi, teeme mope cabu ecitisi krauni
tääpume piiyepu ciriyäciriyä cäbletääpe ca esigreräjisi. Teepi ai ne ätutena pana jewenisi,
egä tabe babo mope biname gyene.
3 Piba teepi seclige teeme bau me, jewablisi egä, “Sebore Israela biname bime mope
biname,” siige ime ca yoororisi.
4 Puma cita ca Pilato cuta cääri asatige teeme mete cabu ca, biname bine puutucu je
jejemige egä, “Weene ire! Cane teebine sisatenine weene päpäname, egä cane nuuja ingle
ne lica jepänenine teebine atraname budre tääpume.”
5 Puma cita ca Yeesu tasatige. Pägepäge seeasea puga ge teeme mope cabu piiyepu pui
ciriyäciriyä cäbletääpe cama ge tabe. Pilato jejemige egä, “Jepäneye, age sena biname!”
6 Liba modamoda iiwäreja biname piiyepu iiwäreja mete awamuta biname cina teebine
jepänisi, teepi ala abayaninisi egä, “Baarge uli cabu jibyecreye! Baarge uli cabu jibyecr-
eye!” Pilato teebibine jejemige egä, “Weene weemämu ecaneye teebine, baarge uli cabu
jibyecreye. Cane nuuja ingle ne lica jepänenine teebine budre me acitame.”
7 Israela biname cina Pilato ne jejisi egä, “Cime cotre te jiicenige, egä tabe miiji budre
äbita, ingle tabe itu tainanumi Acejiyame me Bägrä ca.”
8 Pilato liba itecijige ai mene, tabe baborage wälu äbitige,
9 abacitige mete bora me. Tabe puga Yeesu ne itemlige, “Maane luma cita ca gäte?” Yepä
Yeesu bojäcu ge, nuuja mene lica jiicige.
10 Pilato jejige egä, “Nää, maane singi lica gäte cäme mene awecnistame? Cije maane umle
lica gäte, egä cäme conocäco pisi nyene meebine asatame coo baarge uli cabu acitame?”
11 Yeesu jejige egä, “Määme conocäco ebä lica cirege, Acejiyame te liba lica cire nääcäreji
meebine, peei name pi laati te cebine nacitige määme ime cabu, teeme niiya lui baborage
gyene.”
12 Pilato liba ai mene itecijige, tabe naabe liga äbitanige Yeesu ne asatame, yepä Israela
biname cina ala abayaninisi egä, “Maane liba teebine sisatenite, maane Rooma gawe babo
mope biname Siisa me biname lica gäte. Lui biname te lainuge mope biname ca, tabe Siisa
ne yääcisärmutuge.”
13 Pilato liba itecijige biname cina apu ala abayena je, tabe puma cita ca Yeesu ne sisatige,
ädige, adnatige emä, biname bine luma jaatranimusi. Pui puupu lui kula ca acwabäneji ge,
peei name pi einenisi ‘Kula Puupu’ ca. Heberu mene ca lui egä ‘Gabata’.
14 Ai mule te äpletnutige bimu duusa poto cidi me, äsuplengta trii bimu me niinäce gaabe ca
lui bimu ge. Pilato Israela biname bine jejemige egä, “Peese nyene weeme mope biname.”
15 Teepi ala abayaninisi Pilato bau me egä, “Budre me egli, budre me egli! Baarge uli
cabu jibyecreye!” Pilato teebibine itemlimige egä, “Cije weene singi gemi cane weeme

mope biname ne baarge uli cabu me äbyecrame?” Modamoda iiwäreja biname cina jejisi egä, “Cime nuuja mope biname lica gyene, yepä Siisa sine!”
16 Puma cita ca Pilato Yeesu ne ecitige teeme ime cabu teepi teebine baarge uli cabu acitame.

Yeesu ne Baarge Uli cabu Jibyecrisi
(Matayo 27:32-44; Mareko 15:21-32; Luuka 23:26-43)

Puma cita ca teepi Yeesu ne ecanisi.
17 Tabe teeme baarge uli ne teemämu ecanige. Teepi atyarige cewe me lui ne einenisi ‘Mopekaake Cewe’ ca, Heberu mene ca lui ‘Gologota’.
18 Teepi puga teebine toto ca jibyecrisi baarge uli cabu. Neeneni biname bine cuta puga jääbyecrisi teeme gome, yepä lui nuuja poto ca cuta yepä lui nuuja poto ca, siige Yeesu teeme cole je.
19 Pilato jejemige oogärame egä, YEESU NASARETA CEWEYAME, ISRAELA BINAME BIME MOPE BINAME, siige pui mene äbyecrame baarge uli cabu Yeesu me mope gome.
20 Bucurage Israela biname cina ecnemisi pui mene bine, ingle lui puupu cabu jibyecrisi, cudecewe lica ge babo cewe gome ca. Pui mene lui oogäräneji ge Heberu mene ca, Latin mene ca, Griik mene ca.
21 Modamoda iiwäreja biname cina jejisi Pilato ne, “Maane ngeno me yoogärite egä, ‘Israela biname bime mope biname.’ Maane cire yoogärejite egä ‘Ai biname te teemämu lainuge Israela biname bime mope biname ca.’ ”
22 Pilato jejemige egä, “Cane ngena bii byoogärine, pepu yaanajepi!”
23 Cubu biname cina liba Yeesu ne baarge uli cabu toto ca jibyecrisi, peei ingwe gaabe ca teepi teeme cäbletääpe bine jewadimisi, jebelanemisi, fooa tomi bine jewenimisi, ingle teepi fooa biname ge. Puga ge nuuja cäbletääpe, lui mucmucu ge, äswäräneji deedi lica ge, Yeesu lui asigräneji yaacananuge ngalebora ca.
24 Teepi jiicisi egä, “Mine ai ne gone yäädericusi, yepä mine ngii cama kula bine yiis-abäjenenemisi päpäname, egä laati te ecatenige.” Apu ibibi äbitige Oogäräneji mene te egä, “Teepi cäme cäbletääpe bine jebelanemisi, piiyepu bääclena äbäclaninisi cäme yepä cäbletääpe tääpume.” Yoo, cubu biname cina pepu jewenisi.
25 Yeesu me baarge uli gome jeclajutemige teeme mage, piiyepu teeme mage me maade, cuta Kloopa me coga Mariya piiyepu Mariya Magadala ceweyame magebi.
26 Yeesu liba jopänige teeme mage ne ämyemuteji teeme baarge uli gawe me pui abiberäja bägrä cama, tabe lui tääpume babo singi, siige tabe teeme mage ne piba jojige egä, “Yääye, ire määme bägrä peese nyene määme gome!”
27 Piba tabe pui abiberäja bägrä ne jejige, “Ire, määme mage peeto nwene!” Peema cita ca pui abiberäja bägrä te ocanige Yeesu me mage ne teeme mete me lenajame.

Yeesu me Budre
(Matayo 27:45-56; Mareko 15:33-41; Luuka 23:44-49)

28 Yeesu umle ge, egä teeme kaakesea ne bepirige. Naace tääpume Oogäräneji mene te toraca me äbitame tabe jiicige egä, “Cane niiye mäne.”
29 Caapocapo waina niiye puga ge. Puma cita ca yepä biname te waarpopale pana gwidape ne yiiglenutige pui waina niiye cabu me, cusopi suru ca jigadige, ewepäntige, Yeesu me tage cabu ecitige,
30 siige tabe enige. Piba ingwe ca tabe jiicige egä, “Iyeta cäme kaakesea bine siige biiri bepirimine.” Piba teeme mope te ergo ecirige, siige tabe budre äbitige.

Yeesu ne Drawace Gome Jigadisi

31 Pui lui Israela biname bime Sabade amacetnäja bimu ge, peei name pi teepi eclige Pilato ne jajime, egä lipu gyene baarge uli cabu lui nesae biname bime pupuwace kaake bine acnapecame piiyepu budrekaake bine ätrungame. Teepi singi lica Sabade bimu te puma wawename budrekaake bine atacwäneji baarge uli cabu, ingle pui Sabade lui baborage bimu ge teeme tääpume.
32 Puma cita ca cubu biname cina eclige, Yeesu cama lui neeneni biname bine jääbyecrisi, teepi teeme pupuwace kaake bine icnapimisi.
33 Teepi liba seclige Yeesu bau me, teepi teebine jepänisi budre, peei name pi teeme pupuwace kaake bine lica ääcnäputisi.
34 Piba teeme yepä te kalaku ca jigadige teebine drawace gome. Pui dupe cabu ca uudi piiyepu niiye cina tapiräsi.
35 Yoo lui te ai ne jepänuji, tabe jeitnäjenige naace tääpume weene cuta piba ätrungame. Tabe ngena jeitnäjenige, toraca gyene. Tabe umle gyene, egä tabe toraca mene jiicenige.

36 Peei cina äbitininisi ai Oogäräneji mene te ibibi äbitame egä, “Teeme nuuja kaake ne lica
pagege ägäbuta.”
37 Cuta nuuja gome jiicenige egä, “Teepi teebine ire jetwenisi, kalaku ca lui ne drawace
gome jigadisi.”

Yeesu ne Gape cabu Ecitisi
(Matayo 27:57-61; Mareko 15:42-47; Luuka 23:50-56)

38 Ai ingwe gaabe ca yepä biname ngii Yoosepa, Arimatea cewe biname, te ädige Pilato
bau me. Tabe cuta peese nyene yepä Yeesu me abiberäja bägrä. Yepä tabe cabucabu
lica jitrungige, ingle tabe wälu ge Israela modamoda biname bime tääpume. Tabe Pilato
ne itinärige Yeesu me budrekaake ne ätrungentame. Pilato teebine ‘yoo’ mene jejige, siige
Yoosepa ädige Yeesu me budrekaake ne ätrungentame.
39 Yepä biname ngii Nikodemo, tabe peese nyene Yeesu ne lui te ciiye cabu yäädärepi, tabe
cuta tädige piiyeme. Tabe secanige teeti kilo miijirage lengolengo ngängye, lui wawenäneji
ge miira uli ngedo ca piiyepu aloe uli migi ca.
40 Teepi Yeesu ne itrungentäsi, cäbletääpe bine ipyacemäsi pui ngängye ca, siige tope
etnäsi. Israela biname cina apu jaawenimusi teeme budrekaake bine gape cabu acraname.
41 Pui puupu gome Yeesu ne luma baarge uli cabu ecitisi, calwacupi puga ge. Pui
calwacupi cabu kula bora uureji ätruna cäco gape puga ge.
42 Ingle Sabade bimu me amacetnäja bimu ge, peei name pi teepi puma ecitisi, ingle pui
gape lui teeme budre puupu mameta ge.

20

Yeesu Budre cabu ca Arpinantige
(Matayo 28:1-8; Mareko 16:1-8; Luuka 24:1-12)

1 Sande krokerage baani te liba seclitige, Mariya Magadala cewe magebi te piba oclige
gape ängrärame, siige jepänige, egä baborage kula te apeträngteji gyene gape grana gome ca.
2 Puma cita ca tabe uuwamenamena oclige Simona Peteru piiyepu pui nuuja abiberäja
bägrä bau me, Yeesu lui tääpume baborage singi, siige jaajige egä, “Teepi mime Yageyame
ne becatisi gape cabu ca. Cine umle lica gemi, teebine luma bii becitisi?”
3 Piba Peteru piiyepu pui nuuja abiberäja bägrä aaclige gape cabu me.
4 Teepi niinäce yepä ibi uuwamäsi, yepä pui nuuja abiberäja bägrä te Peteru ne itucärige,
siige niinäce atyaramtige gape gome me.
5 Tabe äcupige, apepmalige gape bora me, bulubulu cäbletääpe bine jepänimige, yepä tabe
lica abacitige.
6 Teeme ingwe ca Simona Peteru te tädige, siige gaabe ta abacitige gape bora me. Tabe
jepänimige bulubulu cäbletääpe bine puma, Yeesu ne lui ca tope setnumesi,
7 cuta cäbletääpe ne jepänige, teeme mope ne lui ca tope setnumesi. Pui cäbletääpe lui
mara gome enajige, lica poto cäbletääpe luma. Pepu tope enajige, Yeesu me mope ne lipu
setnumesi.
8 Piba pui nuuja abiberäja bägrä, lui te niinäce atyaramtige, tabe cuta abacitige. Tabe liba
jepänige iyeta, siige tabe piba jitrungige.
9 Teepi camu umle cäco aanajige, Oogäräneji mene te lipu jiicenige, egä tabe budre cabu
ca cirege arpinenta.
10 Puma cita ca abiberäja bägrä cina acnenutäsi mete me.

Yeesu Aboclomtige Mariya Magadala Ceweyame Magebi bau me
(Matayo 28:9-10; Mareko 16:9-11)

11 Mariya puga ge ele cama aclajuteji gape grana gome. Tabe liba ele cabu camu ge, tabe
piba apepmalige gape cabu me,
12 neeneni Acejiyame me mename seemo bine jääpänige adnatäneji ge pui puupu cabu,
Yeesu ne luma secitumesi. Teepi bulubulu cäbletääpe asigräreji ge. Nuuja te lui mopingle
jage, nuuja te lui ernge gome jage, siige teepi Mariya ne jojäsi egä,
13 “Magebi, maane ngeno mäte ele?” Tabe jaajige egä, “Teepi cäme Yageyame ne becatisi.
Cane umle lica gäne baa luma becitisi.”
14 Ai mene ingwe gaabe ca tabe atatrongtige, jepänige Yeesu ne aclajuteji, yepä tabe
teebine opo lica ewatnige.
15 Yeesu utemlige egä, “Magebi, maane ngeno mäte ele? Laati ne jirngenite?” Mariya
apu jongige, egä calwacupi ire atwi biname ge, peei name pi tabe jejige egä, “Babo biname,
maane liga Yageyame ne becatite, cebine naji, maane luma bii becitite, cane piba oclenine
acatame.”
16 Yeesu jojige teebine egä, “Mariya!” Piba Mariya cääri atatrongtige, teebine jejige
Heberu mene ca egä, “Raboni.” Peei lui egä ‘Abiberäja biname.’

17 Yeesu Mariya ne jojige egä, “Gone cebine noomlute, ingle cane camu gäne cäro Babe
bau me otni. Maane äte ocli cäme abiberäja bägrä bime bau me, jejemepi, egä cane ädenine
teeme bau me, lui sine cäme Babe piiyepu teeme Babe, cäme Acejiyame piiyepu teeme
Acejiyame.”
18 Piba Mariya Magadala cewe magebi te oclige, teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä,
“Cane Yageyame ne bii jepänine,” piiyepu tabe jejemige Yeesu teebine ngena jojige.

Yeesu Aboclomtige Teeme Abiberäja Bägrä bime bau me
(Matayo 28:16-20; Mareko 16:14-18; Luuka 24:36-49)

19 Pui Sande mämleteca me abiberäja bägrä cina abasecretnige yepä mete cabu me, siige
gaabe armeji ge Israela modamoda biname bime wälu name pi. Yeesu puma cita ca tädige,
teeme cole je jeclajutige, jejemige egä, “Poode weene cama yaanajege!”
20 Ai mene iicema ingwe gaabe ca tabe teeme ime aaboclomtige teeme bau me cuta
drawace ne eboclomtige. Abiberäja bägrä cina babo gege ge, teepi lipu Yageyame ne
jepänisi.
21 Piba Yeesu cääri jejemige egä, “Poode weene cama yaanajege! Cäme Babe te lipu cebine
nätyepuji, cane pepu jityepininine weebibine.”
22 Puma cita ca tabe buuwemope ne jipwälutige teeme bau me, jejemige egä, “Aceji Seemo
ne ecateye!
23 Weene liba biname ne jaajuye egä ‘Määme niiya mule äcisäjeji gemi,’ siige tabe kälyä
läbituge. Yepä weene liba jaji cäco peei mene, tabe piba kälyä lica läbituge.”

Tooma me Ätrunga cäco Mule

24 Tooma, twelb abiberäja bägrä bime yepä, lui ne einenisi ‘Päädepäde’ ca, tabe poto
abiberäja bägrä cama lica ge pui tomi cabu, Yeesu liba teeme bau me aboclomtige.
25 Teepi Tooma ne jejisi egä, “Cine Yageyame ne biiri jepänisi.” Tooma jejemige egä,
“Cane ebä jitrungininine weebibine, cane liba toto dupe bine jääpänenine teeme ime cabu,
piiyepu ime kukluta aacitenine piiyeme, cuta liba ime ecitenine teeme drawace cabu.”
26 Seben bimu ingwe gaabe ca abiberäja bägrä cina cääri abasecretnige yepä mete me.
Tooma cuta puga ge. Gaabe armeji ge, yepä Yeesu abacitige, jeclajutige teeme cole je,
jejemige egä, “Poode weene cama yaanajege!”
27 Puma cita ca tabe Tooma ne jejige egä, “Maane ire cäme ime cabu me! Määme ime
kukluta taaciti ama cäme ime dupe cabu, cuta drawace cabu määme ime seciti. Gone
ätrunga cäco naanajuge, yepä maane miiji ätrunga!”
28 Tooma Yeesu ne jejige, “Cäme Yageyame, cäme Acejiyame!”
29 Yeesu teebine jejige egä, “Maane ätrunga gäte page, maane lipu näpänite cebine. Gege
gemi eei biname, päpäna cäco je lui cina ätrunga.”

Ai Peba me Ingle Ngena Gyene

30 Yeesu bucurage poto ciitaca mule bine jewenimige teeme abiberäja bägrä bime irewale
je, yepä teepi oogäräneji lica gemi ai peba cabu.
31 Ai bine ituge oogäretnäja weene piba ätrungame, egä Yeesu lui Keriso sine, Acejiyame
me Bägrä gyene, siige weene liba birige ätrunga, weene piba iyeteta ireclota ne jääpänuye.

21

Yeesu Aboclomtige Seben Abiberäja Bägrä bime bau me

1 Ai ingwe gaabe ca Yeesu teeme abiberäja bägrä bime bau me cääri aboclomtige Tiberiya
sawa gome. Peei mule lui apu gyene:
2 Simona Peteru piiyepu Tooma, lui ne ‘Päädepäde’ ca einenisi, piiyepu Natanaela Kaana
cewe biname Galilaya probins cabu ca piiyepu Jebedayo me bägrä neeneni, cuta nuuja
abiberäja bägrä neeneni, iyeta teepi puga ge.
3 Simona Peteru poto bine jejemige egä, “Cane cibubade me lädene.” Teepi jejisi egä, “Cine
cuta naclenige maane cama.” Piba teepi eclige, poo cabu me acetnärige, yepä pui ciiye cabu
teepi nuuja cibu ne lica joomlisi.
4 Krokerage bimu te liba tajarige, Yeesu niiye ligiligi jeclajutige, yepä abiberäja bägrä cina
opo lica ewatnisi teebine.
5 Piba tabe itemlimige egä, “Cäme binamewale, cibu bine weene lica bii joomlemiye?”
Teepi jejisi egä, “Eewe, cime nuuja gwidape lica gyene.”
6 Tabe jejemige egä, “Weeme net ne ijareye poo camu poto cidi ca, piba weene cibu bine
joomlenenemiye,” siige teepi net ne pui poto cidi me ijarisi piiyeme. Mäpu name pi teepi
äblicäco ge net ne aswecla poo cabu me acenutame, ingle bucurage cibu bine joomlemige.
7 Puma cita ca pui abiberäja bägrä, Yeesu lui tääpume babo singi ge, Peteru ne jejige egä,
“Ai lui Yageyame sine.” Simona Peteru liba itecijige, egä Yageyame sine ai, tabe cäbletääpe

ca amlemaltige, ingle tabe cäbletääpe bine iirecäneji ge, siige piba niiye cabu me uuplige doro atwangame.
8 Poto abiberäja bägrä cina poo ne sewäcisi doro me, net ne cuta seläd̈nisi teeme cibu cama, ingle teepi cudecewe lica ge doro cabu ca, yepä hanred miita pana padare ge doro oomlaname.
9 Teepi liba poo cabu ca ärpige, teepi jepänisi egä cibu muye wiiryere cabu puga ge piiyepu buluduu cuta puga ge.
10 Yeesu jejemige egä, “Sewademeye poto cibu, weene lui bine joomlemiye.”
11 Yoo, poo liba doro jage, Simona Peteru acenutige poo cabu me, net ne piba seläd̈nige doro me bucurage modamoda cibu cama. Pui lui yepä hanred fiftitri cibu ge. Ngänuge puu bucurage cibu, yepä net te lica äderärige.
12 Yeesu jejemige egä, “Naaclege deedei äbitame.” Abiberäja bägrä cina wälu ge ätemlame egä, “Maane laasi näte?” ingle teepi umle ge, egä ai lui Yageyame sine.
13 Puma cita ca Yeesu ädige, buluduu sewadige, teebibine ecäranemige piiyepu cibu ecäranemige.
14 Ai lui Yeesu nesae me aboclomtige abiberäja bägrä bime bau me, tabe liba budre cabu ca arpinantige.

Yeesu piiyepu Peteru

15 Teepi liba deedei äbita siige, piba Yeesu Simona Peteru ne itemlige, “Simona Yoane me bägrä, määme singi cäme tääpume nää baborage gyene ai poto bime singi cabu ca?” Tabe jejige egä, “Yoo Yageyame! Maane umle gäte, egä cane singi gäne määme tääpume.” Yeesu teebine cuta jejige, “Maane cäme maamoi bine cängena engäremepi!”
16 Puma cita ca tabe neeneni me itemlige egä, “Simona Yoane me bägrä, äi nää maane singi gäte cäme tääpume?” Peteru jejige, “Yoo Yageyame! Maane umle gäte, egä cane singi gäne määme tääpume.” Yeesu jejige, “Maane cäme maamoi bine ire natwemepi.”
17 Puma cita ca tabe nesae gääbu me cuta itemlige egä, “Simona Yoane me bägrä, äi nää maane singi gäte cäme tääpume?” Peteru ngenecu mäpu me äbitige, ingle Yeesu lipu nesae gääbu teebine itemläjige yepä mene ca. Puma cita ca tabe Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, maane umle gäte iyeta gwidape, cije maane umle gäte, egä cane singi gäne määme tääpume!” Yeesu jejige teebine, “Cäme maamoi bine engäremepi.
18 Cane toraca naajenine, maane liba mamye biname ge, maane lamacetnäjute, siige lädute maane liiyeme singi otnime. Yepä maane liba moda je cirege, maane ime cire uutepi, siige nuuja te cire naamacetnäjepi otnime, cire naacanepi, maane liiyeme singi lica gäte otnime.”
19 Ai iicema ca Yeesu eboclomtige Peteru lipulipu gaabe ca cirege budre päpäna Acejiyame me ngii ne awepentame. Piba Yeesu Peteru ne jejige egä, “Cebine ingwe näcwepi!”

Yeesu piiyepu Nuuja Abiberäja Bägrä

20 Puma cita ca Peteru atatrongtige ingwe gaabe me, pui nuuja abiberäja bägrä ne jepänige, Yeesu lui tääpume babo singi ge. Tabe peese nyene, lui te Yeesu cabu me läbyenutepi, teepi liba deedei äbita cabu jage, yäätemlepi egä, “Yageyame, laati te meebine naawabenige budre me?”
21 Yoo siige, Peteru liba teebine jepänige, tabe Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, ai biname tääpume ngena te cire läbitepi?”
22 Yeesu Peteru ne jejige egä, “Cane liba singi gäne tabe ama lenajame ngälu cane cire tacnenutepene, peei määme bau lica gyene. Maane cebine yepä ingwe näcwepi!”
23 Siige mene te iyeta otnetnäjige eei biname bime cabu me, Yeesu ne lui cina jitrungenisi, egä ai abiberäja bägrä te lica budre cire läbitepi. Yepä Yeesu lica jiicige, egä tabe budre lica cire läbitepi, yepä tabe jiicige egä, “Cane liba singi gäne tabe ama lenajame ngälu cane cire tacnenutepene, peei määme bau lica gyene.”
24 Tabe sine pui abiberäja bägrä, lui te jeitnäjemige iyeta ai mule bine, cuta tabe te yoogäremige iyeta ai mene bine. Mine umle gemi, egä tabe ngena jiicemige, toraca gyene.
25 Yeesu bucurage poto mule bine jewenimige. Iyeta peei bine liba oogära je yepäyepä, cane apu ngene jotwanenine, egä puupu ibi lica gyene ai gawecewe cabu iyeta peei peba bine acraname. Cäme mene ngälu peese nyene.

APOSTOLO:
YEESU ME ÄTYEPÄNEJI BINAME BIME KAAKESEA POTO CIDI ME

1 Yoo Teopilo, cane niinäce lui mene ne itu yogärepene, pui cabu puga ge mene Yeesu me
kaakesea piiyepu abiberäja poto cidi me, teeme kaakesea me gije abacita cabu ca
2 ngälu Acejiyame te teebine cabucewe me ecatuji. Yeesu camuge cabucewe me otni,
tabe lui biname bine ituge jäjäcra teeme ätyepäneji biname me äbitame, teebibine bäärmi
jegednemige Aceji Seemo me kokre ca.
3 Yoo, teeme budre ingwe ca, Yeesu lui footi bimu ngalebora bucurage padare cabu
awabudnitanige teeme opo gaabe, pipu pi teepi toraca umle äbitininisi egä tabe lui ireclota
ge. Teepi teebine jepänanisi, tabe mene teebibine jejananemige Acejiyame te lipu biname
bine yaawademuge.
4 Tabe liba ten cama enajige, jejemige teebibine egä, “Gone saabmaluye Yerusalema ne,
yepä puma jewagrijepeye Babe te lui ätityera poto cidi me umle ituge wawena, piiyepu cane
lui poto cidi me jijipene.
5 Yoo, Yoane niiye yaacituge biname bime cabu teeme niiya mule äcisejame, yepä nesae
pana bimu ingwe ca Acejiyame pa yaacitepi Aceji Seemo weeme yepäyepä trupa cabu me.

Yeesu Ädige Cabucewe me

6 Yeesu me ätyepäneji biname cina ten cama liba abasecretnige, teebine itemlisi egä,
“Yageyame, nää maane ai padare cabu Israela biname cääri padare nicärininite cimyägämu
ire atwime?”
7 Yeesu teebibine jejemige egä, “Peei lui weeme cabu lica gyene umle äbitame Babe te lui
bimu piiyepu lui padare ituge acrana, ingle iyeta mule lui teeme ime cabu temi.
8 Yepä, Aceji Seemo liba pa tädepi weeme yepäyepä trupa cabu me, weene piba kokre ne
pa jepänepeye teeme bau ca, siige mene pa jiicemepeye cebine aitnejame Yerusalema cewe
ngalebora, piiyepu iyeta Yuudea gawe cabu ta, Samariya gawe cabu ta, cuta piiyepu iyeta
gawecewe cabu ta.”
9 Ai mene liba siige, Acejiyame te Yeesu ne ecatige cabu me teeme ätyepäneji biname bime
opo gaabe je. Carbe te teebine piba icwabige teeme päpäna ca.
10 Yoo, tabe liba ädige cabu me, teepi ire ca ecanisi. Piba taatu neeneni biname bulubulu
cäbletääpe cama tawabudnitäsi, jaaclajutige teeme gome,
11 jejemäsi egä, “Galilaya biname, weene ngena tääpume aclajuteji gemi ire cabu me?
Peei Yeesu lui Acejiyame becatige weeme bau ca, tabe cire tacnenutepi yepä pana mule
ca weene lipu jepäniye tabe otni cabu me.”

Biname Lui te Yuuda me Kaakesea Puupu ne Jecatige

12 Siige, piba Yeesu me ätyepäneji biname cina Olibi Uli podo cabu ca äcnärige Yerusalema
me. Peei podo lui babo cewe mameta ge.
13 Teepi liba atyarige babo cewe cabu me, yepä mete cabu puupu cabu me eclige, teepi
luma icrajinige: Peteru, Yoane, Yakobu piiyepu Andrea, Pilipo piiyepu Tooma, Bartoloma
piiyepu Matayo, Yakobu lui Alapeus me bägrä, Simona lui Kanana sigu biname ge, piiyepu
Yuuda lui nuuja Yakobu me bägrä ge.
14 Teepi jäje labasecretnuge yepä gome irecu ätumutame, cuta ten cama puga ge poto
magebi piiyepu Yeesu me mage Mariya piiyepu Yeesu me iganewale.
15 Poto bimu ingwe ca Yeesu bau me ätrunga biname cina abasecretnige, iyeta lui pama
yepä hanred twenti biname ge. Puma cita ca Peteru abujängtige mene jajanename. Tabe
jejemige egä,
16 “Cäme binamewale, Acejiyame me Oogäräneji Mene te ibibi bäbitige, Aceji Seemo lui
mene jiicuji Daawida me tage cabu ca ciige ngena cire läbitepesi Yuuda poto cidi me, lui
Yeesu ne jaawabepi cubuyame bau me.
17 Yuuda mime tomi cabu ge, ingle Yeesu teebine itu ecatuji mime gigri kaakesea
wawename.”
18 Yoo, Yuuda lui rarekaake ecatuji teeme niiya kaakesea tääpume, tabe peei ca yepä gawe
ne jeletnuji. Puga pui gawe cabu tabe itramuji, camuge ipluji, came iyeta täsuji, siige budre
äbituji.
19 Iyeta biname lui cina icrajuji Yerusalema cabu je, mene itecijemuji peei poto cidi me.
Peei name pi teepi pui gawe ne teeme mene ca einujisi Akeladama ca, peei me aboclomta
lui Uudi Gawe.

20 Siige, Peteru puma cita ca jejemige egä, “Salamo uupera peba cabu mene pisi nyene
Yuuda poto cidi me egä,
‘Teeme mete te kaake läbitege;
nuuja te puma gone yaanajuge.’
Cuta nuuja mene egä:
‘Nuuja te teeme kaakesea puupu ne yaacatege.’
21-22 Siige, pepu pi miiji nuuja biname te mine cama abasuta mene iicaname Yeesu me
arpinenta poto cidi me. Miiji yepä ne acata mime tomi cabu ca; yepä lui te mine cama
waatnetnäjuge iyeta pui padare cabu, Yageyame Yeesu liba mine cama ge. Pui padare ne
gije jebacituji, Yoane liba niiye ca äciseja mene jiicemuji; siige pui padare teeme ngälu gaabe
gyene, Yeesu liba lädepi mime bau ca cabucewe me.”
23 Teepi puma cita ca jaajisi neeneni rooriye bine ngii: Yoosepa lui ne yaainusi Barsaba
ca, teeme nuuja ngii lui Yuustus sine. Tabe yepä biname gyene, cuta nuuja biname ngii lui
Matiya sine.
24 Teepi piba irecu ätumutinisi egä, “Yageyame, maane umle gäte iyeta biname bime ngene
atwanena, peei name pi ai neeneni biname cabu ca niwabinini, maane lui ne ituge jaji.
25 Nää, maane singi laati te ai ätyepäneji biname me kaakesea pa yaacatege Yuuda lui ne
itu saabmalepi, tabe liba budre täbitumi, niiyarage puupu cabu me tädumi?”
26 Yoo siige, teepi peei neeneni biname ngii bine yoogärisi matimati kula cabu. Matiya
me kula te yuutrutige, siige teebine ecitisi pui lebin ätyepäneji biname cama abasutame.

2

Aceji Seemo me Otni poto cidi me

1 Pentikos bimu liba tädige, iyeta Yeesu bau me ätrunga biname cina abasecretnige yepä
mete cabu me.
2 Teepi piba taatu itecijemige babo mumwämu carbe cabu ca. Pui mumwämu lui babo
kokre buuwe pana ge, mete iyeta ngalebora tabacitige teepi luma icrajige.
3 Teepi puma cita ca jepänisi muye wädräji pana gwidape bine lui cina äpletnärige, otninisi
iyeta biname bime mope papa cabu.
4 Aceji Seemo te abacitanige teeme yepäyepä trupa ngalebora iyeta poto cabu lenajame.
Teepi mene maramara jiicemisi. Aceji Seemo te lui mene ecäremige, teepi papa jiicemisi.
5 Puga ge Yerusalema je Israela biname lui cina itu saaclepi iyeta gawe maramara cabu
ca. Teepi iyeta Acejiyame ne yaawejanusi.
6 Bucurage biname cina abasecretnige peei mene maramara liba itecijemige. Teepi
iyeta ngenecu jelonecmige mene ätecijame, ingle Yeesu bau me ätrunga biname cina mene
jiicemisi pui biname bime yepäyepä tagepogogo ca.
7 Teepi mutäcäco äbitininisi, piba jiicemisi egä, “Lui biname cina mene jiicenenemisi, teepi
iyeta Galilaya biname gemi!
8 Peei lipu gyene egä mine teebibine jitecijenemisi mimerage cewe mene iicema cabu
ca?
9 Mine Partiya gawe cabu ca, Mediya cabu ca, piiyepu Elama cabu ca; Mesopotamiya
gawe cabu ca, Yuudea piiyepu Kapadokiya gawe cabu ca gemi; Pontus piiyepu Asiya cabu
ca gemi;
10 Pirugiya piiyepu Pampuliya cabu ca gemi; cuta piiyepu Aikupito cabu ca, piiyepu poto
Libiya cewe cabu ca gemi, lui Kurene cewe mameta gyene. Poto mine lui Rooma cabu ca
gemi;
11 cuta piiyepu pui tomi cabu ca poto lui Israela biname gemi, poto lui Israela biname lica
gemi, yepä mine iyeta Israela biname bime mule jäätrungemusi; cuta piiyepu poto mine lui
Krete curä cabu ca piiyepu Arabiya gawe cabu ca gemi; yepä mine iyeta jitecijemisi teepi
mimerage mene maramara ca jiicetnäjemisi. Teeme mene lui peei babe miiji mule poto cidi
me Acejiyame lui bine itu jaawenemepi.”
12 Yoo siige, biname cina mutäcäco äbitininisi piiyepu maramara ngene atwanena
jepänemisi, piba teemeteme ätemläjinisi egä, “Ai ngena mule gyene?”
13 Yepä, poto cina ätrunga biname bine bääclena me jewenemisi, jiicemisi egä, “Ai biname
lui sice buduma gemi!”

Peteru me Mene

14 Peteru puma cita ca jeclajutige pui lebin ätyepäneji biname cama, piiyepu babo tage
ca gije abacitige mene jajanename biname bine egä, “Israela biname piiyepu weene iyeta
lui cina Yerusalema cabu je inajininige, cäme mene nätecijeye! Cane weebibine umle
jiwenininine ai mule lui ngena tääpu myene.

15 Ai biname sice buduma lica gemi, weene lipu jiiceniniye, ingle bimu lui nain oklok
kroke gyene. Peei lui sice nänäja padare lica gyene.
16 Yepä, ai mule lui eei tääpu myene Acejiyame me mename biname Yoele lipu itu jiicuji
egä,
17 'Acejiyame jiicige: Age sena mene cane ngena cire jaawenepene ceräcerägääbu padare
cabu.
Cane cäme Seemo ne cire yaacitepene iyeta biname bime trupa cabu.
Weeme imäbägrä piiyepu ngulebägrä cina cäme tagepogogo mene cirege iicema;
weeme mamye rooriye cina maramara mule bine wama pana cirege päpäna;
piiyepu weeme moda cina wama bine cirege päpäna.
18 Yoo, cäme kaakesea biname, rooriye cuta magebi piiyepu,
pui padare cabu cäme Seemo cane cire yaacitepene teeme yepäyepä trupa cabu.
Teepi cuta piiyepu cäme tagepogogo mene cirege iicema.
19 Cane owowä gwidape cirege wawena dume cabu,
piiyepu kokre mule gwidape cirege wawena gawe cabu.
Uudi, muyemuye, piiyepu waaniwaniba kloka weene cirege päpäna;
20 bimu te cäsä me cirege äbita,
cuta mabye te uudi pana uududi me cirege äbita.
Iyeta ai mule cina niinäce cirege äbita,
piba ingwe ca mime Yageyame me babo ceräcerägääbu bimu te cire tädepi.
21 Siige, iyeta biname lui cina Yageyame me ngii yaawejanusi,
tabe teebibine niiya cabu ca cire yääsecräremepi.' Siige.
22 Israela biname, ai mene itecijinege! Acejiyame ciitaca mule, cälu täti gwidape,
piiyepu owowä gwidape bine cängena jaawabäjemepi weeme opo gaabe; tabe pui bine
Yeesu Nasaretayame cabu ca jaawenanemepi. Weene pui umle gemi, ingle weeme gome
jaawenanemepi. Tabe pepu pi singi weebibine umle wawename egä Yeesu lui ätyepäneji
ge teeme bau ca.
23 Acejiyame teeme singi ca itu iyemaluji Yeesu ne weeme bau me ätyepame. Tabe pui
padare umle ge ngena cirege äbita. Weene teebine piba budre me jaawenepeye, liba niiya
mule biname bine giri jaacranemepeye teebine baarge uli cabu äbyecrame.
24 Yepä, Acejiyame teebine budre cabu ca yaarpinantepi, teeme budre mäpu cabu ca
yääyeblingtepi, ingle naace gyene budre te teebine äblicäco cängena gawe me apremela.
25 Yoo, Daawida te mene jiicuji teeme poto cidi me egä,
'Iyeta padare cane Yageyame ne jääpänune cäme niinäce gaabe je;
cane niiya päpäna äblicäco gäne, ingle tabe iyeta padare cane cama gyene.
26 Peei name pi cane ngenecu miiji gäne, piiyepu gege cama mene jiicune.
Yoo, Acejiyame, cane budre cire läbitepene, yepä cane määme trämä papa nanajenige,
27 ingle maane licarage cäme seemo ne cire nabmalepi biname bime cable cewe cabu je,
cuta piiyepu lica cirege cäme trupa ne abmala gape cabu ocwäwame, cane lui määme
miijirage kaakesea biname gäne.
28 Maane ireclota gaabe itu nawabepete;
piiyepu cane määme gome gege cama nanajenige.' "
29 Siige, Peteru piba jejemige, "Cäme binamewale, lui mene mime kaakesaare Daawida
poto cidi me, cane miiji weeme tääpume pajecu me wawena. Tabe budre ge, gape cabu
ecitujisi; teeme gape pisi nyene ama mime gome.
30 Tabe Acejiyame me mename biname ge. Tabe umle ge Acejiyame lui mene teeme
kokre ngii cama teebine ituge jaji egä, 'Yepä määme kaakesaare cane mope biname ne cire
jaawenepene maane liiyepu.'
31 Siige, Daawida ngene ca egluji Acejiyame ngena singi cirege wawena, peei name pi
tabe mene jiicuji Keriso me arpinenta poto cidi me egä,
'Acejiyame teebine lica ebmalige biname bime cable cewe cabu je;
teeme trupa te lica gape cabu ocwäwige.'
32 Siige, ai mene lui Yeesu poto cidi me. Acejiyame teebine yaarpinantepi budre cabu ca.
Cine iyeta teebine tepänanumesi ireclota ge.
33 Acejiyame liba teebine yaarpinantepi, puupu teeme gome yääcärepi, piba teebine Aceji
Seemo cuta yääcärepi, teeme Babe te lipu itu jejuji wawename. Yoo, page weene lui bine
jepänemiye piiyepu lui maramara mene itecijeniniige, peei iyeta lui Yeesu bau ca gyene.
34 Siige, Daawida lica Yeesu pana äduji cabucewe me, yepä tabe apu mene jiicuji egä,
'Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:
Ama adnati cäme camu poto cidi ca,
35 ngälu cane määme cubuyame bine määme ernge gawe me cire yaacranemepene.'

36 Yoo, Israela biname iyeta, weene miiji cängena umle egä peese nyene pui Yeesu weene
lui ne itu yaacitepeye baarge uli cabu. Acejiyame teebine itu jaawenepi Yageyame piiyepu
Keriso.”

Cine Ngena ne Miiji Wawena

37 Siige, biname cina Peteru me mene liba itecijemige, teepi mage ngenecu mäpu
äbitininisi teeme conocono mule name pi. Teepi Peteru piiyepu nuuja ätyepäneji biname
bine itemlemisi egä, “Binamewale, cine ngena ne miiji wawena?”
38 Peteru teebibine jejemige egä, “Atatrongärineye weeme niiyaniya mule cabu ca,
piiyepu niiye ca äciseja ne ecateye Yeesu Keriso me ngii cabu. Piba Acejiyame te weebibine
niiya cabu ca pa isecräripi, cuta teeme miijirage owecu gwidape pa täätyepepi weeme bau
me, peei lui Aceji Seemo gyene.
39 Peei mene Acejiyame bau ca lui weeme tääpume, piiyepu weeme bägrä, weeme
saarewale tääpume, cuta piiyepu iyeta biname bime tääpume lui cina cudecewe cabu
icrajenige, iyeta biname Acejiyame mime Yageyame lui bine cire taasoglecmepi teeme bau
otnime.”
40 Peteru jegednemige peei bäärmi, piiyepu bucurage nuuja mene ca teebibine se-
wadanemige egä, “Täsecräripeye conocono mule cabu ca, ingle mäpu daremu te tädenige ai
niiyarage biname bime bau me!”
41 Bucurage biname cina ätrunga ca ecatisi teeme mene ne, piiyepu niiye ca äciseja ne
ecatisi Yeesu me ngii cabu. Pui yepä bimu cabu pama trii tausen biname cina ätrunga
biname bime tomi cabu ebäcnisi.
42 Bucurage padare teepi singi ge Yeesu me ätyepäneji biname bime bau ca mene
abiberäjame. Teepi labasecretnininusi mene abaitname, deedei gigri läbitininusi, piiyepu
cuta Acejiyame bau gigri irecu lätumutinusi.

Ätrunga Biname bime Mule

43 Acejiyame me ätyepäneji biname cina bucurage ciitaca mule piiyepu kokre mule
gwidape Acejiyame me kokre ca jaawenemusi. Biname iyeta mutäcäco läbitaninusi.
44 Iyeta lui cina Yeesu ne jitrungisi, teepi yepä gome labasecretnuge piiyepu teeme
gwidape lui gigri.
45 Teepi poto gwidape piiyepu gawe bine aletnename jaawenemusi, siige rarekaake
jääpänemusi. Lui bime singi piti nemi, teeme tääpume jaabelanemusi.
46 Iyeta bimu teepi labasecretnuge Acejiyame me iiwäreja mete caale ngalebora, puma
cita ca toraca gege cama yaacluge teeme mete me deedei gigri äbitame.
47 Teepi eso yäächärusi egä, “Acejiyame lui babo miiji gyene!” Iyeta biname teeme ngenecu
miiji ge pui ätrunga biname bime bau me. Iyeta bimu gaabegabe Yageyame Yeesu te biname
bine yääbächnanemuge teeme tomi cabu me, lui cina niiya cabu ca äsecräreji gemi.

3

Ernge Niiyaniya Biname te Miiji Äbitige

1 Nuuja bimu Peteru Yoane naabi aaclige Acejiyame me iiwäreja mete me teeme mämle
irecu ätumuta padare trii oklok.
2 Puga ge iiwäreja mete caale cabu yepä grana, ngii Jamyacu. Cuta puga ge peei grana
gaabe gome yepä rooriye lui me ernge niiyaniya ge. Tabe otnetneja äblicäco, ingle pepu
ärngeji ge. Iyeta bimu gaabegabe biname cina teebine yaacananusi, peei grana gome
yaabmalusi biname bine rarekaake tääpume ätineräjame, lui cina yääbächusi iiwäreja mete
caale ngalebora me.
3 Tabe liba Peteru Yoane naabibine jääpänige abacita je, teebibine äätinäruji rarekaake
tääpume.
4 Teepi ire acitäsi teeme bau me, Peteru piba jejige, “Ire cime bau me!”
5 Tabe puma cita ca ire jaatwige teebibine, teemämu ngene jotwanige egä, “Teepi pama
ceera me singi gegi.”
6 Peteru jejige, “Cäme rarekaake licarage gyene, yepä cäme lui pisi nyene, cane pa
nääcärene: Yeesu Keriso Nasareta ceweyame me ngii cabu, cane meebine naajenine egä
abujängti otnime!”
7 Tabe teeme camu poto ime ca joomlige, teebine ewejängtige. Piba taatu pui biname me
ernge dugulace kokre äbitige.
8 Tabe piba abujängtige, jeclajutige teeme ernge ca, piba gije abacitige otnetnejame. Tabe
ten cama iiwäreja mete caale ngalebora me abacitige. Tabe otnetnäjige, uuplatäjige, piiyepu
Acejiyame ne ewepyeräjige.
9 Biname cina teebine jepänisi otni je piiyepu Acejiyame ne awepyeräja je.

10 Teepi liba umle äbitininisi egä pui ätineräja biname peese nyene, lui te ladnatuge iiwäreja
mete caale grana ngii Jamyacu gome, teepi cälu te jitemige, lui miiji te tädige teeme bau me.

Peteru te Mene Jejemige Iiwäreja Mete Puutucu je

11 Pui ernge niiyaniya biname egäcäro Peteru Yoane naabibime ime joomlige, iyeta
biname ngenecu aloneca cama tuuwametnige teeme bau me. Teepi iiwäreja mete caale
ngalebora pui puupu cabu jage, lui ne ngii yaainusi "Solomona me Caagecage Toro Mete"
ca.
12 Peteru te liba biname bine jepänemige, jejemige egä, "Israela biname, weene ngena
name pi cälu te jitemige? Weene ngena tääpume cime bau me ire sinajininige? Nää, weene
apu jinge-nininige egä cime kokre ca, coo cime miiji mule ca, ai biname ne otnetnejame
jewenago? Licarage!
13 Acejiyame peese nyene lui ne Abrahamo, Isacako, piiyepu Yakobu yaawejanusi;
Acejiyame peese lui ne mime sasa kaakesaare cina yaawejanusi. Tabe te peei ne bii
jewenige, teeme miiji kaakeseayame Yeesu ne jamyacu apaclyera ceerame. Yoo, weene
Yeesu ne yääcärepeye Israela modamoda biname bime bau me, piiyepu teebine jäägyepeye
Pilato me opo gaabe, ngänu gyene tabe itu ngene jwaatwanepi teebine asatame.
14 Yeesu lui mara conocäco biname gyene, yepä weene teebine jäägyepeye, Pilato ne
jaajepeye cubucubu biname weebibine ceerame, lica Yeesu.
15 Weene pepu pi teebine budre me jaawenepeye, lui te biname bine ireclota gaabe
jaawabäjemuge, yepä Acejiyame teebine yaarpinatepi budre cabu ca. Cine ire arbi biname
gemi peei poto cidi me.
16 Peei Yeesu me ngii te ai biname ne kokre becärige. Yoo ai biname weene lui ne
jepäneniye piiyepu sasa umle gemi, teeme ernge dugulace kokre bäbitige teeme ätrunga ca
Yeesu me ngii cabu. Yeesu bau ätrunga te teebine miiji bii jewenige weeme opo gaabe je.
17 Yoo cäme binamewale, cane umle gäne, weene liba Yeesu ne niiya jaawenepeye, weene
umle lica gemi weene ngena jaawenepeye. Weeme modamoda biname piiyepu, teepi umle
lica gemi.
18 Yepä, peei mule ca Acejiyame te teeme sasa mene ibibi itu jaawenepi. Sasa cabu ca
iyeta teeme mename biname cina peei mene jaaitnäjusi egä teeme Keriso mage mäpu cire
jääpänepi.
19 Yoo, ebmaleye page weeme niiyaniya ngene atwanena Yeesu poto cidi me, ata-
trongärineye Acejiyame bau me. Tabe piba weeme niiyaniya mule pa yääyeblengemepi. Peei
jewenepeye,
20 piba ngenecu plowa pa tädepi Yageyame bau ca, piiyepu tabe cire täätyepepi Yeesu
Keriso, lui ne ituge jaji weeme bau ätyepame.
21 Page tabe miiji cabucewe je yaanajuge, ngälu pui padare te cire tädepi Acejiyame liba
iyeta gwidape bine kirece me cire jaawenemepi. Ujarage Acejiyame te mene jiicuji peei
poto cidi me, piiyepu teeme miiji mename biname cina jaaitnäjusi pui mene bine.
22 Moose jiicenige Oogäräneji Mene cabu egä, 'Acejiyame weeme Yageyame te nuuja
mename biname cire täätyepepi, cebine liiyepu itu nätyepuji. Tabe lui weeme biname cabu
ca cirege otni. Weene iyeta teeme mene miiji jewenepeye.
23 Laati te teeme mene lica yaacatuge, teebine yääyeblingtusi Acejiyame me biname bime
bau ca iyeteta.'
24 Iyeta mename biname, Samwela piiyepu iyeta teeme ingwe ca lui cina secluji, iyeta lui
cina Acejiyame me tagepogogo mene jiicemusi, teepi mene jiicemujisi ngena cina täbitimesi
ai padare cabu.
25 Acejiyame me sasa mename biname cina jeitnujisi tabe ngena cire jaawenepi. Teeme
pui mene lui weeme tääpu myene. Cuta piiyepu weeme tääpu myene ai nuuja mene,
Acejiyame te weeme sasa kaakesaare bine lui ecäranemuji, tabe liba Abrahamo ne jejuji
egä, 'Cane iyeta biname bine ai gawecewe cabu je miiji cire jaawenemepene määme ingwe
kaakesaare cabu ca.'
26 Yoo, Acejiyame liba teeme kaakesea bägrä Yeesu ne yaarpinantepi, siige teebine
tityepepi niinäce weeme bau me weebibine miiji ceerame, tabe liba weebibine iyeta pa
itatrongäripi weeme niiya mule cabu ca."

4

Peteru Yoane naabi Israela Modamoda Biname bime Opo Gaabe je Jaaclajutige

1 Peteru Yoane naabi liba mene jejemäsi biname bine, poto Acejiyame tääpume iiwäreja
biname, piiyepu iiwäreja mete awamuta mope biname, cuta piiyepu poto Sadukea sigu
biname, teepi iyeta piba atyarininisi.

2 Teepi ngenecu niiya cama itecijemige Peteru naabi Yoane biname bine ebiberäjemäsi
egä, “Yeesu lui budre cabu ca itu larpinantepi, peei name pi teeme kokre pisi nyene cuta
biname bine budre cabu ca arpinerame.”
3 Yoo, pui biname cina singi lica teeme peei mene ätecijame, peei name pi Peteru Yoane
naabibine joomlisi. Mämlerage ge, peei name pi krokeciiye mete bora me ääsinglantisi ngälu
nuuja kroke.
4 Yepä, bucurage biname cina lui Peteru Yoane naabibime mene itecijemige, teepi peei
mene jitrungisi, siige ätrunga biname cina bucurage äbitininisi, faib tausen joomlige.
5 Nuuja bimu cabu, poto Israela mope biname, nuuja modamoda biname, piiyepu cotre
abiberäja biname cina yepä gome me abasecretnige Yerusalema cewe cabu je.
6 Teepi mene ajananinisi iiwäreja babo biname Anas cama piiyepu Kayapa cama, Yoane
piiyepu Aleksanda cama, cuta piiyepu Anas me poto ingle biname cama.
7 Teepi piba Peteru Yoane naabibine taasoglicisi teeme opo gaabe je aclajutame, piba
teebibine äätemlisi egä, “Weene peei biname ne lipu miiji tewenumeye? Nää, ngena kokre
ca piiyepu laati me ngii cama tewenumeye?”
8 Siige, Aceji Seemo te babo äbitige Peteru me trupa cabu. Tabe puma cita ca teebibine
jejemige egä, “Mope biname piiyepu nuuja modamoda biname,
9 weene nää cibibine nitemleniye pui mule poto cidi me lui te täbitumi ernge niiyaniya
biname tääpume? Nää, weene singi umle äbitame cine lipu tewenumago peei mule ne?
10 Weene iyeta miiji umle äbita, piiyepu Israela biname iyeta miiji umle, egä Yeesu miji
kokre te ai biname ne iyeta miiji me tewenumi, lui biname te aclajuteji gyene weeme opo
gaabe je. Yeesu Keriso Nasareta ceweyame peese nyene, weene lui ne baarge uli cabu itu
yaatecwamtepeye. Acejiyame teebine budre cabu ca itu yaarpinantepi.
11 Tabe peese nyene lui poto cidi me Oogäräneji mene te jiicenige egä,
‘Lui kula ne weene raranga biname cina jigyisi, baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.’
12 Siige, Yeesu peese nyene lui taatu ibibi gyene biname bine niiya cabu ca äsecrerame.
Ai gawecewe cabu Acejiyame te nuuja biname me ngii lica ituge ceera lui te ibibi gyene
mibibine niiya cabu ca äsecrerame.”
13 Siige, pui mutre biname cina mutäcäco äbitininisi Peteru naabibine Yoane päpäname egä
teepi lui wälu umle cäco gegi, cuta umle äbitame egä teepi papa biname gegi, sukulu cäco.
Teepi puma cita ca umle äbitininisi Peteru naabi Yoane Yeesu cama cuta waatnetnejäsi.
14 Yepä, teepi nuuja mene äblicäco ge iicana, ingle teepi ernge niiyaniya biname ne
jepänisi Peteru Yoane cama aclajuteji ge, lui ne miiji me tewenumäsi.
15 Siige, teepi Peteru Yoane naabibine jaajisi pui mutre biname tomi äyeblengame puutucu
me asatame puma awagrijame. Puma cita ca teemeteme mene ajananinisi egä,
16 “Mine ngena ne jaawenesi ai neeneni biname poto cidi me? Iyeta biname Yerusalema
cabu umle gemi egä teepi peei mara ciitaca mule ne tewenumäsi. Mine äblicäco peei ne
aina.
17 Yepä, mine singi lica ai mene te otnetnejame, peei name pi mine miiji teebibine
ablawejame egä, ‘Ingwe ca gone Yeesu me ngii cabu nuuja biname ne mene jaji.’ ”
18 Siige, teepi Peteru Yoane naabibine cääri taasoglecisi, jaajisi egä, “Gone Yeesu me ngii
cabu mene jaajanemuye, coo biname bine yaabiberäjimuye!”
19 Yepä, Peteru naabi Yoane jejemäsi egä, “Weene weemämu atranineye egä Acejiyame
me opo gaabe je lui gyene conocäco, nää weebibine ätrungame, coo Acejiyame ne ätrungame.
20 Cine ngena ituge päpäna piiyepu ätecija, cine äblicäco bojä lenaja peei poto cidi me.”
21 Puma cita ca pui mutre biname cina teebibine kokre mene cama aablawäjisi, siige
jäätyepisi. Teepi äblicäco teebibine niiya cabu acita, ingle biname tääpume wälu ge. Biname
iyeta Acejiyame me ngii ne ewepyeräjisi pui gwidape tääpume lui cina ituge äbita.
22 Lui biname te ciitaca mule cabu ca miiji me täbitumi, tabe footi kämäge cama senajumi
piiyepu cerämu poto.

Ätrunga Biname cina Irecu Ätumutinisi Acejiyame bau me

23 Peteru naabi Yoane liba tasatäsi, teepi acnenutäsi teeme ätrunga binamewale bime
bau me, teebibine jeitnemäsi ngena mene modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja
modamoda biname cina bii jaajisi teebibine.
24 Ätrunga biname cina teeme mene liba itecijemige, teepi iyeta irecu ätumutinisi Ace-
jiyame bau me egä, “Yageyame, maane lui tewenemujite cabucewe, gawecewe, malu,
piiyepu iyeta lui peei cabu temi, maane mene itu jejujite määme kaakesea biname, cime
kaakesaare Daawida ne.
25 Tabe piba Aceji Seemo me ätityera ca peei mene jeitnuji apu egä,
‘Ngena name pi maramara gawe biname cina babo claabe gemi?
Teepi ngena name pi glääämu bine papapa jewenemisi?

26 Gawe maramara mope biname cina cubu gwidape bine emacetnäjenemisi.
Modamoda biname cina yepä gome abasecretnenige cubu agedname Yageyame piiyepu teeme jaji biname Keriso cama.'
27 Siige, ai mene te ibibi läbitepi Heroda piiyepu Pontiyo Pilato liba ai cewe ngalebora
nuuja gawe biname piiyepu poto Israela biname cama labasecretnipesi määme conocäco
kaakeseayame Yeesu ne äciseräjame, maane lui ne ituge jaji biname bine niiya cabu ca
äsecrerame.
28 Teepi labasecretnepi iyeta määme singi wawename, maane lipu uja ngene jotwanujite
Yeesu bau ngena te äbitame.
29 Yoo, Yageyame, cuta page maane mene bii nääcijige, teepi lipu opo cabu nirmäjininisi.
Gone ätecija taatu, yepä maane määme kaakesea bägrä bine nitityäripi määme mene wälu
cäco iicemame.
30 Määme kokre niwabinini pita biname bine miiji me wawenecame, piiyepu owowä
piiyepu ciitaca mule bine wawenecame Yeesu määme conocäco kaakeseayame me ngii
cabu."
31 Teeme irecu ätumuta mene liba siige, piba taatu pui mete teepi luma tabasecretnige,
peei te akocnäjige. Aceji Seemo te babo äbitige iyeta teeme yepäyepä trupa cabu. Teepi gije
abacitinisi Acejiyame me mene wälu cäco iicemame.

Ätrunga Biname cina Jebelanemisi Gwidape bine

32 Iyeta ätrunga biname teeme ngenecu piiyepu teeme singi lui yepä ge. Nuuja biname te
lica jiicige egä, "Cäme gwidape lui cämi nemi," yepä teepi iyeta teemeteme jebelanemisi.
33 Yeesu me ätyepäneji biname cina babo kokre cama ire jerbisi Yageyame Yeesu me
arpinenta poto cidi me, piiyepu Acejiyame me baborage miiji ten cama ge.
34 Teeme tomi cabu nuuja biname lica ge lui te singi cama enajige bimu gaabegabe
gwidape tääpume. Laatibi yageyame ge gawe coo mete tääpume, teepi aletname jaawen-
imusi, aletna rarekaake saawecnemusi,
35 piba ätyepäneji biname bine yäącäremusi. Teepi peei rarekaake jaabelanemusi teeme
yepäyepä laati bemi gwidape cäco.
36 Biname ngii Yoosepa pepu jewenige. Tabe Leebi me ingle cabu ca ge; teeme aplimla
puupu lui Kupro curä cabu. Ätyepäneji biname cina teebine yaainusi Banaba ca, peei me
aboclomta lui kokre ne ceerayame biname ge.
37 Yoosepa poto gawe aletname jewenige, gawe aletnäneji rarekaake bine ewademige,
puma cita ca ätyepäneji biname bime ime cabu icranemige.

5

Ananiya naabi Sapira

1 Yepä, puga ge rooriye ngii Ananiya lui teeme coga Sapira cama poto teeme gawe
aletname jewenäsi.
2 Yepä, tabe poto aletnäneji rarekaake mara gome icranemige teeme tääpume, poto taatu
ecäremige ätyepäneji biname bine, engletnäjemige egä, "Camle-camle daremu gyene ai pui
gawe tääpume." Teeme coga iyeta umle ge peei poto cidi me.
3 Peteru rooriye ne jejige, "Ananiya, maane ngenome ire taatu jecitite Satani te meebine
acaname. Maane angletneja mule bii jewenite Aceji Seemo bau me, maane liba poto gawe
aletna rarekaake ne cumä tewenumete.
4 Pui gawe liba aletna cäco ge, määme yene piba, cuta peei gawe tääpume lui rarekaake
sewademumete, määmi nemi iyeta. Peei name pi maane ngenome ngene totwananumete
peei angletneja mene iicemame? Maane walya mene lica jiicite biname bau me, yepä
maane Acejiyame bau me walya bii jiicite!"
5 Ananiya liba peei mene itecijige, puirage padare cabu budre tama itramige. Siige, iyeta
lui cina itecijemige peei poto cidi me, teepi mage wälu.
6 Mamye rooriye cina mete ne sebäcnisi, Ananiya me budrekaake ne etnisi, ecanisi, gape
piba ecitisi.
7 Matikolä padare ingwe gaabe ca, Sapira te peei mete me tabacitige, yepä tabe umle lica
ge ngena te bäbitige teeme rooriye poto cidi me.
8 Peteru teebine utemlige egä, "Cebine naji, nää ai rarekaake lui camlecamle daremu
gyene, maane piiyepu määme rooriye lui secatumeye weeme gawe tääpume?" Tabe jejige
egä, "Yoo, camlecamle daremu peese nyene."
9 Siige, Peteru jojige teebine, "Maane piiyepu määme rooriye weene ngenome mene
tewenumeye Aceji Seemo ne walya mene ca apicnentame? Pui biname cina lui määme
rooriye ne gape me becitisi, age tema mete grana gome, cuta meebine naasatenisi!"

10 Piba taatu tabe utramige Peteru me ernge gome, siige budre äbitige. Pui mamye rooriye
cina mete ne sebäcnisi, jopänisi budre, puma cita ca teebine usatisi, cuta gape ocitisi teeme
rooriye gome.
11 Iyeta Yeesu bau ätrunga biname piiyepu iyeta nuuja biname lui ai mule poto cidi me
itecijemige, teepi iyeta mage wälu äbitininisi.

Ciitaca Mule Gwidape poto cidi me

12 Yeesu me ätyepäneji biname cina bucurage owowä mule piiyepu ciitaca mule bine
jaawenemusi biname sobe cabu. Ätrunga biname iyeta yepä gome labasecretnuge iiwäreja
mete caale ngalebora me, Solomona me Caagecage Toro Mete cabu je.
13 Nuuja laatibi ätrunga biname lica, teepi wälu ge ten cama abasecretname, ngänu gyene
iyeta biname cina miiji mene taatu jiicusi teeme poto cidi me.
14 Yepä bucurage magebi piiyepu rooriye cina mime Yageyame Yeesu ne jäätrungusi,
piiyepu ätrunga biname bime tomi cabu ebäcnisi.
15 Ätyepäneji biname bime ätityera mule name pi, biname cina pita biname bine yaawade-
musi babo gaabe gome, waaku coo tiire cabu yaabmalemusi, ingle naace popi teepi singi
Peteru me ceege teebibine awabame, tabe liba peei pita biname bine yääsuplingtemuge.
16 Bucurage biname lui yaacrajemuge Yerusalema mameta, cewe matimati cabu, teepi
babo cewe me yääbäcnusi ätyepäneji biname bime bau me yaacluge, pita biname yaawade-
musi piiyepu poto biname lui niiya cable cama gemi. Siige, teepi iyeta miiji me läbitininusi.

Ätyepäneji Biname cina Mäpu Padare Jepänisi

17 Iiwäreja babo biname piiyepu iyeta lui cina ten cama ge, teepi iyeta lui Sadukea sigu
biname ge. Teepi claabemete jepänanemisi, ingle biname cina babo singi ätyepäneji biname
bime tääpume. Teepi peei claabe name pi mene jitranisi ätyepäneji biname bine niiya
wawename.
18 Teepi teebibine joomlemisi, babo cewe krokeciiye mete cabu me ebäcnemisi.
19 Yepä, mime Yageyame me mename seemo te peei ciiye cabu tädige, krokeciiye mete
gaabe ne jiitnige, ätyepäneji biname bine pui mete cabu ca ewademige, teebibine piba
jejemige egä,
20 "Weene biiri, naaclege iiwäreja mete me. Puma jiclajutipi, biname bine
ebiberäjemepeye iyeta mene ai kirece ireclota poto cidi me."
21 Ätyepäneji biname cina peei ne jewenisi. Bimu liba tacitige, teepi iiwäreja mete me
ebäcnisi, gije abacitinisi biname bine abiberäjame.

Pui iiwäreja babo biname piiyepu teeme binamewale tesoglecimisi iyeta Israela
modamoda biname cina abasecretname mutre biname tomi tääpume. Teepi piba teeme
ätityera biname bine krokeciiye mete me jityepemisi ätyepäneji biname bine teeme bau me
waadename.
22 Yepä, pui biname cina liba atyarige, teepi lica krokeciiye mete cabu jepänemisi
teebibine, peei name pi cuta äcnärige, abasecretna biname bime bau jeitnemisi egä,
23 "Cine liba krokeciiye mete me atyarinago, gaabe jepänisi armeji ge, iyeta awamuta
biname gaabe bine jewamutemisi, yepä cine liba gaabe jiitnisi, mete ngalebora pui biname
bine lica jepänemisi!"
24 Modamoda iiwäreja biname piiyepu iiwäreja mete awamuta mope biname, teepi liba
peei itecijemige, cälu te jitemige egä, "Baa, ngena te bäbitige? Lete nemi pui biname?"
25 Puma cita ca yepä biname te tabacitige, teebibine jejemige egä, "Cäme mene nätecijeye!
Peei rooriye weene lui bine krokeciiye mete me sebäcnimumeye, teepi iiwäreja mete cabu
temi, biname bine puma ebiberäjenemisi!"
26 Pui awamuta mope biname te piba ädige teeme ätityera biname cama, ätyepäneji
biname bine sewademisi, yepä teepi ime ca lica joomlemisi, ingle teepi wälu ge egä biname
cina pama teebibine kula ca äbyecra mage, ai name pi teepi owecu gemi ätyepäneji biname
bime tääpume.
27 Teepi ätyepäneji biname bine ebäcnemisi mutre biname bime opo gaabe je aclajutame.
Iiwäreja babo biname te piba teebibine jejemige egä,
28 "Cine weebibine uja itu jijanipago kokre mene ca egä, 'Gone peei biname me ngii
cabu yaabiberäjemuye,' yepä weene cime mene lica ituge ätecija, siige iyeta biname bine
Yerusalema ngalebora je ebiberäjanemiye, piiyepu weene singi cibibine aitna-me egä cine
te Yeesu ne budre me itu yaacitepesi."
29 Peteru piiyepu nuuja Acejiyame me ätyepäneji biname cina mene jewecnistisi egä,
"Cine miiji Acejiyame me singi wawena, lica biname bime singi ne.

30 Acejiyame peese nyene laati ne mime sasa kaakesaare cina yaawejanusi. Tabe te Yeesu
ne budre cabu ca yaarpinantepi, weene liba teebine budre me itu yaacitepeye baarge uli
cabu.
31 Acejiyame teebine itu yaarpinantepi teeme camu poto me, teebine biname bine
Waadena Biname piiyepu niiya cabu ca Äsecrera Biname me itu jaawenepi. Yoo, tabe singi
Israela biname bine padare ceerame teeme niiya mule abmaläcemame piiyepu pui niiya
cabu ca äsecrerame.
32 Cine ire arbi biname gemi peei gwidape poto cidi me, cuta Aceji Seemo piiyepu,
Acejiyame lui ne tääätyepuge biname bime cabu me, laatibi teeme singi jaawenusi."

Gamaliya te Mutre Biname bine Bäärmi Jegednemige

33 Siige, peei mutre biname cina ai mene liba itecijemige, teepi mage claabe ge, singi ge
ätyepäneji biname bine budre me wawename.
34 Yepä, puga ge yepä Parisea biname teeme ngii Gamaliya. Tabe cotre abiberäja biname
ge, lui te baborage ge iyeta biname bime ngene atwanena cabu. Tabe abujängtige pui mutre
biname bime sobe cabu, jejemige egä ätyepäneji biname bine miiji äsime puutucu me.
35 Siige, tabe piba mutre biname bine bäärmi jegednemige egä, "Cäme Israela biname-
wale, weene miiji cängena ngene jotwananineye weene singi peei biname poto cidi me
ngena wawename.
36 Weene ngene jepecneye biname ngii Tiyudas poto cidi me. Poto kämäge niinäce gaabe
me tabe täduji, biname bine jejemuji egä, 'Cane babo biname gäne.' Pama fooa hanred
rooriye cina ten cama abasutinujisi. Yepä, tabe budre jepänuji, teeme biname cina piba
maramara äbitinininujisi, siige wata apiruji teeme sigu te.
37 Tiyudas me ingwe ca, biname bime ngii acnema padare cabu, Yuuda Galilaya
ceweyame te piba täduji. Tabe cuta bucurage biname ewademuji ten cama otnetnejame,
yepä tabe cuta budre jepänuji, siige teeme biname cina maramara äbitininujisi.
38 Yoo, peei name pi ai biname bime poto cidi me cane weebibine jijeninininе, gone
teebibine niiya jaawenemuye, yepä ebmalemepeye! Liba biname bau ca gyene teeme
ngene atwanena piiyepu teeme waweneca, piba peei te papa me pagege äbita,
39 yepä liba Acejiyame bau ca gyene, weene äblicäco teebibine iibana. Weene piba
Acejiyame cama pa aglipeye!"
Siige, mutre biname cina Gamaliya me mene jecatisi.
40 Teepi tesoglecemisi ätyepäneji biname bine, teebibine etemeläjemisi, piba jejemisi,
"Gone mene cäär jiicemuye Yeesu me ngii cabu," siige teebibine jityepemisi.
41 Ätyepäneji biname cina peei mutre biname bine ebmalemisi gege cama, ingle naace
popi Acejiyame ngene jotwanige egä teepi miiji ge Yeesu me ngii name pi mäpu päpäname.
42 Iyeta bimu teepi iiwäreja mete cabu piiyepu biname bime mete maramara cabu mene
jaajananemusi, biname bine yaabiberäjemusi Miiji Mene Yeesu Keriso poto cidi me.

6

Seben Ätityera Biname poto cidi me

1 Ingwe ca Yeesu me ätrunga biname cina liba bucurage äbitininisi, Israela biname lui
cina Griik mene jiicemusi, teepi jicnecimisi Heberu mene biname bine egä, "Teepi liba cu-
ublacubla bine rarekaake yääcäranemusi, cime cuublacubla bine kupae lica jaawenemusi."
2 Puma cita ca pui twelb ätyepäneji biname cina tesoglecemisi iyeta ätrunga biname bine
yepä gome abasecretna-me, jejemisi teebibine egä, "Miiji lica gyene cine liba Acejiyame
me bäärmi mene jajanena kaakesea ne abmalame rarekaake ire atwi tääpume.
3 Cime binamewale, peei name pi weeme cabu ca jejäcremeye seben rooriye bine, lui
cina umle biname gemi, piiyepu Aceji Seemo ne cängena jäätrungusi, cuta piiyepu iyeta
biname cina lui tääpume ngenecu miiji gemi. Cine teebibine rarekaake ire atwi kaakesea
pa yääcäremepesi.
4 Siige, cine piba iyeta padare irecu ätumuta piiyepu bäärmi kaakesea cabu pa lacrani-
pago."
5 Siige, iyeta ätrunga biname singi ge pepu wawename. Teepi seben rooriye bine ngii
jejäcremisi. Age temi teeme ngii: Setepano lui me ätrunga baborage ge piiyepu lui me trupa
cabu Aceji Seemo te baborage ge, cuta Pilipo, Prokora, Nikano, Timona, Parmenas, piiyepu
Nikolas lui Antiyoka ceweyame ge. Tabe Israela biname lica, yepä tabe Israela biname
bime irecu ätumuta mule ne ituge acata.
6 Siige, ätrunga biname cina teebibine ewademisi ätyepäneji biname bime bau me. Teepi
irecu ätumutinisi piiyepu ime etacwe-misi peei seben biname bime papa cabu.

7 Siige, Acejiyame me Miiji Mene te otnetnäjige iyeta poto ta. Yeesu bau ätrunga biname
cina ablinisi Yerusalema ngalebora, cuta piiyepu bucurage Acejiyame tääpume iiwäreja
biname cina peei Miiji Mene ne jitrungisi.

Israela Modamoda Biname cina Setepano ne Joomlisi

8 Setepano lui te baborage ätityera piiyepu kokre jääpänuge Acejiyame bau ca, tabe ciitaca
mule piiyepu owowä mule bine jaawenemuge Aceji Seemo me kokre ca biname bime opo
gaabe je.
9 Yepä, poto biname cina Setepano cama mene abajininisi. Teepi lui Israela biname bime
yepä abasecretna mete cabu ca, pui mete ngii yaainusi egä 'abasecretna mete asatäneji
biname bime tääpume.' Puga ge pui abasecretna cabu Israela biname lui Kurene piiyepu
Aleksandriya cewe cabu ca gemi, piiyepu poto nuuja Israela biname Kilikiya piiyepu Asiya
Probins cabu ca. Teepi iyeta gije abacitininisi Setepano cama mene abajame.
10 Yepä, Aceji Seemo te Setepano ne babo umle ecärige. Peei umle cama tabe liba mene
jiicemuge, teepi äblicäco daremu mene iicana.
11 Teepi peei name pi poto biname bine ogä rarekaake ecäremisi walya mene jajime. Teepi
apu jiicisi egä, "Cine Setepano ne jitecijisi, tabe Moose me cotre mene bine jiseblecäjemige,
cuta piiyepu Acejiyame ne jiseblecäjige."
12 Pepu pana teepi ngenecu alonecame jewenemisi biname bine, piiyepu modamoda
biname, cuta piiyepu cotre abiberäja biname. Teepi Setepano ne joomlisi, ecanisi mutre
biname bime opo gaabe me.
13 Teepi piba poto biname bine ebäcnemisi walya mene iicaname Setepano poto cidi me.
Pui cina jejemisi egä, "Ai biname te jääseblecäjemuge ai cudege iiwäreja mete poto cidi me
piiyepu Moose me cotre mene poto cidi me.
14 Cine ituge ätecija tabe jaji je egä Yeesu pui Nasareta ceweyame te ai iiwäreja mete ne
pagege iibyageca, piiyepu mime sasa mule lui Moose bau ca gyene, peei ne mara me pagege
wawena!"
15 Iyeta lui cina mutre biname tomi cabu adnatärenige, teepi ire jetwa-nanisi Setepano
ne, jepänisi egä teeme opo lui mename seemo pana ge.

7

Setepano me Mene

1 Iiwäreja babo biname te Setepano ne itemlige egä, "Nää, teeme mene toraca gyene
määme poto cidi me?"
2 Setepano jejemige egä, "Cäme babewale, binamewale, cäme mene nätecijeye! Ujarage
mime kaakesaare Abrahamo liba camuge Harana cewe me otni, Acejiyame lui jamy-
acu apaclyera cama ge, tabe teemämu aboclomtuji Abrahamo bau. Pui padare tabe
Mesopotamiya gawe cabu enajuji.
3 Acejiyame teebine jejige egä, 'Ebmalemi määme inglewale bine, piiyepu määme gawe-
cewe ne ebmali, nuuja gawe cabu me ädi, cane lui gawe ne pagege awaba määme tääpume.'
4 Siige, Abrahamo piba ebmaluji Kaladea gawe ne, äduji Harana cewe me lenajame. Liba
Abrahamo me babe budre äbituji, Acejiyame piba teebine jityepuji otnime ai Kanana gawe
cabu me, weene page luma inajininige.
5 Yepä, pui padare Acejiyame te yepä gawe matikolä lica ecäruji Abrahamo ne teemerage
gawe lenaja tääpume, yepä Acejiyame teebine mene jejuji gawe ceera teeme tääpume
piiyepu teeme kaakesaare tääpume ingwe ca. Yoo, pui padare Acejiyame liba peei mene
jejuji, Abrahamo bägrä cäco enajuji.
6 Age Acejiyame me mene teeme bau me: 'Määme ingwe kaakesaare cina cirege otni
mage cudecewe me nuuja biname bime gawe cabu lenajame, puma mäpurage daremu cäco
kaakesea cirege wawena. Teeme ireclota mäpu cirege fooa hanred kämäge cama.
7 Yepä, pui gawe biname lui bime tääpume teepi mäpurage kaakesea cire jaawenepesi,
cane teebibine teeme mäpu daremu cirege ceera. Ingwe ca määme kaakesaare cirege
äsecrera peei gawecewe cabu ca. Teepi cäme bau piba cirege awejena airage gawe cabu.'
8 Siige liba peei mene apiruji, Acejiyame piba Abrahamo ne jejuji teeme cewecu acitame
teeme tääpe matikolä iirputa ca. Peei cewecu ca Abrahamo te Acejiyame me jajeji mene
ecatuji teeme tääpume teeme biname me äbitame. Pui name pi Abrahamo, Isacako te liba
aplimluji, teeme tääpe matikolä jiirputuji seben bimu teeme aplimla ingwe ca; piiyepu
ingwerage Isacako teeme bägrä Yakobu me tääpe matikolä cuta jiirputuji. Yakobu me
padare liba, tabe cuta teeme twelb imäbägrä bime tääpe matimati cuta jiirpeclimuji pui
cewecu acitame. Pui twelb imäbägrä cina kaakesaare me äbitinininujisi mime twelb ingle
lenajame.

9 Pui bägrä cina claabemete jepänujisi Yoosepa ne lui teeme yepä ge, siige teebine
aletname ecanujisi daremu cäco kaakesea wawename Aikupito gawe cabu je. Yepä,
Acejiyame puga ge ten cama,
10 teebine cängena isatuji iyeta teeme peei mäpu cabu ca. Yoosepa liba jeclajutuji Aikupito
gawe Mopeyame Parao me opo gaabe je, Acejiyame te Parao ne ngenecu miiji jewenuji
Yoosepa tääpume, piiyepu Yoosepa ne babo umle ecäruji. Parao piba Yoosepa ne ecituji
Aikupito gawe piiyepu iyeta Parao me mete bine ire atwime.
11 Gane padare piba täduji Aikupito piiyepu Kanana gawe cabu iyeta; biname cina mage
loolo me cewe icrajuji. Mime kaakesaare licarage nuuja deedei bine jepänemujisi.
12 Peei name pi Yakobu liba itecijuji egä deedei puga ge Aikupito je, tabe teeme bägräwale,
lui gemi mime kaakesaare, teebibine jityepemuji teeme niinäce gaabe me piiyeme.
13 Ingwe ca teepi liba cääri äcnäruji, Yoosepa teeme naniganewale bime bau aboclomtuji.
Parao pui padare cabu umle äbituji Yoosepa me ingle biname poto cidi me.
14 Yoosepa piba mene jityepuji teeme babe Yakobu te otnime teeme inglewale cama
Aikupito me. Teepi iyeta lui sebenti faib biname ge.
15 Puma cita ca Yakobu äduji Aikupito me. Tabe puga ge budre, cuta teeme bägrä iyeta
budre puga ge.
16 Ingwe ca teeme kaakesaare cina pui saarewale bime budrekaake ewademujisi
Kanana gawe cabu me cewe ngii Sekem me, puga kaake bine gape jerbemujisi, lui
gapecewe ne Abrahamo te rarekaake ca itu jeletnuji Hamora biname bime bau ca."
17 Setepano mene jiicemige egä, "Acejiyame me padare liba mameta ge atyaramta teeme
jajeji mene toraca me äbitame, lui mene Abrahamo ne itu jejuji, mime biname cina piba
Aikupito gawe cabu bucurage itu ablinujisi.
18 Pui padare cabu kirece mope biname te gije abacituji Aikupito gawe ne ire atwime;
tabe umle lica ge Yoosepa poto cidi me.
19 Pui mopeyame piiyepu teeme biname cina mime biname bine engletnäjemujisi, mime
kaakesaare bime ireclota mäpu me jewenemujisi. Teepi teebibine giri jicranemujisi teeme
engäbägrä bine puutucu abmalame budre äbitame.
20 Siige, Moose pui padare cabu aplimluji; tabe jamyacu bägrä ge. Nesae mabye teeme
mage babe cina teebine mete cabu ire jetwujäsi.
21 Moose ne liba nuuja puupu cabu me imlitäsi, pui Parao me ngulebägrä te teebine
esicrutuji, joomluji teeme bägrä tääpume.
22 Aikupito umleumle biname cina Moose ne ebiberäjujisi. Tabe babo me äbituji teeme
mene piiyepu teeme waweneca cabu.
23 Moose liba footi kämäge joomluji, tabe ngene jotwananuji teeme Israela binamewale
bine ädärame.
24 Tabe jepänuji Aikupito biname te yepä Israela biname ne egluji. Moose pui ne itityäruji,
Aikupitoyame ne daremu jewecnistuji, budre tama egluji, siige.
25 Moose apu jengenuji egä teemerage Israela biname cina umle ge egä Acejiyame te
teebine pa jaajepi teebibine äsecrerame teeme mäpu ireclota cabu ca, yepä Israela biname
umle lica ge peei poto cidi me.
26 Nuuja bimu tabe jääpänuji neeneni Israela biname arngi cabu jage. Moose singi
teeme claabe ne agawame, jaajuji egä, 'Siige, weene yepä biname gegi. Weene ngenome
weemämu arngeniye?'
27 Yepä, lui te nuuja ne egluji, tabe Moose ne iyeblingäjuji, teebine itemluji egä, 'Meebine
laati te bii naajige cime ire atwi biname piiyepu ablaweja biname äbitame?
28 Wää, maane singi cebine agli mäte, maane lipu birice Aikupito biname yepä ne
seglumete?'
29 Siige, Moose liba peei mene itecijuji, tabe Aikupito gawe cabu ca äyeblingtuji cudecewe
me, siige Midiyan gawe cabu gije abacituji lenajame. Puga teeme coga te neeneni imäbägrä
bine aaplimluji."

Setepano cerämu cuta jiicemige egä,
30 "Footi kämäge liba apirininujisi, Moose piba Sinai podo wajwa je daapo taatu gawe
cabu enajuji, siige Acejiyame me mename seemo te teeme bau taboclomtuji. Uli te puga
ayige, pui wädräji cabu peei mename seemo ne jepänuji.
31 Moose cälu te jituji peei uli ne liba jepänuji ayi je, äduji mameta me cängena ireme. Tabe
piba Acejiyame me tagepogogo itecijuji egä,
32 'Cane Acejiyame säne, lui ne määme kaakesaare Abrahamo, Isacako, piiyepu Yakobu
yaawejänusi.' Moose me tääpe te wälu name pi jeclonuji, tabe wälu ge ireme.
33 Acejiyame teebine jejuji, 'Määme ernge gwidape yiirecimi, ingle maane aclajuteji gäte
cude puupu cabu.

34 Yoo, cane jääpänemune cäme biname bime ireclota Aikupito je lui mage mäpurage ge.
Cane teeme mäpu cabu cewe oocanena nätecijanuge; cane bii täinine teebibine mäpu cabu
ca äsecrerame. Ayo, cane meebine Aikupito me pa näätyepene.'
35 Siige, Moose peese Israela biname cina lui ne itu jigyujisi, teebine jejujisi egä, 'Laati
te meebine naajige cibibine ire atwime piiyepu ablawejame?' Yepä, Moose peese nyene
lui ne Acejiyame te itu tityepuji Israela biname bine ire atwime piiyepu teebibine teeme
mäpu ireclota cabu ca äsecrerame. Pui mename seemo lui te ayeji uli cabu taboclomtuji, tabe
Moose ne itityäruji.
36 Moose peese nyene lui te biname bine ewademuji Aikupito gawe cabu ca. Footi kämäge
cama tabe ciitaca gwidape bine jewenanemuji Aikupito ngalebora piiyepu Uududi Malu
gome piiyepu pui daapo taatu cewe cabu.
37 Moose peese nyene lui te Israela biname bine jejemuji egä, 'Acejiyame nuuja mename
biname ne cire tääty epepi, tabe cebine liiyepu itu nätyepuji. Tabe weeme cabu ca yepä
cirege.'
38 Siige, Moose peese nyene lui puga ge Israela biname cama pui daapo taatu cewe
cabu je. Tabe puga ge mime sasa kaakesaare cama piiyepu pui mename seemo cama,
lui teebine mene jejuji Sinai Podo cabu je. Tabe puga sewademuji Acejiyame miji ireclota
mene mibibine jajanename.
39 Yepä, mime kaakesaare cina äbwäricninujisi teeme mene ätecijame, siige Moose ne
jigyujisi. Teepi singi ge cuta Aikupito me äcnärame.
40 Peei name pi teepi Moose me naane Aarona ne jejujisi egä, 'Mime uuje bine jewenemi
mime niinäce gaabe otnime. Mine nuuja umle lica gemi ngena te itu täbitumi Moose
tääpume podo cabu je, lui te mibibine Aikupito gawe cabu ca niwadipi.'
41 Teepi puma cita ca uuje ne jewenujisi awejename, teeme opo lui kau plongo pana ge.
Teepi peei ne yiiwäräjujisi, babo deedei jewenujisi, lui teeme ime ca wawenäneji gwidape
ge.
42 Peei name pi Acejiyame te kaake ca icelyäremuji teebibine, ire ta jicranemuji teeme
peei singi gaabe cabu otnime dume piiyepu wale bine iiwärejame. Mene pisi nyene
Oogäräneji Mene cabu Acejiyame me mename biname bime bau ca egä,
'Israela biname, peei lui cäme tääpume lica gyene
weene lui footi kämäge cabu cibucibu gwidape yaaglecimuye, yiiwäräjemuye pui daapo
taatu cewe cabu je.
43 Yepä, Moloko uuje tääpume weene cäbletääpe ca mete ne erangujiye, pui ne ecanujiye,
cuta piiyepu weeme uuje Rapana, teeme ämyeji wale ne ecanujiye.
Teepi lui ime ca wawenäneji gwidape ge iiwäreja tääpume.
Cane peei name pi weebibine cudecewe me cirege ätyepa Babloniya nuuja poto me.'
44 Siige, mime kaakesaare bime iiwäreja mete puga ge pui daapo taatu cewe cabu je. Peei
watata rarangäneji mete lui cäbletääpe ca wawenäneji ge. Peei lui Acejiyame me mete ge
biname cama lenajame. Teepi peei ne cängena jewenujisi epu pana Acejiyame te Moose
bau me lipu eboclomtuji mene taatu ca mete raranga tääpume.
45 Ingwe ca teepi peei mete teeme bägrä bine ecäremujisi. Teeme bägrä cina pui mete ne
piba ecanujisi ten cama, teepi liba Yosuwa cama ecluji ai Kanana gawe bine waadename,
Acejiyame te teeme niinäce gaabe ca liba iyecräjemuji maramara biname bine. Pui mete te
ten cama enajuji ngälu Daawida me padare.
46 Yoo, Acejiyame ngenecu miiji ge Daawida tääpume. Tabe Acejiyame ne itemluji tabe te
meterage wawename Acejiyame tääpume, lui ne iyeta mine Yakobu me kaakesaare cina
yaawejanusi.
47 Yepä, Daawida me bägrä Solomona te peei mete ne eranganuji.
48 Yepä, Caburage Acejiyame tabe lica yaanajuge mete cabu lui ne biname cina
yaarangusi, teeme mename biname te lipu jiicuji egä,
49 'Yageyame te jiicenige: cäme puupu gyene cabucewe je,
cane biname bine puma cita ca ire pa taatwemepene.
Gawecewe lui cäme ernge acita puupu gyene.
Lipu mete ne weene singi cäme tääpume rarangame?
Lese nyene puupu cäme lenajame?
50 Cije cane iyeta gwidape cämämu lica jewenemujine?' "
51 Siige, puma cita ca Setepano cuta jejemige egä, "Weene ätrunga cäco gemi. Weene
ngene atwana Acejiyame bau lica gemi. Weene Acejiyame me mene ätecija cäco gemi.
Weeme sasa kaakesaare liiyepu weene pepu gemi. Teepi lipu singi lica Aceji Seemo ne
ätecijame, weene cuta piiyepu.
52 Wää, nuuja mename biname puga ge weeme kaakesaare cina lui ne niiya lica
jaawenusi? Eewe, teepi niiya jaawenemusi iyeta mename biname bine! Teepi Acejiyame

me mename biname bine budre me jaawenemusi lui cina mene jeitnäjujisi teeme Conocäco
Kaakeseayame Yeesu me otni poto cidi me. Siige, ai padare weene walya mule ca teebine
budre me itu yaaglepeye.
53 Weene peete nemi lui cina Acejiyame me cotre mene ewademujiye, mename seemo
cina lui cotre weebibine icärininujisi, yepä weene lica peei cotre bine jaawenemuye!"

Biname cina Setepano ne Kula ca Jibyecrisi

54 Siige, pui mutre biname cina liba Setepano me mene itecijemige, teepi claabemete
jepänisi, giricu bine etebecmisi teeme claabe name pi.
55 Yepä, Aceji Seemo Setepano me trupa cabu baborage ge. Setepano cabu me ire
acitige, Acejiyame me jamyacu apaclyera ne jepänige piiyepu Yeesu ne jepänige aclajuteji
ge Acejiyame me camu poto ca.
56 Tabe jiicige, "Ire cabu me! Cane jepänenine dume äpäcuteji ge piiyepu teebine, lui
Acejiyame bau ca täduji biname me äbituji, tabe aclajuteji ge Acejiyame me camu poto ime
je!"
57 Baborage ala cama pui mutre biname cina teeme tablame bine ime ca ermemisi, piba
taatu Setepano bau me tuuwametnige,
58 teebine babo cewe cabu ca wata iyeblingtisi, kula ca jibyecrisi. Teepi teeme acwabeja
cäbletääpe ebmalemisi yepä mamye biname gome je, teeme ngii Saulo.
59 Teepi Setepano ne jäje jibyecranisi, siige tabe mime Yageyame ne jejige egä, "Yageyame
Yeesu, nacati cäme seemo!"
60 Tabe kokorare ca ääpednutige, piba babo tage ca jejige egä, "Yageyame, gone ngene
taapecnute teeme poto cidi me ai niiya mule ne." Tabe ai mene jiicige, siige budre äbitige.

8

1 Yoo, Saulo singi ge Setepano me budre tääpume.

Saulo te Ätrunga Biname bine Mage Niiya Jaawenanemuge

Puirage bimu cabu poto biname cina gije abacitinisi ätrunga ingle biname bime ireclota
mäpurage wawename Yerusalema je. Teepi iyeta ätrunga biname bine iyecräjemisi, siige
teepi uucratni-ge cewe maramara me Yuudea piiyepu Samariya probins ngalebora me.
Ätyepäneji biname taatu icrajige Yerusalema je.
2 Poto cängena ätrunga biname cina Setepano ne gape me ecitisi, mage ele ewäyisi.
3 Yepä, Saulo gije abacitige ätrunga biname bine äyeblengame. Tabe mete yepäyepä
ngalebora abacitanige, ätrunga biname bine sisecreräjemige, siige magebi rooriye bine
icranemige krokeciiye mete bora me.

Samariya Cewe cabu ta Miiji Mene Jaajananemusi

4 Lui ätrunga biname bine iyecräjemisi, teepi otninisi cewe gaabegabe ta, Miiji Mene iyeta
poto ta jejananemisi.
5 Pilipo ädige babo cewe Samariya me, puga biname bine umle jewenemige Keriso poto
cidi me, lui te biname bine niiya cabu ca yääsecräremuge.
6 Bucurage biname tomitomi cabu teepi cängena itecijemige Pilipo ngena mene jejananemige. Teepi iyeta teeme mene jitecijanisi, piiyepu ciitaca mule bine jepänemisi, tabe lui bine
jewenemige.
7 Niiya cable cina mage ala cama äsinisi bucurage biname cabu ca; piiyepu biname
lui bime ime ernge apineca cäco ge, piiyepu biname lui eepanepana otni, teepi miiji me
äbitininisi.
8 Yoo, peei name pi baborage gege puga ge Samariya cewe cabu je.
9 Pui babo cewe cabu yepä biname ngii Simona te enajige. Mage padare cama tabe
Samariya biname bine cälu te ätime jaawenemuge teeme piiseba mule ca. Tabe jiicemige
egä tabe babo biname ge.
10 Iyeta biname pui babo cewe Samariya cabu, matimati cabu ca ngälu modamoda me,
teepi teeme mene jäätecijusi, jiicusi egä, "Tabe peese nyene biname lui Acejiyame me kokre
cama gyene, lui ne yaainusi Babo Kokreyame ca."
11 Lecaleca padare cama teeme piiseba mule name pi biname cina mutäcäco läbitininusi,
peei name pi teeme mene jäätecijanusi.
12 Yepä, teepi liba Pilipo me mene jitecijisi, Miiji Mene Acejiyame te biname bine
waadena poto cidi me piiyepu Yeesu Keriso poto cidi me, teepi piba niiye ca äciseja ne
ecatisi, rooriye magebi iyeta.
13 Simona cuta peei mene liba itecijige, teebine cuta niiye ca jicisäjisi Yeesu me ngii
cabu. Peei ingwe gaabe ca, tabe Pilipo me mameta je enajige, piba cälu te jitige kokre

mule gwidape piiyepu ciitaca mule bine liba jepänemige, Pilipo lui bine jaawenemuge Aceji
Seemo me kokre ca.
14 Yerusalema cabu lui ätyepäneji biname cina liba itecijemige egä Samariya biname cina
itu yaacatepesi Acejiyame me mene ne, siige teepi piba Peteru Yoane naabibine jäätyepisi
teeme bau me.
15 Teepi liba atyaramtäsi, Acejiyame ne puma ewejenäsi pui ätrunga biname bime tääpume
egä Aceji Seemo te pa labacitanege teeme yepäyepä trupa cabu me,
16 ingle naace popi Aceji Seemo te camuge abacitana teeme nuuja biname cabu, yepä
teepi niiye ca äciseja taatu itu yaacatepesi mime Yageyame Yeesu me ngii cabu.
17 Puma cita ca Peteru naabi Yoane ime icranemäsi teeme papa cabu, siige Aceji Seemo
te piba teeme yepäyepä trupa cabu abacitanige.
18 Simona liba jepänige egä Aceji Seemo te ätrunga biname bime trupa cabu babacitanige,
ätyepäneji biname cina liba ime icranemäsi teeme papa cabu, tabe piba singi rarekaake
ceerame Peteru Yoane naabibine,
19 jaajige teebibine egä, “Cuta cebine näcäreye peei kokre, egä cane lui biname cabu cäme
ime laacitune, Aceji Seemo te piba labacituge teeme cabu me.”
20 Yepä, Peteru teebine jejige egä, “Maane äte, määme rarekaake cama ädi ngälu cäco niiya
puupu me, ingle naace popi maane ngene bii jotwanite Acejiyame me owecu gwidape ne
aletname rarekaake ca!
21 Maane äblicäco gäte cine cama gigri kaakesea wawename, ingle määme ngene atwana
conocono gyene Acejiyame me opo gaabe.
22 Ebmali page ai niiya mule ne, Acejiyame ne ewejani määme niiya ngene atwanena
poto cidi me. Tabe pama meebine kälyä pa naawenege.
23 Cane nääpänenine egä maane niiya claabe gäte cime kokre poto cidi me. Määme niiya
mule te meebine bii noomlige.”
24 Puma cita ca Simona te Peteru Yoane naabibine jaajige egä, “Owecu, weene Yageyame
ne ewejaneye cäme tääpume egä nuuja peei niiya gwidape te, weene lui poto cidi me bii
najiye, lica pagege äbita cäme tääpume.”
25 Siige, Peteru naabi Yoane Yeesu me ireclota poto cidi me liba jiicemäsi, piiyepu
Yageyame me mene liba jejananemäsi, teepi peei ingwe ca acnenutäsi Yerusalema me. Cuta
gaabe cabu liba aaclige, Miiji Mene jejananemäsi Samariya gawe biname yepäyepä cewe
cabu ta.

Pilipo Miiji Mene Jejige Yepä Etiyopiya Gawe Biname ne

26 Acejiyame me mename seemo te Pilipo ne jejige, “Maane amacnepi, uule poto me
ädi, ngälu gaabe cabu atyaramtepi, lui gaabe gyene Yerusalema ca Gaasa me.” Yoo, ai taje
biname lica waatnetnäjinusi peei gaabe cabu.
27-28 Siige, Pilipo amacetnäjige, abyemärige. Yepä Etiyopiya gawe ngii biname puga ge
gaabe cabu teeme cewe otnime. Tabe lui rarekaake ire atwi mope biname ge magebi
tääpume lui te Etiyopiya gawe ne ire jaatwuge. Tabe itu lädepi Yerusalema me Acejiyame ne
iiwärejame; tabe tacne-nutenige cewe me teeme älädnalädna gwidape cabu. Gaabegabe liba
tädige, tabe Oogäräneji Mene bine secnemige, Acejiyame me menameyame Isaya lui bine
soogäruji.
29 Aceji Seemo te Pilipo ne jejige egä, “Ädi älädnalädna gwidape gome me.”
30 Puma cita ca Pilipo uuwamige Etiyopiya biname mameta me, teebine jitecijige Isaya
me Oogäräneji Mene acnema cabu. Tabe teebine itemlige egä, “Nää, iyeta umle gäte ai mene
lui ecnenenemite maane?”
31 Etiyopiya biname te jejige egä, “Cane lipu umle äbita; nuuja biname liba lica pisi nyene
cebine abiberäjame?” Tabe piba Pilipo ne jejige, “Tacenuti älädnalädna gwidape cabu, cäme
gome adna-ti!”
32 Age peei neeneni Oogäräneji Mene pargi Yeesu poto cidi me tabe lui bine aacnenige:
‘Tabe epu maamoi pana, aglime lui ne ecanisi.
Tabe maamoi plongo pana, lui te bojäcu yaanajuge teeme ngäli liba jaaclanimusi.
Tabe nuuja mene lica.
33 Teepi ajiri me jewenisi teebine, yepä äwärimta biname lica ge teeme tääpume.
Nuuja biname te äblicäco mene iicana teeme ingwe kaakesaare poto cidi me,
ingle naace popi teeme ireclota ai gawecewe cabu ngälu bii joomlige.”
34 Siige, pui biname te Pilipo ne jejige, “Cebine naji, laati ne peei mename biname te
jeitnenige? Teeme tääpume aitnäjenige, coo nuuja biname ne jeitnäjenige?”
35 Pilipo piba gije abacitige mene me. Tabe jegednige peeirage mene pargi cabu ca, piba
teebine jejanige Miiji Mene Yeesu poto cidi me.

36 Teepi liba gaabe cabu aaclige, niiye gome atyaramtäsi, piba pui biname te jejige egä,
“Agesa niiye. Nää, maane lipu gäte cebine niiye ca äcisejame Yeesu me ngii cabu?”
37 Pilipo te jejige teebine egä, “Yoo, cane miiji gäne meebine niiye ca äcisejame määme
ngenecu bora liba ätrunga pisi nyene.” Tabe jejige egä, “Yoo, cane jitrungenine egä Yeesu
Keriso lui Acejiyame me bägrä gyene.”
38 Pui biname liba mene jejige teeme kaakeseayame te älädnalädna gwidape iibaname,
piba Pilipo piiyepu Etiyopiya biname niiye cabu me äglenutäsi, siige Pilipo piba Yeesu me
ngii cabu jicisäjige teebine.
39 Teepi liba tarpatäsi niiye cabu ca, mime Yageyame me Seemo te Pilipo ne ecatige. Pui
biname te teebine ingwe ca lica jepänige; yepä, gege cama teeme gaabe cabu ädige.
40 Pilipo piba jepänige egä tabe lui babo cewe ngii Asotus cabu jage. Puma cita ca tabe
ädige, iyeta cewe cabu ta Miiji Mene jejanemige, ngälu siige Kesarea cewe me atyaramtige.

9

Saulo Ätrunga Biname me Äbitige

1 Peei padare cabu Saulo te biname bine drämä ca jewenemige egä tabe singi Yageyame
me ätrunga biname bine budre me aglecame. Tabe iiwäreja mope biname bau me ädige,
2 teebine itemlige peba ceerame egä tabe peei peba cama miiji gyene Israela biname
bime abasecretna mete yepäyepä cabu me abacitaname, lui cina babo cewe Damaseko
ngalebora jage. Saulo singi ge peei peba bine naace tääpume päpäname, egä tabe liba
biname bine jääpänemuge lui cina Yageyame me gaabe cabu waatninusi, magebi piiyepu
rooriye, siige peei peba te conocäco yääcäruge oomlemame, Yerusalema me waadename.
3 Saulo liba babo cewe Damaseko mameta atyaramtige, piba taatu apaclyera te carbe
cabu ca teebine tuungepmalige.
4 Tabe itramige gawe cabu me, tagepogogo piba itecijige egä, “Saulo, Saulo, maane
ngenome cebine niiya nawenanenite?”
5 “Babo Biname, baa maane laasi näte?”
“Cane Yeesu säne, maane lui ne niiya nawenenite.
6 Abujängti, ädi babo cewe me, cane puma mene pa naajene maane ngena wawename.”
7 Saulo cama lui biname cina eclige, teepi imyemutemige mene cäco. Teepi tagepogogo
itecijemige, yepä nuuja biname ne lica jepänisi.
8 Siige, Saulo gawe cabu ca abujängtige, irecu aasatige, yepä äblicäco ge päpäna gwidape
bine. Teepi peei name pi teeme ime joomlisi, eweclujisi, Damaseko cewe me ecanisi.
9 Nesae bimu ngalebora tabe äblicäco ge päpäna. Pui padare cabu tabe deedei piiyepu
niiye cäco enajige.
10 Puga ge Damaseko cewe je yepä ätrunga biname ngii Ananiya. Yageyame teebine
wama pana jejige egä, “Ananiya!”
Tabe jejige, “Yageyame, cane age säne.”
11 Yageyame piba teebine jejige egä, “Abujängti, ädi yepä gaabe cabu me, pui gaabe ngii
Conocäco ge. Puma Yuuda me mete cabu je maane itemlepi yepä Taasu cewe biname
tääpume, teeme ngii Saulo. Tabe irecu ätumutenige.
12 Tabe Saulo te wama pana yepä biname ne bii jepänige, ngii Ananiya, teeme mete me
lui te tabacitige, ime aacitige teeme papa cabu, piba tabe cääri irecu aasatige.”
13 Ananiya jejige, “Eewe, Yageyame! Bucurage biname cebine itu najanepesi ai biname
poto cidi me, tabe lipu baborage niiya jaawenemuge määme biname bine Yerusalema
ngalebora je.
14 Tabe peba cama Damaseko me tädumi, cuta peei peba cabu conocäco pisi nyene
modamoda iiwäreja biname bime bau ca iyeta biname bine oomläjecame Acejiyame me ngii
lui cina yaawejanusi.”
15 Puma cita ca Yageyame te jejige, “Maane äte, teeme bau me ädi, ingle naace popi cane
teebine itu jaajepene käme kaakesea wawename, käme ngii aitnejame nuuja gawe biname
bime bau me, piiyepu maramara gawecewe mope biname bime bau me, cuta piiyepu
Israela biname bime bau me.
16 Cane cämämu teebine pa jaawabepene iyeta mäpu tabe lui pagege päpäna cämiji pi.”
17 Siige, Ananiya ädige, pui mete me abacitige, piba ime aacitige Saulo me papa cabu.
Tabe jejige egä, “Käme biname Saulo, Yageyame Yeesu lui määme bau me taboclomtumi
gaabe cabu maane liba aima tädumete, tabe te cebine bii nätyepige, ingle naace tääpume
maane cääri päpäname piiyepu Aceji Seemo te määme trupa cabu abacitame.”
18 Piba taatu cibu idre pana gwidape cina taatramige Saulo me irecu cabu ca. Tabe piba
irecu aasatige ireme. Tabe abujängtige; piba Ananiya teebine niiye ca jicisäjige Yeesu me
ngii cabu.

19 Tabe liba deedei äbitige, teeme kokre te cääri piba tacnenutige.

Saulo te Miiji Mene Jejananemige poto Damaseko Abasecretna Mete cabu je

Nesae bimu cama Saulo ätrunga biname cama enajige Damaseko cewe je.
20 Tabe conocäco ädige poto abasecretna mete me, gije abacitige mene jajanename egä
Yeesu lui Acejiyame me Bägrä gyene.
21 Iyeta lui cina itecijemige, cälu te jitemige, teemeteme ätemläjinisi egä, "Baa, agesa tabe
lui te Yerusalema je pui biname bine yaaglecimuge lui cina Yeesu me ngii yaawejanusi?
Tabe pama aima tädumi, ingle naace popi tabe singi ätrunga biname bine oomläjecame
modamoda iiwäreja biname bime bau waadename!"
22 Yepä, Saulo me mene kokrerage äbitige. Tabe toraca conocäco Yeesu ne jewabudnitige,
jejemige egä, "Tabe peese nyene lui ne Israela biname cina jewagrijanisi teebibine niiya
cabu ca äsecrerame." Siige, Damaseko cewe je lui Israela biname, teepi äblicäco ge teeme
mene awecnista.
23 Bucurage bimu ingwe ca, poto Israela biname cina abasecre-tnige, mene jitranisi Saulo
ne aglime.
24 Yepä, nuuja biname te teebine jejige teepi ngena mene jitranisi. Ciiye bimu teepi cewe
grana gome ire jetwisi teebine aglime.
25 Yepä, ciiye cabu Saulo me binamewale cina teebine ecanisi cewe kula caale gome me.
Puma cita ca teebine baborage diiba ngalebora isinglantisi, kula gaga cabu ca iyinisi gawe
me.

Saulo Yerusalema Ngalebora je

26 Saulo piba Yerusalema me ädige. Tabe singi ätrunga biname cama alenglecäjame, yepä
teepi Saulo me mene lica jecatisi egä tabe lui toraca ätrungayame gyene. Teepi iyeta wälu ge
teeme tääpume.
27 Puma cita ca Banaba teebine itityärige, ecanige ätyepäneji biname bime bau me.
Banaba teebibine jejananemige Saulo lipu mime Yageyame ne itu jääpänepi Damaseko
gaabe cabu, piiyepu Yageyame te ngena mene itu jaajepi teebine. Tabe cuta piiyepu
jeitnige Saulo te mene Yeesu me ngii cabu lipu wälu cäco jaajananemepi Damaseko cewe
cabu je.
28 Saulo peei name pi ten cama enajige piiyepu Yerusalema ngalebora ta otnetnäjige.
Tabe mene wälu cäco jiicemige mime Yageyame me ngii cabu.
29 Puga ge Israela biname lui Griik mene ca jiicemusi. Tabe ten cama mene jiicemige,
teebibine jiseblecäjemige, yepä teepi singi ge teebine aglime.
30 Ätrunga biname liba umle äbitininisi ai poto cidi me, teepi Saulo ne ecanisi Kesarea malu
cewe me, puma cita ca teebine jityepisi Taasu cewe me.
31 Siige, piba iyeta ätrunga ingle biname cina Yuudea, Galilaya, piiyepu Samariya gawe
cabu poode jepänanisi. Teepi kokre äbitininisi, piiyepu bucurage me äbitininisi Aceji Seemo
me ätityera name pi, piiyepu Yageyame me opo gaabe je teepi cängenarage icrajige.

Peteru Ädige Cewe Neeneni Luuda piiyepu Yoopa me

32 Peteru iyeta cewe ta otnetnäjige. Nuuja taje tabe ädige Luuda me, Acejiyame me
biname bine puma engräjemige.
33 Puga tabe biname ne jepänige ngii Aenea lui me ime ernge apineca cäco ge. Eit kämäge
ngalebora tabe äblicäco ge teeme ute puupu cabu ca arpinenta.
34 Peteru teebine jejige egä, "Aenea, Yeesu Keriso te meebine miiji naawenenige.
Arpinanti, määme ute gwidape emacetnäjemi!" Siige, Aenea piba taatu arpinantige.
35 Iyeta biname cina lui Luuda piiyepu Sarona cewe ngalebora icrajige, Aenea ne jepänisi.
Teepi piba mime Yageyame bau tatatrongäraninisi.
36 Puga ge Yoopa cewe cabu yepä magebi ngii Tabita lui ätrunga biname gwene. Yoo,
teeme Griik ngii lui Dooka, peei me aboclomta lui diiya. Iyeta padare tabe miijimiji
kaakesea jaawenemuge, owecumete biname bine yäätityäremuge.
37 Peei padare cabu teebine pita te jwoomlige, siige budre äbitige. Teepi teeme bu-
drekaake ne jucisäjisi, cabu je lui mete puupu, pui cabu ocitisi.
38 Yoopa cewe cudecewe lica ge Luuda cewe ca. Peei name pi Yoopa je ätrunga biname liba
umle äbitininisi egä Peteru lui Luuda cewe cabu jage, teepi neeneni biname bine jäätyepisi
teeme bau me mene cama egä, "Owecu, wata tädepi cime bau me."
39 Siige, Peteru piba amacetnäjige, ten cama ädige. Tabe liba Yoopa me atyaramtige,
teepi ecanisi pui cabu puupu me. Iyeta cuublacubla cina teebine jowaclomtisi, ele jolwisi,
maramara asigreräja gwidape Peteru ne piba jewabäjisi, Dooka lui bine itu yaaterutäjemepi
tabe liba ireclota ge.

40 Siige, Peteru iyeta biname bine iyeblengemige peei puupu cabu ca, kokorare ca piba
äpednu-tige Acejiyame bau irecu ätumutame. Puma cita ca tabe atatrongtige budrekaake bau
me, jojige teebine egä, "Tabita, arpinanti!" Tabe irecu aasatige, Peteru ne liba jepänige, piba
adnatige.
41 Peteru teebine ime ca jwoomlige, owejängtige. Tabe piba tesoglecemige ätrunga biname
bine cuta cuublacubla bine iyeta, teebibine jewabemige egä Tabita ireclota gwene.
42 Iyeta Yoopa ngalebora biname cina itecijemige ai poto cidi me, siige bucurage biname
cina Yageyame ne jitrungisi.
43 Peteru poto bimu cama Yoopa je enajige, biname ngii Simona teeme mete cabu.
Simona me kaakesea lui cibu tääpe bine yaamacetnäjemuge maramara kaakesea tääpume.

10

Koroneliyo te Peteru ne Ala Tesoglige

1 Puga ge Kesarea cewe je yepä biname ngii Koroneliyo lui ge mope biname Rooma cubu
biname bime yepä sange tääpume. Pui sange ne yaainusi 'Italiya Sange' ca.
2 Tabe babo singi irecu ätumuta mule tääpume. Tabe piiyepu teeme ingle biname iyeta
Acejiyame ne yaawejanusi. Teeme ätityera baborage ge Israela owecumete biname bime
tääpume, piiyepu tabe jäje irecu lätumutanuge Acejiyame bau me.
3 Yoo, yepä mämlebimu me trii oklok poto cidi me, tabe wama pana pajecurage jepänige
mename seemo ne, lui tädige, teebine jejige egä, "Koroneliyo!"
4 Tabe pui mename seemo ne wäluwälu ire jetwige, piba jejige egä, "Yageyame, ngena
gyene?"
Mename seemo te jejige egä, "Acejiyame te ngenecu miiji gyene määme irecu ätumuta
tääpume piiyepu määme owecu mule tääpume. Tabe singi ge meebine miiji mene jajime.
5 Page Yoopa me määme biname bine jityepimi yepä biname ne ärngime teeme ngii
Simona Peteru.
6 Nuuja biname ngii Simona lui te cibu tääpe bine yaamacetnäjemuge, tabe teeme mete
cabu enajenige. Pui mete lui malu ligi jage."
7 Siige, mename seemo te liba peei mene teebine bii jejige, piba abyemärige. Puma cita ca
Koroneliyo ala taasoglicige teeme neeneni mete kaakesea biname bine piiyepu yepä cubu
biname ne, lui tage teeme miiji kaakeseayame, cuta lui te Acejiyame ne yaawejanuge.
8 Koroneliyo teebibine jääjänige ngena te bii bäbitige, siige piba Yoopa me jäätyepänige.

Peteru Babo Gwidape ne Wama pana Jepänige

9 Nuuja bimu teepi liba gaabe cabu jage Yoopa cewe mameta atyara, peei padare Peteru
piba jegelige mete toro cabu lui puupu cabu me irecu ätumutame. Bimu duusa mameta ge.
10 Peteru loolo me cewe te joomlige, tabe singi deedei tääpu mage. Deedei gädnäja trämä,
tabe wama pana jepänige,
11 dume te iitnige, puma cita ca yepä gwidape te gawe me täinige, lui babo daamledamle
cäbletääpe pana ge; teeme fooa mutre ca siyinisi gawe me.
12 Puga ge pui gwidape papa cabu maramara cibu piiyepu biicwale piiyepu glunubora
ele.
13 Piba tagepogogo te jejige teebine egä, "Peteru, arpinanti, eglecemi, erngäjemi!"
14 Yepä, Peteru jejige, "Eewe, Yageyame, cude gemi! Cane umle cäco gäne gwidape ärngäja
lui gemi cude cime tääpume, coo piiyepu lui gemi cibucibu lica."
15 Pui tagepogogo te cuta jejige, "Maane gone gwidape bine yaainemute cude ca,
Acejiyame lui bine cibu me itu jaawenemepi!"
16 Nesae gääbu liba pepu äbitige, peei cäbletääpe ne gwidape cama piba cabu me ewecnis-
tisi.
17 Peteru mage ngene jotwananige teeme wama pana mule me aboclomta poto cidi
me. Puirage padare lui biname bine Koroneliyo itu täätyepämi, teepi Simona me mete ne
jepänänisi, siige mete gaabe gome jaaclajutänige.
18 Teepi ala abayänisi, biname ne itemlänisi egä, "Pisi nyene, nää, biname ngii Simona
Peteru?"
19 Peteru te liba ngene jotwananenige peei wama pana mule me aboclomta poto cidi me,
Aceji Seemo te piba teebine jejige egä, "Ire! Nesae biname age tämi, meebine näärngenänisi.
20 Maane amacetnäji, äini, gone däägudägu läbitute ten cama otnime, ingle cane te bii
jäätyepänine teebibine."
21 Siige, Peteru äinige, pui biname bine jejemige, "Cane age säne weene lui biname ne
jirngeniye. Weene ngenome tujiye?"
22 Teepi jejänisi egä, "Cubu mope biname Koroneliyo te nityepämi. Tabe miijirage biname
gyene, lui te umle gyene Acejiyame ne awejena, piiyepu iyeta Israela biname ngenecu miiji

gemi teeme poto cidi me. Acejiyame me conocäco mename seemo te Koroneliyo ne tejumi
meebine asoglecame teeme mete me otnime, naace tääpume tabe määme mene ätecijame.”
23 Siige, Peteru pui biname bine mete me ääsinglentänige yepä ciiye cama ute me.

Peteru Atyaramtige Koroneliyo me Mete me

Nuuja bimu tabe amacetnäjige, siige ten cama ädige. Poto ätrunga biname Yoopa cewe
cabu ca ten cama eclige.
24 Yepä bimu ingwe ca, Peteru atyaramtige Kesarea cewe me, Koroneliyo luma teebine
jewagrijige. Koroneliyo cama puga ge teeme inglewale piiyepu poto binamewale, tabe lui
bine tesoglecemige.
25 Peteru liga mete me abacitige, Koroneliyo teeme bau ädige, kokorare ca teeme gome
äpednutige,
26 yepä, Peteru teebine ewejängtige, jejige egä, “Abujängti! Cane cuta biname gäne.”
27 Peteru Koroneliyo ne mene jejanige egäcäro teepi mete me abacitäsi. Tabe puma pui
biname bine jepänemige.
28 Tabe jejemige egä, “Weene umle gemi egä cime Israela biname bime cotre pisi nyene
egä, cine lica ädära coo abasuta nuuja gawe biname cama. Yepä, Acejiyame cebine
nabiberäjumi egä: ‘Gone nuuja biname ne jäägyuye, gone teebine cude me jaawenuye.’
29 Peei name pi maane liba cebine nasoglumete, cane tädine meebine ädärame, ngänu
gyene maane Israela biname lica gäte. Siige, cane page näätemlenine, maane cebine
ngenome nasoglumete?”
30 Koroneliyo jejige, “Nesae bimu liba bapirige, cane piba mämlebimu me trii oklok poto
cidi me, page liiyepu ge, cäme mete cabu irecu tätumutanumene. Piba taatu yepä biname te,
lui me cäbletääpe apaclyäreji cama ge, cäme opo gaabe teclajutumi,
31 najumi egä, ‘Koroneliyo, Acejiyame te määme irecu ätumuta mene bii bitecijige, cuta
nääpänige maane owecumete biname bine lipu yäätityäremute.
32 Maane Yoopa me määme biname bine jityepemepi, yepä biname ngii Simona Peteru
bau me. Tabe lui nuuja Simona me mete cabu jage, lui te cibu tääpe yaamacetnäjemuge.
Teeme mete lui malu ligi jage.’
33 Puma cita ca cane biname bine tityepemumene meebine lowejutame, siige baborage
eso maane lipu tädite. Page cine age temi Acejiyame me opo gaabe je, meebine naawagri-
jenisi maane cibibine umle wawename Yageyame te ngena mene naajumi jajime.”

Peteru me Mene

34 Siige, Peteru Koroneliyo naabibine mene jejemige egä, “Cane page umle bäbitine lipu
toraca gyene egä Acejiyame te yepä pana ire nitwenininige.
35 Tabe singi iyeta gawecewe biname bime tääpume, lui cina teeme ngii yaawejanusi
piiyepu miiji taatu mule bine jaawenemusi.
36 Weene umle gemi Acejiyame lui mene Israela biname bime bau itu jityepuji egä poode
pisi nyene Acejiyame cama Yeesu Keriso name pi. Tabe Yageyame gyene iyeta biname
bime tääpume.
37 Weene umle gemi ngena itu äbituji Galilaya je piiyepu iyeta poto Israela gawe cabu ta
pui padare ingwe gaabe ca, Yoane liba mene jejemuji niiye ca äciseja poto cidi me.
38 Weene umle gemi Yeesu Nasareta ceweyame poto cidi me, Acejiyame te lipu teeme
cabu Aceji Seemo ne ecituji cuta kokre ne ecituji. Yeesu iyeta poto ta waatnetnäjuge,
miijimiji mule jaawenemuge, piiyepu iyeta biname bine miiji me jaawenemuge lui cina
Satani me kokre cabu yaacrajuge, ingle Acejiyame lui ten cama ge.
39 Cine ire arbi biname gemi iyeta mule tääpume Yeesu lui bine itu jewenemuji Israela
biname bime gawe cabu cuta piiyepu Yerusalema ngalebora je. Teepi teebine budre me
jewenujisi baarge uli cabu äbyera ca.
40 Yepä, nesae bimu ingwe gaabe ca Acejiyame teebine budre cabu ca erpinantuji,
piiyepu cuta eboclomtuji,
41 lica iyeta biname bime bau me, yepä cime bau me. Cine ire arbi biname gemi, tabe lui
bine itu nijinuji ai kaakesea tääpume. Yeesu me budre piiyepu arpinenta ingwe ca cine ten
cama deedei erwäjujisi cuta piiyepu niiye enujisi.
42 Yeesu cibibine nijinuji biname bine Miiji Mene jajanename, piiyepu aitnejame egä
tabe peese nyene Acejiyame lui ne atrana biname me jewenuji ireclota biname piiyepu
budre biname bime tääpume.
43 Iyeta sasa mename biname cina mene jeitnujisi teeme poto cidi me, jiicemujisi egä
iyeta biname lui cina teebine jäätrungusi, Acejiyame teeme niiyaniya mule cabu ca kälyä
cire jaawenemepi Yeesu me kokre name pi.”

Aceji Seemo te Nuuja Gawe Biname bime Yepäyepä Trupa cabu Abacitanige

44 Peteru liba mene iicema cabu je, Aceji Seemo te abacitanige iyeta lui cina teeme mene
jitecijisi.
45 Israela ätrunga biname lui cina Peteru cama seclige Yoopa ca, teepi cälu te jitemige
Acejiyame liba teeme ätityerayame Aceji Seemo ne cuta nuuja gawe biname bime cabu
ecitanige.
46 Teepi teebibine jitecijemisi maramara tagepogogo ca iicema je piiyepu Acejiyame me
kokre ne awepyeräja je. Peteru piba jejemige egä,
47 "Aceji Seemo te ai biname bime cabu babacitige tabe uja lipu tabacitanuji mime cabu
me. Nää, miiji gyene nuuja biname te teebibine iibaname, teepi liba niiye ca äciseja ne
acatame Yeesu me ngii cabu?"
48 Tabe puma cita ca Koroneliyo naabibine jejemige Yeesu Keriso me ngii cabu niiye
ca äciseja acatame. Teepi pui kaake poto ca Peteru ne jejisi poto bimu cama ten cama
lenajame.

11

Peteru Mene ne Jeitnige Yerusalema Ätrunga Biname bime bau me

1 Yuudea gawe cabu ta ätyepäneji biname piiyepu iyeta ätrunga biname cina itecijemige
egä nuuja gawe biname cina Acejiyame me Miiji Mene ne itu secatumesi.
2 Peteru liba ädige Yerusalema me, puga ge poto ätrunga biname lui singi gemi nuuja gawe
biname cina Acejiyame me cewecu ne acatame, teeme tääpe matikolä iirputa ca Israela
biname pana äbitame. Teepi peei name pi Peteru ne jiyingäjisi egä,
3 "Maane lipulipu labacitepete nuuja gawe biname me mete cabu me, lui Israela biname
lica gyene piiyepu lui me tääpe ne lica ituge iirputa mime pana. Maane cuta piiyepu deedei
teta cama läbitepete? Maane peei lui mime cotre ne jaatropangtepete!"
4 Peei äingeja mene name pi Peteru teebibine jejananemige iyeta lui itu läbitepesi pui mule
me agedna cabu ca. Tabe apu jiicige egä:
5 "Yoo, cane liba Yoopa cewe cabu irecu lätumutepene, cane piba yepä gwidape ne wama
pana jääpänepene. Peei gwidape lui daamledamle cäbletääpe pana ge, teeme fooa mutre ca
säinepesi gawe me, siige cäme mameta me liibepi.
6 Cane piba ngalebora me cängena ire jaatwananepene. Puga cibu gwidape bine piiyepu
cibu cäco gwidape, biicwale, glunubora ele bine jääpänemepene.
7 Cane puma cita ca tagepogogo nätecijepi, cebine lui najepi egä, 'Peteru, arpinanti,
eglecemi, erngäjemi!'
8 Yepä, cane jaajepene, 'Eewe, Yageyame, cane umle cäco gäne nuuja cude cibu piiyepu
cibu cäco gwidape cäme tage cabu acita.'
9 Pui tagepogogo mene cabucewe ca piba neeneni me najepi, 'Gone yaainute cibu cäco
gwidape ca Acejiyame lui ne cibu me jaawenuge.'
10 Nesae gääbu pepu läbitepi, siige piba pui gwidape bine iyeta yaawecnemepi cabu me.
11 Puirage padare nesae biname lui bine cäme bau täätyepämepi Kesarea cewe cabu ca,
teepi mete me tatyaräpesi, cane lui mete cabu nanajepi.
12 Aceji Seemo te cebine najepi pui biname cama wata otnime. Siige, ai siks ätrunga
biname cina Yoopa ca cane cama yaaclepi Kesarea me. Puga cine iyeta Koroneliyo me mete
me yääbäcnepesi.
13 Koroneliyo piba cibibine nijipi tabe lipu mename seemo ne jääpänepi, teeme mete cabu
lui aclajuteji, jaajepi teebine egä, 'Maane biname bine jityepemepi Yoopa me yepä biname
ne arwojutame, teeme ngii Simona-Peteru.
14 Tabe meebine mene pa naajepi maane piiyepu määme inglewale lipulipu niiya mule
cabu ca äsecrerame.'
15 Siige, cane liba gije labacitepene mene me, Aceji Seemo te piba teeme yepäyepä trupa
cabu me labacitanepi, ai ätrunga mule agedna cabu je mime trupa cabu lipu abacitanuji.
16 Cane piba mime Yageyame me mene ngene jaapecnepene tabe lipu tiicuji egä, 'Yoane
lipu niiye yaacituge biname bime papa cabu niiye ca äciseja tääpume, Acejiyame te pepu
Aceji Seemo weeme trupa cabu pa yaacitanepi.'
17 Cäme tääpume pajecu gyene egä Acejiyame pui nuuja gawe biname bime trupa cabu
yepä pana Ätityerayame ne yaacitanepi tabe lui ne mime cabu itu ecitanuji, mine liba
Yageyame Yeesu Keriso ne niinäce jitrungujisi. Nää, cäme kokre pisi nyene Acejiyame ne
iibaname teeme Ätityerayame ne ceerame? Eewe, äblicäco!"
18 Siige, ätrunga biname cina Peteru me mene liba jitecijisi, teepi pui äingeja mule ne piba
ebmalisi, Acejiyame me ngii ewepäntisi, jiicisi egä, "Acejiyame padare cuta yääcäremepi
nuuja gawe biname bine atatrongärame teeme niiyaniya mule cabu ca toraca ireclota ne
päpäname lui ngälu cäco gyene."

Mene Antiyoka Ätrunga Ingle Biname bime poto cidi me

19 Ätrunga biname cina Yerusalema cabu ca uucratnuji maramara gawe cabu me, teeme mäpu ireclota name pi Setepano me budre ingwe ca. Poto cina cudecewe me eclige Poenikiya, Kupro, piiyepu Antiyoka me. Teepi Israela biname taatu bine Miiji Mene jejananemisi.
20 Yepä, poto ätrunga biname cina Kupro curä piiyepu Kurene gawe cabu ca cuta Antiyoka cewe me eclige. Teepi puga mene jejananemisi biname bine lui Israela biname lica gemi, teebibine umle jewenemisi Miiji Mene mime Yageyame Yeesu poto cidi me.
21 Mime Yageyame me kokre ten cama ge, peei name pi bucurage biname cina mime Yageyame bau me tatatrongärininisi, teebine jitrungisi.
22 Idre ecanisi peei mule poto cidi me Yerusalema ätrunga biname bime bau me. Teepi puma cita ca Banaba ne Antiyoka cewe me jityepisi.
23 Siige, Banaba liba atyaramtige Antiyoka me, jepänige Acejiyame te biname bine lipu miiji itu jaawenemepi. Tabe Banaba te piba gege äbitige, teebibine iyeta bäärmi jegednemige mime Yageyame ne toraca ätrungame, teeme gome cängena lenajame.
24 Yoo, Banaba miijirage biname ge, teeme ätrunga baborage, piiyepu Aceji Seemo me kaakesea te teeme cabu babo äbitige. Siige, bucurage biname cina Yageyame ne jitrungisi teeme mene name pi.
25 Banaba puma cita ca Taasu cewe me ädige Saulo ne ärngime,
26 liba jepänige teebine, ecanige Antiyoka cewe me. Yepä kämäge ngalebora teepi puga ätrunga biname cama abasutinisi, bucurage biname bine ebiberäjemäsi. Antiyoka je teepi Keriso me binamewale bine ciitacarage einemisi egä 'Kristiyan'.
27 Pui padare poto Acejiyame me mename biname cina Yerusalema ca eclige Antiyoka me.
28 Teeme yepä te ngii Agabu abujängtige, Aceji Seemo me kokre ca mene jiicige egä, "Gane padare mameta gyene otni iyeta gawe cabu ta." Yoo, pui gane padare te täduji Klaudiyus liba enajuji Rooma Mopeyame tääpume.
29 Ätrunga biname cina mene jitranisi rarekaake ätyepame teeme biname bine Yuudea gawe cabu ätityerame. Laatibi rarekaake cama, teepi yootonisi. Bucurage rarekaake cama biname cina, teepi bucurage icranemisi; rarekaake cäco biname lui, teepi nesae icranemisi.
30 Siige, pui rarekaake jityepemisi Banaba piiyepu Saulo cama Yuudea ätrunga ingle mutre biname bime bau me.

12

Heroda te Ätrunga Biname bine Mäpu cabu Icranemige

1 Pui padare Mope Biname Heroda gije abacitige poto ätrunga biname bine mäpu cabu acranecame.
2 Tabe cubu biname bine jejemige Yoane me naane Yakobu ne budre me aglime cubu turikä ca.
3 Heroda liba umle äbitige egä poto Israela biname cina singi ge pepu agleca mule tääpume, tabe piba cuta Peteru ne joomlige. Pui te äbitige Israela biname bime trii padare ngalebora, teepi liba uutneca cäco buluduu bine yäärwäjusi.
4 Yoo, Peteru ne liba joomlisi, teepi piba teebine krokeciiye mete cabu me isinglantisi, awamuta biname bime ime cabu ecitisi. Yoo, puga ge fooa sigu awamuta biname; yepä sigu lui fooa biname cama, cuta iyeta nuuja sigu piiyepu. Siige, Heroda ngene jotwanige Peteru ne atraname biname sobe cabu Israela biname bime Äsuplengta trii ingwe poto ca.
5 Siige, Peteru krokeciiye mete cabu enajige, yepä ätrunga biname cina Acejiyame ne jäje yaawejanusi teeme poto cidi me.

Peteru Krokeciiye Mete cabu ca Tasatige

6 Lui bimu cabu Heroda singi ge Peteru ne acaname krokeciiye mete cabu ca biname sobe cabu atraname, pui bimu me niinäce gaabe ciiye cabu, Peteru ute ogrige neeneni awamuta biname bime cole je. Tabe ätäyäneji ge neeneni ayana seea ca, piiyepu cuta poto awamuta biname puga ge krokeciiye mete grana gome.
7 Piba taatu Yageyame me mename seemo puga aclajuteji ge Peteru mameta gome, piiyepu apaclyera te tuungepmalige puupu cabu me tabe luma enajige. Pui mename seemo te Peteru ne palace gome joomlige, elotnicige arpinentame, jejige egä, "Wata arpinanti!" Puirage padare ayana seea cina aatramige Peteru me ime cabu ca.
8 Mename seemo piba jejige, "Määme baagi ca amlemalti, ernge gwidape aasigräri!" Peteru pui jaawenige, siige mename seemo piba jejige, "Määme acwabeja cäbletääpe ca ätrugäri, cane cama tädi!"

9 Peteru teebine ingwe icwige krokeciiye mete cabu ca, yepä tabe umle lica ge egä
mename seemo te ngena jewenenige, nää toraca gyene coo lipu. Tabe apu jengenige egä,
“Cane pama wama ogrenine.”
10 Teepi niinäce sigu awamuta biname bine sisuplenge-mäsi, puma cita ca nuuja sigu
ne sisuplengemäsi, siige ceräcerägääbu tatyaramtäsi ayana grana gome me cewerage
abacitame. Pui gaabe te teemämu äpäcutige, siige teepi asatäsi, mete me otni gaabe cabu
aaclige, piba taatu mename seemo te Peteru ne ebmalige.
11 Peema cita ca Peteru toraca umle äbitige ngena te bäbitige teeme tääpume. Tabe jiicige
egä, “Ai lui toraca ge! Yageyame te teeme mename seemo ne tityepige, cebine Heroda me
ime cabu ca nasatige piiyepu iyeta niiya gwidape cabu ca Israela biname cina lui singi gemi
cäme bau wawename.”
12 Peteru pui ingwe ca ädige Yoane-Mareko me mage Mariya teeme mete me. Bucurage
biname puga tabasecretnumi, irecu ätumutanisi.
13 Peteru puutucu gaabe ne seyäjige, piba mete kaakesea ngulebägrä ngii Rooda toclige
ireme.
14 Tabe liba Peteru me tagepogogo opo ewatnige, tabe gege name pi uuwamige, puutucu
gaabe ne lica jiitnige, yepä mete me cääri abacitige, jejemige egä, “Peteru pisi nyene
puutucu je.”
15 Teepi jojisi egä, “Buduma gäte maane!” Yepä, Rooda jejemige, “Ai lui toraca mene
gyene!” Puma cita ca teepi jowecnistisi, “Peei lui pama teeme mename seemo gyene!”
16 Iyeta pui padare Peteru gaabe ne seyäjanige. Siige, teepi liba gaabe ne jiitnisi, cälu te
jitemige Peteru ne päpäname.
17 Peteru teebibine ime ca bojä jewenemige, jejemige Yageyame te lipu teebine sisatige
krokeciiye mete cabu ca. Peteru piba jejemige egä, “Yakobu* naabibine jejemepeye ai mule
poto cidi me.” Siige, tabe teebibine ebmalemige, nuuja gome me ädige.
18 Krokerage liba, awamuta biname cina mage teemeteme äcneciniisi egä, “Peteru
liiyeme bädige?”
19 Piba Heroda teebibine jejemige Peteru ne ärngime, yepä teepi lica jepänisi. Puma cita
ca Heroda awamuta biname bine itemlemige, siige teeme cubu biname bine jejemige pui
awamuta biname budre me acraname.
Pui ingwe gaabe ca, Heroda Yuudea gawe cabu ca ädige Kesarea gawe cabu me puma
matikolä lenajame.

Heroda me Budre poto cidi me

20 Heroda mage claabe ge Turo piiyepu Sidona cewe biname cama, peei name pi teepi
gigri otninisi Heroda cama mene me. Teepi Heroda me mete ire atwiyame ngii Blasto bau
me niinäce seclige, teebine teeme biname me jewenisi. Siige, piba Heroda bau me eclige,
teebine itemlisi poode ten cama äbitame, ingle naace popi teepi teeme deedei gwidape
yaawadanemusi Heroda me gawecewe cabu ca.
21 Puma cita ca Heroda bimu ne ecitige, siige teeme mararage cäbletääpe ne pui bimu
cabu asigrärige, adnatige teeme atrana puupu cabu, puma cita ca biname bine mene
jejananemige.
22 Biname cina ala cama jiicemisi egä, “Biname pana mene lica gyene peei, yepä uuje
gyene!”
23 Piba taatu Yageyame te mename seemo ne tityepige. Tabe Heroda ne budre pita
ecärige, ingle naace popi Heroda singi lica ge Acejiyame ne opo gaabe me acitame, yepä
biname bime awepyeräja bine tabe ewademige teeme tääpume. Cuple cina teeme tääpe
erwisi, budre me itwitisi.
24 Yoo siige, iyeta padare bucurage biname cina Acejiyame me Miiji Mene yäätecijemuge,
Yeesu ne piba jäätrungusi.
25 Banaba naabi Saulo rarekaake waadena ne liba epiräsi, teepi Yerusalema ca tac-
nenutäsi, mamye biname ngii Yoane-Mareko ne ten cama secanäsi.

13

Antiyoka Ätrunga Biname cina Banaba Saulo naabibine Kaakesea tääpume Jäätyepisi

1 Puga ge Antiyoka ätrunga biname cama poto Acejiyame me tagepogogo mene iicana
biname piiyepu abiberäja biname: Banaba; Simeona, lui yaainusi cäsäcäsä tääpe biname
ca; Lukiyus, lui Kurene ceweyame ge; Manena, lui Mopeyame Heroda me keege ge teepi
liba bägrä je; cuta piiyepu Saulo.

* **12:17:** Yakobu: Pui Yakobu lui Yeesu me igane gyene. Ire Matayo 13:55.

2 Teepi liba Yageyame ne ewepyeräjisi piiyepu deedei cäco icrajige Acejiyame ne ngene
apecname, Aceji Seemo piba teebibine jejemige egä, “Weene Banaba Saulo naabibine cäme
gome tääyeblingteye kaakesea wawename cane lui tääpume teebibine ituge jaji.”
3 Peei ingwe ca teepi iyeta deedei cäco cuta cääri icrajige, irecu ätumutanininisi, piba ime
icranemisi Banaba Saulo naabibime papa cabu, piba jäätyepisi teebibine.

Kupro Curä je

4 Aceji Seemo te Banaba Saulo naabibine jäätyepige. Teepi asatäsi Selukiya malu cewe
me, puma cita ca poo gaabe aaclige Kupro curä me.
5 Teepi liba pui curä cabu Salami cewe me atyaramtäsi, teepi puga Acejiyame me mene
Israela biname bime abasecretna mete cabu jejananemäsi. Puga ge ten cama Yoane-
Mareko teeme kaakesea cabu ätityerame.
6 Teepi curä ne piba jecläntäsi nuuja poto malu me, Paapos cewe me atyaramtäsi. Teepi
puga opopa jewenäsi yepä piiseba biname lui me ngii Bar-Yeesu. Tabe Israela biname ge
lui te walya jiicuge egä, “Cane Acejiyame me mename biname gäne.”
7 Bar-Yeesu lui curä Mopeyame Sargiyu-Paulu me biname ge. Mopeyame Sargiyu-Paulu
lui mage ngene atwanena biname ge. Tabe Banaba Saulo naabibine taasoglicige teeme opo
gaabe otni-me, ingle naace popi tabe singi Acejiyame me mene ätecijame.
8 Yepä, pui piiseba biname, teeme nuuja ngii Griik mene ca lui Eluma, tabe singi Saulo
Banaba naabibime mene iibaname, cuta singi Mopeyame Sargiyu-Paulu me gaabe armime
Yeesu bau ätrungame.
9 Saulo lui teeme nuuja ngii Paulo, Aceji Seemo me kokre te babo äbitige teeme cabu.
Paulo piba pui piiseba biname conocäco ire jetwige,
10 jejige egä, “Maane Satani me bägrä gäte! Maane cubuyame gäte iyeta conocäco mule
tääpume. Määme angletneja mule bucurage gemi. Maane singi gäte cime Yageyame me
toraca mene aboclomtame walya mene me!
11 Yageyame te teeme ime yaacitege määme cabu me, siige määme irecu cina määtsumäsu
page läbitäsi. Teeme singi padare ngalebora maane bimu apaclyera ne lica pa jepänanepi.”
Siige, piba taatu krokeciiye pana klokakloka te teeme irecu aacwabige. Tabe otnetnäjige
biname ne ärngime teebine ime ca aweclujame.
12 Mopeyame Sargiyu-Paulu liba peei ne jepänige, Paulo me mene jitrungige. Tabe
ngenecu jelonicige mime Yageyame poto cidi me abiberäja name pi.

Antiyoka Cewe Pisidiya Gawe cabu je

13 Paulo piiyepu ten cama lui biname, teepi Paapos cewe ca poo gaabe eclige cewe ngii
Perga me, lui Pampuliya gawe cabu. Puga teeme ätityerayame Yoane-Mareko teebibine
taabmalige, Yerusalema me acnenutige.
14 Teepi Perga cewe ca doro gaabe aaclige, Antiyoka cewe me atyaramtäsi, lui Pisidiya
gawe cabu. Sabade bimu cabu teepi abasecretna mete me abacitäsi, adnatäsi.
15 Puga biname cina poto cotre mene ecnemisi Oogäräneji Mene cabu ca, Moose lui mene
sogäremuji, cuta piiyepu poto Oogäräneji Mene mename biname cina lui sogäremujisi. Peei
liba siige, abasecretna mete modamoda biname cina piba mene jityepisi Paulo Banaba
naabibime bau me egä, “Cime biname, cine singi weene biname bine bäärmi agedname,
weeme mene liba pisi nyene cibibine kokre ceerame.”
16 Puma cita ca Paulo jeclajutige, ime ewejängtige, piba gije abacitige mene jajanename.
Agesa teeme mene:

Paulo me Mene Israela biname bime tääpume

“Ama lui Israela biname piiyepu iyeta nuuja gawecewe biname lui cina Acejiyame bau
me irecu lätumutanininusi, weene cäme mene nätecijeye!
17 Acejiyame lui ne Israela biname cina yaawejanusi, mime sasa kaakesaare bine
jejäcremuji, teebibine piba ablime jewenemuji pui padare cabu teepi liba säärpe biname
icrajuji Aikupito gawe cabu je. Acejiyame teeme babo kokre ca teebibine Aikupito cabu ca
sewademuji.
18 Footi kämäge ngalebora Israela biname ätecija cäco icrajuji, yepä tabe teebibine cängena
ire jetwemuji pui daapo taatu cewe cabu je.
19 Tabe seben maramara biname tomi bine Kanana gawe cabu ca iyecräjemuji, piba
teeme Israela biname bine yageyame me jewenemuji Kanana gawe tääpume.
20 Tabe pama fooa hanred fifti kämäge ngalebora peei bine epiremuji.
Pui padare ingwe ca tabe ablaweja biname ecäranemuji Israela biname bine teeme ire
atwime, ngälu mename biname Samwela me padare te tatyaramtuji.

21 Siige, teepi liba Acejiyame ne mope biname tääpume itinärujisi, tabe piba Saulo teeme
mopeyame tääpume ecäremuji. Saulo lui Kiisa me bägrä ge Benjamina me ingle cabu ca.
Tabe Israela biname bime mopeyame enajuji footi kämäge cama,
22 siige Acejiyame teebine iyeblingtuji, piba Daawida ne mopeyame me jewenuji. Age
Acejiyame me mene Daawida poto cidi me: 'Cane asicnantine Yese me bägrä Daawida lui
cäme singirage biname gyene, lui te iyeta cäme singi jaawenemuge.'
23 Yepä Daawida me kaakesaare Yeesu peese nyene, Acejiyame lui ne jewenuji Israela
biname bine niiya mule cabu ca äsecrerame, tabe lipu itu jiicuji.
24 Yeesu liba camuge gije abacita teeme kaakesea, piba Yoane niiye ca äciseja biname
te iyeta Israela biname bine bäärmi mene jegednemuji teeme niiyaniya mule cabu ca
atatrongärame piiyepu niiye ca äciseja ne acatame.
25 Yoane teeme kaakesea ne apirame liba äbitige, tabe biname bine jejemuji egä, 'Weene
lipu ngene jotwaniniye egä cane laasi näne? Weene lui ne jewagrijeniye, cane tabe lica
gäne. Yepä, weene ire! Tabe tädenige cäme ingwe poto ca. Cane miiji lica gäne teeme ernge
gwidape iirecame teeme ernge cabu ca.' Siige.
26 Yoo, cäme binamewale, weene lui Abrahamo me kaakesaare gemi, piiyepu weene lui
cina Acejiyame ne yaawejanuye, yepä Abrahamo me kaakesaare lica gemi, mime tääpume
Acejiyame te mene tityepuji egä äsecrera pisi nyene niiyaniya mule cabu ca.
27 Peei mene lui mime tääpume, ingle naace gyene Israela biname lui cina Yerusalema
ngalebora icrajenige piiyepu teeme mutre biname, teepi umle lica ge egä Yeesu peese
nyene pui biname teebibine niiya cabu ca äsecrerame. Cuta piiyepu teepi cängena umle lica
ge mename biname bime mene, teepi lui Oogäräneji Mene cabu yaacnemusi iyeta Sabade
bimu cabu. Yepä, teepi pui mename biname bime mene toraca me jewenemujisi, teepi liba
Yeesu ne jigyujisi.
28 Ngänu gyene teepi äblicäco toraca ingle ne päpäna Yeesu me agli tääpume, yepä teepi
Pilato ne itemlujisi teebine budre me acitame.
29 Teepi liba iyeta mene ibibi jewenemujisi, lui piti nemi sasa Oogäräneji Mene cabu Yeesu
poto cidi me, piba teebine baarge uli cabu ca itrungantujisi, gape me ecitujisi.
30 Yepä, Acejiyame teebine budre cabu ca erpinantuji,
31 siige bucurage bimu cabu tabe taboclomtanuji teeme bau me, lui cina Galilaya ca itu
ecluji ten cama Yerusalema me. Pui cina page ire arbi biname gemi teebine aitname mime
Israela biname bine umle wawename.
32-33 Cine age temi page, ai mene cuta weeme bau acaname egä Acejiyame lui mene mime
kaakesaare bine jejemuji tabe pagege wawena, tabe mime padare cabu itu jewenuji mime
tääpume, lui teeme kaakesaare gemi, tabe liba Yeesu ne budre cabu ca erpinantuji. Pui poto
cidi me mene pisi nyene Salamo uupera peba poce neeneni cabu egä,
'Maane cäme bägrä gäte;
cane page määme Babe me bäbitine.'
34 Cuta agesa nuuja mene Acejiyame lui jiicuji Yeesu me budre cabu ca arpinenta piiyepu
teeme tääpe ocwäwa cäco poto cidi me egä,
'Cane weebibine toraca cängena miiji cire jiwenipene, cane lipu mene Daawida ne jejujine.'
35 Daawida peei mene jeitnuji egä,
'Maane cäme trupa ne licarage cirege abmala gape cabu ocwäwame, cane lui määme
miijirage kaakesea biname gäne.'
36 Daawida lui padare cabu ireclota enajuji, tabe Acejiyame me singi jewenemuji, piba
budre äbituji. Teepi gape me teebine ecitujisi teeme kaakesaare gome, siige teeme tääpe
gape cabu ocwäwuji.
37 Yepä, pepu lica äbituji teeme tääpume Acejiyame lui ne budre cabu ca erpinantuji. Peei
lui Yeesu sine.
38-39 Yoo, cäme binamewale, weene iyeta miiji toraca umle egä peei lui Yeesu me cabu ca
gyene cane weebibine jijeninine ai Miiji Mene niiyaniya mule cabu ca kälyä äbita poto
cidi me. Weene miiji umle egä iyeta biname lui cina Yeesu ne jäätrungusi, teepi iyeta äseji
gemi teeme niiyaniya mule cabu ca, lui mule cabu ca Moose me cotre äblicäco weebibine
äsecrera.
40-41 Oogäräneji Mene te apu jiicenige egä,
'Ire, weene laatibi Acejiyame ne jäägyuye!
Cäro, weene cälu te pa jitipi, piba budre päbitipeye,
ingle naace popi page cane ngena jewenenine, weene lica jitrungeniye,
ngänu gyene cuta nuuja te liba weebibine ibiberäjininuge!'
Yoo, weene cängena inajininige, piba peei mename biname bime sasa mene weeme bau
lica pa läbitepi!"

42 Siige mene, Paulo naabi Banaba liba abasecretna mete ne sebmaläsi, biname cina
teebibine jaajisi acnenutame nuuja Sabade cabu teebibine cuta cerämu abiberäjame peei
mene poto cidi me.
43 Ingwe ca biname cina abasecretna mete ne liba sebmalisi, poto Israela biname
piiyepu poto nuuja gawe biname lui cina Israela biname bime irecu ätumuta mule itu
yaacatepesi, teepi Paulo Banaba naabibine ingwe ääcwisi. Peei neeneni ätyepäneji biname
piba teebibine mene jejemäsi piiyepu bäärmi jegednemäsi teepi Acejiyame me baborage
miiji cabu cängena lenajame.

Paulo piiyepu Banaba bime Mene Acejiyame Umle cäco biname bime tääpume

44 Nuuja Sabade bimu cabu, pama iyeta biname pui cewe cabu tabasecretnige mime
Yageyame poto cidi me mene ätecijame.
45 Yepä, poto Israela biname cina biname tomi ne liba jepänisi, teepi ire patre eglemisi
egä, “Cime biname bine bewadimige,” piba Paulo me mene jeclanisi, teebine jicnecisi.
46 Yepä, Paulo naabi Banaba wälu cäco jejemäsi egä, “Miiji ge cine Acejiyame me mene
niinäce weeme bau iicana, yepä ingle weene jigyeniye peei mene ne, apu egä weene ibibi
lica gemi iyeteta ireclota tääpume, peei name pi cine weebibine ibmalininago, nuuja gawe
biname bime bau me niclenige.
47 Cine apu jewenenago, ingle Yageyame cibibine ituge jaji egä,
‘Cane weebibine apaclyera pana icitenine nuuja gawe biname bime tääpume,
toraca ireclota gaabe iyeta gawecewe biname bine awabame.’ ”
48 Siige, nuuja gawe biname liba peei mene jitecijisi, teepi gege ge, Yageyame me mene
ewepyeräjisi. Laati bine Acejiyame ituge jäjäcra toraca ireclota lui ngälu cäco päpäname,
teepi Yeesu ne jitrungisi.
49 Bucurage biname lui cina Antiyoka cewe mameta icrajige, mime Yageyame me mene
itecijemige.
50 Yepä, poto Israela biname cina cewe modamoda biname bine ngenecu alonecame
jewenemisi, cuta piiyepu poto dogwe magebi bine ngenecu alonecame jewenemisi, lui
cina Acejiyame ne yaawejanusi. Pui Israela biname piba gije abacitinisi Paulo Banaba
naabibine mäpu cabu acitame, siige teeme gawe cabu ca ääyecräjisi.
51 Pui neeneni ätyepäneji biname cina teeme ernge cabu ca secre äglubejäsi. Teepi singi
pepu mule ca awabame egä biname bime ätrunga cäco mule name pi teepi cewe ne
sebmaläsi. Teepi puma cita ca Ikoniya cewe me aaclige.
52 Siige, Paulo me mene name pi Antiyoka ätrunga biname cina mage gege cama icrajige,
piiyepu Aceji Seemo me kokre ten cama ge.

14

Ikoniya Cewe je

1 Peei yepä mule te äbitige Ikoniya cewe je. Paulo naabi Banaba aaclige Israela biname
bime abasecretna mete cabu me, puga mene jejananemäsi kokre cama. Siige, bucurage
Israela biname piiyepu nuuja gawe biname piba Yeesu ne jitrungisi.
2 Yepä, poto Israela biname lui cina singi lica ge Yeesu ne ätrungame, teepi poto nuuja
gawe biname bine ngenecu alonecame jewenemisi, niiya mene ca teeme ngene atwanena
jetatrongtemisi ätrunga biname bime bau ca.
3 Yoo, Paulo naabi Banaba puga aanajige lecaleca padare cama. Teepi mene wälu cäco
jejananemäsi Yageyame poto cidi me. Tabe te kokre ääcärige teebibine ciitaca mule bine
wawename. Tabe pepu jewenige awabame egä teeme mene lui toraca ge, egä Acejiyame
owecu gyene biname bime tääpume cuta singi teebibine ätityerame.
4 Ikoniya cewe biname cina äplinisi: poto cina singi Israela modamoda biname bime
tääpume; poto cina singi pui neeneni ätyepäneji biname bime tääpume.
5 Puma cita ca poto Israela biname piiyepu poto nuuja gawe biname teeme modamoda
biname cama mene jitranisi ätyepäneji biname bine niiya wawename piiyepu kula ca
budre me äbyecrame.
6 Paulo naabi Banaba peei poto cidi me liba umle äbitäsi, teepi uucräsi Lukaniya gawe
cabu me, luga ge neeneni cewe ngii Lustra piiyepu Derbe cuta piiyepu poto matimati cewe.
7 Teepi puga Miiji Mene biname bine jejananemäsi.

Lustra Cewe piiyepu Derbe Cewe je

8 Puga ge Lustra cewe je yepä biname lui teeme ernge niiyaniya ge. Tabe pepu aplimläneji
ge, äblicäco otnetneja.
9 Tabe adnatäneji ge, Paulo me mene jitecijige. Paulo teebine opo ewatnige egä tabe
teeme mene jitrungenige, siige peei ätrunga name pi tabe miiji ge miiji me äbita. Paulo piba
teebine conocäco ire jetwige,

10 babo tage ca jejige, “Abujängti, määme ernge ca conocäco naaclajutege!” Peei rooriye
te wata abujängtige, siige otnetnäjige.
11 Biname cina jepänisi Paulo lui ne jewenige, teepi piba ala abayisi teeme Lukaniya gawe
mene ca egä, “Cabucewe uuje cina ai gawecewe biname pana me bateplengtäsi, täinäsi
mime bau me!”
12 Teepi Banaba ne ngii ecärisi Jeeu piiyepu Paulo ne ngii ecärisi Hermes, ingle Paulo te
mene jiicige. Teepi apu jewenisi, ingle teepi jengemige egä cabu je piti nemi neeneni uuje
Jeeu piiyepu Hermes.
13 Yoo, Jeeu me iiwäreja mete puga ge cewe wajwa je. Siige, Jeeu tääpume iiwäreja biname
te rooriye kau bine piiyepu uli popo sewadige cewe grana gome me. Piba pui iiwäreja
biname piiyepu biname tomi cina singi kau aglime ätyepäneji biname bine iiwärejame, ingle
teepi apu jengemige egä Paulo piiyepu Banaba lui Jeeu piiyepu Hermes naabi tegi.
14 Banaba naabi Paulo biname bime mene liba äätecijige, teepi ngenecu mäpu name pi
teeme cäbletääpe iderecmäsi piiyepu uuwamäsi biname tomi cabu me, siige baborage tage
ca mene jejemisi egä,
15 “Biname, weene ngena jeweneniye? Cine ai gawe biname gegi, weene liiyepu! Cine
age tegi Miiji Mene aitname, weebibine ai walya gwidape cabu ca atatrongärame Acejiyame
bau me opire wawename, tabe lui toraca ireclota gyene. Peese nyene Acejiyame lui te
cabucewe, gawecewe, piiyepu malu bine jewenemuji iyeta teeme gwidape cama.
16 Sasa cabu ca tabe biname bine ire ta jaacitanemuge teepi biname cina teeme singi
gaabe cabu otnetnejame.
17 Yepä, iyeta padare tabe teemämu conocäco taboclomtuge teeme miiji ätityera mule
cabu. Tabe ngupe ne weeme bau me tääätyepuge dume cabu ca, piiyepu gije bine jaawene-
muge kuu wawenecame teeme maramara äyi padare cabu kämäge ngalebora. Tabe pepu
weebibine deedei icäraninuge weeme ngenecu ne gege wawename.”
18 Paulo ai mene ca jiibemige biname bine lui cina singi teebibine kau ca iiwärejame, yepä
plowa lica ge teebibine iibaname peei mule cabu ca.
19 Piba seclige poto Israela biname cina Pisidiya gawe Aniyoka cewe cabu ca piiyepu
Ikoniya cewe cabu ca. Teepi biname bine giri jecitanemisi teeme singi wawename. Teepi
Paulo ne kula ca jibyecrisi, piba teebine elädnisi pui babo cewe Lustra cabu ca. Teepi apu
jengemige tabe budre ge.
20 Yepä, ätrunga biname cina liba seclige, Paulo ne jewaclomtisi, tabe piba arpinantige,
acne-nutige pui cewe me. Siige, nuuja bimu Paulo naabi Banaba aaclige Derbe cewe me.

Paulo naabi Banaba Suriya Gawe Antiyoka Cewe me Acnenutäsi

21 Paulo naabi Banaba Derbe cewe biname bine Miiji Mene jejananemäsi. Puga bucurage
biname teeme mene jitrungisi. Teepi piba acnenutäsi Lustra cewe me, puma cita ca Ikoniya
cewe me, puma cita ca matikolä Antiyoka cewe me Pisidiya gawe cabu.
22 Iyeta peei cewe cabu teepi ätrunga biname bine ngenecu kokre ecäremäsi pi-
iyepu teebibine bäärmi jegednemäsi conocäco Yeesu bau ätrungame. Teepi biname bine
ebiberäjemäsi egä, “Ai ireclota cabu mine iyeta bucurage mäpu cabu ca täsinago, ingwe ca
piba Acejiyame me biname bine waadena cabu me cire yääbäcnepesi.”
23 Ätrunga ingle yepäyepä cabu Paulo naabi Banaba biname bine jejäcremäsi mope bi-
name me äbitame ätrunga biname bine waadename. Iyeta cewe cabu teepi irecu ätumutanäsi
piiyepu deedei cäco aanajige Acejiyame ne ngene apecname, piba pui cewe ätrunga biname
bine mime Yageyame me ime cabu icranemäsi, teepi lui bau me teeme ngenecu ituge acita.
24 Pisidiya gawe liba jeläcnutäsi, teepi cäari atyaramtäsi Pampuliya gawe cabu me.
25 Teepi Miiji Mene Perga cewe cabu jejananemäsi, puma cita ca Ataliya cewe me aaclige.
26 Teepi puma cita ca poo gaabe abyemeräsi Antiyoka babo cewe otnime, luma ätrunga
biname cina teebibine Acejiyame me miiji ire atwi cabu ituge acita peei kaakesea tääpume,
page lui ne bii jimlitäsi.
27 Teepi liba Antiyoka babo cewe me atyaramtäsi, ätrunga biname bine tebasecretnemäsi,
jejanemäsi iyeta Acejiyame te ten cabu ca lui itu jaawenemepi, piiyepu tabe gaabe ne lipu
itu jiitnepi gawe maramara biname bime tääpume Yeesu ne ätrungame.
28 Siige, teepi leca padare cama Antiyoka ätrunga biname cama aanajige.

15

Babo Abasecretna Puga Ge Yerusalema je

1 Poto biname Yuudea ca seclige Antiyoka me, puga gije abacitinisi ätrunga biname bine
walya abiberäjame egä, “Weene äblicäco weeme niiya mule cabu ca äsi weene liba lica
acata Israela biname bime cotre Moose lui sogäremuji, egä imäbägrä bime tääpe matikolä
iirpeclame Acejiyame me cewecu acitame.”

2 Siige, Paulo naabi Banaba pui Yuudea ca biname bime mene jisädemäsi, ten cama mage
äciseräjininisi tääpe iirputa mule poto cidi me. Siige, teepi iyeta mene jitranisi Paulo Banaba
naabibine piiyepu poto nuuja Antiyoka ätrunga biname bine Yerusalema me ätyepame,
puma ätyepäneji biname piiyepu nuuja ätrunga mope biname cama mene atraname tääpe
iirputa cotre poto cidi me egä lui biname cina miiji acatame.
3 Siige, ätrunga biname piba teebibine jityepemisi Yerusalema me otnime. Teepi gaabe
cabu eclige, Poenikiya piiyepu Samariya gawe liba ääsuplangtisi, gaabegabe ätrunga biname
bine jejemisi egä, "Gawe maramara biname cina Acejiyame bau me ituge atatrongära." Ai
mene te babo ngenecu gege me jewenemige iyeta ätrunga biname bine.
4 Teepi liba atyarige Yerusalema me, ätyepäneji biname piiyepu nuuja mope biname, pi-
iyepu iyeta ätrunga ingle biname cina teebibine jewacletnäjemisi. Teepi teebibine jeitnemisi
iyeta Acejiyame te ten cabu ca ngena bine ituge wawena.
5 Yepä, poto ätrunga biname lui Parisea sigu biname gemi, teepi jeclajutemige, jejemige
egä, "Cuta nuuja gawe ätrunga biname miiji teeme tääpe matikolä iirpecla. Weene miiji
teebibine jaji iyeta Moose me cotre mene wawename."
6 Ätyepäneji biname piiyepu nuuja ätrunga mope biname cina piba abasecretnige mene
atraname pui tääpe iirputa cotre poto cidi me.
7 Lecarage padare teepi mene äciseräjininisi.

Peteru me Mene

Peei ingwe ca Peteru abujängtige, jejemige egä, "Cäme ätrunga binamewale, weene umle
gemi egä ujarage Acejiyame te cebine weeme cabu ca nätränutuji Miiji Mene Yeesu poto cidi
me jajaname nuuja gawe biname bine teepi ätecijame piiyepu ätrunga-me.
8 Acejiyame lui iyeta biname bime ngene atwanena umle gyene. Tabe Aceji Seemo
ne jityepuji cuta nuuja gawe biname bime bau me, tabe teebine mime bau me lipu itu
tityepuji. Tabe pepu jewabuji egä, cuta nuuja gawe biname miiji gemi teeme bau otnime.
9 Tabe nuuja mara lica jewenemuji cime tääpume piiyepu teeme tääpume. Tabe cuta
teeme ngenecu cabu ca niiya mule iyeblengemuji teeme ätrunga name pi.
10 Yoo siige, weene page ngenome singi gemi Acejiyame ne apicetnärame? Lui ätrunga
biname Israela biname lica gemi, teeme palace cabu weene cotre bine icranemeye, lui bine
mine piiyepu mime kaakesaare äblicäco ge wawena.
11 Pepu gone! Mine jäätrungusi egä pui lui Yeesu Keriso me owecu piiyepu miijirage
ätityera miji pi mine niiyaniya mule cabu ca läsecrärinago, teepi liiyepu, lica cotre wawena
name pi."
12 Siige, teepi iyeta bojäcu piba icrajige Banaba Paulo naabibime mene ätecijame, teepi
liba mene jeitnemäsi iyeta ciitaca mule piiyepu kokre mule gwidape poto cidi me, Ace-
jiyame lui bine ten cabu ca itu jewenemuji nuuja gawe biname bime tääpume.

Yakobu me Mene

13 Teeme mene liba siige, Yakobu piba abujängtige mene me egä, "Cäme ätrunga biname-
wale, cäme mene nätecijeye!
14 Simona-Peteru bii nijinige, Acejiyame teeme owecu niinäce lipu jewabemuji pui
biname bine lui Israela biname lica gemi, teeme poto bine liba sewademuji teeme biname
me äbitame.
15 Ai Simona-Peteru me mene ibibi gyene Acejiyame me sasa mename biname bime
mene cama, ingle Oogäräneji Mene cabu pisi nyene egä,
16 'Yageyame te Daawida me ingle ne mete ca etonärige, jiicige egä:
Ingwe ca cane liba cire tacnepene,
cane piba Daawida me atramäneji mete cire yaawejängtepene;
poto pui sasa pargi cama cääri cire yaarangepene;
kokrerage me cire jaawenepene.
17 Piba iyeta nuuja biname cäme bau cire saaclepi, iyeta lui Israela biname lica gemi,
cane lui bine ituge äjäcra cäme biname me äbitame.
18 Apu jiicenige Yageyame te, lui ujarage biname bine umle jewenemuji ai poto cidi me.' "
19 Siige, Yakobu piba jejemige ätrunga biname bine egä, "Cäme ngene atwanena apu egä
mine miiji lica ngenecu mäpu ceera pui biname bine lui Israela biname lica gemi, lui cina
Acejiyame bau tatatrongärininisi.
20 Yepä, mine miiji mene oogära teeme bau teebibine jajime egä: Gone deedei
yäärwäjimuye lui cude ge, ingle iiwäräneji ge uuje bine; piiyepu gone cibu yäärngäjimuye lui
teeme mäju cabu uudi yaanajuge; piiyepu gone uudi yäänäjuye; cuta piiyepu sargi mule
gone wawena.
21 Siige, teepi miiji ai cotre bine wawena, ingle naace popi bucurage kämäge ngalebora
biname cina Moose me Cotre bine yaacnemusi iyeta Israela biname bime abasecretna

mete cabu iyeta Sabade bimu, cuta piiyepu Moose me Cotre mene jajanäneji ge iyeta cewe cabu ta.”

Teepi Nuuja Gawe Ätrunga Biname bime bau Mene Jityepemisi

22 Siige, pui ätyepäneji biname piiyepu nuuja ätrunga mope biname cina iyeta ätrunga ingle biname cama mene jitranisi poto biname bine äjäcrame teeme cabu ca, teebibine ätyepame Antiyoka cewe me Paulo naabi Banaba cama otnime. Teepi neeneni biname bine jaajisi: yepä lui Yuuda, lui ne yaainusi Barsaba ca, cuta nuuja lui Siila. Pui neeneni cina lui modamoda ätrunga biname gegi.

23 Teepi apu leta ne yoogärisi, ten cama jityepisi egä:

“Ätrunga biname lui Israela biname lica gemi, lui cina icrajenige Antiyoka babo cewe cabu, piiyepu Suriya, Kilikiya gawe cabu je, cine weebibine sebore jiweninago.
Cine weeme biname gemi, ätyepäneji biname piiyepu nuuja mope biname.
24 Cine mene nitecijinige egä cime poto biname weeme bau me itu saaclepi, lui cina teeme kokre mene ca weebibine ngenecu mäpu itu icäripesi. Yepä, teepi cime bau ca lica mene jääpänepesi peei ne wawename.
25 Yoo, cine pui name pi yepä gome tabasecretninago. Cine yepä ngene atwanena cama mename biname bine jaajisi weeme bau ätyepame. Teepi Banaba naabi Paulo cama aaclenige, lui cime ngenecurage biname gegi,
26 lui cina mäpu ireclota jepänanujäsi mime Yageyame Yeesu Keriso me kaakesea name pi.
27 Yoo, cine Yuuda naabi Siila jäätyepenisi weeme bau me. Teepi weeme opo gaabe pa jiicepäsi cine lui mene ne yoogärenago.
28 Cine Aceji Seemo cama mene jitranisi nuuja mäpu cotre lica weebibine ceerame, yepä ai taatu cotre egä:
29 Gone deedei yäärwäjimuye lui iiwäräneji ge uuje bine; gone uudi yäänäjuye; gone cibu yäärngäjimuye lui teeme mäju cabu uudi yaanajuge; piiyepu sargi mule gone jaawenuye. Siige, weene miiji pagege lenaja, weene liba ai cotre bine cängena jaawenemuye.
Mene peese. Äto.”

30 Yerusalema ätrunga biname puma cita ca Yuuda Siila naabibine pui mene cama jäätyepisi Antiyoka me. Puga teepi iyeta ätrunga biname bine jebasecretnemäsi, teebibine pui oogäräneji mene ecäremäsi.

31 Antiyoka ätrunga biname pui mene liba ecne-misi, teepi mage gege ge, ingle naace popi peei mene te teeme ngene atwanena plowa me jewenemige.

32 Yuuda naabi Siila lui Acejiyame me tagepogogo mene iicema biname gegi, teepi leca padare cama ten cama mene jiicemäsi teebibine kokre piiyepu miiji ngenecu ceerame.

33 Teepi poto bimu ten cama liba aanajige, piba Antiyoka ätrunga biname cina teebibine aawecnistisi poode cama. Teepi teeme bau me acnenutäsi lui cina teebibine ituge ätyepa.

34 Yepä, Siila ngene jotwanige puma lenajame Antiyoka cewe cabu je.

35 Paulo naabi Banaba poto mabye cama aanajige Antiyoka je. Teepi piiyepu poto nuuja ätrunga biname teta cama mene jejananemisi piiyepu biname bine ebiberäjemisi Yageyame Yeesu poto cidi me.

Paulo naabi Banaba Maramara me Äbitäsi

36 Poto mabye ingwe ca Paulo jejige Banaba ne egä, “Mine biiri, lacnenutago, mime ätrunga biname bine yäängräremago iyeta cewe cabu ta, mine luma mene tejanemumago mime Yageyame Yeesu poto cidi me. Mine miiji umle äbita teepi page lipu icrajenige.”

37 Siige, Banaba singi Yoane, teeme nuuja ngii Mareko, ten cama otnime.

38 Yepä, Paulo ngene jotwanige egä miiji lica gyene teebine acana, ingle pui niinäce otni cabu Yoane-Mareko lica ten cama enajuji teeme kaakesea ngälu gaabe oomlaname, yepä tabe atatrongtuji, teebibine aabmaluji Pampuliya gawe cabu je.

39 Paulo naabi Banaba mene äciseräjäsi, siige maramara me äbitäsi. Banaba Mareko cama poo gaabe Kupro curä me ädige.

40 Paulo Siila ne jejige, siige ten cama abyemärige. Antiyoka ätrunga biname teebibine mime Yageyame me ime cabu aacitisi teebibine ire atwime.

41 Paulo doro ta ädige, Suriya piiyepu Kilikiya gawe cabu ta otnige, ätrunga ingle bine kokre me jewenemige.

16

Timoti te Paulo naabi Siila cama Otnetnäjige

1 Paulo puma cita ca ädige Derbe piba Lustra cewe me. Puga ge Lustra cewe cabu yepä ätrunga biname ngii Timoti. Teeme mage cuta ätrunga magebi gwene, piiyepu Israela cabu ca gwene, yepä teeme babe lui Griik biname gyene.

2 Iyeta ätrunga biname Lustra piiyepu Ikoniya cewe cabu miiji taatu mene jiicusi Timoti
poto cidi me.
3 Paulo singi ge Timoti ten cama otnime, tabe peei name pi Timoti me tääpe ne matikolä
jiirputige Acejiyame me cewecu acitame. Tabe peei ne jewenige, ingle iyeta Israela biname
lui cina icrajinige pui cewe maramara cabu, teepi umle ge egä Timoti me babe lui Griik
biname gyene.
4 Teepi liba otnänisi cewe gaabegabe ta, Paulo naabi Siila ätrunga biname bine ecäremäsi
pui cotre lui poto cidi me ätyepäneji biname piiyepu ätrunga mope biname cina Yerusalema
je itu jaatranepesi. Teepi biname bine jejemäsi pui cotre bine ätrungame.
5 Yoo, ätrunga ingle cina peei ätityera name pi ätrunga kokre äbitininisi, piiyepu iyeta bimu
cerämu poto biname sebäcnisi peei ingle yepäyepä ngalebora me.

Trooasi Cewe je Paulo Wama Ogrige

6 Teepi Pirugiya piiyepu Galatiya gawe cabu ta aaclige, ingle naace popi Aceji Seemo
teebibine lica jäätyepige Asiya Probins ngalebora Miiji Mene puma iicemame.
7 Teepi liba atyaramtäsi Musiya gawemutre, Bituniya Probins liga abacitäsi, Yeesu me
Seemo te gaabe äbäclige teeme otni tääpume.
8 Peei name pi teepi gaabe ta aaclige Musiya gawe cabu, ngälu malu cewe Trooasi ne
joomläsi.
9 Peei ciiye cabu Paulo wama ogrige, lui wama cabu yepä Makedoniya gawe biname ne
jepänige. Tabe jeclajutige, teebine itinärige egä, "Tädi Makedoniya gawe cabu me cibibine
ätityerame!"
10 Paulo liba peei wama ogrige, cine* piba taatu amacetnäjinago poo gaabe otnime
Makedoniya me, ingle naace popi cine mene jitranisi egä Acejiyame pui wama cabu
nijinige Miiji Mene puma iicemame.

Pilipi Cewe je: Ludiya te Ätrungayame me Äbitige

11 Cine Trooasi ne sebmalisi, poo gaabe conocäco naclige Samotrake curä cabu me, puma
cita ca nuuja bimu naclige, ärpinago malu ligi cewe Neapoli me.
12 Cine puma cita ca doro ta naclige Pilipi cewe me. Yoo, Makedoniya Probins me pui
cube cabu Pilipi cewe lui niinäce gaabe cewe gyene. Pilipi cudecewe gyene Rooma cabu
ca, yepä Rooma biname cina itu jewenujisi peei cewe ne, piiyepu cewe mopeyame cina lui
Rooma ca taacluji. Siige, cine nesae bimu cama Pilipi cewe cabu ninajige.
13 Sabade bimu cine cewe cabu ca naclige baduge ligi me. Cine apu ningenininige egä
Israela biname bime irecu ätumuta puupu pisi nyene puma. Cine puga adnatärinago, mene
abaitninago magebi cama lui cina babasecretnige baduge ligi me irecu ätumutame.
14 Teeme yepä lui te cibibine nitecijeninige Ludiya tage. Tabe Tiyatira cewe magebi
gwene, lui aletname yaawademuge mage daremu cama ciriyäciriyä ududi cäbletääpe bine.
Ai magebi te Acejiyame ne yaawejanuge Israela biname bime mule ca. Yageyame te
teebine ngene atwana tocärige Paulo me mene ätecijame piiyepu ätrunga-me.
15 Tabe piiyepu teeme mete biname cina niiye ca äciseja liba ecatisi Yeesu me ngii cabu,
tabe piba cibibine nisoglicninige egä, "Naclege cime mete cabu lenajame, weene liba ngene
jotwa-naniniye egä cane lui Yageyame ne toraca jäätrungune." Siige, cine teeme singi ne
becatisi, teeme mete me naclige.

Pilipi je Paulo naabi Siila Krokeciiye Mete cabu Aanajige

16 Yepä bimu cine pui irecu ätumuta puupu me liba naclige, cine kaakesea tääpume
aletnäneji ngulebägrä cama opopa oyisi, lui me cabu niiya cable puga ge. Peei cable te
teebine mene iicemame jwaawenuge ciige gwidape poto cidi me. Teeme yageyame cina
bucurage rarekaake jääpänemusi teeme pui mule cabu ca.
17 Siige, pui ngulebägrä te Paulo cama cibibine ingwe nicwenige, ala abayige egä, "Age
tema biname lui cina Caburage Acejiyame me kaakesea jaawenusi! Teepi mene jiicenemisi
niiyaniya mule cabu ca äsecrera poto cidi me!"
18 Tabe bucurage bimu pepu mule tewenäjumi, ngälu Paulo babo ngenecu mäpu äbitige
teeme poto cidi me. Tabe atatrongtige, niiya cable ne jejige egä, "Yeesu Keriso me ngii cabu
cane meebine naajenine egä tasati ai ngulebägrä cabu ca!" Siige, niiya cable te peeirage
padare cabu asatige.
19 Ngulebägrä me yageyame cina liba umle äbitininisi egä teeme rarekaake päpäna gaabe
lui sabe bäbitige, teepi Paulo Siila naabibine joomlisi, ääläd nisi neeneni cewe mope biname
bime bau me cole puupu cabu me.
20 Teepi liba teebibine aacanisi pui neeneni cewe mope biname bime cabu me, jaajisi
egä, "Ai biname lui Israela biname gegi. Teepi niiya bii jewenäsi mime cewe cabu.

---

* **16:10:** cine: Luuka puma Paulo cama abasutige.

21 Teepi biname bine mule ebiberäjemäsi lui cotre gemi mime tääpume. Mine lui Rooma
biname gemi, mine teeme mule äblicäco acata piiyepu wawena."
22 Biname tomi cabu teebibine claabe cama joomlisi, piba cewe mope biname cina
teeme cubu biname bine jejemisi Paulo Siila naabibime cäbletääpe äderecame, teebibine
adnaname.
23 Teepi Paulo Siila naabibine oräre jaadna-nisi, piba krokeciiye mete awamuta biname
ne jejisi teebibine cängena ireme.
24 Awamuta biname peei mene liba itecijige, tabe teebibine aacanige mete cole puupu
me, borabora uli cabu ernge äsinglantige, siige jäätäyige.

Paulo naabi Siila Krokeciiye Mete cabu ca Asatäsi

25 Ciiye duusa mameta Paulo naabi Siila irecu ätumutäsi piiyepu uupera etangäsi Ace-
jiyame bau me. Nuuja krokeciiye mete biname cina jäätecijisi teebibine.
26 Piba taatu babo ocneja te krokeciiye mete me kula caage bine jekocnäjemige. Puirage
padare cabu iyeta grana cina iitnetnäjinisi, piiyepu ayana seea cina gawe me itrametne-
mige iyeta krokeciiye mete biname cabu ca.
27 Awamuta biname te ute cabu ca arpinantige. Tabe liba jepänemige mete grana bine
iitnemäneji, tabe apu jengenige egä krokeciiye mete biname iyeta buucratnige. Siige,
tabe teeme cubu turikä ne isatige teemämu aglime, ingle naace popi peei krokeciiye mete
biname cina liba uucratna, piba teebine pa yaaglepesi.
28 Yepä, Paulo babo tage ca jejige, "Gone laglute maane! Cine iyeta age tema!"
29 Puma cita ca pui awamuta biname te ngale tääpume ala abayige, puupu cabu me wata
abacitige, tääpe aloneca cama kokorare ääpednutige Paulo Siila naabibime ernge gome.
30 Tabe piba teebibine taasatige, äätemlige egä, "Babo biname, cane miiji ngena ne
wawena cäme niiya mule cabu ca asatame?"
31 Teepi jewecnistäsi egä, "Jitrungi Yageyame Yeesu ne, piba niiya cabu ca pa asatepi,
maane piiyepu määme mete biname cama."
32 Teepi piba Yageyame poto cidi me mene jejanemäsi teebine piiyepu iyeta biname bine
lui teeme mete cabu puga ge.
33 Pui padare ciiye cabu, krokeciiye mete awamuta biname te Paulo Siila naabibine
nuuja puupu cabu me aacanige teeme adnana dupe äcisejame. Siige, Paulo naabi Siila pui
awamuta biname piiyepu iyeta teeme mete biname bine niiye ca jicisäjemäsi Yeesu me ngii
cabu.
34 Puma cita ca tabe Paulo Siila naabibine aacanige teeme mete cabu me, teebibine
deedei ääcärige loolome. Tabe teeme mete biname cama mage gege ge, ingle teepi pui ciiye
cabu Acejiyame ne jitrungisi. Siige, deedei kaake poto ca Paulo naabi Siila cääri abacitäsi
krokeciiye mete bora me.
35 Nuuja krokerage pui neeneni cewe mope biname cina teeme cubu biname bine
jityepemäsi krokeciiye mete awamuta biname bau me mene cama egä, "Peei neeneni
biname bine aasatepi!"
36 Puma cita ca awamuta biname te Paulo ne jejige egä, "Cewe mope biname cina mene
tityepäsi cäme bau me maane Siila cama asatame. Weene miiji asateye, siige poode cama
laaclege."
37 Yepä, Paulo pui cubu biname bine jejemige egä, "Birice cibibine nuuja niiya cabu lica
nipänumesi, yepä atrana cäco cibibine sobe cabu mage nidnanumesi, ngänu gyene cine
Rooma ngii cama biname gegi. Teepi miiji cibibine cängena ire atwi iyeta nuuja Rooma
ngii cama biname bine liiyepu, yepä teepi cibibine nisinglantumesi krokeciiye mete bora
me. Nää, page teepi singi cibibine ogä ätyepame? Eewe, äblicäco! Cewe mope biname cina
miiji teepirage te otni cibibine asatame."
38 Siige, cubu biname cina Paulo me mene jeitnisi cewe mope biname bime bau me. Teepi
liba äätecijige egä Paulo naabi Siila lui Rooma ngii cama biname gegi, teepi wälu ge, ingle
naace gyene teeme cotre pisi nyene egä Rooma ngii cama biname ne atrana cäco gone niiya
jaawenuye.
39 Teepi peei name pi Paulo Siila naabi bau me aaclige poode mene jajime. Teepi piba
teebibine aasatäsi krokeciiye mete cabu ca, teebibine äätemlisi cewe ne gomalame.
40 Siige, Paulo naabi Siila krokeciiye mete cabu ca piba asatäsi, aaclige Ludiya me mete
me. Puga teepi ätrunga biname bine edäremäsi, mene jejemäsi cängena ätrungame Yeesu ne,
siige cewe ne ebmaläsi.

17

Tesalonika Cewe je

1 Paulo naabi Siila neeneni cewe Amapipoli piiyepu Apoloniya tääsuplingtäsi, aaclige
Tesalonika cewe me, luga ge Israela biname bime abasecretna mete.
2 Paulo ädige pui abasecretna mete cabu me, ingle teeme mule pepu ge. Puga nesae
Sabade bimu cabu tabe biname cama mene äciseräjige Oogäräneji Mene cabu ca.
3 Tabe pui mene teebibine ebiberäjemige, piiyepu pui cabu ca eboclomtige egä Keriso te
miiji mäpu padare piiyepu budre päpäna, piba budre cabu ca arpinenta. Paulo jejemige
egä, “Ai Yeesu cane lui poto cidi me jijenininine, tabe peese nyene Keriso, biname bime
niiya cabu ca äsecrerayame.”
4 Poto pui biname cina Paulo me mene jecatisi piiyepu Paulo naabi Siila cama abasutinin-
isi. Bucurage Griik biname lui cina Acejiyame bau irecu lätumutininusi piiyepu bucurage
mope magebi teepi cuta Paulo me mene jecatisi.
5 Yepä poto Israela biname cina ire patre jeglisi, ingle bucurage biname Paulo bau me
otninisi. Teepi jebasecretnemisi poto kaakesea umle cäco niiya biname bine gaabe gome
ca, tomi jewenisi. Teepi cewe biname bine giri jecitemisi, piba Yasona me mete me claabe
cama eclige, ebäcnisi. Teepi singi Paulo Siila naabibine oomlaname, biname tomi cabu me
acaname,
6 yepä lica jääpänisi teebibine. Teepi piba Yasona piiyepu poto nuuja ätrunga biname bine
oomleji ewademisi babo cewe mope biname bime bau me, piiyepu babo tage ca jiicemisi
egä, “Peei biname Paulo naabi Siila, lui cina mage niiya mule jaawenemepäsi iyeta poto ta,
teepi mime cewe me taaclumi.
7 Siige, Yasona te teebibine ire jaatwenige teeme mete cabu. Teepi iyeta cina Rooma
Mopeyame me cotre bine jetropengäjenemisi, jiicenemisi egä kirece mope biname pisi
nyene, teeme ngii Yeesu sine.”
8 Siige, biname tomi piiyepu cewe mope biname ai mene liba itecijemige, teepi ngenecu
niiya me äbitininisi.
9 Siige, cewe mope biname cina asata rarekaake bine etomlecmisi Yasona piiyepu ten
cama lui biname teeme bau ca, piba teebibine jityepemisi.

Berea Cewe je

10 Ciiye te liba tuumlige, piba taatu Tesalonika cewe ätrunga biname cina Paulo Siila
naabibine jäätyepisi Berea cewe me claabeclabe biname wälu name pi. Teepi liba at-
yaramtäsi Berea cewe me, Israela biname bime abasecretna mete me aaclige.
11 Berea cewe cabu lui Israela biname teepi lica Tesalonika cewe cabu Israela biname
pana ätecija cäco ge. Teepi babo singi Paulo me mene ätecijame, piiyepu iyeta bimu teepi
Acejiyame me Oogäräneji Mene labiberäjininusi umle äbitame egä Paulo me mene liba toraca
ge.
12 Teeme bucurage cina teeme mene jitrungi-si, cuta piiyepu bucurage dogwe Griik
magebi piiyepu bucurage Griik rooriye.
13 Yepä, Tesalonika cewe cabu lui Israela biname, teepi liba itecijemige egä Paulo
Acejiyame me mene jiicemuge Berea cewe cabu je, teepi piiyeme eclige, puga biname
bine ngenecu jelonecmisi piiyepu tomi cabu lui biname bine claabe me jewenemisi Paulo
tääpume.
14 Siige, Berea cewe ätrunga biname cina Paulo ne wata jityepisi malu me, yepä Siila naabi
Timoti Berea je aanajige.
15 Lui ätrunga biname cina Paulo ne malu me jewecitisi, teepi ten cama poo gaabe eclige
ngälu Atena babo cewe me atyarige. Puma cita ca teepi Berea me täcnärige Paulo me mene
cama egä Siila naabi Timoti miiji wata teeme bau otnime.

Atena Babo Cewe je

16 Paulo liba jaawagrijige Siila Timoti naabibine Atena cewe cabu je, tabe ngenecu mäpu
äbitige, liba jepänemige ime ca wawenäneji uuje, biname cina lui bine yaawejanusi piiyepu
yiiwäräjemusi. Tabe ngenecu mäpu gyene, ingle pui gwidape lui bucurage ge Atena cewe
ngalebora je.
17 Tabe mene läciseräjuge Israela biname cama piiyepu nuuja gawe biname cama lui cina
Acejiyame ne yaawejanusi, tabe liba Israela biname bime abasecretna mete cabu. Cuta
piiyepu iyeta bimu gaabegabe tabe eei biname cama mene läciseräjuge cewe cole puupu
cabu, lui cina piiyeme yaacluge.
18 Poto abiberäja biname lui cina Epikuro sigu cabu piiyepu poto lui cina Stowika sigu
cabu, teepi Paulo cama mene äciseräjininisi. Poto cina jiicisi egä, “Ai biname te ngena
buduma mene singi iicaname?”
Yepä, nuuja cina jiicisi egä, “Teeme mene lui nuuja gawe biname bime uuje poto cidi me.”
Teepi naace name pi pepu jiicemisi, ingle Paulo lui Yeesu poto cidi me jiicige, cuta piiyepu
teeme budre cabu ca alotnenta poto cidi me.

19 Teepi puma cita ca Paulo ne ecanisi Atena cewe modamoda biname bime abasecre-tna
cabu me Areo podo cabu me. Puga teepi Paulo ne jejisi egä, “Cine singi umle me ai kirece
abiberäja maane lui jiicenenemenite.
20 Poto määme mene cine lui nitecijinige, mara opo gemi cime tääpume. Cine singi umle
me teeme aboclomta lipu ge.”
21 Yoo, iyeta Atena cewe biname piiyepu ten cama lui catecewe biname, teepi singi iyeta
padare mene iicaname piiyepu ätecijame ciitaca kirece ngene atwanena poto cidi me.

Paulo me Mene Cewe Modamoda Biname bime Abasecretna cabu

22 Paulo jeclajutige cewe modamoda biname bime abasecretna cabu, teebibine jejemige
egä, “Atena cewe biname, cane jepänemine egä weeme uuje iiwäreja mule nesae lica gemi.
23 Cane liba totnumene weeme cewe cabu piiyepu weeme uuje iiwäreja puupu bine
sengräräjemumene, cane yepä iiwäreja dade tepänumene apu oogäräneji mene cama egä,
MINE LUI BABO BINAME POTO CIDI ME CAMUGE UMLE ÄBITA, TEEME TÄÄPUME AI DADE.
Yoo, weene lui ne yiiwäräjuye, yepä lui poto cidi me weene camu gemi umle äbita, cane page
umle jiwenininine.
24 Acejiyame lui te gawecewe ne tewenuji iyeta teeme gwidape cama, tabe peese nyene
Yageyame cabucewe piiyepu gawecewe tääpume. Tabe lica yaanajuge uuje iiwäreja mete
cabu, biname cina lui ne yaarangusi.
25 Cuta piiyepu tabe nuuja singi lica ge gwidape tääpume biname cina lui teeme ime
ca yäächärusi, ingle tabe peese nyene lui te iyeta biname bine yäächäremuge teeme ireclota,
piiyepu buuwemope, piiyepu iyeta nuuja gwidape.
26 Tabe yepä biname cabu ca iyeta tääpe maramara biname bine jewenemuji, siige
eplidnärujisi iyeta gawe maramara cabu lenajame. Camuge biname bine wawena, tabe
ngene ca egluji lui padare piiyepu lui gawe cabu teepi cirege lenaja.
27 Tabe apu jewenuji naace tääpume iyeta biname cina teebine ärngime piiyepu teeme
bau me awetentame, teepi piba pama teebine päpäname. Yepä, toraca gyene egä Acejiyame
cudecewe lica gyene mime yepäyepä cabu ca,
28 yepä biname te lipu jiicuji egä:
‘Mine teeme kokre cabu ninajininige, otnetnäjininago, piiyepu ireclota jepäninisi.’
Yoo, poto weeme oogära biname cina ai poto cidi me jiicujisi egä,
‘Cuta mine teeme bägrä gemi.’
29 Yoo, ingle naace popi mine Acejiyame me bägrä gemi, mine miiji lica gemi apu angi
egä tabe lui gol, silba, coo kula ca wawenäneji uuje pana ge, lui bine biname cina
yootonutemusi, cängena jäämyeremusi.
30 Yoo, lui padare cabu biname cina umle cäco Acejiyame poto cidi me, tabe piba teeme
niiyaniya mule bine lica yaacnemuge, yepä page tabe iyeta biname bine iyeta poto ta
jejananemige teeme niiya mule cabu ca atatrongärame,
31 ingle naace popi tabe bimu ne ngene ca itu egluji, lui cabu tabe iyeta gawecewe biname
bine cirege conocäco atrana. Tabe peei tääpume teeme biname ne ituge jaji, cuta peei
biname ne itu eboclomäjuji iyeta biname bime tääpume, tabe liba teebine budre cabu ca
erpinantuji.”
32 Siige, teepi liba Paulo me mene itecijemige biname budre cabu ca arpinenta poto cidi
me, poto cina teebine jitutanisi, yepä poto cina teebine jejisi egä, “Cine singi cääri ätecijame
ai poto cidi me nuuja padare cabu.”
33 Siige, puma cita ca Paulo peei abasecretna ne sebmalige.
34 Poto biname cina ten cama abasutanininisi, teeme mene jitrungisi. Teeme yepä, ngii
Diyonisiyus, lui peei modamoda biname bime abasecretna cabu ca, cuta nuuja lui magebi
gwene, teeme ngii Damari, cuta piti nemi cerämu poto biname.

18

Korinito Babo Cewe je

1 Peei ingwe ca Paulo Atena cewe ne sebmalige, ädige Korinito babo cewe me.
2 Puga tabe jepänige yepä Israela biname ngii Akwila, lui me ärngi gawe Pontus ge. Tabe
Rooma babo cewe Italiya gawe cabu ca piba taatu tädige coga ngii Prisila cama, ingle Rooma
Mopeyame Klaudiyus mene itu jiicepi iyeta Israela biname cina Rooma babo cewe ne
gomalame. Yoo, Paulo teebibine äädärige,
3 siige ten cama enajanige, kaakesea ten cama jewenemige, ingle naace popi Paulo teeme
rarekaake jääpänuge yepä kaakesea cabu ca Akwila naabi Prisila lui kaakesea jaawenäsi.
Teepi kokre cäbletääpe bine yaaterutäjemusi watawata mete wawena tääpume.

4 Iyeta Sabade bimu gaabegabe, Paulo ädige Israela biname bime abasecretna mete me,
puga mene iciseräjemige. Tabe singi ge Israela piiyepu Griik biname cina teeme mene
acatame.
5 Siila naabi Timoti Makedoniya gawe cabu ca liba taaclige, tatyaramtäsi Korinito cewe
me, Paulo pui rarekaake tääpume kaakesea ne sebmalige, piba iyeta padare Miiji Mene
jaajananemuge, Israela biname bine cängena yaabiberäjemuge egä Yeesu peese nyene
Keriso, teepi lui ne jewagrijenisi otnime teebibine niiya cabu ca äsecrerame.
6 Israela biname cina liba teeme mene lica jecatisi piiyepu teebine jelwisi, tabe teeme
cäbletääpe bine jiglubäjemige, piba teebibine kokre mene ca jejemige egä, "Weene Ace-
jiyame bau ca liba cudecewe läbitininuye, peei lui weeme niiya birige. Weene liba cäme
mene tääpume ätecija cäco läbitaninuye, peei lui cäme ingle lica ge! Page cabu ca cane ädenine
nuuja gawe biname bime bau me."
7 Siige, tabe pui abasecretna mete ne ebmalige, ädige nuuja mete cabu lenajame, lui
peei abasecretna mete wajwa jage. Pui mete yageyame, ngii Titiyu-Yuustus, tabe Israela
biname lica ge, yepä nuuja gawe biname, lui te Acejiyame ne yaawejanuge.
8 Yepä Israela biname ngii Krispo, lui pui abasecretna mete mope biname ge, tabe
piiyepu iyeta teeme ingle biname cina Yageyame ne jitrungisi. Cuta piiyepu bucurage
nuuja Korinito cewe biname lui cina Miiji Mene itecijemige puga, teepi jitrungisi, piba
niiye ca äciseja ne ecatisi Yeesu me ngii cabu.
9 Nuuja ciiye Yageyame te Paulo ne wama ca jejige egä, "Wälu gone läbitute, yepä mene
jiicemepi! Gloose te gone noomluge,
10 ingle cane maane cama gäne. Nuuja biname te äblicäco ge meebine niiya wawena, ingle
naace gyene bucurage biname ai cewe cabu lui cäme biname gemi."
11 Peei mene name pi Paulo puga enajige yepä kämäge cebo cama, biname bine
yaabiberäjemuge Acejiyame me mene poto cidi me.
12 Rooma Babo Mope Biname te liba biname ngii Galiyo ne mopeyame me jewenige Griik
biname bime Akaya gawe tääpume, Israela biname cina piba Paulo ne gigri joomlisi, ecanisi
teebine atrana puupu me.
13 Teepi jejisi egä, "Ai biname singi biname bine atatrongärame Acejiyame ne awejena
mara mule ca, lui mule te Rooma cotre ne jaatropangtuge."
14 Paulo mene me liga äbitige, Mopeyame Galiyo te piba Israela biname bine jejemige
egä, "Ai biname te liga babo niiya mule ne jaaweneji, coo Rooma biname bime cotre liga
jaatropangteji, cane piba weene Israela biname bine cängena jitecijinejine,
15 yepä ai gwidape lui weeme papa abaja mene gemi, weeme mule, weeme ngii, piiyepu
weeme cotre poto cidi me. Peei name pi weene weemämu jeweneye atraname. Cane singi
lica gäne atraname pepu mule poto cidi me!"
16 Tabe puma cita ca teebibine siiyeblengemige atrana puupu cabu ca.
17 Siige, teepi iyeta piba Israela biname ngii Sostene ne joomlisi. Tabe lui kirece
mopeyame ge pui Israela biname bime abasecretna mete tääpume. Teepi teebine eglisi
atrana puupu opo gaabe je, yepä Mopeyame Galiyo tabe nuuja singi lica ge teebibine
iibaname.

Paulo Babo Antiyoka Cewe me Acnenutige

18 Peei ingwe poto ca Paulo Korinito cewe cabu enajanige bucurage bimu ätrunga biname
cama, teebibine piba sebmalemige, Akwila naabi Prisila cama ädige poo gaabe Suriya gawe
me. Puga Kenekrea malu cewe je, teepi liba camuge babo poo cabu me acetnera, Paulo
teeme edingäli jeclanemige, ingle naace popi Israela biname bime mule apu ge egä biname
te padare yaacituge, lui cabu tabe mage ngene jotwananuge Acejiyame poto cidi me.
Tabe edingäli lica äläcnuta ngälu peei padare te lapiruge, siige piba edingäli jaaclanimuge
piiyepu gwidape Acejiyame ne yiiwäräjuge.
19 Yoo siige, teepi liba atyarige Epeso cewe me, tabe Israela biname bime abasecretna
mete me abacitige, mene äciseräjige Israela biname cama.
20 Biname cina teebine tesoglicisi tabe leca padare ten cama lenajame, yepä tabe singi
lica ge.
21 Pätä tabe liba sebmalemige, jejemige teebibine egä, "Liba Acejiyame singi gyene, cane
cire tacnepene weeme bau me." Siige, tabe Akwila naabi Prisila puga taabmalige, poo
gaabe Epeso cewe ca abyemärige.
22 Tabe liba atyaramtige Kesarea malu cewe me, tabe doro ta ädige Yerusalema me,
ätrunga biname bine jewablemige, piba ädige Antiyoka cewe me.
23 Tabe poto bimu enajige Antiyoka cewe je, piba abyemärige, otnige Galatiya piiyepu
Pirugiya gawe cabu ta, puga iyeta ätrunga biname bine ngene atwana kokre jewenemige.

Apolo te Ädige Epeso piiyepu Korinito Cewe me

24 Yepä Israela biname, teeme ngii Apolo, lui aplimläneji ge Aleksandriya cewe je
Aikupito gawe cabu, tabe tädige Epeso cewe me. Tabe lui mopemuli biname ge piiyepu
babo umle ge Acejiyame me Oogäräneji Mene poto cidi me.
25 Tabe ituge abiberäja mime Yageyame me gaabe poto cidi me. Tabe mene jiicuge drämä
cama, piiyepu biname bine conocäco ebiberäjemige Yeesu poto cidi me. Yepä gwidape, tabe
umle Yoane me niiye ca äciseja mule taatu; tabe nuuja umle lica ge egä biname cina äciseja
yaacatusi Yeesu Keriso me ngii cabu.
26 Yoo, Apolo gije abacitige mene wälu cäco iicemame Israela biname bime abasecretna
mete cabu Epeso je. Prisila naabi Akwila liba äätecijige teeme mene, teepi piba teebine
teeme mete me ecanäsi, teebine cängena pajecurage ebiberäjäsi Acejiyame me gaabe poto
cidi me.
27 Yoo, Apolo liba singi ge Griik biname bime Akaya gawe cabu otnime, Epeso ätrunga
biname cina teebine itityärisi. Teepi teeme Griik ätrunga binamewale bime bau me mene
yoogärisi egä teepi Apolo ne awacletnäjame. Siige, Apolo liba Griik biname bime gawe cabu
atyaramtige, tabe babo ätityeräja biname ge teeme tääpume, lui cina Acejiyame me owecu
piiyepu ätityera ca Yeesu ne ituge ätrunga.
28 Tabe kokre mene ca Israela biname bine epremalemige sobe cabu. Tabe eboclomtige
Yeesu ne Oogäräneji Mene cabu ca egä tabe peese nyene Keriso, lui ne Israela biname cina
jaawagrijusi teebibine niiya cabu ca äsecrerame.

19

Paulo Epeso Cewe je

1 Apolo liba Korinito cewe cabu enajige, Paulo doro gaabe ädige Pirugiya probins cabu ta,
ngälu atyaramtige Epeso cewe cabu me. Tabe puga jepänemige poto ätrunga biname bine,
2 itemlemige egä, “Nää, Aceji Seemo weeme bau itu labacitanepi, weene lui padare cabu
niinäce liba jäätrungepeye?”
Teepi jejisi egä, “Cine nuuja umle lica gemi Aceji Seemo poto cidi me.”
3 Puma cita ca Paulo teebibine itemlemige egä, “Weene ngena ätrunga ne piba yaacatep-
eye, weene liba niiye ca äciseja ne yaacatepeye?”
Teepi jejisi egä, “Pui niiye ca äciseja biname Yoane, cine teeme mene yaacatepesi.”
4 Paulo piba jejemige egä, “Yoane me äciseja eei bime tääpu myene, lui cina teeme niiya
mule cabu ca latatrongärininusi Acejiyame bau me. Tabe Israela biname bine jaajemuge
ätrungame teeme bau me lui te teeme ingwe ca tädenige. Peei lui Yeesu sine.”
5 Epeso ätrunga biname cina liba peei mene itecijemige, teepi niiye ca äciseja ne ecatisi
Yageyame Yeesu me ngii cabu.
6 Siige, Paulo liba ime aacitanige teeme papa cabu, piba Aceji Seemo te abacitanige teeme
yepäyepä trupa cabu. Teepi teeme umle cäco mene ca jiicemisi, cuta piiyepu Acejiyame me
tagepogogo mene jiicemisi.
7 Teepi iyeta pama twelb rooriye ge.
8 Nesae mabye ngalebora Paulo Israela biname bime abasecre-tna mete me labaci-
tanuge, mene wälu cäco jiicemuge biname cama, piiyepu teebibine mene yääciseräjemuge,
ingle tabe singi teebibine umle wawename Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge.
9 Yepä, poto cina ätecija cäco ge. Teepi singi lica ge ätrungame, piiyepu niiya mene jiicemusi
abasecretna cabu je mime Yageyame me gaabe poto cidi me. Paulo peei name pi teebibine
ebmalemige, siige ätrunga biname bine ewademige ten cama. Puma cita ca iyeta bimu
gaabegabe tabe läduge biname ngii Turanus me abiberäja mete cabu, puga biname cama
mene labaitnuge.
10 Tabe peei ne jaawenuge neeneni kämäge cama. Peei name pi iyeta biname lui cina
yaacrajuge Asiya probins ngalebora, Israela biname piiyepu nuuja gawe cabu ca lui
biname iyeta, teepi yäätecijemuge mene Yageyame poto cidi me.

Sekewa me Imäbägrä

11 Acejiyame te mararage ciitaca mule bine jaawenemuge Paulo me ime ca.
12 Nuuja taje biname cina Paulo me cäbletääpe pläsu bine yaawademusi, lui bine ituge
ätäya teeme mope cabu coo ibi cabu, siige pita biname bime cabu me yaarpetnemusi. Piba
teeme pita cina teeme bau ca läyeblenguge, piiyepu niiya cable cina teeme trupa cabu ca
läsuge.
13 Yoo, poto Israela biname lui cina waatne-tnäjinusi niiyaniya cable bine äyecrejame
biname bime trupa cabu ca, teepi läbitininusi Yageyame Yeesu me ngii jajime peei mule
wawename. Teepi jejemisi niiya cable bine egä, “Cine weebibine jijenininago Yeesu me
ngii cabu, lui ne Paulo jeitnäjenige, weene äyeblingineye!”

14 Yoo, puga ge seben naniganewale lui cina peei mule ne jaawenusi. Teepi yepä Israela
iiwäreja babo biname Sekewa me bägrä gemi.
15 Teepi liba niiya cable cama biname ne Yeesu me ngii cabu pepu mene jejisi, tabe niiya
cable te teebibine jejemige egä, “Cane umle gäne Yeesu, piiyepu cane umle gäne Paulo poto
cidi me, yepä weene baa laati bemi?”
16 Lui biname niiya cable cama ge, tabe girigale cama ädige pui seben naniganewale cabu
me, teebibine iyecräjemige. Teepi iyeta teeme mete cabu ca uucratnige dupe cama, teeme
cäbletääpe mage äsupleceji ge.
17 Israela biname piiyepu Griik biname Epeso cewe ngalebora, teepi liba itecijemige
peei poto cidi me, iyeta mage wälu ge, siige Yageyame Yeesu me ngii te babo äbitige teeme
tääpume.
18 Bucurage ätrunga biname cina totninisi Paulo naabibime bau me, sobe cabu teepi
teeme piiseba mule aitnäjinisi.
19 Bucurage lui cina piiseba tääpume labiberäjininusi teepi teeme oogäräneji mene piiseba
mule poto cidi me sewademisi, sobe cabu juubuderäjemisi. Teepi elenglecäjemisi pui peba
bime daremu iyeta, ngälu fifti tausen silba rarekaake bine joomlemisi.
20 Pepu kokre mule ca Yageyame me mene te babo äbitige iyeta poto ta, cuta piiyepu
cerämu kokre me äbitige.

Claabeclabe Biname Epeso je

21 Ai mule cina liba täbitimesi, Paulo ingwe ca piba ngene jotwanige Griik biname bime
gawe Makedoniya piiyepu Akaya cabu me otnime, puma cita ca piba Yerusalema me otni.
Tabe jiicige egä, “Peei padare ingwe ca cane miiji Rooma babo cewe ne päpäname.”
22 Tabe jäätyepige Makedoniya gawe me neeneni teeme ätityera biname Timoti Erasto
naabibine, yepä tabe cerämu enajige Asiya probins cabu.
23 Yoo, puga ge Epeso cewe cabu pui padare mäpurage mule Yageyame me gaabe poto cidi
me.
24 Yepä biname puga ge teeme ngii Demetriyus lui te silba ca ceegecege gwidape
bine jaawenemuge. Tabe silba iiwäreja mete ceegecege bine jaawenemuge teeme uuje
magebi tääpume, ngii Artemi. Demetriyus piiyepu teeme kaakesea biname cina bucurage
rarekaake jääpänemusi peei mete ceegecege wawena cabu ca.
25 Yoo, Demetriyus tesoglecemige teeme kaakesea biname bine piiyepu poto nuuja
biname lui cina yepä pana kaakesea jaawenusi, teebibine jejemige egä, “Binamewale,
weene umle gemi egä mine ai kaakesea name pi dogweyame gemi.
26 Page weene jepäneniye, jitecijeniye ai biname Paulo te ngena jewenenige. Tabe
jiicenemige egä, ‘Ime ca wawenäneji uuje lui toraca lica gemi.’ Bucurage biname cina peei
mene bii jitrungisi mime cewe Epeso je piiyepu Asiya probins iyeta poto ta.
27 Pama mime kaakesea te niiya ngii pagege päpäna Paulo me mene name pi, cuta piiyepu
pama niiya pa tädepi mime uuje magebi Artemi bau me. Biname cina pama ngene pa
jäätrimalemepi teeme iiwäreja mete poto cidi me. Puma cita ca Artemi, lui tääpume iyeta
Asiya biname piiyepu biname cina iyeta gawecewe cabu ta yiiwäräjusi, teeme babo ngii
pama pa lapesarepi.”
28 Biname cina liba Demetriyus me mene itecijemige, teepi claabe me äbitininisi, babo
tage ca jiicemisi egä, “Baborage gwene mime Epeso biname bime uuje magebi Artemi!”
29 Biname cina teeme guugla itecijemige Epeso cewe iyeta poto ta. Tomi cabu lui biname
cina neeneni Makedoniya biname bine claabe cama joomli-si, teeme ngii Gayus naabi
Aristakus, lui cina Paulo cama totnumäsi. Teepi teebibine wata aacanisi Epeso cewe babo
abasecretna puupu me.
30 Paulo singi otnime abasecretna biname bime opo gaabe me, yepä ätrunga biname cina
teebine jiibisi.
31 Cuta piiyepu poto Epeso cewe modamoda ngii biname, lui cina singi gemi Paulo
tääpume, teepi mene jityepisi teeme bau me egä, “Gone lädute peei claabe biname bime opo
gaabe!”
32 Peei padare biname cina abasecretna puupu cabu mage guugla ecisi, yepä bucurage
pui biname cina nuuja umle lica gemi teepi ngena tääpume babasecretnige. Poto singi gemi
yepä gwidape tääpume; nuuja cina singi nuuja gwidape tääpume.
33 Poto biname cina apu jengemige egä yepä Israela biname ngii Aleksanda name pi
peei tomi bäbitininisi, ingle naace gyene Israela biname cina teebine jewenisi niinäce gaabe
otnime. Puma cita ca Aleksanda te singi gyene biname bine ime ca bojä wawename. Tabe
liga gije abacitige mene me egä peei guugla lui teeme ingle lica ge,

34 biname cina teebine opo ewatnisi egä tabe lui Israela biname ge, piba lecaleca padare
cabu teepi gigri jiicanisi babo tage ca egä, “Baborage gwene mime Epeso cewe biname bime
uuje magebi Artemi!” Teepi peei yepä mene jiicanisi mage leca padare ngalebora.
35 Ingwe ca yepä cewe mope biname te pui biname tomi ne bojä jewenige. Tabe biname
bine walya mene jejemige egä, “Epeso ceweyame, iyeta biname umle gemi egä Epeso lui
ire atwi cewe gyene Artemi me iiwäreja mete tääpume piiyepu pui cudege kula tääpume, lui
te sitramuji dume cabu ca.
36 Nuuja biname te äblicäco aina ai poto cidi me. Pipu pi weene miiji bojä agi, cängena
ngene atwana cama inajipi.
37 Weene ai neeneni biname bine aima bii taacaniye, yepä teepi nuuja gwidape lica ero
ca isatäsi iiwäreja mete cabu ca, piiyepu lica niiya mene jiicemäsi mime uuje magebi poto
cidi me.
38 Demetriyus piiyepu ten cama lui kaakesea biname cina liba singi gemi mene aitname
nuuja biname poto cidi me, atrana bimu piti nemi piiyepu cuta ablaweja biname. Teepi
miiji puma teemeteme pa latranipesi.
39 Yepä, weene liba cerämu nuuja gwidape tääpume singi, weene miiji cewe ngii biname
bime abasecretna cabu peei iicana.
40 Page ai guugla mule te lui bäbitige, mäpu gyene mime tääpume, ingle Rooma biname
cina pama mibibine pa niyitnipesi ai mule poto cidi me. Mime nuuja ingle lica gyene ai
guugla tääpume. Mine äblicäco teebibine miiji ingle ceera ai mule poto cidi me.”
41 Yoo, teeme mene liba siige, tabe biname bine jityepäjemige.

20

Paulo Ädige Makedoniya piiyepu Akaya Gawe cabu me

1 Siige, Epeso cewe biname liba bojä icrajige, Paulo piba ätrunga biname bine tebasecret-
nemige, mene jejemige teeme ngene atwana kokre wawename, siige yewo jewenemige.
Puma cita ca tabe sebmalemige teebibine, poo gaabe ädige Makedoniya gawe me.
2 Tabe pui gawe cabu ta otnige, bucurage mene jejananemige ätrunga biname bine kokre
ceerame. Puma cita ca tabe ädige Akaya gawe cabu me,
3 puga enajige nesae mabye cama. Tabe liga abyemerame äbitige poo gaabe Suriya gawe
cabu otnime, piba umle äbitige egä poto Israela biname cina mene jitranenisi teebine gaabe
cabu aglime, peei name pi tabe tacnenutige Makedoniya gawe cabu me, piba puma cita ca
otni Suriya me.
4 Yoo, ätrunga biname ngii Sopata, lui Purus me bägrä ge Berea cewe cabu ca, tabe
Paulo ne jewecitige. Cuta puga ge ten cama Aristakus naabi Sekundu, lui Tesalonika cewe
biname, piiyepu Gayus lui Derbeyame, piiyepu Tukikus naabi Tropimus, lui Asiya probins
cabu ca, cuta piiyepu Timoti.
5 Teepi iyeta niinäce eclige, cibibine niwagrijinisi Trooasi cewe je.
6 Israela biname bime Uutneca cäco Buluduu Trii kaake poto ca, cine poo gaabe naclige
Pilipi cewe cabu ca. Siige, faib bimu ingwe ca cine ten cama abasecretninago Trooasi cewe
cabu. Cine puga Trooasi je seben bimu ninajininige.

Paulo Trooasi Ätrunga Biname bine Ceräcerägääbu Edäremige

7 Sabade mämleteca me cine tabasecretninago deedei matikolä gigri äbitame. Paulo
biname bine mene jejemige ngälu ciiye duusa, ingle naace popi nuuja kroke tabe singi
teebibine abmaläcemame.
8 Cine lui caburage puupu cabu tabasecretninago, bucurage lampa cina puma ayenININ-
isi.
9 Yepä mamye rooriye, teeme ngii Yuutikus adnatäneji enajige mete traapi uli cabu. Paulo
liba mene camu jiicemige, Yuutikus ute me jicriranige, ngälu tabe toraca ute te jewenige,
siige pui caburage puupu cabu ca puma cita ca sitramige gawe me. Biname cina liba
teebine ecatisi, piba jepänisi egä tabe budre ge.
10 Yepä, Paulo äinige gawe me, budre biname papa cabu ätwitige, teebine jejecletnäjige.
Tabe biname bine jejemige egä, “Ngenecu mäpu gone. Tabe ireclota gyene!”
11 Siige, Paulo piba jegelige, pui caburage puupu cabu me cääri abacitige, puma buluduu
ne itrecige, biname cama erwäjige. Tabe piba cääri mene abaitnige lecarage padare cabu
ngälu bimu te tacitige, piba abyemärige.
12 Teepi jewecitisi pui mamye rooriye ne ireclota cama teeme mete me, siige babo
ngenecu miiji äbitininisi.

Paulo Trooasi Cewe ca Ädige Miletu Cewe me

13 Cine babo poo cabu me niinäce acetnärinago, abyemärinago Asos cewe me, Paulo luma
singi ge poo cabu me acenutame. Tabe cibibine itu nijipi pepu gaabe wawename, ingle
tabe singi ge doro ta otnime Asos cewe me.
14 Tabe liba cibibine opopa niwenininige Asos cewe je, cine teebine ecenutisi, piba
naclige Mitulene curä me.
15 Cine puma cita ca naclige, nuuja bimu Kiyosa curä mameta me atyarinago, cuta nuuja
bimu Samo curä me atyarinago, piba cuta nuuja bimu cabu atyarinago Miletu malu cewe
me.
16 Paulo mene itu titranumi Epeso cewe ne äsuplengtame, ingle naace popi tabe singi
lica padare te apirame Asiya probins ngalebora, yepä tabe singi ge Yerusalema ne wata
oomlaname Pentikos bimu tääpume, liba ibibi ge poo me uuwama.

Paulo Yewo Mene Jejemige Epeso Ätrunga Ingle Mope Biname bine

17 Miletu cewe ca Paulo mene jityepige Epeso me, ätrunga ingle mope biname bine jajime
ten cama opopa ayime Miletu je.
18 Teepi liba atyarige, tabe teebibine jejemige egä, “Yoo, weene umle gemi egä iyeta
padare cane liba weene cama itu nanajepi, pui niinäce bimu cabu ca cane itu latyaramte-
pene Asiya probins cabu, ngälu cane probins ne saabmalepene,
19 cämämu awepyeräja cäco piiyepu ele cama, cane Yageyame me kaakesea jaawenune
mäpu padare cabu, lui bine jääpänemune Israela biname bime cabu ca, teeme ämugetna
mule name pi.
20 Weene umle gemi egä cane durau äbita lica weebibine mene jajanename lui weeme
miiji tääpume birige, cane liba mene jijananipene piiyepu weebibine ibiberäjipene biname
sobe cabu cuta piiyepu weeme maramara mete cabu ta.
21 Israela biname piiyepu nuuja gawe biname bine cane kokre cama bäärmi jaaged-
nemepene teeme niiya mule cabu ca Acejiyame bau me atatrongärame piiyepu mime
Yageyame Yeesu ne ätrungame.
22 Siige, page cane Yerusalema me ädenine, ingle Aceji Seemo nätyepenige cebine. Cane
umle lica ngena pa läbitepi puma cäme tääpume.
23 Cane pui taatu umle gäne egä iyeta cewe cabu ta Aceji Seemo cebine itu najananumi
egä krokeciiye mete piiyepu poto mäpu cina puma nawagrijenisi.
24 Yepä, cane ngene jotwanenine egä cäme ireclota lui babo gwidape lica gyene, cane liba
taatu epirenine pui kaakesea ne Yageyame Yeesu lui itu näcäruji wawename. Peei kaakesea
lui Miiji Mene iicaname Acejiyame me owecu piiyepu singi poto cidi me.
25 Yoo, cane iyeta weeme bau waatnetnäjepene, biname bine mene jaajananemepene
Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge. Siige, page cane umle gäne egä weeme
nuuja te lica cääri pa näpänepi cebine.
26 Cane peei name pi page ai bimu cabu jijenininine weebibine egä weeme yepä te
Acejiyame bau ca liba lapesaruge, peei lui cäme ingle lica ge,
27 ingle naace popi cane lica durau läbitune weebibine mene jajanename, yepä cängena
jijinune iyeta Acejiyame lui singi gyene wawename.
28 Weene cängena ire atwipeye weeme ireclota poto cidi me, cuta piiyepu pui biname
bime ireclota cängena ire jetwemepeye Aceji Seemo te lui bine weeme bau me itu yaawade-
mepi weene ire atwime. Yoo, maamoi ire atwi biname pana, weene ätrunga ingle biname
bine cängena ewademepeye, ingle naace popi Acejiyame teebibine itu jaaletne-mepi teeme
bägrä Yeesu me uudi piiyepu budre ca.
29 Cane umle gäne egä cäme otni ingwe gaabe ca, niiyaniya biname cina weeme bau me pa
twaatnipesi, girigale drego pana teepi niiya pa jaawenemepesi poto biname bine weeme
tomi cabu.
30 Yoo, padare cire tädepi, poto biname cina weeme tomi cabu ca piba walya mene cire
jiicemepesi poto ätrunga biname bine teeme bau me äyeble-ngame.
31 Peei name pi ire! Cuta piiyepu ngene napecnepeye cane lipu ciiye bimu ele mäcu cama
iyeta weebibine ibiberäjipene nesae kämäge cama.
32 Yoo, page cane weebibine icrانininine Acejiyame me ime cabu. Pisi nyene weene
cama Miiji Mene Acejiyame me owecu piiyepu singi poto cidi me, lui mene ibibi gyene
weeme ngene atwana kokre wawename piiyepu weebibine teeme miiji cabu acraname.
Peei miiji lui pisi nyene iyeta Acejiyame me biname bime tääpume.
33 Yoo, weene miiji cäme mule ingwe äcwime. Cane singi lica ituge äbita nuuja biname
bime silba coo gol rarekaake, piiyepu cäbletääpe tääpume.
34 Weene weemämu umle gemi cane lipu rarekaake kaakesea cäme ime ca itu
jaawenepene iyeta gwidape päpäname, cane piiyepu lui biname cane cama cime tääpume.

35 Iyeta cäme mule ca cane weebibine ibiberäjininune egä lui biname pisi nyene kokre
cäco, mine miiji pepu kokre kaakesea cama teebine ätityerame. Mine miiji ngene jwaatwa-
naninago lui mene Yageyame Yeesu teemämu itu jejuji egä, 'Lui biname te gwidape
yäącäruge, teeme gege baborage gyene peei me gege cabu ca lui te saacatuge.' "
36 Paulo me mene siige liba, teepi iyeta kokorare ipednemisi, Acejiyame bau me irecu
ätumutinisi.
37 Teepi iyeta ele engenetne-mige teebine liba yewo tääpume jejecletnäjisi, jetecnisi.
38 Teepi mage owecu jewenisi, ingle tabe bii jejemige egä, "Weene ingwe ca opo lica pa
näpänepeye." Pipu pi teepi Paulo ne englecitisi babo poo cabu me.

21

Paulo Yerusalema me Ädige

1 Cine ätrunga biname bine yewo jewenemisi Miletu je, piba teebibine ebmalemisi. Cine
babo poo gaabe malu ne conocäco yuurisi, Kosa curä je atyarinago. Nuuja bimu cine Roos
curä ne joomlisi. Puma cita ca malu cewe Patara me naclige.
2 Puga cine jepänisi yepä babo poo ne lui te Poenikiya gawe me ädenige. Cine peei babo
poo cabu me acetnärinago, malu cabu naclige.
3 Poto bimu ingwe ca cine Kupro curä ne jepänisi, yepä poo te malu gaabe ta ädige Suriya
gawe me. Turo malu cewe je cine ärpetnäjinago, pui padare tääpume poo biname cina liba
gwidape bine irpetnäjemisi.
4 Cine poto ätrunga biname puga jepänemisi, seben bimu ten cama ninajininige poo trämä.
Aceji Seemo me umle cabu teepi Paulo ne jejisi egä, "Gone lädute Yerusalema me!"
5 Yepä, cime padare ten cama liba apirige, piba cine gaabe cabu abyemärinago. Iyeta
ätrunga biname teeme coga bägrä cina cine cama äsige cewe cabu ca malu me. Cine iyeta
kokorare koriyo cabu ipednemisi, irecu ätumutinago.
6 Puma cita ca cine yewo äbitinago, siige babo poo cabu cääri acetnärinago, cuta teepi
äcnärige cewe me.
7 Cine Turo ca poo gaabe naclige Petolemaisa cewe me. Puga cine ätrunga biname bine
sebore jewenemisi, piiyepu yepä bimu ten cama ninajininige.
8 Nuuja bimu cine teebibine sebmalemisi, Kesarea cewe me atyarinago. Puga ge yepä
biname ngii Pilipo lui te Miiji Mene jiicemuge. Cine teeme bau naclige teeme mete cabu
lenajame. Tabe lui yepä ge pui seben* cabu ca Yerusalema ätrunga biname lui bine
jejäcremujisi ätyepäneji biname bine ätityerame.
9 Teeme puga ge fooa ngulebägrä lui cina Acejiyame me tagepogogo mene jiicemusi.
10 Cine puga liba poto bimu cama ninajininige, piba yepä mename biname te tat-
yaramtige Yuudea gawe cabu ca, teeme ngii Agabu.
11 Tabe cime bau me tädige, Paulo me baagi ecatige, peei ca teeme ernge ime ätäyige,
piba nijinige egä, "Aceji Seemo te apu jiicenige: Ai baagi yageyame ne Israela biname cina
Yerusalema je apu pana pa jäätäyepesi, siige pa yaacitepesi nuuja gawe biname bime ime
cabu."
12 Ai mene liba nitecijininige, cine piiyepu puga lui biname, cine iyeta Paulo ne ele cama
jejananisi egä, "Gone otni Yerusalema me!"
13 Yepä, tabe mene niwecnistinige egä, "Weene ngena jeweneniye? Ele ingeni-tninige,
cebine ngenecu mäpu me naweniye! Cane amacetnäjäneji gäne lica ätäya taatu me, yepä
cuta budre äbitame Yerusalema je Yageyame Yeesu tääpume."
14 Cine liba äblicäco ge teebine mara ngene atwanena ceera, piba mene ebmalisi, jiicisi
egä, "Mime Yageyame me singi pa läbitepi."
15 Cine poto bimu ninajininige Kesarea cewe je, piba cime gwidape emacetnäjemisi doro
ta otni Yerusalema me, siige abyemärinago.
16 Poto Kesarea ätrunga biname cina cine cama eclige, cibibine niwadininisi mete me,
cine luma pa ninajipi. Pui mete yageyame ngii Manasona, tabe Kupro curä cabu ca ge,
lecarage padare ätrunga cama yaanajepi.

Paulo te Ätrunga Mope Biname Yakobu ne Edärige

17 Cine liba atyarinago Yerusalema me, ätrunga biname cina cibibine niwacletnäjininisi
gege cama.
18 Nuuja bimu Paulo cibibine niwecitinige, Yakobu ne edärisi. Iyeta modamoda ätrunga
biname cine cama puga ge.
19 Paulo teebibine sebore jewenemige, iyeta cängena jeitnäjemige Acejiyame te ngena bine
ituge waweneca teeme Paulo me kaakesea cabu ca nuuja gawe biname bime tääpume.

---

* **21:8:** pui seben: Pui seben biname bime ngii tääpume ire Apostolo 6:1-6.

20 Teeme mene liba itecijemige, teepi iyeta cina Acejiyame ne ewepyeräjisi, puma cita
ca Paulo ne jejisi egä, “Cime biname, maane jepänenite lija tausen Israela biname cina
Yeesu ne ituge ätrunga, piiyepu teepi iyeta mime Israela biname bime cotre bine cängena
jaawenemusi.
21 Teepi idre ituge ätecija määme poto cidi me egä, iyeta Israela biname lui cina yaacrajuge
nuuja biname bime gawe maramara cabu, maane teebibine yaabiberäjimute Moose me
cotre mule gomalame, piiyepu jaajanemute teeme imäbägrä bime matikolä tääpe lica
iirputame Acejiyame me cewecu acatame, coo piiyepu teebibine jaajanemute Israela
biname bime mule lica wawename.
22 Yoo, teepi pama pa yäätecijemepi egä maane age säte cewe je. Mine ngena ne pa
jaawenepesi piba?
23 Yoo, maane miiji apu wawena cine lipu naajenisi! Piti nämi cine cama fooa biname, lui
cina Acejiyame ne mene ituge jaji mime Israela biname bime mule ibibi, egä poto mabye
ngalebora teepi singi gwidape wawena Acejiyame tääpume. Siige pui padare cabu teepi
edingäli äswi cäco yaacrajuge.
24 Maane ten cama ädepi, gigri Acejiyame ne cibu ca yiiwäräjepeye teepi teeme mene ibi
wawename, siige kälyä äbitame. Maane te peei cibu bine teeme tääpume jeletnemepi! Siige,
iiwäreja ingwe gaabe ca teepi piba miiji gämi teeme edingäli äswime. Yoo, maane liba apu
jewenenite, piba iyeta biname cina pa jääpänepesi egä toraca lica gyene teepi lui mene ituge
ätecija määme poto cidi me, yepä teepi umle pa läbitipesi egä maane Moose me Cotre Mene
cabu naanajuge.
25 Yepä, lui biname Israela cabu ca lica gemi, lui cina Yeesu ne jäätrungusi, cine teeme
poto cidi me ituge atrana, piiyepu mene teeme bau me itu jäätyepepesi teeme umle me egä:
Gone deedei yäärwäjemuye lui cude ge, ingle uuje tääpume iiwäräjeji gemi, piiyepu gone
cibu yäärngäjemuye lui bime mäju cabu uudi yaanajuge, piiyepu uudi gone yäänäjuye, cuta
piiyepu sargi mule gone jaawenimuye. Siige.”
26 Yoo, puma cita ca nuuja bimu Paulo pui fooa biname bine ewademige, ten cama
Acejiyame ne yiiwäräjisi kälyä äbitame. Peei liba siige, Paulo piba Acejiyame me iiwäreja
mete gomerage me ädige. Tabe puga mene jejemige lui bimu cabu pui fooa biname bime
kälyä wawena padare pagege apira, piiyepu jejemige egä tabe pui bimu cabu pagege cibu
bine aletna teeme yepäyepä iiwäreja mule bine apirame.

Teepi Paulo ne Joomlisi Iiwäreja Mete cabu

27 Seben bimu ingwe ca teeme kälyä äbita padare te liba mameta ge apira, poto Israela
biname lui Asiya Probins cabu ca ge, teepi Paulo ne jepänisi Acejiyame me iiwäreja mete
cabu je. Teepi biname bine giri jicranemisi, siige Paulo ne joomlisi,
28 babo tage ca jiicemisi egä, “Israela biname, nitityärineye! Agesa biname lui te iyeta poto
ta waatnetnäjuge, biname bine yaabiberäjemuge Israela biname bine äciseräjame, piiyepu
Moose me cotre bine, cuta piiyepu ai iiwäreja mete ne. Cuta piiyepu page tabe poto Griik
biname bine iiwäreja mete caale bora me sewademige, siige pepu pi niiya bii jewenige ai
cudege puupu ne!”
29 Yoo, teepi apu jiicisi, ingle naace popi teepi yepä Epeso cewe biname ne, ngii Tropimus,
Paulo cama jepänisi Yerusalema cewe ngalebora, piiyepu teepi apu jengemige egä Paulo
teebine ecanige iiwäreja mete caale bora me.
30 Siige, babo cewe iyeta poto ta biname cina buduma äbitininisi, yepä gome uuwametnige
iiwäreja mete caale bora me. Teepi Paulo ne joomlisi, piba elädnisi pui puupu cabu ca. Piba
taatu iiwäreja mete caale grana bine ermemisi, ingle teepi singi lica uudi wawename pui
puupu ne.
31 Claabe biname bime tomi cina liga Paulo ne budre me jewenisi, piba cubu biname lui
Rooma cewe cabu ca, teeme mope biname te itecijige egä iyeta Yerusalema ngalebora teepi
cubu jiicenisi.
32 Piba taatu peei cubu mope biname te poto cubu modamoda biname piiyepu poto cubu
biname bine sewademige, wata eclige pui tomi cabu me. Biname cina liba cubu mopeyame
jepänisi teeme cubu biname cama, teepi ebmalisi Paulo ne aglime.
33 Cubu mope biname te piba Paulo bau me ädige, joomlige, mene jejemige teebine
ätäyame neeneni ayana seea ca. Puma cita ca tabe biname bine itemlemige egä, “Laasi
nyene ai biname; tabe ngena bii jewenige?”
34 Poto biname yepä mene jiicisi; nuuja cina mara mene jiicisi. Mene maramara name
pi, cubu mopeyame äblicäco cängena umle äbita ngena bii bäbitige. Tabe peei name pi teeme
biname bine jejemige Paulo ne acaname teeme cubu biname bime kokre mete cabu me.
35 Paulo cama cubu biname cina mete bäbleta ne liba joomlisi, teepi piba teebine cabu ta
ecanisi, ingle puga ge poto mage drowäyame biname.

36 Teepi iyeta teebine ingwe icwisi, ala cama jiicisi egä, “Egleye teebine budre me!”

Paulo Teeme poto cidi me Mene Jejemige

37 Paulo cama lui cubu biname cina teeme kokre mete me mameta liba äbäcna, Paulo piba
mene jejige cubu mopeyame ne egä, “Nää, cane mene naajene?”
Puma cita ca mopeyame te itemlige, “Baa, maane Griik mene umle gäte?
38 Maane piba pui Aikupitoyame lica gäte, lui te ai padare niinäce gaabe je gije itu
labacitepi Rooma gabmani cama cubu iicaname. Tabe lui fooa tausen girigale biname bine
cubu turikä cama ewademige daapo taatu cewe cabu me.”
39 Paulo jejige egä, “Eewe lica, cane Israela biname gäne, aplimlujine Taasu cewe je
Kilikiya gawe cabu. Cane ngii biname gäne pui babo cewe Taasu cabu je. Owecu, cane
singi gäne mene jajime biname bine.”
40 Piba cubu mopeyame teebine mene me padare ecärige. Puma cita ca Paulo mete
bäbleta cabu jeclajutige, teeme ime ca biname bine bojä jewenemige. Teepi liba bojä
jegemige, Paulo teebibine jejemige Israela biname bime Heberu mene ca egä:

22

1 “Cäme babewale, cäme binamewale, cebine nätecijeye! Cane cämämu ai jiicenine egä
cäme mule niiya lica gyene.”
2 Siige, biname cina liba itecijemige tabe Heberu mene ca teebibine jaji, teepi piba toraca
bojä äbitininisi. Paulo piba jejemige egä,
3 “Cane Israela biname gäne, aplimlujine Taasu cewe je Kilikiya gawe cabu, yepä aima
Yerusalema me tädujine abiberäja tääpume. Cane Gamaliya me abiberäja bägrä gäne. Tabe
cebine cängena nabiberäjuji mime kaakesaare bime cotre cabu, piiyepu cane babo singi
Acejiyame tääpume, weene page liiyepu.
4 Cane cuta niiya jaawenemune ngälu budre me biname bine, lui cina ai Gaabe cabu
waatnininusi. Cane magebi piiyepu rooriye bine ewademujine krokeciiye mete cabu me.
5 Iiwäreja mope biname piiyepu iyeta mutre biname teepi ibibi gemi ire arbime egä cäme
mene toraca gyene. Cane teeme bau ca peba bine jepänemujine Damaseko je lui Israela
biname bime bau me waadename, naace tääpume puma Keriso lui cina jäätrungusi, pui bine
oomlemame. Cane piiyeme ädujine teebibine oomläjecame, ayana seea cama Yerusalema
me awecname mäpu daremu päpäname teeme mara ätrunga tääpume.”

Paulo Jejemige Tabe Lipu Äbitige Ätrunga Biname me

6 “Yoo, cane liba gaabe cabu ädenujine, Damaseko cewe me mameta atyaramta, piba taatu
bimu duusa padare cabu, babo apaclyera te dume cabu ca tuungepmaluji cäme gome.
7 Cane natramuji gawe me, siige tagepogogo te cebine najuji egä, ‘Saulo, Saulo! Maane
ngenome cebine mäpu näcäranenite?’
8 Cane itemlu-jine, ‘Babo biname, maane laasi näte?’ Tabe najuji egä, ‘Cane Yeesu
Nasareta ceweyame gäne, maane lui ne mäpu näcäranenite.’
9 Lui biname cane cama secluji, apaclyera te jepänujisi, yepä teepi lica itecijemuji peei
tagepogogo lui te mene cebine najanuji.
10 Puma cita ca cane itemlujine egä, ‘Babo Biname, cane ngena jewenenine?’ Yageyame
piba cebine najuji egä, ‘Arpinanti, ädi Damaseko cewe cabu me. Puma yepä biname te
meebine iyeta gwidape pa naajepi Acejiyame lui ituge jaji maane te wawename.’
11 Pui babo apaclyera name pi cane äblicäco ge pui padare cabu gwidape päpäna. Cane
cama lui biname cina cebine ime ca nacanujisi Damaseko cewe cabu me.
12 Yoo, puga ge Damaseko cewe je yepä biname, teeme ngii Ananiya. Tabe mime cotre
bine cängenarage jaawenemuge. Tabe baborage ge Damaseko cewe Israela biname bime
ngene atwanena cabu.
13 Tabe cäme bau me täduji, cäme gome jeclajutuji, najuji egä, ‘Cäme biname Saulo, maane
irecu ca jepäni!’ Piba taatu cane miiji ge teebine päpäname.
14 Tabe najuji egä, ‘Acejiyame lui bau me mime kaakesaare cina irecu lätumutanininusi,
meebine ituge jaji teeme singi poto cidi me umle äbitame, teeme Conocäco Kaakesea Biname
ne päpäname, piiyepu teemerage tagepogogo mene ätecijame.
15 Maane peei name pi ire arbi biname me pa päbitepi teeme tääpume iyeta biname bine
jajime, maane ngena itu tepänumete piiyepu nääätecijumi.
16 Siige, maane ngena tääpume jewagrijenite? Arpinanti, niiye ca äciseja ne ecati teeme
ngii cabu määme niiya mule äyeblingtame, maane liba Yageyame me ngii ne yaawejanute.’ ”

Acejiyame Paulo ne Jejige Nuuja Gawe Biname bime bau Otnime

17 “Yoo, cane Yerusalema me acnenutujine, egäcäro iiwäreja mete cabu irecu ätumutujine,
piba wama pana jepänujine Yageyame ne.

18 Tabe cebine najuji egä, ‘Wata Yerusalema ne page sebmali, ingle naace popi ama
biname cina lica pa yaacatepesi määme aitneja mene cäme poto cidi me.’
19 Cane teebine jejujine, ‘Yageyame, teepi umlerage gemi egä cane cime Israela biname
bime abasecretna mete cabu ta waatnetnäjune, meebine lui cina näätrungusi, teebibine
joomläjecmune, yaaglecimune.
20 Piiyepu, määme miiji aitneja biname Setepano ne liba budre me jewenujisi, cane puga
ge, “yoo” mene jajime teebine budre me acitame, teeme cubuyame bime cäbletääpe bine
cane ire jetwemujine.’
21 Piba Yageyame cebine najuji egä, ‘Äte, ädi, cane meebine cudecewe me pa näätyepepene
biname bime bau me lui cina Israela biname lica gemi.’ ”
22 Siige, biname cina Paulo ne jitecijanisi ngälu tabe peei mene jiicige, yepä teepi piba gije
abacitinisi ala cama mene me egä, “Iyeblingteye! Egleye budre me! Miiji lica tabe ireclota
me lenaja!”
23 Teepi ala abayaninisi, cäbletääpe bine ewewutäjemisi, piiyepu secre bine cabu me
eyäremisi.
24 Siige, pui cubu mopeyame te piba mene jejemige teeme biname bine Paulo ne
acaname cubu biname bime kokre mete cabu me. Tabe teebibine jejemige Paulo ne ad-
naname teeme bau ca umle päpäname Israela biname cina ngena tääpume ala abayaninisi
teeme poto cidi me.
25 Yepä, teepi liga teebine jetäyisi adnaname, Paulo puma cita ca jejige yepä cubu babo
biname ne, lui te teeme gome aclajuteji ge egä, “Nää, cotre lica gyene weene Rooma ngii
cama biname ne adnaname, teebine liba cäro camuge atrana teeme mule tääpume?”
26 Cubu babo biname te liba peei mene itecijige, tabe teeme mopeyame bau me ädige,
teebine itemlige egä, “Maane ngena jewenenite? Tabe lui Rooma ngii cama biname gyene!”
27 Puma cita ca pui cubu mopeyame te Paulo bau me ädige, itemlige egä, “Maane naji, nää
maane Rooma ngii cama biname gäte?”
Paulo jejige egä, “Yoo!”
28 Cubu mopeyame te piba jejige, “Cane babo rarekaake itu ecärujine Rooma ngii cama
biname me äbitame.”
Paulo jejige egä, “Yepä, cane Rooma ngii cama aplimlujine.”
29 Cubu biname lui cina singi Paulo ne mene me wawename, teepi piba taatu teeme bau
ca äyeblingige. Siige, cubu mopeyame wälu te joomlige liba umle äbitige egä Paulo Rooma
ngii cama biname enajenige, piiyepu tabe ayana seea ca teebine bii besigrige.

Paulo Jeclajutige Israela Mutre Biname Tomi cabu je

30 Cubu mopeyame te singi toraca umle äbitame ngena niiya tääpume Israela biname cina
Paulo ne jeitnäjisi. Tabe peei name pi nuuja bimu cubu biname bine jejemige Paulo ne
iibirame. Tabe jejemige modamoda iiwäreja biname piiyepu iyeta Israela mutre biname
abasecretname. Tabe piba Paulo ne ecanige teeme opo gaabe aclajutame.

23

1 Paulo conocäco ire acitige pui Israela mutre biname bime bau me, teebibine jejemige
egä, “Käme binamewale, cane ngene ca begline egä käme mule lui conocäco gyene, ingle
iyeta padare cane cängenarage watnetnäjenune Acejiyame me opo gaabe je ngälu page.”
2 Siige, puma cita ca iiwäreja mope biname ngii Ananiya tabe Paulo me mameta lui
biname bine jejemige teebine tage ayemeltame.
3 Siige, Paulo teebine jejige egä, “Meebine Acejiyame pa naayemaltepi! Maane peema
adnatenite cebine cotre ibi atraname, yepä maane määmämu peei cotre ne jetropangtite,
maane mene liba jejite cebine ayemeltame! Maane epu pana gäte bulubulu atreji liiyepu,
biname te lui ne yaaganuge jugijugi ne acwabame, yepä pui jugi cerämu pisi nyene sungabe
je.”
4 Siige, Paulo gome biname cina teebine jejisi, “Maane jicnecite Acejiyame me iiwäreja
mope biname ne!”
5 Paulo jejemige egä, “Käme binamewale, cane umle lica ge egä tabe iiwäreja mope
biname gyene. Oogäräneji Mene te jiicenige egä, ‘Gone niiya mene jiicute määme biname
bime mopeyame poto cidi me.’ ”
6 Yoo, Paulo liba ngene ca eglige egä pui mutre biname tomi cabu poto lui Sadukea sigu
biname ge, piiyepu nuuja poto lui Parisea sigu biname ge, tabe piba babo tage ca jejemige
teebibine egä, “Käme binamewale, cane Pariseayame gäne piiyepu Parisea biname bime
bägrä gäne. Cebine nacanisi weeme bau me atraname, ingle naace gyene käme ngene
atwanena pisi nyene egä budre biname cina cirege arpinera ireclota tääpume!”

7 Tabe liba peei mene jiicige, piba Parisea sigu piiyepu Sadukea sigu biname cina gije
abacitinisi mene abajame. Pui mutre biname cina neeneni sigu äbitininisi.
8 Yoo, Sadukea sigu biname cina apu jiicusi egä budre biname lica cirege budre cabu ca
arpinera, piiyepu teepi jiicusi egä Acejiyame me mename seemo piiyepu iyeta poto seemo
toraca lica gemi, yepä Parisea sigu biname cina iyeta peei gwidape bine jitrungemisi.
9 Teeme guugla te baborage me äbitige, siige poto cotre abiberäja biname lui cina Parisea
sigu biname ge, teepi abujängige, kokre cama peei mene ne jisädanemisi egä, "Cine äblicäco
nuuja niiya päpäna ai biname cabu. Pama toraca gyene egä mename seemo te coo nuuja
seemo te mene tejumi teebine."
10 Siige, mene äsädena te epu babo me äbitige egä cubu mopeyame wälu äbitige egä biname
cina pama Paulo ne piicwapi-cwa jaawenusi. Tabe peei name pi teeme cubu biname bine
pui mutre biname bime tomi cabu me jityepemige Paulo ne teeme bau ca asatame, teebine
cääri acaname cubu biname bime kokre mete cabu me.
11 Nuuja ciiye Yageyame te Paulo gome jeclajutige, teebine jejige egä, "Wälu gone! Maane
cebine lipu ituge aitna Yerusalema je, maane miiji cuta cebine pepu aitname Rooma babo
cewe je."

Israela Biname cina Glääamu Jicrajige Paulo ne Aglime

12 Nuuja krokerage poto Israela biname cina abasecretnige, glääamu jicrajige. Teepi mene
yepä gome ecitisi Acejiyame me opo gaabe je egä teepi deedei lica äbita piiyepu niiye lica
nänäja, ngälu liba Paulo ne pa yaaglepesi.
13 Teepi iyeta footi biname cuta cerämu, lui cina icrajige peei glääamu cabu.
14 Teepi piba eclige modamoda iiwäreja biname piiyepu nuuja modamoda biname bime
bau me, teebibine jejemisi egä, "Cine mene Acejiyame me opo gaabe jejisi egä cine deedei
lica äbita, ngälu cine Paulo ne liba pa yaaglepesi.
15 Yoo, weene piiyepu iyeta lui cina mutre biname tomi cabu, weene mene jityepepeye
peei cubu mopeyame bau me tabe Paulo ne ätyepame weeme bau me, epu tääpume egä
weene singi gemi cängena umle äbitame teeme poto cidi me. Cine pa lamacetnäjipago teebine
gaabegabe aglime budre me."
16 Yepä, Paulo me ngango bägrä te ai glääamu mene itecijige. Tabe piba ädige cubu biname
bime kokre mete me, Paulo ne pui mene jejige.
17 Puma cita ca Paulo ala tesoglicige yepä cubu babo biname ne, jejige teebine egä, "Ecani
mopeyame bau me ai mamye biname ne. Teeme mene pisi nyene jajime."
18 Siige, pui yepä hanred cubu biname bime babo biname te teebine ecanige teeme
mopeyame bau me, jejige egä, "Ama lui krokeciiye mete biname ngii Paulo, tabe cebine
nätemlige ai mamye biname ne määme bau acaname, ingle teeme mene pisi nyene meebine
jajime."
19 Siige, cubu mope biname te teebine ime joomlige, ecanige teeme taatu puupu me, piba
itemlige egä, "Maane cebine ngena mene tääpu mäte singi jajime?"
20 Tabe jejige egä, "Israela modamoda biname cina mene yepä cabu becitisi. Ciiyeciye
teepi meebine näätinärenisi Paulo ne cääri acaname Israela mutre biname tomi cabu me,
epu tääpume egä teepi singi gemi teeme poto cidi me cerämu cängena umle äbitame.
21 Yepä, gone jäätecijemute, ingle naace popi footi biname, cerämu poto piti nemi, teepi
ämletnäreji icrajenige, Paulo ne jewagrijenisi. Teepi glääamu bii jicrajige deedei lica äbita
piiyepu niiye lica nänäja, ngälu teepi liba Paulo ne pa yaaglepesi. Teepi amacetnäjäneji gemi
peei ne wawename, yepä määme mene ne jewagrijenisi."
22 Siige, cubu mope biname te piba pui mamye biname ne jejige, "Gone nuuja biname ne
jaajute maane lui mene bii tiicite cäme bau." Siige, pui mamye biname ne jityepige.

Paulo ne Jityepige Yuudea Probins Mopeyame Peliki bau me

23 Puma cita ca cubu mope biname te ala taasoglicige teeme neeneni cubu sigu babo
biname bine, teebibine jaajige egä, "Weene jejemepeye neeneni hanred cubu biname bine,
piiyepu sebenti cubu biname bine cooso cama, cuta piiyepu neeneni hanred cubu biname
bine kalaku cama, teepi Kesarea cewe me otnime. Amacetnäjineye, weene nain oklok ciiye
abyemerame.
24 Cooso bine cuta ewadeniye Paulo me otni tääpume, teebine cängena ecaneye Mope
Biname Peliki bau me."
25 Cubu mope biname te piba apu mene yoogärige:
26 "Sebore, Yuudea Probins Mope Biname Peliki!
Cubu mope biname Klaudiyus-Lusiyus, cane määme bau me yoogärenine.
27 Israela biname cina ai biname ne toomlumesi, piiyepu mameta ge teebine budre me agli.
Cane umle täbitumene egä tabe Rooma ngii cama enajenige. Siige cane peei name pi
cäme cubu biname cama tädumene, teebine teeme bau ca sewepläcitumene.

28 Yoo, cane singi ge umle äbitame, teepi ngenome tiicetnumesi teebine, cane peei name pi
secanumene teeme Israela mutre biname tomi cabu me.
29 Cane puga umle täbitumene egä tabe nuuja niiya mule lica itu jaawenepi lui tääpume
budre me wawename, coo krokeciiye mete me acitame. Teepi teebine tiicetnumesi
teemerage cotre atropengta poto cidi me.
30 Siige, cane liba umle äbitine egä poto Israela biname cina singi Paulo ne ngatna wawena
budre me, cane piba ngene jotwanine teebine wata määme bau ätyepame. Cane teeme
iicetna biname bine jejemine määme opo gaabe teeme mene iicemame. Siige."
31 Cubu biname cina teeme mopeyame me mene jewenisi. Teepi pui ciiye cabu Paulo ne
ecanisi cewe ngii Antipatiri me.
32 Nuuja bimu lui cubu biname cina ernge ta waatninusi, teepi äcnärige cubu biname
bime kokre mete me. Teepi cooso cama lui cubu biname bine sebmalemisi Paulo ne
piiyeme acaname.
33 Teepi teebine ecanisi Kesarea cewe me, puma pui Mopeyame ne peba ecärisi, piba
Paulo ne ecitisi teeme ime cabu.
34 Siige, Peei Mopeyame te peba cabu lui mene bine ecnemige, piba Paulo ne itemlige egä,
"Maane ngena probins cabu ca gäte?" Tabe liba umle äbitige egä Paulo lui Kilikiya probins
cabu ca ge, tabe jejige egä,
35 "Cane määme mene pa näätecijepene, määme iicetna biname cina liba pa tatyarepi."
Tabe piba poto cubu biname bine mene jejemige Paulo ne awamutame Mopeyame Heroda
me babo mete cabu.

24

Israela Biname cina Paulo ne Jeitnäjisi

1 Faib bimu ingwe ca iiwäreja mope biname Ananiya atyaramtige Kesarea cewe je,
poto modamoda biname cama piiyepu teeme mene iicema biname, ngii Teretulus. Teepi
Mopeyame Peliki me opo gaabe jeclajutemige Paulo ne aitnejame.
2 Mopeyame te piba Paulo ne tesoglicige teeme bau otnime, puma cita ca Teretulus te gije
abacitige Paulo ne aitnejame egä,
"Babo Biname Peliki, cine poode cama ninajininige leca padare määme miijirage ire
atwi name pi, cuta piiyepu weene poto cotre bine cängena itu yaamacetnäjemepeye cime
gawecewe miiji tääpume.
3 Cine singi pepu miiji mule tääpume iyeta padare cabu iyeta poto ta, peei name pi
baborage eso!
4 Yoo, cane singi lica määme babo padare acata, peei name pi cane näätemlenine cime
matikolä mene cängena ätecijame.
5 Cine umle äbitinago egä ai biname te niiya mule jaawenuge ai gawecewe tääpume.
Tabe Israela biname bine claabe me jaawenemuge iyeta maramara gawe cabu ta. Tabe
mopeyame gyene Nasareta sigu biname tääpume,
6 piiyepu tabe liga tapicetnärumi iiwäreja mete ne sabe wawename, siige cine piba
teebine toomlumesi. Yoo, cine singi ge teebine atraname cimerage cotre ibibi,
7 yepä cubu mopeyame Lusiyus piba tädumi, babo drowä cama teebine secatumi cime
bau ca.
8 Lusiyus puma cita ca mene tiicumi egä aitneja biname cina miiji määme opo gaabe me
otnime. Maane liba ai biname ne yäätemläjute, maane teeme bau ca piba umle päbitepi iyeta
gwidape poto cidi me, cine lui tääpume jeitnäjenisi."
9 Yoo, Teretulus me mene liba siige, pui Israela biname cina piba jejisi egä iyeta pui
aitneja mene lui toraca ge.

Paulo Mene Jiicige Peliki me Opo Gaabe je

10 Probins Mopeyame Peliki puma cita ca Paulo ne ime ca jewenige mene me. Paulo piba
jejige egä,
"Babo Biname Peliki, cane umle gäne egä maane ai gawe biname bine jaatranemute
bucurage kämäge cama. Cane peei name pi ngenecu miiji gäne cämämu aitname määme
opo gaabe.
11 Maane liba singi, maane ibibi gäte umle äbitame egä twelb bimu ingwe gaabe ca, cane
piba itu lädepene Yerusalema me puma iiwäreja mete cabu irecu ätumutame.
12 Cane liba iiwäreja mete cabu jage, Israela biname cina lica puma itu näpänepesi nuuja
biname cama äcela je, piiyepu cuta lica itu näpänepesi biname bine giri acrana cabu Israela
biname bime abasecretna mete cabu ta coo cewe nuuja poto ta,
13 piiyepu teepi äblicäco gemi teeme pui aitneja mene ne toraca me wawena.

14 Yoo, page cane määme bau me cämämu aitnenine. Cane cime kaakesaare bime
Acejiyame ne mara mule ca yaawejanune, teepi lui mule ne yaainusi egä toraca mule lica
gyene. Yepä, cane cuta iyeta Oogäräneji Mene jäätrungemune, lui pisi nyene Cotre Mene
ngalebora piiyepu sasa mename biname bime oogäräneji mene ngalebora.
15 Cane piiyepu iyeta nuuja Parisea biname cine Acejiyame me padare ne jewagrijenisi,
lui padare cabu iyeta miiji mule biname piiyepu iyeta niiya mule biname piba budre cabu
ca cirege arpinera.
16 Cane pui name pi cängenarage nanajuge cämämu conocäco me ngene ca agli biname
bime opo gaabe piiyepu Acejiyame me opo gaabe je.
17 Cane nesae kämäge cama Yerusalema ca itu äyeblingtujine. Cema cane piiyeme
cääri lädepene poto rarekaake cäme binamewale bime bau me waadename, cuta piiyepu
Acejiyame ne iiwärejame.
18 Ai neeneni mule bine liba jaawenepene, teepi cebine näpänepesi iiwäreja mete cabu.
Cane niinäce kälyä läbitepene iyeta cudege gwidape cabu ca, ingwe ca piba Acejiyame me
mete puupu cabu me labacitepene. Biname tomi lica ge cäme gome, cuta piiyepu guugla
lica ge piba.
19 Yepä, puga ge poto Israela biname Asiya probins cabu ca. Teepi teemämu määme opo
gaabe cire saacleji, teeme liba pisi nyene mene cebine aitnejame.
20 Coo, age temi lui biname, teepi miiji jiicesi teepi ngena conocono ne cäme cabu
tepänumesi, cane liba naclajutumi atrana tääpume pui mutre biname tomi cabu je.
21 Coo, pama teeme tääpume conocono gyene pui yepä mene babo tage ca lui tiicumene,
cane liba teeme opo gaabe naclajutumi. Agesa pui mene: ‘Cebine nacanisi weeme bau
atraname, ingle naace gyene cane jitrungenine egä budre biname cirege arpinera ireclota
tääpume.’ ”
22 Siige, Peliki lui te cängena umle ge ätrunga gaabe poto cidi me, tabe piba peei atrana
padare ne epirige. Tabe pui Israela modamoda biname bine jejemige egä, “Cane ingwe ca
atrana pagege weeme poto cidi me, cubu mopeyame Lusiyus te liba pa tatyaramtepi.”
23 Siige, tabe mene yepä cubu babo biname ne jejige Paulo ne awamutame, yepä Paulo
miiji ge asatame abacitame pui mete cabu, piiyepu teeme binamewale miiji ge teeme singi
gwidape teebine ceerame.

Paulo Jeclajutige Peliki naabi Drusila Teeme Opo Gaabe je

24 Poto bimu ingwe ca Peliki coga cama taaclige. Teeme coga, ngii Drusila, lui Israela
magebi gwene. Mopeyame Peliki Paulo ne tesoglicige, teeme mene jitecijige Yeesu Keriso
ne ätrunga poto cidi me.
25 Yepä, Paulo liba teebibine mene jaajanige conocäco mule poto cidi me, piiyepu tääpe
singisingi abmala poto cidi me, cuta piiyepu atrana bimu poto cidi me, lui te cirege
otni, Peliki wälu te piba joomlige, tabe Paulo ne jejige, “Siige, page ai padare cabu
maane cibibine nibmali! Cane liba miiji padare ne pa jääpänepene, cane piba cääri pa
naasoglecepene.”
26 Yoo, Peliki apu jengenige egä, “Paulo pama rarekaake cebine näcärenige teeme asata
tääpume.” Tabe peei name pi poto padare Paulo ne taasoglicuge ten cama mene abaitname.
27 Neeneni kämäge ingwe ca, kirece biname teeme ngii Porokiyo-Peesto, tabe Peliki me
puupu jecatige Probins Mope biname tääpume. Peliki liba äyeblingtige puma cita ca, tabe
Paulo ne sebmalige puga awamuta biname cama krokeciiye mete cabu, ingle naace popi
tabe singi Israela biname bine ngenecu miiji me wawename teeme poto cidi me.

25

Paulo Singi Rooma Babo Mope Biname te Teebine Atraname

1 Peesto atyaramtige peei probins ngalebora, piba nesae bimu ingwe ca ädige Kesarea ca
Yerusalema me.
2 Puga modamoda iiwäreja biname piiyepu Israela mutre biname cina kirece Mopeyame
Peesto bau eclige Paulo ne aitnejame. Teepi mene itu titranumesi Paulo ne gaabegabe
aglime, peei name pi teepi Peesto ne itemlisi
3 teeme singi wawename egä Paulo ne awecnistame Yerusalema me.
4 Peesto jejemige egä, “Paulo ne jewamutenisi krokeciiye mete bora Kesarea je. Cane
mameta gäne acnenuta piiyeme.
5 Weene miiji ge weeme poto mutre biname cane cama ätyepame Kesarea me puma Paulo
ne aitnejame, tabe liba niiyaniya mule ituge wawena.”
6 Peesto Yerusalema je enajige cerämu eit coo ten bimu cama, piba acnenutige Kesarea
me. Nuuja bimu tabe adnatige atrana puupu cabu, mene jejemige Paulo ne teeme bau
acaname.

7 Paulo liba puma atyaramtige, Yerusalema ca lui Israela biname cina seclumi, teepi
teeme gome jeclajutemige, gije abacitinisi mäpu mene iicemame Paulo poto cidi me, yepä
teepi äblicäco ge teeme mene awaba egä toraca gyene.
8 Siige, Paulo piba teemämu aitnäjige egä, “Cane nuuja niiya lica ituge wawena Israela
biname bime cotre poto cidi me, cuta piiyepu nuuja niiya ne lica ituge wawena iiwäreja
mete tääpume, cuta piiyepu Rooma Babo Mope Biname tääpume.”
9 Siige, Peesto singi Israela biname cina ngenecu miiji äbitame teeme poto cidi me, peei
name pi Paulo ne itemlige egä, “Nää, maane singi gäte Yerusalema me otni, puma cäme opo
gaabe meebine atraname ai biname bime aitneja mene poto cidi me?”
10 Paulo jejige, “Cane page naclajutenige Rooma Babo Mope Biname bime yepä atrana
puupu cabu, lui cabu cebine miiji pa natranepeye. Cane nuuja niiya lica ituge wawena
Israela biname bine. Maane peei umlerage gäte!
11 Cane liba cotre ne jaatropangtune niiya mule wawename, cuta pui niiya mule cabu ca
cane liba ibibi ge budre daremu päpäname, cane piba singi lica uucraname. Yepä, teeme
aitna mene toraca lica gyene, peei name pi nuuja biname te lica cebine pa nacitepi teeme
ime cabu. Cane singi gäne Rooma Babo Mope Biname te cebine atraname.”
12 Siige, Peesto teeme atrana ätityera biname cama mene ajanininisi, piba Paulo ne jejige
egä, “Maane singi gäte Babo Mope Biname te meebine atraname, yoo siige, maane Babo
Mope Biname bau pa ädepi.”

Paulo Jeclajutige Agripa naabi Berenike bime Opo Gaabe

13 Poto bimu ingwe ca Israela biname bime mopeyame Agripa piiyepu teeme ngule
Berenike teepi Kesarea me taaclige peei probins me kirece mopeyame Peesto ne ängrärame.
14 Teepi nesae bimu icrajige, piba Peesto Paulo poto cidi me mene jejanige Agripa ne egä,
“Ama pisi nyene yepä biname Peliki lui ne saabmalepi awamuta biname cama, tabe liba
ama cita ca läyeblingtepi.
15 Cane liba Yerusalema me itu lädepene, Israela modamoda iiwäreja biname piiyepu
teeme nuuja modamoda biname cina teebine jaaitnäjepesi, nätemlepesi cane teebine mäpu
cabu acitame.
16 Yepä, cane teebibine jaajemepene egä cime Rooma biname bime mule lica gyene,
biname ne teeme aitneja biname bime ime cabu papa acitame, yepä niinäce tabe miiji
teeme aitneja biname cama opopa ayi piiyepu padare päpäna teemämu aitname.
17 Yoo, teepi liba aima cane ama saaclepi, cane padare ne papa lica yaapirepene, yepä
nuuja bimu cabu atrana puupu cabu ladnatepene, mene jaajemepene Paulo ne acaname.
18 Siige, teeme aitna biname cina piba jaaclajutemepi mene me, yepä teepi epu niiyarage
mule poto cidi me lica jaaitnepesi. cane lipu nangenepi.
19 Iyeta teeme aitna lui äciseräja mene teemerage iiwäreja mule poto cidi me piiyepu yepä
biname ngii Yeesu poto cidi me, lui budre ge, yepä Paulo jiicenige egä tabe ireclota gyene.
20 Cane liba umle lica gäne lipu umle mene päpäname peei poto cidi me, cane piba Paulo
ne yäätemlepene tabe lipu gyene Yerusalema me otnime puma atraname teebine teeme
aitneja poto cidi me.
21 Yepä, Paulo singi lica ge. Tabe cebine nätemlepi awamuta tääpume cuta Rooma Babo
Mope Biname te teebine atraname. Siige, cane peei name pi mene jaajemepene teebine
awamutame ngälu gaabe ne liba päpäna teebine Babo Mope Biname bau me ätyepame.”
22 Siige, Agripa te Peesto ne jejige egä, “Cane singi gäne ätecijame ai biname me mene.”
Peesto jejige egä, “Yoo, ciiyeciye maane pa nääte cijepi.”
23 Nuuja bimu Agripa naabi Berenike mage awamla cama aaclige, babo abasecretna
puupu me abacitäsi; cubu modamoda biname piiyepu cewe modamoda biname ten cama
ge. Peesto piba mene ecäremige Paulo ne äsinglentame.
24 Peesto jejemige egä, “Israela biname bime mopeyame Agripa piiyepu iyeta lui cina
cine cama tabasecretnininiye, weene ai biname ne jepäneye. Ama iyeta Israela biname
cuta piiyepu Yerusalema je iyeta Israela biname, teepi aitna mene cäme bau itu saawade-
mepesi ai biname poto cidi me. Teepi cuta ala cama mene jiicanemepesi teebine budre me
wawename.
25 Yepä, cane jääpänepene egä tabe nuuja niiya mule lica ituge wawena lui tääpume
teebine budre me agli. Siige, tabe cebine nätemlepi Rooma Babo Mope Biname bau otnime,
peei ingle pi cane ngene jotwanine piiyeme ätyepame.
26 Yepä, cäme nuuja cängenarage mene lica gyene teeme poto cidi me Rooma Babo Mope
Biname bau me oogärame. Cane peei name pi teebine secanenine weeme bau me, piiyepu
toraca määme bau me, Agripa, teeme mene ätecijame, pipu pi mene pisi nyene ingwe ca
oogärame,

27 ingle naace gyene cane äblicäco biname ne papa ätyepa, liba peba mene lica ge teeme
aitna poto cidi me.”

26

Paulo Teemämu Aitnige Agripa bau me

1 Agripa te Paulo ne mene jejige egä, “Yoo, maane miiji määme poto cidi me mene iicana.”
Paulo piba ime uutige, gije abacitige teemämu aitnejame egä:
2 “Agripa Mopeyame, page babo miijirage gyene cäme tääpume egä cane määme opo
gaabe je naclajutenige cäme ngii cängena wawename Israela biname bime aitneja poto cidi
me,
3 ingle naace popi maane babo umle gäte Israela biname bime mule piiyepu teeme
äciseräja mene poto cidi me. Peei name pi cane meebine nääätemlenine cäme mene
cängenarage ätecijame.
4 Iyeta Israela biname umle gemi cäme ireclota lipu ge matikolä bägrä cabu ca. Teepi
umle gemi cane lipu nanajuji niinäce cäme gawecewe cabu cuta piiyepu ingwe ca
Yerusalema je.
5 Teepi sasa cabu ca umle gemi cane, siige teepi liba singi gemi, teepi miiji gemi aitname
egä cane lipu niinäce cabu ca yepä sigu cabu nanajuji, lui Parisea sigu biname cina
Acejiyame ne yaawejanusi mäpu cotre mule ca.
6 Yoo, page cane naclajutenige atrana tääpume, ingle cane ngene atwana ne ecitenine peei
mene cabu Acejiyame cime kaakesaare bine lui mene itu jejemuji.
7 Yoo, cime biname lui iyeta twelb ingle cabu ca gemi, teepi liba Acejiyame ne ciiye bimu
yaawejanusi, teepi cuta jaawagrijusi peei jajeji mule ne päpäname. Yoo, Mopeyame, cäme
peei ngene atwana name pi Israela biname cina cebine naitnenisi.
8 Nää, weene ngena name pi äblicäco gemi ätrunga egä Acejiyame te biname bine budre
cabu ca cire yaarpinäremepi?
9 Yoo, cane cuta piiyepu apu nanguji egä cane miiji iyeta gwidape wawena Yeesu
Nasareta ceweyame me ngii ne äyeblingtame.
10 Cane pepu jewenanujine Yerusalema je. Cane mene ecanujine modamoda iiwäreja
biname bime bau ca, bucurage Acejiyame me biname bine icranemujine krokeciiye mete
cabu me. Ingwe ca biname liba singi ge teebibine budre me acraname, cane cuta singi ge
teepi budre me.
11 Bucurage padare cane teebibine mäpu cabu yaacranune iyeta Israela biname bime
abasecretna mete cabu ta. Cane pepu pi singi teebibine giri acraname teeme mara ätrunga
mule ne abmalame. Yoo, cane epu mage claabe teeme tääpume egä cane nuuja gawe
biname bime cewe cabu ta otnujine teebibine mäpu cabu acraname.”

Paulo Jejemige Tabe Lipu Ätrungayame me Äbituji

12 “Cane peei name pi Damaseko me ädujine modamoda iiwäreja biname bime peba mene
cama.
13 Yoo, Mopeyame, bimu duusa gaabe cabu jage, cane apaclyera ne jepänujine lui
baborage ge bimu cabu ca, dume cabu tuungepmaluji cäme gome piiyepu teeme gome lui
cina cane cama secluji.
14 Cine iyeta gawe me nitramitnimuji. Cane tagepogogo nätecijuji, Heberu mene ca lui
najuji egä, ‘Saulo, Saulo! Maane ngenome cebine mäpu näcäranenite? Maane määmämu
niiya cabu äbitenite peei mule cabu ca, ingle maane toraca gaabe ne jigyenite, nuuja gaabe
cabu otnenite.’
15 Cane puma cita ca itemlujine egä, ‘Babo Biname, maane laasi näte?’ Yageyame te najuji
egä, ‘Cane Yeesu säne, maane lui ne mäpu näcäranenite.
16 Maane abujängti, ernge ca naaclajutege. Cane määme bau baboclomtine meebine
jajime cäme kaakesea biname me äbitame. Maane biname bine cire jejanemepi, maane
ngena page bii jepänite cäme poto cidi me, piiyepu ciige cane ngena cire nawabepene.
17 Cane määme Israela biname bime ime cabu ca meebine cire naasatepene, piiyepu
nuuja gawe biname bime ime cabu ca, cane lui biname bime bau me cire nääätyepepene.
18 Maane teeme irecu cire jiitnemepi, teebibine etatrongäremepi krokeciiye cabu ca
apaclyera cabu me, cuta piiyepu etatrongäremepi Satani me kokre cabu ca Acejiyame
bau me. Pipu pi teeme cäme bau ätrunga name pi, teepi teeme niiya mule cabu ca cire
läsecräripesi, teepi puupu ne piba cire jääpänepesi Acejiyame me miiji biname cama.’ ”

Paulo Teebibine Cuta Jejemige Teeme Kaakesea poto cidi me

19 “Yoo, Agripa Mopeyame, cane lica ibwärujine ätecijame cäme Babo Biname cabucewe ca
lui mene seboclomtuji.

20 Yepä, cane mene jiicemune niinäce Damaseko je, puma cita ca Yerusalema je, puma
cita ca iyeta Israela biname bime gawe cabu ta, piba cuta piiyepu nuuja gawe biname bime
bau me. Cane apu jiicemune egä, ‘Weeme niiya mule ebmalemepeye, Acejiyame bau me
atatrongäripeye. Piba miiji mule jewenemepeye awabudnitame egä weene niiya mule bine
ituge abmala.’
21 Peei mene pi Israela biname cina cebine itu noomlepesi, cane liba iiwäreja mete cabu
jage, siige läbitipesi cebine aglime.
22 Yepä, iyeta padare ngälu page ai bimu Acejiyame cebine nätityäruge. Pipu pi cane page
naclajutenige toraca mene iyeta biname bine jajanename, matimati biname cuta piiyepu
modamoda biname. Piiyepu cane nuuja mene lica jijenininine, yepä pui mene taatu Moose
piiyepu mename biname cina lui poto cidi me jiicemujisi egä toraca me cirege äbita.
23 Peei mene apu egä, ‘Israela biname bime niiya cabu ca äsecrera biname te miiji
mäpu päpäna, budre äbita, siige niinäce me cirege äbita budre cabu ca arpinentame, mene
iicemame piiyepu ireclota gaabe pepu apaclyerame Israela biname bime tääpume piiyepu
nuuja gawe biname bime tääpume.’ ”
24 Siige, Paulo liba pepu teemämu aitnäjige, Probins Mopeyame Peesto babo tage ca jejige,
“Paulo, maane buduma gäte; määme oräre abiberäja te buduma me naawenige!”
25 Paulo jejige egä, “Mopeyame, cane buduma lica gäne. Cane toraca mene miiji ngene
atwana cama jiicemenine.
26 Yoo, Agripa Mopeyame, cane wälu lica gäne ai mene meebine jajime, ingle maane umle
gäte ai mule poto cidi me, ingle naace gyene ai mule ämlitäneji lica gyene, yepä biname bime
sobe cabu wawenäneji ge.
27 Agripa Mopeyame, nää maane Acejiyame me sasa mename biname bime mene
jitrungenemite? Cane umle gäne, maane peei ne jewenenite!”
28 Siige, Agripa Paulo ne jejige, “Nää, maane apu naangenenige egä ai matikolä padare
cabu cebine Yeesu Keriso me biname me nawenenite?”
29 Paulo jejige egä, “Ngänu gyene liba matikolä padare coo leca padare, cane Acejiyame
ne ewejanenine egä maane piiyepu weene iyeta lui cina page cebine nätecijeniye, weene
cäme pana ätrunga-yame me äbitame, yepä cane singi lica weeme tääpume ai ayana seea!”
30 Mene liba siige, Mopeyame Peesto, Mopeyame Agripa, Berenike, piiyepu iyeta cina
abujängige.
31 Teepi liba abyemärige, teemeteme ajananinisi egä, “Ai biname nuuja niiya lica ituge
wawena lui daremu me teebine miiji budre me acita coo krokeciiye mete me äsinglenta.”
32 Puma cita ca Agripa te Peesto ne jejige egä, “Ai biname cire lasateji, yepä tabe Rooma
Babo Mope Biname bau me otnime meebine itu nääätemlepi.”

27

Paulo Poo Gaabe Ädige Rooma me

1 Teepi mene liba jitranisi egä cine Rooma cewe Italiya gawe me poo gaabe pa naclepi,
piba Paulo piiyepu poto nuuja krokeciiye mete biname bine yepä biname, ngii Juliyo, me
ime cabu icranemisi. Yoo, Juliyo lui cubu babo biname ge yepä hanred cubu biname teeme
sigu tääpume, peei sigu lui ne yaainusi ‘Rooma Babo Mope Biname me Sigu’ ca.
2 Siige, cine Kesarea cewe cabu ca babo poo cabu me acetnärinago, lui poo ne Adramutiyu
cewe cabu ca emegisi otnime poto malu cewe me Asiya probins ngalebora. Siige, cine
abyemärinago. Yoo, cine cama puga ge poo cabu yepä Makedoniya gawe biname Tesalonika
cewe cabu ca, teeme ngii Aristakus.
3 Siige, nuuja bimu cine Sidona cewe je atyarinago. Cubu babo biname Juliyo owecu
ge Paulo tääpume, teebine jejige egä tabe otnime teeme binamewale ädärame gaabegabe
deedei waadename teeme bau ca.
4 Siige, cine puma cita ca malurage naclige, piba Kupro curä uuwa cabu naclige, ingle
opopo buuwe te kokrerage tipwäjige.
5 Cine Kupro ca malu ne yuurisi Kilikiya piiyepu Pampuliya gawe mameta me, siige
Muura cewe me atyarinago lui Lukiya gawe cabu je.
6 Puga cubu babo biname Juliyo nuuja poo ne jepänige Aleksandriya cewe cabu ca, lui
poo te äbitenige Italiya me otnime. Puma cita ca tabe peei cabu cibibine nicetneräjininige.
7 Cine däägu naclige poto bimu cama, mage mäpu padare ne jepänisi ngälu matikolä cewe
Niido mameta me atyarinago. Peei opopo buuwe te cime gaabe ne jiibige piiyeme otnime,
peei name pi cine Krete curä uuwa cabu ta naclige, Salamone Mubä ne sisuplingtisi.
8 Cine doro ligi ta naclige, cuta cääri mage mäpu padare ne jepänisi, ngälu cewe me
atyarinago lui ne yaainusi ‘Miijirage Poo Lenaja Puupu’, lui cudecewe lica ge Lasea cewe
ca.

9 Cine puga babo padare ninajininige, ngälu babo buuwe me padare te tatyaramtige. Yoo,
pui bimu ituge otni lui cabu Israela biname cina ngene jaapecnusi teeme niiyaniya cabu ca
äsecrera poto cidi me. Pui bimu kaake poto ca biname cina äblicäco poo gaabe otni buuwe
name pi. Yoo, peei name pi Paulo teebibine umle mene jejemige egä,
10 "Biname, cane umle bäbitine egä mine mage wälu cama pagege otni ama cita ca. Babo
niiya te pa tädepi mime poo piiyepu gwidape tääpume, cuta piiyepu mime ireclota tääpume."
11 Yepä, cubu babo biname Juliyo poo waapo biname piiyepu poo yageyame bime mene
jäätrungige, lica Paulo me mene ne.
12 Pui poo lenaja puupu toraca miiji lica ge buuwe padare cabu puma lenajame, peei
name pi bucurage pui poo biname cina singi poo ne malu ta acaname Poenika cewe ne
oomlaname, buuwe liba ibibi gyene. Yoo, puga ge Poenika cewe cabu babo miijirage lenaja
puupu poo tääpume Krete curä cabu, ingle naace gyene kokre ciiye buuwe piiyepu baarge
buuwe cina peei puupu ne lica joomlusi. Siige, teepi puma ibibi gemi awagrijame buuwe
me apira padare ne.

Malu cabu Kokre Buuwe te Tipwäjige

13 Lädrirage buuwe te liba gije abacitige äpwäjame uule poto ca, biname cina apu jengene-
mige egä, "Ibibi gyene cime otni tääpume." Teepi peei name pi cangka ne tesweclisi, Krete
curä wajwa ta eclige.
14 Matikolä padare ingwe ca, babo kokre buuwe te, lui ne yaainusi 'Baarge Buuwe' ca,
tädige curä poto ca.
15 Pui kokrerage buuwe te poo ne liba toomlige, cine äblicäco buuwe ne äträja. Cine gloose
te niglinige, siige ire ta jeitisi poo ne, buuwe te liba secwenistige.
16 Cine matikolä uuwa ne jepänisi, liba sisuplingtige uule poto ca yepä matikolä curä ne,
ngii Kauda. Puga peei uuwa cabu cine baborage poo me tataku ne cängena joomlisi, yepä
mäpu ge peei wawename.
17 Teepi tataku ne setecwantisi babo poo cabu me, piba poo ne jetäyisi seea ca kokre
wawename, ingle uli ca wawenäneji ge peei poo. Teepi wälu äbitininisi egä poo te pama
yäätyecnuge koriyo doro cabu Libiya malu je. Teepi peei name pi äwä bine iyinetnemisi
gawe me, poo ne ire ta jecitisi eewaname.
18 Kokrerage buuwe te tipwäjanige, siige nuuja bimu teepi gije abacitinisi acenetna
gwidape bine niiye cabu me iisabejame,
19 cuta nuuja bimu teeme ime ca yiisabäjemisi poorage me gwidape bine.
20 Bucurage bimu cama cine äblicäco bimu piiyepu wale päpäna, piiyepu buuwe te cääri
tipwäjanige kokre cama. Siige, cine iyeta apu ninginige egä cine budre memi.
21 Biname cina liba leca padare icrajenige deedei cäco, piba Paulo teeme opo gaabe
jeclajutige, jejemige egä, "Binamewale, weene cebine cire nätecijejiye, piiyepu Krete ca lica
cire naacleji. Piba mime gwidape cina lica sabe läbitinejisi.
22 Yepä, page cane weebibine jijenininine, wälu gone! Weeme nuuja me ireclota te lica
sabe äbitinige, yepä poo taatu te niiya äbitenige.
23 Cane peei umle gäne, ingle birice ciiye cabu Acejiyame lui cäme yageyame, cane lui ne
yaawejanune, teeme mename seemo te cäme bau tädumi,
24 cebine najumi egä, 'Paulo, wälu gone! Maane miiji Rooma Babo Mope Biname me opo
gaabe je aclajuta, cuta piiyepu iyeta lui cina maane cama eclenige, Acejiyame te owecu
name pi teeme ireclota meebine nääcärenige.'
25 Yoo, binamewale, weene peei name pi wälu gone, yepä ngenecu kokre äbitipeye! Cane
ätrunga ne ecitenine Acejiyame cabu me egä peei te pa läbitepi, tabe lipu cebine itu najumi.
26 Yepä, buuwe te mibibine pa niwadipi yepä curä cabu me." Siige.

27 Teetin ciiye kaake poto ca, pui babo buuwe te cibibine cääri niwadininige Med-
itareniya Malu cabu. Liba ciiye duusa mameta ge, poo cabu kaakesea biname cina apu
jengenemige egä, "Cine doro mameta me naclenige."
28 Teepi peei name pi mäpu gwidape ne seea ca jemlemaltisi, niiye bora me englecantisi,
piba jepänisi niiye lui yepä hanred twenti ngälu uugle ge. Matikolä padare ingwe ca teepi
cääri tesweclisi, cabu me secenutisi, jepänisi niiye lui nainti ngälu uugle ge.
29 Teepi wälu äbitininisi egä poo te latecwamtuge kula cabu, peei name pi teepi poo waapo
cabu ca fooa cangka bine niiye ngalebora me iyinetnemisi, siige teepi irecu ätumutinisi
awala tääpume.
30 Yoo, poo cabu lui kaakesea biname cina singi uucratname babo poo cabu ca. Teepi
tataku ne iyinisi niiye cabu me seea ca, piba sinäme jewenisi egä teepi singi poto cangka
bine äinetname cuta poo me niinäce gaabe ca.

31 Yepä, Paulo jejemige cubu babo biname Juliyo piiyepu teeme cubu biname bine egä,
“Poo cabu kaakesea biname cina liba poo cabu lica yaacrajuge, weene äblicäco doro ne
oomlana ireclota cama.”
32 Cubu biname cina peei name pi tataku oomlana seea bine jeclanemisi, siige tataku ne
ire ta jecitisi eewaname.
33 Bimu äpula mameta liba, Paulo giri jicranemige teebibine deedei äbitame. Tabe
jejemige egä, “Weene page footin bimu wälu cama inajininige, piiyepu iyeta pui padare
weene deedei cäco inajipi.
34 Page cane weebibine jijeninine deedei äbitame. Weene deedei äbitineye ireclota
cama lenajame. Yoo, weeme nuuja te niiya lica jepänenige, weeme yepä edingäli te lica
apesarenige.”
35 Teeme mene ingwe ca, Paulo buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecärige iyeta
biname bime opo gaabe, peei deedei piba itremaltige, erwige.
36 Peema cita ca iyeta biname cina ngenecu kokre äbitininisi, piba deedei erwäjisi.
37 Yoo, cine iyeta lui neeneni hanred sebenti siks biname ge pui babo poo cabu.
38 Iyeta biname liba erwäjisi ibibi ge, teepi piba wiiti kuu bine malu me yiisabemisi poo
ne plowa wawename.

Babo Uule te Poo ne Iplegicige

39 Bimu liba tädige, poo cabu kaakesea biname cina peei doro ne lica opo ewatnisi, yepä
teepi miiji poo lenaja puupu ne jepänisi, niiye te luma labacituge cube cabu me, cuta
piiyepu koriyo puga ge. Teepi mene jitranisi poo ne acaname koriyo cabu me, liba ibibi
ge peei ne wawename.
40 Teepi peei name pi cangka seea bine jeclanemisi, cangka bine ebmalemisi niiye bora
je. Pui yepä padare cabu nuuja cina pui seea bine jiitnemisi lui cina waapo joomlisi. Teepi
piba niinäce gaabe äwä ne jecitisi, ingle naace popi buuwe te poo ne niinäce gaabe me
ecanige, siige cine doro me abyemärinago.
41 Yepä, poo te koriyo doro cabu me atecwamtige, ityecnige. Siige, poo niinäce gaabe te
koriyo cabu lipu batecwamtige, teepi äblicäco poo ne älädna. Poo waapo ne kokre uule kuu
cina luma jidnanisi, iyeta iplegicisi poo ne, siige.
42 Yoo, cubu biname cina mene jitranisi iyeta krokeciiye mete biname bine aglecame,
ingle naace popi teepi singi lica teepi atwangetna doro oomlaname, puma cita ca uucrat-
name.
43 Yepä, cubu babo biname Juliyo tabe singi lica ge Paulo ne budre me aglime. Tabe
peei name pi teebibine jiibemige peei ne wawename. Tabe mene jiicemige egä, “Laatibi
atwangetna umle gemi, weene niinäce uupletnärineye doro me atwangetname.
44 Iyeta nuuja weene teebibine ingwe icwemeye. Weene ime icranemeye uli cabu, coo
poto poo cabu ca agabeceji uli bine joomläjecmeye!” Yoo, cine iyeta pepu naclige, siige doro
ne cängena joomlisi.

28

Malta Curä cabu je

1 Cine liba cängenarage doro me atyarinago, cine umle äbitinago egä curä ngii lui Malta ge.
2 Pui curä biname cina cibibine biname me niwenininisi. Teepi muye ne yuungisi, piba
cibibine pui gome me ala nisoglicninisi, ingle ngupe te gije tabacitige atramame piiyepu
gäbu ge.
3 Paulo uli pargi bine ime cabu ewademige, siige muye cabu liba icranemige, niiya
cobyame te piba tasatige nuunu name pi. Siige, cobyame te Paulo me ime ne bii jetäyige.
4 Curä biname cina liba cobyame ne jepänisi Paulo me ime cabu je, teepi teemeteme
ajananinisi egä, “Ai biname pama niiyarage agliagli biname gyene, siige Daremu te singi
lica tabe ireclota cama lenajame. Ngänu gyene tabe malu ca uucrana, budre pa jääpänege.”
5 Yepä, Paulo cobyame ne ijarige, muye cabu eceratige. Tabe pita ne lica jesicnantige.
6 Curä biname cina liga teebine ire jetwisi teeme ime ädrime coo tabe budre tama
atramame, teepi liga lecaleca padare ire jetwanisi, nuuja gwidape ne lica jepänisi teeme
bau äpletnutame. Teepi piba ngenecu atatrongäjininisi, jiicisi egä, “Tabe pama uuje biname
gyene.”
7 Puga ge yepä biname me calwacupi gawe, lui cudecewe lica ge pui muye puupu cabu
ca. Pui gawe yageyame, ngii Publiyo, tabe cuta peei curä biname bime mopeyame ge. Tabe
cibibine niwacletnäjininige, cängena niwadininige teeme cewe cabu me. Cine ten cama
ninajininige nesae bimu cama.

8 Yoo, Publiyo me babe ute puupu cabu jage. Tabe pita cama enajige, gebale piiyepu ecni
cama ge. Paulo abacitige teeme ute puupu cabu me, Acejiyame ne ewejanige, ime piba
aacitige teeme papa cabu, siige teebine miiji me jewenige.
9 Peei te liba äbitige, iyeta pita biname pui curä cabu piba totninisi, siige Paulo teebibine
miiji jewenemige.
10 Teepi nicärininisi bucurage owecu gwidape, cuta piiyepu ingwe ca cine liba
abyemärinago, teepi ecetnäremisi nuuja poo cabu cine lui gwidape gaabegabe tääpume singi
ge.

Cine Malta Curä ca Naclige Rooma me

11 Nesae mabye ingwe ca, cine nuuja babo poo gaabe abyemärinago. Peei poo cuta
Aleksandriya cewe cabu ca ge, lui te kokre buuwe padare ne jewagrijige Malta curä cabu.
Poo me ngii lui 'Uuje Päädepäde' ge.
12 Cine malu cabu naclige, Surakusa cewe me atyarinago, puga ninajininige nesae bimu
cama.
13 Puma cita ca cine cääri naclige, siige Regiyo cewe me atyarinago. Nuuja bimu uule
buuwe te gije tabacitige äpwäjame, siige neeneni bimu ingwe ca cine atyarinago Puteoli
matikolä cewe me.
14 Puga cine poto Yeesu ne ätrunga biname bine edäremisi. Teepi cibibine niwadininisi ten
cama lenajame seben bimu cama. Cine piba doro ta abyemärinago Rooma cewe me otnime.
15 Rooma ätrunga biname cina liba itecijemige cime poto cidi me, cine cama opopa
ayime seclige neeneni cewe mameta me, cewe ngii Aapi Aletna Puupu piiyepu Nesae Ute
Mete. Paulo liba pui ätrunga biname bine jepänemige, Acejiyame ne eso ecärige binamewale
tääpume, siige ngenecu kokre me äbitige.

Babo Cewe Rooma je

16 Cine liba atyarinago Rooma cewe me, Rooma krokeciiye mete ire atwi biname te jiicige
egä Paulo miiji ge mara mete cabu lenajame, yepä cubu biname te teebine awamutame.
17 Rooma cewe cabu lui Israela modamoda biname cina icrajige, nesae bimu ingwe
gaabe ca Paulo teebibine ala tesoglecemige teeme bau abasecretname. Teepi liba abase-
cretnige, tabe jejemige teebibine egä, "Cäme binamewale, cane nuuja niiya ne lica ituge
wawena mime biname tääpume, piiyepu nuuja niiya ne lica mime babewale bime mule
poto cidi me, yepä teepi cebine noomlujisi, krokeciiye mete cabu nacituji Yerusalema je,
piba Rooma biname bime ime cabu nacituji.
18 Pui liba cebine nätemlepesi cäme ireclota poto cidi me, teepi singi cebine asatame, ingle
peei ne jääpänepesi egä cane lica ituge nuuja niiya ne wawena lui tääpume cebine budre me
wawename.
19 Yepä, poto Israela biname cina singi lica ge cane papa asatame. Cane peei name pi
mene jaajemepene egä cane singi ge Rooma Babo Mope Biname bau otnime tabe te cebine
atraname. Yepä, cäme nuuja aitna mene lica gyene cäme Israela binamewale poto cidi me.
20 Cane peei name pi weebibine ala bii tisoglicinine weebibine päpäname piiyepu weene
cama mene me. Yoo, ai ayana seea pisi nyene cäme ime cabu pui biname name pi Israela
biname cina lui ne jewagrijenisi mibibine niiya cabu ca äsecrerame."
21 Siige, Israela biname cina teebine jejisi egä, "Cine nuuja peba ne Yuudea cabu ca lica
ituge päpäna määme poto cidi me, piiyepu cime nuuja biname lica itu tädepi puma cita ca
idre mene cama coo aitna mene cama määme poto cidi me.
22 Yepä, cine singi gemi määme ngene atwana poto cidi me umle äbitame, ingle naace popi
iyeta poto ta biname cina jääcelusi määme peei sigu ne."
23 Siige, teepi bimu ne ecitisi Paulo cama, piiyepu pui bimu liba joomlige, piba bucurage
biname cina seclige Paulo luma enajige. Krokerage ca ngälu ciiye tabe mene cängena
jejananemige, teebibine ebiberäjemige mene Acejiyame te lipu biname bine yaawade-
muge. Tabe singi teebibine ätrunga abiberäjame Yeesu poto cidi me, peei name pi mene
jewabemige Moose me Cotre mene piiyepu sasa mename biname bime oogäräneji mene
cabu ca.
24 Poto biname cina singi teeme mene acatame, yepä nuuja poto cina singi lica ätrungame.
25 Teepi äblicäco yepä ngene atwana oomlana, siige gije abacitinisi Paulo ne abmalame,
yepä niinäce gaabe teeme otni, Paulo cuta yepä mene jejemige egä, "Toraca gyene Aceji
Seemo me mene weeme kaakesaare bime bau me, mename biname Isaya me tagepogogo
cabu ca,
26 tabe lui jiicuji egä:
'Äte, ädi, ai biname bine jejemepi:
Weene itecijinuge cuta itecijinuge, yepä lica umle läbitininuye.
Weene ire lacitaninuye piiyepu ire lacitaninuye, yepä weene lica jääpänuye.

27 Ingle naace gyene ai biname bime ngene atwanena krokeciiye gemi;
teepi tablame buduma gemi;
teepi irecu ätumuteji gemi.
Teepi apu liga lica cire läbitininejisi,
teepi piba irecu ca jääpänemusi,
tablame ca yäätecijanemuge,
piiyepu ngene atwanena ca opo yaawatnusi,
siige cäme bau me tatatrongärininusi,
siige cane Acejiyame te teebibine miiji me jaawenemune.' "
28 Siige, Paulo piba jejemige egä, "Page weene miiji gemi umle äbitame egä Acejiyame me Miiji Mene biname bine niiya mule cabu ca äsecrera poto cidi me, peei ne ituge ätyepa gawe maramara biname bime bau me, piiyepu teepi singi gemi ätecijame."
29 Paulo peei mene jejemige, piba Israela biname cina teebine sebmalisi, yepä gaabe cabu ta teemeteme jicelisi.
30 Yoo, neeneni kämäge ngalebora Paulo puga Rooma cewe cabu je enajige, rarekaake yääcäremuge teeme lenaja mete tääpume. Tabe iyeta biname bine jaawablemuge lui cina teeme bau me saacluge.
31 Tabe mene jaajanemuge Acejiyame te lipu biname bine yaawademuge; tabe cuta piiyepu biname bine yaabiberäjemuge Yageyame Yeesu Keriso poto cidi me. Tabe wälu cäco mene jaajanemuge iyeta biname bine. Nuuja te lica teebine jiibige.
Siige, ai peba me mene ngälu agesa.

PAULO ME LETA ROOMA ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane Paulo, Yeesu Keriso me kaakesea bägrä gäne. Acejiyame cebine najuji teeme
ätyepäneji biname me äbitame piiyepu mara me nawenuji teeme Miiji Mene biname bine
jajanename.
2 Peei Miiji Mene tabe teeme sasa mename biname bine ituge jajanena teepi Oogäräneji
Mene cabu oogärame egä cirege äbita.
3 Peei Miiji Mene lui Acejiyame me Bägrä mime Yageyame Yeesu Keriso poto cidi me.
Tabe lui ai gawecewe cabu je biname me äbituji, Daawida me ingle cabu liba aplimluji,
4 tabe cuta Acejiyame bau ca gyene. Tabe budre cabu ca liba arpinantuji, pui kokre ca
biname bine jewabemuji egä tabe Acejiyame me conocäco Bägrä gyene.
5 Cane teeme miiji ne jepänujine, tabe liba cebine teeme ätyepäneji biname me nawenuji
naace tääpume cane iyeta maramara gawe biname bine gaabe awabejame teepi Yeesu
Keriso me ngii poto cidi me mene ätecijame teebine ätrungame.
6 Weene cuta poto peei biname gemi, lui bine Acejiyame te itu tisoglicipi Yeesu Keriso me
biname me äbitame.
7 Yoo, cäme mene agesa iyeta weeme tääpume lui cina babo cewe Rooma je ätrunga cama
inajininige, ingle Acejiyame baborage singi weeme tääpume, weebibine ituge asogleca
teeme biname me äbitame.
Acejiyame mime Babe piiyepu mime Yageyame Yeesu Keriso, cane teebibine aawejane-
nine teemi miiji te lenajame weeme cabu piiyepu poode weebibine ceerame.

Paulo Eso Mene Jiicige

8 Yoo, niinäce cane cäme Acejiyame ne eso ecärine Yeesu Keriso cabu ca iyeta weeme
tääpume, ingle naace gyene iyeta ai gawecewe cabu biname cina itecijenemige weeme
ätrunga poto cidi me.
9 Cane Acejiyame me kaakesea iyeta cäme ngenecu cama jaawenemune, liba teeme Miiji
Mene jaajanemune Yeesu Keriso poto cidi me. Teeme opo gaabe ai mene jiicenine egä cane
Acejiyame ne ewejanenine weeme tääpume,
10 iyeta padare cane liba teeme bau irecu lätumutune. Cane teebine ewejanenine egä cane
gaabe päpäna ai padare cabu weeme bau otnime, tabe liba singi gyene.
11 Yoo, cane baborage singi gäne weebibine päpäname kokre ceerame weeme seemo
ireclota tääpume.
12 Cane ai jijanininine, ingle cane singi gäne weeme ätrunga ne kokre me wawename cuta
piiyepu kokre päpäname weeme bau ca cäme ätrunga tääpume.
13 Cäme ätrunga binamewale, cane singi gäne weene umle äbitame egä bucurage padare
cane ngene ituge atwanena weebibine ädärame, yepä cane äblicäco ge otni ngälu page. Cane
singi gäne weebibine ätityera ceerame piiyepu peei ätityera cabu ca weeme miiji ätrunga
mule ne päpäname, cane lipu nuuja gawecewe biname bine pepu pana ätityera ituge ceera.
14 Cane ngenecu ca asicnantine egä cäme kaakesea gyene iyeta biname bine toraca gaabe
awabame, iyeta lui cina Griik biname bime mene piiyepu mule umle gemi, cuta lui cina
teeme nuuja glunubora mene taatu jiicemusi; biname lui cina umleumle cama gemi,
piiyepu biname lui cina umle cäco gemi.
15 Yoo, cane peei name pi singi gäne Miiji Mene cuta weebibine jajanename, weene lui
cina babo cewe Rooma je inajininige.

Miiji Mene Lui Kokre Gyene

16 Cane ngene jotwananine egä Miiji Mene lui babo kokre cama gyene, ingle Acejiyame
bau ca gyene peei mene. Peei cabu kokre pisi nyene biname bine ngenecu atatrongärame
teeme niiya mule cabu ca äsecrera gaabe ceerame, iyeta lui cina peei Miiji Mene jäätrungusi.
Peei mene niinäce Israela biname bime bau jajeji ge, puma cita ca cuta nuuja gawe biname
bime bau me.
17 Yoo, peei Miiji Mene te jiicenige Acejiyame lipu pui biname bine conocäco me
jaawenemuge lui cina teebine jäätrungusi. Biname te toraca ireclota cabu me labacituge,
teeme ätrunga liba Yeesu Keriso me kaakesea cabu gyene, piiyepu tabe peei ireclota cabu
cängena yaanajuge teeme ätrunga name pi, Oogäräneji Mene te lipu jiicenige egä,
“Pui biname me ireclota iyeteta gyene,
Acejiyame lui ne conocäco me jaawenuge teeme ätrunga cabu ca.

Iyeta Biname Conocono Gemi

18 Acejiyame te biname bine umle jaawenanemuge egä tabe teebibine mäpu daremu yääcäranemuge teeme niiyaniiya ngene atwanena tääpume piiyepu teeme niiyaniya
waweneca tääpume, ingle teeme niiyaniya mule cina Acejiyame poto cidi me toraca ngene
atwanena bine jiibemusi.
19 Acejiyame teebibine mäpu daremu yääcäranemuge, ingle naace popi biname bime
tääpume pajecu gyene teepi Acejiyame poto cidi me ngena umle cire läbitejisi, ingle tabe
peei ne teeme tääpume pajecu me ituge wawena.
20 Yoo, pui padare cabu ca Acejiyame liba gawecewe ne tewenuji ngälu page, biname
cina miiji gemi umle äbita egä Acejiyame pisi nyene piiyepu teeme kokre iyeteta gyene.
Ngänu gyene biname cina puu äblicäco teebine päpäna, yepä teepi miiji gemi iyeta gwidape
päpäname Acejiyame lui bine ituge wawena, piba pui cabu ca teeme mule poto cidi me umle
äbitame. Peei name pi teeme nuuja ingle lica gyene teeme umle cäco piiyepu niiyaniya mule
tääpume.
21 Biname umle gemi egä Acejiyame pisi nyene, yepä teepi lica teebine yaawejanusi egä,
“Maane peese näte cime caburage Acejiyame, cime ire atwiyame,” piiyepu lica teebine eso
yääcärusi iyeta gwidape tääpume. Peei name pi teeme ngene atwanena mage käkäco me
ituge äbita, teeme mope cabu nuuja miiji ngene atwana lica gyene, yepä iyeta teeme ngene
atwanena krokeciiye gemi.
22 Teepi jiicenisi, “Cine umle cama gemi,” yepä teepi buduma gemi.
23 Yoo, teepi lica Acejiyame ne yaawejanusi, lui iyeteta gyene, yepä teepi biname pana
ceege bine jaawenemusi pui bine awejename, lui bime ireclota lica iyeteta gyene. Nuuja
cina ceege bine jaawenemusi lui gawe cabu otnetneja gwidape pana, piiyepu ele, piiyepu
biicwale pana, peei bine awejename.
24 Peei buduma mule name pi Acejiyame biname bine papa ire taatu jaacitemuge teepi
teeme conocono singisingi mule wawenecame. Teepi ajiri cama mule bine teemeteme
jaawenemusi.
25 Teepi toraca ngene atwana ne Acejiyame poto cidi me yääyeblingtusi, piba tuwängle
walya ngene atwana ne yaacatusi. Teepi yaawejanemusi piiyepu teeme tääpume yi-
iwäräjemusi lui gwidape bine Acejiyame te itu tewenemuji, lica Acejiyamerage ne yaawe-
janusi. Yepä, mine miiji Acejiyame ne awepyeräjame iyeteta. Yoo, mine pepu pa
jaawenepesi!
26 Biname bime buduma awejena mule name pi Acejiyame teebibine ire taatu jaacite-
muge teeme niiyarage ajiri cama mule wawenecame. Pepu pi magebi cina singisingi
läbitininusi nuuja magebi me tääpe tääpume. Peei lui babo niiyarage gyene, lica magebi bime
toraca mule.
27 Cuta rooriye cina pepu pana niiyarage mule bine jaawenemusi. Teepi lica coga
tääpume singi, yepä singisingi läbitininusi nuuja rooriye me tääpe tääpume. Teepi teeme
tääpe me niiyarage singi bine jaawenemusi, pepu pi mäpurage daremu ne jääpänusi teeme
tääpe piiyepu teeme ngene atwanena liba pui mule cina sabe jaawenemusi. Peei lui
conocäco daremu gyene.
28 Ingle naace popi biname cina singi lica gemi ngene atwa-nename Acejiyame poto cidi
me, tabe peei name pi teebibine ire taatu jaacitemuge, piba teeme Acejiyame cäco ngene
atwanena cina iyeta niiyarage me läbitininusi niiya singisingi bine wawename, teepi lui
bine cire lica jaawenemejisi.
29 Teeme niiyaniya mule cina babo läbitininusi, teepi nuuja singi lica conocäco mule
tääpume, iyeta teeme ngene atwanena nuuja biname poto cidi me lui claabe taatu. Teepi
ire patre yaaglemusi, biname bine walya yaangletnäjemusi, larngininininusi, piiyepu nuuja
biname bine budre me yaaglecimusi. Teepi nuuja biname bine teeme ngenecu bora
jäämugetnemusi. Teepi nuuja bine yäärmärimusi,
30 cuta teeme poto cidi me niiya mene jiicetnäjemusi. Teepi Acejiyame ne jäämugetnusi,
piiyepu teemeteme jääcelusi. Teepi lasicnantinusi egä teepi baborage gemi nuuja biname
bime cabu ca, piba teemämu lawepyeräjininusi. Teepi ngene jwaatwananinusi cerämu
cuta poto niiya mule bine wawenecame; teepi cuta mage babe bime singi bine lica
yaawademusi.
31 Teepi geäji gemi niiya mule wawenecame, peei name pi lica ngene ca agli egä, “Ai lui
niiya mule gyene.” Teepi lica teeme mene toraca me jaawenemusi, teepi lica asicnenta
owecu nuuja biname bime tääpume, piiyepu nuuja singi lica gemi teeme binamewale
tääpume.
32 Teepi iyeta umle gemi Acejiyame me cotre pisi nyene peei mule tääpume egä laati te
peei mule bine jaawenemuge, tabe miiji budre päpäna, yepä teepi peei bine jaawenane-
musi. Teepi cuta singi gemi nuuja cina peei bine wawenecame.

2

Acejiyame te Iyeta Biname bine Cirege Atrana

1 Gone weene ngene jwaatwananinuye egä, “Yoo, poto biname pepu niiyarage gemi,”
ingle weene lica conocäco gemi, ngänu gyene weene laati bemi. Weene liba nuuja biname
ne aitneja egä, “Niiyarage mule biname gyene,” piba teeme pana mule pa jewenepeye,
weene weemämu laitnäjinuye.
2 Mine iyeta umle gemi egä Acejiyame conocäco gyene biname bine atraname lui cina
peei niiyarage mule jaawenemusi.
3 Yepä, weene lui nuuja biname bine jaaitnäjemuye, cuta peei yepä niiya mule jaawen-
emuye, weene gone ngene jwaatwaninuye egä Acejiyame te nuuja biname bine mäpu
daremu pa yääcäremepi, yepä weene pagege äsecrera teeme atrana cabu ca. Eewe, weene
licarage cirege äsecrera!
4 Gone ngene jwaatwananinuye egä Acejiyame me owecu lui papa gwidape gyene, ingle
tabe owecu baborage gyene piiyepu lica watawata mäpu daremu weebibine ceera. Weene
miiji umle gemi egä Acejiyame weeme bau babo owecu gyene, ai name pi tabe singi weene
niiya mule cabu ca atatrongärame teeme bau me.
5 Yepä, weene liba ätecija cäco gemi, piba babo mäpurage cirege weeme daremu pui
Ceräcerägääbu Bimu cabu, Acejiyame te liba biname bine conocäco cire jaatranemepi mäpu
daremu ceerame.
6 Yoo, Acejiyame piba iyeta biname bine teeme daremu cirege ceera teeme mule ibibi.
7 Tabe iyeteta ireclota teebibine cirege ceera lui cina miiji mule jaawenemusi gloose cäco,
ingle teepi lui singi gemi teeme jamyacu apaclyera, awepyeräja, piiyepu ngälu cäco ireclota
päpäname.
8 Yepä, nuuja biname cina teeme singisingi bine taatu jaawenemusi; teepi toraca gaabe
ne jäägyusi teeme conocono gaabe cabu otnime, siige Acejiyame teebibine teeme mäpurage
daremu cirege ceera.
9 Teepi babo ngenecu mäpu piiyepu cewe cire loocaninipesi. Iyeta lui cina niiya mule
bine jaawenemusi, teepi teeme mäpu daremu cirege päpäna, Israela biname niinäce
piiyepu nuuja gawe biname iyeta.
10 Yepä, iyeta lui cina miiji mule bine jaawenemusi, Israela biname niinäce piiyepu nuuja
gawe biname iyeta, Acejiyame te jamyacu apaclyera, awepyeräja, piiyepu poode teebibine
cirege ceera.
11 Ingle naace popi iyeta biname lui yepä pana gemi Acejiyame me opo gaabe je.
12-15 Yoo, iyeta lui cina Acejiyame me singi jaatropangtusi, teepi mäpu daremu cirege
päpäna. Acejiyame te mäpu daremu cirege ceera maramara gawe biname bine, teepi liba
teeme singi ne jaatropangtusi niiya mule wawename. Ngänu gyene teeme bau oogäräneji
lica ge Acejiyame me Cotre Mene Moose lui bine soogäremuji, ingle naace gyene teeme
ngenecu bora teepi umle gemi lui mule conocono gyene, lui mule conocäco. Teeme ireclota
cabu ca mine opo yaawatnusi egä Acejiyame me cotre piti nemi teeme trupa ngalebora.
Teepi cuta ngene ca laglinusi egä miiji mule, coo niiya mule, ingle nuuja taje teepi ngenecu
miiji birige teeme mule poto cidi me, cuta nuuja taje ngenecu niiya birige. Acejiyame
cuta Israela biname bine teeme mäpu daremu cirege ceera teeme niiya mule tääpume,
ingle naace gyene teeme bau piti nemi oogäräneji Cotre Mene, yepä teepi peei bine lica
jaawenemusi. Teepi umle gemi lui gaabe toraca gyene, yepä teepi lica conocäco peei gaabe
cabu otni. Yoo, biname te lica conocäco läbituge Acejiyame me opo gaabe, tabe liba umle
taatu ngena ne wawename, yepä tabe cuta miiji peei ne toraca wawena.
16 Yoo, pui bimu cirege otni, lui cabu Acejiyame te Yeesu Keriso ne cire jaajepi biname
bime ogä ngene atwanena bine atraname, cane lipu Miiji Mene cabu jiicenine.

Cotre Mule Lica Gyene Äsecrera Gaabe Israela Biname bime tääpume

17 Yoo, weene lui cina jiicuye egä, “Cine Israela biname gemi,” weene apu jingenininige
egä weeme ätityera pisi nyene Cotre Mene cabu, piiyepu weeme mene nesae lica gemi egä,
“Acejiyame lui cime yene.”
18 Weene iyeta umle gemi Acejiyame te ngena singi weene wawename, piiyepu weene
Cotre Mene cabu ca umle ituge äbita toraca gaabe luci yene.
19 Weene biname bine jäje jaajananemuye egä, “Cine age temi awecluja irecu määmäsu
biname tääpume,” piiyepu egä, “Cine apaclyera gemi biname tääpume lui cina krokeciiye
cabu icrajenige.”
20 “Cine age temi ablaweja biname buduma mule biname bime tääpume piiyepu
abiberäja biname bägrä pana biname bime tääpume.” Weene apu jingenininige, “Cine iyeta
gwidape umle gemi, ingle Cotre Mene cime bau piti nemi, piiyepu peei Cotre Mene toraca
gyene.”

21 Yoo, weene babo singi nuuja biname bine abiberäjame, ngena name pi weene
weemämu lica abiberäja? Weene bäärmi mene birige jajanena egä, “Ero gone!” Yepä, weene
ero mule umle gemi.
22 Weene jiiceniye egä, “Sargi mule gone!” Yepä, weene cuta umle gemi peei mule.
Weene uuje bine jäägyemuye, lica peei bine yiiwäräjemuye, yepä weene gwidape bine ero
ca yaawademuye peei uuje bime iiwäreja mete maramara cabu ca.
23 Weene jäje jaajananuye egä, “Cime bau piti nemi Acejiyame me Mene,” yepä weene
Acejiyame me miiji ngii sabe jaawenuye, weene liba teeme cotre bine jaatropangtemuye.
24 Oogäräneji Cotre Mene te jiicenige egä, “Weene Israela biname bime mule name pi
nuuja gawe biname cina niiya mene jiicemusi Acejiyame poto cidi me.”
25 Yoo, weene Acejiyame me Cotre Mene liba cängena jaawenemuye, piba cuta miijirage
birige teeme cewecu weeme tääpe cabu lenajame, yepä weene teeme Cotre Mene liba
cängena lica birige wawena, piba weeme Acejiyame tääpume cewecu lui papa gyene weeme
tääpe cabu.
26 Nuuja gawe biname, lui bime cewecu lica birige, teepi peei Cotre Mene liba jaawene-
musi, Acejiyame teebibine pa yaawademepi, epu pana teepi cewecu cama gemi liiyepu.
27 Yoo, weene Israela biname lui cina Cotre Mene jaatropangtuye, ngänu gyene peei mene
weeme bau piti nemi oogäräneji, piiyepu ngänu gyene weene cewecu cama gemi, weene
weeme mäpu daremu cuta cirege päpäna, ingle naace popi poto nuuja gawe maramara
biname cina Cotre bine toraca jaawenemusi, ngänu gyene Acejiyame me cewecu teeme
tääpe cabu lica gyene.
28 Yoo, tääpe iirputa taatu te lica biname ne Israela biname me jaawenuge, ingle cewecu
lui biname me tääpe papa cabu.
29 Yepä, tabe Acejiyame me toraca Israela biname gyene lui te teeme trupa piiyepu teeme
ngenecu Acejiyame bau me ituge ceera. Siige, peei lui Aceji Seemo me kaakesea cabu
ca gyene, lica Oogäräneji Cotre Mene cabu ca. Pepu biname te lica nuuja biname bau ca
awepyeräja yaacatuge yepä teeme awepyeräja lui Acejiyame bau ca gyene.

3

Acejiyame lui Toraca piiyepu Conocäco Gyene

1 Weeme nuuja biname te pama ngene jotwananenige egä, “Nää, Israela biname niinäce
gaabe gemi nuuja gawe biname bime cabu ca?” coo egä, “Teeme tääpume, nää, lipu ätityera
gyene teeme tääpe cabu cewecu?”
2 Yoo, teeme tääpume miijirage birige. Pui lui babo gwidape gyene egä Acejiyame teeme
mene Israela biname bine ecäremuji ire atwime iyeta nuuja biname bime tääpume.
3 Yoo, toraca gyene egä poto Israela biname cina peei mene cängena lica ire jaawene-
musi. Yepä, weene gone ngene jwaatwa-naninuye egä Acejiyame teeme mene cängena
lica jaawenemuge ai ingle naace popi poto biname cina cängena lica peei mene bine
jaawenemusi.
4 Eewe, pepu lica! Acejiyame lui toraca gyene. Ngänu gyene iyeta biname cina walya
mene jaajananemusi, Acejiyame iyeta padare teeme mene toraca me jaawenemuge.
Oogäräneji Mene teeme poto cidi me jiicenige egä,
“Maane lui mene jiicemute, peei mene cina meebine naawabusi egä conocäco gäte.
Maane cuta conocäco yuutrutute atrana cabu ca.”
5 Yoo, page weeme nuuja te pama ngene jotwananenige egä, “Nää, cine Israela biname
cina liba conocono mule jaawenemusi, biname piba taatu jääpänusi egä, ‘Acejiyame me
mule lui mara gyene; tabe conocäco gyene!’ Ai name pi Acejiyame te miiji ngii puma cita
ca jääpänuge cime niiya mule cabu ca, tabe peei name pi conocono gyene cibibine mäpu
daremu peei tääpume ceerame.” Pepu binamerage ngene atwanena gone!
6 Peei lui walya gyene! Acejiyame äblicäco poto conocono mule äsuceja, ingle naace popi
tabe toraca conocäco gyene. Tabe liba conocono gyene, tabe piba äblicäco ai gawecewe
biname bine cängena atrana, yepä tabe miiji gyene biname bine atraname, ingle tabe
conocäco gyene.
7 Gonerage apu ngene jwaatwanananinuye egä, “Nää, cine liba walya mule bine jaawen-
emusi, piba Acejiyame me mara toraca mule te babo me läbituge, siige tabe puma cita ca
jamyacu apaclyera ne jääpänuge cime walya mule name pi. Acejiyame peei name pi miiji
lica cibibine jaji egä, ‘Weene niiya mule biname gemi.’ ” Yepä, weene gonerage pepu ngene
atwanena!
8 Yoo, poto biname cina buduma ngene atwanena name pi jiicemusi egä, “Mine niiya
mule pa jaawenemepesi, ingle peei cabu ca Acejiyame me miiji ngii caburage pa läbitepi.”

Yoo, poto biname cina cebine naitnäjusi walya mene ca egä cane te peei buduma mene jiicine. Peei walya cabu ca teepi teeme mäpu daremu cirege päpäna. Eso!

Nuuja Biname te Lica Iyeta Padare Conocäco Mule Jaawenemuge

9 Yoo, peei cabu ca mine umle gemi egä Acejiyame me opo gaabe mine lui Israela biname
gemi, mine miiji lica gemi nuuja biname cabu ca. Cane weebibine ituge jaji egä iyeta
Israela biname piiyepu iyeta nuuja gawe biname yepä pana gemi. Mine iyeta niiya mule
me kokre cabu ninajininige.
10 Oogäräneji Mene te pepu jiicenige egä:
"Nuuja biname te conocäco lica gyene Acejiyame me opo gaabe je.
11 Nuuja biname te lica toraca umle cama gyene.
Nuuja biname te lica toraca singi läbituge Acejiyame gome lenajame.
12 Iyeta biname cina Acejiyame bau ca itu latatrongäripesi.
Teepi iyeta niiya me itu läbitipesi.
Nuuja biname lica gyene lui te toraca mule jaawenuge, lica yepä te wawena.
13 Babo walya mene te täduge teeme tage cabu ca, epu pana niiya lengo te lipu tasatuge gape
cabu ca, gape te liba ätrugera cäco.
Niiya mene te cobyame me niiya uudi pana täduge teeme tage cabu ca nuuja biname bine
sabe wawename.
14 Teepi claabe name pi alwi mene jiicemusi.
15 Teepi wata nuuja biname bine niiya jaawenemusi; budre me yaaglecemusi.
16 Ngänu gyene teepi cewe ne liba yaabmalusi, pita piiyepu mäpu puma birige teeme niiya
mule name pi.
17 Teepi umle cäco gemi poode cama lenaja.
18 Teepi cuta umle cäco gemi wälu pana äbita Acejiyame me opo gaabe je."
19 Siige, mine umle gemi egä iyeta mene Cotre Mene cabu lui eei biname tääpume lui cina
Cotre Mene ngalebora yaacrajimuge. Pepu aitneja mene lui iyeta ai gawecewe biname
bime tääpume mine bojä agime mime niiya mule name pi, ingle mine iyeta cirege aclajuta
Acejiyame me opo gaabe je atrana tääpume.
20 Nuuja biname te licarage Acejiyame me opo gaabe je conocäco läbituge teeme Cotre
Mene waweneca cabu ca, yepä Cotre Mene me kaakesea agesa: Biname bine umle
wawename egä teepi niiya mule cuta jaawenemusi.

Acejiyame Lipu Biname bine Conocäco me Jaawenemuge

21 Yoo, Acejiyame gaabe ne ituge awabudnita egä biname cina lipu Acejiyame me opo
gaabe je conocäco me läbitininusi, piiyepu ai gaabe lica birige cotre wawena. Cotre Mene
piiyepu mename biname bime mene cina itu teitnäjujisi peei gaabe ne.
22 Biname cina Acejiyame cama conocäco läbitininusi, teepi liba Yeesu Keriso ne
jäätrungusi. Peese nyene yepä taatu gaabe. Nuuja mara gaabe lica gyene Israela biname
bime tääpume piiyepu nuuja gawe biname bime tääpume,
23 ingle naace gyene iyeta biname cina niiya mule bine jaawenemusi. Iyeta biname
lui toraca ingwe gaaberage gemi Acejiyame bau ca, tabe lui conocäco piiyepu jamyacu
apaclyera cama gyene.
24 Yepä, Acejiyame te biname bine papa itityeräjenemige teeme babo miiji cabu ca. Tabe
teebibine teeme tääpume kälyä jaawenemuge Yeesu Keriso me kaakesea name pi, lui
kaakesea te biname bime mäpu daremu yääyeblinge-muge.
25 Acejiyame Yeesu ne jityepuji biname cabu me teeme tääpe piiyepu uudi ca Acejiyame
ne iiwärejame biname bine teeme niiyaniya mule cabu ca äsecrerame. Yeesu Keriso me
uudi tapiruji, tabe budre jepänuji, siige biname bime äsecrera gaabe pepu jewenuji. Yoo,
biname cina ai äsecrera gaabe ne jääpänusi, teepi liba Yeesu ne jäätrungusi. Acejiyame peei
äsecrera gaabe ne jewenuji, pepu pi jewabemuji egä teeme mule uja niinäce padare cabu
lui conocäco ge, tabe lui padare cabu biname bime niiya mule bine yääsuwäjemuge,
26 ingle tabe ingwe padare ne jewagrijenuji Keriso liba tatyaramtepi biname bime mäpu
daremu ne äyeblingtame. Tabe ai padare cabu teemämu awabudnitenige egä tabe conocäco
gyene, ingle peei lui conocäco mule gyene tabe biname bine mäpu daremu cabu ca lipu
conocäco me jaawenemuge, lui cina Yeesu ne jäätrungusi.
27 Yoo, nuuja miiji lica gyene biname teemämu awepyeräjame, ingle naace popi puu
biname cina umle gemi awepyeräja waadename cotre waweneca tääpume, yepä teepi umle
cäco awepyeräja waadename ätrunga tääpume.
28 Yoo, pajecu gyene egä biname te Acejiyame cama conocäco läbituge ätrunga cabu ca,
lica cotre waweneca cabu ca.
29-30 Acejiyame peese nyene yepä taatu Israela biname bime tääpume piiyepu nuuja gawe
biname bime tääpume. Tabe Israela biname bine conocäco me cire jaawenemepi teeme

ätrunga name pi, cuta piiyepu nuuja gawe biname bine conocäco me cire jaawenemepi teeme ätrunga name pi.

31 Yoo, cane lica peei mene jiicenine mime Cotre Mene äyeblingtame, ingle naace gyene mine liba Yeesu ne jäätrungusi, mine piba taatu miiji gemi teeme cotre cängena wawename.

4

Abrahamo me Ätrunga cabu ca Mine Umle Äbitininago egä Ätrunga Lui Baborage Gwidape Gyene

1 Mine ngene jwaatwananinago Abrahamo poto cidi me, tabe lui mime Israela biname bime kaakesaare gyene.

2 Abrahamo Acejiyame me opo gaabe liba conocäco me läbituge teeme kaakesea ca, piba teeme ingle pisi nyene teemämu awepyeräja, yepä pepu lica ge. Abrahamo äblicäco teeme kaakesea ne awepyeräja, ingle naace gyene

3 Oogäräneji Mene te jiicenige egä, "Abrahamo Acejiyame ne jitrungige, siige teeme ätrunga name pi Acejiyame teebine einige conocäco ca."

4 Yoo, biname te liba rarekaake jääpänuge teeme kaakesea cabu ca, tabe lica teeme rarekaake poto cidi me ngene jwaatwananuge egä, "Agesa owecu gwidape cäme tääpume." Eewe, tabe ngene jwaatwananuge egä, "Agesa cäme daremu cäme kaakesea tääpume."

5 Yepä, biname te liba Acejiyame ne jäätrunguge, Acejiyame piba peei cabu ca teebine conocäco me jaawenuge. Peei ätityera lui daremu lica gyene, ingle pui biname te lica teeme kaakesea cabu ca Acejiyame cama conocäco läbituge. Yoo, Acejiyame te conocono biname bine yaainemuge conocäco ca, eei biname lui cina teebine jäätrungusi.

6 Ai mene lui cäme taatu lica gyene, yepä ujarage Daawida te mene jiicuji pui biname me gege poto cidi me, Acejiyame lui ne conocäco me jaawenuge teeme waweneca kaake poto ca.

7 Daawida mene bine yoogäremuji peei poto cidi me Salamo uupera peba cabu egä:

"Babo ngenecu gege gemi pui biname lui bime conocono Acejiyame te yiisibricmuge,
lui cina kälyä gemi teeme conocono mule cabu ca.
8 Teepi babo ngenecu gege gemi,
ingle siige, Acejiyame te lica ingwe ca acnema teeme conocono bine."

9 Yoo, Daawida me mene poto cidi me mine ngene jwaatwa-naninago egä pui babo ngenecu gege laati bemi? Nää, pui biname tääpume taatu peei mene, lui bime tääpe matikolä iirputäneji gemi Acejiyame me cewecu acatame? Eewe, lica teeme taatu me. Peei ngenecu gege cuta teeme tääpume lui cina jäätrungusi, yepä teeme tääpe cabu cewecu lica gyene, ingle mine umle gemi egä Acejiyame Abrahamo ne einige conocäco ca teeme ätrunga name pi.

10 Tabe lui padare cabu peei ne jewenige, nää Abrahamo me tääpe iirputa kaakesea niinäce gaabe, coo ingwe gaabe ca? Yoo, Abrahamo liba camuge teeme tääpe iirputa, Acejiyame teebine einige egä, "Conocäco biname gyene."

11 Abrahamo ingwe ca teeme tääpe matikolä ne jiirputuji cewecu tääpume egä Acejiyame teebine ituge acata teeme ätrunga name pi. Yoo, peei name pi weene iyeta lui cina Acejiyame ne jäätrunguye piiyepu tabe lui bine conocäco me niwenininuge, Abrahamo lui weeme ätrunga kaakesaare gyene, ngänu gyene cewecu liba lica yaacatuye.

12 Cuta mime poto cidi me lui cewecu cama gemi, Abrahamo cuta mime kaakesaare gyene, ingle mine page Acejiyame ne jäätrungusi, Abrahamo lipu teebine itu jitrunguji, tabe liba camuge cewecu ne acata.

Abrahamo Acejiyame me Miiji ne Ecatuji Teeme Ätrunga cabu ca

13 Ujarage Acejiyame liba Abrahamo ne jejuji egä, "Weene ai gawecewe ne cirege acata, maane piiyepu määme kaakesaare cama," pui padare cabu Abrahamo nuuja umle lica ge Oogäräneji Cotre Mene poto cidi me, ingle pui cotre me padare camuge atyaramta. Yoo, Acejiyame Abrahamo ne peei mene jejuji lica teeme cotre wawena name pi, yepä naace name pi egä tabe Acejiyame ne jitrunguji, piba teeme bau ca mene itecijuji egä, "Maane cäme tääpume conocäco biname gäte."

14 Yepä biname te liba Acejiyame me miiji ne jääpänuge cotre wawena ca, piba nuuja ingle lica gyene ätrunga tääpume, cuta piba papa gyene Acejiyame lui mene ituge jaji.

15 Yoo, mine liba cotre ne atropengta, mime mäpu daremu pisi nyene peei tääpume, yepä cotre liba lica ge, piba cuta lica gyene cotre atropengta.

16 Yoo siige, Acejiyame ngena miiji ituge jaji ceerame, mine ätrunga ca jääpänusi, naace tääpume egä Acejiyame owecu name pi papa ceerame, piiyepu naace tääpume tabe iyeta Abrahamo me kaakesaare bine ceerame. Lica Israela biname taatu cina jääpänusi, lui

cotre bine jaawenemusi, yepä cuta eei cina lui Abrahamo pana Acejiyame ne jäätrungusi.
Abrahamo peese nyene lui ätrunga cabu mine iyeta bime babe,
17 Acejiyame Abrahamo ne lipu jejuji Oogäräneji Mene cabu egä, “Cane meebine babe me
naawenepene bucurage gawe maramara biname bime tääpume.” Yoo, Acejiyame me opo
gaabe, Abrahamo lui epu pana babe liiyepu mime tääpume. Tabe Acejiyame ne jitrunguji
lui me kokre pisi nyene budre biname arpinerame, piiyepu lui te mene ca gwidape bine
jaawenemuge, lui cina lica ituge lenaja.
18 Abrahamo teebine jewagrijuji teeme mene bägrä poto cidi me toraca me wawename,
ngänu gyene tabe puu umle lica ge Acejiyame te peei ne lipu pagege wawena, tabe papa
jewagrijuji. Siige, ingwe ca tabe kaakesaare ngii jepänuji maramara gawe biname bime
bau ca, epu pana Acejiyame teebine lipu itu jejuji egä, “Määme kaakesaare bucurage cirege
äbita.”
19 Mine Abrahamo me ätrunga poto cidi me ngene jwaatwananinago. Tabe yepä hanred
kämäge mameta joomluji, yepä teeme ätrunga te enajuji kokre cama. Tabe ngene jotwanuji
egä, “Cane moda gäne; cane budre mameta gäne, cuta piiyepu cäme coga Saara tabe äblicäco
bägrä päpäna,”
20 yepä tabe lica jejuji egä, “Acejiyame me mene äblicäco äbita.” Tabe teeme ätrunga cabu
kokre äbituji, siige Acejiyame ne ewepyeräjuji,
21 jejuji egä, “Acejiyame me mene toraca me pa läbitepi. Cine bägrä ne pagege päpäna.”
22 Peei name pi Acejiyame liba teeme ätrunga ne jepänuji, tabe jejuji egä, “Maane cäme
tääpume conocäco biname gäte.”
23 Yoo, peei mene egä “Maane cäme tääpume conocäco biname gäte,” lui lica oogäräneji ge
Abrahamo tääpume taatu,
24 yepä cuta mime tääpume oogäräneji ge, Acejiyame lui bine cirege jaji egä, “Weene cäme
tääpume conocäco biname gemi,” mime tääpume lui cina teebine jäätrungusi, lui te mime
Yageyame Yeesu ne budre cabu ca erpinantuji.
25 Yoo, mime conocono mule name pi tabe budre äbituji, piiyepu budre cabu ca arpinan-
teji gyene naace tääpume mine conocäco äbitame Acejiyame cama.

5

Acejiyame me Ätityera Mime tääpume

1 Ai ingle naace gyene mine ätrunga ca conocäco me ituge äbita Acejiyame me opo gaabe je,
mime poode pisi nyene Acejiyame cama mime Yageyame Yeesu Keriso me kaakesea name
pi.
2 Tabe mime ätrunga ca mibibine niwadininige teeme babo miiji cabu lenajame. Mime
babo ngenecu gege pisi nyene, ingle mine umle gemi egä mine Acejiyame me jamyacu
apaclyera cabu cirege lenaja.
3 Mine liba mäpu jääpänusi, mime ngenecu gege cuta pisi nyene, ingle naace popi mine
umle gemi egä peei mäpu te mibibine niwenininuge bojäcu lenajame,
4 piiyepu peei bojäcu lenaja te mime ngenecu bine kokre me jaawenemuge, piiyepu
ngenecu kokre cama mine jaawagrijusi Acejiyame ne tabe mibibine äsecrerame.
5 Peei awagrija lica papa me läbituge, ingle tabe Aceji Seemo ne ituge ätyepa mime
yepäyepä trupa cabu lenajame mime ngenecu bine umle wawenename egä teeme babor-
age singi pisi nyene mime tääpume.
6 Yoo, mine liba äblicäco mimämu ätityeräja, Acejiyame me miijirage padare cabu, Keriso
te piba budre äbituji mibibine ätityerame, lui niiya conocono biname gemi.
7 Yoo, mime gawe biname bime mule cabu, nuuja biname te pama lica gyene budre äbita
nuuja biname ne ätityerame, ngänu gyene tabe conocäco biname coo piiyepu miiji biname
birige, yepä Acejiyame me mule mara gyene.
8 Teeme singi epu baborage gyene mime tääpume egä pui padare mine liba conocono
biname ge, tabe piba teeme Bägrä Yeesu ne tityepuji budre äbitame mibibine ätityerame.
9 Yoo, Yeesu liba budre äbituji, teeme uudi te tapiruji mibibine Acejiyame me opo gaabe je
conocäco wawename, cuta piiyepu teeme peei ätityera ca mine cirege äsecrera mäpu daremu
cabu ca, Acejiyame lui biname bine cirege ceera teeme niiya mule tääpume.
10 Mine niinäce Acejiyame cama cubuyame pana ninajenäjimi, yepä teeme Bägrä me
budre cabu ca Acejiyame te mibibine teeme biname me itu niwenipi. Yoo, page mine teeme
biname gemi, piiyepu tabe mibibine niiya mule cabu ca toraca cire nisecräripi teeme Bägrä
me ireclota name pi.
11 Peei name pi mime baborage ngenecu gege pisi nyene Acejiyame tääpume, lui te mime
Yageyame Yeesu Keriso name pi mibibine teeme biname me itu niwenininuji.

Adamu cabu ca Biname cina Budre ne Jepänujisi; Yepä, Keriso cabu ca Teepi Ireclota ne Jepänenisi

12 Yepä biname Adamu te conocono mule ne jewenuji, piba budre äbituji teeme niiya
name pi. Pepu pi iyeta biname budre läbitininusi, ingle naace gyene teepi conocono mule
cuta jaawenemusi.
13 Acejiyame te Cotre Mene Moose ne liba camuge ceera, biname cina piba niiya mule
bine tewenemäjumesi. Yoo, peei biname cina Cotre Mene bine lica yaabiberäjemusi, ingle
Cotre Mene camuge atyaramta, peei name pi Acejiyame teeme niiya mule bine lica
ecnemuji Atrana Bimu tääpume.
14 Biname Adamu cabu ca ngälu Moose me padare teepi niiya mule bine jaawenemusi,
piba peei cabu ca budre jääpänanusi, ngänu ge teeme peei niiya mule lui cotre atropangta
lica ge Adamu me liiyepu, tabe liba cude uli kuu ne erwuji.

Adamu me niiya mule te lipu joomlemige iyeta biname bine, pepu pana Keriso miji pi
miiji mule te totnenige iyeta biname bine ätityerame.
15 Acejiyame me owecu mule mara gyene Adamu me conocono mule cabu ca. Toraca
gyene egä bucurage biname cina budre läbitininusi pui yepä biname Adamu me conocono
mule name pi, yepä bucurage biname cina conocono mule tääpume kälyä läbitininusi pui
nuuja biname Yeesu Keriso me ätityera name pi, ingle naace gyene Acejiyame babo owecu
gyene biname bime tääpume.
16 Cuta piiyepu Acejiyame me owecu piiyepu ätityera mule baborage gyene Adamu me
conocono mule cabu ca. Niinäce Adamu yepä conocono mule ne jewenuji, piba Acejiyame
teebine jejuji egä, “Maane conocono biname gäte!” Yepä, ingwe ca bucurage biname liba
conocono jaawenemusi, Acejiyame piba teebibine yäätityäremuge, jaajemuge egä, “Weeme
conocono piti nemi, yepä weene kälyä gemi peei cabu ca Yeesu Keriso me miiji kaakesea
name pi.”
17 Cuta piiyepu Acejiyame me ätityera mule kokre gyene Adamu me conocono mule cabu
ca. Toraca gyene egä pui yepä biname me conocono mule name pi budre me kokre te
joomlemuge iyeta biname bine, yepä peei nuuja biname Yeesu Keriso teeme ätityera mule
lui babo kokre gyene budre me kokre cabu ca. Iyeta biname lui cina Acejiyame me owecu
gwidape ne yaacatusi, piiyepu teeme baborage miiji cabu ca teeme tääpume conocäco me
läbitininusi, teepi ngälu cäco ireclota cabu yaacrajuge Yeesu Keriso me kokre cabu je.
18 Yoo, Adamu me conocono cabu ca iyeta biname conocono jaawenemusi, piba teeme
mäpu daremu yaawademusi, yepä Yeesu Keriso me conocäco ireclota cabu ca tabe äsecrera
gaabe ne jewenuji iyeta biname bime tääpume teepi ngälu cäco ireclota ne päpäname.
19 Adamu me ätecija cäco mule cabu ca bucurage biname cina ätecija cäco läbitininusi,
yepä Yeesu Keriso biname bine Acejiyame tääpume conocäco cire jaawenemepi, ingle tabe
Acejiyame me singi mene itecijuji, siige budre me äbituji biname bine ätityerame.
20 Moose te biname bine jejananemuji Acejiyame me Cotre Mene, naace tääpume Cotre
Mene te teebibine awabame teeme niiya mule lipu bucurage gemi. Siige, biname cina
liba umle läbitininusi teeme niiya lipu baborage gyene, teepi piba cuta umle läbitininusi
Acejiyame me miiji lipu baborage gyene biname bime tääpume.
21 Niinäce, biname bime niiya mule te teebibine yaawademuge teeme budre me, yepä
page Acejiyame me miiji mule te biname bine yaawademuge teepi teeme opo gaabe je
conocäco äbitame, piba ngälu cäco ireclota ne jääpänusi mime Yageyame Yeesu Keriso me
kaakesea name pi.

6

Mine Yepä me Läbitinago Keriso cama Lenajame

1 Nää, weene pama apu jingenininige egä, “Nuuja niiya lica gyene mine liba conocono
mule wawename, ingle piba Acejiyame me miiji mule mime tääpume cuta babo me
läbituge.”
2 Pepu ngene gone jwaatwananinuye. Mime tääpume conocono mule te ituge apira, siige
mine äblicäco conocono mule cabu cääri lenaja.
3 Weene miiji umle gemi egä mine liba niiye ca äciseja ne ituge acata Yeesu Keriso me ngii
cabu, mine epu pana egä ten cama yepä me itu äbitininujago. Yoo, mine epu pana gemi ten
cama gigri budre ituge.
4 Peei niiye ca äciseja cabu ca mine ten cama gigri budre, piiyepu gape cabu gigri
acranäneji gemi, siige mime Babe te Keriso ne budre cabu ca lipu erpi-nantuji teeme babo
kokre ca, mine cuta pepu miiji gemi arpinera kirece ireclota cabu lenajame.
5 Yoo, mine liba ten cama yepä me äbitini-nujago teeme budre cabu, mine cuta ten cama
yepä budre cabu ca cirege arpinera.

6 Mine umle gemi ngena ge ingle ai budre mene tääpume. Mime sasa trupa agleji pana ge
pui padare cabu teepi Yeesu ne baarge uli cabu liba etecwamtujisi. Pepu pi Acejiyame cuta
miiji gyene agli mime trupa me kokre singi ne niiyaniya mule tääpume mine niiya mule me
kokre cabu ca äsecrerame.
7 Ingle biname te liba budre pana birige, tabe piba asatäneji gyene niiya mule me kokre
cabu ca.
8 Yoo, mine liba Keriso cama ituge budre, mine jitrungenisi egä mine ten cama cuta
ireclota me cire larpinäripago.
9 Yoo, mine umle gemi egä Keriso itu arpinantuji budre cabu ca, siige tabe lica budre
ingwe ca. Budre me kokre te äblicäco teebine cääri oomlana.
10 Tabe yepä gääbu budre äbituji biname bime niiya mule tääpume, yepä page tabe
Acejiyame tääpume ireclota cama enajenige.
11 Yoo, weene pepu ngene jotwananineye egä, “Cine budre gemi conocono mule
waweneca tääpume, yepä Keriso Yeesu cama älengläcita miji pi cine ireclota gemi Acejiyame
tääpume.”
12 Peei name pi gone weebibine niiya mule te iwadininuge, weeme conocono singi
wawename.
13 Cuta piiyepu weeme tääpe gone ceera niiya kaakesea wawename, yepä weemämu
äcärineye Acejiyame bau me. Weene epu pana biname gemi lui cina budre cabu ca ituge
äsecrera ireclota cabu me, peei name pi weene weemämu äcärineye Acejiyame bau me teeme
miiji kaakesea wawename.
14 Weene lica Cotre Mule cabu inajininige, luma conocono mule te ibibi gyene weebibine
oomlaname, yepä weene Acejiyame me miiji cabu page inajininige. Peei name pi gone
niiya mule ne padare ceera.

Mine Miiji Conocäco Lenajame

15 Weene gone apu jingenininuge egä, “Ngänu gyene mine liba cotre bine jaatropangte-
musi, ingle mine lica cotre mule cabu ninajininige, yepä mine lui Acejiyame me miiji cabu
temi.” Pepu ngene gone jwaatwananinuye,
16 ingle weene umle gemi egä lui me kokre cabu weene singi lenajame, pui kokre te
weebibine iwadininige. Peei name pi weene liba conocono mule me kokre cabu singi
lenajame, pui te weebibine iwadininuge budre me, coo weene liba singi Acejiyame me
kokre cabu lenajame teeme mene ätecijame, pui te weebibine iwadininuge conocäco me
äbitame teeme opo gaabe je.
17-18 Yoo, niinäce weene niiya mule me kokre cabu itu inajininuji, yepä page weene kokre
ngenecu cama yaacatuye pui toraca mene ne, weene lui ituge ätecija. Acejiyame weebibine
niiya mule me kokre cabu ca itu isecrärinuji teeme singi cabu ibäcnininuji teeme toraca mule
cabu lenajame. Peei name pi baborage eso Acejiyame tääpume.
19 Cane ai mene weeme ireclota cabu ca eboclomtenine weeme tääpume pajecu wawe-
name. Niinäce weene tääpe piiyepu ngene atwanena niiya mule tääpume itu icranemujiye.
Weeme niiya mule piiyepu jugi mule baborage äbitininujisi. Siige, page weene weemämu
äbitineye toraca mule tääpume miiji piiyepu conocäco mule taatu wawenecame.
20 Niinäce weene liba itu inajininuji conocono mule cabu, weene piba Acejiyame me singi
cabu lica inajininuji piiyepu conocäco mule bine lica jewenemujiye.
21 Page weene ajiri gemi peei niiya mule poto cidi me. Nää, weene ngena miiji daremu
ne ituge päpäna pui niinäce mule cabu ca? Teeme daremu lui budre piiyepu niiya puupu
cabu lenajame.
22 Yepä, page weene äsecräreji gemi niiya mule cabu ca. Weeme niiya singi bine
weene lica jaawenemuye, yepä weene weemämu Acejiyame bau me ituge ceera teeme
singi wawename. Page weeme daremu gyene conocäco mule wawenecame ngälu iyeteta
ireclota weene cirege päpäna.
23 Yoo, niiya mule me daremu gyene budre piiyepu niiya puupu cabu lenajame
iyeteta. Yepä, Acejiyame owecu gyene mime tääpume piiyepu mibibine iyeteta ireclota ne
nicärininige mime Yageyame Yeesu Keriso cama ngälu cäco lenajame.

7

Keriso me Biname bine Cotre Mule te Lica Joomlenemige

1 Cäme ätrunga binamewale, weene ngene pa jiglipi ai mene, ingle weene umle gemi cotre
poto cidi me. Biname te liba cotre mule cabu yaanajuge, cotre te teebine yaacanuge ngälu
tabe budre läbituge, cotre me kokre piba siige.

2 Peei lui epu pana rooriye cama magebi te lipu cotre cabu waanajuge, tabe miiji teeme
rooriye cama yepä lenajame teeme ireclota ngälu gaabe, yepä teeme rooriye liba budre,
siige peei cotre teeme tääpume. Tabe piba miiji gwene cuta nuuja rooriye ne acata.
3 Yoo, tabe liba nuuja rooriye cama onajige, piiyepu teeme niinäce rooriye te liba ireclota
gyene, biname cina waainusi, “ero magebi” ca, yepä rooriye te liba budre, tabe asatäneji
gwene pui cotre cabu ca. Tabe piba ero magebi lica gwene, liba nuuja rooriye ne yaacatuge.
4 Yoo, cäme binamewale, cotre mule poto cidi me weene peei magebi pana gemi. Cotre
mule lui weeme tääpume epu pana pui magebi me niinäce rooriye liiyepu. Yepä, weene
Keriso me budre ituge acata cuta weeme tääpume, siige weene epu pana gemi budre
biname liiyepu cotre mule poto cidi me. Peei te lica gyene weebibine waadena. Keriso
lipu budre cabu ca arpinantuji, weene pepu pana ituge arpinera kirece ireclota cabu me.
Page tabe epu pana kirece rooriye liiyepu weeme tääpume; weene teemi nemi. Weene miiji
teeme kaakesea wawena Acejiyame tääpume.
5 Niinäce mime ngene atwanena lui ai gawe me mule cabu. Mine liba umle äbitininujago
cotre poto cidi me mene egä, “Gone apu pana mule wawena,” piba mime singi te babo
me äbituji pui niiya mule tääpume, siige mime tääpe me singisingi mine cuta jaawenemusi
budre gaabe cabu abacitame.
6 Yepä, page mine äsecräreji gemi cotre mule cabu ca. Mine epu pana budre biname
liiyepu cotre mule poto cidi me. Cotre mule äblicäco mibibine cääri oomlana. Siige mime
tääpume pui sasa mule, pui Oogäräneji Cotre Mene te lica mibibine niwadininuge. Page
kirece mule te mibibine niwadininige, peei lui Aceji Seemo me.

Miiji Ngene Atwanena piiyepu Niiya Ngene Atwanena Cubuyame pana Gegi Biname bime Trupa Ngalebora

7 Peei mene name pi pama poto biname cina pa jiicemepesi egä, “Cotre lui niiya gwidape
gyene,” yepä peei lui toraca lica. Cotre liba lica, mine piba umle lica lui mule gyene niiya,
coo lui mule gyene miiji. Yoo, cotre mene pisi nyene egä, “Gone gwidape tääpume singisingi
läbitininuye.” Peei cotre cabu ca cane umle itu äbitujine pepu singi poto cidi me.
8 Peei cotre mene name pi cäme niiya ngene atwanena piba tasatige, piba cäme baborage
singi pisi nyene nuuja biname bime gwidape tääpume. Cane liba umle lica peei cotre mene,
piba cäme niiya ngene atwanena papa kaakesea cäco yaanajuge cäme ngenecu bora.
9 Yoo, niinäce cane miiji asicnantujine, ingle cane nuuja umle lica gäne cotre mene poto
cidi me egä, “Gone peei niiya bine jaawenemute!” Yepä, cane liba umle äbitujine peei cotre
mene poto cidi me, cane piba baborage singi äbitujine pui niiya mule wawename.
10 Cuta piba taatu umle äbitujine egä cane budre gaabe cabu me ituge abacita, ingle niiya
mule me daremu lui budre gyene. Peei cotre Acejiyame lui ca singi cebine ätityerame
ireclota gaabe cabu lenajame, peei ca cane umle äbitujine egä cane budre gaabe cabu säne.
11 Cane liba apu nangenige egä cotre mene wawena lui gaabe gyene iyeteta ireclota
tääpume, piba cäme niiya ngene atwanena te tasatenige piiyepu peei cotre ca cebine
singisingi me nawenige. Piba peei te cebine nawabenige egä cane budre gaabe cabu
abacitenine.
12 Yoo siige, cotre mene lui Acejiyame bau ca gyene, peei name pi iyeta teeme maramara
cotre lui epucäco, miiji, piiyepu conocäco gemi.
13 Cotre te lica cebine budre gaabe cabu nacitenige, yepä cäme niiya ngene atwana te
peei ne jewenenige. Cäme niiya ngene atwana te miiji cotre ne ecatenige, cebine peei ca
nangletnäjenige, piba nawabenige egä cane budre gaabe cabu säne. Niiya mule lui pepu
gyene. Yoo, cotre mene cabu ca mine opo yaawatnusi lipu toraca niiyarage gyene mime
niiya ngene atwanena.
14 Mine umle gemi egä Cotre Mene lui Acejiyame bau ca gyene, yepä cane binamerage
gäne. Niiya mule te cäme ngenecu ne joomluge.
15 Cäme mule poto cidi me cane toraca umle lica gäne: cane cäme toraca singi bine lica
jaawenemune, yepä lui mule tääpume cane singi lica gäne, peei bine jaawenemune.
16 Yoo, cane liba jaawenune cane lui mule singi lica wawename, peei mule ca cane
jewabenine cäme toraca asicnenta ne egä, “Cotre mene lui miiji gyene.”
17 Siige, peei lui cäme toraca singi lica gyene egä cane niiya mule bine jaawenemune,
yepä cäme niiya ngene atwana te tasatuge cäme ngenecu cabu ca, cane puma cita ca peei
niiya bine jaawenemune.
18 Cane umle gäne egä cäme trupa cabu nuuja miiji lica gyene. Cane cämämu äblicäco gäne
cäme tääpe ne giri acita miiji mule wawename. Cane singi gäne, yepä äblicäco!
19 Cäme singi pisi nyene miiji mule wawename, yepä cane lica peei bine jaawenemune.
Cane singi lica gäne niiya mule wawename, yepä cane peei bine jaawenemune.

20 Cane liba peei bine jaawenemune lui tääpume cane singi lica gäne, piba lica canerage te peei bine wawena, yepä pui niiya ngene atwanena cina peei bine jaawenemusi lui cina täsuge cäme ngenecu bora ca.
21 Yoo, cäme mule apu gyene: Cane liba singi miiji wawename, niiya ngene atwanena te piba tasatuge, cebine nacanuge niiya cabu me.
22 Pisi nyene cäme ngenecu bora baborage singi Acejiyame me Cotre wawename,
23 yepä cane asicnantenine cuta mara kokre ngene atwanena piti nemi cäme cabu. Peei cina cäme miiji singi ne jääläcnutusi, cebine kokre cama noomlusi cäme tääpe me niiya singi mule wawename.
24 Cane peei name pi babo ngenecu mäpu gäne. Laati te ibibi gyene cebine asatame ai niiya mule cabu ca, lui te cebine nacanuge cäme budre me?
25 Peese nyene Yeesu Keriso! Tabe te äsecrera gaabe ne itu jewenuji. Baborage eso Acejiyame tääpume, lui te Yeesu ne tityepuji mibibine ätityerame!
Yoo siige, mimerage kokre ca mine äblicäco Acejiyame me Cotre wawename, ngänu gyene mime singi pisi nyene, ingle mime tääpe me niiya singi te mibibine niwadininuge niiya gaabe cabu me.

8

Aceji Seemo me Ätityera ca Mime Ireclota Miiji Gemi

1 Yoo, ai ingle naace gyene Acejiyame mibibine nijinuge, “Weene kälyä gemi,” page lui biname cina Keriso Yeesu cabu temi, teepi lica teeme niiya mule me daremu cirege päpäna Acejiyame bau ca.
2 Aceji Seemo mibibine ire nitwinuge, niwadininuge Yeesu Keriso me toraca ireclota gaabe cabu. Peei name pi page niiya ngene atwanena teepi kokre lica gemi cebine acaname niiya gaabe cabu me, piiyepu cane asatäneji gäne niiya mule me budre daremu cabu ca.
3 Yoo, Acejiyame me Cotre Mene te äblicäco biname bine miiji gaabe cabu me waadena, ingle binamerage bime kokre ibibi lica gyene teeme niiya ngene atwanena äyecrejame. Acejiyame peei name pi nuuja gaabe ne itu jewenuji, teemerage Bägrä ne itu tityepuji budre äbitame mime niiya mule daremu ne äyeblingtame. Yeesu täduji biname pana, biname pana ngenecu cama, yepä teeme mara kokre puga ge niiya ngene atwanena bine ägyemame. Tabe conocäco enajuji biname bime niiya mule äyeblengame.
4 Puma cita ca mine miiji gemi Acejiyame me conocäco cotre bine wawename, mine liba kokre ne acata Aceji Seemo bau ca mime niiya ngene atwanena bine äyeblengame.
5 Biname lui cina yaacrajuge teeme tääpe me singisingi mule cabu, teepi jäje ngene jwaatwananinusi teeme tääpe me singi wawename, yepä biname lui cina yaacrajuge Aceji Seemo lipu jaajemuge teebibine, teepi jäje ngene jwaatwananinusi Aceji Seemo me singi wawename.
6 Biname lui cina teeme tääpe me singi jaawenusi teepi budre gaabe cabu temi. Biname lui cina Aceji Seemo me singi jaawenusi, teepi toraca ireclota gaabe cabu temi, piiyepu ngenecu poode pa jääpänepesi.
7 Yoo, biname te liba teeme singi mene yäätecijuge, tabe cubuyame pana läbituge Acejiyame tääpume, ingle naace gyene tabe Acejiyame me Cotre Mene lica yaacatuge, piiyepu peei ätecija cäco gaabe cabu tabe äblicäco Cotre Mene wawena.
8 Yoo, teepi lui cina teemerage singi bine jaawenemusi, teepi äblicäco Acejiyame ne ngenecu miiji me wawena.
9 Yepä, weene pepu lica gemi. Weene weemerage singi lica jaawenemuye, yepä weene Aceji Seemo me singi jaawenemuye, liba toraca pisi nyene Aceji Seemo weeme trupa cabu je. Yoo, laati bau Keriso me Seemo lica gyene, pui biname cuta lica gyene Keriso me biname.
10 Yepä, Keriso me Seemo liba pisi nyene weeme yepäyepä trupa cabu, weeme tääpe puu budre pagege niiya mule name pi, yepä weeme seemo toraca ireclota cama gyene page piiyepu iyeteta, ingle naace gyene Acejiyame weebibine teeme tääpume conocäco me ituge wawena.
11 Cuta piiyepu, liba Acejiyame me Seemo pisi nyene weeme cabu, Acejiyame lui te Yeesu ne budre cabu ca itu erpinantuji, tabe cuta weeme budre tääpe arpinera cirege. Aceji Seemo lui te weeme cabu yaanajuge teeme kokre pisi nyene peei ne wawename.
12 Yoo, cäme binamewale, ai name pi mine miiji Aceji Seemo me gaabe ne yaacatusi, gone weeme tääpe me singi ne yaacatuye,
13 ingle weene liba peei mule ne jaawenuye, weene budre daremu cirege päpäna. Yepä, weene liba weeme tääpe me singi ne jäägyuye Aceji Seemo me kokre ca, cuta lica peei niiya mule wawename, weene toraca ireclota ne cirege päpäna iyeteta.

14 Lui cina Aceji Seemo me singi yaacatusi, teepi Acejiyame me bägrä gemi.
15 Yoo, Acejiyame Aceji Seemo ne tityepuji weeme cabu lenajame lica weebibine
ädretnecame piiyepu cäärі wälu me wawename, yepä mibibine teeme ingle cabu me
waadename. Mine piba miiji gemi teebine awejena egä, “Babe, cime babe.”
16 Aceji Seemo te mime yepäyepä seemo bine jaajananemuge egä, “Maane toraca Ace-
jiyame me bägrä gäte.”
17 Mine lui Acejiyame me bägrä gemi, mine Babe me babo miiji ne teeme bau ca cirege
päpäna. Keriso miijirage puupu ne ituge acata teeme Babe bau ca, piiyepu mine ten cama
gigri cirege lenaja. Page mine poto mäpu bine jääpänemusi mime miiji kaakesea name pi,
Keriso lipu mäpu ituge päpäna. Yepä, mine liba teeme tääpume mäpu bine jääpänemusi ai
gawecewe cabu, mine cuta teeme jamyacu apaclyera cabu cirege lenaja.

Mine Teeme Jamyacu Apaclyera cabu Cirege Lenaja

18 Cane ngene jotwananenine egä page mime mäpu lui matimatirage gemi jamyacu
apaclyera cabu ca, Acejiyame lui ne cirege awabudnita mime tääpume.
19 Iyeta gwidape Acejiyame lui bine itu tewenemuji, teepi cängenarage jewagrijenisi
ngälugaabe bimu ne, Acejiyame lui bimu cabu cirege awabudnita teeme jäjäcräneji bägrä
bine.
20 Ai ingle naace gyene pui sasa padare cabu ca biname cina liba conocono mule ne
niinäce jewenujisi, iyeta gawecewe gwidape cina ocwäwäneji cabu icrajuji. Iyeta gwidape
cina singi cängena lenajame, yepä biname bime conocono mule name pi Acejiyame teebib-
ine pepu ireclota ecäremuji, ingle tabe singi gyene iyeta gwidape cina cängena awagrijame
pui bimu tääpume teepi Acejiyame me binamewale cama gigri äsecrera ne päpäname ai mäpu
ireclota cabu ca.
21 Yoo, iyeta ai gawecewe gwidape cina cirege äsecrera teeme ocwäwäneji cabu ca, piba
mine lui cina Acejiyame me bägrä gemi, teepi mine cama pui jamyacu äsecrera cabu cirege
lenaja.
22 Ingle mine umle gemi egä iyeta ai gawecewe gwidape cina keke mene cama cewe
loocanininusi, epu pana magebi te lipu bägrä aplimla tääpume cewe loocanuge ngälu page.
23 Lica gawecewe gwidape taatu, yepä cuta mine te cewe loocanininingo, pui padare
ne cängena jewagrijenisi, Acejiyame liba mibibine teeme jäjäcräneji bägrä me toraca
wawename, mime tääpe tabe liba äsecrera ai gawecewe mäpu cabu ca. Aceji Seemo lui page
mime cabu enajenige, tabe niinäce gwidape gyene pui jamyacu ireclota cabu ca mine lui
ne cirege päpäna.
24 Mine ätrunga cama teeme padare ne jewagrijenisi, cuta peei ätrunga ca mine äsecräreji
ituge äbita peei jamyacu ireclota ne cirege päpäname. Yoo, mine liba gwidape ne cirege
päpäna, siige mine lica ingwe ca awagrija peei gwidape tääpume, ingle pisi nyene page.
25 Yepä, mine liba camuge päpäna, mine piba cängena ätrunga cama jewagrijenisi.
26 Yoo, mine liba kokre lica piiyepu umle lica gemi lipu mene Acejiyame bau jajime, piba
Aceji Seemo te mibibine nitityärininuge. Tabe te Acejiyame ne yaawejanuge mime tääpume
mara pana mule ca. Teeme irecu ätumuta mule lui miijirage gyene mene cabu ca,
27 piiyepu Acejiyame lui te jääpänemuge biname bime singi bine teeme ngenecu bora,
tabe cuta piiyepu umle gyene Aceji Seemo ngena singi gyene mime tääpume. Aceji Seemo te
teebine yaawejanuge pui gwidape piiyepu mule tääpume Acejiyame lui singi gyene teeme
ätrunga biname bine ceerame.
28 Yoo, mine umle gemi egä iyeta lui te läbituge, peei cabu Acejiyame kaakesea jaawenuge
mime miiji tääpume, lui cina babo singi gemi teeme tääpume, piiyepu lui bine tabe biname
me itu niweninnuji ten cama iyeteta lenajame.
29 Tabe lui biname bine niinäce jejäcremuji, teebibine cuta mara me jewenemuji teeme
Bägrä Yeesu pana äbitame. Yoo, teeme Bägrä naane me läbituge mime tääpume, cuta mine
teeme tääpume igane gemi.
30 Yoo, Acejiyame lui bine mara me ituge wawena, teebibine cuta ala taasoglecemepi,
piiyepu tabe lui bine ituge ala asogleca, tabe cuta teebibine teeme tääpume conocäco me
jaawenemepi, piiyepu lui bine conocäco me ituge wawena, tabe cuta teebibine teeme
jamyacu apaclyera cabu itu yaacranemepi.

Lipu Baborage Gyene Acejiyame me Owecu piiyepu Singi Mime tääpume

31 Yoo siige, mine ngena mene jiicusi iyeta peei ätityera poto cidi me? Acejiyame liba mine
cama gyene, laati te piba ibibi gyene mibibine toraca niiya wawename?
32 Tabe teemerage Bägrä ne lica sewecnistuji, yepä teebine owecu gaabe cabu tityepuji
budre äbitame iyeta mime tääpume. Peei cabu ca mine umle gemi egä tabe singi iyeta
gwidape Bägrä cama mibibine ceerame.

33 Biname cina äblicäco Acejiyame me jäjäcräneji biname bine jaji egä, “Weene äblicäco
Acejiyame gome lenaja, ingle weene conocono gemi.” Teepi äblicäco gemi pepu iicana,
ingle Acejiyame te ituge jaji egä, “Weene cäme opo gaabe je conocäco biname gemi.”
34 Cuta Yeesu Keriso tabe licarage mibibine aina, yepä tabe lui budre äbituji, piba
cuta arpinantuji Acejiyame me camu poto ime gome lenajame, siige tabe Acejiyame ne
ewejanenige mime miiji tääpume.
35 Mine liba mäpu piiyepu pita jääpänusi, coo ämugetna nuuja biname bau ca; mine liba
loolo me cewe piiyepu gwidape cäco; coo mine liba drowä biname coo piiyepu budre
jääpänusi, nää pui padare Keriso me singi cuta pisi nyene mime tääpume? Yoo, pisi nyene.
36 Oogäräneji Mene te jiicenige egä,
“Määme tääpume teepi singi cibibine budre me agleca iyeta padare bimu gaabegabe.
Mibibine epu niwenininusi maamoi liiyepu, lui me agleca padare mameta gyene.”
37 Siige, ngänu gyene ngena te tädenige, Keriso me baborage singi pisi nyene mime bau; tabe
nitityäripi mine toraca uutrutame.
38-39 Cane umle gäne egä nuuja gwidape te äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi
cabu ca. Mime budre cabu piiyepu mime ireclota cabu teeme singi pisi nyene. Nuuja
kokreyame gwidape epu pana mename seemo coo piiyepu cable coo maadubi, teepi
äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi cabu ca. Piiyepu page ngena cina äbitininisi
cuta ciige ngena cina cire läbitipesi, piiyepu ngena pisi nyene dume cabu, coo ngena pisi
nyene gawe ngalebora, teepi cuta äblicäco mibibine äyeblenga Acejiyame me singi cabu ca.
Yoo, iyeta Acejiyame lui bine tewenemuji, peei bime nuuja te äblicäco mibibine äyeblenga
Acejiyame me singi cabu ca, mine lui ne jääpänusi mime Yageyame Keriso Yeesu name pi.

9

Israela Biname bime Äjäcra poto cidi me

1 Cane toraca mene jijenininine, lica walya, ingle cane lui Keriso me biname gäne. Cäme
ngenecu bora Aceji Seemo te lui ire natwenige, peei cabu ca cane ngene ca eglenine egä
cane walya lica gäne.
2 Cäme toraca mene agesa: Cane baborage ngenecu mäpu piiyepu baborage owecu gäne
cämerage Israela binamewale poto cidi me, ingle teepi singi lica gemi Keriso me ätityera ne
acatame.
3 Cane liba ibibi gäne teebibine ätityerame, cane singi cäme puupu Keriso me biname cama
teebibine ceerame cane niiya puupu me äyeblingtame, yepä peei äblicäco gyene.
4 Bucurage Israela biname cina Keriso ne jäägyusi, puu teepi lui Acejiyame me sasa
cabu ca jäjäcräneji biname gemi; cuta tabe jamyacu apaclyera teeme bau itu eboclomtuji,
teebibine jäje tejanenanemumi egä, “Cane weeme Acejiyame gäne; weene cäme biname
gemi;” puu tabe teebibine cotre mene piiyepu iiwäreja mule itu ecäremuji, cuta piiyepu tabe
teebibine mene jejemuji ingwe ca äsecrera biname ne ätyepame;
5 puu modamoda biname Abrahamo, Isacako, piiyepu Yakobu teeme kaakesaare gemi,
cuta piiyepu Keriso liba biname me äbituji, tabe Israela biname ge, yepä teepi teeme Keriso
ne jäägyusi. Yoo, Acejiyame lui te iyeta biname bine yaawademuge, miiji teeme ngii ne
awepyeräjame ngälu cäco. Eso!
6 Peei lui lica epu egä Acejiyame me jajeji mene toraca lica läbituge, yepä apu egä lica iyeta
Israela biname lui Acejiyame me toraca Israela biname gemi.
7 Piiyepu, lica iyeta Abrahamo me kaakesaare lui Acejiyame me bägrä gemi. Acejiyame
Abrahamo ne jejuji egä, “Määme toraca kaakesaare eei gemi lui määme bägrä Isacako bau
ca.”
8 Yoo, lica iyeta Abrahamo me kaakesaare lui Acejiyame me bägrä gemi, yepä teepi taatu
lui cina Isacako me kaakesaare gemi, ingle Isacako itu aplimluji Acejiyame me jajeji mene
ibibi me äbitame.
9 Pui mene lui egä, “Toraca padare te liba tatyaramtenige, cane piba tacnenutenine, siige
Saara imäbägrä cama pa waanajepi.”
10 Cuta piiyepu ingwe ca Isacako babo äbituji, coga ocatuji, siige teeme coga Rebeka me
padare te liba mameta ge päädepäde imäbägrä päpäname,
11-12 Acejiyame piba teebine jojuji egä, “Igane te naane ne cire jaatwepi.” Tabe niinäce
peei mene Rebeka ne jojuji; Rebeka ingwe ca imäbägrä bine jääpänuji. Yoo, ingle naace
gyene camuge teeme aplimla, peei neeneni imäbägrä lica nuuja miiji coo piiyepu niiya
mule ituge wawena pui padare cabu Acejiyame liba teeme mage ne pui mene jojuji. Yoo,
lui te äbituji, Acejiyame ngene ca itu egluji peei ne wawename, lica bägrä bime mule name
pi, yepä Acejiyame tabe singi ge pepu wawename.

13 Oogäräneji Mene pisi nyene peei poto cidi me Acejiyame lui jiicuji egä, “Cane Yakobu tääpume singi äbitujine, yepä Esau ne jigyujine.”
14 Nää, weene ngene jotwananiniye egä Acejiyame me mule conocono gyene? Pepu gone!
15 Ingle Acejiyame Moose ne itu jejuji egä, “Cane laati ne singi ätityerame, cane peei biname ne yäätityärune. Cäme bau sine laati me tääpume cane owecu läbitune.”
16 Yoo, Acejiyame liba biname ne jaajuge, coo lica jaajuge, peei lui biname me singi piiyepu wawena cabu ca lica birige, yepä naace name pi egä Acejiyame singi pui biname ne owecu wawename.
17 Oogäräneji Mene cabu Acejiyame te Aikupito Mopeyame ne jejuji egä, “Cane meebine Mopeyame me naawenujine, ai ingle naace popi cane singi maane cäme kokre ne awabudnitame biname bime tääpume, cuta piiyepu ai ingle naace popi egä iyeta biname ai gawecewe cabu umle äbitame cäme ngii poto cidi me.”
18 Yoo, peei mene cabu ca mine umle läbitinago egä Acejiyame liba singi biname ne owecu wawename, tabe jaawenuge; coo piiyepu tabe liba singi nuuja biname ne ätecija cäco wawename, tabe cuta peei ne jaawenuge.

Acejiyame Umle Gyene Mäpu Daremu Ceera Biname bine; coo Cuta Umle Gyene Owecu Wawename Biname bine

19 Cäme binamewale, pama weeme yepä te singi gyene cebine ätemlame egä, “Acejiyame me mule liba pepu gyene, tabe piba äblicäco biname ne aitna teeme ätecija cäco mule tääpume, ingle biname te äblicäco Acejiyame me singi äsäda.”
20 Yoo, cäme biname, maane laasi näte? Nää, maane ibibi gäte Acejiyame ne äseblecäjame? Maane biname gäte. Määme ireclota epu pana gyene diiba liiyepu. Diiba te miiji lica teeme raranga biname ne ätemla egä, “Maane cebine apu ngenome nawenite?”
21 Ingle naace gyene diiba raranga biname te miiji ge teeme singi gwidape ne wawena teeme laame cabu ca. Tabe miiji ge neeneni diiba raranga yepä laame tomi cabu ca, yepä diiba ne raranga miijimiji kaakesea tääpume cuta nuuja ne raranga domäji tääpume.
22 Yoo, Acejiyame me mule pepu pana gyene. Tabe miiji gyene biname bine awabeja egä tabe singi lica gyene niiya mule tääpume, cuta teeme kokre pisi nyene niiya mule biname bine äyeblengame. Yepä, tabe wata lica yääyeblengemuge. Tabe däägudägu läbitanuge biname bime tääpume lui bime niiya mule name pi tabe teebibine miiji gyene äyeblengame.
23 Tabe cuta singi gyene teeme jamyacu apaclyera ne aboclomtame mime tääpume, tabe lui bine owecu niwenininige, lui bine tabe ituge miiji me waweneca teeme apaclyera tääpume.
24 Mine peete nemi tabe lui bine itu ala nisoglicipi: lica eei taatu bine lui cina Israela biname bime cabu ca gemi, yepä cuta eei bine lui cina nuuja gawe biname bime cabu ca gemi.
25 Agesa teeme mene jäjäcra poto cidi me teeme mename biname Hosea lui soogäruji egä, “Cane nuuja biname bine cäme bägrä me cire jaawenemepene,
lui cina lica cäme ingle cabu ituge.
Cane teebibine owecu cire jaawenemepene,
lui cina cäme owecu cabu lica ituge lenaja.
26 Cuta lui gawe cabu biname bine ituge jaji egä,
‘Weene lica gemi cäme ingle biname,’
puma cane teebibine cirege jaji egä,
‘Cane lui Iyeteta Lenajayame gäne, weene cäme bägrä gemi.’ ”
27 Cuta nuuja mene pisi nyene Oogäräneji Mene cabu mename biname Isaya te jiicuji Israela biname bime poto cidi me egä, “Israela biname cina bucurage cire läbitipesi epu pana secre liiyepu, yepä mime Yageyame te teeme cabu ca nesae pana biname taatu cire yaawademepi;
28 ingle tabe biname bine cirege jaatranemepi poto biname piba wata äyeblenga teeme opo gaabe ca.”
29 Yoo, Isaya cuta nuuja ciige mene ituge jaji egä, “Yageyame teeme kokre baborage gyene. Tabe liba owecu lica gyene mine Israela biname bime tääpume, tabe mibibine iyeta cire nibyageceji, epu pana tabe Sodoma piiyepu Gomora cewe biname bine lipu itu jiibyagecemuji. Yoo, piba mime nuuja kaakesaare lica cirege.”

Acejiyame me Miiji Mene ne Israela Biname cina Lica Jäätrungusi

30 Yoo, cane ngena poto cidi me jiicenine agesa: Gawe maramara biname lui cina lica teemämu läbitinininusi Acejiyame tääpume conocäco äbitame, Acejiyame teebibine conocäco me itu jaawenemepi, ingle naace gyene teepi teebine jäätrungepesi,

31 yepä Israela biname teepi cotre mule ne liba jäärngusi peei cabu ca Acejiyame tääpume
conocäco äbitame, teepi conocäco lica jääpänusi.
32 Ingle agesa: Teepi teeme waweneca mule ne jäätru-ngusi, cuta lica Yeesu ne jäätrungusi
teeme conocäco tääpume. Peei toraca mene Yeesu me budre poto cidi me, teepi lui ne
opo lica yaawatnepesi, epu pana gyene teeme gaabe cabu kula liiyepu, teepi lui ne lica
jääpänusi, piba peei cabu ca yaatrametnemuge.
33 Pisi nyene Oogäräneji Mene peei poto cidi me egä Yeesu lui epu pana gyene kula liiyepu
Israela biname bime tääpume. Mene agesa:

"Ire, cane kula ne yaacitene Yerusalema cewe cabu Siiyona podo cabu je,
lui te jaawenemuge biname bine naabe atropengäja,
eei kula lui te teebibine jaawenemuge atrametname.
Yepä, lui cina teebine jäätrungusi,
teepi lica birige ajiri me äbita,
yepä miiji lenaja ne jääpänusi."

10

1 Cäme ätrunga binamewale, cäme babo singi pisi nyene cämerage Israela biname cina
conocono mule cabu ca äsecrera iyeteta ireclota ne päpäname. Cane Acejiyame ne peei
tääpume ewejanenine.
2 Cane teeme mule poto cidi me weebibine umle jiwenininine egä teeme toraca singi pisi
nyene miiji kaakesea Acejiyame tääpume wawename, yepä teepi toraca umle lica gemi lipu
gyene Acejiyame me biname me äbitame.
3 Teepi toraca gaabe ne opo lica yaawatnusi Acejiyame te lipu biname bine teeme
tääpume conocäco me jaawenemuge. Teepi singi gemi teemämu gaabe wawename cuta
singi lica Acejiyame te teebibine teeme tääpume conocäco wawename teeme gaabe ca.
4 Yoo, Keriso te cotre wawena mule ne ngälu me ituge acita biname cina peei ca conocäco
me äbitame, ai ingle naace popi iyeta biname lui cina teebine jäätrungusi, siige teepi
conocäco läbitininusi Acejiyame me opo gaabe je.

Äsecrera Gaabe Pisi Nyene Iyeta Biname bime tääpume

5 Siige, Moose te mene itu soogäremuji cotre wawena mule ca Acejiyame me opo gaabe
je conocäco me äbitame apu egä, "Laati te cängena jaawenemuge iyeta gwidape lui poto cidi
me cotre mene te jiicenige, tabe peei cabu ca iyeteta ireclota cirege päpäna." Yepä, biname
cina äblicäco peei ne wawena.
6 Yepä, nuuja mene pisi nyene ätrunga ca conocäco äbitame apu egä: "Biname te äblicäco
otni cabucewe me Keriso ne äiname,
7 piiyepu biname te äblicäco otni piiyemrage cupicu cabu me Keriso ne puma cita ca
acaname."
8 Yoo siige, teeme nuuja ingle lica gyene pepu wawename, ingle Keriso itu täinuji biname
bine ätityerame piiyepu cuta itu arpinantuji budre cabu ca. Biname lui cina cime mene
Keriso poto cidi me jäätrungusi, teepi peei ca Acejiyame tääpume conocäco läbitininusi.
Moose te jiicuji egä, "Acejiyame me mene cudecewe lica gyene, yepä weeme ngenecu bora
piiyepu weeme tage cabu pisi nyene."
9 Peei name pi weene liba tage ca jiicemuye egä, "Yeesu lui cäme Yageyame," piiyepu
ngenecu cama jäätrunguye egä, "Acejiyame te Yeesu ne budre cabu ca erpinantuji," weene
piba äsecräreji gemi iyeteta ireclota päpäname.
10 Ingle naace gyene mine liba ngenecu cama jäätrungusi, mine Acejiyame tääpume
conocäco läbitininusi, cuta liba tage ca peei ätrunga poto cidi me jiicemusi, mine äsecrera
gaabe ne jääpänusi.
11 Yoo, Oogäräneji Mene te jiicenige Keriso poto cidi me egä, "Lui cina teebine jäätrungusi,
teepi lica ajiri me äbita, yepä miiji lenaja ne jääpänusi."
12 Peei mene lui iyeta biname bime tääpu myene, ingle naace gyene gaabe mara lica
gyene Israela biname bime tääpume piiyepu nuuja gawe biname bime tääpume. Keriso lui
yepä Yageyame gyene iyeta ätrunga biname bime tääpume. Tabe babo miiji jaawenemuge
iyeta lui cina teebine yaawejanusi.
13 Oogäräneji Mene cuta jiicenige egä, "Iyeta biname lui cina Yageyame me ngii yaawe-
janusi, tabe teebibine niiya cabu ca cire yääsecräremepi."
14 Yepä, biname cina teebine lipulipu yaawejanusi, liba teeme ätrunga lica? Piiyepu
teepi lipulipu jäätrungusi, liba peei mene lica ituge ätecija? Cuta piiyepu teepi lipulipu
yäätecijemuge, teebibine liba mene lica ituge jaji?

15 Piiyepu biname cina peei mene teebibine lipulipu jaajemusi, teepi liba lica ätyepäneji
gemi? Oogäräneji Mene pisi nyene egä, “Babo miijirage gyene teeme otni lui cina Miiji Mene
yaacanusi.”
16 Yepä, lica iyeta biname cina peei Miiji Mene ne yaacatusi. Sasa mename biname Isaya
te jiicuji egä, “Yageyame, laati te cime mene jäätrungepesi?”
17 Yoo, biname cina niinäce mene yäätecijemuge, piba jäätrungusi, piiyepu biname cina
miiji Keriso poto cidi me mene jajanena nuuja biname cina ätecijame.
18 Yoo, Israela biname bime poto cidi me, cane singi gäne jajime egä teepi peei mene itu
itecijemuji. Oogäräneji Mene pisi nyene peei poto cidi me egä,
“Mename biname cina ituge otni iyeta poto ta.
Pui Miiji Mene itu waatnetnäjepi iyeta gawecewe cabu teepi luma icrajuji.”
19 Cuta piiyepu Israela biname bime padare puga ge cängena umle äbitame. Niinäce Moose
te Acejiyame me mene Israela biname bine jejemuji egä,
“Cane gawe maramara biname bine miiji cire jaawenemepene,
weene piba ngenecu bora claabe me cire äbitipeye teeme miiji poto cidi me,
biname lui bine weene yaainemuye ‘umle cäco biname’ ca.”
20 Cuta Isaya Acejiyame me mene nuuja gawe biname bime umle poto cidi me wälu cäco
jiicemuji egä,
“Biname cina cebine ituge päpäna,
lui cina lica närngenusi.
Cane teeme bau me itu laboclomtepene,
lui cina cäme tääpume lica nätemlusi.”
21 Yepä, Israela biname bime poto cidi me tabe jiicemuji egä,
“Iyeta bimu cane ime uutanujine ngälu mämle teebibine cäme bau awecname,
yepä teepi ätecija cäco piiyepu ägyiägyi biname gemi.”

11

Acejiyame Israela Biname bine Owecu Jaawenemuge

1 Cane weebibine itemlininine egä Acejiyame nää teeme Israela biname bine ituge jägyi?
Eewe, licarage! Cane age säne yepä Israela biname, Abrahamo me kaakesaare gäne,
Benjamina me ingle cabu ca.
2 Yoo, Acejiyame lui bine niinäce jejäcremuji, teebibine lica iyeblengemuji. Weene umle
gemi Oogäräneji Mene Eliya poto cidi me, tabe Israela biname bine lipu jeitnäjemuji,
Acejiyame ne jejuji egä,
3 “Yageyame, teepi määme mename biname bine ituge agleca piiyepu määme iiwäreja
dade bine ituge iiglicneja. Cane taatu ätrunga cama gäne, piiyepu teepi singi cuta cebine
aglime.”
4 Agesa Acejiyame me daremu mene: “Eewe, maane taatu lica gäte. Cäme seben tausen
biname piti nemi, lui cina kokorare lica ituge äpedna pui uuje ngii Baala tääpume teebine
awejename.”
5 Page cuta pepu gyene: mine nesae pana biname piti nemi Acejiyame lui bine ituge
jäjäcra teeme owecu name pi.
6 Tabe biname bine jääjäcremuge owecu name pi, lica pui biname bime miiji mule name
pi. Yoo, Acejiyame liba yepä biname ne jaajuge miiji mule name pi, peei jaji lui daremu
pana birige miiji mule tääpume, yepä pepu lica gyene. Acejiyame biname bine jääjäcremuge
toraca owecu name pi.
7 Yoo, Israela biname cina lica jääpänusi teepi ngena tääpume jäärngusi, yepä pui nesae
pana biname Acejiyame lui bine jejäcremuji, teepi jääpänusi. Nuuja Israela biname cina
ätecija cäco läbitininusi.
8 Peei ätecija cäco mule poto cidi me Oogäräneji Mene pisi nyene egä,
“Acejiyame teebibine ngene atwanena dumä itu jewenemuji.
Teepi irecu ca lica päpäna,
tablame ca lica ätecija Keriso poto cidi me, ngälu page.”
9 Cuta peei poto cidi me Daawida te jiicuji Oogäräneji Mene cabu nuuja poto ca egä,
“Teepi dade cabu adnatäreji gemi deedei tääpume.
Teepi ngene pa jwaatwananipesi egä, ‘Poode pisi nyene Acejiyame cama,’
yepä teeme ätecija cäco mule te teebibine pa joomlemepi.
Dici abrenuteji gyene.
Teepi pa yaatrametnemepesi, teeme mäpu daremu pa jääpänepesi.
10 Teepi irecu määsumäsu pa läbitipesi,
piba teepi äblicäco päpänena.

Teepi äcupenapena otni teeme mäpu name pi.”
11 Yoo, Israela biname cina teeme ätecija cäco mule name pi yaatrametnemuge, yepä
teeme atrametna iyeteta lica gyene. Israela biname bime mule name pi Acejiyame te nuuja
gawe biname bine padare ecäremuji teeme biname me äbitame. Israela biname cina piba
ire patre pa yaaglecemepesi nuuja gawe biname bine teeme miiji name pi, cuta teepi piba
singi pui Miiji Mene ätecijame.
12 Yoo, Israela biname bime niiya mule name pi nuuja gawe biname cina babo miiji ne
ituge päpäna. Peei miiji cuta baborage cire läbitepi, iyeta pui jäjäcräneji Israela biname liba
ireclota biname bime tomi cabu cirege äbäcna.

Olibi Uli cabu ca Mine Acejiyame me Mule Opo Yaawatnusi

13 Yoo, weene gawe maramara biname, ai mene lui weeme tääpume. Cane lui Acejiyame
me ätyepäneji biname gäne weene gawe maramara biname bime bau me, cuta piiyepu peei
kaakesea cäme tääpume babo miijirage gyene.
14 Cane yaapicetnärune cäme Israela biname bine ire patre agli me wawename pama poto
cina Acejiyame me owecu mule cabu äbäcname iyeteta ireclota ne päpäname.
15 Acejiyame Israela biname bine liba ebmalemuji teeme ätecija cäco mule name pi,
tabe piba nuuja gawe biname bine teeme biname me jewenemuji. Yepä, Israela biname
cina teeme ätecija cäco mule ne liba cire yaabmalepesi, Acejiyame cuta teebibine cire
yaawademepi. Teepi piba epu pana budre biname liiyepu lui cina täcnärepi ireclota me.
16 Calwacupi ire acita mule pisi nyene yepäyepä deedei waadename iyeta deedei abo-
clomäjame miiji tääpume. Yoo, pepu pana Israela biname bime tääpume cirege äbita.
Abrahamo lui Acejiyame me ingle cabu ge, piiyepu teeme kaakesaare Acejiyame me ingle
biname cirege äbita. Yoo, Israela biname lui epu pana gemi uli liiyepu: teeme braju liba
Acejiyame memi, teeme ciipe cuta teemi nemi.
17 Yoo, Olibi uli cabu ca mine Acejiyame me mule ne opo ewatnenisi. Biname te poto ciipe
bine yaacnapecmuge teeme ätemäneji olibi uli cabu ca, piba pui ciipe bime puupu cabu
tuwängle me glunu bora olibi uli me ciipe bine jäätäyemuge puma uutaname pui calwacupi
uli cabu. Weene nuuja gawe biname lui epu pana peei glunu bora olibi uli me ciipe gemi.
Page weene kokre piiyepu miiji bine jääpänemuye Israela biname cama, peei glunu bora
olibi uli me ciipe teeme ngedo ne lipu yaacatusi ätemäneji uli me braju cabu ca.
18 Weene gone gawe me jaawenemuye Israela biname bine, lui bime puupu weene ituge
waadena. Weeme nuuja ingle lica gyene weemämu awepyeräja. Weene ciipe pana gemi,
lica braju pana. Weene weeme kokre yaacatuye braju cabu ca.
19 Pama weene apu ngene jotwananiniye egä, “Yoo, peei niinäce ciipe bine ituge acnapa
cime tääpume puupu wawename.”
20 Peei toraca gyene. Teepi acnapäneji ge, ingle naace popi teepi ätrunga cäco gemi, egäcäro
weene teeme puupu cabu inajaninuge, ingle naace popi weene Keriso ne jäätrunguye. Yepä,
weene gone ngenecu pudupudu; weene ire cängena inajipi!
21 Acejiyame te lica Israela biname bime ätrunga cäco mule ne ire taatu jaacituge, yepä
teebibine ituge äyeblenga teeme puupu cabu ca, ngänu gyene teepi lui ätemäneji uli me ciipe
pana gemi. Peei name pi tabe cuta lica weebibine papa ire taatu jicitininuge.
22 Weene miiji peei cabu ca abiberäja egä Acejiyame me owecu pisi nyene cuta piiyepu
teeme ablaweja. Tabe Israela biname bine kokre cama yaablawemuge lui cina ätecija cäco
gemi, yepä tabe weebibine owecu jiwenininuge weene liba teebine jäätrunguye. Yepä,
weeme ätrunga mule weene liba abmala, weene acnapäneji ciipe pana pagege äbita.
23 Israela biname cina liba teeme ätecija cäco mule ne yaabmalusi Yeesu ne ätrungame,
Acejiyame piba teebibine teeme puupu cabu cääri pa yaacranemepi weene cama. Teeme
kokre pisi nyene peei ne wawename.
24 Yoo, weene nuuja gawe biname lui glunu bora olibi uli ciipe pana gemi, biname te
lui ciipe bine icnapemige, ewademige, puu opopo gyene, siige teeme ätemäneji uli cabu
erpecnemige. Yepä, Israela biname lui ätemäneji uli ciipe pana gemi. Acnapäneji ciipe seeji
plowa gyene cääri arpetna pui yepä uli cabu.

Acejiyame te Iyeta Biname bine Owecu Jaawenemuge

25 Cäme ätrunga binamewale, pisi nyene mene lui ne lica ituge awabudnita, yepä
cane singi gäne weebibine umle wawename naace tääpume weene piba weemämu lica
awepyeräjame. Agesa peei mene: Israela biname bime ätecija cäco mule lica gyene iyeteta,
yepä peei mule me ngälu gaabe pisi nyene. Iyeta nuuja gawe biname Acejiyame lui bine
ituge jäjäcra, teepi liba teeme bau cirege atyareca,
26 piba iyeta jäjäcräneji Israela biname cina cire latatrongäripesi Yeesu Keriso bau me.
Acejiyame cuta teebibine cire yääsecräremepi iyeteta ireclota cabu me waadename. Teeme
Oogäräneji Mene cuta pisi nyene peei poto cidi me egä,

"Äsecrera biname te cire tädepi Siiyona podo cabu ca Yerusalema cewe je.
Tabe Yakobu me kaakesaare bine cire yaatatrongäremepi teeme niiya mule cabu ca.
27 Cane ai jajeji mene cire jaawenemepene teeme tääpume,
cane liba teeme niiya mule bine cire yääyeblengäjemepene."
28 Yoo, page bucurage Israela biname lui cubuyame pana gemi Acejiyame me Miiji Mene poto cidi me, siige weene nuuja gawe biname cina babo miiji ne peei cabu ca ituge päpäna. Yepä, Acejiyame me owecu pisi nyene Israela biname bime tääpume, ingle tabe teebibine ituge jäjäcra, cuta mene itu ecäranemuji teeme sasa kaakesaare bine egä, "Weeme kaakesaare cina cäme singi biname me cirege lenaja."
29 Yoo, Acejiyame me jäjäcra lui iyeteta gyene; tabe lica teeme miiji ne acwecnista, cuta lica teeme mene ne mara me wawena.
30 Yoo, niinäce padare cabu weene nuuja gawe biname cina Acejiyame me singi lica jaawenuye, yepä page weene Acejiyame me owecu ne ituge päpäna, ingle Israela biname cina teeme mene lica itu jecatujisi.
31 Yoo, page teepi ätecija cäco gemi, ingle Acejiyame me owecu pisi nyene weene nuuja gawe biname bime bau, yepä teepi teeme niiya mule ne cire yaabma-lepesi cuta Acejiyame me owecu weene cama cirege päpäna.
32 Ingle naace gyene Acejiyame iyeta biname bine joomlemuge niiyaniya mule cabu, naace tääpume tabe teebibine iyeta owecu cama yäätityäremuge.

Mine Miiji Acejiyame ne Awepyeräja

33 Acejiyame babo miijirage gyene biname bime tääpume. Tabe babo ngene atwanena cama piiyepu babo umle gyene. Nuuja biname te äblicäco gyene teeme ngene atwanena aboclomäja. Nuuja biname te äblicäco gyene ingle ne päpäna teeme mule poto cidi me.
34 Oogäräneji Mene pisi nyene egä,
"Laasi nyene biname lui te umle gyene Yageyame me ngene atwanena?
Laati te ibibi gyene teebine umle mene jajanename?
35 Laati te teebine nuuja gwidape ituge ceera,
tabe lui tääpume miiji daremu awecnistame?
Nuuja biname te äblicäco peei mule bine waweneca."
36 Yoo, iyeta gwidape cina seclenige teeme bau ca, iyeta gwidape cina teeme kokre cabu icrajinige, piiyepu iyeta gwidape teeme awepyeräja tääpume icrajinige. Mine miiji teebine yaawepyeräjesi ngälu cäco. Siige, pepu yaanajege!

12

Mine Lipulipu Lenaja Acejiyame tääpume

1 Yoo, cäme binamewale, Acejiyame te babo owecu cama mibibine maramara ätityera nicärininuge, peei name pi cane weebibine jijenininine weeme ireclota teebine toraca ceerame. Weene liba ai ireclota cabu weeme tääpe piiyepu weeme ngenecu teebine ceera teeme singi taatu wawenecame, Acejiyame piba ngenecu miiji gyene weeme tääpume. Peese nyene toraca gaabe teebine awepyeräjame.
2 Ai gawecewe me mule bine gone jaawenemuye! Gawecewe biname bime singi weemämu gone yaawaduye! Yepä, weeme ngene atwanena Acejiyame ne yääcäruye tabe kirece me wawename. Weene piba taatu miiji gemi teeme singi poto cidi me umle äbitame egä ngena mule gyene miiji, ngena gyene toraca teeme tääpume, piiyepu ngena gyene conocäco.
3 Cane ai mene iyeta weebibine jijenininine, ingle naace gyene Acejiyame baborage owecu piiyepu ätityera cebine ituge ceera. Gone ngene jwaatwananinuye egä weene baborage gemi, yepä weene miiji weemämu cängena atrana egä weeme Acejiyame miji ätrunga liba babo gyene.
4 Yoo, biname me tääpe cabu maramara piicwa gemi. Pui piicwa maramara teeme cuta maramara kaakesea piti nemi.
5 Yoo, Keriso bau ätrunga biname teepi bucurage gemi, yepä mine iyeta lui epu pana gemi yepä biname me tääpe liiyepu. Yeesu Keriso lui mope gyene, piiyepu mine lui teeme tääpe me piicwa pana gemi.
6 Acejiyame mibibine kaakesea maramara ituge ceera, piiyepu kokre peei kaakesea cängena wawename. Epu pana maramara piicwa bime kaakesea lipu maramara gemi, mine cuta pepu gemi. Mine miiji mimerage kaakesea cängena wawena Acejiyame te lipu kokre nicäranininige. Nuuja me kaakesea lui Acejiyame me mene jajanename, tabe miiji iyeta teeme ätrunga ca cängena jaajananemuge.

7 Cuta nuuja me kaakesea lui ätrunga biname bine ätityeräjame, tabe miiji teebibine cängena yäätityäremuge. Nuuja me kaakesea lui biname bine abiberäjame, tabe miiji cängena yaabiberäjemuge teebibine.
8 Nuuja me kaakesea lui biname bine bäärmi agedname, tabe miiji bäärmi mene cuta cängena jaajananemuge. Nuuja me kaakesea lui teeme poto gwidape ceerame, tabe miiji camlecamle yääcäruge. Nuuja me kaakesea lui biname bine waadename, tabe miiji teebibine cängena yaawademuge gloose cäco. Cuta nuuja me kaakesea lui owecu cama ätityerame biname bine lui cina ngenecu mäpu cama gemi, tabe miiji gege ngene atwanena cama toraca yäätityäremuge.

Toraca Owecu Lipu Gyene

9 Sinäme owecu gone! Weene iyeta niiya mule jäägyemuye, yepä miiji mule bine ewademeye ireclota tääpume.
10 Nanigane wäsi lipu singi gegi, weene pepu pana owecu jaawenemuye weeme ätrunga binamewale bine, piiyepu nuuja ne opo gaabe me wata yaacituye.
11 Weene durau gone, yepä kaakesea kokre cama jaawenemuye; iyeta weeme ngenecu piiyepu seemo cama jaawenemuye Acejiyame tääpume.
12 Weene gege ngenecu cama inajininuge, ingle weene umle gemi egä Acejiyame me babo miiji pisi nyene weeme tääpume. Mäpu liba weeme bau me läduge, weene miiji bojäcu cama awagrijame Acejiyame me ätityera tääpume, piiyepu iyeta padare Acejiyame ne yaawejanuye.
13 Weeme nuuja ätrunga biname cina liba gwidape singisingi yaacrajuge, weene teeme mäpu cabu teeme singi gwidape yääcäremuye, cuta piiyepu gaabe cabu otnetneja biname bine ala taasoglecemuye teeme deedei piiyepu ute puupu ceerame.
14 Nuuja biname liba weeme tääpume conocono piiyepu claabe, weene Acejiyame ne yaawejanuye teeme miiji tääpume, gone awejena teeme niiya daremu tääpume.
15 Nuuja cina liba gege gemi, weene miiji cuta gege äbita ten cama. Nuuja cina liba ele yaangenetnemuge, weene miiji ele angenetna ten cama.
16 Weeme owecu te miiji yepä pana äbita iyeta biname bime tääpume. Weene apu gone ngene jwaatwananinuye egä, “Cane baborage gäne poto biname cabu ca,” yepä ajiri gone läbitininuye matikolä biname cama lenajame, piiyepu durau gone weeme singi cäco kaakesea ne wawename. Cuta weene gone apu ngene jwaatwananinuye egä, “Cane taatu säne umle cama biname.”
17 Nuuja biname te liba weebibine conocono jiwenininuge, weene gone daremu jaawenuye. Weene miiji mule taatu jaawenuye, piba biname cina äblicäco gemi weeme mule aitneja.
18 Gone nuuja biname ne claabe me wawena piiyepu gone teeme claabe ne daremu wawena. Yoo, iyeta biname cama weene poode cama inajininuge.
19 Cäme ngenecurage binamewale, niiya mule daremu awecnista gone, yepä peei awecnista yaabmaluye Acejiyame bau me. Oogäräneji Mene pisi nyene egä, “Yageyame te jiicenige: ‘Niiya mule daremu lui cäme ime cabu sine; cane te cirege ceera.’ ”
20 Peei name pi weeme cubuyame te liba loolomecewe, weene teebine deedei yääcäruye. Tabe liba niiye tääpume singi, weene teebine niiye yääcäruye nanime. Yoo, weeme miiji mule name pi tabe piba ajiri me läbituge.
21 Gone niiya ne padare ceera weebibine apremelame, pätä weene niiya cabu ca yuutrutuye miiji mule ca.

13

Weeme Mope Biname bime Mene Itecijinuge

1 Iyeta mope biname lui cina biname bine ire jaatwemusi, Acejiyame te teebibine pui kaakesea cabu yaacrajemuge, peei name pi mine miiji teeme kaakesea mene ätecijame. Yoo, iyeta kokre nuuja biname bine ire atwime lui Acejiyame bau ca gyene.
2 Laatibi teeme mope biname bime mene jäägyusi, teepi cuta Acejiyame me singi ne jäägyusi. Teepi teeme mäpu daremu pagege päpäna.
3 Miiji mule biname cina wälu lica gemi teeme ire atwi biname bime tääpume, yepä conocono mule biname teepi wälu gemi. Weene liba singi lica ire atwi biname tääpume wälu äbita, weene piba conocäco mule jaawenemuye. Teepi piba weebibine pa iwepyeräjipesi.
4 Acejiyame te ire atwi biname bine teeme kaakesea yääcäremuge weeme miiji tääpume. Yepä, weene liba conocono jaawenemuye, weene miiji wälu, ingle naace gyene teeme kokre cuta pisi nyene biname bine mäpu cabu acraname. Teepi Acejiyame me kaakesea bägrä gemi niiya mule daremu ceerame.

5 Peei name pi weene pui biname bime cotre bine cängena jaawenemuye, piba teeme
mäpu daremu ne lica jääpänuye. Cuta nuuja ingle pisi nyene cotre bine wawenecame:
Weene ngene ca yaagluye egä peei mule lui toraca gyene.
6 Peei neeneni ingle name pi weene cuta weeme täks rarekaake yaacranemuye. Peei täks
rarekaake cabu ca weeme ire atwi biname cina teeme kaakesea daremu jääpänusi. Piba
teepi teeme kaakesea cängena jaawenemusi, Acejiyame lui ire atwi kaakesea ne teebibine
ituge ceera.
7 Yoo, lui cotre piti nemi rarekaake uutecrena poto cidi me, weene peei cotre bine
jaawenemuye, rarekaake yäächäremuye. Cuta opo gaabe yaacranemuye weeme ire atwi
biname bine piiyepu matimati ätityera teebibine yäächäremuye.

Biname cina Miiji Owecu cama Lenaja

8 Weene yaawecnemuye gwidape bine piiyepu rarekaake bine teeme padare cabu, pätä
weene äblicäco singi me ibi awecnista, peei name pi iyeta padare weene miiji weemeweme
singi läbitaninago. Yoo, lui biname te teeme nuuja biname tääpume singi läbitanuge, pui mule
cabu tabe Acejiyame me cotre mene birige wawena.
9 Acejiyame me cotre mene lui apu egä: "Sargi mule gone jaawenuye; gone nuuja biname
ne budre me yaagluye; gone gwidape ero ca yaawaduye; piiyepu gone gwidape tääpume
singisingi läbitininuye," cuta pepu pana cotre iyeta, teepi yepä babo cotre ngalebora gemi.
Agesa pui babo cotre: "Maane miiji nuuja biname bime tääpume epu singi äbitena, maane
lipu määme tääpume singi läbitanute."
10 Apu gyene, ingle biname te liba nuuja biname bime tääpume singi läbitanuge, tabe
teebibine lica nuuja niiya jaawenemuge. Yoo, peei name pi liba biname te biname tääpume
singi läbituge, tabe iyeta cotre bine cuta jaawenemuge.
11 Yoo, mine miiji cängena lenaja, ingle mine umle lica luma ngänu cerämu padare pisi
nyene. Padare te itu tatyaramtumi weene ute pana lenaja cabu ca arpinerame, ingle mime
äsecrera ai ireclota cabu ca iyeteta ireclota cabu me lui mametarage gyene pui padare cabu
ca mine liba Yeesu ne niinäce jäätrungujisi.
12 Yoo, ciiye pana padare mameta gyene awala, Yeesu me acnenuta padare te mameta
gyene atyaramta. Miiji mine krokeciiye pana mule ne yaabmalesi, apaclyera pana mule
ne yaacatesi, lui cabu kokre aclajutame.
13 Mine miiji epu pana cängena lenaja, biname cina apaclyera cabu lipu yaacrajuge. Siige
iyeta sice buduma mule; siige iyeta sargisargi mule, siige iyeta mene abaja cuta piiyepu
iyeta ämugetna.
14 Yoo siige, page mine Yageyame Yeesu Keriso me mule bine ewademeye, peei name pi
weene niiya singisingi ngene atwanena gone padare ceera.

14

Mime Ätrunga Binamewale Gone Äingeja

1 Lui Ätrunga biname ngenecu onyaonya pana gemi, teebibine weeme ingle cabu
yääbäcnuye, piiyepu gone mene ca jäingäjinuye teeme singi mule poto cidi me.
2 Poto ätrunga biname apu jiicenisi egä, "Iyeta maramara cibu deedei miiji mime tääpume
ärwäjame, ingle iyeta deedei iyeta cibu lui Acejiyame bau ca gemi." Nuuja poto ätrunga
biname apu ngene jotwananinisi egä, "Poto cibu aletna puupu cabu ca lui uuje bine
iiwäräjeji gemi, peei name pi cine singi lica gemi cibu mäju ärngäjame, yepä calwacupi
deedei taatu ärwäja."
3 Yoo, ätrunga biname lui cina umle gemi cibu cama deedei ärwäja, teepi miiji lica nuuja
ätrunga biname ne aina egä, "Tabe onyaonya ngenecu biname gyene." Cuta piiyepu lui cina
umle cäco cibu cama deedei äbita, teepi miiji lica teeme nuuja poto biname bine, lui cibu
umle gemi, aitneja egä, "Conocono mule biname gemi." Teepi miiji lica nuuja biname ne
pepu aitneja, ingle naace gyene pui lui Acejiyame me biname gyene.
4 Yoo, biname te äblicäco nuuja biname me kaakesea bägrä ne ablaweja. Peei lui teeme
yageyame me kaakesea gyene. Tabe te teebine jaatranuge egä miiji gyene coo niiya
gyene. Yoo, yepä pana gyene: mine miiji lica nuuja biname poto cidi me aitneja egä,
"Tabe conocono biname gyene," ai ingle naace gyene teeme yageyame lui Acejiyame sine.
Teebine Acejiyame bau ebmalepeye! Tabe te teebine umle pa jaawenepi teeme mule liba
conocono gyene. Tabe ätrunga cabu cängena pa jaaclajutepi, ingle Acejiyame te miiji gyene
teebine toraca gaabe awabame.
5 Yoo, yepä ätrunga biname te singi poto bimu bine mara me wawename teeme
mule ca Acejiyame tääpume, yepä nuuja ätrunga biname te singi lica gyene pepu mule
wawenecame, ingle tabe apu ngene jwaatwananuge egä nuuja bimu te mara lica gyene

Acejiyame tääpume. Yoo bimu maramara poto cidi me, iyeta biname cina miiji cängena
ngene atwanena, piba ngene ca agli lui mule miiji gyene teeme tääpume.
6 Lui ätrunga biname cina singi gemi poto bimu mara me wawename, teepi pepu
jaawenemusi Acejiyame ne awepyeräjame, piiyepu lui ätrunga biname cina umle gemi cibu
cama deedei äbitame, teepi cuta Acejiyame ne yaawepyeräjusi, liba teebine eso yäącärusi
teeme deedei tääpume. Yoo, lui ätrunga biname cina umle cäco gemi poto cibu ärngäja, ingle
teepi singi lica peei cabu ca uuje ne awepyeräjame, teepi cuta Acejiyame ne yaawepyeräjusi
teeme mule ca, ingle naace popi teepi teebine cuta eso yäącärusi teeme deedei tääpume.
7-8 Mine lui ätrunga biname gemi, iyeta mime ireclota cabu cuta piiyepu mime budre
padare cabu mine miiji Acejiyame taatu ne awepyeräjame piiyepu teeme singi wawename,
lica mime singi. Mine lipu ireclota cabu ninajininige, peei ireclota lui Acejiyame tääpume,
cuta piiyepu mine liba budre jääpänusi, peei budre lui teeme tääpume, peei name pi ireclota
cabu coo budre cabu mine Yageyame tääpu memi.
9 Keriso budre itu äbituji piiyepu budre cabu ca arpinantuji Yageyame me äbitame iyeta
teeme ätrunga binamewale tääpume. Mine iyeta teeme ime cabu temi: lui cina ireclota cama
page, cuta piiyepu teepi lui cina budre ituge äbita.
10 Yoo, peei name pi weene ngeno memi singi weeme ätrunga binamewale bine aitneja?
Cuta weene ngeno memi singi teebibine jajime egä, “Weene camu gemi cime pana babo
umle cama äbitame?” Pepu iicana lui weeme kaakesea lica gyene. Mine iyeta cirege aclajuta
Acejiyame me opo gaabe je tabe te mibibine atraname.
11 Yageyame te Oogäräneji Mene cabu jiicenige egä,
“Ai ingle naace gyene cane toraca ireclota cama gäne, cäme mene cuta toraca gyene egä:
Iyeta biname kokorare ca cire yääpednemepesi cäme opo gaabe je.
Iyeta biname cuta cire jiicemepesi egä, ‘Peese nyene Acejiyame!’ ”
12 Yoo siige, mine yepäyepä mime ireclota cirege aitneja Acejiyame tääpume.

Mime Poto Binamewale bime Ätrunga Gone Sabe Wawena

13 Yoo, peei name pi mine gone mimemime aitneja. Mine pätä kirece ngene atwanena
pa yaacatesi egä, “Mine gone epu mule wawena lui te nuuja ätrunga biname ne jaawenuge
atramame coo niiya mule wawename.”
14 Yoo, Yageyame Yeesu cabu ca cane toraca umle gäne egä nuuja deedei coo cibu gwidape
lica gyene cude, yepä biname te liba gwidape poto cidi me ngene jwaatwa-nanuge egä, “Ai
lui cude gyene,” siige piba teeme tääpume cude me läbituge.
15 Weene liba weeme poto binamewale bine weeme cibu ärngäja ca ngenecu mäpu me
jaawenemuye, weene piba owecu lica gemi teeme tääpume. Keriso cuta peei biname bime
tääpume budre ituge äbita; gone teeme Yeesu bau ätrunga ne sabe wawena weeme deedei
äbita mule ca.
16 Ngänu gyene weene umle egä weeme mule conocäco gyene, yepä weene gone mara
mule biname bime sobe cabu peei ne wawena! Teepi piba weebibine lica birige aitneja
weeme mule tääpume.
17 Yoo, Acejiyame me waadena lui lica ärwäja piiyepu änäja cotre poto cidi me, ingle peei
lui matimati gwidape gemi. Yepä, teeme waadena lui conocäco mule poto cidi me, piiyepu
poode nuuja biname cama, piiyepu ngenecu gege poto cidi me. Aceji Seemo te mibibine
nitityärinuge ai bine wawenecame.
18 Weene liba Keriso tääpume pepu inajininuge, piba Acejiyame ngenecu miiji gyene
weeme tääpume, piiyepu biname cina ngenecu miiji gemi.
19 Yoo, peei name pi mine miiji apicetnera peei mule taatu wawenecame lui cina mibib-
ine poode cabu me niwadininusi piiyepu lui cina mimemime kokre me niwenininusi.
20 Yoo, Acejiyame me kaakesea nuuja ätrunga biname cabu gone sabe jaawenemuye
weeme cibu ärngäja mule ca. Iyeta deedei piiyepu cibu miiji gemi ärwäjame, yepä conocono
gyene cibu coo deedei äbita, liba peei mule te nuuja biname ne jaawenuge niiya mule
wawename.
21 Miiji mule agesa: Gone cibu ärngäja coo waina niiye änäja, coo nuuja gwidape ne
wawena, liba peei te weeme ätrunga biname ne atrama me jaawenusi.
22 Yoo, miiji gyene liba Acejiyame taatu umle gyene weeme ätrunga peei mule poto cidi
me. Yoo, biname te liba apu ngene jwaatwananuge egä, “Cane lui mule ne jewenenine,
peei miiji gyene cäme tääpume,” piiyepu tabe liba lica niiya lasicnantuge peei poto cidi me,
tabe piba miiji taatu yaanajuge.
23 Yepä, tabe liba neeneni ngene atwanena cama jiicuge egä, “Baa, cane yäärwäjene, coo
lica?” tabe piba conocono mule ne jaawenuge liba yäärwäjuge, ingle tabe ätrunga cabu ca
lica jaawenuge. Yoo, iyeta mule lui lica ätrunga cabu ca wawenäneji, peei lui conocono mule
gemi.

15

Mine Miiji Cängena Ngene Atwanena cuta Nuuja Biname bime tääpume; Lica Mime Taatu

1 Mine lui bime ätrunga kokre gyene Yeesu cabu, mine miiji cängena gigri lenaja ngenecu
onyaonya biname cama, teepi liba ngenecu maramara läbitininusi Acejiyame me singi mule
poto cidi me. Mine gone mime miiji taatu tääpume lenaja,
2 yepä mine miiji mime nuuja binamewale poto cidi me cuta ngene atwanena teeme miiji
tääpume teeme ätrunga ne kokre ceerame.
3 Keriso cuta piiyepu, tabe teeme miiji tääpume lica enajuji, pätä Oogäräneji Mene te
jiicenige egä, "Biname lui cina niiya mene jiicemusi määme poto cidi me, teeme peei niiya
mule te cuta cebine niiya nawenuge."
4 Yoo, iyeta Acejiyame me Oogäräneji Mene lui mime ätityera tääpume. Peei te mibibine
nibiberäjininige kokre ngene atwanena cama lenajame piiyepu cängena awagrijame Ace-
jiyame me ätityera padare ne.
5 Mime kokre piiyepu mime ätityera tädenige Acejiyame cabu ca. Cane Acejiyame ne
ewejanenine tabe weebibine yepä ngene atwanena ceerame Yeesu Keriso me ngene
atwanena liiyepu,
6 naace tääpume weeme yepä ngene atwanena cama piiyepu yepä mene ca Acejiyame ne
awepyeräjame, lui gyene mime Yageyame Yeesu Keriso me Babe piiyepu teeme Acejiyame.

Acejiyame me Miiji Mene Lui Iyeta Gawe Maramara Biname bime tääpume

7 Yoo, peei name pi weeme ätrunga binamewale bine toraca biname me jaawenemuye
owecu cama, epu pana Keriso weebibine lipu teeme biname me ituge wawena. Nuuja
biname cina peei mule ne liba pa jääpänepesi, teepi Acejiyame ne pa yaawepyeräjepesi.
8 Yoo, Yeesu Keriso täduji Israela biname bine ätityerame biname bine awabame egä
Acejiyame teeme mene toraca me jaawenuge, tabe lui mene itu jejemuji Israela biname
bime kaakesaare bine egä tabe teeme ätityera biname ne pa täätyepepi.
9 Tabe cuta piiyepu täduji nuuja gawe biname bine ätityerame teepi piba Acejiyame ne
awepyeräjame teeme owecu tääpume. Pisi nyene Oogäräneji Mene cabu Daawida te lui
mene Acejiyame ne jejuji egä,
"Cane meebine eso nääcärenine nuuja gawe biname cama teeme sobe cabu.
Cane määme ngii uupera ca naawepäntenine."
10 Oogäräneji Mene te nuuja poto cabu jiicenige egä,
"Gawe maramara biname, weene babo gege äbitineye Acejiyame me jäjäcräneji biname
cama."
11 Cuta nuuja mene te egä,
"Gawe maramara biname, weene iyeta Acejiyame ne ewepyeräjeye.
Yoo, iyeta ai gawecewe biname, weene teebine eso ecäreye!"
12 Cuta Isaya nuuja Oogäräneji Mene cabu jiicuji egä,
"Ingwe ca yepä biname cire tädepi Yese* me ingle cabu ca.
Acejiyame teebine cire yaacitepi nuuja gawe biname bine waadename.
Teepi ätrunga cire yaacitepesi teeme cabu."
13 Yoo siige, Acejiyame lui cabu mine ngene atwanena bine yaacranemusi, cane teebine
ewejanenine tabe weebibine baborage gege piiyepu poode ceerame weene liba teebine
jitrungeniye, weene piba baborage ätrunga cama jewagrijeniye teeme ätityera tääpume.
Aceji Seemo teeme kokre ca pepu ngene atwanena pa icäripi.

Paulo Rooma Biname bine Jejemige Ai Leta Ngena Tääpu Myene

14 Cäme ätrunga binamewale, cane cäme ca umle gäne egä weene miiji mule biname gemi,
piiyepu weene umle cama gemi lui mule bine wawenecame, cuta piiyepu weene miiji gemi
nuuja biname bine bäärmi mene jajanename.
15 Yepä, cane weeme bau conocäcorage yoogärenine weene poto gwidape bine ngene
apecna-me. Cane conocäco jijananininine weebibine, ingle naace gyene Acejiyame te
cebine ai miijirage kaakesea itu näcäruji
16 Yeesu Keriso me ätyepäneji biname me äbitame gawe maramara biname bine ätityerame.
Cane epu pana gäne Acejiyame me iiwäreja biname liiyepu. Cane teeme Miiji Mene gawe
maramara biname bine jaajananemune teepi te owecu gwidape pana äbitame Acejiyame
tääpume, lui poto cidi me tabe ngenecu miiji me pa läbitepi, Aceji Seemo liba teebibine teeme
tääpume mara me jaawenemuge.
17 Yoo, cane gege gäne, ingle cane baborage kaakesea Acejiyame tääpume ituge wawena
Keriso Yeesu cama.

---

* **15:12:** Yese: Yese lui Daawida me babe ge, piiyepu Daawida lui Yeesu me kaakesaare ge.

18 Cane weebibine jijenininine egä lica cäme kokre name pi cäme kaakesea baborage
gyene, yepä Keriso babo kokre cebine itu näcärepi gawe maramara biname bine waade-
name teepi Acejiyame tääpume ätrungame teeme gaabe cabu otnime. Peei te itu läbitepi cäme
mene piiyepu cäme kaakesea cabu ca,
19 kokre owowä piiyepu ciitaca mule cabu ca, piiyepu Aceji Seemo me kokre cabu ca. Yoo,
Yerusalema cewe cabu ca ngälu Iluriku gawe ne oomlaname, cane iyeta pui gawe cabu itu
totnäjumene biname bine iyeta poto ta jajanename Miiji Mene Keriso poto cidi me.
20 Niinäce cabu ca cäme singi puga ge Miiji Mene jajanename cewe maramara biname
bine, lui cina lica ituge ätecija Keriso poto cidi me. Cäme singi lui pui maramara cewe cabu
puma kaakesea agedname, cuta lica otni nuuja biname te luma Acejiyame me mene itu
jaajananemepi.
21 Oogäräneji Mene te ai poto cidi me jiicenige egä,
"Lui biname bime bau lica ituge jajanena teeme poto cidi me,
teepi Miiji Mene ca pa jääpänepesi teebine,
piiyepu lui biname cina lica ituge ätecija,
teepi umle pa läbitipesi."

Paulo Rooma Biname bine Jejemige Teeme Singi Teebibine Ädärame

22 Yoo, bucurage padare cane liba singi ge otni weeme bau me, cäme nuuja cewe cabu
kaakesea name pi, cane pui padare äblicäco weeme bau me otni.
23 Yepä, ai padare peei maramara cewe cabu lui kaakesea ne cane bepirine. Yoo,
bucurage kämäge cama cäme singi puga ge weebibine ädärame,
24 cuta piiyepu ai padare cabu cane otni mäne. Cane Spaniya gawe cabu me ädenine. Cane
singi gäne weebibine gaabe je päpäname, piiyepu weeme bau ca ätityera päpäname cäme otni
tääpume piiyeme. Yepä, niinäce cane singi gäne matikolä miijirage padare cuta weene cama
lenajame.
25 Yepä cäro, cane niinäce ädenine Yerusalema me Acejiyame me biname bine puma
ätityerame,
26 ingle naace gyene maramara ätrunga ingle Makedoniya piiyepu Akaya gawe cabu
teepi ngenecu gege cama mene itu jaatranepesi rarekaake ootoname piiyepu ätyepame
owecumete biname bime bau me, lui piti nemi Yerusalema ätrunga biname bime ingle
cabu.
27 Teepi teeme singi cabu peei ne itu jaatranepesi, piiyepu teepi miiji pepu wawename,
ingle Israela biname cabu ca nuuja gawe biname cina ituge päpäna Acejiyame me miiji
teeme seemo bime tääpume. Teepi peei name pi miiji cuta Israela biname bine ätityerame
miijimiji gwidape ca teeme tääpe tääpume.
28 Yoo, cane liba peei kaakesea ne pa yaapirepene piiyepu iyeta ootona rarekaake
cängena teebibine pa yääcäremepene, cane piba pa labyemärepene Spaniya gawe me otnime
piiyepu weebibine gaabe cabu ädärame.
29 Piiyepu cane umle gäne egä cane liba pa tädepene, cane weeme bau me pa tatyaramte-
pene iyeta Keriso me miiji cama.
30 Cäme binamewale, mime Yageyame Yeesu Keriso name pi piiyepu mime singi name
pi, Aceji Seemo te lui mibibine itu nicäripi, cane weebibine jijenininine Acejiyame ne cane
cama awejename cäme miiji tääpume.
31 Teebine ewejaneye egä pui Israela biname Yuudea gawe cabu lui cina lica Yeesu Keriso
tääpume birige ätrunga, teepi lica cebine niiya me wawena. Acejiyame ne cuta ewejaneye
egä teeme biname Yerusalema cewe cabu je, teepi ngenecu miiji cama pa yaawadepesi pui
rarekaake bine lui cime ätityera gyene teeme tääpume.
32 Acejiyame liba singi gyene, cane piba babo gege cama pa tädepene weeme bau me
mime ngenecu apretnemalame.
33 Yoo, Acejiyame lui te mibibine ngenecu poode nicärininuge, cane teebine ewejanenine
iyeta weeme gome lenajame. Pepu pa läbitege.

16

Paulo Sebore Jewenemige Poto Rooma Ätrunga Biname bine

1 Mime yepä ätrunga biname ngii Poebe tabe pa twaaclepi Rooma me. Tabe miijirage
magebi gwene, lui te cängenarage kaakesea jaawenemuge Kenekrea ätrunga ingle cabu je.
2 Weene teebine sebore jowenepeye, piba cängena tocanepeye weeme ätru-nga ingle cabu
me. Mine Acejiyame me binamewale miiji mime yepä ne pepu ire jaatwusi. Teeme singi
gwidape tääpume weene utityäreye, ingle tabe bucurage biname bine ituge ätityera, cebine
piiyepu.

3 Sebore Akwila piiyepu teeme coga Prisila tääpume. Teepi cane cama gigri kaakesea
jaawenäsi Yeesu Keriso tääpume.
4 Teepi mameta budre jääpänäsi cebine ätityera name pi. Cane singi teebibine baborage
eso ceerame, lica cane taatu, yepä ätrunga biname iyeta gawe maramara biname bime ingle
cabu teepi cuta piiyepu.
5 Cuta sebore pui ätrunga ingle biname bime tääpume, lui cina teeme mete cabu labase-
cretnininusi irecu ätumutame.
Sebore cäme singi biname Epaenetus tääpume. Tabe niinäce biname gyene Asiya Probins
cabu lui te Keriso ne itu jitrunguji.
6 Sebore cuta Mariya tääpume, tabe lui baborage kaakesea ituge wawena weeme tääpume.
7 Sebore cuta Andronikus naabi Juniyas tääpume. Teepi cäme Israela biname gegi, lui cina
krokeciiye mete cabu cane cama itu aanajuji mime ätrunga mule name pi. Teepi baborage
ätyepäneji biname gegi, lui cina ätrunga biname me ituge äbita cäme niinäce gaabe me.
8 Sebore Ampliyatus tääpume. Tabe cäme singirage biname gyene mime Yageyame
tääpume.
9 Sebore Urbanus tääpume, tabe lui mine cama kaakesea biname gyene Keriso tääpume.
Piiyepu sebore cäme ngenecurage biname Stakus tääpume.
10 Sebore Apeles tääpume, lui te Keriso ne ätrunga me apicetnera cabu ca tasatuji kokre
cama. Sebore iyeta biname tääpume lui cina Aristobulus me mete cabu yaacrajuge.
11 Sebore Herodiyo tääpume. Tabe cuta cäme Israela biname gyene. Cuta sebore ätrunga
biname bime tääpume lui cina Narkisus me mete cabu yaacrajuge.
12 Sebore Trupaena naabi Truposa bime tääpume. Ai neeneni magebi cina mime
Yageyame me kaakesea cängena jaawenäsi. Cuta sebore cäme ngenecurage biname Perisis
tääpume. Tabe miijirage magebi gwene, lui baborage kaakesea ituge wawena mime
Yageyame tääpume.
13 Sebore Rupus tääpume. Tabe mime Yageyame me babo miijirage kaakeseayame gyene.
Cuta sebore teeme mage tääpume, lui te cäme mage pana cebine itu ire natwepi.
14 Sebore Asunkritus, Plego, Hermes, Patrobas, piiyepu Hermas tääpume, piiyepu iyeta
ätrunga biname lui teeme ingle cabu temi.
15 Sebore Pilologus naabi Juliya; Nereus piiyepu teeme ngule; cuta Olimpas piiyepu iyeta
Acejiyame me biname lui teeme ätrunga ingle cabu temi.
16 Weene weemeweme ajecletnäjineye gege cama. Keriso me biname cina iyeta mara-
mara ätrunga ingle cabu ca, teepi weeme tääpume sebore mene ne jityepenisi.

Paulo Leta ne Umle Mene ca Ermuji

17 Cäme binamewale, cane weebibine toraca jijenininine, cängena ire pui biname tääpume
lui cina biname bine maramara me jaawenemusi. Teepi biname bine mara walya gaabe
yääcäremusi Acejiyame poto cidi me, siige poto biname bime ätrunga sabe jaawenemusi.
Yepä, weebibine pepu lica ituge abiberäja; weene ten cama abasuta gone!
18 Biname lui cina pepu yaabiberäjemusi, teepi lica mime Yageyame Keriso tääpume
kaakesea jaawenemusi, yepä teeme kaakesea lui teeme singisingi mule tääpume. Poto
ngenecu onyaonya biname bine teepi yaangletnäjemusi teeme mitemite mene ca.
19 Yoo, iyeta biname cina cebine najanusi egä Miiji Mene te kokre cama yaanajuge weene
Rooma ätrunga biname cama. Cane peei name pi mati gege lica gäne weeme poto cidi me.
Cane singi gäne weene umle cama lenajame miiji mule poto cidi me, yepä umle cäco pana
lenajame niiya mule tääpume.
20 Piba Acejiyame lui te mibibine poode nicärininuge, tabe Satani me kokre ne pa
yaapremalepi teebine gawe me wawename weeme tääpume. Mime Yageyame Yeesu me
miiji te weene cama yaanajege.
21 Timoti lui te cane cama kaakesea jaawenemuge, tabe jiicenige sebore weeme tääpume.
Cäme Israela binamewale Lukiyus, Yasona, piiyepu Sosipata teepi cuta sebore jiweninisi.
22 Yoo, cane säne Tertiyus cuta piiyepu weebibine sebore jiweninine mime Yageyame me
ngii cabu. Paulo lui mene jiicenige, cane te yoogärenine weeme tääpume.
23 Gayus lui me mete cabu cime ätrunga ingle biname cina labasecretninago, tabe cuta
sebore weebibine jiweninininige, cuta piiyepu Eratus, lui te rarekaake ire jaatwemuge
ai babo cewe tääpume, cuta piiyepu mime biname Kwartas, teepi weebibine sebore
jiweninininisi. [
24 Mime Yageyame Yeesu Keriso me babo miiji te iyeta weene cama yaanajege.]

Paulo te Acejiyame ne Ewepyeräjige

25 Mine miiji Acejiyame ne awepyeräja. Teeme kokre pisi nyene mibibine ätityerame
mine ätrunga cabu cängena lenajame. Teeme kokre tädenige pui Miiji Mene cabu ca, cane
lui jiicemune Yeesu Keriso poto cidi me. Peei Miiji Mene te Acejiyame me singi ne

jaawabudnituge, lui singi poto cidi me biname cina umle cäco yaacrajuge teeme niinäce kaakesaare cabu ca.

26 Yepä, ai padare cabu Acejiyame me singi awabudnitäneji gyene. Teeme mename biname cina teeme singi itu jiicemujisi Acejiyame me Oogäräneji Mene cabu. Acejiyame lui iyeteta gyene, tabe ätrunga biname bine ituge jaji teepi iyeta gawecewe biname bine jajanename egä: Acejiyame singi iyeta biname bine waadename. Tabe singi iyeta biname cina teeme mene acatame teebine ätrungame.

27 Yoo, Acejiyame taatu umle cama gyene iyeta gwidape poto cidi me. Jamyacu apaclyera lui teeme yene iyeteta Yeesu Keriso me kaakesea cabu ca. Pepu pa yaanajege!

Cane ngii Paulo, siige cäme mene ngälu peese.

PAULO ME NIINÄCE LETA KORINITO ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

Sebore Mene

1 Cane, Paulo, Yeesu Keriso me ätyepäneji biname gäne, Acejiyame lui ne teeme singi miji
pi najuji ai kaakesea tääpume. Cane piiyepu mine cama yepä ätrunga biname Sostene, cine
te yoogärenago
2 Acejiyame me ätrunga ingle cabu me Korinito babo cewe ngalebora. Cine weebibine
jiwablininago, lui bine ala ituge asogleca mara me äbitame Acejiyame tääpume, lui cina
teemi nemi Yeesu Keriso cama yepä me äbita miji pi. Ai leta cuta iyeta biname bime bau
me iyeta poto ta, lui cina yaawejanusi mime iyeta bime Yageyame Yeesu Keriso ne.
3 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te weeme cabu
lenajame piiyepu teepi weebibine poode ceerame.

Acejiyame te Yeesu Keriso me cabu ca Mibibine Miiji Niwenanenininige

4 Cane Acejiyame ne eso yääcäranune weeme tääpume, ingle tabe lipu owecu ituge äbita
weeme tääpume Yeesu Keriso cabu ca.
5 Keriso cama yepä äbita miji pi weene kokre ituge äbita iyeta mule cabu, cuta piiyepu
iyeta iicema cabu piiyepu iyeta umle cabu.
6 Keriso poto cidi me mene te weeme cabu braju itu jaawenepi epu kokre cama,
7 egä weene itu jääpänanemepeye iyeta miijimiji gwidape weeme seemo ireclota tääpume,
weene liba jewagrijeniye Yageyame Yeesu Keriso me acnenuta ne.
8 Tabe te cuta weebibine kokre me cire jiwenipi ngälu ngälugaabe me, piba weeme cabu
nuuja niiya ne lica cirege päpäna teeme acnenuta bimu cabu.
9 Acejiyame lui te weebibine tisoglicipi teeme Bägrä Yeesu Keriso, mime Yageyame cama
yepä me äbitame, weene toraca ätrunga ecitepeye teeme cabu, egä tabe cirege wawena tabe
ngena tääpume ituge jaji.

Korinito Ätrunga Biname cina Maramara Abelaninisi

10 Cäme ätrunga binamewale, cane Yageyame Yeesu Keriso me ngii cabu jijenininine
weene yepä ngene atwana cama lenajame, piba weene mara me lica päbitipeye. Weene
miiji gigri yepä ngene atwana cama lenaja.
11 Kloe me ingle cabu ca poto biname cina cebine najepesi, egä weene, cäme ätrunga
binamewale, jiceliniye peema, egä laasi nyene babo biname.
12 Cane naace tääpume egä weeme yepä te jiicenige egä, “Cane Paulo me biname gäne,”
nuuja te jiicenige egä, “Cane Apolo me biname gäne,” nuuja te egä, “Cane Peteru me biname
gäne,” cuta nuuja te egä, “Cane Keriso me biname gäne.”
13 Yeesu me binamewale lui teeme tääpe gemi. Ingle teeme tääpe lui yepä gyene, peei
name pi teepi äblicäco maramara äbita. Nää Paulo tage, lui te baarge uli cabu budre äbituji
weeme tääpume? Nää, Paulo me ngii cabu weebibine niiye ca ituge äciseja?
14 Cane Acejiyame ne eso ecärenine, egä cane te lica weebibine niiye ca jicisäjipene, yepä
Krispo naabine taatu Gayus jääcisäjepene.
15 Siige nuuja te äblicäco iicana, egä weebibine cäme abiberäja bägrä tääpume ituge niiye
ca äciseja.
16 Yoo, cane cuta Setepano teeme ingle biname cama niiye ca jääcisäjemepene. Yepä cane
ngene lica jotwenine, egä cane cuta poto bine ituge niiye ca äciseja coo liiyepu.
17 Keriso cebine lica nätyepuji niiye ca äcisejame, yepä tabe nätyepuji Miiji Mene jajane-
name. Cane ai gawecewe umle biname bime pana lica jiicemimune, ingle cane singi lica
gäne Keriso me budre me kokre te papa me äbitame.

Acejiyame me Kokre piiyepu Umle Lui Keriso Sine

18 Mene Keriso me budre poto cidi me baarge uli cabu papa gyene eei bime tääpume,
budre gaabe cabu lui cina yaacluge. Yepä mine lui cina ireclota gaabe cabu naclenige,
mime tääpume Acejiyame me kokre pisi nyene pui mene cabu.
19 Oogäräneji mene te jiicenige apu egä,
“Cane ai gawecewe umle biname bime umle ne cire yiigarecepene;
cuta laatibi bucurage mule poto cidi me labiberäjininusi,
cane teeme peei abiberäja ne papa me cire jaawenepene.”
20 Siige ai gawecewe umle biname cina teepi ngena miiji gemi; piiyepu laatibi
labiberäjininusi bucurage mule poto cidi me, teepi cuta ngena miiji gemi; piiyepu laatibi

cängena jaatranimusi ai gawecewe me gwidape poto cidi me, teepi cuta ngena miiji gemi?
Acejiyame te ituge aboclomta, egä ai gawecewe me umle lui buduma umle gyene.
21 Acejiyame teeme baborage umle ngalebora apu ngene jotwananuji, egä biname cina
lica birige teemerage umle ca Acejiyame tääpume umle äbita. Eewe, pätä tabe ngene jotwa-
nanuji, egä cine lui Miiji Mene jaajananemusi, gawecewe muleyame biname cina lui mene
ne buduma mene ca einenisi, laatibi jäätrungusi pui mene ne, teepi te ireclota ne jääpänusi.
22 Israela biname cina singi ciitaca mule bine päpänename, Griik biname cina umle ne
jirngenisi,
23 yepä cine te Yeesu Keriso poto cidi me mene jejanenemisi, baarge uli cabu lui te budre
äbituji. Israela biname cina ai mene ne jigyenisi piiyepu Griik biname bime tääpume papa
gyene.
24 Yepä Acejiyame lui bine ala ituge asogleca teeme binamewale tääpume, Israela biname
coo poto biname, teepi Keriso ne jääpänusi ai mene cabu. Tabe sine Acejiyame me kokre
piiyepu umle.
25 Acejiyame lui mule ne jaawenuge, biname cina lui mule poto cidi me jiicusi egä,
“Buduma mule gyene,” pui mule te yäätucäruge biname bime umle ne. Piiyepu Acejiyame
me ngena mule poto cidi me jiicusi egä, “Kokre cäco mule gyene,” pui mule te yäätucäruge
biname bime kokre ne.
26 Cäme ätrunga binamewale, weene ngene jotwineye, weene lipu biname ge, Acejiyame
te liba weebibine ala tisoglicipi. Weeme cabu nesae taatu ge, lui poto cidi me jiicusi egä,
“Umle biname, kokre cama biname, babo ngii biname.”
27 Acejiyame naace tääpume eei bine jejäcrimuji, gawecewe muleyame cina lui bime poto
cidi me ngene jwaatwananinusi, egä teepi papa gemi, ingle tabe singi ai gawecewe umle
biname bine ajiri me wawename. Cuta eei bine naace tääpume jejäcrimuji, gawecewe
muleyame cina lui bime poto cidi me ngene jwaatwananinusi, egä teepi kokre cäco gemi,
ingle tabe singi ai gawecewe kokreyame biname bine ajiri me wawename.
28 Tabe eei biname bine jejäcrimuji, biname cina lui bine gawe me yaapremalemusi,
jäägyemusi, jiicusi, egä papa gemi, naace tääpume eei bine iigarecame gawecewe muleyame
cina lui bime tääpume ngene jwaatwananinusi, egä teepi modamoda biname gemi.
29 Tabe ai ne naace popi jewenuji, egä nuuja biname te äblicäco Acejiyame me opo gaabe
je teemämu awepyeräja.
30 Yepä weebibine Acejiyame te yepä me itu jiwenipi Keriso cama piiyepu teebine
jaawenepi mime umleyame me. Tabe te niwenipi mine conocäco äbitame Acejiyame me
opo gaabe je, siige mine mara me itu läbitipago Acejiyame tääpume, piiyepu mine kälyä gemi
niiya mule cabu ca.
31 Yoo siige, mine miiji wawena, Oogäräneji mene te lipu jiicenige egä, “Laati te singi
awepyeräjame, tabe miiji eei mule bine awepyeräja, Yageyame te lui mule bine ituge
wawena.”

2

Cine Miiji Mene Keriso poto cidi me Jaajananemusi, Baarge Uli cabu Lui ne Jibyecrujisi

1 Cäme ätrunga binamewale, cane liba lädepene weeme bau me jajanename, egä ngena
gyene toraca Acejiyame poto cidi me, lui toraca te niinäce ämlitäneji ge biname bime bau
ca, cane epu lica lädepene, egä cane baborage gäne iicema cabu piiyepu umle cabu.
2 Cäme ngene atwanena puga ge, egä cane nuuja gwidape poto cidi me lica iicema, yepä
Yeesu Keriso poto cidi me piiyepu teeme budre poto cidi me baarge uli cabu.
3 Yoo, cane liba weene cama puga ge, cane mage wälu ge, kokre cäco läbitepene, siige
nalonecepi wälu miji pi.
4 Piiyepu cane liba mene jijananipene, weebibine ibiberäjipene, epu lica ai gawecewe
umle biname cina lipu miijimiji tagepogogo ca jaajananemusi piiyepu yaabiberäjimusi.
Yepä Acejiyame te jaawabudnitepi, egä cäme jajanena piiyepu abiberäja lui toraca ge, ingle
Aceji Seemo me kokre puga ge.
5 Pipu pi biname bime umle te lica jiwenipi weene Keriso cabu me ätrunga acitame, yepä
Acejiyame me kokre te jiwenipi.

Acejiyame me Umle Lipu Gyene

6 Cane cuta umle mene jaajananemune eei biname bine, lui cina ätrunga cabu kokre gemi.
Yepä pui umle lui mara gyene ai gawecewe me umle cabu ca; cuta mara gyene pui biname
bime umle cabu ca, ai gawecewe ne lui cina ecanenisi, lui bime kokre gemi mameta apira.
7 Cane jaajananemune Acejiyame me umle poto cidi me, lui ge ämlitäneji, teeme ämlitäneji
ngene atwanena poto cidi me, tabe lui ne ecituji agedna me niinäce gaabe ca naace tääpume
mine teeme apaclyera cabu me äbäcname.

8 Lui cina ai gawecewe ne ecanenisi, teepi umle lica ge Acejiyame me pui ngene atwana
poto cidi me. Teepi liga umle cirege, teepi piba mime Yageyame, lui te jamyacu apaclyera
cama, teebine baarge uli cabu lica cire jääbyecrejisi.
9 Oogäräneji mene te ai poto cidi me jiicenige egä,
“Lui ne nuuja te lica ituge päpäna coo ätecija,
lui ne ngene atwana ca äblicäco oomlana,
peese nyene pui gwidape, Acejiyame lui ne ituge amacetnäja biname bime tääpume,
lui cina teeme tääpume singi.”
10 Yepä mime tääpume Acejiyame te ituge Aceji Seemo ca teeme pui ämlitäneji ngene atwana
ne aboclomta. Aceji Seemo te iyeta gwidape bine jäärngemuge, cuta eei bine lui cina
ämlitäneji gemi Acejiyame me sungaberage.
11 Biname me seemo tabe taatu umle gyene pui biname me sungaberage. Pepu pana gyene,
Acejiyame me Seemo tabe taatu umle gyene, Acejiyame lipu gyene.
12 Mine ai gawecewe me seemo ne lica ituge acata, pätä mine pui Seemo ne ituge acata,
Acejiyame te lui täätyepepi naace tääpume, mine piba umle iyeta Acejiyame ngena ituge
ceera mibibine.
13 Peei name pi cine lica jiicemusi mene, biname bime umle cabu ca lui ituge abiberäja,
yepä cine jiicemusi Aceji Seemo te ngena nibiberäjininuge, cine liba yaaboclomäjimusi
seemo ireclota gwidape bine pui biname bime bau me, laati bime cabu pisi nyene Aceji
Seemo.
14 Yepä laati me cabu lica gyene Aceji Seemo, tabe äblicäco nuuja gwidape ne Acejiyame
me Seemo bau ca acata. Pepu gwidape cina teeme tääpume opo lica lacitininusi piiyepu
mäpurage yaanajuge, ingle Aceji Seemo lica gyene teeme cabu pui gwidape bine abo-
clomäjame.
15 Yepä laati me cabu pisi nyene Aceji Seemo, tabe ibibi gyene iyeta gwidape bine atraname,
yepä teebine äblicäco nuuja te atrana.
16 Oogäräneji mene te jiicenige egä,
“Laasi nyene biname, lui te umle gyene Yageyame me ngene atwanena?
Laati te ibibi gyene teebine umle mene jajanename?”
Mine age tema biname, lui bime cabu pisi nyene Keriso me ngene atwanena.

3

Acejiyame me Kaakesea Biname

1 Cäme ätrunga binamewale, cane liba weene cama puga ge, cane äblicäco ge epu mene
iicema, lipu mene jaajananemusi pui biname bine, lui bime cabu Aceji Seemo pisi nyene.
Cane miiji epu jijananipene Aceji Seemo cäco biname bine liiyepu, epu ätrunga cabu bägrä
bime pana biname bine liiyepu.
2 Cane weebibine deedeirage lica ingäranipene, yepä ngame migi taatu icäranipene, ingle
weeme iguwace kokre lica ge deedeirage tääpume. Cuta page piiyepu weene deedeirage
tääpume iguwace kokre lica gemi,
3 ingle weemerage singisingi cina camu jitruwetnäjenenemisi. Weeme cabu liba pisi
nyene ämugetna mule, mene abaja mule, nää peei te lica jiwabininige, egä weeme singi
cina weebibine jitruwetnäjenenemisi; weene epu inajininige ai gawecewe mule cabu
lenajayame biname liiyepu.
4 Weeme yepä te lipu jiicenige egä, “Cane Paulo me biname gäne,” cuta nuuja te lipu
jiicenige egä, “Cane Apolo me biname gäne,” egäsu peei te nata jiwabininige, egä weene
ai gawecewe muleyame biname bime pana gemi?
5 Cije Apolo laasi nyene? Cuta Paulo laasi nyene? Cine Apolo cama Acejiyame me
kaakesea bägrä gegi, lui cina weebibine itityeräjipago weene ätrungame. Cine yepäyepä cina
cime kaakesea ne jewenenisi pui umle ca, Acejiyame lui nicärepi.
6 Cane te gije bine itu yäätemepene, Apolo te niiye ca itu jaacnanga-nemepi, yepä
Acejiyame te uutaname itu jaawenemepi.
7 Liteta biname papa gyene, acnanga biname papa gyene, yepä Acejiyame lui baborage
gyene, ingle tabe te gije bine uutaname jaawenimuge.
8 Liteta biname piiyepu acnanga biname, teepi puu yepä kaakesea ne jewenenäsi, yepä
Acejiyame teeme kaakesea ibi teeme yepäyepä bine daremu pa lääcäranepi.
9 Cine Apolo cama yepä kaakesea ne jewenenago Acejiyame tääpume. Weene peete nemi
teeme calwa-cupi.
Cuta weene peete nemi Acejiyame me mete.

10 Acejiyame lui umle näcärepi, cane pui umle ca miijirage raranga biname pana ingle
ne jaacnepene, siige nuuja te pui ingle cabu erangenige. Yepä iyeta raranga biname bime
cabu sine ireme, egä teepi lipu erange-nisi.
11 Lui ingle ne uja ituge acni, pui ingle papa cabu äblicäco nuuja ne atecwenta. Pui ingle
lui Yeesu Keriso sine.
12 Siige ai ingle cabu yepäyepä biname cina miiji gemi raranga, teepi ngena gwidape ca
rarangame singi: gol ca, silba ca, modamoda daremu kula ca, uli ca, tune ca, dage ca.
13 Atrana bimu cabu pajecu me cirege äbita, biname yepäyepä cina lipu mete ne ituge
raranga. Pui bimu cabu iyeta peei maramara mete bine uliobo ca cirege apicetnära.
14 Lui biname me mete lica cire layepi, tabe daremu ne cire yaacatepi.
15 Yepä lui biname me mete te cire layepi, tabe daremu ne lica cire yaacatepi, yepä
taberage te ireclota ne cire jääpänepi epu pana, biname te lipu uliobo wädräji cabu ca
lasatuge.
16 Egäsu nata weene umle gemi, egä weene peete nemi Acejiyame me mete. Teeme Seemo
te weeme cabu enajenige.
17 Laati te liba sabe jaawenuge Acejiyame me mete ne, Acejiyame cuta teebine sabe
jaawenuge. Acejiyame me mete mara me awenäneji gyene teeme tääpume, piiyepu pui
mete lui weene peete nemi.
18 Weene gone langletnäjininuye. Weeme nuuja te liba ngene jwaatwananuge, egä tabe
ai gawecewe umle biname bime pana umleyame gyene, tabe miiji niinäce pui umle ne
abmalame, piba tabe toraca umle biname me äbita.
19 Ai gawecewe muleyame biname cina lui poto cidi me jiicenisi, egä umle gyene,
Acejiyame tääpume pui lui buduma gyene. Oogäräneji mene te jiicenige egä, “Acejiyame
te umle biname bine teeme pui umle ca jääbrecimuge.”
20 Cuta apu jiicenige egä, “Acejiyame umle gyene, egä umle biname bime ngene atwa-
nena lui papa gemi.”
21 Peei name pi weene gone apu iicana, egä weene Apolo me coo Paulo me biname gemi.
Cine iyeta weeme tääpu memi,
22 cane Paulo, Apolo, Peteru, ai gawecewe, ireclota, budre, page ngena cina äbitininisi
piiyepu ingwe ca ngena cina cire läbitipesi, iyeta ai lui weeme tääpu memi,
23 yepä weene lui Keriso memi piiyepu Keriso lui Acejiyame myene.

4

Keriso me Ätyepäneji Biname

1 Weene miiji cime poto cidi me apu ngene atwana, egä cine Keriso me kaakesea bägrä
gemi, Acejiyame lui bine itu nijinuji mene jajanename teeme toraca mene piiyepu mule
poto cidi me, lui cina ämletnäreji gemi.
2 Ai kaakesea ne cine miiji toraca ngenecu cama wawena.
3 Cane nuuja ngene atwana lica gäne, egä biname cina lipu cebine natranusi, coo weene
lipu natranuye, cuta cane cämämu lica atraninine.
4 Cäme asicnenta miiji gyene, yepä cäro peei te lica nawabenige, egä cane toraca conocäco
gäne. Acejiyame tabe taatu gyene, lui te cebine atrana.
5 Peei name pi weene gone nuuja ne atrana ngälu toraca atrana padare te cire tädepi.
Atrana me padare ebä cirege, Yageyame te liba cire tacnepi. Tabe te cire yaawademepi
apaclyera cabu me gwidape bine, lui cina krokeciiye cabu ämletnäreji gemi, piiyepu tabe
te cire jaawabudnitemepi biname bime ngene atwanena bine. Piba Acejiyame te biname
bine yepäyepä cire yaawepyeräjemepi teeme mule ibi.
6 Cäme ätrunga binamewale, cane aga ngena bii jijinine cime poto cidi me Apolo cama,
ai lui cuta weeme tääpu myene. Cime cabu ca weene abiberäjame, egä ai mene iicana
ngeno myene egä, “Gone uutruta lui mene oogäräneji gemi!” Peei name pi weene gone
lawepyeräjininuye, egä weene cime yepä ne yaacatuye, nuuja ne cuta yaabmaluye.
7 Määme nuuja conocäco lica gyene babo äbitame. Määme nuuja gwidape lica gyene,
Acejiyame te lui lica ituge ceera. Peei name pi määme liba iyeta gwidape Acejiyame bau ca
gemi, maane ngena name pi lawepyeräjute epu pana, egä maane te itu saawademepete?
8 Weeme nää iyeta seemo ireclota gwidape uja piti nemi, weene lui tääpume singi?
Weene nää uja bewadimiye iyeta miijimiji mule seemo ireclota tääpume? Weene nää
mope biname me bäbitininiye, ngänu gemi cine lica? Oo, weene mope biname me liga cire
läbitininejiye, piba cine cuta yepä cirege weene cama mope biname me lenaja.
9 Cane apu ngene jotwaninine, egä Acejiyame te cine ätyepäneji biname bine ingwe gaabe
me ituge acrana. Cine epu biname pana gemi, budre me lui bine ituge atrana, siige iyeta
cina cime bau me ire sicrajinige, biname piiyepu mename seemo cina.

10 Cine Keriso miji pi buduma gemi, weene ten cama yepä äbita miji pi umle cama gemi!
Cine kokre käco gemi, weene kokre gemi! Cibibine gawe me ire nitwenininisi, weebibine
opo gaabe me icranininisi.
11 Cine camu loolomecewe piiyepu niiyemecewe gemi; cime käbletääpe iyeta niiyarage
gemi; cibibine nitemeläjininisi; cine mete käco gemi, otnetnäjenininago yepä cewe cabu ca
nuuja cewe me.
12 Cine cimerage ime ca baborage kaakesea jewenanenisi cime lenaja tääpume. Biname
cina liba cibibine niiya mene nijinininusi, cine teebibine jaajemusi egä, "Acejiyame te
weebibine miiji mule pa jiwenipi." Cibibine liba sabe niwenininusi, cine nimyemutinuge.
13 Liba niiya mene nijinininusi, cine owelaamelame mene jaajemusi. Gawecewe mu-
leyame cina cibibine domäji pana niwenininusi. Teepi cibibine epu ire nitwinininusi, egä
cine singi käco gwidape gemi.
14 Cane ai mene naace tääpume lica yoogärinine egä weebibine ajiri me wawename, cane
yepä singi gäne weebibine awecetnärame käme ngenecurage bägrä bine liiyepu.
15 Ngänu gemi, weeme bucurage awecetnära biname piti nemi, yepä weeme yepä taatu
babe pisi nyene lui cane säne. Weene pui padare cabu äbitininujiye Keriso me binamewale
me, cane liba Miiji Mene jijananinujine weebibine.
16 Peei name pi cane singi gäne weene käme pana lenajame.
17 Cane Timoti ne jityepenine weeme bau me. Tabe lui ätrunga cabu ca käme miiji-
rage bägrä gyene cuta teeme kaakesea ne toraca ngenecu cama jaawenuge. Tabe te
pa käri umle jiwenipi cane lui mule bine yääcwetnimune, cane liba Keriso Yeesu cama
lalenglecäjune, piiyepu cane lui yaabiberäjimune iyeta ätrunga ingle bine.
18 Weene poto cina mope modamoda me itu läbitipeye, ingle weene apu ituge angi, egä
cane ingwe ca lica pagege weeme bau me otni.
19 Yepä käro, mime Yageyame liba singi gyene, cane watata pa lädepene peeyeme, siige
pa jääpänemepene, egä pui mope modamoda biname cina lipu piige jaangenetnemuge
gwidape bine wawenecame, nää teeme kokre pisi nyene peei ibi wawename?
20 Acejiyame lui bine yaawadimuge, teepi gone mene taatu iicana, teepi cuta miiji
Acejiyame me kokre ne aboclomta teeme ireclota ngalebora.
21 Nää, weene ngena tääpu memi singi, cane liba peeyeme pa lädepene, cane cubu suru
cama otnime coo owecu cama otnime?

5

Ätrunga Biname bime Sargi Mule poto cidi me

1 Cane ituge ätecija, egä weeme sobe cabu epu sargi mule biname pisi nyene, egä
Acejiyame umle käco biname cina umle käco pepu mule acni. Naace, cebine ituge jaji, egä
weeme yepä te teeme acenuteji mage cama gigri ecijanenige.
2 Weene nää ai tääpume gege gemi? Weene miiji ajiri lenaja! Lui biname te peei mule ne
yaacnepi, weene miiji teebine äyeblingta weeme ätrunga ingle cabu ca.
3 Cane puu weeme bau ca cude padare gäne, yepä käme ngenecu pisi nyene weeme cabu.
Yoo, cane epu pana gäne, egä cane weeme sobe cabu pisi näne, siige ngene uja itu totwa-
nanumene ngena wawename pui niiya mule biname tääpume.
4 Weene mime Yageyame Yeesu me ngii cabu liba pagege abasecre-tna peema, piiyepu
käme ngenecu weeme cabu liba puma pagege piiyepu mime Yageyame Yeesu me kokre liba
pisi nyene weeme cabu,
5 weene piba Satani ne pui biname ceera naace tääpume tabe te teeme tääpe ne sabe
wawename. Yepä tabe pui biname te liba teeme mäpu cabu Acejiyame bau me cire
latatrongtepi, Acejiyame te teeme seemo ne ireclota cire yääcärepi Yageyame me acnenuta
bimu cabu.
6 Weeme awepyeräja lui nuuja miiji lica gyene! Egäsu weene umle gemi egä, "Matikäli
uutneca gwidape te iyeta buluduu ne juutnecuge."
7 Weene miiji niiya mule bine abmaläcema, ingle uutneca gwidape pana gemi, iyeta
buluduu ne lui te joomluge. Piba weene kirece biname gemi epu pana kirece buluduu,
lui cabu nuuja uutneca gwidape lica gyene. Weene nata pepuyame gemi, weene uutneca
gwidape käco buluduu pana gemi epu pana äsuplengta deedei buluduu liiyepu. Cuta toraca
gyene, egä mime äsuplengta bimu uja ituge atyaramta, ingle mime äsuplengta Maamoi Keriso
ne uja itu eglujisi.
8 Siige mine liba ngene jaape-cnusi äsuplengta bimu ne, mine gone niiyarage piiyepu
conocono ngene atwanena cama wawena, lui cina uutneca gwidape cama wawenäneji
buluduu pana gemi, pätä mine miiji toraca piiyepu conocäco ngene atwanena cama
wawena, lui cina epu pana uutne-ca gwidape käco buluduu liiyepu.

9 Cäme niinäce leta cabu cane yoogärepene, egä weene gone lalenglecäjininuye biname cama, lui cina umle gemi biname ero coo piiyepu sargi mule wawena.
10 Yepä cane ätrunga cäco biname tääpume lica jiicepene, lui cina sargi mule biname, singi ädri biname, eromaame coo uuje awejena biname, ingle weene teebibine liba ägyema, weene miiji ai gawecewe ne abmala.
11 Cane naace me jiicepene, egä weene gone lalenglecäjininuye biname cama, ätrunga biname ca lui te lainuge, yepä tabe sargi mule yaacnuge, singi yäädruge, uuje bine yaawejanemuge piiyepu tabe eromaame birige. Pepu biname cama weene gone lalenglecäjininuye coo deedei gone yäärwäjimuye.
12-13 Peei lui cäme bau lica gyene ätrunga cäco biname bine atraname. Acejiyame te teebibine cire jaatranemepi. Yepä weene miiji weeme ätrunga ingle ngalebora weemämu latranininuye. Oogäräneji mene te jiicenige egä, "Niiyarage mule biname ne iyeblingtepeye weeme sobe cabu ca."

6

Ätrunga Biname ne Gone Yaacanuye Ätrunga cäco Biname cina Teebine Ablawame

1 Peei lipu gyene, egä weeme ätrunga ingle biname te liba nuuja cama jääceluge, teepi lipulipu laacluge ätrunga cäco biname bime bau me ablaweja tääpume. Ngena name pi ätrunga ingle biname cina lica teebibine ablaweja?
2 Egäsu weene umle gemi, egä Acejiyame me binamewale cina ai gawecewe ne cirege ablaweja. Siige weene liba ai gawecewe ne cirege ablaweja, weene cuta ibibi gemi apu matimati mule bine ablawejame.
3 Egäsu nata weene umle gemi, egä mine cuta Acejiyame me mename seemo bine cirege ablaweja. Peei name pi mine cuta ibibi gemi iyeta bimu gaabegabe mule bine ablawejame.
4 Yepä weene liba jääceluye papa mule poto cidi me, lui cina bimu gaabegabe läbitininusi, weene siige ätrunga cäco biname bime bau me naacluge ablaweja tääpume, lui bime nuuja kokre lica gyene ätrunga ingle ngalebora.
5 Weene miiji ajiri lenaja! Egäsu nata weeme ätrunga ingle ngalebora pisi nyene umle biname, lui te ibibi gyene ätrunga biname bime äceläcela mule bine ablawejame.
6 Yepä weene lica teeme bau me naacluge, weene mene iiwana puupu cabu me naacluge ätrunga cäco biname cina puma weebibine ablawejame.
7 Weene lipu weemeweme ablaweja puupu me lawadaninuye, peei te jiwabininuge, egä weene bitramitninige. Miiji gyene weene ire taatu acita nuuja ne tabe niiya mule wawename weeme tääpume cuta piiyepu waadename, weeme ngena gwidape piti nemi.
8 Pätä weene weemeweme niiyarage mule yaacnemimuye piiyepu weeme yepäyepä bime bau ca gwidape angletneja mule ca yaawadimuye. Weene apu läbitaninuye weeme poto ätrunga biname bime cama!
9 Egäsu weene umle gemi, egä Acejiyame te lica cirege niiya mule biname bine conocäco ceera teta cama biname bine waadename. Weene gone langletnäjinuye. Laatibi sargi mule bine jaawenimusi, laatibi uuje bine yaawejanemusi, laatibi mule jaawenusi nuuja biname cama lui teeme coga coo rooriye lica birige, rooriye imäbägrä laatibi teemeteme lacananinusi, magebi ngulebägrä laatibi pui yepä mule yaacnusi;
10 coo piiyepu laati bemi gwidape eroyame, singi ädri biname, sice nänäja biname, iicetneja biname, eromaame, apu mule biname bine Acejiyame te lica cirege conocäco ceera teta cama biname bine waadename.
11 Weeme poto cina niinäce pepu ituge. Yepä page weeme niiya mule äcisäjeji gemi, weebibine mara me ituge wawena Acejiyame tääpume, mime Yageyame Yeesu Keriso piiyepu mime Acejiyame me Seemo teepi te weebibine conocäco ituge wawena Acejiyame me opo gaabe je.

Weeme Tääpe cina Miiji Acejiyame me Ngii ne Babo Wawena

12 Weeme yepä te pama jiicuge egä, "Iyeta mule papa gemi cane wawenetnäjame." Yoo, yepä iyeta mule miiji lica gemi määme tääpume. Cane naace tääpume jiicenine, egä iyeta gwidape puu papa gemi cäme tääpume, yepä cane singi lica gäne nuuja mule te cebine acaname.
13 Cuta nuuja te pama jiicuge egä, "Deedei lui camuge tääpu myene, camuge lui deedei tääpu myene." Peei toraca gyene, yepä teepi iyeta cire lapirepäsi. Tääpe lica naace tääpu myene ero sargi mule wawenetnäjame yepä Yageyame me kaakesea wawenecame, piiyepu Yageyame te tääpe ne ire jetwe-nige.
14 Acejiyame te Yageyame ne budre cabu ca erpinantuji, cuta tabe mibibine teeme kokre ca cire nirpinäripi.

15 Egäsu nata weene umle gemi, egä weeme tääpe lui Keriso me tääpe piicwa gemi. Peei
name pi mine liba rarekaake yäächäranemusi magebi bine teta cama sargi mule wawename,
peei lui mine Keriso me tääpe piicwa bine sabe jaawenimusi. Mine licarage pepu mule
wawena!
16 Coo weene pama umle lica gemi, egä lui biname te rarekaake wäächäruge magebi coo
ngulebägrä ne teta cama sargi mule wawename, teepi siige yepä me läbitäsi. Oogäräneji
mene te pajecurage jiicenige ai poto cidi me egä, "Laatibi magebi rooriye bime mule
jaawenäsi, teepi yepä me läbitäsi."
17 Yepä, Yageyame cama yepä äbita lui mara gyene. Laati te teta cama yepä läbituge, peei
lui egä teepi seemo ireclota cabu yepä gegi.
18 Weene miiji sargi mule cabu ca cude padare äbita. Laati te liba nuuja niiya mule ne
yaacnuge, teeme tääpe ne sabe lica jaawenuge, yepä sargi mule ne liba yaacnuge, peei te
teeme tääpe ne sabe jaawenuge.
19 Weene umle gemi, egä weeme tääpe lui mete gemi Aceji Seemo tääpume, lui te weeme
cabu yaanajuge, Acejiyame lui Seemo ituge weebibine ceera. Weene weeme lica gemi,
weene Acejiyame memi,
20 ingle tabe te weebibine baborage daremu ca jiletnininuji. Peei name pi weene
miiji epu lenaja, egä weeme tääpe ireclota cabu ca weene Acejiyame me ngii ne babo
wawename.

7

Ätemla Coga Rooriye bime Ireclota poto cidi me

1 Niinäce weene lui gwidape poto cidi me leta soogärepeye cäme bau me, siige cane page
pui daremu mene jiwecnisteninininе. Nuuja niiya lica gyene biname te liba coga cäco
lenaja.
2 Yepä ero piiyepu sargi mule wälu name pi biname cina miiji coga rooriye awadreca.
3 Siige rooriye te miiji teeme coga bau me läcäruge piiyepu coga te teeme rooriye bau me
läcäruge. Teepi miiji yepäyepä teeme singi ngene aglime.
4 Coga te yageyame lica gwene teeme tääpe tääpume, yepä rooriye sine yageyame.
Cuta pepu gyene, rooriye te yageyame lica gyene teeme tääpe tääpume, yepä coga tune
yageyame.
5 Weene nuuja ingle name pi gone äbwäreca coga rooriye bime mule cabu ca, yepä ebä
läbwäricuye, weene liba gigri singi yaanajuge padare acatename irecu ätumutame. Cuta
weeme peei irecu ätumuta padare te liba siige, weene cuta piba gigri icijuge, siige Satani
te piba weebibine lica angletneja ingle weeme singisingi name pi.
6 Cane ai lui naace tääpume lica jiicenine, egä cane weebibine giri jicitinine coga rooriye
awadrecame. Yepä weene liba singi gemi, cane lica jiibenininine.
7 Cane gege cirege, weene iyeta liba epu cirege cane lipu coga acata cäco. Yepä mime
yepäyepä cina maramara mule tääpume kokre ne jääpänusi Acejiyame bau ca. Yepä me
kokre lui yepä gwidape tääpume, nuuja me kokre lui nuuja gwidape tääpume.
8 Yepä atejäclmuta cäco biname piiyepu cuublacubla bime tääpume cane cäme ngene
atwana mene jiicenine, egä teepi miiji atejäclmuta cäco lenaja cane liiyepu.
9 Yepä weene liba singi idrinuge coga rooriye awadrecame, siige äblicäco weeme singi
bine iibaname, weene lawadricinuye. Weeme singi ädri cabu ca miiji gyene weene
atejäclmuta.
10 Piiyepu cuta laatibi ituge atejäclmuta, weeme tääpume mene age sena. Ai cäme mene
lica gyene, Yageyame miji mene gyene. Coga te gone teeme rooriye ne ägyi.
11 Yepä tabe liba jäägyuge, tabe miiji taatu lenaja coo tabe miiji acnenuta teeme rooriye
bau me. Cuta rooriye te gone teeme coga ne ägyi.
12 Poto bime tääpume Yageyame bau ca mene lica gyene, yepä cane te jiicenine. Liba
ätrunga biname me coga pitu nwene, tabe lui ätrunga cäco gwene, gone jwäägyute, tabe liba
singi maane cama lenajame.
13 Cuta ätrunga magebi, määme liba rooriye ätrunga cäco, tabe liba singi maane cama
lenajame, gone jäägyute.
14 Cane ai mene naace name pi jiicenine, ingle ätrunga cäco rooriye te ätrunga biname
cama lalenglecäjuge teeme coga me ätrunga miji pi; cuta ätrunga cäco magebi te teeme
rooriye me ätrunga miji pi lalenglecäjuge ätrunga biname cama. Liba apu lica cirege, piba
teeme bägrä eei biname bime bägrä pana cirege, laatibi Acejiyame ne lica jäätrungusi. Yepä
liba apu cirege, teeme bägrä cina cuta ätrunga biname cama lalenglecäjininusi.
15 Yepä lui te ätrunga cäco birige, tabe liba singi teeme ätrunga coga ne coo rooriye ne
abmalame, tabe jaawenuge. Piba ätrunga coga coo rooriye kälyä birige pui atejäclmuta cotre
cabu ca, ingle Yageyame te weebibine itu tisoglicipi weene poode cama lenajame.

16 Ätrunga coga, maane toraca umle lica gäte, egä määme mule te nää määme rooriye ne
singi me jaawenuge ireclota gaabe cabu me atatrongtame, piiyepu ätrunga rooriye maane
cuta toraca umle lica gäte, egä määme mule te määme coga ne singi me jwaawenuge ireclota
gaabe cabu me atatrongtame.

Ätrunga Biname cina Miiji Acejiyame me Singi cabu Lenajame

17 Ätrunga biname cina miiji eei ireclota cabu lenajame, Yageyame te luma itu icran-
imuji piiyepu luma cita ca tabe ituge ala asogleca teeme bägrä tääpume. Cane apu
yaabiberäjimune iyeta ätrunga ingle ngalebora.
18 Laati te liba tääpe cewecu cama birige, Yageyame te liba ala taasoglicuge, tabe gone
läbituge pui cewecu ne äyeblingtame. Cuta piiyepu laati te liba tääpe cabu cewecu cäco birige,
Yageyame te liba ala taasoglicuge, tabe gone läbituge pui cewecu ne acatame.
19 Nuuja gwidape lica gyene biname te liba tääpe cewecu cama coo tääpe cewecu cäco,
yepä eei gyene baborage gwidape tabe Acejiyame me Mene ne ätecijame.
20 Biname te lipu ireclota cabu yaanajuge, Acejiyame te liba ala taasoglicuge teeme
biname tääpume, tabe miiji pepu lenaja.
21 Maane liba aletnäneji biname gäte, Acejiyame te liba ala naasoglicuge, ngänu gyene,
maane pepu naanajepi. Yepä maane liba ibibi gäte pui ireclota cabu ca kälyä äbitame, yoo
maane kälyä äbitepi.
22 Yageyame te liba ala taasoglicuge aletnäneji biname ne, tabe kälyä läbituge Keriso me
miji pi. Cuta pepu gyene, laati te liba lica gyene aletnäneji biname, Acejiyame te liba ala
taasoglicuge, tabe Keriso me aletnäneji biname me läbituge.
23 Weebibine ituge babo daremu ca aletna, peei name pi ire taatu gone acrana biname
cina weebibine cääri ätäyame.
24 Cäme ätru-nga binamewale, weene lui ireclota cabu inajipi, Acejiyame te liba ala
tisoglicipi teeme binamewale tääpume, weene peema inajipi.

Ätemleja Atejäclmuta cäco Biname piiyepu Cuublacubla bime poto cidi me

25 Mime Yageyame te lica ituge mene iicema atejäclmuta cäco biname bime poto cidi me,
yepä cane cäme ngene atwana mene jiicenine. Ai puu cäme mene gyene, yepä weene
miiji ngenecu ceera, ingle Yageyame te ngene atwana näcäranuge cane umle cama mene
iicemame.
26 Ingle naace popi ai lui mäpu padare gyene, peei name pi cäme ngene atwanena apu
gyene, egä rooriye te miiji epu lenaja, tabe lipu yaanajuge.
27 Määme liba coga pitu nwene, gone waabmalute. Maane liba coga cäco gäte, gone
läbitute coga ne acatame.
28 Yepä maane liba coga waacatute, maane nuuja niiya mule ne lica jaawenute.
Cuta ngulebägrä te liba rooriye acata je, tabe niiya mule lica jaawenuge. Yepä laatibi
latejäclmutäsi, pui cabu cuta mäpu pisi nyene, cije cane singi lica gäne weene pui mäpu cabu
me abacitame.
29 Cäme ätrunga binamewale, cane naace tääpume jiicenine, egä babo padare lica gyene
ngälugaabe oomlaname, peei name pi coga rooriye cama biname, teepi puu atejäclmuta
biname gemi, yepä teepi miiji ama cita ca epu yepä ngene atwana cama lenajame
atejäclmuta cäco biname liiyepu.
30 Piiyepu laatibi ele yaangene-tnemuge, teeme puu ngenecu mäpu piti nemi, yepä teepi
miiji epu lenaja ele cäco biname liiyepu. Piiyepu laati bemi ngange, teepi puu gege gemi,
yepä teepi miiji epu lenaja ngange cäco biname liiyepu. Cuta piiyepu laatibi gwidape bine
jaaletnanemusi, teeme puu gwidape piti nemi, yepä teepi miiji epu lenaja gwidape cäco
biname liiyepu.
31 Yoo, laatibi gawecewe ireclota mule tääpume kaakesea jaawenusi, teepi ngene atwa-
nena oräre gone peei cabu lenajame, ingle ai gawe te lecaleca padare apu lica cirege lenaja.
32 Cäme singi apu gyene, egä weene ngenecu mäpu cäco lenajame. Ätrunga cama cusucusi
me nuuja ngene atwanena lica gyene, yepä tabe singi Yageyame ne ngenecu miiji me
wawename.
33 Yepä coga cama biname te, tabe ngene jwaatwananuge ai gawecewe ireclota poto cidi
me, ingle tabe singi teeme coga ne ngenecu miiji me wawename,
34 siige tabe neeneni poto ire jaatwu-ge. Cuta piiyepu rooriye cäco magebi coo ngulebägrä
cina, teepi ngene jwaatwananinusi Yageyame poto cidi me taatu, ingle teepi singi teeme
tääpume mara me äbita teeme seemo ireclota piiyepu tääpe ireclota ngalebora. Yepä rooriye
cama magebi te, tabe ngene jwaatwananuge ai gawecewe ireclota poto cidi me, ingle tabe
singi birige teeme rooriye ne ngenecu miiji me wawename.

35 Cane naace tääpume jiicenine egä weebibine ätityerame, lica iibaname coga rooriye
awadreca cabu ca. Cane singi gäne weene eei bine wawenetnäjame, ngena gemi miiji
piiyepu conocäco, piiyepu yepä ngene atwana cama äcärame Yageyame me kaakesea
wawename.
36 Liba ciwelooloyame wäsi piti negi, siige teepi liba niinäce apu egä, “Cine lica
atejäclmuta,” yepä ingwe ca liba cusucusi te apu egä, “Ai atejäclmuta cäco mule lui miiji lica
gyene ngulebägrä tääpume,” coo piiyepu teeme singi cina ngulebägrä tääpume liba kokre
yaacrajuge, tabe siige lasicnantuge egä, “Cane miiji atejäclmuta,” siige teepi latejäclmutäsi.
Ai mule lui niiya mule lica gyene.
37 Yepä, cusucusi me liba ciwelooloyame pitu nwene, siige nuuja te liba lica jiibuge egä,
“Maane gone waacatute,” yepä tabe teemämu ngene jwaatwanuge coga cäco lenajame,
siige pui ngene atwana cabu kokre yaanajuge, tabe peei lui miiji mule jaawenuge.
38 Pipu pi laati te coga waacatuge, peei lui niiya lica gyene, yepä laati te lica waacatuge,
peei lui miijirage gyene.
39 Piiyepu rooriye cama magebi te miiji teeme rooriye cama lenaja. Yepä rooriye te
liba budre, tabe piba kälyä läbituge. Siige tabe liba singi nuuja rooriye ne acatame, tabe
yaacatuge, yepä pui rooriye te miiji ätrunga biname.
40 Yepä cäme ngene atwana te apu jiicenige, egä tabe liba rooriye cäco waanajuge, peei
miiji gyene. Ai puu cäme mene gyene, yepä Acejiyame me Seemo cäme cabu pisi nyene.

8

Ätemleja Cibu Deedei poto cidi me, Lui ca Uuje bine Ituge Iiwäreja

1 Cane singi cuta mene jajime weene lui soogärepeye cäme bau me cibu deedei poto cidi
me, uuje bine lui ca ituge iiwäreja. Yoo mine umle gemi iyeta ai poto cidi me. Yepä pepu
umle te biname ne jaawenuge mope babo me, yepä owecu te yäätityäruge nuuja biname
ne.
2 Laati te liba apu angi, egä teeme umle pisi nyene poto gwidape poto cidi me, tabe cäro
camu ge umle äbita, tabe lipu cirege.
3 Yepä laati te liba Acejiyame tääpume singi, Acejiyame te umle gyene tabe.
4 Yoo siige cäme mene age sena pui cibu deedei poto cidi me, lui cina iiwäräneji gemi uuje
bine. Mine umle gemi, egä uuje lui toraca gwidape lica gemi, piiyepu mine umle gemi, egä
yepä taatu pisi nyene lui Acejiyame gyene.
5 Toraca gyene, egä biname cina einenisi poto gwidape bine cabu je piiyepu gawe cabu
uuje ca; piiyepu toraca gyene, egä pepu uuje piiyepu yageyame bucurage gemi.
6 Yepä mime tääpume yepä taatu “Uuje” pisi nyene, lui sine Babe piiyepu lui sine
Acejiyame iyeta gwidape tääpume, piiyepu lui tääpume mine ninajininige. Piiyepu cuta
yepä taatu Yageyame pisi nyene, Yeesu Keriso, lui cabu ca iyeta gwidape cina acinujisi
piiyepu lui cabu ca mine ninajininige.
7 Yepä poto ätrunga biname cina umle lica gemi, egä uuje lui toraca gwidape lica gemi.
Teepi teeme sasa ireclota cabu epu geäji gemi uuje bine cibu deedei ca iiwärejame, egä cuta
page teepi liba pepu cibu deedei bine yäärwäjimusi, teepi camu puga ngene jotwanininisi,
egä uuje bine äcäräneji gemi ai cibu deedei. Ingle naace popi teepi cängena lica ngene ca
agli, egä ngena gyene toraca, ngena gyene walya, teepi peei name pi lasicnantinusi, egä
cine niiya mule jewenisi pipu cibu deedei liba yäärwäjusi.
8 Yepä, cibu deedei papa gyene loolo; peei te äblicäco mibibine Acejiyame gome waadena.
Mine liba ärwäja cäco, mine nuuja niiya ne lica jääpänusi, cuta mine liba yäärwäjusi, nuuja
miiji ne lica jääpänusi.
9 Yoo, weene umle gemi, egä iyeta cibu deedei papa gemi, yepä weene gone ärwäja, liba
umle cäco biname ne ire jaarmetnuye atramame.
10 Weene lui umle gemi, egä uuje bine iiwäräneji cibu deedei papa gemi, ingle uuje lui
toraca gwidape lica gemi, siige nuuja ätrunga biname lui te ai poto cidi me cängena umle
lica birige, liba jipänininuge loolo cabu, nää ai te lica opo jaarmetnuge tabe cuta loolo me,
ngänuge tabe teeme asicnenta ne yääcisäruge.
11 Siige weeme peei umle te sabe jaawenuge weeme nuuja ätrunga biname ne, lui te umle
cäco yaanajuge piiyepu Keriso lui tääpume budre äbituji.
12 Weene liba apu niiya mule jaawenuye weeme ätrunga biname yepä ne, teebine lipu
jaawenuye tabe teeme asicnenta ne äciserame, weene peei lui Keriso tääpume niiya mule ne
jaawenuye.
13 Yoo siige, cane liba cibu deedei ärwäja ca ire jaarmetnune cäme biname ne, siige cane
ingwe ca lica pui cibu deedei loolo, ingle cane singi lica gäne teebine ire armetname.

9

Paulo Ngena Ingle cabu Keriso me Ätyepäneji Biname Gyene

1 Nuuja biname te äblicäco cebine giri acitame egä cane ngena wawename. Cane Keriso
me ätyepäneji biname gäne. Cane mime Yageyame Yeesu ne irecurage ca jepänujine. Cane
lui kaakesea jaawenune Yageyame tääpume, weene pui kuu gemi.
2 Ngänu gyene, poto cina lica nacatusi, egä cane ätyepäneji biname gäne, yepä weene te
nacatuye! Weene lipu yepä me läbitipeye mime Yageyame cama, peei te jaawabudnituge,
egä cane Keriso me ätyepäneji biname gäne.
3 Laatibi singi cebine ablawejame, cane cämecäme apu jiicenine
4 egä cäme conocäco pisi nyene biname bime bau ca deedei päpäname cäme kaakesea
daremu me.
5 Cuta cäme conocäco pisi nyene ätrunga magebi ne coga me acatame siige teta cama gigri
otnetneja poto Keriso me ätyepäneji biname cina liiyepu, Yageyame me iganewale liiyepu
coo Peteru liiyepu?
6 Cine nää Banaba cama taatu gegi epu ätyepäneji biname, lui cina miiji kaakesea wawena
cime lenaja tääpume?
7 Nata caami biname te daremu lica yäächäruge teeme lenaja tääpume? Cuta calwacupi
yageyame te tabe waina kuu loolo teeme calwacupi cabu ca. Piiyepu maamoi ire atwi
biname te tabe maamoi bime ngame migi yäänäjimuge.
8 Binamerage bime ngene atwanena mene taatu lica gemi ai, cuta Acejiyame me cotre te
pepu jiicenige.
9 Moose me Cotre cabu apu oogäräneji gyene egä, “Gone kau me tage jäätäyumi, tabe liba
wiiti mope bine jäämungäjemuge.” Nää Acejiyame kau bime tääpume taatu jiicenige, cime
tääpume lica gyene?
10 Ngenä pi, tabe cuta cime tääpume jiicenige. Ai mene toraca cime tääpume oogäräneji
gyene. Laati te gawe ne yäängwädnuge piiyepu laati te gije bine yäätemuge, teepi kaakesea
jaawenimusi kuu päpäna tääpume.
11 Siige cine seemo ireclota tääpume gije bine ituge ätema weeme cabu, peei name pi bucu
lica gemi cine weeme bau ca daremu me gwidape päpäname tääpe ireclota tääpume.
12 Poto bime conocäco liba pisi nyene weeme bau ca gwidape päpäname, cime conocäco
piba baborage gyene.
Yoo, cime puu conocäco pisi nyene, yepä cine apu lica ituge äbita. Cine iyeta mule cabu
ituge ämyemutana naace tääpume egä cine lica iibana Miiji Mene ne Keriso poto cidi me
daamledamle äbitame.
13 Egäsu weene umle gemi, egä lui biname cina Acejiyame me mete cabu kaakesea
jaawenusi, teepi puma cita ca deedei bine jääpänimusi. Piiyepu lui cina Acejiyame ne cibu
ca yiiwäräjusi iiwäreja dade cabu, teepi puma cita ca teemanu kupae bine yaawadimusi.
14 Cuta pepu gyene, Yageyame te ituge iicana, egä laatibi Miiji Mene jajanena kaakesea
jaawenusi, teepi miiji peema cita ca daremu päpäna teeme lenaja tääpume.
15 Yepä cane pepu lica ituge äbita. Cuta cane ai ne naace tääpume lica bii byoogärine egä
cane weeme bau ca daremu päpäname. Cane singi lica gäne weebibine ätineräjame, ngänuge
cane loolomecewe budre. Nuuja te äblicäco gyene cäme ai awepyeräja ingle ne acata cäme
bau ca.
16 Miiji Mene acenena name pi cane äblicäco awepyeräja, ingle cane cäme singi ca lica
jewenenine ai kaakesea ne, yepä Acejiyame te itu najuji cane wawename. Miiji Mene cane
miiji jajanena, cije cane niiya ne jääpänune.
17 Cane liba cäme singi ca ai kaakesea ne cire jaawenejine, piba cane miiji cirege daremu
tääpume ätemlame. Yepä cane Acejiyame tääpume ai kaakesea ne jewenenine, ingle tabe te
itu najuji.
18 Siige cane ngena daremu ne acata ai kaakesea cabu ca? Cäme daremu lui eei gyene,
egä cane Miiji Mene daremu cäco jaajananemune. Cäme puu conocäco pisi nyene daremu
päpäname ai kaakesea cabu ca, yepä cane pepu lica äbitenine.
19 Cane puu nuuja biname me aletnäneji biname lica gäne, yepä cane cämämu äbitujine
iyeta biname bime tääpume aletnäneji biname pana lenajame naace tääpume egä bucurage
biname bine piba Yageyame bau me waadename.
20 Cane liba Israela biname cama birige, cane teeme pana nanajuge naace tääpume
teebibine Yageyame bau me waadename. Cane puu Moose me Cotre cabu ca äyeblingtujine,
yepä cane liba Israela biname cama kaakesea jaawenune, cane epu nanajuge, egä cane pui
cotre bine icwetnenemine naace tääpume teebibine Yageyame bau me waadename.
21 Cuta cane liba biname cama birige lui Israela biname lica, cane teeme pana nanajuge
Moose me Cotre äcwetna cäco naace tääpume teebibine cuta waadename Yageyame bau me.

Cane naace me lica jiicenine, egä cane Acejiyame me cotre cabu ca kälyä gäne; eewe, cane
Keriso me cotre ngalebora säne pätä.
22 Laati bemi ätrunga cabu kokre liba lica, cane liba ten cama birige, cane teeme pana
läbitune teebibine Yageyame bau me waadename. Yoo, cane lipu biname cama nanajuge,
cane teeme pana läbitune naace tääpume cane lipu maramara gaabe ca teeme poto bine
waadename Yageyame bau me.
23 Cane iyeta gwidape bine Miiji Mene miji pi jaawenimune naace tääpume mine iyeta
pui Mene cabu ca miiji ne päpäname.
24 Weene nata umle gemi, egä puu bucurage cina luuwamitnu-ge daremu tääpume, yepä
teeme yepä taatu te yuutrutuge, siige tabe daremu ne yaacatuge. Peei name pi weene miiji
pepu uuwamitnipeye, egä weene daremu ne cirege päpäna.
25 Laati bemi singi apu bääclena cabu me äbäcname, teepi miiji eei mule bine ägyema, lui
cina teeme tääpe bine kokre cäco me jaawenimusi naace tääpume teepi piba niinäce daremu
ne acata. Teepi lui daremu ne yaacatusi iyeteta lica gyene, yepä mine lui daremu tääpume
uuwametnenininago, peei lui iyeteta gyene.
26 Peei name pi cane conocäco uuwamenine ngälu ngälugaabe me. Piiyepu cane eei
biname pana gäne, lui te imecubu bääclena cabu kuutamarage yoororuge.
27 Cane naace name pi cäme tääpe ne egletnäjenine egä tabe kokre me äbitame piiyepu
cäme singi ibi lenajame, cije Acejiyame te cebine, lui te poto bine Miiji Mene ituge jajanena,
pama äyeblingta mage.

10

Umle Mene Uuje bine Iiwäreja poto cidi me

1 Cäme ätrunga binamewale, weene ngene gone jitrimalinuge, ngena te äbituji mime
kaakesaare bime tääpume, teepi liba Moose cama Aikupito ca secluji. Carbe te gaabe
tewabimuji teepi luma otnime, piiyepu teepi iyeta Ududi Malu ne cängenarage ernge ta
suurujisi.
2 Teepi carbe uuwa cabu lipu secluji piiyepu malu ne lipu ernge ta suurujisi, teepi peei
lui Moose cama yepä me äbitininujisi cotre bine äcwetname.
3-4 Teepi yepä deedei ne serwa-nenanumesi piiyepu yepä niiye ne senäjumesi teeme
seemo ireclota tääpume. Teepi ireclota kula cabu ca niiye ne senäjumesi, teta cama lui kula
te äduji. Pui kula lui Keriso tage.
5 Ngänuge apu, yepä Acejiyame te ngenecu miiji lica ge teeme iyeta bime tääpume, siige
teeme bucurage cina budre äbitininujisi daapo taatu cewe cabu.
6 Yoo siige, ai lui umle mene gyene mime tääpume, egä mine gone singi ädri niiyaniya
mule wawename teepi liiyepu.
7 Cuta mine gone uuje bine awejena teeme poto cina liiyepu. Oogäräneji mene te ai poto
cidi me jiicenige, egä teepi soriyomu eclitujisi, giire jewäjanujisi ime ca wawenäneji uuje
gwidape ne opo gaabe me acitame.
8 Mine cuta ero piiyepu sargi gaabe cabu gone otnetneja teeme poto cina liiyepu, siige
yepä taatu bimu cabu twentitrii tausen biname cina budre itrametnemalemuji.
9 Piiyepu mine gone Yageyame ne apicetnära, egä mine luma ngälu niiya mule acni
tabe piba daremu ceerame mibibine, teeme poto cina lipu jewenujisi, siige cobyame cina
teebibine budre me eglecanemujisi.
10 Piiyepu mine gone Acejiyame bau me yaaratusi teeme poto cina liiyepu, siige teebibine
sabe wawenayame mename seemo te budre me eglecanemuji.
11 Iyeta ai gwidape cina äpletnäruji teeme tääpume naace tääpume teepi peema cita ca
ngene ca aglanename; siige oogäräneji gemi mime umle tääpume, lui cina ireclota gemi page
ai padare cabu, ngälugaabe liba mameta gyene atyaramta.
12 Peei name pi laati te ngene apu jwaatwananuge, egä tabe ätrunga cabu kokre cama
jeclajutenige, tabe miiji cängena ire, cije tabe yaatramuge.
13 Iyeta apicetnära weene lui bine jääpänanemuye, weeme taatu cabu lica, cuta iyeta
biname cina peei bine jääpänanemusi. Yepä Acejiyame te teeme mene ibi jaawenuge, tabe
epu taatu apicetnära bine täätyepäjemuge weeme bau me, weene lui cabu ca miiji gemi
uutruta. Apicetnära te liba täduge, tabe kokre icärininuge weene ämyemutame siige äsime.
14 Peei name pi cäme miijirage binamewale, weene uucratni-peye uuje bine awejena
cabu ca.
15 Weene ngene atwanena cama biname gemi, weene jitranemepeye cane lui jijana-
nenininine.
16 Mine liba aareto yaarwusi, siige eso yääcärusi kwäye tääpume, mine liba pui kwäye cabu
ca nani, mine piba gigri yepä me läbitininago Keriso cama teeme uudi nani name pi. Cuta

mine liba yäätrecusi buluduu ne, siige yaarwusi, mine piba gigri yepä me läbitininago Keriso
cama teeme tääpe arwi name pi.
17 Aareto buluduu lui yepä gyene. Mine puu bucurage gemi, yepä mine yepä tääpe gemi,
ingle mine iyeta peei yepä buluduu ne yaarwusi.
18 Weene ngene jotwananineye Israela biname bime poto cidi me. Teeme apu mule
pisi nyene, egä laatibi yäärwäjimusi cibu deedei bine, lui ca Acejiyame ne yiiwärujisi,
teepi iiwäreja dade cabu ca gigri yäärwäjimusi, siige teepi gigri Acejiyame cama yepä me
läbitininusi.
19 Cane naace tääpume lica jiicenine, egä lui cibu deedei uuje bine iiwäräneji gemi, mara
gemi poto cibu deedei cabu ca, piiyepu cane naace me lica jiicenine, egä uuje lui toraca
gwidape gemi.
20 Yepä cane naace me jiicenine, egä Acejiyame umle cäco biname cina liba uuje bine
yiiwäräjemusi, teepi niiya cable bine yiiwäräjemusi, lica Acejiyame ne. Cane singi lica gäne
weene peei mule cabu ätenglecäjame niiya cable bime cama yepä äbitame.
21 Weene äblicäco gemi Yageyame me aareto kwäye cabu ca nani piiyepu cuta niiya cable
bime kwäye cabu ca nani. Weene cuta äblicäco gemi Yageyame me dade cabu ca loolo cuta
piiyepu niiya cable bime dade cabu ca loolo.
22 Mine liba apu läbitininago mine peei lui Acejiyame ne yaapicetnärusi, egä lipu, tabe ire
taatu nicranininige mine ai mule wawename? Mine nää apu ninge-nininuge, egä mine
kokre gemi, tabe kokre cäco gyene?

Weene Jaawenimuye Iyeta Gwidape bine Acejiyame me Ngii Babo Wawename

23 Biname cina apu jiicusi egä, “Iyeta mule lui papa gemi wawenetnäjame.” Yoo toraca
gyene, yepä iyeta mule lui miiji lica gemi. Cuta apu jiicusi egä, “Cine papa gemi iyeta mule
bine wawenetnäjame.” Yoo, yepä iyeta mule lui biname bine lica yäätityeräjimusi.
24 Nuuja te gone teeme taatu miiji ne jäärnguge, yepä miiji tabe poto bime miiji ne ärngi.
25 Weene miiji gemi loolo me iyeta cibu deedei bine, lui bine jaaletnimusi aletna puupu
cabu. Pepu cibu deedei ärwäja cabu ca weene gone niiyaniya lasicnantinuye, egä pama
uuje bine iiwäräneji deedei gemi.
26 Oogäräneji mene te apu jiicenige egä, “Gawecewe piiyepu iyeta teeme gwidape
Yageyame memi.”
27 Piiyepu ätrunga cäco biname te liba weebibine ala tisoglicininuge deedei loolo me,
weene liba singi otnime, piba naaclepi, erwäjemepeye, tabe ngena icärininuge. Weeme nuuja
ingle lica birige niiya asicnentame pui cibu deedei name pi.
28 Yepä pui abasecretna cabu liba nuuja te jijinuge egä, “Ai cibu lui uuje bine iiwäräneji
gemi,” piba pui biname name pi gone yäärngäjuye, lui te jijinuge pui mene. Cuta piiyepu
teeme asicnenta name pi gone yäärngäjuye, ingle tabe lasicnantuge egä niiya mule gyene.
29 Yoo, cane weeme asicnenta name pi lica jiicenine ai mene, ingle pui cibu ärngäja te
äblicäco weeme asicnenta ne sabe wawena, yepä pui nuuja me asicnenta name pi cane
jiicenine.
Siige weeme yepä te pama jiicenige egä, “Nuuja biname me asicnenta te ngeno me
niibenige cane gwidape wawename, lui cäme tääpume papa gemi.
30 Cane liba Acejiyame ne eso yäącärune deedei tääpume, siige yäärwäjune, piba ngena
name pi poto cina cebine niicetnusi deedei poto cidi me, cane lui tääpume eso yäącärune
Acejiyame ne?”
31 Agesa cäme mene pui biname tääpume: weene ngena liba jaawenuye, yäärwäjuye coo
yäänäjuye, weene iyeta jaawenimuye Acejiyame me ngii babo wawename.
32 Weene epu inajipi, egä weene Israela biname bine atramame gone jaawenimuye, coo
piiyepu lui cina Israela biname lica gemi, coo piiyepu Keriso ne lui cina jäätrungusi.
33 Weene epu äbitinineye cane liiyepu, lui te äbitinine iyeta biname bine ngenecu miiji me
wawename. Cane cäme miiji tääpume lica äbitinine, yepä iyeta biname bime miiji tääpume
naace tääpume piba iyeta cina ireclota ne päpäname Yeesu cabu ca.

11

1 Cebine nätuteye epu, cane lipu Keriso ne jitutenine.

Magebi Rooriye cina Lipulipu Lenajame Irecu Ätumuta Padare cabu

2 Cane weebibine iwepyeräjininine, ingle weene ngene lica jitrimalinuge cäme poto cidi
me, piiyepu weene icwetnenemiye, cane lui itu ibiberäjipene weebibine.
3 Yepä cane singi gäne weene umle äbitame, egä Keriso sine mope iyeta rooriye bime
tääpume, rooriye sine mope teeme coga tääpume, piiyepu Acejiyame sine mope Keriso
tääpume.

4 Pipu pi rooriye te liba ätrunga ingle abasecretna cabu irecu lätumutuge coo Acejiyame me
tagepogogo mene jiicemuge mope acwabäneji, tabe Keriso ne opo gaabe me lica yaacituge,
lui sine teeme mope biname.
5 Piiyepu cuta lui magebi te mope acwaba cäco ätrunga ingle abasecretna cabu irecu
lätumutuge coo Acejiyame me tagepogogo mene jiicemuge, tabe teeme rooriye ne opo gaabe
me lica yaacituge. Pui lui epu pana gyene, egä teeme mope äsweji ge.
6 Magebi te liba teeme mope lica yaacwabuge, tabe cuta miiji teeme edingäli alacna.
Yepä, ingle ajiri mule gyene magebi tääpume edingäli alacname coo mope äsweji lenajame,
tabe miiji teeme mope ne acwaba.
7 Yepä rooriye te gone teeme mope ne acwaba, ingle Acejiyame te ituge teebine teeme
pana me wawena piiyepu teeme pana ireclota ituge ceera. Yepä magebi ne rooriye me
pana ireclota ituge ceera,
8 ingle rooriye ne lica ituge magebi cabu ca wawena, yepä magebi ne ituge rooriye cabu
ca wawena.*
9 Cuta piiyepu rooriye ne lica ituge wawena magebi tääpume yepä magebi ne ituge
wawena rooriye tääpume.
10 Peei name pi magebi te miiji teeme mope ne cängena acwaba naace tääpume Acejiyame
me mename seemo cina päpäname, egä tabe teeme rooriye ne opo gaabe me yaacituge.
11 Yepä Yageyame me ätrunga ingle cabu magebi te taatu lica gwene cuta piiyepu rooriye
te taatu lica gyene. Magebi me lipu singi pisi nyene rooriye me ätityera tääpume, rooriye me
cuta singi pisi nyene magebi me ätityera tääpume.
12 Magebi ne lipu ituge rooriye me cabu ca wawena, cuta pepu gyene, rooriye te magebi
me cabu ca lapli-mluge, piiyepu Acejiyame agednayame gyene iyeta gwidape tääpume.
13 Siige weene weemämu atranipeye, egä nää miiji gyene magebi te ätrunga ingle
abasecretna cabu irecu ätumuta mope acwaba cäco.
14 Acejiyame te lipu biname bine icranuji ai gawe cabu lenajame, peei te birige abiberäja,
egä rooriye tääpume lecaleca edingäli lui ajiri cama birige,
15 yepä magebi ne lui miiji opo me jwaawenuge. Teebine lecaleca edingäli ituge ceera
acwaba tääpume.
16 Liba biname piti nemi, laati bemi singi ai poto cidi me äcelame, cäme nuuja mene lica
gyene iicemame, yepä cine piiyepu iyeta ätrunga ingle cina apu läbitininusi.

Korinito Ätrunga Biname cina Aareto ne Niiyarage Yaarwusi

17 Cane liba ai umle mene jijananeninine, cane miiji cuta weebibine ablaweja. Weene
liba labasecretnininuye irecu ätumutame, weene nuuja ätityera ne puma cita ca lica
jääpänuye, yepä sabe jiwenininuge weebibine.
18 Yoo, cane ituge ätecija, egä weene liba labasecretnininuye irecu ätumuta tääpume,
weene yepä ngene atwanena cama lica birige. Cuta cane jitrungenine, egä ai mene lui
toraca gyene,
19 ingle cane umle gäne, egä weeme maramara äbita lui papa lica gyene. Peei lui
weebibine apicetnärame weene piba opo awatname, egä weeme sobe cabu laati bemi
toracarage ngenecu cama.
20 Yoo siige, weene liba labasecretnininuye, weene aareto† ne cängena lica yaarwuye
puma.
21 Ingle weene liba läbitininuye deedei loolo me, weeme yepäyepä cina jilonicininuge
watawata teeme gome waadename weeme yepäyepä cina lui deedei piiyepu waina niiye
saawadimuye. Peei name pi owecumete biname cina loolomecewe birige piiyepu laatibi
bucurage waina niiye saawadimusi, teepi pui cabu ca buduma me läbitininusi.
22 Weeme nää weemerage mete lica gemi pepu loolo me coo nänäjame? Weeme tääpume
nää papa gyene Acejiyame me binamewale bime abasecretna cabu buduma mule acnet-
nejame? Coo piiyepu weene nää singi gemi owecumete biname bine ajiri me wawename?
Cane nää miiji weebibine awepyeräja? Ai poto cidi me cane licarage iwepyeräjininine!

Yageyame me Aareto

23 Cane Yageyame bau ca ituge acata cane lui weebibine cuta itu ibiberäjipene, egä
Yageyame Yeesu ne lui ciiye cabu jewabudni-tujisi budre tääpume, tabe piba buluduu ne
ecatige,
24 Acejiyame ne eso ecärige, itrecige, jiicige egä, "Ai lui cäme tääpe gyene, lui weeme tääpu
myene. Weene erweye cebine ngene apecname."

---

* **11:8:** magebi rooriye: Ire Genesis 2:21-23 † **11:20:** aareto: Pui padare cabu ätrunga biname cina liba labasecretnininusi aareto loolome, teepi pui padare cabu cuta deedei läbitininusi.

25 Cuta pepu gyene, deedei ingwe gaabe ca tabe kwäye ne ecatige, jiicige egä, “Ai kwäye te
klaje jecnenige Acejiyame lui kirece mene ituge jaji biname bine niiya cabu ca äsecrerame,
cäme uudi liba tapirenige. Weene liba yaanuye, cebine ngene napecnuye.”
26 Siige iyeta padare cabu weene liba ai buluduu ne yaarwuye piiyepu ai kwäye cabu
ca yaanuye, weene peei lui Yageyame me budre ne jaaitnäjuye, ngälu tabe liba cire
tacnenutepi.
27 Peei name pi laati te liba papapapa yaarwuge Yageyame me buluduu ne cuta yaanuge
teeme kwäye cabu ca, tabe teeme tääpe piiyepu uudi bine sabe jaawenimuge.
28 Yoo, pipu pi iyeta biname cina miiji niinäce teemämu lablawäjinuye, ingwe ca piba
yaarwuye pui buluduu ne cuta yaanuye pui kwäye cabu ca.
29 Laati te liba aareto cabu buluduu ne yaarwuge piiyepu kwäye cabu ca yaanuge
opo awatna cäco, egä Yageyame me tääpe ngena tääpu myene, peei biname te mäpu ne
jääpänuge.
30 Peei name pi weeme bucurage cina pita gemi piiyepu bleela gemi, nesae cina budre
ituge äbita.
31 Yepä mine liba mimämu niinäce lablawäjinago, piba Yageyame te nuuja singi lica
mibibine pui mäpu daremu ceerame.
32 Yepä Yageyame te nitranininuge, niblawäjinuge naace tääpume ngälugaabe je piba tabe
singi lica mibibine mäpu daremu ceerame gawecewe muleyame biname cama yepä.
33 Yoo siige, cäme ätrunga binamewale weene liba naacluge aareto loolo me, weene miiji
nuuja bine awagrija, piba gigri loolo.
34 Liba laasi nyene loolomecewe, tabe miiji niinäce mete cabu säärwäjuge, siige Acejiyame
te piba weebibine lica ablaweja weeme niiyarage mule name pi weeme abasecretna
ngalebora. Yepä poto mule poto cidi me cane ebä umle pa jiwenipene, cane liba pa lädepene
peeyeme.

12

Aceji Seemo te Kokre Yääcäranemuge Maramara Kaakesea Wawenecame

1 Cäme ätrunga binamewale, cane singi gäne weene toraca umle äbitame, egä Aceji Seemo
te ngena maramara kaakesea tääpume kokre ceera.
2 Weene umle gemi, egä weene liba camu Acejiyame umle cäco inajininuji, mene cäco
uuje cina weebibine conocono gaabe cabu me iwadininujisi weene teebibine awejename.
3 Peei name pi weene miiji cängena ire lui gyene miiji seemo, cuta lui gyene niiya seemo.
Liba Acejiyame me Seemo te biname ne yaacenanuge, tabe äblicäco iicana egä, “Yeesu,
maane nääglumege!” Cuta nuuja poto me, nuuja te äblicäco iicana egä, “Yeesu lui cäme
Yageyame gyene,” liba teeme cabu Aceji Seemo te lica yaanajuge.
4 Maramara kokre piti nemi maramara kaakesea wawename, yepä lui Seemo te biname
bine yääcäranemuge peei kokre, tabe yepä taatu gyene.
5 Cuta kaakesea maramara gemi, yepä Yageyame lui tääpume jaawenimusi, tabe yepä
taatu gyene.
6 Kokre mule lui maramara gemi, yepä Acejiyame lui te umle yääcäranemuge, tabe yepä
taatu gyene.
7 Acejiyame te biname bime yepäyepä cabu maramara gaabe ca yaaboclomäjuge, egä
teeme Seemo pisi nyene teeme cabu. Siige iyeta mule, lui maramara biname cabu
läpletneräjuge, teepi iyeta biname bime miiji tääpume.
8 Yoo, teeme Seemo te yepä ne umle yääcäruge tabe mäpu cabu ca asata gaabe ne
päpäname; cuta nuuja ne ngene atwana yääcäruge tabe ämletnäreji gwidape coo mule poto
cidi me umle äbitame.
9 Tabe cuta nuuja ne ätrunga yääcäruge poto gwidape poto cidi me egä pagege äbita; cuta
nuuja ne kokre yääcäruge biname bine pita cabu ca miiji wawenename.
10 Piiyepu nuuja ne yääcäruge kokre tabe kokre cama ciitaca mule bine wawenecame;
cuta nuuja ne kokre yääcäruge Acejiyame me tagepogogo mene iicemame; cuta nuuja
ne kokre yääcäruge tabe ngene ca aglime, egä nuuja biname ne lui seemo te ecanenige,
nää tabe Aceji Seemo gyene coo niiyarage seemo gyene; cuta nuuja ne kokre yääcäruge
tabe teeme umle cäco mene ca iicemame; cuta nuuja ne kokre yääcäruge pui mene ne
aboclomtame.
11 Iyeta ai mule bine yepä Seemo te jaawenimuge, lui te maramara kaakesea
yääcäranemuge biname yepäyepä bine, tabe lipu tääpume singi ceerame.

Yepä Tääpe, Bucurage Piicwa

12 Ätrunga ingle cina lui Keriso me tääpe gemi. Ätrunga biname cina lui maramara piicwa
gemi, lui cina yepä tääpe ne jewenenisi.

13 Mine puu maramara biname gemi, Israela biname coo nuuja gawe biname, aletnäneji
biname coo poto biname, yepä mibibine iyeta yepä Seemo ca ituge äciseja, siige mine yepä
tääpe me ituge äbita. Piiyepu Acejiyame pui yepä Seemo ne ituge acitena mime yepäyepä
cabu tabe lenajame.
14 Tääpe cabu yepä taatu piicwa lica gyene, yepä bucurage piicwa gemi.
15 Ernge te liba jiicuge egä, “Cane ime lica gäne, peei name pi cane tääpe me piicwa lica
gäne,” peei te lica jiibuge tabe tääpe me piicwa lenajame.
16 Cuta tablame te liba jiicuge egä, “Cane irecu lica gäne, peei name pi cane tääpe me
piicwa lica gäne,” peei te cuta lica jiibuge tabe tääpe me piicwa lenajame.
17 Tääpe te liga iyeta irecu taatu cirege, tabe piba lipulipu ätecijana. Piiyepu tääpe te liga
iyeta tablame taatu cirege, tabe piba lipulipu lengo ärmetneja.
18 Yepä Acejiyame te piicwa maramara bine icranimuji tääpe cabu, tabe lipu ituge singi.
19 Liga iyeta yepä taatu piicwa cirege, piba tääpe te lica cirege.
20 Yepä pepu lica gyene. Piicwa maramara gemi, tääpe lui yepä gyene.
21 Peei name pi irecu te äblicäco ime ne jaji egä, “Cane singi lica gäne määme tääpume.”
Cuta mope te äblicäco ernge bine jaji egä, “Cane singi lica gäne weeme tääpume.”
22 Cuta piiyepu tääpe te äblicäco eei piicwa cäco lenaja, mine lui poto cidi me ngene
jwaatwananinago, egä kokre cäco gemi.
23 Piiyepu lui piicwa poto cidi me ngene jwaatwananinago, egä papa gemi, mine
cängenarage ire jwaatwemusi; cuta lui piicwa bine äblicäco awabudnita, mine cängenarage
yaacwabimusi.
24 Yepä lui piicwa bine biname cina miiji päpäname, teepi acwaba cäco yaacrajimuge.
Acejiyame te tääpe ne epu jewenuji, egä mine lui piicwa tääpume lasicnanti-nago, egä papa
gemi, tabe singi peei piicwa bine opo gaabe me acraname.
25 Yoo siige, tääpe me maramara piicwa cina äblicäco teemeteme ägyi, yepä teepi teeme-
teme ire latwinusi.
26 Yepä piicwa te liba mäpu cabu yaanajuge, teepi iyeta pui mäpu cabu yaacrajuge ten
cama. Cuta yepä piicwa ne liba yaawepyeräjusi, teepi iyeta yepä gege teta cama.
27 Yoo, weene peete nemi Keriso me tääpe; weene yepäyepä cina lui teeme yepäyepä
piicwa gemi.
28 Ätrunga ingle ngalebora Acejiyame te biname bine ituge maramara kaakesea tääpume
acranetnäja. Tabe poto bine ätyepäneji biname me ituge acrana, poto bine ituge acrana
Acejiyame me tagepogogo mene iicemame, poto bine abiberäjame, poto bine kokre cama
ciitaca mule bine wawenecame, poto bine kokre ituge ceera pita biname bine miiji
wawenename, poto bine nuuja biname bine ätityeräjame, poto bine ituge acrana mope
biname me, cuta poto bine kokre ituge ceera teepi teeme umle cäco mene ca iicemame.
29 Yepä iyeta ätrunga biname cina ätyepäneji biname lica gemi, coo teepi iyeta cina
Acejiyame me tagepogogo mene lica jiicemusi, iyeta cina lica yaabiberäjimusi, ciitaca mule
bine lica jaawenimusi,
30 coo pita biname bine miiji lica jaawenanemusi, coo teeme umle cäco mene ca lica
jiicemusi, coo teepi iyeta cina ibibi lica gemi pui mene aboclomtame.
31 Yoo, weene äbitinineye kokre päpäname modamoda mule bine wawenecame. Yepä,
yepä taatu gwidape pisi nyene, lui gyene baborage. Peei lui singi gyene biname bime
tääpume.

13

Toraca Singi Lipu Gyene

1 Cane liba ibibi birige iicema biname bime maramara mene ca coo mename seemo bime
maramara mene ca, yepä cane liba singi lica biname bime tääpume, cäme mene lui epu pana
birige paate ala coo gogogo ala liiyepu.
2 Ngänu gyene, cane liba ibibi birige Acejiyame me tagepogogo mene iicemame, piiyepu
cuta cäme liba umle piti nemi iyeta mule poto cidi me, piiyepu cane liba umle birige iyeta
ämletnäreji gwidape piiyepu mule poto cidi me, cuta cäme liba ätrunga pisi nyene podo
bine äyeblengame teeme puupu cabu ca, yepä cane liba singi cäco nanajuge biname bime
tääpume, iyeta peei mule lui papa birige.
3 Ngänu gyene cane puu iyeta cäme gwidape ceerana owecumete biname bine coo cäme
tääpe ne ceera uubuderame, yepä cane liba singi lica biname bime tääpume, peei mule cina
nuuja miiji lica birige cäme tääpume.
4 Toraca singi cama lui biname te mäpu cabu bojäcu yaanajuge, tabe owelaamelame
gyene, ire patre lica yaagluge, lica lawepyeräjuge, mope babo me lica läbituge.

5 Toraca singi cama biname te cängena yaanajuge, teeme taatu miiji ne lica jäärnguge,
claabe me wata lica läbituge, biname bime niiya mule bine lica yaawadimuge, yepä ngene
jäätrimaluge teeme niiya mule poto cidi me.
6 Toraca singi lui gege lica birige walya tääpume, yepä tabe gege birige toraca tääpume.
7 Biname te liba toraca singi cama, ngänuge lipulipu teebine sabe jaawenusi, tabe
yäämyemutuge. Toraca singi cama biname te teeme ätrunga ne lica yaapesaruge, tabe wälu
lica birige, piiyepu tabe gloose lica läbituge mäpu cabu bojäcu lenajame.
8 Toraca singi te iyeteta gyene. Acejiyame me tagepogogo mene iicema cina cire
lapiripesi, piiyepu biname bime umle cäco mene iicema cire lapiripesi, cuta umle te cire
lapirepi.
9 Mime umle lui cängena lica gyene, piiyepu mine lui Acejiyame me tagepogogo mene
jiicemusi, poto bine jäätibäjemusi;
10 yepä eei te liba tädenige lui te epucäco gyene, piba iyeta lui cina epucäco lica teepi cire
lapiripesi.
11 Cane liba bägrä je, cane bägrä pana mene jiicemujine piiyepu ngene jotwananujine.
Cane liba babo me äbitujine, cane bägrä bime mule bine ebmalimujine.
12 Mine page Acejiyame ne jepänanenisi owowä pana, lica pajecurage, siige ingwe ca mine
teebinerage cire jääpänepesi. Page cane teebine cängena umle lica, yepä piba cirege cane
cängena iyeta umle äbita teeme poto cidi me, tabe lipu umle iyeta cäme poto cidi me.
13 Yoo siige, ai nesae cina cire yaacrajemepi, ätrunga, ngene atwanena ca oomlana
piiyepu singi, yepä ai bime cabu ca singi lui baborage gyene.

14

Lipu Maramara Kaakesea tääpume Aceji Seemo Kokre Ceera

1 Weene kokre äbitipeye toraca singi cama lenajame, cuta kokre äbitipeye Aceji Seemo
bau ca kokre päpäname maramara kaakesea wawename, toracarage lui Acejiyame me
tagepogogo mene iicemame.
2 Laati te teeme umle cäco mene ca jiicemuge, tabe biname bine lica jaajananemuge,
yepä Acejiyame ne jaajanuge, ingle nuuja biname te äblicäco teeme mene ätecija. Tabe Aceji
Seemo me kokre ca mene jiicemuge ogä gwidape poto cidi me.
3 Yepä laati te Acejiyame me tagepogogo mene jiicemuge, tabe biname bine
yäätityeräjimuge, kokre yääcärimuge piiyepu ngenecu plowa me jaawenimuge.
4 Yepä laati te liba teeme umle cäco mene ca jiicemuge, tabe teeme taatu miiji tääpume
jiicemuge. Yepä laati te Acejiyame me tagepogogo mene jiicemuge, tabe ätrunga ingle ne
yäätityeräjuge.
5 Cane singi gäne weene iyeta weeme umle cäco mene ca iicemame; yepä cane toraca
singi gäne weene kokre ne acatame Acejiyame me tagepogogo mene biname bine jaja-
nename. Laati te Acejiyame me tagepogogo mene biname bine jaajananemuge, tabe
baborage gyene, ingle biname cina yäätecijemuge tabe ngena tääpume jiicemuge. Yepä
laati te teeme umle cäco mene ca jiicemuge, tabe matikäli gyene, ingle biname cina lica
yäätecijemuge, tabe ngena tääpume jiicemuge. Tabe ebä babo läbituge, liba biname pisi
nyene peei mene ne aboclomtame naace tääpume ätrunga ingle biname cina piba pui mene
cabu ca ätityera ne päpäname.
6 Yoo, cäme ätrunga binamewale, cane cäme cabu ca etonärenine ai mule ne. Cane liba
lädune peeyeme, siige mime umle cäco mene ca jiicemune, cane piba lipulipu itityärinune
weebibine? Cane licarage itityärinune, cane liba lica saawadimune Acejiyame te ngena
cäme bau me saaboclomtuge cane weebibine jajanename, coo liba lica saawadimune umle
mene, coo piiyepu Acejiyame me tagepogogo mene, coo abiberäja mene.
7 Cuta pepu gyene, laati te liba jääcnäjuge dobidobi ne coo gogogo ne papapapa, biname
cina umle lica birige, egä ngena uupera tääpume jecnäjenige.
8 Piiyepu laati te liba moole ne däägurage cubu tääpume jääcnäjuge, biname cina lica birige
amacetnäja.
9 Cuta pepu gyene, maane liba määme umle cäco mene ca jiicemute, biname cina lipulipu
ätecija, maane ngena tääpume jiicemute. Määme mene te papa me läbituge.
10 Ai gawecewe cabu lui bucurage maramara mene gemi, yepä teepi papa lica gemi,
ngene atwana cama gemi.
11 Yepä laati te liba cäme umle cäco mene ca cebine najananuge, pui biname te catecewe
biname pana birige cäme tääpume, cane cuta piiyepu catecewe biname pana birige teeme
tääpume.

12 Siige weene liba äbitininiye Aceji Seemo me kokre päpäname maramara kaakesea
wawename, weene miiji eei kaakesea tääpume oräre singi, lui cina yäätityeräjimusi ätrunga
biname cina kokre äbitame.
13 Peei name pi lui biname te teeme umle cäco mene ca jiicemuge, tabe miiji irecu ätumuta
Acejiyame bau me tabe teebine kokre ceerame pui mene ne cuta aboclomtame.
14 Cane liba cäme umle cäco mene ca irecu lätumutanune, cäme seemo te cäme cabu irecu
lätumutanuge, yepä cäme ngene atwana te pui mene ne lica joomluge.
15 Cane siige miiji ngena wawena? Cane singi gäne cäme seemo te cäme cabu cäme umle
cäco mene ca irecu ätumuta piiyepu uupera atanga, yepä cane cuta singi gäne cämerage
mene ca irecu ätumutame piiyepu uupera atangame, cane lui mene tääpume umle.
16 Maane liba weeme abasecretna ngalebora Acejiyame ne yaawepyeräjute määme umle
cäco mene ca, Aceji Seemo lui mene yäącäruge määme seemo ne, pui mene umle cäco
biname cina lipulipu "Amen" mene iicana, ingle teepi nuuja umle lica birige, maane ngena
tääpume jiicemute?
17 Maane puu miijirage yaawepyeräjute Acejiyame ne, yepä poto bine lica
yäätityeräjimute.
18 Cane Acejiyame ne eso ecärenine, egä cane cäme umle cäco mene ca magerage
jiicananemune weeme iyeta cabu ca.
19 Cane puu miiji gäne ätrunga ingle me abasecretna ngalebora bucurage mene iicemame
cäme umle cäco mene ca, yepä weene lica itecijinuge, peei name pi cane singi gäne
mimerage mene ca iicema. Ngänuge cane matikäli taatu jiicemune, yepä weene liba umle,
weene peei cabu ca labiberäjininuye.
20 Cäme ätrunga binamewale, weene bägrä bime pana ngene gone jwaatwananinuye.
Matimati bägrä cina lipu umle cäco bucurage gwidape poto cidi me, weene miiji pepu
umle cäco inajipi niiya mule wawenecame, yepä weeme ngene atwanena miiji epu lenaja
modamoda biname bime liiyepu.
21 Oogäräneji mene te apu jiicenige egä,
"Yageyame te jiicenige:
cane idne mene biname bine cire jaawenemepene
cäme binamewale bine jajanename;
cane catecewe biname bime tage cabu ca cire jiicemepene,
yepä teepi puu singi lica ätecijame cebine."
22 Yoo siige, biname te liba teeme umle cäco mene ca jiicemuge, peei lui cewecu gyene
ätrunga cäco biname bime tääpume, lica ätrunga biname bime tääpume. Yepä Acejiyame me
tagepogogo mene iicema lui cewecu gyene ätrunga biname bime tääpume, lica ätrunga cäco
biname bime tääpume.
23 Siige weeme ätrunga ingle me abasecretna ngalebora liba iyeta biname cina weeme
umle cäco mene ca jiicemusi, siige lui ätrunga biname bine lica ituge abiberäja ai mule poto
cidi me coo piiyepu ätrunga cäco biname, teeme poto cina liba sääbäcnusi, siige yäätecijemuge
weene iicema je, teepi apu jaangemuge, egä weene iyeta buduma gemi.
24 Yepä weene iyeta liba Acejiyame me tagepogogo mene jiicemimuye, siige ätrunga cäco
biname coo piiyepu ätrunga biname te, lui nuuja umle lica gyene ai mule poto cidi me,
liba tabacituge, liba yäätecijuge pui mene, tabe lasicnantuge, egä tabe niiya mule ituge
waweneca. Tabe lui mene yäätecijuge teebine yaablawäjuge,
25 siige teeme ngena gemi ämletnäreji, iyeta sääsemuge. Tabe piba kokorare ca
lääpednutuge, Acejiyame ne opo gaabe yaacituge, siige teeme niiya mule bine jaawabud-
nitemuge, jiicuge egä, "Toraca, Acejiyame pisi nyene weene cama."

Irecu Ätumuta Kaakesea Miiji Cängena Wawena

26 Yoo, cäme ätrunga binamewale, mine ngena abiberäjame ai cabu ca? Weene liba
labasecretnininuye irecu ätumutame, yepä te uupera ne yaacatuge, nuuja te ibiberäjininuge,
nuuja te jijinuge Acejiyame te ngena yaaboclomtuge teeme bau me, nuuja te teeme umle
cäco mene ca jiicemuge, cuta nuuja te peei mene ne yaaboclomtuge. Iyeta weene lui mule
jaawenimuye, miiji weeme ätrunga ingle ne ätityera.
27 Weeme abasecretna ngalebora liba pisi nyene weeme umle cäco mene ca iicema mule,
neeneni coo nesae cina miiji iicema; yepä te liba lätecituge, nuuja te piba gije labacituge.
Cuta nuuja te miiji aboclomäja peei mene bine.
28 Yepä aboclomta biname liba lica birige, pepu biname cina miiji abasecretna ngalebora
bojä agime. Teepi miiji teeme taatu tääpume iicema piiyepu Acejiyame tääpume.
29 Neeneni coo nesae biname cina miiji Acejiyame me tagepogogo mene iicema, cuta poto
cina miiji atrana, egä ngena tääpu myene peei mene.

30 Biname te liba pisi nyene Acejiyame me tagepogogo mene iicema cabu, siige nuuja te
liba pui padare cabu yäätecijuge Acejiyame bau ca, niinäce lui te jiicemuge, tabe miiji ätecita
padare ceerame pui nuuja ne tabe cuta iicemame.
31 Apu gaabe ca weene iyeta miiji gemi padare päpäname Acejiyame me tagepogogo mene
iicemame, siige piba iyeta biname cina labiberäjininusi, kokre läbitininusi.
32 Acejiyame me tagepogogo mene iicema biname te teemämu lawecetnäruge,
33 ingle Acejiyame tabe singi lica weene apu mule papapapa wawenetnäjame irecu
ätumuta padare cabu, yepä cängenarage poode cama.
Iyeta poto ta ätrunga maramara ingle cabu luma biname cina labasecretnininusi irecu
ätumutame,
34 magebi cina miiji bojäcu lenaja. Peei lui miiji lica gyene teepi mene iicema, piiyepu
teepi gone niinäce gaabe me äbita, Israela biname bime Cotre te cuta lipu jiicenige.
35 Teepi liba singi ngena tääpume umle äbitame, teepi miiji irecu ätumuta kaake poto cidi ca
teeme rooriye bine ätemleja mete cabu, ingle niiya gyene teepi irecu ätumuta padare cabu
mene iicema.
36 Acejiyame me mene te weeme cabu ca lica täduge, coo weeme taatu tääpume lica täduge?
37 Laati te liba ngene jwaatwananuge, egä tabe Acejiyame me tagepogogo mene iicema
biname gyene, coo piiyepu Aceji Seemo te teebine kokre yäächäranuge poto kaakesea
wawename, tabe miiji umle, egä cane ngena yoogärenine, Acejiyame bau ca gyene.
38 Tabe liba ai mene ne lica jäätecijuge, weene gone cuta teebine ätecija.
39 Yoo, cäme ätrunga biname, weene kokre äbitipeye Acejiyame me tagepogogo mene
iicemame. Yepä weene cuta gone jiibemuye, laatibi teeme umle cäco mene ca jiicemusi.
40 Yepä weene ngena jaawenuye weeme irecu ätumuta ngalebora, miiji cängena wawena.

15

Keriso me Budre cabu ca Arpinenta

1 Cäme ätrunga binamewale, cane singi gäne weene cuta cääri ngene atwaname cane lui
Miiji Mene itu jijananipene weebibine, weene lui mene ne yaacatepeye piiyepu weeme
ätrunga te lui mene cabu kokre jeclajutenige.
2 Pui Miiji Mene cabu ca weene ireclota ne jepäniniye, weene liba kokre cama joomleniye,
cane lipu jijananipene, cije weeme ätrunga te papa me läbituge.
3 Yoo, cane lui mene niinäce itu ecatujine, lui niinäce gaabe gwidape gyene, siige cane
weebibine pui mene jijananipene, egä Keriso te budre äbituji mime niiya mule tääpume,
Oogäräneji mene te lipu jiicenige.
4 Teebine gape cabu me ecitujisi, siige nesae me lui bimu piba Acejiyame te teebine
erpinantuji, Oogäräneji mene te lipu jiicenige.
5 Tabe Peteru bau me niinäce aboclomtuji, puma cita ca teeme iyeta twelb bau me.
6 Piba tabe cuta faib hanred cerämu poto cama ätrunga biname cabu me yepä gääbu
taboclomtuji. Teeme bucurage cina camu ireclota gemi, puu poto cina budre gemi.
7 Puma cita ca tabe cuta aboclomtuji Yakobu bau me piiyepu iyeta teeme ätyepäneji
biname bime bau me.
8 Ingwerage ca tabe cuta cäme bau me taboclomtuji, lui epu pana gäne, egä cane
toracarage padare cabu lica aplimlujine.
9 Cane matikäli gäne iyeta poto teeme ätyepäneji biname bime cabu ca. Cuta cane miiji
lica gäne teeme ätyepäneji biname ngii ne acenename, ingle cane Acejiyame me biname
bine sabe itu tewenenäjemumene.
10 Yepä Acejiyame te owecu nawenuji, siige cane page age säne, cane lipu nanajinige.
Tabe lui owecu nawenuji papa me lica äbituji, yepä cane mage kaakesea ituge wawena poto
ätyepäneji biname bime cabu ca. Puu toraca gyene, egä cane cäme ca ai kaakesea ne lica
ituge wawena, yepä Acejiyame me owecu ca ituge, lui te cäme cabu kaakesea jewenenige.
11 Yoo siige, ngänu gyene laati te weebibine Miiji Mene jajanena, cane te coo poto
ätyepäneji biname cina, ingle cine biname bine yepä mene jaajananemusi, siige weene peei
mene ne ituge ätrunga.

Budre cabu ca Arpinenta

12 Yoo, cine jaajananemusi, egä Keriso budre cabu ca itu arpinantuji, cije lipu pi weeme
poto cina piba jiicuye, egä budre cabu ca arpinera lica gyene.
13 Peei liba toraca gyene, piba Keriso budre cabu ca lica itu arpinantuji.
14 Cuta tabe liba lica itu arpinantuji, piba cime mene jajanena kaakesea papa gyene,
weeme ätrunga cuta papa gemi.
15 Pui taatu lica, cuta piba cibibine nipänininisi, egä cine walya otrometnenininago
Acejiyame poto cidi me, ingle cine ituge iicana, egä tabe Keriso ne budre cabu ca itu

erpinantuji. Yepä liba toraca gyene, egä budre cabu ca arpi-nenta lica gyene, tabe piba
Keriso ne lica itu erpinantuji.
16 Ingle budre cabu ca arpinenta liba lica gyene, piba Keriso ne cuta lica ituge arpinenta.
17 Piiyepu Keriso ne liba lica ituge arpinenta, piba weeme ätrunga te papa me äbitenige,
siige weene camu niiya mule cabu inajininige.
18 Piba cuta budre biname lui cina Keriso ne itu jäätrungepesi, iyeteta ituge apeseräja.
19 Mine liba Keriso cabu me ngene atwana yaacranusi ai taatu ireclota tääpume ätityera
päpäname, lica ciige ireclota tääpume, cine piba owecumete gemi iyeta biname bime cabu
ca.
20 Yepä toraca gyene, egä Acejiyame te Keriso ne budre cabu ca erpinantuji, siige ai te
niwabininige, egä tabe cuta eei bine cire yaarpinäremepi, lui cina budre ituge äbita.
21 Budre te lipu biname cabu ca täduji, cuta budre cabu ca arpinenta te piiyepu biname
cabu ca täduji.
22 Iyeta biname cina lipu Adamu miji pi budre läbitininusi, teepi pepu Keriso miji pi cuta
budre cabu ca cirege arpinera.
23 Yepä Acejiyame te iyeta biname bine teemerage padare cabu cire yaarpineräjemepi:
tabe Keriso ne niinäce gaabe me itu erpinantuji, siige Keriso te liba cire tacnenutepi,
Acejiyame Keriso me biname bine piba cire yaarpinäremepi.
24 Peei ingwe gaabe ca ai padare me ngälugaabe te ebä cire tädepi, Keriso te liba cire
yaapremalemepi teeme cubuyame seemo bine piiyepu teeme poto cubuyame kokre bine,
siige iyeta gwidape Aceji Babe ne cire yääcärepi tabe te waadename.
25 Ingle naace gyene Keriso te miiji babo biname me lenaja, ngälu Acejiyame te iyeta
cubuyame bine cire yaapremalemepi, siige cire yaacranemepi Keriso me ernge gawe me.
26 Budre lui ceräcerägääbu cubuyame gyene tabe apremelame.
27 Oogäräneji mene te jiicenige egä, “Acejiyame te ituge iyeta gwidape bine acrana teeme
ernge gawe me.” Yepä mine umle gemi, egä ai “iyeta gwidape” ngalebora Acejiyame lica
gyene, lui te iyeta gwidape bine cire yaacranemepi Keriso me ernge gawe me.
28 Siige Bägrä te liba mope biname me cire yaanajepi iyeta gwidape tääpume, piba tabe
cire läcärepi teemämu Acejiyame te ire atwime, siige piba Acejiyame te iyeta ire cire
jaatwemepi.
29 Cije lipu gyene lui biname cina niiye ca äciseja ne ituge acata budre biname bime puupu
cabu? Teepi ngena name pi pui mule ne itu jaawenepesi, liba budre biname bine lica cirege
arpinera.
30 Piiyepu cuta budre cabu ca arpinera liba lica cirege, cije cine piba ngena name pi iyeta
padare cabu ai kaakesea name pi mäpu cabu ninajininige.
31 Cäme ätrunga binamewale, peei lipu toraca gyene, egä cane mime Yageyame Yeesu
Keriso me opo gaabe je babo gege gäne wemiji pi, peei cuta toraca gyene, egä cane iyeta
bimu gaabegabe cabu budre mametarage cama waatnune.
32 Ngena miiji gyene cäme tääpume, cane liba Epeso je larngepene biname bime cama
lui cina girigale gwidape bime pana ge, cane liba lica jäätrungepene, egä ireclota pisi
nyene budre me ingwe gaabe ca. Liba budre cabu ca arpinera lica cirege, piba “Mine
yäärwäjemesi, yäänäjemesi, ingle ciiyeciye siige mine budre.”
33 Gone langletnäjinuye. “Niiyarage abasutanayame cina biname bime miiji mule bine
sabe jaawenimusi.”
34 Weene miiji täcnäripeye weemerage ngene atwanena cabu me, niiyaniya mule bine
ebmaläcemepeye. Cane ai lui weeme ajiri me jiicenine, egä weeme poto cina Acejiyame
umle cäco gemi.

Biname cina Lipulipu Budre cabu ca Arpinera

35 Yoo, biname yepä te pama apu birige ätemla egä, “Budre cabu ca biname cina lipulipu
larpinäruge, piiyepu lipulipu tääpe bine teepi yaawadanemusi?”
36 Maane lipulipu pepu ätemla! Maane liba kuu gije ne jaacnute, tabe ebä lica agi, tabe
liba budre niinäce lica läbituge.
37 Maane gijerage ne lica jaacnute, yepä kuu ne jaacnute, wiiti kuu ne coo ngena nuuja
kuu ne, siige pui cabu ca gije te taaguge.
38 Siige Acejiyame te kuu ne jaawenuge teemerage tääpe cama gije te agime. Cuta
maramara kuu bine jaawenimuge maramara tääpe cama gije cina agime.
39 Gije bime tääpe lipu maramara gemi, poto gwidape bime tääpe cuta pepu maramara
gemi. Biname bime tääpe mara gyene, glunubora otnetneja gwidape bime tääpe mara
gyene, niiye bora cibu bime tääpe mara gyene, ele bime tääpe mara gyene.

40 Piiyepu lui cina cabucewe je icrajenemige, teeme tääpe lui mara gyene, cuta gawecewe
cabu lui cina icrajenemige, teeme tääpe mara gyene. Cabu tääpe me jamyacu mara gyene,
gawe tääpe me jamyacu mara gyene.
41 Cuta dume cabu je lui gwidape teepi maramara gemi: bimu me apaclyera mara gyene,
mabye me mara gyene, wale bime mara gyene. Cuta wale cina lica gemi yepä apaclyera
cama, poto cina babo apaclyera cama, poto cina matikäli apaclyera cama gemi.
42 Apu cirege, biname cina liba budre cabu ca arpinera. Biname ne liba yaacitusi, teeme
tääpe te locwäwuge; yepä tabe lui tääpe cama cirege arpinenta, budre cäco tääpe cirege.
43 Liba yaacitusi, niiyarage piiyepu kokre cäco; liba larpinantuge, miijirage piiyepu
kokre cama.
44 Liba yaacitusi, peei lui gawe me tääpe gyene, liba larpinantuge, seemo me tääpe cirege.
Gawe me tääpe lipu pisi nyene, cuta pipu ge seemo me tääpe pisi nyene.
45 Apu oogäräneji gyene egä, "Acejiyame te niinäce Adamu ne gawe ca jewenuji, buuwe-
mope ecäruji, siige tabe ireclota ge." Yepä Keriso lui ingwe ca Adamu gyene, tabe seemo
gyene, lui te gwidape bine ireclota yääcäranemuge.
46 Yepä, seemo me tääpe lui niinäce tääpe lica birige, yepä ai gawe me tääpe niinäce birige,
siige piba seemo me tääpe ingwe ca birige.
47 Niinäce Adamu ne Acejiyame te gawe ca jewenuji, siige tabe gawecewe cabu ca gyene,
ingwe ca Adamu lui cabucewe ca gyene.
48 Ai gawe cabu lui biname cina icrajinige, teepi gawe ca wawenäneji biname pana gemi,
yepä laatibi cirege otni cabucewe me, teepi puma pui biname pana cirege äbita, cabucewe
ca lui te täduji.
49 Yoo, page mine gawe ca awenäneji biname pana gemi, yepä mine cire läbitipago teeme
pana me, cabucewe ca lui te täduji.
50 Cäme ätrunga binamewale, cane naace tääpume jiicemenine, egä page mine lui tääpe
bine ewadanemenisi, teepi äblicäco otni Acejiyame me puupu cabu me; watawata gwidape
äblicäco iyeteta lenaja.
51-52 Itecijinege, cane ogä mene jijenininine: mine iyeta budre lica cirege äbita, liba
ceräcerägääbu moole te cire saangenepi, yepä mine watawata taaturage mara me cire
läbitipago, epu pana biname te lipu teeme irecu ne watawata taaturage lätumuge. Yoo,
pui moole te liba ala cire saangenepi, budre biname cina cire tarpinäripesi, siige ingwe ca
budre lica cire läbitipesi. Yepä mine lui cina camu ireclota gemi, mine kirece tääpe ne cire
yaacatepesi.
53 Ai tääpe lui watawata piiyepu budre myene, miiji ateplingta budre cäco tääpe me, lui
te iyeteta gyene.
54 Siige ai mule te liba cire läpletnutepi, watawata tääpe te liba cire lateplingtepi budre
cäco tääpe me, piba ai Oogäräneji mene te ibibi cire läbitepi egä, "Budre iigareceji gyene;
tabe uutrutäneji gyene."
55 "Budre, määme kokre siige bapirige;
määme biigu iyeta siige bämlige!"
56 Yoo, lui biigu te jaawenuge biname ne budre me, pui lui niiya mule gyene; piiyepu niiya
mule te teeme kokre ne yaacatuge Cotre cabu ca biname bine mäpu ceerame, ingle Cotre
te jaawabuge, egä biname te niiya mule ne bii becnige.
57 Yepä mine miiji Acejiyame ne eso ceera, lui te niwenininuge uutrutame mime Yageyame
Yeesu Keriso me kaakesea miji pi.
58 Yoo, cäme miijirage ätrunga binamewale, weene kokre cama jiclajutipi. Weene gloose
cäco kaakesea jewenepeye Yageyame tääpume, ingle weene umle gemi, egä weene ngena
kaakesea jaawenuye teeme tääpume, papa me lica läbituge.

16

Rarekaake Ootona Ätrunga Biname bime tääpume

1 Yoo, cane jijenininine, weene lui soogärepeye rarekaake ootona tääpume ätrunga biname
bime tääpume Yuudea gawe ngalebora. Weene epu jewenepeye, cane Galatiya gawe cabu
lui ätrunga ingle bine lipu jaajemepene.
2 Iyeta Sande gaabegabe weeme yepäyepä cina miiji rarekaake äyeblenga weene luma
ngälu ibibi gemi ceerame, siige ingwe ca piba weene nuuja singi lica rarekaake ootoname,
cane liba pa lädepene peeyeme.
3 Cane liba pa latyaramtepene, cane leta cama piba pa jäätyepemepene biname bine,
weene lui bine tejäcrimumeye, weeme owecu gwidape ne acaname Yerusalema me.
4 Cuta cane liba pa jääpänepene, egä miiji gyene cane teta cama otnime, cane pa lädepene.

Paulo Glääamu Jecijige

5 Cane apu gläämu nacijige, egä cane weebibine ebä pa pidäripene, cane liba niinäce
Makedoniya probins cabu ta pa lädepene, ingle cane ngene jotwananenine Makedoniya
probins cabu ta otnime.
6 Cane weene cama pa nanajepi seeji lecaleca padare, pama iyeta gäbu padare. Siige piba
weene cebine pa nätityärepeye cäme otni tääpume, cane liba liiyeme pa lädepene.
7 Cane singi lica gäne weebibine watatarage äsuplengtame. Cäme singi apu gyene, egä cane
lecaleca padare weene cama lenajame, liba Yageyame singi gyene.
8 Cane Epeso je pa nanajepi ngälu Pentikos bimu ne oomla-name,
9 ingle gaabe iitneji gyene cane Epeso babo cewe je miijirage kaakesea wawename, puu
bucurage biname cina cuta cebine näciseräjenisi.
10 Timoti liba otni je peeyeme, weene miiji teebine awabla, cängenarage ire atwi, ingle
tabe Yageyame me kaakesea jewenenige cane liiyepu.
11 Weene gone teebine ägyi pana jaawenuye, yepä weene teebine itityärepeye poode cama
tabe otnime, siige tabe piba pa tacnenutepi cäme bau me. Cane teebine jewagrijenine poto
ätrunga biname cama.
12 Cuta mime biname Apolo, cane teebine jaajananune tabe poto ätrunga biname cama
weebibine ädärame, yepä cäro tabe camu gyene cängena ngene atwanena, egä tabe ai
padare cabu pa lädepi. Yepä tabe liba miiji padare ne pa jääpänepi, tabe piba pa lädepi.

Ceräcerägääbu Mene

13 Weene ireire inajipi, piiyepu kokre cama imyemutipi ätrunga cabu. Weene miiji wälu
cäco piiyepu kokre.
14 Weene iyeta mule bine owecu cama jewenemepeye.
15 Weene umle gemi Setepanus piiyepu teeme ingle biname; teepi lui niinäce biname
gemi ätrunga acitame Yeesu Keriso cabu me Akaya probins ngalebora. Teepi teemeteme
läcäripesi Acejiyame me binamewale bime tääpume kaakesea wawename. Cäme ätrunga
binamewale, peei name pi cane jijenininine,
16 weene miiji apu biname bine ätecija, cuta laatibi teta cama kaakesea jeweninisi.
17 Cane gege gäne Setepanus, Portunatus, Akaikus, teeme otni name pi, ingle teepi ituge
wawena cäme tääpume, weene ngena ne äblicäco ge wawena.
18 Teepi cebine ngenecu plowa me ituge wawena, weebibine lipu ngenecu plowa me itu
jiwenipesi, peei name pi weene miiji apu biname bine opo gaabe me acrana.
19 Asiya probins ngalebora ätrunga ingle cina weebibine jiwablininisi. Piiyepu Akwila
naabi Prisila piiyepu teeme mete cabu lui ätrunga biname cina labasecretnuge, teepi cuta
weebibine jiwablininisi Yageyame me ngii cabu.
20 Cuta ama lui ätrunga biname cina, teepi jiwablininisi weebibine. Weene peema
weemeweme ajecletnäjipeye ätrunga biname bime mule liiyepu.
21 Cane lui mene aga biiri jiicemine, nuuja biname te yoogärimige cäme tääpume. Yepä
canerage te ama yoogärinine egä: Cane Paulo te weebibine jiwablininine.
22 Laati te Yageyame tääpume singi lica, tabe niiya puupu ne pa jääpänepi. “Maranata” –
Mime Yageyame, maane tädi!
23 Yageyame Yeesu me miiji te lenajame weeme cabu.
24 Cäme singi pisi nyene weeme tääpume. Yeesu Keriso me miji pi mine iyeta yepä gemi.
Cane ngii Paulo. Cäme mene ngälu peese.

PAULO ME NEENENI MANU LETA KORINITO ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

Sebore Mene

1 Cane, Paulo, Yeesu Keriso me ätyepäneji biname gäne, Acejiyame te lui ne najuji
ai kaakesea tääpume. Cane piiyepu mine cama yepä ätrunga biname Timoti, cine te
yoogärenago Korinito babo cewe ätrunga ingle cabu me piiyepu Akaya probins ngalebora
iyeta Acejiyame me binamewale bime bau me.
2 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te weeme cabu
lenajame piiyepu teepi weebibine poode ceerame.

Paulo Acejiyame ne Eso Ecärige

3 Mine eso yääcäresi Yageyame Yeesu Keriso me Acejiyame piiyepu Babe ne. Tabe babo
owecuyame Babe gyene piiyepu Acejiyame, lui cabu ca iyeta ätityera cina totnenininisi!
4 Tabe nitityeräjininuge iyeta mäpu cabu, siige pui ätityera ca, mine lui ne teeme bau ca
jepäninisi, mine miiji gemi poto bine ätityera, laatibi maramara mäpu bine jääpänanemusi.
5 Keriso lipu mäpu cabu senajenäjumi, mine cuta pepu mäpu cabu ninajininige; Keriso ne
lipu Acejiyame te itityäruji, tabe cuta mibibine Keriso cabu ca nitityeräjininige.
6 Cine liba mäpu cabu ninajininuge, peei lui weene Korinito biname bime miiji tääpume
piiyepu weeme seemo ireclota ne kokre me wawename; piiyepu cine liba ätityera ne
jääpänusi, weene cuta peei yepä ätityera ne jääpänuye, siige weene kokre läbitininuye epu
mäpu cabu ämyemutaname, cine lipu mäpu cabu ninajininige.
7 Peei name pi cine wälu lica gemi weeme tääpume; cine umle gemi, egä weene lipu
cime pana inajininige mäpu cabu, Acejiyame te weebibine pa itityeräjipi epu, tabe lipu
nitityeräjininige cibibine.
8 Cime ätrunga binamewale, cine singi lica gemi weene umle cäco lenajame, cine lipu
mäpu bine jääpänanemepesi Asiya probins ngalebora. Teepi epu babo niiyarage ge, egä cine
apu ningipi egä, “Siige ai cime ngälugaabe gyene.”
9 Cine lasicnanti-pago, egä cine budre cabu ca äblicäco uucratna. Yepä ai mäpu te naace
tääpume läbitepi cibibine abiberäjame, egä cine cime cabu gone ngene atwana yaacranimusi
yepä Acejiyame taatu cabu me, lui te biname bine budre cabu ca birige arpinera.
10 Yoo, tabe cibibine pepu budre mäpu cabu ca itu nisecräripi, cuta tabe pagege äsecrera.
Cine teeme cabu me cime ngene atwana ituge acrana, egä tabe cuta ciige cirege äsecrera,
11 weene liba weeme irecu ätumuta ca cibibine nitityeräjininuye. Yoo siige bucurage
biname cina pa irecu lätumutanipesi Acejiyame bau me cime tääpume, Acejiyame te teeme
irecu ätumuta daremu pa jaawecnistemepi, siige cibibine miiji pa niwenipi. Piba bucurage
cina Acejiyame ne eso pa yääcäranepesi, egä cine ätityera ne ituge päpäna.

Paulo me Mene Teeme Otni Gläämu poto cidi me

12 Cine ai tääpume gege gemi, egä cine ngene ca eglenisi, egä cine iyeta padare cängenarage
ninajininuge iyeta biname cama, toracarage lui weene Korinito biname cama. Cine
Acejiyame miji conocäco mule cama piiyepu Acejiyame miji yepä taatu ngene atwana
cama ituge lenaja. Cimerage umle te cibibine lica ituge awecetnära, yepä Acejiyame me
owecu te niwecetnärininuge cibibine.
13-14 Cine lui leta bine yoogärimusi weeme bau me, mäpu lica gemi acnemame piiyepu
opo awatname. Yepä ai padare cabu weene cängena umle lica bäbitininiye iyeta cime poto
cidi me, yepä cane ngene atwana icraninine weeme cabu me, egä weene ingwe ca cängena
umle päbitipeye iyeta cime poto cidi me. Siige mime Yageyame Yeesu Keriso me acnenuta
bimu cabu weene epu gege cire inajipi cime tääpume cine liiyepu weeme tääpume.
15 Yoo, cäme toraca ätrunga puga ge ai poto cidi me, siige cane niinäce gläämu nacijepi
peeyeme Korinito cewe me otnime weebibine ängrärame weene piba neeneni gääbu gege
äbitame.
16 Cane naace me jiicenine, egä cane gläämu nacijepi weebibine neeneni gääbu ängrärame:
niinäce ängrärame Makedoniya me liba pa pa lädepene, cuta cääri ängrärame puma cita
ca liba pa tacnepene naace tääpume cane piba weeme bau ca ätityera ne päpäname cäme
Yuudea me otni tääpume.
17 Cane acinacina biname lica ge, cane liba cäme gläämu ne mara me jaawenepene.
Cane epu biname lica gäne, lui te papa gläämu jaacijuge, lui te mene taatu jiicuge yepä
wawename lica.
18 Acejiyame te lipu toraca mene jiicuge, cäme mene cuta toraca ge, weeme bau me otni
poto cidi me liba jijipene.

19 Yeesu Keriso Acejiyame me Bägrä, lui poto cidi me Siila, Timoti piiyepu cane mene
jijananinago, tabe lica gyene epu biname liiyepu, lui te jiicuge, yepä lica jaawenuge. Tabe
acinacina biname lica gyene.
20 Teeme cabu ca Acejiyame me iyeta mene cina toraca me läbitininusi. Peei name pi mine
teeme ngii cabu 'Amen' mene jiicusi, mine liba Acejiyame ne yaawepyeräjusi.
21 Weene Korinito cewe ätrunga biname piiyepu cine, Acejiyame te gigri niwenininuge
mine kokre cama aclajutame Keriso bau. Tabe mibibine mara me itu niwenipi teeme
kaakesea wawename.
22 Tabe cuta teeme cewecu ne itu yaacitanepi mime cabu me awabame, egä tabe mime
Yageyame gyene, piiyepu Aceji Seemo itu nicäripi klaje wawename, egä mine cirege päpäna
iyeta, teeme ngena piti nemi mime tääpume.
23 Acejiyame lui te umle gyene cane, tabe naitnenige, egä cane pui name pi otni cäco
läbitepene peeyeme Korinito me, ingle cane singi lica ge weebibine ngenecu mäpu me
wawename.
24 Cine lica äbitininago weebibine jajanename, egä weene ngena ätrungame, ingle cine
umle gemi, egä weene ätrunga cabu kokre gemi. Eewe, pätä cine singi gemi weene cama
kaakesea wawename weeme miiji tääpume.

2

1 Yoo, peei name pi cane otni cäco läbitepene peeyemopo Korinito cewe me, ingle cane liga
cire lädejine, cane cuta cääri ngenecu mäpu me cire jiweninejine weebibine.
2 Ingle naace gyene, cane liba ngenecu mäpu me wawena je weebibine, piba laati te
cebine gege me pa nawenepi, ingle weene iyeta ngenecu mäpu gemi.
3 Yoo, cane naace name pi peei leta yoogärepene, ingle cane singi lica ge weebibine
ängrärame. Ingle naace popi pui padare cabu cane liga cire lädejine, cane ngenecu mäpu
cire jääpänejine wemiji pi. Cuta weene peete nemi pui biname, lui cina cebine gege me
nawenuye! Cuta cane toraca umle gäne, egä cane liba gege birige, weene iyeta cuta piiyepu
gege birige.
4 Yoo, cane peei leta ne mage ngenecu mäpu piiyepu ele mäcu cama yoogärepene. Cane
naace name pi lica yoogärepene, egä weebibine ngenecu mäpu me wawename, yepä
weebibine umle wawename egä cäme singi lipu baborage gyene weeme tääpume.

Paulo Singi Gyene Ätrimelame Yepä Biname me Niiya Mule ne

5 Lui biname te weeme sobe cabu niiya mule ne itu jaawenepi, tabe cebine ngenecu mäpu
me lica nawenepi yepä weebibine — yoo weeme poto bine. Cane singi lica teebine lipu
wawename,
6 naace popi ibibi gyene, weene lui teebine seblawäjumeye piiyepu daremu secärumeye.
7 Page weene siige ngene jitrimalinege teeme niiya mule, ngenecu kokre me jeweneye,
cije tabe ngenecu mäpu name pi niiya ne jääpänuge.
8 Peei name pi cane jijenininine weene teebine umle wawename, egä weene singi gemi
teeme tääpume.
9 Cane peei leta ne naace tääpume yoogärepene weebibine apicetnärame. Cane singi umle
äbitame, egä weene iyeta mule cabu cäme mene ibi naaclenige coo lica.
10 Weene liba ngene jitrimalinuge biname me niiya mule, cane cuta pipu ngene
nätrimaluge. Ingle cane singi gäne weeme tääpume, peei name pi cane Keriso me opo gaabe
je ngene ituge ätrimela niiya mule poto cidi me, liba toraca gyene egä niiya mule pisi nyene,
cane lui poto cidi me miiji ngene ätrimelame.
11 Cane ai ne naace tääpume jaawenune, egä Satani te piba äblicäco mibibine oomlana,
ingle mine umle gemi, teeme gläämu lipu gemi.

Paulo Mage Ngenecu Mäpu Yaanajepi Trooasi je

12 Cane liba Trooasi me latyaramtepene Keriso poto cidi me Miiji Mene jajanename, cane
jääpänepene, egä Yageyame te gaabe ne ituge iitnana cane puma kaakesea wawename.
13 Yepä cäme babo ngenecu mäpu puga ge, ingle cane mime biname Taitus ne lica
jääpänepene puma. Peei name pi cane pui cewe ne yaabma-lepene, siige Makedoniya me
lädepene.

Keriso te Niwenininige Mine Uutrutame

14 Yepä mine miiji Acejiyame ne eso ceerame! Ingle naace gyene, mine liba Keriso
cama yepä gemi, Acejiyame te lipu jewenuji Keriso ne uutrutame teeme cubuyame bime
cabu ca, tabe cuta cine ätyepäneji biname bine niwenininuge Keriso cama gigri uutrutame.
Acejiyame te niwenininuge cine iyeta poto ta biname bine mene jajanename Keriso poto
cidi me. Pui mene lui miiji lengo pana gyene, lui te cewe ne iyeta yaacwabuge.

15 Cine miiji lengo gwidape pana gemi, Keriso lui ne juubudäruge Acejiyame ne
iiwärejame, ingle cime cabu ca Miiji Mene te Keriso poto cidi me otnenige iyeta biname bime
cabu me; eei bime cabu me, lui cina cirege iyeteta ireclota ne päpäna, cuta eei bime cabu
me, lui cina cirege iyeteta budre ne päpäna.
16 Apesareji biname bime tääpume Keriso poto cidi me mene lui budre lengo cama birige,
yepä lui bine niiya cabu ca ituge äsecrera, teeme tääpume ireclota lengo cama birige. Nää,
baa laasi nyene ibibi ai kaakesea wawename?
17 Cine eei bucurage biname bime pana lica gemi, lui cina toraca ngenecu cama ai
kaakesea ne lica jaawenusi. Teepi Miiji Mene yaacenanusi rarekaake päpäna taatu name
pi. Yepä cine toraca gemi, toraca ngenecu cama ai kaakesea ne jewenenisi; cine Miiji Mene
jaajananemusi Acejiyame me awecetnära ngalebora. Tabe te cibibine nityepipi, siige cine
Keriso me kaakesea bägrä gemi.

3

Acejiyame Lui Kirece Jajeji Mene ne Secituji

1 Cane ngena bii byoogärine, naace tääpume lica gyene, egä cine cääri cimämu awepy-
eräjininago, poto cina lipu iicana mage. Cine poto biname bime pana lica gemi; cine nuuja
singi lica gemi leta tääpume cibibine weeme bau me awabudnitame, egä cine toraca Keriso
me mename biname gemi. Cine cuta nuuja singi lica gemi weene te leta oogärame cibibine
aitname nuuja biname bime bau me.
2 Weene peete nemi leta cibibine aitnejame, lui cime ngenecu cabu oogäräneji gemi iyeta
biname cina acnemame, umle äbitame.
3 Weene lui leta pana gemi, Keriso lui soogärumi cime kaakesea ca. Ai lui epu pana leta
lica gyene, lui bine yoogärimusi ingki ca peba cabu, yepä epu pana gyene, egä Keriso te
yoogäremepi biname bime ngenecu cabu me Ireclota Acejiyame me Seemo ca.
4 Cine apu jiicenisi, ingle cime ätrunga pisi nyene Acejiyame cabu weeme poto cidi me,
Keriso lui ätrunga ituge ceera cibibine.
5 Cime cabu nuuja gwidape lica gyene cibibine lui te niwenininuge jajime, egä cine ibibi
gemi ai kaakesea wawename. Eewe, cime lui umle pisi nyene, Acejiyame bau ca gyene.
6 Pui lui tabe sine, lui te ibibi niwenimi cine kirece jajeji mene ne acenename, Acejiyame
te lui mene ituge ceera biname bine niiya cabu ca äsecrerame. Ai kirece gaabe me ingle
lui oogäräneji cotre lica gyene yepä Aceji Seemo gyene, ingle oogäräneji cotre lui budre ne
saacanuge, yepä Aceji Seemo te ireclota ne saacanuge.
7 Cotre lui kula cabu oogäräneji gyene, piiyepu lui padare cabu ceereji ge, Acejiyame me
babo apaclyera te puga taboclomtuji. Pui apaclyera te Moose me opo cabu ca sepaclyäruji.
Tabe puu äyeblingtenuji, yepä epu kokre ge, egä Israela biname cina äblicäco Moose bau me
ire acita. Siige cotre lui te budre ne saacanuge, apu apaclyera cama liba taboclomtuji,
8 piba lipu baborage apaclyera cama birige, Aceji Seemo te liba kaakesea jaawenuge
biname bime cabu.
9 Cotre mene, lui te biname bine jaatranimuge teeme niiya mule cabu, liba apaclyera
cama ge, piba lipu baborage apaclyera cama gyene pui Miiji Mene, lui te ireclota ne
saacanuge.
10 Page padare me baborage apaclyera te itucärenige pui sasa padare me apaclyera ne.
11 Acejiyame te lui sasa mene ecäruji watata mene gyene, yepä apaclyera cama ge, piba
lipu baborage apaclyera cama gyene, tabe lui kirece mene ne ecituji, lui te iyeteta mene
gyene.
12 Ingle ai kirece mene me apaclyera lui baborage gyene, peei name pi cine wälu cäco
gemi.
13 Cine Moose pana lica gemi, lui te teeme opo ne icwabuji naace tääpume Israela biname
cina piba lica päpäna pui apaclyera te äyeblingta teeme cabu ca.
14 Pui padare cabu Israela biname bime mopemuli armeji ge; cuta ai taje pepu gyene,
teeme mopemuli acwabäneji gemi, teepi liba yaacne-musi sasa cotre bine. Yepä Keriso te
miiji gyene peei acwabäneji ne äyeblingtame.
15 Cuta page teepi liba yaacnemusi Moose me cotre bine, teeme mopemuli acwabäneji
gemi;
16 yepä ebä läyeblingtuge biname te liba latatrongtuge Yageyame bau me.
17 Yoo, Yageyame lui Seemo gyene. Siige laati cabu pisi nyene Yageyame me Seemo, tabe
kälyä gyene sasa cotre cabu ca, niiya mule cabu ca piiyepu budre cabu ca.
18 Mime opo lui acwabäneji lica gemi, peei name pi mine Acejiyame me apaclyera ne
jääpänusi. Siige mine iyeta Yageyame me apaclyera ne opo acwaba cäco epaclyärenisi;

cuta pui yepä apaclyera lui te tädenige Yageyame bau ca lui te Seemo gyene, tabe te niwenininuge teeme pana me, siige mime cabu baborage me äbitenige teeme apaclyera te.

4

Biname Lui Kokre cäco, Acejiyame Lui Kokre

1 Peei name pi cine ngenecu onya lica äbitininago, ingle cine umle gemi, egä Acejiyame te
teeme miiji name pi nicärininuji ai kaakesea cine wawename.
2 Lui ajiri mule bine ogä jaawenimusi, cine peei mule kaake ca ituge äcelyera; siige
cine biname bine lica yaangletnäjemusi, piiyepu cine Acejiyame me Mene ne mara me
lica jaawenusi. Acejiyame me opo gaabe je cine pajecurage piiyepu toracarage jiicemusi
Miiji Mene. Cine ai ne naace name pi jaawenusi, cine singi gemi biname cina miijirage
asicnentame cime poto cidi me.
3 Cine lui mene jiicemusi poto biname bime tääpume mäpurage umle äbitame, yepä eei
biname bime tääpume taatu mäpurage ge, lui cina apesareji gemi.
4 Teepi Miiji Mene ne lica jäätrungusi, ingle Satani lui te ai gawecewe ne ecanenige, tabe te
teeme irecu bine itu yaacwabemepi. Teepi äblicäco päpäna, lui apaclyera te sepaclyärenige
cime mene cabu ca, lui mene te jiicenige Keriso me apaclyera poto cidi me. Pui apaclyera
lui Acejiyame me apaclyera pana gyene.
5 Cine cime poto cidi me lica jijananenininago, yepä cine jijananenininago, egä Keriso
Yeesu lui Yageyame sine piiyepu cine weeme tääpume kaakesea jewenenisi temiji pi.
6 Acejiyame lui te jiicuji egä, "Krokeciiye cabu me apaclyera te saapaclyärege," tabe cuta
jewenenige teeme apaclyera ne mime cabu me apaclyerame. Ai apaclyera te Keriso cabu
ca sepaclyärenige, siige umle niwenininige, egä Acejiyame te lipu miijirage gyene piiyepu
kokrerage gyene.
7 Cine lui bime cabu ai baborage seemo ireclota gwidape te yaanajuge, cine papa gemi,
epu gemi gawe ca wawenäneji disi liiyepu naace tääpume awabame, egä iyeta kokre lui
Acejiyame myene, cime lica gyene.
8 Cine mäpu cama opopa yaayanusi, yepä teepi äblicäco cibibine ämungeja. Cine poto
padare cabu toracarage umle lica gemi egä ngena wawename, yepä cine ngenecu onya
lica läbitininago.
9 Biname cina cibibine sabe niwenininusi, yepä Acejiyame te lica nibmalininuge. Cibib-
ine gawe me niyärininusi, yepä budre tama lica niglecininusi.
10 Iyeta padare cabu cine wälu birige budre päpäname Yeesu liiyepu, yepä cine lipu camu
ireclota gemi, peei te jewabudnitenige, egä Yeesu cuta ireclota gyene.
11 Yoo, iyeta padare cime ireclota ngalebora cine wälu birige budre päpäname Yeesu
name pi, yepä cime ai gawe ireclota tääpe cina lipu camu ireclota cama gemi, peei te
jewabudnitenige, egä Yeesu cuta ireclota gyene.
12 Pipu pi cine ätyepäneji biname cina iyeta padare cabu birige budre mäpu päpänena,
siige peei name pi Acejiyame me ireclota te weeme seemo cabu kaakesea jaawenuge.
13 Oogäräneji mene te jiicenige egä, "Cane Acejiyame ne jitru-ngenine, peei name pi cane
mene jiicemune." Cine cuta peei yepä ätrunga cama Acejiyame ne jäätrungusi, siige peei
name pi Miiji Mene jiicemusi.
14 Cine umle gemi, egä Acejiyame te Yageyame Yeesu ne budre cabu ca itu erpinantuji,
cine cuta umle gemi, egä tabe mibibine pipu cirege budre cabu ca cuta arpinera. Siige tabe
te cine piiyepu weene yepä cire niwadipi Yeesu bau me.
15 Yoo, iyeta ai cina weeme miiji tääpume läbitininusi. Piiyepu Acejiyame liba teeme owecu
name pi bucurage biname bine yääsecreräjimuge niiya cabu ca, siige bucurage cina teebine
eso yääcärusi teeme jamyacu apaclyera ne awepyeräjame.

Keriso me Binamewale cina Ätrunga cama Icrajinige

16 Peei name pi cine ngenecu onya lica äbita. Cine puu kokre te nigletnäjenige, yepä cime
seemo cina kirece kokre jepänanenisi bimu gaabegabe.
17 Cine lui mäpu cabu ninajininuge, pui lui baborage padare lica birige, piiyepu pui mäpu
lui matikolä gwene. Tabe cire saacanepi baborage gwidape ne cime tääpume, lui te iyeteta
gyene. Pui lui Acejiyame me jamyacu apaclyera gyene.
18 Cine eei tääpume ire lica gemi, lui bine jääpänimusi, yepä päpäna cäco tääpu memi cine
ire, ingle lui bine jääpänimusi, watawata gemi, lui cina päpäna cäco, iyeteta gemi.

5

1 Yoo, mine umle gemi, egä mime ai gawetääpe, mine lui cama page ninajininige, liba cire
lapesarepi, Acejiyame te kirece tääpe cire nicäripi cabucewe je mine pui cama lenajame.
Tabe pui tääpe ne teemämu ituge amacetnäja piiyepu pui tääpe lui iyeteta gyene.

2 Mine liba ai gawetääpe cama ninajininige, mine gege lica gemi, ingle mine babo singi
gemi cabutääpe ne acatame.
3 Mine singi pui kirece tääpe ne acatame, siige piba mine tääpe cäco lica cirege budre
biname liiyepu.
4 Mine liba ai gawetääpe cama ninajininige, mine ngenecu mäpu cama piiyepu ala cama.
Ai lui naace name pi lica gyene, egä mine singi gemi gawetääpe ne abmalame, yepä mine
singi gemi watawatarage cabutääpe mime cabu me acitame, piba mine budre lica cirege,
yepä iyeteta ireclota te mime ai gawetääpe ne mara me cire jaawenepi.
5 Acejiyame te apu mule tääpume mibibine ituge amacetnäja. Tabe nicäripi teeme Seemo
cewecu tääpume, egä tabe pipu cirege mibibine wawena.
6 Siige peei name pi cine ngenecu onya lica äbitininago piiyepu cine umle gemi, egä ai
ireclota cabu mime mete lui ai gawetääpe gemi; nuuja ireclota cabu mime mete lui Yeesu
Keriso cama cirege.
7 Mine ai ireclota cabu ätrunga ca joomlemusi Acejiyame ngena tääpume ituge jaji
wawename, ngänu gyene mine päpäna lica.
8 Mine siige wälu lica gemi, piiyepu mime singi pisi nyene ai gawetääpe ne abmalame
piba otnime Yageyame cama lenajame.
9 Yepä mime toracarage singi naace gyene teebine ngenecu miiji me wawename, ngänu
gyene mine ama ai gawetääpe cama ninajininuge, coo ten cama kirece ireclota cabu je.
10 Ingle naace gyene, mine miiji iyeta cirege mime atrana biname Yeesu Keriso me opo
gaabe je aclajuta. Tabe te cire nitranipi, siige miiji coo niiya daremu cire nicäranipi eei mule
ibi, mine lui ituge waweneca ai gawe ireclota ngalebora.

Poode Mene

11 Cine wälu gemi, ingle cine umle gemi, egä Keriso te mibibine iyeta cirege atrana.
Peei name pi cine biname bine owe yääswemusi teepi ätrungame, egä cine toraca piiyepu
yepä ngene atwana cama biname gemi. Acejiyame te umle gyene iyeta cäme poto cidi me,
cuta piiyepu cane ngene atwana icrانininine weeme cabu me, egä weene cuta pepu umle
äbitame iyeta cäme poto cidi me.
12 Weene apu gone jinginuge, egä cine cääri äbitininago cimämu aitnejame, egä cine miiji
biname gemi. Eewe, cine pätä pui name pi jiicenisi, ingle cine singi gemi weebibine
ingle ceerame weene gege äbitame cimiji pi. Siige weene piba umle birige, lipu mene
awecnistame pui biname bine, lui cina gege me läbitininusi biname bime papa awepyeräja
mule name pi lica teeme ngenecu borarage mule name pi.
13 Nää cane toraca buduma gäne, biname cina lipu jiicenisi? Yoo, cane liba buduma gäne,
peei lui Acejiyame name pi. Yepä toraca gyene, egä cane miiji ngene atwana cama gäne,
siige peei lui weeme miiji tääpume.
14 Cine apu läbitininago, ingle Keriso me singi te cibibine niwadininuge. Tabe iyeta
biname bime tääpume budre äbituji, siige cine toraca jitrungenisi, egä ai yepä biname lipu
budre iyeta biname bime tääpume, peei te jewabudnitenige, egä teepi iyeta teta cama budre
ituge äbita teeme sasa ireclota cabu ca.
15 Keriso te iyeta biname bime tääpume budre äbituji naace tääpume, egä laati te kirece
ireclota cama yaanajuge, tabe gone teeme miiji ne jäärnguge, yepä tabe miiji Keriso tääpume
lenaja. Ingle naace gyene, Keriso temiji pi budre äbituji, siige arpinantuji.
16 Cine liba ätrunga biname me äbitininujago, cine biname bine lica jaatranimusi ai gawe
mule cabu. Toraca gyene, egä padare puga ge, cine liba Keriso ne jitranujisi ai gawe mule
biname cina lipu jaatranusi, yepä page cine siige lica jewenenisi peei ne.
17 Laati te liba Keriso cama yepä me läbituge, tabe siige kirece biname gyene. Teeme sasa
ireclota ne yaabmaluge, siige kirece ne yaacatuge.
18 Ai mule lui Acejiyame bau ca gyene, lui te Yeesu Keriso miji pi gäbu äbituji mime
tääpume, tabe lui bime tääpume claabe ge niinäce. Siige tabe kaakesea mibibine ituge ceera
mine iyeta biname bine teeme binamewale me wawename.
19 Cane naace me jiicenine, egä Keriso me kaakesea name pi Acejiyame te äbitenige iyeta
biname bine teeme binamewale tääpume wawename. Tabe teeme niiya mule bine lica
yaawadimuge, cuta tabe cine ätyepäneji biname bine mene ituge ceera cine iyeta biname
bine jajanename, egä tabe singi teebibine teeme binamewale me wawename.
20 Cine siige Keriso me mename biname gemi. Cine te puu jiicemusi, yepä Acejiyame te
cime cabu ca jijananinuge. Cine Keriso me puupu ne becatisi, weebibine jijenininago, egä
weene Acejiyame ne padare ecäreye tabe weebibine waadename teeme bau me.
21 Keriso lui conocäco gyene, yepä mime name pi Acejiyame te teebine epu pana jew-
enuji, egä tabe lui niiya mule biname gyene. Siige mine liba Yeesu cama yepä läbitininago,
mine conocäco läbitininago Acejiyame me opo gaabe je.

6

1 Cine Acejiyame cama gigri kaakesea jaawenanusi, siige cine jijenininago, egä Acejiyame lui owecu ne itu yaaboclomtepi weeme bau me, papa gone yaasacluye.
2 Naace, Acejiyame te ituge iicana egä,
“Cane jitecijipene weebibine,
padare liba tädepi cane weebibine ätityerame.
Cane itityäripene,
padare liba tädepi cane weebibine niiya cabu ca äsecrerame.”
Itecijinege, page padare gyene Acejiyame te weebibine ätityerame! Page padare gyene Acejiyame te weebibine niiya cabu ca äsecrerame!
3 Cine singi lica gemi nuuja biname ne niiyarage asicnentame wawename cime poto cidi me, cije teepi cime kaakesea ne jääingäjusi.
4 Eewe, cine ngena bine jaawenimusi, peei cina niwabudnitininusi, egä cine Acejiyame me kaakesea bägrä gemi. Age tema pui gwidape: cine mäpu cabu bojäcu cewe loocaninago, nimyemutanininuge mäpu biijabija cabu.
5 Cibibine ituge adnana, krokeciiye mete cabu äbäcna, biname sange cina cubu gije ituge abacita cime mene name pi, cine gloose cama ituge kaakesea wawena, ute cäco piiyepu deedei cäco.
6 Cine ituge awabudnita, egä cine Acejiyame me kaakesea bägrä gemi, ingle cine conocäco ninajininuge, piiyepu cine umle gemi, egä toraca ngena gyene; cine mäpu cabu bojäcu ninajininuge piiyepu cine miijirage muleyame biname gemi; Aceji Seemo te cibibine niwecetnärininuge; cime singi biname bime tääpume lui toracarage gyene.
7 Cine lui mene ne yaacenanusi, toraca gyene; Acejiyame te teeme kokre ne cime cabu yaaboclomtanuge; cime conocäco ireclota lui cubu gwidape pana gyene, cine lui ca laglinago piiyepu lälyenganinago.
8 Poto cina lui cibibine opo gaabe me nicranininusi, poto cina lui niicetnininusi. Poto cina lui sabe niwenininusi, poto cina lui niwepyeräjininusi. Poto cina cuta apu jiicusi, egä cine walya biname gemi, yepä cime mene lui toraca gyene.
9 Poto cina puu apu jiicusi egä, cine papa biname gemi, yepä iyeta poto ta biname cina umle gemi cine. Cine puu puga ge budre me, yepä weene jepäneneniye, egä cine ireclota gemi; cibibine niiya me niwenininusi, niglecininusi, yepä cine budre lica gemi.
10 Cine puu ngenecu mäpu cama, yepä cine gege gemi. Cime puu nuuja gwidape lica gemi, yepä cime cabu ca seemo ireclota tääpume bucurage miijimiji gwidape jääpänimusi. Cine puu owecumete biname gemi, yepä cime iyeta gwidape piti nemi.
11 Cime binamewale Korinito cewe ngalebora! Cine conocäcorage aga biiri jijanininago. Cine cime ngene atwanena bine aga biiri jepatnimisi weeme bau me.
12 Peei lui cine te lica ge, lui cina ngenecu yaarmemusi weeme bau ca, yepä weene te ngenecu saarmemuye cime bau me.
13 Babe te lipu teeme bägrä bine jaajananemuge, cane cuta pepu jijenininine weebibine: cime lipu singi pisi nyene weeme tääpume, weene cuta miiji pepu singi lenaja cime tääpume. Weene weeme ngenecu bine jepatnemepeye cime tääpume!

Cine Ireclota Acejiyame me Mete Gemi

14 Weene gone alenglecäja ätrunga cäco biname cama ireclota poto cidi me kaakesea wawename. Conocäco piiyepu conocono äblicäco yepä me äbita, piiyepu apaclyera te äblicäco krokeciiye cama alengläcita.
15 Keriso naabi Satani, teepi lui yepä ngene atwana cama lica gegi. Ätrunga biname piiyepu ätrunga cäco biname, teepi cuta äblicäco yepä me äbita.
16 Acejiyame me awejena mete piiyepu uuje bime awejena mete äblicäco gigri äbita. Mine temi Acejiyame me mete. Tabe apu ituge iicana egä,
“Cane cäme binamewale bime cabu nanajinige,
ten cama otnenine.
Cane teeme Acejiyame gäne,
teepi cäme binamewale gemi.”
17 Peei name pi Yageyame te teeme binamewale bine cuta apu jejenemige egä,
“Weene miiji teebibine ebmaläcemepeye,
cude padare äbitipeye teeme bau ca.
Conocono mule cabu gone lalenglecäjininuye,
cane piba weebibine piwadipene.”
18 Piba cane weeme Babe gäne,
weene cäme bägräwale gemi.
Babo kokre Yageyame te jiicenige ai mene.”

7

1 Cäme miijirage binamewale, Acejiyame te ituge mibibine pepu mene ceera, peei name
pi mine miiji abmaläcema, lui mule cina jaawenimusi mime tääpe piiyepu seemo bine jugi
me. Mine miiji wälu cama lenaja piiyepu mara me äbita Acejiyame tääpume.

Paulo Gege Gyene Korinito Biname bime tääpume

2 Weeme ngenecu bine jepatnemepeye cime tääpume. Cine nuuja biname ne lica ituge
niiya wawena. Cine nuuja biname me ätrunga ne lica ituge sabe wawena, piiyepu cine
nuuja ne lica ituge giri acita kaakesea wawename cime miiji tääpume.
3 Cane ai mene naace tääpume lica jiicenine egä weebibine äingejame. Eewe, pätä cane uja
ituge weebibine jaji, egä cine epu babo singi gemi weeme tääpume, egä nuuja te mibibine
mara me äblicäco wawena, budre te coo ireclota cabu nuuja gwidape te.
4 Cane toraca ätrunga gäne weeme tääpume piiyepu babo gege gäne. Iyeta mäpu biijabija
cabu cine lipu ituge otni, teepi cebine ngenecu onya me lica nawenumesi. Eewe, cane iyeta
padare cabu baborage gege gäne.
5 Cine liba Makedoniya gawe cabu me latyaripago, cine cängena lica ninajipi puma. Cine
bucurage mäpu bine jääpänanemepesi. Iyeta poto ta cime cubuyame puga ge, siige cine mage
wälu ge.
6 Yepä Acejiyame lui te kokre säächäranemuge lui cina ngenecu onya me läbitininusi, tabe
ngenecu kokre me niwenipi, Taitus ne lipu tääityepepi.
7 Teeme otni taatu te cibibine ngenecu kokre me lica niwenipi, yepä cuta tabe lipu
weebibine tiyitnipi, egä weene lipu teebine ngenecu kokre me jaawenepeye. Tabe cuta
nijipi, egä weene baborage singi gemi cebine päpäname, piiyepu weene babo ngenecu mäpu
gemi, ngena te läbitepi puma, cuta piiyepu weene singi gemi cebine ätityerame. Iyeta peei
cina cebine cerämu gege me nawenepesi.
8 Cane lui leta ne yoogärepene weeme bau me, puu ngenecu mäpu me jiwenipi, yepä cane
apu egä, "Ngänu gyene, weeme miiji me." Cane puu puga ge ngenecu mäpu me äbita, liba
jääpänepene, egä weebibine matikolä ngenecu mäpu me jiwenipi pui leta te,
9 yepä page cane siige gege gäne. Naace name pi lica, egä cane weebibine ngenecu
mäpu me jiwenipene, yepä weeme ngenecu mäpu cina itatrongäripesi miiji mule cabu me.
Weeme pui ngenecu mäpu lui Acejiyame me singi miji pi, siige peei name pi cine ngena itu
jaawenepesi weeme tääpume, sabe lica jiwenipi weebibine.
10 Ingle naace gyene, lui ngenecu mäpu Acejiyame me singi birige, peei ngenecu mäpu te
yaatatrongtuge biname ne Acejiyame bau me, siige ireclota ne saacanuge. Siige peei ne lica
yaaratusi. Yepä lui mäpu te lica birige Acejiyame me singi, yepä binamerage bime mäpu,
peei te seemo ireclota ne jaawenuge budre me.
11 Yoo, weeme peei ngenecu mäpu lui Acejiyame me singi ge weeme tääpume, siige weene
jepäneye tabe ngena jaawenepi weeme tääpume. Tabe jiwenipi weene aclajutame piiyepu
awabudnitame, egä weene nuuja conocono lica ituge wawena. Weene claabe me läbitipeye,
ngena te itu läbitepi; wälu me läbitipeye, ciige ngena te läbituge. Peei te cuta jiwenipi
egä weene singi cebine päpäname piiyepu cebine äwärimtame piiyepu cuta pui biname ne
daremu wawename, lui te niiya mule jaawenepi weeme sobe cabu. Siige weene ai lui ituge
awabudnita, egä weeme niiya lica ge, ngena te itu läbitepi.
12 Cane liba peei leta ne yoogärepene, pui biname name pi lica, lui te niiya mule yaacnepi,
coo lui tääpume jaawenepi, yepä cane naace name pi yoogärepene egä weene Acejiyame me
opo gaabe je opo awatname, egä weene toracarage singi gemi cime tääpume.
13 Siige peei name pi cine ngenecu gege gemi. Cuta peei taatu lica, yepä Taitus me gege
te magerage gege me niwenipi, tabe liba nijipi weene lipu teebine ngenecu plowa me itu
jaawenepeye.
14 Cane weebibine iwepyeräjipene Taitus bau me, cuta cane ajiri ne lica ituge päpäna
wemiji pi. Cine walya mene lica ituge otroma weeme bau me, cuta cine Taitus ne ngena
ituge jajanena weeme poto cidi me, walya lica gyene.
15 Taitus weebibine ngene jipecnininuge, egä weene lipu wälu cama teebine yaacatepeye
piiyepu weene lipu singi ge teeme mene ätecijame, siige teeme singi te weeme tääpume babo
me äbitenige.
16 Siige cane mage gege gäne weeme tääpume. Cane nuuja ngenecu lica gäne, ingle cäme
ätrunga pisi nyene, egä weene cebine nätecijuye.

8

Rarekaake Ootona Owecumete Biname bime tääpume

1 Cime ätrunga binamewale, cine singi weene umle äbitame, Acejiyame me owecu te ngena
ituge wawena Makedoniya gawe ngalebora maramara ätrunga ingle bime tääpume.

2 Mäpu biijabija cina puu ituge otni teeme bau me teebibine apicetnärame, yepä teeme
gege ne äblicäco sabe wawena. Teepi cuta babo owecumete gemi, yepä teepi ceera cäco lica
gemi.
3 Cane toraca jijenininine, teepi rarekaake yaacranemepesi teepi luma ngälu acraname,
piiyepu cuta teepi cerämu poto yaacranemepesi. Teepi ai ne teeme singi ca jaawenepesi,
4 siige nitemläjipesi cibibine, egä teepi lipu ge cuta ätityerame Acejiyame me binamewale
bine Yuudea probins ngalebora.
5 Teepi yäätucäremepesi, cine lui tääpume jaawagrijemepesi: teepi niinäce Acejiyame bau
me ireclota yaacranepesi, ingwe ca cuta cime bau me Acejiyame me singi miji pi.
6 Taitus te gije jaabacitepi baborage rarekaake ne owecu gwidape tääpume ootoname
weeme bau ca, siige cine teebine jaajepesi peei kaakesea ne ämlitejame.
7 Iyeta mule cabu weene niinäce gaabe gemi poto ätrunga biname bime bau ca: weeme
ätrunga cabu piiyepu Miiji Mene acenena cabu weene niinäce gaabe gemi, piiyepu weeme
umle lui baborage gyene toraca mene poto cidi me, weene gloose lica gemi ätityerame, cuta
weeme singi cime tääpume lui baborage gyene. Peei name pi cane singi gäne weene cuta
niinäce gaabe me äbitame ai owecu mule wawename rarekaake ootoname.
8 Cane ai lui weebibine lica idretnininine. Yepä cane naace name pi jeitnäjenine,
Makedoniya biname cina lipu babo singi ge rarekaake ceerame, ingle cane singi päpäname
egä weene nää cuta toraca singi gemi ceerame.
9 Weene umle gemi, mime Yageyame Yeesu Keriso lipu baborage singi ge mime tääpume.
Tabe liba Acejiyame cama cabucewe je, tabe dogweyame ge, yepä tabe mime name pi täduji
gawecewe cabu me, owecumete biname pana äbituji. Tabe ai ne naace tääpume jewenuji
mine piba seemo ireclota ngalebora dogwe äbitame.
10 Cäme ngene atwanena apu gyene, egä pui lui weeme miiji tääpu myene weene page
ämlitejame, niinäce kämäge weene lui rarekaake ootona ne gije ituge abacita. Weene
magerage singi puga ge, cuta kaakesea jaawenepeye pui tääpume,
11 siige jimlitepeye pui kaakesea ne. Weene lipu baborage singi cama taagednepeye, cuta
pipu singi cama jimlitepeye. Weeme ibi ecärepeye.
12 Weeme liba singi pisi nyene ceerame, Acejiyame ne ngenecu miiji me jaawenuye,
weene liba yääcäruye, weeme ngena piti nemi ceerame. Tabe lica jiwagrijenininige, weeme
liba ngena lica gyene, pui ne ceerame.
13 Cane naace tääpume lica jiicenine egä weebibine mäpu cabu acraname siige poto cina
piba kälyä äbitame.
14 Eewe, pätä cane naace me jiicenine, egä ai padare cabu weeme lipu iyeta gwidape
bucurage gemi, weene miiji pui bine ceera, laati bemi owecumete page. Siige nuuja taje
weene liba owecumete lenaja je, teeme liba bucurage birige, teepi piba pa pitityäripesi. Apu
mule ca weene neeneni yepä ibi inajuge.
15 Oogäräneji mene te ai poto cidi me jiicenige egä,

"Laati te magerage deedei yaatomlecemepi,
teeme bucurage lica ge.
Laati te nesae deedei bine yaatomlecemepi,
tabe ngene jaaglepi."

Taitus piiyepu Ten cama Lui Biname

16 Cine Acejiyame ne eso ecärenisi, egä Taitus ne ngene atwana sääcärepi tabe weebibine
ätityerame cine liiyepu.
17 Tabe yaacatepi cane lui jaajepene tabe weeme bau me otnime. Yoo, tabe epu baborage
singi ge otnime, egä tabe te niinäce otni mene tiicepi, cane ingwe ca jaajepene otnime.
18 Cine teta cama jityepenisi mime yepä ätrunga biname ne, ätrunga ingle cina lui ne
yaawepyeräjusi teeme Miiji Mene jajanena name pi.
19 Peei taatu lica, yepä teebine ätrunga ingle cina cuta itu jaajepesi cine cama otnime,
cine liba ai owecu gwidape tääpume yootoninisi, lui owecu gwidape name pi bucurage
biname cina Yageyame Yeesu Keriso ne pagege awepyeräja piiyepu cuta lui owecu gwidape
te pagege awabudnita, egä cine toraca singi gemi cime owecumete ätrunga biname bine
ätityerame.
20 Cine singi lica nuuja mule wawename, lui te biname bine jaawenimuge cibibine
äingejame, egä cine ai baborage owecu gwidape ne lipulipu yootoninisi piiyepu ceera
pagege.
21 Cine singi gemi iyeta gwidape conocäco wawenetnäjame, lica Acejiyame me taatu opo
gaabe je piiyepu cuta biname bime opo gaabe je.

22 Cine siige ai neeneni biname cama cuta cime nuuja ätrunga biname ne jityepinisi. Cine teebine itu yaapicetnärepesi, siige jääpänepesi, egä tabe babo singi gyene ätityerame. Teeme baborage ätrunga pisi nyene weeme tääpume, siige tabe singi gyene weebibine ätityerame.
23 Yoo, weene umle Taitus. Tabe cane cama kaakesea biname gyene weeme miiji tääpume. Cuta peei neeneni biname, ten cama lui aaclenige, ätrunga ingle cina lui bine jaajepesi, teeme kaakesea te Keriso me ngii ne babo jaawenuge.
24 Weeme singi ne jewabudnitepeye teeme tääpume. Lui ätrunga ingle cina teebibine pa jäätyepemepesi, teepi liba pa yäätecijemepi weeme singi poto cidi me, siige peei te pa jaawabudnitepi teeme bau me, egä cime awepyeräja lui weeme poto cidi me papa lica gyene.

9

Ätrunga Biname bine Miiji Ätityera

1 Nuuja singi lica gyene cane cuta cääri weeme bau me oogärame rarekaake ootona poto cidi me Acejiyame me binamewale bine ceerame, Yuudea probins cabu je lui cina icrajenige.
2 Cane umle gäne, egä weene singi gemi ätityerame, siige cane ituge weebibine awepyeräja Makedoniya biname bime cabu. Cane jaajemepene teebibine egä, “Akaya gawe cabu lui ätrunga biname, teepi niinäce kämäge cabu ca amacetnäjäneji gemi ätityerame.” Siige weeme baborage singi ätityerame ituge poto bine cuta singi me wawena ätityerame.
3 Siige page cane jäätyepenänine cime ai nesae ätrunga biname bine naace tääpume egä cime awepyeräja te papa me lica äbita weeme poto cidi me, yepä cane lipu Makedoniya biname bine ituge jajanena, weene pepu amacetnäjäneji gemi ätityerame.
4 Cije cane liba pa lädepene peeyeme, cuta poto Makedoniya ätrunga biname cina liba cane cama otni je, cane singi lica teepi päpäname, egä weene amacetnäjäneji lica gemi. Ai te liba äbita je, cane lipu ajiri pa nanajepi cäme awepyeräja name pi weeme poto cidi me! Piiyepu cane nuuja singi lica gäne iicaname, egä weene te cuta babo ajiri ne pecatepeye.
5 Siige peei name pi cane jääjäpene ai biname bine teepi cäme niinäce gaabe otnime amacetnäjame, weene lui owecu gwidape tääpume ituge iicana. Apu mule ca pui owecu gwidape amacetnäjäneji pagege, cane liba pa latyaramtepene peeyeme. Piiyepu weene weeme singi ca pecäremepeye, lica ädretneca name pi.
6 Weene gone ngene ätrimela, egä laati te nesae gije jäächnänuge, tabe cuta nesae kuu bine jääpänimuge. Cuta laati te bucurage yäätemuge, tabe cuta bucurage jääpänimuge.
7 Biname cina, teepi miiji teemämu ngene atwanena, egä teepi luma ngälu ceerame; yepä teepi ngena yäächärusi, gege cama miiji ceera, ingle lui biname te gege cama birige ceera, Acejiyame te singi gyene teeme tääpume.
8 Acejiyame te miiji gyene weeme singi ibi ceera cuta poto ceera, siige piba weeme iyeta piti nemi weene lui tääpume singi. Piiyepu peei taatu lica, cuta weene miiji gemi nuuja biname bine bucurage ceerame ätityera tääpume.
9 Oogäräneji mene te jiicenige ai poto cidi me egä,

“Tabe owecumete biname bine papa yäächäranemuge,
teeme owecu lui ngälu cäco gyene.”

10 Acejiyame te gije yäächäruge liteta biname ne, siige pui biname te deedei jääpänimuge teeme loolo me. Tabe cuta weebibine gije icäraninuge weene ätemame siige teepi uutaname. Yepä pana gyene, weeme ceera mule cabu ca weene bucurage kuu bine jääpänimuye.
11 Tabe iyeta padare cabu dogwe me jiwenininuge piba weene ceera biname lenajame, siige bucurage biname cina Acejiyame ne eso pagege ceera wemiji ootonäneji owecu gwidape tääpume, cine lui ne pa yaacanepesi teeme bau me.
12 Ingle naace gyene, ai kaakesea weene lui jaawenuye, eei taatu me lica gyene owecumete biname bine ätityerame, piiyepu cuta jaawenimuge bucurage biname bine Acejiyame ne awepyeräjame piiyepu eso ceeraname.
13 Weeme ai kaakesea te jaawabudnituge, egä weene lui Miiji Mene ne secatujiye, weene weeme ireclota ngalebora pui ibi inajininuge, siige lui cina weeme owecu gwidape ne pa jääpänepesi, teepi weeme Miiji Mene äcwetna name pi Acejiyame ne pa yaawepyeräjepesi cuta piiyepu weeme owecu gwidape name pi teeme tääpume piiyepu poto ätrunga biname bime tääpume.
14 Siige teepi baborage ngenecu miiji cama irecu pa lätumutipesi weeme tääpume, ingle Acejiyame te lipu baborage singi ne itu saaboclomtepi weeme tääpume.
15 Mine Acejiyame ne eso yäächäresi teeme owecu mule tääpume, lui epu baborage gyene, egä äblicäco mene iicana.

10

Paulo me Conocäco Keriso me Ätyepäneji Biname me Lenajame

1 Cane Paulo singi gäne weebibine mene jajime. Weene apu jiicuye, egä cane liba
weene cama cane owelaamelame birige, yepä cane liba weene cama lica, cane drämä
cama jiwenininune. Cane singi epu owelaamelame piiyepu cängena cama lenajame Keriso
liiyepu,
2 siige cane itemlininine, egä weene gone giri nawenuye drämä tääpume, cane liba
pa lädepene peeyeme, ingle cane umle gäne, egä cane miiji gäne eei bine drämä cama
wawename, lui cina walya naitnäjusi, egä cane gawe ireclota mule bine yääcwetni-mune.
3 Puu toraca gyene, egä cine gawe cabu ninajininuge, yepä cine ai gawecewe biname
bime pana cubu lica jiicusi.
4 Cine lui gwidape ca cubu jiicusi, ai gawe ireclota me cubu gwidape lica gemi, yepä
Acejiyame me kokre cubu gwidape gemi, cine lui ca sabe jaawenimusi Satani ne teeme
cubuyame cama.
5 Cine yääyeblengemusi iyeta walya mene bine; cine jiibemusi iyeta mule bine, mope
modamoda biname cina lipu yääciseräjusi toraca umle ne Acejiyame poto cidi me; cine
biname bine yaatatrongärimusi teepi Keriso me singi ibi ngene atwaname.
6 Weene liba lawabudnäjininuye, egä cibibine nitecijeniniye, siige cine piba taatu eei bine
mäpu daremu pa yääcäranemepesi, lui cina lica nitecijinusi cibibine.
7 Weene ngene atwana ngalebora me lica gemi. Biname peeci yene lui te jiicenige, egä
tabe sine biname lui te Keriso bau ca mene saawadäjemuge. Pui biname te miiji cääri ngene
atwana, siige tabe ngene ca pa laglepi, egä tabe lipu mene saawadimuge Keriso bau ca,
cane cuta piiyepu.
8 Mime Yageyame Yeesu Keriso te cebine conocäco näcärepi weebibine waadename,
lica weebibine gawe me wawename yepä cabu me wawename. Ngänu gyene, cane lipu
baborage lawepyeräjune cäme conocäco poto cidi me, yepä cäme nuuja ingle lica gyene pui
poto cidi me ajiri lenajame.
9 Cane singi lica gäne weene ngene atwaname, egä cane lui leta bine weeme bau me itu
jäätyepäjemepene naace me weebibine wälu me wawename.
10 Poto cina jiicusi egä, “Paulo me leta mene lui trängäli piiyepu kokre cama gemi,
yepä tabe liba mine cama yaanajuge, tabe bleelablela birige piiyepu kokre cäco mene
jiicemuge.”
11 Pui biname cina miiji umle, egä cane ngena yoogärune cudecewe ca, cane jaawenune,
cane liba peema birige.
12 Cane lica ajenine epu biname ca, lui cina teemämu leta bine yoogärimusi teeme miiji
mule awabudnitame. Cane singi lica gäne pepu biname cama atonerame. Teepi teemämu
jaawenimusi atonera gwidape bine teeme singi ibi, siige pui ca latoneräjininusi. Teepi
buduma biname gemi!
13 Cane liba lawepyeräjune, cane äblicäco piiyeme papa iicetneja, yepä cane eei kaakesea
ibi lawepyeräjune Acejiyame lui cebine näcäruji, cuta weene peei kaakesea ngalebora gemi.
14 Weene pui gawe ngalebora ina-jininuge, Acejiyame lui najuji, siige cane gawe ngälu ne
lica jaatropangtepene, liba peeyeme Korinito me lädepene Miiji Mene jajanename Keriso
poto cidi me.
15 Siige cane lica lawepyeräjune nuuja biname bime kaakesea tääpume, teepi lui ne ituge
wawena cäme caale kaake poto ca, Acejiyame lui näcäruji. Weeme ätrunga cina liba babo
läbitininusi, cäme singi pisi nyene cuta cäme kaakesea te babo äbitame, yepä cane singi gäne
pui gawe cabu taatu wawena Acejiyame lui itu najuji.
16 Acejiyame te liba cäme ai singi ne toraca me jaawenuge, cane miiji gäne otni Korinito
cewe nuuja poto cidi me puma cuta Miiji Mene jajanename. Cane singi lica nuuja biname
me kaakesea ne acatame, tabe lui cewe cabu ituge wawena, Acejiyame lui teeme tääpume
ituge jaji.
17 Oogäräneji mene te apu jiicenige egä, “Laati te singi awepyeräjame, tabe miiji eei
tääpume awepyeräja, Yageyame lui bine ituge waweneca.”
18 Ingle naace gyene, Yageyame eei biname ne lica yaacatuge, lui te teemämu lawepy-
eräjuge; yepä eei ne yaacatuge, tabe lui ne yaawepyeräjuge.

11

Paulo piiyepu Keriso me Walya Mename Biname

1 Cane singi gäne weene ire taatu acitame cane matikäli buduma mene iicemame. Yoo
ngenä popi, weene ire taatu nacitiniye cane buduma mene iicemame.

2 Cane ngenecu gäne weeme poto cidi me; epu asicnantenine weeme poto cidi me
Acejiyame liiyepu. Cane weebibine simacetnäjimene weene Keriso cama atejäclmutame.
Cane singi gäne weene epucäco lenajame, siige atejäclmuta bimu cabu piba picäripene teeme
bau me epu pana, camu ngulebägrä lipu yääcärusi ciwelooloyame ne.
3 Yepä cane wälu pisi näne, egä Satani te lipu ongletnäjuji Eeba ne teeme walya mene ca,
weeme ngene atwanena cina cuta pepu conocono me pama läbitininusi, siige weene piba
toraca singi lica birige Keriso tääpume.
4 Cane naace name pi wälu gäne, ingle cane jepänenine, weene lipulipu watatarage
biname bine yaawadimuye, lui cina weeme bau me saacluge. Weene jäätrunguye teepi
lui mene Keriso poto cidi me jiicemusi, ngänu gyene teeme mene mara cäme mene cabu
ca. Cuta teepi lui seemo poto cidi me jiicemusi, weene yaacatuye, ngänu gyene tabe Aceji
Seemo lica, weene lui ne yaacatuye cäme bau ca. Cuta teepi lui miiji mene yaacenanusi
weene yaacatuye, ngänu gyene pui mene mara, cane lui Miiji Mene itu jijananipene
weebibine.
5 Cane apu ngene jotwananenine, egä cane yepä ibi gäne pui biname cama, weene lui
tääpume jinge-nininige, egä teepi modamoda ätyepäneji biname gemi.
6 Cane pama miijirage mene iicema biname lica gäne, yepä cäme umle baborage gyene,
siige cane maramara gaabe ca peei ne ituge aboclomäja weeme bau me.
7 Cane jijananipene Acejiyame me Miijirage Mene, piiyepu cane daremu tääpume
weebibine lica itinäripene. Cane cämämu matikäli läbitepene naace tääpume weene piba
baborage me äbitame. Nää, cane peei lui niiya mule jaawenepene?
8 Cane poto ätrunga biname bime bau ca rarekaake jääpänanemune weeme tääpume
kaakesea wawename. Ai lui egä cane teebibine juutecrimune weebibine ätityerame.
9 Cane liba weene cama jage, cäme rarekaake cina lämlipesi, yepä cane lica itinäripene
weebibine rarekaake ceerame. Yepä Makedoniya ca lui ätrunga biname cina saaclepi, teepi
te näcärepesi iyeta cane lui tääpume singi. Cane umle cäco gäne weebibine nuuja gwidape
tääpume ätinera, cuta lica pa itinäripene. Eewe, licarage!
10 Keriso iyeta padare cabu lipu toraca mene jiicemimuge, cane cuta piiyepu cane liba
jiicenine, egä Akaya gawe cabu nuuja te äblicäco cebine iibana apu awepyeräjame.
11 Cane ai ne naace name pi lica jiicenine, egä cane singi lica gäne weeme tääpume?
Acejiyame umle gyene, egä cane singi gäne.
12 Yoo, cane lipu weebibine lica ituge rarekaake tääpume ätineräja ngälu page, cane cuta
pepu pagege äbita, naace name pi egä lui cina Keriso me ätyepäneji biname ca lainininusi,
teepi piba äblicäco teemämu awepyeräja piiyepu iicana egä teepi cane cama yepä opo
kaakesea jewenenisi.
13 Teepi walya kaakesea biname gemi, Keriso te teebibine lica ituge ätyepa. Teepi walya
lainininusi Keriso me ätyepäneji biname ca, siige weebibine ingletnäjinusi.
14 Cane cälu te lica äti. Pui lui ciitaca mule lica gyene. Satani te cuta lateplingtuge, läbituge
epu pana Acejiyame me mename seemo liiyepu.
15 Peei name pi ciitaca lica gyene, egä teeme kaakesea bägrä cina cuta läbitininusi
Acejiyame, lui conocäco gyene, teeme kaakesea bägrä bime pana me. Yepä ngälugaabe je
teepi teeme mule ibi daremu ne cire jääpänepesi.

Paulo Awepyeräjenige Teeme Mäpu cabu Lenaja poto cidi me

16 Cane cuta cääri jiicenine, egä nuuja te apu gone angi, egä cane toraca buduma gäne.
Yepä weene liba pepu jaawenuye, weene piba gone yaacatuye cane liba buduma biname
pana matikäli awepyeräjenine.
17 Cane liba apu awepyeräjenine, cane mime Yageyame Yeesu Keriso me mene lica
icwetnenine; cane mage buduma mule jewenenine.
18 Yepä ingle bucurage biname piti nemi, laatibi lawepyeräjininusi biname bime pana, lui
cina gawe ireclota mule cabu yaacrajuge, cane cuta teeme pana äbitenine.
19 Weene peete nemi umle biname, peei name pi gege cama ire taatu jaacranimuye
buduma biname bine.
20 Weene ire taatu jaacranimuye biname cina weebibine aletnäneji biname pana me
wawename; piiyepu weene ire taatu gemi teepi weebibine giri acraname teeme kaakesea
wawenetnäjame; piiyepu weene ire taatu gemi teepi weebibine angletnejame, äingejame,
niiyaniya tagepogogo iicemame.
21 Cane ajiri gäne, egä cane toraca drowä lica ge pepu äbitame weeme tääpume.

Cane buduma pana jiicenenemine poto buduma cina liiyepu, awepyeräjinine eei
tääpume, teepi lui tääpume lawepyeräjininusi.

22 Teepi jiicusi egä, “Cine Heberu biname gemi.” Yoo, cane cuta piiyepu. Teepi apu egä,
“Cine Israela biname gemi.” Yoo, cane cuta piiyepu. Cuta teepi egä, “Cine Abrahamo me
kaakesaare gemi.” Yoo, cane cuta piiyepu.
23 Teepi jiicusi egä, “Cine Keriso me kaakesea biname gemi.” Cane buduma pana
awepyeräjinine, yepä cane age säne teeme bau ca miijirage Keriso me kaakesea biname.
Teepi puu kaakesea jaawenusi, yepä cane te magerage kaakesea ituge wawena. Cane
teeme bau ca magerage ituge lenaja krokeciiye mete cabu, cebine magerage ituge adnana,
cuta cane magerage teeme bau ca puga ge cuta budre päpäname.
24 Israela biname cina cebine teetinain gääbu ituge adnana faib maramara padare cabu.
25 Cuta nesae maramara padare cabu Rooma biname cina nadnanepesi. Yepä gääbu
cuta kula ca nacnepesi. Cane liba malu cabu waatnetnäjepene, nesae gääbu buto cina
sabe läbitanipesi, cuta yepä gääbu cane yepä bimu cebocebo padare cama niiye papa cabu
nanajepi malu cabu.
26 Cäme otnetneja cabu iyeta poto ta mäpu puga ge. Cane igi cabu labumäjune, cane wälu
puga ge ero biname bime name pi, cuta cane wälu cämerage Israela biname bime name
pi piiyepu nuuja gawe biname bime name pi. Mäpu puga ge modamoda cewe cabu ta,
glunubora ta, malu cabu ta piiyepu eei biname bime bau ca, lui cina ätrunga biname ca
laininnusi, yepä teepi lica gemi ätrunga biname.
27 Cane magerage kaakesea ituge wawena gloose cäco, ute cäco. Cane umle gäne
loolomecewe piiyepu niiyemecewe lenaja. Cäme otnetneja ngalebora cäme deedei ibibi lica
ge, cäme mete lica ge, cane niiyarage cäbletääpe cama ge.
28 Ai taatu lica, cuta cäme ngenecu mäpu pisi nyene iyeta padare, egä ätrunga biname cina
lipu icrajinige.
29 Laati te liba ätrunga cabu onya yaanajuge, cane cuta pepu lasicnantune; laati te liba
niiya mule jaawenuge, cäme ngenecu mäpu me läbituge.
30 Ingle weene cebine giri nacitiye cane awepyeräjame, cane ai mule poto cidi me
bawepyeräjine, lui cina nawabudnitusi, egä cane matikolä gäne.
31 Acejiyame, mime Yageyame Yeesu Keriso me Babe, mine lui ne yaawepyeräjesi, tabe
umle gyene, egä cane walya lica otrominine.
32 Cane liba Damaseko babo cewe jage, mope biname Areta me ingwe gaabe biname, lui
te pui cewe ne ire jaatwuge, tabe yaacranemepi teeme awamuta biname bine pui cewe
caale grana gome cebine oomlaname.
33 Yepä pui caale atreji cabu traapi puga ge, siige ätrunga biname cina cebine diiba bora
näsinglantepesi, pui traapi cabu ca näinepesi caale kaake poto cidi me, siige cane luucrepene.

12

Paulo Gwidape bine Jepänimige Cabucewe je

1 Ai awepyeräja mule puu nuuja miiji lica gyene, yepä cane miiji cerämu awepyeräja. Siige
cane page jiicemenine mime Yageyame te lipu taboclomtuji piiyepu teeme singi ne lipu
seboclomtuji cäme bau me.
2 Cane umle gäne yepä ätrunga biname, Acejiyame te lui ne cabucewe me caburage
me ecanuji, footin kämäge liba ituge apira. Yoo, cane age säne pui biname. Yepä cane
toraca umle lica gäne, egä cane toraca cabucewe me caburage jage, coo cane wama pana
jepänimujine. Acejiyame tabe taatu umle gyene.
3 Cane cääri jiicenine, egä cebine Acejiyame me lenaja puupu cabu me nacanujisi – yoo
siige cane umle lica gäne, egä cane toraca puga ge, coo wama pana jepänimujine. Acejiyame
taatu umle gyene.
4 Cane puga nätecijuji maramara gwidape poto cidi me, lui tääpume mene lica gyene
piiyepu lui poto cidi me cudege iicana.
5 Siige cane ai cabucewe miijirage mule tääpume awepyeräjinine, cuta iyeta poto mule
cabu ca lui cina ituge äpletnera cäme tääpume, cane eei taatu mule tääpume awepyeräjinine
lui cina cebine nawabudnitusi, egä cane matikolä gäne.
6 Cane liba awepyeräja je, cane buduma lica cirege, ingle cane toraca mene cire jiicemejine.
Yepä cane siige ingwe ca lica awepyeräjenine pui cabucewe mule poto cidi me, ingle
cane singi lica gäne biname cina cebine opo gaabe me acitame pui mule name pi, yepä
eei taatu name pi teepi ngena jääpänusi cane wawena je piiyepu ngena yäätecijemuge cane
iicema je.
7 Acejiyame lui gwidape bine seboclomäjimuji cäme bau me cabucewe je, ingle babo
miijirage gwidape gemi, peei name pi cane cije awepyeräja mage; yepä tabe mäpu ne cäme
tääpe cabu itu secituji, lui te gaale pana cebine nagadäjenige. Ai lui Satani me kaakesea
gwidape gyene cebine aglime, siige niibenige cane mope babo me äbitame.

8 Cane nesae gääbu Acejiyame bau me irecu ätumutanujine ai mäpu ne äyeblingtame, yepä
tabe singi lica ge.
9 Tabe apu najuji egä, “Cäme baborage owecu määme tääpume ibibi gyene iyeta maane
lui tääpume singi gäte, ingle cäme kokre te babo läbituge määme cabu, maane liba kokre cäco
gäte.” Siige peei name pi cane gege gäne, egä cane kokre cäco gäne naace tääpume piba cäme
cabu Keriso me kokre te lenajame.
10 Peei name pi cane gege gäne Keriso miji pi mäpu cabu lenajame, ngänu gyene cane lipu
kokre cäco, niiyaniya nawenusi, coo gwidape cäco; ngänu gyene lipu sabe nawenanusi coo
lipu mäpu bine jääpänanemune. Ingle naace gyene, cäme kokre cina liba lämluge, Keriso me
kokre te piba yaanajuge cäme cabu.

Paulo Ngenecu Mäpu Gyene Korinito Ätrunga Ingle name pi

11 Cane buduma pana bäbitine cämämu awepyeräjame, yepä weene te giri naweniye.
Weene te cebine cire nawepyeräjejiye. Cane puu papa gäne, yepä weeme pui mararage
ätyepäneji biname bime cabu ca cane gawe me lica gäne.
12 Acejiyame te bucurage owowä piiyepu cälu täti gwidape piiyepu ciitaca mule bine
weeme sobe cabu yaaboclomäjanemepi cäme bau ca, cane liba gloose cäco cäme kaakesea
jaawenepene peema. Peei ciitaca mule cina cebine pajecu me nawenepesi, egä cane Keriso
me ätyepäneji biname gäne.
13 Cane lipulipu weebibine niiyaniya ire jitwipene poto ätrunga ingle bime bau ca? Nää
peei ge niiya, cane lipu weeme bau ca rarekaake lica yaawadanemepene? Siige ngänu
gyene, gone yaacatuye peei poto cidi me.
14 Siige cane ai lui nesae me otnime äbitinine peeyeme Korinito cewe me. Cane singi lica
gäne nuuja rarekaake tääpume weeme bau ca, yepä cane singi weeme tääpu mäne. Mule lica
gyene bägrä cina teeme mage babe bine ire atwemame, yepä mage babe cina miiji bägrä
bine ire atwemame.
15 Cane gege gäne, cäme ngena piti nemi weebibine ceerame, cuta cäme ireclota piiyepu
ceerame weebibine ätityerame. Weene nää pui name pi matikolä singi gemi cäme tääpume,
ingle cane baborage singi gäne weeme tääpume?
16 Siige ai lui pama mime gigri ngene atwana gyene, egä cane weebibine mäpu me
lica jiwenipene, cane liba puma Korinito jage. Yepä poto cina pama jiicenisi, egä cane
weebibine ingletnäjipene piiyepu walya waatromepene.
17 Peei lipu gyene? Cane lui biname bine jäätyepemepene weeme bau me, teepi nää
weebibine jiwenipesi cäme miiji tääpume kaakesea wawename?
18 Cane jaajepene Taitus ne peeyeme otnime weeme bau me, cuta jäätyepepene nuuja
ätrunga biname ne teta cama. Taitus nää nuuja gwidape ne yaacatepi weeme bau ca? Eewe,
licarage! Cine Taitus cama yepä ngene atwanena cama kaakesea jaawenenago piiyepu
cime mule yepä ibi ge.
19 Weene gone apu angi, egä cane weeme cabu ca cämecäme aga bäwäricine. Acejiyame
me opo gaabe je cane jijenininine, egä cane Keriso me kaakesea liba jaawenune, cane
toraca mene jiicemune. Piiyepu cäme biname, iyeta cane lui bine jaawenimune, peei lui
weeme ätityera tääpu memi.
20 Cäme wälu pisi nyene, egä cane peeyeme liba pa lädepene, cane pama epu pa pidäripene
weebibine, cane lipu tääpume singi lica gäne. Cuta weene pama epu pa näpänepeye cebine,
weene lipu tääpume singi lica gemi. Cane wälu gäne, egä cane weebibine pidäripene mene
abaja cabu, ire patre agli cabu, watata claabe cabu, weemämu ngene atwanena cabu,
niiyaniya mene cabu, iicetneja cabu, weemämu awepyeräja cabu, ätecija cäco mule cabu.
21 Cane wälu gäne, egä nuuja taje cane peeyeme liba pa lädepene, Acejiyame te cebine
cuta cääri ajiri me pa nawenepi weeme name pi. Siige cane ele pa nangenepi eei biname
bime name pi, lui cina niiyaniya mule itu yaacnemepesi niinäce gaabe me, yepä lica itu
tatatrongäripesi teeme sargi mule cabu ca, magebi rooriye cina teeme sargi ero mule cabu
ca, ngulebägrä imäbägrä cina teeme sargi ero mule cabu ca piiyepu poto ajiri mule cabu ca.

13

Ceräcerägääbu Umle Mene piiyepu Yewo Mene

1 Cane ai lui nesae me otnime äbitenine weeme bau me. Oogäräneji mene te jiicenige egä,
“Weene miiji neeneni coo cerämu poto bime aitneja mene ätecija biname me niiya mule
poto cidi me, piba weene miiji gemi teebine ablawejame.”
2 Cane lui padare cabu neeneni me lädepene peeyeme, cane piba umle mene jijipene
weebibine. Cuta page cane liba cude padare gäne weeme bau ca, cane cääri pui yepä
mene jijenininine, egä ingwe ca cane liba pa lädepene peeyeme, lui biname cina niiya mule

niinäce gaabe me itu tewenimumesi piiyepu iyeta poto cina, teepi lica pa luucratni-pesi
daremu päpäna cäco pi.
3 Siige weene piba pagege umle äbita, egä toraca gyene, Keriso te cäme bau ca mene
jiicemuge. Tabe weeme opo gaabe je riiberibe lica pagege, pätä tabe teemerage kokre page
yaaboclomtepi weeme bau me.
4 Biname cina puu teebine baarge uli cabu jibyecrujisi, tabe liba kokre cäco enajuji, yepä
tabe Acejiyame me kokre miji pi page siige ireclota enajenige. Tabe lipu kokre cäco enajuji,
cine teeme ätyepäneji biname cuta pepu kokre cäco gemi. Yepä cine liba peeyeme Korinito
me pa naclepi, ingle cine ireclota Keriso cama yepä gemi, siige cine Acejiyame me kokre
cama pa niclajutipi weeme opo gaabe je.
5 Weene weemämu apicetnäripeye päpäname, egä weene nää toraca Yeesu Keriso ne
jitrungeniye. Weene liba birige äsecrera peei apicetnera cabu ca, weene piba umle gemi,
egä tabe pisi nyene weeme cabu.
6 Cäme ätrunga pisi nyene, egä weene umle itu läbitipeye, egä cebine pepu ituge apicetnera,
siige jääpänepesi, egä cane toraca Keriso me ätyepäneji biname gäne.
7 Cane Acejiyame bau me irecu lätumutanune, egä weene nuuja niiya ne lica pagege
wawena. Cane naace name pi weeme tääpume lica irecu lätumutanune, egä biname cina
piba päpäname egä cane toraca ätyepäneji biname gäne. Yepä cane pui name pi weeme
tääpume irecu lätumutanune egä weene miiji mule bine wawenetnäjame, ngänu gyene
biname cina liba apu jiicusi, egä cane toraca ätyepäneji biname lica gäne.
8 Cine eei taatu mule bine jaawenimusi, lui gemi toraca, lica eei bine toraca gwidape bine
lui cina sabe jaawenimusi.
9 Cine gege gemi, cine liba kokre cäco gemi, yepä weene kokre gemi. Siige cine irecu
ätumutanininago egä weene epucäco me äbitame.
10 Cane ama cita ca naace tääpume yoogärenine, egä cane liba pa lädepene peeyeme, cane
piba lica pagege drämä cama weebibine wawena, lui tääpume cäme conocäco pisi nyene,
Acejiyame lui conocäco itu näcäruji cane weebibine ablawejame. Pui conocäco lui eei tääpu
myene weebibine cabu me wawename, lica gawe me wawename.
11 Yoo, cäme ätrunga binamewale, yewo! Weeme mule bine eblawäjemepeye; cäme mene
ibi jewenemepeye, yepä ngene atwa-na cama inajipi, poode cama. Siige Acejiyame lui te
owecu niwenininuge piiyepu poode nicäraninuge, tabe weene cama pagege lenaja.
12 Weene miiji weemeweme ajecletnäjipeye ätrunga biname bime mule liiyepu!
13 Iyeta Acejiyame me binamewale cina ama cita ca jiwablininisi weebibine.
14 Yageyame Yeesu Keriso me miiji piiyepu Acejiyame me singi teepi weeme cabu
lenajame. Piiyepu Aceji Seemo te weebibine wawename weene yepä äbitame!
Cane ngii Paulo. Cäme mene ngälu peese.

PAULO ME LETA GALATIYA PROBINS ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane säne Paulo, Yeesu Keriso me ätyepäneji biname gäne. Biname cina cebine lica
nätyepepesi, cuta piiyepu cane lica biname bime singi cabu otni, yepä cane Yeesu Keriso
bau ca ätyepäneji gäne piiyepu mime Aceji Babe bau ca, lui te Keriso ne erpinantuji budre
cabu ca.
2 Iyeta cine lui ama abasecretnäneji gemi, cine gigri jiicepesi egä, “Sebore iyeta ätrunga
ingle cewe maramara cabu ta Galatiya Probins ngalebora.”
3 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te weeme cabu
lenajame piiyepu teepi weebibine poode ceerame.
4 Yoo, Aceji Babe me singi cabu Keriso te budre äbituji mibibine mime niiya mule cabu
ca äsecrerame, naace tääpume mine piba niiyaniya mule bine abmaläcemame, piiyepu lica ai
gawecewe me gwidape tääpume singisingi äbitename.
5 Mine miiji Acejiyame ne awepyeräja iyeteta ngälu cäco. Pepu pa yaanajege!

Pisi Nyene Yepä Taatu Miiji Mene

6 Cane cälu te nätige mene ätecijame weeme poto cidi me. Matikolä padare te liba
apirige, weene piba Acejiyame ne ebmaleniye, lui te weebibine itu ala tisoglicipi Keriso
me miijirage owecu mule ca. Page weene nuuja mene itecijenininige lui ne yaainusi “miiji
mene” ca,
7 yepä peei lui miiji mene lica gyene. Cane ai mene jiicenine, ingle naace gyene
poto biname piti nemi weene cama lui cina weebibine maramara ngene atwanename
jiwenininisi. Teepi singi Keriso me Miiji Mene mara me wawename.
8 Yepä, ngänu gyene liba cine coo cabucewe ca mename seemo te weebibine mene birige
jajanena, lui mara gyene Miiji Mene cabu ca, weene lui ituge ätecija cime bau ca, tabe miiji
teeme mäpu daremu päpäna muye puupu cabu iyeteta.
9 Cine pepu itu jijipago, cuta page cane weebibine cääri jijenininine egä, liba nuuja
te weebibine mene jijanininuge lui mara gyene Miiji Mene cabu ca, weene lui ne itu
yaacatepeye, tabe miiji mäpu daremu päpäna muye puupu cabu iyeteta.
10 Nää, weene page apu jingenininige egä cane äbitenine biname cina singi cäme tääpume
lenajame? Licarage! Yepä, cane singi Acejiyame te cäme tääpume singi lenajame. Weene
pama apu jingenininige egä cane singi gäne biname cina cebine awepyeräjame? Eewe, cane
liba peei tääpume singi gäne, cane piba Keriso me toraca kaakesea biname lica birige.

Yeesu Keriso Lipu Eboclomtige Miiji Mene ne Paulo bau me

11 Cäme ätrunga binamewale, cane singi weebibine umle wawename egä, lui Miiji Mene
cane jaajanemune, biname bau ca lica gyene,
12 ingle cane lica secatujine nuuja biname bau ca; coo piiyepu nuuja biname te lica
nabiberäjuji, yepä Yeesu Keriso te seboclomtuji pui Miiji Mene ne cäme tääpume.
13 Yoo, weene mene ituge ätecijana cäme ireclota poto cidi me pui padare cabu, cane liba
Acejiyame tääpume nanajuji Israela biname bime irecu ätumuta mule cabu. Cane Yeesu me
ätrunga ingle biname bine niiya me owecu cäco jaawenimune, cuta piiyepu singi ge peei
biname bine budre me äyeblengame.
14 Pui padare cabu cane iyeta cäme kokre ca cängena tewenäjumene cime saarewale bime
mule; cane niinäce gaabe biname ge cäme poto ceege cabu ca Israela biname bime mule
waweneca cabu je.
15 Yepä, Acejiyame te babo owecu gyene cäme tääpume, tabe cebine itu najuji, cane
camuge piba aplimla, piiyepu ala nasogluji naace me teeme biname me äbitame.
16 Ingwe ca tabe liba ngene jotwananuji teeme Bägrä Yeesu ne aboclomtame cäme
tääpume cane gawe maramara biname bine teeme poto cidi me jajanename, yoo pui padare
cabu cane piba nuuja biname bau me lica ädujine abiberäja tääpume,
17 cuta Yerusalema me lica ädujine cäme niinäce gaabe ätyepäneji biname cama mene
abaitname. Yepä, cane conocäco ädujine Arabiya gawe cabu me, piiyepu puma cita ca
acnenutujine Damaseko cewe me.
18 Nesae kämäge ingwe ca, cane piba Yerusalema me ädujine Peteru ne ädärame, piiyepu
fiftin bimu taatu ten cama nanajuji.
19 Cane puga lica jepänujine nuuja ätyepäneji biname ne, yepä Yakobu ne jepänujine, lui
mime Yageyame me igane gyene.
20 Acejiyame me opo gaabe je cane jijenininine egä ai mene, cane lui weeme bau
yoogärenine, toraca gyene.

21 Pui Yerusalema me otni ingwe ca, cane otnujine poto cewe me Suriya piiyepu Kilikiya
gawe cabu.
22 Pui padare Keriso bau ätrunga ingle biname Yuudea gawe cabu, teepi cäme tääpume
cängena umle lica ge.
23 Teepi ai taatu umle, poto cina lui naitnäjujisi cebine egä, “Lui biname te cibibine
niiya cabu nicranininuge, page tabe biname bine jejanenemige Yeesu ne ätrugname. Yepä,
niinäce padare cabu tabe singi ge biname bine pui ätrunga cabu ca äyeblengäjame!”
24 Yoo, teepi Acejiyame me ngii ewepäntujisi tabe lipu cäme ireclota mara me nawenuji.

2

Paulo piiyepu Nuuja Ätyepäneji Biname

1 Footin kämäge kaake poto ca, cane piba Banaba cama lacnenutepene Yerusalema me,
piiyepu Taitus piba cine cama ge.
2 Cane naace name pi lacnenutepene, ingle Acejiyame te cebine umle itu nawenepi
piiyeme otnime. Puga ätrunga mope biname bime abasecretna cabu cane teeme tääpume
cängena yaaboclomtepene pui Miiji Mene, cane lui nuuja gawe biname bine jaajananemune. Cane peei ne jaawenepene, ingle naace gyene lui kaakesea cane ituge wawena
piiyepu lui kaakesea cane page jewenenine, cane singi lica gäne peei te papa me äbitame.
3 Taitus lui cine cama ge tabe Israela biname lica, yepä Griik biname gyene. Ätrunga mope
biname cina cotre ne lica yaacitepesi teeme tääpe ne matikolä iirputame cewecu acatame
Israela biname liiyepu,
4 yepä poto puga ge, lui cina singi ge tabe peei ne wawename. Teepi walya mene
jiicemepesi egä teepi cime biname gemi. Teepi ogä pana itu yääbäcnepesi ätrunga ingle cabu
me cime mule ireme. Teepi singi ge umle äbitame egä Israela biname bime cotre cabu ca
cine lipu äsecräreji gemi cime Yeesu Keriso cabu lenaja name pi, ingle naace gyene teepi
singi cine Israela biname bime cotre ngalebora cääri cuta äbäcname.
5 Yepä, cine lica teeme singi ne itu yaacatepesi, licarage matikolä padare cabu acata, ingle
naace name pi cine singi ge Miiji Mene ne cängena ire atwime weeme tääpume egä peei
toracarage mene te lica mara me äbitame.
6 Yepä, teepi lui cina epu pana mope biname ge, yoo cane pepu jiicenine, ingle nuuja
mara lica gyene cäme tääpume teepi ngena ngii cama ge. Acejiyame tääpume modamoda
biname lica mara gemi nuuja biname cabu ca. Yoo, pui mope biname cina cebine lica
najepesi Miiji Mene ne mara me wawename.
7 Yepä, teepi umle läbitipesi egä Acejiyame te cebine epu pana kaakesea itu näcäruji Miiji
Mene jajanename nuuja gawe biname bine, lui cina Israela biname lica gemi, tabe lipu
kaakesea Peteru ne itu ecäruji Miiji Mene jajanename Israela biname bine.
8 Yoo, Acejiyame lui me kokre puga ge Peteru me kaakesea cabu, tabe lui ätyepäneji
biname gyene Israela biname bime tääpume, teeme kokre cuta puga ge cäme kaakesea cabu,
cane lui ätyepäneji gäne nuuja gawe biname bime tääpume.
9 Yakobu, Peteru, cuta Yoane lui cina epu pana egä teepi ätrunga mope biname gemi, teepi
liba opo yaawatnäpesi egä Acejiyame te singi gyene cane peei kaakesea ne wawename,
teepi Banaba piiyepu cane cama ime lacranäpogo, awabame egä cine iyeta yepä kaakesea
ne jewenenisi. Cine mene jaatranepesi egä Banaba piiyepu cane gawe maramara biname
bine Miiji Mene jajanename, piiyepu teepi Israela biname bine jajanename.
10 Puga ge teeme yepä singi taatu egä cine miiji owecumete biname bine ätityerame, siige
pepu ätityera ne cane babo singi ge ceerame.

Paulo Peteru ne Jicnecige Antiyoka je

11 Peteru liba Antiyoka ätrunga biname bine yäädäremepi, cane teebine mene jaajepene
ätrunga biname bime opo gaabe egä tabe conocono ne jewenige, ingle teeme conocono
mule lui pajecurage ge.
12 Puma cita ca poto Israela biname cina tatyaripesi piiyeme Yakobu bau ca Yerusalema
ca. Yoo, teeme atyara niinäce gaabe ca, Peteru gigri deedei itu läbitanepi ätrunga biname
cama lui Israela biname lica gemi, yepä teeme atyara ingwe ca, tabe gije labacitepi teeme
bau ca äyeblingtame piiyepu nuuja gawe ätrunga biname cama lica deedei loolo, ingle tabe
wälu ge pui biname bime tääpume, lui cina jiicepesi egä: “Cuta nuuja gawe ätrunga biname
cina miiji teeme tääpe matikolä iirputame Israela biname pana äbitame.”
13 Siige, poto ätrunga biname lui cina Israela biname ge, teepi cuta Peteru cama yepä pana
walya mule jaawenanepesi, siige teeme pui walya mule te Banaba ne cuta joomlepi, walya
gaabe cabu me yaacanepi.
14 Cane liba teebibine jääpänemepene egä teepi lica Miiji Mene me toraca mule cabu
yaacrajuge, cane piba Peteru ne jaajepene iyeta biname bime opo gaabe je egä, “Toraca,

maane Israela biname gäte, yepä maane nuuja gawe ätrunga biname bime mule cabu
naanajenige, lica Israela biname bime mule cabu. Yoo, maane gone läyeblingtute deedei
äbitame nuuja gawe ätrunga biname cama, lui määme Israela biname lica gemi. Gone
teebibine pepu giri jaacranimute Israela biname bime mule cabu lenajame!"

Biname, cina Conocäco Äbitena Yeesu ne Ätrunga name pi

15 Yoo, cine lui Israela biname gemi aplimla cabu ca, piiyepu lica nuuja gawe cabu ca
niiya mule biname liiyepu,
16 cine umle gemi egä biname te conocäco läbituge Acejiyame me opo gaabe je lica cotre
wawena cabu ca, yepä tabe liba Yeesu Keriso ne jäätrunguge. Cine cuta piiyepu Keriso
Yeesu cabu itu jäätrungujisi naace tääpume cine conocäco äbitame Acejiyame me opo gaabe
je ätrunga name pi, lica cotre wawena name pi. Ingle naace gyene nuuja te äblicäco birige
Acejiyame me opo gaabe je conocäco äbita cotre wawena cabu ca.
17 Yoo siige, cine gaabe ne jepänujisi Acejiyame me opo gaabe je conocäco äbitame Yeesu
Keriso cabu ätrunga miji pi lica cotre wawena name pi. Piba peei gaabe cabu cine liba
jääpänusi egä cine conocono gemi Israela biname bime cotre mule poto cidi me, cine nää
piba miiji ge iicana egä, "Cime Yeesu ne ätrunga name pi cine conocono gemi?" Licarage!
18 Yepä, cane liba cääri labacitune pui cotre wawena gaabe cabu me, cane lui ne itu
sebmalujine, cane piba lawabudnitune egä cane conocono biname gäne pui cotre mule
tääpume.
19 Ingle naace gyene cotre mene te cebine nawabudnituge egä cotre wawena ca cane
äblicäco Acejiyame me opo gaabe je conocäco äbita iyeteta ireclota päpäname. Siige, cane
cotre miji pi budre gäne, cuta peei budre cabu ca ireclota gäne Acejiyame tääpume lenajame.
20 Keriso liba baarge uli cabu budre äbituji, peei lui epu gyene egä cebine ten cama ituge
budre wawena. Siige, page peei lui cane säne lica lui te ireclota, yepä Keriso te ireclota
gyene cäme cabu. Piiyepu ai kirece ireclota cabu cane lica cäme kokre cama nanajenige,
yepä Keriso me kokre pisi nyene cäme trupa cabu. Page cane Acejiyame me Bägrä Keriso
ne jitrungenine cebine ätityerame ai gawecewe ireclota cabu, lui te cebine epu singi ge egä
tabe teeme ireclota ecäruji cäme tääpume.
21 Yoo, cane Acejiyame me owecu mule ne papa me lica jaawenune cotre mule äcwetna ca,
ingle biname te liba ibibi gyene conocäco äbitame Acejiyame me opo gaabe je cotre wawena
cabu ca, piba Keriso me budre lui ingle cäco gyene.

3

Cotre Mule piiyepu Ätrunga Mule

1 Galatiya gawe biname weene buduma gemi! Luma cita ca gemi weeme buduma
ngene atwanena? Cane weebibine cängena itu jijananipene Yeesu Keriso me budre poto
cidi me baarge uli cabu. Weene peei ne itu joomlepeye, irecu ca päpäna pana weene itu
jääpänepeye, siige pajecu ge weeme tääpume.
2 Yoo, page cebine najepeye yepä gwidape poto cidi me. Ngena name pi Aceji Seemo te
weeme yepäyepä trupa cabu labacitanepi? Nää, naace name pi labacitanepi, ingle weene
cängena jaawenanepeye iyeta Israela biname bime cotre mene? Licarage! Yepä, tabe naace
name pi labacitanepi weeme yepäyepä trupa cabu, ingle weene Miiji Mene itecijipi piiyepu
jäätrungepeye.
3 Weene lipulipu pepu buduma gemi? Aceji Seemo te weebibine icranipi kirece ireclota
cabu me; page nää weene ngene jotwananenininiye egä weene ibibi gemi weemerage
kaakesea ca peei ireclota cabu cängena lenajame ngälugaabe oomlaname? Weene äblicäco
gemi!
4 Weene ngene jitrimalenige egä Aceji Seemo te ituge ätityera weebibine iyeta weeme
mäpu cabu ca. Nää, papa gyene peei ätityera? Weene nää page singi gemi ätrunga gaabe
ne abmalame?
5 Nää, Acejiyame te Aceji Seemo ne weeme cabu me täätyepäjepi piiyepu ciitaca mule bine
weeme tääpume saboclomäjemepi, ingle naace popi weene Israela biname bime cotre bine
jaawenemuye, coo ingle weene Miiji Mene itecijinuge piiyepu jäätrunguye?
6 Abrahamo poto cidi me ngene jotwananineye, tabe lipu mule uja jewenemuji.
Oogäräneji Mene te jiicenige egä, "Abrahamo Acejiyame ne jitrungige, siige teeme ätrunga
name pi Acejiyame teebine einige conocäco ca."
7 Weene miiji opo awatna egä lui cina Acejiyame ne jäätrungusi, teepi Abrahamo me
toraca kaakesaare gemi.
8 Oogäräneji Mene cabu ciige poto cidi me mene pisi nyene egä Acejiyame te gawe
maramara biname bine ten cama cire conocäco jaawenemepi teeme ätrunga name pi.
Yoo, pepu pana Miiji Mene pisi nyene Oogäräneji Mene cabu, Acejiyame luma Abrahamo

ne niinäce gaabe me jejuji egä, “Mämiji pi cane cire miiji jaawenemepene iyeta gawe maramara biname bine.”
9 Siige, Abrahamo Acejiyame ne jitrunguji, jepänuji miiji ne teeme bau ca. Pepu pana Acejiyame cuta miiji jaawenemuge iyeta biname bine lui cina teebine jäätrungusi, tabe Abrahamo ne lipu miiji jewenanuji.
10 Yoo, Oogäräneji Mene te jiicenige egä, “Laati te iyeta Israela biname bime cotre cängena lica jaawenemuge iyeta padare, Moose lui cotre bine soogäremuji, tabe niiya daremu cirege päpäna Acejiyame bau ca!” Peei name pi laati te walya jiicuge egä, “Cane iyeta cotre bine cängena jaawenemune, Acejiyame ngenecu miiji wawename cäme tääpume,” pui biname te mäpu daremu cabu ca lica birige asata, ingle biname te äblicäco iyeta cotre bine cängena wawenetnäja.
11 Yoo, pajecu gyene egä nuuja te lica Acejiyame me opo gaabe je conocäco läbituge cotre wawena ca, ingle naace gyene Oogäräneji Mene te cuta jiicenige egä, “Pui biname me ireclota iyeteta gyene, Acejiyame lui ne conocäco me jaawenuge teeme ätruna cabu ca.”
12 Yepä, cotre wawena lui mara ge ätrunga cabu ca; teepi gigri lica gegi, ingle Oogäräneji Mene te cotre poto cidi me apu jiicenige egä, “Laati te cängena jaawenemuge iyeta gwidape lui poto cidi me cotre mene te jiicenige, tabe peei cabu ca iyeteta ireclota cirege päpäna.” Yepä, biname cina äblicäco ge peei ne wawena.
13 Yoo, Oogäräneji Mene cuta nuuja poto ca jiicenige egä, “Lui biname ne uli cabu yaatecwamtusi budre me, tabe niiyarage daremu jääpänuge Acejiyame bau ca.” Siige, Keriso pepu pana mäpu daremu itu jepänuji mime tääpume mibibine äsecrerame daremu cabu ca lui te tädenige ingle naace gyene mine äblicäco cotre mene cängena wawena.
14 Keriso mibibine nisecräripi naace tääpume egä lui miiji Acejiyame Abrahamo ne ecäruji, peei miiji ne cuta nuuja gawe biname lui Israela biname lica gemi, teepi te päpäname Keriso Yeesu cabu ca, cuta naace tääpume Aceji Seemo mime yepäyepä trupa cabu abacitaname, Acejiyame lipu ituge jaji ceerame mime ätrunga cabu ca.

Lui Mene Acejiyame Ituge Jaji, Cotre Mene te Äblicäco Mara me Wawena

15 Cäme ätrunga binamewale, cane etonärenine cäme mene ne nuuja mule cabu: Neeneni biname liba mene ne conocäco yaacitäsi, siige peei mule lui klaje pana gyene, piiyepu nuuja biname te äblicäco peei jajeji mene ne mara me wawena coo piiyepu äyeblingta.
16 Yoo, Acejiyame te mene jejanuji Abrahamo ne cuta teeme yepä kaakesaare ne ciige miiji poto cidi me. Peei mene pisi nyene Oogäräneji Mene cabu apu egä, “yepä teeme kaakesaare,” lica gyene epu egä, “teeme kaakesaare iyeta,” piiyepu peei yepä kaakesaare lui Yeesu Keriso sine.
17 Cane naace me jiicenine egä Acejiyame Abrahamo ne mene jejuji, piba cuta jejuji egä, “Cane te ingwe ca conocäco cirege wawena.” Siige, fooa hanred teeti kämäge ingwe ca tabe biname bine Cotre Mene ecäremuji, Moose lui bine soogäremuji, yepä peei mene te äblicäco teeme niinäce jajeji mene ne mara me wawena. Siige, cotre mene te äblicäco pui mene ciige miiji poto cidi me äyeblingta.
18 Yoo, biname te liba Acejiyame me ciige miiji ne jääpänuge cotre wawena name pi, tabe piba peei miiji ne lica jääpänuge Acejiyame me jajeji mene name pi. Yepä, Acejiyame peei ciige miiji Abrahamo ne ecäruji naace tääpume tabe teebine mene ituge jaji pepu wawename.
19 Yoo, piba ngena tääpu myene peei Cotre Mene? Abrahamo me padare ingwe ca Acejiyame Cotre Mene Israela biname bine ecäremuji teebibine umle wawename egä teeme niiya mule lui toraca conocono gemi. Acejiyame cuta ngälugaabe ne ecituji Israela biname cina Cotre Mene cabu lenajame, siige peei ngälugaabe lui Abrahamo me yepä kaakesaare Keriso te liba atyaramta, lui ne tabe peei mene jejuji ciige miiji poto cidi me. Yoo, Acejiyame Cotre Mene lica conocäco gaabe ca ecäremuji biname bine, yepä teeme mename seemo bine ecäremuji, piba mename seemo cina Moose ne ecärujisi, piiyepu Moose lui menameyame ge, tabe iyeta Israela biname bine ecäremuji.
20 Yoo, menameyame biname me kaakesea pisi nyene liba neeneni poto biname cina singi ätityera tääpume, yepä jajeji mene poto cidi me, Acejiyame taatu ge, tabe singi lica ätityera biname, yepä tabe mene Abrahamo ne conocäco jejuji.

Acejiyame me Cotre Mene Ngeno Myene

21 Cotre Mene te nää jisädenige Acejiyame me jajeji mene bine? Eewe, licarage ge, ingle cotre mene liba ibibi gyene iyeteta ireclota ceerame, piba cotre gaabe ca biname cina conocäco läbitininusi Acejiyame me opo gaabe je,
22 yepä cotre mene te jiicenige egä, “Niiya mule me kokre te joomlenemige iyeta ai gawecewe biname bine,” peei name pi Acejiyame Abrahamo ne mene jejuji teeme ätityera ceerame pui biname bine lui cina Acejiyame ne jäätrungusi. Page lui cina Yeesu Keriso ne

jitrungenisi, tabe teebibine itityärenenemige, ingle Acejiyame te singi gyene toraca ireclota ceerame biname bine teeme ätrunga name pi.

23 Acejiyame me Cotre Mene, Moose lui soogäruji, peei te äbituji awamuta biname pana me, lui te biname bine joomlemuge ngälu ätrunga padare te tatyaramtepi. Siige, biname cina piba Acejiyame bau ca umle läbitipesi Yeesu Keriso poto cidi me teebine ätrungame.

24 Yoo, Cotre Mene te epu pana gyene ire atwi biname liiyepu mime tääpume mibibine conocäco gaabe cabu waadename ngälu Keriso te tatyaramtepi, naace tääpume mine teebine ätrungame mibibine conocäco me wawename Acejiyame me opo gaabe je.

25 Siige, ai padare cabu biname cina miiji Yeesu ne ätrungame, ingle itu lapirepi Cotre Mene me ire atwi padare te.

26 Weene Keriso Yeesu ne jäätrunguye, peei name pi weene iyeta Acejiyame me bägräwale gemi.

27 Weebibine niiye ca itu jicisäjipesi Yeesu me ngii cabu teta cama yepä äbitame piiyepu teeme pana miiji mule bine waadename.

28 Yoo, mime Yeesu cama yepä äbita name pi Israela biname piiyepu nuuja gawe biname teepi mara lica gemi; cuta lui bine jaaletnemusi kaakesea cabu lenajame piiyepu lui cina äsecräreji teeme singi gaabe cabu otnetnejame, teepi mara lica gemi; cuta rooriye piiyepu magebi teepi mara lica gemi, ingle mine iyeta yepä gemi Keriso Yeesu cama yepä äbita miji pi.

29 Mine liba Keriso me binamewale gemi, mine piba cuta Abrahamo me kaakesaare gemi, siige mine cirege päpäna Acejiyame ngena tääpume mene ituge jaji ceerame.

4

1 Cane cerämu jiicenenemine mine lui cina Acejiyame me bägrä gemi mime poto cidi me. Agesa ngene ca agli mene. Imäbägrä lui te teeme babe me gawe piiyepu gwidape bine cirege waadena, tabe liba bägrä yaanajuge tabe papa kaakesea biname pana birige, äblicäco tabe mene iicana biname bime abasecretna cabu je; ngänu gyene tabe yageyame gwidape tääpume, yepä tabe mene äblicäco iicana, ingle tabe lui bägrä gyene.

2 Cuta piiyepu tabe liba bägrä gyene, nuuja biname cina piba ire jaatwusi teebine, piiyepu teeme gawe piiyepu gwidape cina nuuja biname bime ime cabu yaacrajuge ngälu babe te lui padare ne ituge acita, peei te atyaramtige.

3 Mine peei bägrä pana ituge lenaja nuuja biname bime singi wawename, ingle naace gyene cotre pana mule cina mibibine noomlinujisi. Mime poto cina lui Israela biname bime cotre mule cabu ninajininuge; cuta piiyepu mime nuuja poto cina lui uuje bime mule cabu ninajininuge.

4 Yepä, Acejiyame me padare te liba tatyaramtuji, tabe teemerage Bägrä ne tityepuji gawecewe me. Tabe magebi cabu ca eplimluji, Israela biname bime cotre ngalebora senajenäjumi.

5 Yeesu Keriso täduji äsecrera gaabe ne wawename biname bime tääpume, lui bine cotre mule te tewamutemäjemumi, naace tääpume mine Acejiyame me jäjäcräneji bägrä me läbitipago.

6 Yoo, Acejiyame teeme Bägrä me Seemo ne ituge ätyepa mime yepäyepä trupa cabu, mibibine umle wawename egä mine teeme bägrä gemi. Siige, Aceji Seemo te mibibine niwenininige Acejiyame ne awejename egä, “Cime Babe.”

7 Yoo siige, page cotre mene te weebibine lica iwadininige. Page weene lui Acejiyame me bägräwale gemi. Acejiyame te weebibine iyeta gwidape cirege ceera, tabe lui poto cidi me Abrahamo ne jejuji, ingle weene iyeta lui Acejiyame me bägräwale gemi.

Paulo Ngenecu Mäpu Ge Galatiya Ätrunga Biname bime tääpume

8 Uja weene liba camuge Acejiyame poto cidi me umle äbita, weene piba uuje bime singi bine jaawenenanemepeye, lui cina toraca ire atwi biname lica gemi.

9 Yepä, page weene umle gemi Acejiyame. Yoo cäro, cane miiji iicana aipu egä, page Acejiyame te umle gyene weene. Siige, weene ngeno memi singi atatrongärame cuta pui uuje bime singi cääri wawenecame, lui cina kokre cäco piiyepu äblicäco weebibine toraca ireclota ceera? Weene ngeno memi singi cääri cuta teeme ire atwi cabu me äbäcname teeme singi piiyepu cotre bine wawenecame?

10 Cuta page weene poto bimu bine yaacranemuye weeme iiwäreja mule wawenecame conocäco äbitame, cuta piiyepu poto trii mule teeme mabye coo kämäge padare cabu jaawenemuye. Weene cuta poto kämäge cabu pui mule bine babo jaawenemuye.

11 Cäme ngene atwanena lui baborage mäpu gyene weeme tääpume! Ingle naace gyene cane singi licarage gäne cäme kaakesea te weeme cabu papa me äbitame.

12 Yoo, cäme ätrunga binamewale, cane kokre cama weebibine jijananinine egä weene
mene jitranepeye iyeta maramara cotre mule bine abmaläcemame, cane lipu Israela
biname bime cotre mule ituge abmala weeme tääpume, ingle weene äblicäco cotre wawena
ca conocäco me äbita. Yoo, weene nuuja niiya ne lica cäme tääpume itu jaawenepeye, niinäce
padare cabu ca ngälu page.
13 Weene umle gemi, peei lui cäme pita name pi cane uja weene cama nanajepi, puga
Miiji Mene weebibine jijananipene.
14 Cäme pita te weebibine mäpu icäripi, yepä weene lica cebine kaake ca näcelyärepeye
cäme pita bleela cabu; weene lica cäme mene nägyepeye. Yepä, weene cebine cängenarage
ire natwepeye, epu pana weene cabucewe mename seemo ne liiyepu miijirage ire atwi;
coo epu pana Yeesu Keriso ne lipu ire atwi, tabe liba weeme bau me otni je.
15 Pui padare cabu weene gege ge cäme mene ätecijame. Nää, ngena te täbitumi weeme
ireclota ne mara me wawename? Cane weeme owecu poto cidi me jiicenine egä, pui
padare cabu weene lica nuuja gwidape ne jaainuye lui cäme miiji tääpume. Weene cuta
weeme irecu cebine näcäruye, weene liba ibibi ge ceerame.
16 Yepä, page weeme ngene atwanena cäme tääpume pama mara gyene. Cane nää
pama cubuyame pana täbitumene weeme tääpume, ingle cane Acejiyame me toraca mene
weebibine conocäco itu jijananipene?
17 Pui biname lui cina singi gemi toraca mene mara me wawename, teepi cuta babo singi
gemi weebibine teeme biname tääpume wawename, yepä teeme mara ingle pisi nyene lui
lica weeme miiji tääpume. Teepi weebibine opire mara cewe me jiweninisi cäme bau
ca, ingle teepi singi gemi weene cebine abmalame puma cita ca weene babo singi äbitame
teeme mene ätecijame.
18 Yoo, weeme babo singi poto cidi me, peei mule cabu nuuja niiya lica gyene, liba miiji
ingle pisi nyene peei singi tääpume. Pepu singi miiji ge iyeteta lenajame, peei name pi gone
abmala cane liba weene cama lica ge.
19 Cämerage bägräwale, mage te bägrä aplimla pita ne lipu jääpänuge, pepu pana pita cama
cane cääri asicnantenine weeme tääpume, ngälu weeme mule te toraca conocäco Keriso
pana läbituge.
20 Cäme toraca singi gyene page weene cama lenajame; cane pama piba umle gäne
lipulipu mene weebibine jajime, ingle cane ngenecu mäpu gäne weeme poto cidi me.

Mine Hagara Saara naabibime Ireclota cabu ca Etonärenisi Toraca Mene ne

21 Cäme ätemla pisi nyene weeme tääpume lui cina singi gemi Israela biname bime cotre
mule cabu lenajame: Nää, Acejiyame me Cotre Mene Moose lui bine soogäremuji, weene
pama umle gemi peei te lipu jijenininige?
22 Ai Cotre Mene ngalebora mine mene ecnenenemisi Abrahamo piiyepu teeme neeneni
imäbägrä poto cidi me. Teeme yepä imäbägrä aplimläneji ge ngulebägrä cabu ca. Pui
ngulebägrä ngii Hagara ne teepi ituge aletna Abrahamo me coga me kaakesea wawename.
Nuuja imäbägrä lui igane ge, tabe Abrahamo me coga Saara cabu ca aplimläneji ge.
23 Yoo, Abrahamo me yepä imäbägrä ngii Ismaela, lui pui aletnäneji ngulebägrä cabu ca
eplimluji, teeme aplimla lui mara lica ge poto bägrä bime aplimla cabu ca, yepä Abrahamo
Isacako ne jepänige teeme bägrä cäco coga Saara cabu ca, ingle Acejiyame uja mene itu jejuji
bägrä teebine ceerame.
24 Lipu itu äbituji Abrahamo me neeneni imäbägrä bime tääpume, peei mule cabu ca
mine neeneni jajeji mene bine opo aawatnenisi. Cotre mene piiyepu lui mene Acejiyame
Abrahamo ne jejuji lui epu pana gegi pui neeneni imäbägrä bime mage liiyepu. Yepä mage,
Hagara tage, aletnäneji ge kaakesea cabu iyeteta lenajame, peei name pi biname bime cotre
te teebine teeme bägrä cama joomluge. Hagara piiyepu teeme bägrä bime ireclota cabu ca
mine opo ewatnenisi pui cotre mene Acejiyame te Sinai podo cabu je secäruji Moose ne,
biname bine waadename.
25 Yoo, Hagara piiyepu teeme bägrä cabu ca mine opo ewatnenisi mule lui te täbituji Sinai
podo cabu je, Sinai podo lui Arabiya gawe cabu sine. Piiyepu mine cuta opo ewatnenisi
Yerusalema ne piiyepu lui cina page icrajinige pui babo cewe cabu. Page Yerusalema
cewe biname lui epu pana gemi Hagara me bägrä liiyepu, ingle cotre mene te teebibine
joomlemuge.
26 Yepä, Acejiyame Abrahamo ne lui mene jejuji, tabe peei mene cuta jejuji biname bime
tääpume lui cina cabucewe je kirece Yerusalema cabu cirege lenaja. Biname cina puma
lica icrajenige maramara cotre mene ngalebora, piiyepu teepi äsecräreji icrajinige iyeta
niiyaniya mule cabu ca. Cabucewe Yerusalema lui mime tääpume mage pana gwene, mine
iyeta lui cina Yeesu ne jitrungenisi.

27 Pisi nyene mene Oogäräneji Mene cabu pui neeneni Yerusalema poto cidi me egä teepi
lui neeneni magebi pana gegi. Yepä magebi lui Cabucewe Yerusalema pana gwene, lui te
ätrunga biname bime mage. Niinäce tabe bägrä cäco onajige, yepä ingwe ca teeme bägrä
bucurage gemi pui nuuja magebi cabu ca, lui te ai gawecewe Yerusalema pana gwene.
Agesa peei Oogäräneji Mene:
"Bägrä cäco magebi, lui te lica bägrä aplimla pita itu jepänuji,
maane miiji gege, uupera cama naanajuge!
Ingle maane lui ne abmaläneji gäte,
määme bägrä bucurage cirege äbita pui nuuja magebi cabu ca,
lui ne teeme rooriye te lica twaabmaluge."
28 Yoo, cäme ätrunga binamewale, mine Acejiyame me bägrä gemi, ingle Acejiyame mene
itu jejuji pepu cirege äbita. Mine epu pana Isacako liiyepu, ingle naace gyene Acejiyame
Abrahamo ne mene itu jejuji egä pui bägrä te pagege äbita.
29 Yoo, pui sasa padare cabu Abrahamo me bägrä lui Hagara cabu ca aplimluji, teeme ngii
Ismaela, tabe niiya jaawenuge Isacako ne lui me aplimla poto cidi me Aceji Seemo mene
ituge jaji. Cuta page piiyepu, Israela cotre cabu lui biname cina, teepi niiya jaawenemusi
biname bine lui cina Acejiyame me mene ne jäätrungusi piiyepu lica Israela biname bime
cotre mene cabu icrajenige.
30 Yepä, Oogäräneji Mene te lipu jiicenige? Peei te jiicenige apu egä: "Pui aletnäneji kaakesea
magebi ne jutyepi teeme bägrä cama, ingle naace gyene aletnäneji magebi me bägrä tabe
lica teeme babe me miijimiji gwidape pa yaawademepi; yepä pui bägrä lui babe me
cogarage cabu ca ge, tabe te iyeta pa yaawademepi."
31 Yoo, cäme ätrunga binamewale, mine lica epu pana gemi aletnäneji kaakesea magebi me
bägrä liiyepu, ingle cotre mene te mibibine lica noomlenininige, yepä mine Saara me bägrä
pana gemi, ingle mine Acejiyame me jajeji mene jäätrungusi mibibine äsecrerame.

5

Keriso te Mibibine Itu Nisecräripi

1 Keriso te mibibine itu nisecräripi, siige tabe singi mine äsecräreji lenajame. Weene kokre
cama jiclajutipi! Gone cotre mule ne cuta cääri yaacatuye peei cabu lenajame!
2 Ai mene itecijinege! Cane Paulo te weebibine jijenininine egä weene liba Israela
biname bime cewecu yaawademuye tääpe iirputa ca, ingle naace popi weene pepu singi
gemi conocäco äbitame Acejiyame me opo gaabe je, weene peei mule ca Keriso me ätityera
ne jäägyuye.
3 Yoo, cane cuta cääri jijenininine egä nuuja biname te liba Israela biname bime cewecu
yaacatuge tääpe iirputa ca, tabe pepu pi Israela biname bime cotre mule cabu labacituge,
siige tabe piba miiji iyeta cotre bine cängena jaawenemuge.
4 Weene liba singi Acejiyame me opo gaabe je conocäco äbitame weeme cotre waweneca
cabu ca, weene piba weemämu läyeblinginuye Keriso bau ca cuta piiyepu Acejiyame me miiji
cabu ca.
5 Yepä, cine ätrunga ca Acejiyame ne jewagrijenisi teeme Seemo ca cibibine teeme opo
gaabe je conocäco me cire wawename, lui tääpume cine ngene atwanena bine icranene-
misi.
6 Ingle mine liba Yeesu Keriso cama yepä me läbitinago, piba biname lui me tääpe pui
cewecu cama ge piiyepu biname lui me tääpe pui cewecu cäco, teepi nuuja mara lica
gemi, yepä Yeesu ne ätrunga lui teeme tääpume babo gwidape gyene, piiyepu ai ätrunga te
laboclomtuge nuuja biname ne owecu wawena cabu ca.
7 Pui niinäce padare cabu weeme ireclota miijirage ge, weene Yeesu ne cängena
jäätrungepeye. Weebibine laati te tiibinige toraca gaabe cabu otnime? Tabe lipulipu ngene
atwanena bine biyeblengemige toraca gaabe cabu ca?
8 Licarage Acejiyame pa jiibipi, ingle tabe te weebibine ituge ala asogleca teeme biname
me äbitame.
9 Yoo, mene pisi nyene egä: "Matikolä uutneca gwidape taatu te baborage buluduu ne
juutnecuge." Walya mene pepu pana gyene. Matikäli conocono te wata baborage me
läbituge.
10 Yepä, mine yepä me ituge äbita mime Yageyame Yeesu Keriso cama, peei name pi
cane umle gäne egä weene lica mara ngene atwanena ne pa pecatepeye. Acejiyame mäpu
daremu pagege ceera pui biname ne lui te weebibine walya ngene atwanena itu nicäripi,
ngänu gyene tabe laasi nyene.
11 Cäme ätrunga binamewale, cäme poto cidi me poto cina walya jiicenisi egä, "Paulo
te biname bine yaabiberäjemuge Israela biname bime cewecu ne teeme tääpe iirputa ca

acatename.” Peei mene toraca lica gyene. Liba toraca ge, ngena tääpume biname cina singi gemi cebine jäje niiya cabu acitename? Yepä, poto Israela biname cina cebine niiya nawenusi, ingle teepi singi lica ai mene ätecijame egä Keriso te budre äbituji baarge uli cabu mibibine Acejiyame me opo gaabe je conocäco wawename tääpe cewecu cäco.
12 Pui biname lui cina weeme ngene atwanena maramara jiwenininisi, cane singi gäne teepi teeme tääpe ne ablitame!
13 Cäme ätrunga binamewale, Acejiyame weebibine tisoglicipi niiya cabu ca äsime, siige weene äsecräreji gemi. Yepä, gone weene äsecrera name pi apu jinginuge egä miiji gyene weeme tääpe me singisingi cina weebibine waadena. Pätä Acejiyame me singi cabu ca weeme nuuja bine itityeräjemeye!
14 Yoo, Moose lui cotre bine soogäremuji, iyeta peei cotre piti nemi yepä taatu cotre ngalebora. Agesa peei cotre: “Maane miiji biname bime tääpume singi lenaja, maane lipu määme tääpume singi birige.”
15 Yepä, weene liba weemeweme jääceluye piiyepu labajininuye, piba ire! Weene weeme binamewale cama piba pagege iyeta weene papiripeye.

Aceji Seemo cama Ireclota

16 Cane ngena tääpume jiicenine age sena: Aceji Seemo te weebibine iwecetnärininige; teeme singi ne weene jeweneye, piiyepu gone weeme tääpe me singisingi bine jaawenemuye!
17 Ingle naace gyene biname bime tääpe me singisingi te jääsäduge Aceji Seemo me singi ne, piiyepu Aceji Seemo me singi te biname bime tääpe singisingi bine jääsädemuge. Peei neeneni singi cina cubuyame pana gegi, peei name pi mine äblicäco mime singi waweneca.
18 Yoo, Aceji Seemo liba weebibine iwecetnäjinininuge, piba cotre mule te weebibine lica birige waadena.
19 Yoo, mine tääpe me singisingi bine opo yaawatnemusi apu mule ca: Biname cina sargi ero mule bine jaawenemusi; biname cina jugijugi ngene atwanena piiyepu mene cama yaacrajuge; teemeteme singi laglanininusi.
20 Biname cina uuje bine yiiwäräjemusi, cuta piiyepu maramara angodnera piiyepu mowä mule bine jaawenemusi. Biname cina cubuyame me läbitininusi, labajininusi; teepi nuuja biname bime gwidape tääpume ire patre yaaglusi, piiyepu claaberage te teebibine joomlemuge. Teepi nuuja biname bime tääpume lica laatadrongäjininusi, yepä teeme miiji taatu ne jäärngusi. Teepi maramara tomi läbitininusi, piba läingäjinusi.
21 Nuuja biname te liba miiji jääpänuge, peei te teebibine claabe me jaawenemuge. Teepi sice buduma yaacrajuge, piba lui niiya mule tääpume singi, teepi peei bine oräre jaawenemusi. Teepi iyeta ai bine jaawenemusi cuta poto cerämu. Cane page weebibine umle jiwenininine, cane lipu niinäce itu jijipene egä: Lui cina ai mule bine jaawenemusi, Acejiyame te lica teebibine cire yaawademepi.
22 Yepä, Aceji Seemo te biname bine jaawenemuge teepi singi cama, gege cama, piiyepu poode cama lenajame. Tabe biname bine jaawenemuge mäpu cabu bojäcu lenajame, teeme nuuja biname ne owecu cama ätityerame, piiyepu conocäco piiyepu toraca mule cama lenajame.
23 Tabe cuta biname bine jaawenemuge teeme nuuja ne niinäce gaabe me acraname; cuta piiyepu teemämu awesongärame. Yoo, biname lui cina pepu jaawenemusi, nuuja cotre te lica teebibine joomlemuge.
24 Laati bemi Yeesu Keriso me biname, teepi teeme tääpe me niiyarage singisingi piiyepu niiyarage ngene atwanena bine Keriso me baarge uli cabu ituge abmaleca.
25 Yoo, Aceji Seemo mibibine toraca ireclota nicärininuji, peei name pi mine miiji mime ai ireclota ne teeme ime cabu acitame iyeta teeme singi wawename.
26 Mine gone mimämu lawepyeräjinago, gone mime nuuja ne claabe me jaawenusi, piiyepu gone mime nuuja biname ne ire patre yaaglusi, tabe liba miiji ne jääpänuge.

6

Ätrunga Biname bime Miiji Mule

1 Cäme ätrunga binamewale, lui bime trupa cabu Aceji Seemo te enajenige, weene nuuja biname ne conocono mule cabu liba jääpänuye, teebine owecu cama umle mene jaajanuye. Piiyepu weene ire! Weene liba cängena lica gemi, weene cuta singi ne pa jepänepeye conocono mule ne wawename.
2 Weeme nuuja te liba mäpu jääpänuge, teebine yäätityäruye, piiyepu weene pepu jaawenuye Keriso me cotre ne.
3 Yoo, liba biname te apu jaangenuge egä tabe baborage gyene, yepä tabe lica, tabe teemämu langletnäjuge.

4 Iyeta yepäyepä biname cina miiji teemämu ireclota mule bine jaatranemusi egä miiji
gemi, coo niiya gemi. Liba miiji gemi, tabe piba ngenecu miiji läbituge. Yepä, tabe miiji lica
gyene nuuja biname me ireclota mule poto cidi me iicana egä: “Teeme niiya gyene, cäme
miiji gyene.”
5 Ingle naace gyene iyeta biname bime ireclota cabu poto mäpu piti nemi.
6 Weene miiji deedei ecäremepeye piiyepu nuuja miijimiji gwidape pui biname bine lui
cina weebibine ibiberäjininusi Acejiyame me Mene poto cidi me.
7 Buduma ngene atwana gone, ingle weene äblicäco Acejiyame ne angletneja. Biname te
lipu gije bine yäätemuge, tabe pepu kuu tääpume ire yaacituge.
8 Biname me ireclota lui epu pana ge calwacupi gweeti liiyepu. Tabe teeme tääpe me
singisingi bine gije pana liba yäätemuge, tabe peei cabu ca kuu cirege päpäna, lui teeme
budre gyene. Nuuja calwacupi biname te teeme miiji mule bine gije pana yäätemuge Aceji
Seemo me ätityera ca. Tabe cuta kuu cirege päpäna Aceji Seemo bau ca. Peei lui iyeteta
ireclota gyene.
9 Yoo, mine gone gloose me läbitinago miiji mule wawename, ingle naace gyene padare
te cire tädepi mine pui cabu ca miiji kuu päpäname, mine liba wata lica birige äyeblenga.
10 Peei name pi iyeta mime padare liba piti nemi, mine iyeta biname bine miiji jaawen-
emusi, cuta toraca teebibine lui mime ätrunga binamewale gemi.

Paulo Teeme Leta ne Umle Mene ca Ermuji

11 Weene ire cäme oogära lipu baborage gyene, cane lui bine cämerage ime ca yoogärenine.
12 Yoo, pui biname lui cina weebibine giri jicranininisi tääpe cabu cewecu ne acatename,
teepi singi gemi biname bine ngenecu miiji me wawename teeme tääpume, ingle teepi wälu
gemi egä pama mäpu ne jääpänusi poto biname bime bau ca, liba Israela biname bime mule
yaabmalusi piiyepu mene jaajananemusi egä cewecu ngänu gyene, ingle Keriso te budre
äbituji baarge uli cabu mime niiya mule bine äyeblengame.
13 Lui cina puu cewecu itu ewademujisi tääpe iirputa ca, teepi lica Cotre Mene bine
jaawenemusi. Teepi singi gemi weene pui yepä mule taatu wawename, piba teepi miiji
gemi teemämu awepyeräja egä, “Cine te Israela biname pana me tewenimumesi teebibine.”
14 Yepä, cane te singi lica pepu awepyeräja tääpume. Cane singi gäne mime Yageyame
Yeesu Keriso me ngii awepentame, tabe lipu budre äbituji baarge uli cabu mime tääpume.
Iyeta cäme ngene atwanena lui teeme cabu, peei name pi ai gawecewe me mule piiyepu
gwidape cäme tääpume papa gemi. Epu pana budre biname liiyepu lui nuuja singi lica
birige gawecewe gwidape tääpume, peei mule piiyepu gwidape baborage lica gemi cäme
tääpume.
15 Yoo, lui biname cina tääpe cabu cewecu ne ituge acata, coo lui cina lica ituge acata,
teepi nuuja mara lica gemi, ingle peei cewecu lui babo gwidape lica birige. Agesa babo
gwidape: Biname te kirece ireclota ne ätrunga ca yaacatuge Acejiyame bau ca.
16 Laati te yääcwetnuge ai gaabe ne teeme ireclota cabu, poode piiyepu owecu teeme cabu
lenaja. Cane pepu ewejanenine iyeta Acejiyame me biname bime tääpume. Teepi temi
Acejiyame me toraca Israela biname.
17 Yoo siige, epu pana aletnäneji kaakesea biname teeme yageyame me cewecu lipu pisi
nyene teeme tääpe cabu, cuta cäme tääpe cabu dupe ngabu piti nemi, ingle biname cina
cebine naglumesi, cane liba Miiji Mene cäme Yageyame Yeesu poto cidi me jaajananemune.
Peei name pi ingwe ca gone nuuja biname te cebine cääri mäpu näcäruge!
18 Cäme ätrunga binamewale, mime Yageyame Yeesu Keriso me miiji te weeme seemo
bime cabu lenajame. Yoo siige, pepu yaanajepi!
Cane ngii Paulo. Siige cäme mene ngälu peese.

PAULO ME LETA EPESO ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane, Paulo, Yeesu Keriso me ätyepäneji biname gäne Acejiyame me singi miji pi.
Cane yoogärenine Acejiyame me binamewale bime bau me Epeso cewe je, lui cina toraca
ngenecu cama iyeta padare cabu Keriso Yeesu cabu inajininuge.
2 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te lenajame weeme
cabu piiyepu teepi poode ceerame weebibine.

Keriso Mime Seemo bine Miiji Jewenenemige

3 Mine eso yääcäranesi Acejiyame ne, lui gyene mime Yageyame Yeesu Keriso me Ace-
jiyame piiyepu Babe. Ingle naace popi mine Keriso cama yepä gemi, tabe ituge mibibine
miiji wawena mime seemo ireclota cabu iyeta maramara mule ca cabucewe ca lui cina
totneninisi.
4 Keriso cama yepä äbita miji pi Acejiyame te agedna me niinäce gaabe ca uja itu ngene ca
niglinuji mibibine teeme binamewale me äbitame, naace name pi egä mine teeme tääpume
mara me äbitame piiyepu teeme opo gaabe je conocäco lenajame. Ingle Acejiyame babo
singi ge mime tääpume,
5 peei name pi tabe ngene uja itu jotwananuji mibibine äjäcrame teeme bägrä tääpume
lenajame ingle Yeesu Keriso me kaakesea miji pi. Ai lui teeme singi ge, teebine ngenecu
miiji me jewenuji.
6 Siige mine Acejiyame ne yaawepyeräjesi teeme babo owecu name pi, tabe lipu teeme
ngenecurage Bägrä papa itu nicärininuji, daremu cäco.
7 Keriso me uudi te lipu itu tapiruji, mime niiya mule daremu ne ecatuji, siige Acejiyame
te mime niiya mule niisibrecäjimuge. Lipu baborage gyene Acejiyame me owecu,
8 tabe lui ne ituge aboclomäja mime tääpume.
Ingle Acejiyame babo umle gyene iyeta mule poto cidi me,
9 tabe jewenuji tabe ngena tääpume ngene itu jotwanuji wawename. Tabe teeme ogä
ngene atwana ne seboclomtuji cime tääpume, tabe lui poto cidi me ngene uja jotwanuji
toraca me wawename Keriso cabu ca.
10 Acejiyame me pui ogä ngene atwana, tabe lui ne toraca me cire jaawenepi toracarage
padare cabu, apu gyene egä tabe lui gwidape bine ituge wawenetnäja cabucewe piiyepu
gawecewe je, tabe pui bine iyeta cire jaawenemepi yepä me äbitame piiyepu Keriso teeme
mope biname me lenajame.
11 Acejiyame lui te iyeta gwidape bine teeme ngene atwanena piiyepu singi ibi jaawen-
imuge, tabe te mibibine nijäcrininuji teeme binamewale tääpume lenajame ingle Keriso
cama yepä äbita name pi. Tabe ujarage ngene jotwanuji apu wawename, ingle ai lui teeme
singi ge.
12 Peei name pi cine lui cina niinäce biname gemi ngene atwanena singi Keriso cabu me
acraname, cine Acejiyame ne yaawepyeräjesi, egä tabe lipu miijirage gyene.
13 Cuta weene piiyepu liba itecijinuji toraca mene, peei Miiji Mene lui te ireclota ne
secanuji weeme bau me, weene piba ätrunga ne ecitujiye Keriso bau me. Piba Acejiyame
ecituji Aceji Seemo ne weeme cabu me cewecu tääpume, egä weene teemi nemi, tabe lipu
ituge jaji wawename.
14 Ingle Aceji Seemo pisi nyene mime cabu, peei name pi mine umle gemi egä mine cirege
päpäna, Acejiyame ngena ituge jaji teeme bägräwale bine ceerame. Ai te niwabininige, egä
Acejiyame te iyeta mäpu cabu ca kälyä cirege wawena pui biname bine, lui cina teemi nemi.
Mine teebine yaawepyeräjesi teeme miiji name pi!

Irecu Ätumuta Mene Acnema Biname bime tääpume

15 Cane liba nätecijepi, egä weene Yageyame Yeesu ne jitrunge-niye, cuta piiyepu weene
singi gemi iyeta Acejiyame me binamewale bime tääpume,
16 cane lica ituge ätecita Acejiyame ne eso ceeraname weeme poto cidi me. Cäme irecu
ätumuta ngalebora cane weeme poto cidi me jaajananemune,
17 cane yäätinärune mime Yageyame Yeesu Keriso me Acejiyame, jamyacu apaclyera
cama Babe ne tabe weebibine eei Seemo ceerame, lui Seemo te weebibine umle biname
me jiwenininuge piiyepu Acejiyame ne weeme bau me yaaboclomtuge, siige weene piba
umle läbitininuye tabe.
18 Cane irecu lätumutanune, egä Acejiyame te weeme mopemuli apatname teeme apa-
clyera ne päpäna tääpume, piba weene umle läbitininuye, egä ngena cabu me tabe weebibine
ituge ala asogleca weene weeme ngene atwanena singi bine acraname; piiyepu cuta lipu

bucurage miijimiji mule poto cidi me tabe ituge teeme bägräwale bine jaji teepi teeme bau ca päpäname;
19 piiyepu cuta lipu baborage gyene teeme kokre, lui te kaakesea äbitenige mine ätrunga biname bime cabu. Ai lui pui yepä baborage kokre gyene,
20 lui ca Acejiyame te Keriso ne itu erpinantuji budre cabu ca, siige ecanuji cabucewe me, ecituji teeme camu poto cidi me.
21 Tabe caburage gyene iyeta seemo bime bau ca, cabu je lui cina mopeyame gemi piiyepu kokreyame gemi. Teeme ngii baborage gyene iyeta ngii cabu ca ai gawecewe cabu je. Cuta ciige padare cabu teeme ngii te baborage cire saanajepi.
22 Acejiyame te iyeta gwidape bine teeme ernge gawe me ituge acrana, piiyepu tabe ätrunga biname bine Keriso itu yääcäremepi tabe teeme mope biname me lenajame.
23 Ätrunga biname lui Yeesu Keriso me tääpe gemi. Teepi te Keriso ne camlecamle me jewenenisi. Cuta tabe te iyeta gwidape bine iyeta poto ta camlecamle me jewenenemige.

2

Budre cabu ca Ireclota me

1 Padare puga ge, weene liba seemo ireclota cabu budre ge ingle weeme niiyaniya mule piiyepu ätecija cäco mule name pi.
2 Pui padare cabu weene icwetnimujiye ai gawecewe me niiyaniya mule bine; weene jitecijujiye laasi nyene mopeyame niiyaniya seemo bime tääpume, lui cina buuwemope cabu otnenininisi. Tabe eei seemo gyene, page lui te ewadenemige Acejiyame ne lui biname cina lica birige ätecija.
3 Niinäce mine iyeta pepu ituge lenaja, ätecija cäco. Mine biname bime singisingi mule bine icwetnimujisi. Mine jewenimujisi mime tääpe cina piiyepu ngene atwanena cina ngena tääpume singi. Peei name pi Acejiyame me claabe te pui padare cabu piba enajuji mime tääpume, eei biname bime tääpume lipu page enajenige, lui cina camu binamerage bime singisingi mule bine icwetnenemisi.
4 Yepä Acejiyame epu baborage owecu ge piiyepu singi ge mime tääpume,
5 egä mibibine, lui cina mime niiya mule cabu budre ge, tabe ireclota me niweninuji Keriso me cabu ca. Peei lui teeme owecu name pi egä Acejiyame te weebibine ituge äsecrera niiya cabu ca.
6 Ingle mine Keriso Yeesu cama yepä gemi, pui name pi Acejiyame te mibibine ituge ten cama budre cabu ca arpineräja naace tääpume mine ten cama iyeta gwidape bine waadename cabucewe je.
7 Acejiyame ai ne naace tääpume ituge wawena iyeta biname cina iyeta padare cabu päpäname teeme babo miijirage ätityera ne, tabe lipu teeme singi ne seboclomtuji mime tääpume Keriso Yeesu cabu ca.
8 Ingle Acejiyame babo singi gyene ätityerame, tabe weebibine niiya cabu ca itu isecrärinuji ingle weeme ätrunga name pi. Ai lui wemiji wawenäneji lica gyene, yepä Acejiyame me owecu gyene weeme tääpume.
9 Ai lui weeme kaakesea daremu lica gyene, peei name pi nuuja te äblicäco teemämu awepyeräja.
10 Acejiyame te niwenininuji page mine lipu gemi. Tabe itu niwenininuji mine Keriso Yeesu cama lenajame siige miijirage kaakesea wawename, tabe lui kaakesea ituge amacetnäja mime tääpume.

Keriso me Binamewale Ten cama Yepä Gemi

11 Weene Israela biname bime cabu ca ärngecäneji lica gemi, piiyepu Israela biname, lui cina laininininusi tääpe iirputäneji biname ca,* teepi weebibine iyinininusi tääpe iirputa cäco biname ca. Weene gone ngene jitrimalinuge, weene lipu biname ge niinäce.
12 Weene cude padare ge Keriso bau ca, piiyepu weene cude padare ge Israela biname bime bau ca, Acejiyame lui bine jejäcrimuji teeme biname me. Jajeji mene Acejiyame lui ecäremuji Israela biname bine, pui lui weeme tääpume lica ge. Weene Acejiyame umle cäco inajininuji, piiyepu weene nuuja ngene atwana lica ge, egä weene lipulipu miiji ne päpäname.
13 Pui padare cabu weene cude padare ge Acejiyame bau ca, yepä page weene lipu Keriso Yeesu cama yepä gemi, weebibine Acejiyame bau me ituge waadena, ingle baarge uli cabu Keriso me uudi te tapiruji Acejiyame ne iiwärejame weeme niiya mule äciseja tääpume.

---

* **2:11:** tääpe iirputäneji biname: Israela biname bime mule apu egä imäbägrä te liba laplimluge, eit bimu ingwe gaabe ca teeme imäbägrä bime gwidape cabu ca matikäli tääpe jiirputusi. Ai tääpe iirputa lui cewecu gyene, Acejiyame lui ecärimuji Israela biname bine, egä teepi teeme biname gemi.

14-15 Siige Keriso taberage te poode ne secituji mime tääpume, cine Israela biname piiyepu weene nuuja biname, tabe lipu niwenininuji mine yepä me äbitame. Mine niinäce claabeclabe ninajininuji, ingle weene lica icwetnimujiye cime Israela biname bime cotre bine, lui cotre cina birige jaji biname cina ngena wawename. Pui Cotre lui atreji pana ge, mibibine maramara me niwenininuji. Yepä Keriso me budre te pui Cotre ne iyeblingtuji naace tääpume cine Israela biname piiyepu weene nuuja biname mine yepä äbitame ten cama kirece ingle wawename. Ai mule ca tabe poode ne secituji mine neeneni maramara sigu biname bime tääpume.

16 Tabe lipu budre äbituji baarge uli cabu, siige mime claabe mule bine peega epremalemuji. Tabe teeme budre ca niwenininuji yepä me, siige niwecnininuji Acejiyame bau me.

17 Pipu pi Keriso täduji, poode mene secanuji iyeta biname bime tääpume: cine Israela biname tääpume, lui cina Acejiyame gome jage piiyepu weene nuuja biname tääpume, lui cina niinäce cude padare ge teeme bau ca.

18 Keriso me kaakesea miji pi cine Israela biname, weene nuuja biname, mine iyeta ibibi gemi yepä Seemo me ätityera ca Babe bau me otnime.

19 Siige page weene catecewe biname coo idne cewe biname lica gemi, yepä weene Acejiyame me binamewale cama yepä gemi, teeme ingle cabu inajininige.

20 Weene uli gemi Acejiyame me mete raranga tääpume. Caage lui Keriso me ätyepäneji biname piiyepu sasa menameyame biname gemi. Cunäcäpu caage lui Keriso sine.

21 Tabe te iyeta ai caage piiyepu uli bine jitwetnecäjenemige naace tääpume mete me äbitame, Acejiyame tääpume lui mete te mara me äbitenige.

22 Weene liba Keriso cabu inajininuge, Aceji Seemo te cuta weebibine jitwetnecäjininuge poto biname cama mete ne awejengtame, Acejiyame te luma enajenige.

3

Keriso me Ätyepäneji Biname me Kaakesea

1 Acejiyame te lipu Israela biname piiyepu nuuja gawe biname bine yepä me ituge wawena, cane Paulo te pui name pi irecu ätumutenine weeme tääpume, lui Israela biname lica gemi. Cane krokeciiye mete cabu säne, ingle cane Keriso Yeesu me kaakesea ne jaawenune weeme miiji tääpume.

2 Weene ituge ätecija Acejiyame lipu miiji ge cäme tääpume, siige ai kaakesea näcäruji cane te wawename weeme miiji tääpume.

3 Acejiyame te sebo-clomtuji teeme ogä ngene atwanena ne, siige cebine umle nawenuji. Cane ai leta cabu matikäli uja bii byoogärine pui poto cidi me.

4 Weene liba pecnepeye, weene umle päbitipeye, egä cane toraca umle gäne Acejiyame me ogä ngene atwanena Keriso poto cidi me.

5 Niinäce padare cabu biname bine umle lica ituge wawena pui poto cidi me, yepä page siige Aceji Seemo te umle itu jaawenemepi Keriso me ätyepäneji biname piiyepu Acejiyame me mename biname bine, lui cina teeme ireclota yaacranepesi Acejiyame me kaakesea wawename.

6 Pui ogä ngene atwanena lui naace gyene, egä laati bemi Israela biname lica, teepi liba yaacatusi Miiji Mene ne Yeesu Keriso poto cidi me, teepi piba yaawadimusi cine Israela biname cama yepä Acejiyame ngena ceera teeme bägräwale bine. Teepi Israela biname cama yepä birige, siige gigri yaawadimusi Acejiyame ngena ituge jaji Keriso Yeesu cabu ca ceerame.

7 Acejiyame te cebine nawenuji Miiji Mene acenename, siige teeme kokre ne secituji cäme cabu kaakesea wawename piiyepu cebine umle ceerame ai kaakesea tääpume.

8 Cane puu matikolärage gäne iyeta Acejiyame me binamewale bau ca, yepä tabe miiji mule nawenuji, näcäruji ai kaakesea cane Miiji Mene Keriso me ngälu cäco dogwe poto cidi me jajanename biname bine, lui Israela biname lica gemi.

9 Cäme kaakesea gyene iyeta biname bine umle wawename, egä Acejiyame me ogä ngene atwana te toraca me lipu cirege äbita. Acejiyame lui iyeta gwidape bine itu jewenimuji, tabe ai ne niinäce lui padare cabu imlituji.

10 Tabe naace tääpume imlituji, mope mename seemo cina piiyepu cabu je lui teeme pana kokreyame gemi, teepi ai padare cabu ätrunga ingle biname bime cabu ca umle äbitame, egä Acejiyame me umle lipu baborage gyene.

11 Acejiyame te ai ne jewenuji teeme ngene atwana ibi, teeme lui puga ge padare me niinäce gaabe me, tabe lui ne toraca me jewenuji mime Yageyame Yeesu Keriso cabu ca.

12 Mine liba Keriso cama yepä gemi, piiyepu teebine jitrungenisi, mine siige temiji pi ajiri wälu cäco nacluge Acejiyame bau me.

13 Peei name pi cane jijenininine, weene ngenecu mäpu gone, egä cane weeme tääpume
aga mäpu cabu nanajinige. Cäme ai mäpu te weeme miiji tääpume äbitenige.

Paulo Irecu Ätumutenige Epeso Biname bime tääpume

14 Cane liba ngene jotwananenine Aceji Babe te lipulipu biname bine awecna teeme bau
me, cane kokorare ca ääpednutenine teeme opo gaabe je.
15 Tabe lui toraca Babe gyene. Tabe lui iyeta ingle bime Acejiyame gyene lui cabucewe je
coo piiyepu gawecewe cabu je.
16 Cane irecu ätumutenine Acejiyame bau me, egä teeme bucurage miijimiji mule cabu ca
Aceji Seemo te weebibine kokre ceerame naace tääpume weene piba ngenecu kokre cama
lenajame.
17 Piiyepu cane irecu ätumutenine, egä weeme ätrunga ca Keriso te lenajame weeme cabu.
Piiyepu cuta cane irecu ätumutenine, egä weene iyeta gwidape naace popi wawename, ingle
weeme singi pisi nyene Acejiyame piiyepu biname bime tääpume.
18 Piba weene Acejiyame me binamewale cama ibibi birige cängena umle äbitame, Yeesu
me singi luma ngälu leca gyene, luma ngälu daamle gyene, luma ngälu caburage gyene, lipu
uugle gyene;
19 cuta weene teeme peei singi cabu lenajame, ngänu gyene weeme ngene atwana tuube
gemi iyeta teeme peei singi ne oomlaname, siige weene piba cängena Acejiyame pana
läbitininuye iyeta weeme ireclota cabu.
20 Acejiyame me kokre lui te mime cabu kaakesea jaawenuge, tabe pui kokre ca
miiji gyene baborage wawena, mine lui tääpume yäätinärusi coo ngene jwaatwananinusi
ätinerame.
21 Mine lui cina ätrunga ingle biname gemi piiyepu Keriso Yeesu cama yepä gemi, mine
teebine yaawepyeräjesi, yepä padare me biname cina cuta nuuja padare me biname cina,
iyeteta. Ai mene toraca gyene.

4

Ätrunga Biname Miiji Yepä

1 Cane lui te krokeciiye mete cabu nanajinige, ingle cane Yageyame me kaakesea
jaawenune, cane jijenininine weene epu lenajame, Acejiyame lipu ituge jaji, tabe liba
weebibine ala tisoglicinuji.
2 Mope modamoda me gone läbitininuye, miiji owelaamelame piiyepu cängena lenaja.
Worämu te gone iglinuge weeme poto biname bime mule name pi, yepä weene miiji
weemämu singi äbitanipeye.
3 Acejiyame me Seemo te icärininuge poode. Peei poode te jiwenininuge yepä äbitame,
siige weene kokre äbitipeye yepä lenajame.
4 Tääpe yepä gyene, Seemo yepä gyene epu pana, yepä taatu gwidape lipu pisi nyene
Acejiyame lui cabu ituge ala asogleca weene ngene atwana singi acraname.
5 Yepä taatu Yageyame gyene, yepä taatu ätrunga gyene, yepä taatu biname gyene lui me
ngii cabu biname bine niiye ca jääcisäjemusi.
6 Yepä taatu Acejiyame gyene, lui sine iyeta biname bime Babe. Tabe iyeta biname bine
yaawadimuge, teeme cabu kaakesea jaawenuge piiyepu teeme cabu yaanajuge.
7 Keriso mine yepäyepä bine kokre itu nicäranipi maramara kaakesea wawenetnäjame.
Mine teeme baborage kokre cabu ca maramara pargi bine ituge waadenena.
8 Oogäräneji mene te ai poto cidi me jiicenige egä,
“Tabe äduji caburage me,
teeme cubuyame bine ätäyäneji ewadimuji ten cama.
Tabe biname bine owecu gwidape ecäranemuji.”
9 Ai mene egä “Tabe caburage me äduji” jewabenige, egä tabe niinäce ituge gawe cabu me
äina.
10 Siige lui te täinuji gawe me, tabe peese nyene, lui te äduji cabu me, iyeta caburage puupu
bime cabu me naace tääpume tabe piba iyeta poto ta lenajame iyeta gwidape cabu.
11 Peei lui tabe sine, lui te “biname bine owecu gwidape ecäranemuji.” Pui owecu gwidape
lui naace myene, egä tabe kokre ecäranemuji teepi maramara kaakesea wawenecame. Tabe
poto bine jewenimuji teeme ätyepäneji biname me, poto bine jewenimuji Acejiyame me
tagepogogo mene iicemame, poto bine Miiji Mene acenename iyeta poto ta, poto bine
ätrunga ingle mope biname me lenajame piiyepu teebibine abiberäjame.
12 Tabe ai ne naace name pi jewenuji Acejiyame me binamewale bine amacetnäjame
teepi kaakesea wawename naace tääpume ätrunga biname, lui Keriso me tääpe gemi,
teebibine kokre wawename.

13 Ciige mine iyeta piba yepä me läbitininago yepä ätrunga cabu ca piiyepu eei cabu ca,
egä mine umle gemi Acejiyame me Bägrä. Mine modamoda biname bime ngene atwanena
cama ninajininuge, epu pana Yeesu lipu enajuji.
14 Ingwe ca piba mine bägrä bime pana lica gemi, lui bine angletneja biname bime
maramara abiberäja cina yaawedanemusi buuwe pana coo malu pana. Pui angletneja
biname cina lui teeme walya mene ca poto bine yaangletnäjemusi conocono gaabe cabu
otnime.
15 Mine pätä miiji biname bine jajanena ngena gyene toraca piiyepu mine miiji
mimemime singi lenaja, piba mine läbitininago iyeta mule cabu Keriso cama yepä äbitame,
lui sine ätrunga biname bime mopeyame.
16 Tabe liba mope yaanajuge, tääpe me maramara piicwa teemerage puupu cabu
lacranuge, piiyepu piicwa maramara cina yepä mage ne jaawenusi, umeli cina liba
teebibine yaatengecäjimusi. Siige iyeta maramara piicwa liba teeme kaakesea jaawenusi,
teepi lipu miiji birige wawena, piba tääpe te cängenarage luutuge, kokre me läbituge, piicwa
bime singi te liba teemeteme babo läbituge.

Yeesu cabu Lui Kirece Ireclota Gyene

17 Mime Yageyame me ngii cabu cane jijenininine weebibine umle wawename, egä
ingwe ca gone cääri lenaja Acejiyame umle cäco biname pana, lui cina papa gwidape poto
cidi me ngene jwaatwananinusi,
18 piiyepu lui bime mopemuli cabu krokeciiye birige. Teepi cude padare gemi ireclota
cabu ca, Acejiyame te lui ireclota ceera, ingle teepi umle cäco piiyepu ätecija cäco gemi.
19 Nuuja gwidape te äblicäco teebibine ajiri me wawena. Teepi nuuja gwidape wawena
tääpume singi lica yepä sice buduma äbitename piiyepu sargi ero mule wawenecame. Teepi
ätecita cäco iyeta jugijugi mule bine jaawenimusi.
20 Yepä weene Keriso bau ca pepu mule lica itu labiberäjipeye.
21 Egäsu weene itu itecijipi teeme poto cidi me, piiyepu ingle weene teeme ingwe äcwi
biname gemi, peei name pi weebibine ituge abiberäja toraca mene poto cidi me, Yeesu cabu
lui pisi nyene.
22 Peei name pi weene miiji weeme sasa ngene atwanena bine abmaläcemame, lui cina
jiweninujisi epu lenajame, weene lipu niinäce ituge. Pui sasa ngene atwanena bine
teemerage angletneja singisingi cina sabe jaawenimusi.
23 Weene pätä miiji kirece singi piiyepu kirece ngene atwana cama lenaja.
24 Weene miiji kirece muleyame biname me äbitame, Acejiyame lui bine ituge wawena
teeme pana me naace tääpume weene toraca conocäco lenajame piiyepu Acejiyame
tääpume mara me äbitame.
25 Peei name pi ingwe ca walya mene gone otrometnäja, yepä toraca mene ajanipeye
weemämu, ingle naace popi mine iyeta piicwa gemi Keriso me tääpe cabu.
26 Weene liba claabe läbitininuye, peei claabe te gone iwadininuge niiya mule wawename.
Weene niinäce claabe cabu ca etecrutepeye, ingwe ca bimu te piba läpulepi.
27 Gone Satani ne padare yääcäruye tabe weebibine angletnejame niiya mule wawe-
name.
28 Laati te läbituge gwidape ero me, tabe miiji peei mule ne abmala, gije abacita kaakesea
wawename teeme lenaja tääpume piiyepu owecumete biname bine ätityerame.
29 Gone niiya mene iicana, yepä epu mene jiicemuye, lui te miiji gyene biname bine
ätityerame teeme ngena singi pisi nyene, siige piba weeme mene te ngenecu miiji me
jaawenimuge laatibi yääätecijemuge.
30 Piiyepu gone Aceji Seemo ne ngenecu mäpu me jaawenuye, ingle tabe lui cewecu
gyene, egä weene Acejiyame memi. Tabe klaje jiwenininuge weebibine naace tääpume
Acejiyame te weebibine kälyä wawename iyeta mäpu cabu ca, peei bimu te liba cire tädepi.
31 Gone niiyaniya ngene jwaatwananinuye poto biname bime poto cidi me. Gone claabe
te weebibine ätucera, ämugetna gone. Drämä gone piiyepu niiya mene gone biname bine
jaji, coo poto claabeclabe mule gone.
32 Weene pätä miiji weemeweme owelaamelame lenaja piiyepu owecu cama. Piiyepu
weene miiji weemeweme niiya mule ngene ätrimela, Acejiyame te lipu weeme niiya mule
bine itu yääyeblengemepi Keriso name pi.

5

Apaclyera cabu Miiji Lenaja

1 Ingle weene Acejiyame me ngenecurage bägrä gemi, weene miiji äbitipeye teeme pana
lenajame.

2 Weene weemämu singi äbitanipeye, epu pana Keriso lipu singi mime tääpume, siige
teeme ireclota ne iyemaluji mime tääpume. Teeme ireclota epu pana ge owecu gwidape
Acejiyame ne ceerame coo piiyepu miijirage gwidape lui ca yiiwäräjusi Acejiyame ne
teebine ngenecu miiji me wawename.
3 Weene gone nuuja biname tääpume singi äbita liba määme coga coo rooriye lica teta
cama sargi mule wawename; cuta iyeta jugijugi mule wawena gone. Piiyepu weene gone
singi ädri nuuja gwidape coo mule poto cidi me. Ai mule bine gone waweneca, cuta apu
mule poto cidi me gone iicema, ingle weene Acejiyame me binamewale gemi.
4 Gone iicetneja ajiri mule poto cidi me, niiyarage ceepe gone coo nuuja budududuma
mene gone iicetneja, yepä weene pätä miiji Acejiyame ne awepyeräja.
5 Weene miiji umle äbita, egä lui te sargi mule jaawenuge coo lui te nuuja jugijugi mule
jaawenuge, tabe lica läbituge biname me Keriso piiyepu Acejiyame lui ne yaacanäsi. Singi
ädri biname te cuta äblicäco pepu biname me äbita, ingle tabe lui tääpume singi yäädruge, pui
te yaacatuge Acejiyame me puupu ne teeme ireclota ngalebora.
6 Gone ire taatu jaacituye nuuja biname te weebibine budududuma mene ca angletne-
jame, ingle apurage mule name pi Acejiyame te pagege claabe me äbita, lui cina teebine
lica jäätecijusi.
7 Peei name pi pipu biname cama gone abasuta.
8 Niinäce weene krokeciiye cabu jage, yepä page weene siige apaclyera cabu temi, ingle
weene mime Yageyame memi. Weene miiji epu lenaja, apaclyera cabu biname cina lipu
yaacrajuge,
9 ingle apaclyera luma, puma miijimiji mule, conocäco mule piiyepu toraca mule piti
nemi.
10 Weene miiji äbitipeye abiberäjame, egä ngena te Yageyame ne ngenecu miiji me
jaawenuge.
11 Weene gone krokeciiye mule cabu abasutana, lui cabu ca nuuja miiji ne lica päpäna,
weene pätä apaclyera cabu me pepu mule bine isemepeye.
12 Teepi lui mule bine jaawenimusi krokeciiye cabu, babo ajiri cama mule gemi, lica
wawena taatu cuta iicema piiyepu ajiri cama gyene.
13 Yepä iyeta mule bine liba apaclyera cabu me yaawadimusi, siige apaclyera te
jaawabudne-muge, lipu mule gemi; piiyepu apaclyera te liba krokeciiye ne yaapaclyäruge,
siige apaclyera me läbituge.
14 Peei name pi apu ituge iicana egä,
“Arpinanti ute cabu ca,
alotnanti budre cabu ca,
piba Keriso te meebine naapaclyäruge.”
15 Pipu pi weene miiji ire, egä weene lipulipu inajininuge. Weene miiji cängena lenaja lica
budududuma.
16 Weene liba padare ne jääpänuye miiji mule wawename, weene jewenepeye, ingle ai
bimu cina niiyarage gemi.
17 Peei name pi weene buduma gone lenaja, yepä umle äbitipeye, Acejiyame me singi ngena
gyene.
18 Weene sice buduma gone läbitininuye, ingle weeme ireclota ne sabe jaawenuge, Aceji
Seemo te pätä miiji weeme cabu babo äbitame.
19 Weene weemeweme etangemepeye salamo uupera bine, poto irecu ätumuta uupera
bine piiyepu Aceji Seemo te ngena uupera icärininuge. Weene weeme iyeta ngenecu cama
uupera bine piiyepu salamo bine etangemepeye Yageyame tääpume teebine awepyeräjame.
20 Weene miiji eso ceeraname Aceji Babe ne iyeta padare cabu iyeta gwidape poto cidi
me mime Yageyame Yeesu Keriso me ngii cabu.

Mene Coga Rooriye bime tääpume

21 Weene miiji weemeweme ätecijana, ingle Keriso lui weeme Yageyame gyene.
22 Coga cina miiji rooriye bine ätecija, teepi lipu Yageyame ne jääätecijusi,
23 ingle rooriye sine mope biname coga tääpume epu pana, Keriso lipu mope biname ge
ätrunga ingle biname bime tääpume. Tabe peese nyene, lui te niiya cabu ca ituge äsecrera
ätrunga ingle biname bine, lui gemi teeme tääpe.
24 Peei name pi ätrunga ingle biname cina lipu Keriso ne jääätecijusi, coga te miiji teeme
rooriye ne iyeta mule cabu pepu ätecija.
25 Piiyepu rooriye cina miiji teeme coga bime tääpume singi epu pana, Keriso lipu singi
ätrunga ingle biname bime tääpume, siige teeme ireclota ne iyemaluji teeme tääpume.
26 Tabe ai ne naace tääpume jewenuji teebibine mara me wawename Acejiyame tääpume
Miiji Mene abiberäja ca, niiye ca liba teebibine niinäce jugi cäco ituge äciseja.

27 Tabe singi ge ätrunga ingle biname cina teeme tääpume lenaja teeme Keriso me
miijirage jamyacu cama, jugi cäco, epucäco. Teeme cabu nuuja pläpu coo acalomla lica
gyene, coo nuuja pepuyame.
28 Yoo, rooriye cina miiji singi teeme coga bime tääpume, teepi lipu singi teemerage tääpe
tääpume. Rooriye te liba singi teeme coga tääpume, pui lui tabe cuta singi birige teeme
tääpume, ingle teepi yepä gegi.
29 Nata nuuja te lica teeme tääpe ne ägyi, yepä cängenarage deedei yäächäranuge, ire
jaatwuge, Keriso lipu ätru-nga ingle biname bine cängena ire jaatwemuge.
30 Mine umle gemi ai poto cidi me, ingle mine teeme tääpe me piicwa gemi.
31 Oogäräneji mene te jiicenige egä, "Yoo, rooriye te miiji teeme mage babe bine abmala
coga cama atejäclmutame, siige teepi yepä me läbitäsi."
32 Ai mene te baborage gwidape ne eboclomtenige. Cane ngene ca begline, egä ai mene
lui Keriso piiyepu ätrunga ingle biname bime poto cidi me.
33 Yepä ai mene cuta weeme tääpu myene. Rooriye cina, weene miiji singi weeme coga
bime tääpume, weene lipu singi weeme tääpume. Coga cina, weene cuta miiji weeme
rooriye bine ätecija.

6

Mene Bägrä piiyepu Mage Babe bime tääpume

1 Bägrä, weene miiji weeme mage babe bine ätecija, ingle ai lui conocäco mule gyene.
2 "Weene miiji mage babe bine opo gaabe me acrana." Ai lui niinäcerage cotre gyene ten
cotre cabu ca, Acejiyame te lui cama mene ecituji egä,
3 "Piba iyeta gwidape cina miijirage yaacluge weene cama, piiyepu weene lecaleca
ireclota ne jääpänuye ai gawecewe cabu."
4 Mage babe, weene gone bägrä bine epu mule ca ire atwi, lui te teebibine claabe me
jaawenimuge. Yepä weene teebibine yaabiberäjimuye teepi cängena lenajame piiyepu
yaablawäjemuye Yageyame me singi ibi.

Mene Aletnäneji Biname piiyepu Teeme Modamoda Biname bime tääpume

5 Aletnäneji biname, weene miiji weeme modamoda biname bine toraca ngenecu cama,
wälu cama ätecija. Weene peei ne yepä ngene atwana cama jeweneye, epu pana Keriso ne
lipu jäätecijuye yepä ngene atwana cama.
6 Weene teeme irewale taatu cabu gone apu äbitena naace name pi teepi piba ngenecu
miiji cama lenajame weeme tääpume. Yepä weene miiji iyeta weeme ngenecu ca wawena,
Acejiyame ngena tääpume singi, ingle weene Keriso me aletnäneji biname gemi.
7 Weene gege cama weeme kaakesea jaawenuye, epu pana egä weene biname bime
tääpume taatu lica jaawenuye, yepä weene cuta Yageyame tääpume jaawenuye.
8 Gone ngene ätrimela, egä biname bime miijirage kaakesea name pi Yageyame te daremu
yäächäranemuge, ngänu gyene teepi aletnäneji biname coo nuuja biname.
9 Modamoda biname, weene cuta pepu miiji weeme aletnäneji biname bine cängena ire
atwime. Weene cerämu opo cabu gone yäärmäjimuye. Weene gone ngene ätrimela, egä
weene piiyepu weeme kaakesea bägrä weeme yepä Yageyame gyene cabucewe je, lui te
iyeta biname bine yepä ibi cire jitranipi.

Ngena Gwidape ca Cubu Iicaname Niiyaniya Cable cama

10 Yoo siige, weene kokre äbitipeye Yageyame miji ba-borage kokre ca piiyepu ten cama
lenaja name pi!
11 Cubu gwidape iyeta asi-gräripeye Acejiyame te lui icärininuge, piba weene lica itramet-
ninuge Satani me angletneja cabu.
12 Mine bi-namerage cama cubu lica jiicenisi, yepä mine cubu jii-cenisi niiyaniya cable
cama, lui cina mopeyame gemi, pii-yepu lui cina kokreyame gemi, cuta lui cina ai gawe-
cewe ne ecanenisi ai krokeciiye padare cabu piiyepu cuta buuwemope cabu lui cina
otneninininisi.
13 Peei name pi cubu gwidape asigräripeye, Acejiyame lui icärininuge. Niiya padare te liba
täduge, weene piba ibibi birige weeme cubuyame bine daremu wawename, piiyepu cubu
liba siige, weene piba camu ämyemuteji inajininuge.
14 Weene miiji iyeta padare cabu amacetnäjäneji lenajame. Acejiyame poto cidi me lui
toraca mene, weene peei ne ecatepeye baagi tääpume weeme ibi cabu asigrame. Conocäco
mule ne ecateye weeme moobe tääpume dare älyengame.
15 Cuta weeme singi Miiji Mene jajanename poode poto cidi me lui weeme ernge gwidape
gemi.
16 Weene iyeta padare cabu ätrunga ne ecateye, ime cabu lipu älyenga gwidape ne
yaacenanute, siige weene peei ca yäätumimuye Satani me muye cama biigu bine.

17 Acejiyame lipu weebibine niiya cabu ca ituge äsecrera, pui lui mope älyenga gwidape
gyene weeme tääpume. Acejiyame me Mene ecatepeye, Aceji Seemo lui Mene icärininuge.
Peei lui weeme cubuturikä gyene.
18 Weene iyeta ai mule bine irecu ätumuta cama jaawenimuye, Acejiyame ne yaawe-
januye tabe weebibine ätityerame. Iyeta padare cabu irecu lätumutanininuye, Aceji Seemo
te lipu opo jiwenaninuge. Peei name pi weene gone lätecitinuye, ngänu gyene ngena te
läbituge, yepä irecu lätumutanininuye iyeta padare cabu Acejiyame me iyeta binamewale
bime tääpume.
19 Cäme tääpume cuta irecu ätumutanipeye, egä mene iicana padare cabu Acejiyame te
ngene atwana ceerame cane piba wälu cäco biname bine umle wawename teepi lui poto
cidi me niinäce umle lica ge, egä Miiji Mene cabu pisi nyene.
20 Ai Miiji Mene ne acanename Keriso te cebine nätyepuji, siige cane page age säne
krokeciiye mete cabu. Weene irecu ätumutanipeye, egä cane wälu cäco jajanename Miiji
Mene, cane lipu miiji jajanena.

Paulo me Yewo Mene Epeso Biname bime tääpume

21 Tukikus, mime miijirage ätrunga biname gyene, mime Yageyame me kaakesea lui te
toraca jewenenige, tabe pa lädepi peeyeme weeme bau me. Weene teeme cabu ca pitecijipi
iyeta, egä cane ama lipu nanajinige piiyepu ngena jewenenine.
22 Yoo, cane teebine naace tääpume jityepenine weene teeme bau ca ätecijame, egä cine
iyeta lipu gemi ama piiyepu cuta tabe weebibine kokre ceerame.
23 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso teepi iyeta ätrunga biname bine
poode piiyepu singi ceerame ätrunga cama.
24 Acejiyame me miiji te lenajame iyeta eei biname bime cabu je, lui cina singi mime
Yageyame Yeesu Keriso tääpume apira cäco singi cama.
Cane ngii Paulo. Siige cäme mene ngälu peese.

PAULO ME LETA PILIPI ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane Paulo säne lui te yoogärenine ai leta ne. Timoti agesa cane cama; cine lui Yeesu
Keriso me kaakesea bägrä gegi.
Agesa cäme mene iyeta Pilipi cewe ätrunga ingle biname bime bau me, weene lui cina
Keriso Yeesu cabu inajininige, piiyepu ai mene cuta ätrunga ingle mope biname piiyepu
nuuja ätityera biname bime bau me.
2 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te weeme cabu
lenajame piiyepu teepi weebibine poode ceerame.

Paulo Irecu Ätumutige Pilipi Cewe Ätrunga Ingle Biname bime tääpume

3 Iyeta padare cane liba weeme tääpume ngene jwaatwananune, cane Acejiyame ne eso
yäącärune weeme tääpume.
4 Cuta piiyepu iyeta padare cane liba iyeta weeme tääpume irecu lätumutanune, cane
ngenecu gege cama jaawenune,
5 ingle weene cebine lipu nätityäruye Miiji Mene cängena jajanename pui bimu cabu ca
weene liba niinäce itu jitrungujiye ngälu page. Eso!
6 Yoo, cane toraca umle gäne egä Acejiyame lui te jegednuji ai miiji kaakesea ne weeme
cabu, tabe cuta jewenenige ngälu teeme apira Yeesu Keriso me acnenuta bimu cabu.
7 Weene cäme ngenecurage binamewale gemi, cuta cane miiji gyene pepu asicnentame
weene iyeta poto cidi me, ingle weene ai miijirage kaakesea ne cane cama gigri jaawe-
nanuye, Acejiyame lui kaakesea cebine ituge ceera page wawename krokeciiye mete cabu,
cuta piiyepu niinäce padare cabu, cane liba waatnetnäjepene Miiji Mene ne toraca me
awabu-dnitame biname cina cängena ätrungame.
8 Acejiyame umle ai mene lui toraca gyene egä cäme singi iyeta weeme tääpume lui Yeesu
Keriso me singi pana gyene.
9 Cane weeme tääpume irecu lätumutanune egä weeme owecu te baborage äbitame, piiyepu
umleumle cama egä lui mule gemi toraca conocäco,
10 naace tääpume weene piba ibibi läbitinuye mule bine cängena atraname. Weene piba
conocäco cirege aclajuta Keriso me acnenuta bimu padare cabu,
11 cuta piba weeme cabu piti nemi toraca miijirage mule Yeesu Keriso taatu lui bine
weeme ireclota cabu yaacranemuge, naace tääpume biname cina Acejiyame ne awepy-
eräjame piiyepu teeme jamyacu apaclyera peei mule cabu päpäname.

Toraca Ireclota Agesa Keriso me Kaakesea Wawename

12 Cäme ätrunga binamewale, cane singi gäne weene umle äbitame egä iyeta gwidape lui
cina cäme bau ituge äbita, Miiji Mene te peei cabu ca babo itu läbitepi.
13 Siige, peei name pi iyeta awamuta biname piiyepu iyeta nuuja biname lui ama,
teepi umle gemi egä cane krokeciiye mete cabu säne, ingle cane Keriso tääpume kaakesea
jewenenine.
14 Yoo, cäme krokeciiye mete lenaja cabu ca mime bucurage binamewale cina Yageyame
cabu ngenecu kokre itu läbitipesi, siige teepi wälu cäco äbitininisi Acejiyame me mene
iicaname.
15 Yoo toraca, poto cina mene jaajananemusi Keriso poto cidi me teeme niiyarage asic-
nenta cabu ca, ingle teepi gege lica cäme kaakesea lipu baborage itu läbitepi, piiyepu teepi
mene ca läsädaninusi. Yepä, nuuja cina asicnenta miiji cabu ca teeme mene jaajananemusi.
16 Teepi miijirage singi cabu ca jaajananemusi, ingle teepi umle gemi egä Acejiyame te
cebine ama itu nacitepi Miiji Mene ne toraca me awabudnitame.
17 Yoo, pui asicnenta niiya biname poto cidi me, teepi Keriso poto cidi me mene jaa-
jananemusi conocono ngene atwanena cama. Teepi singi lica nuuja biname te awepyeräja
ne päpäname, yepä teepi taatu. Teepi apu jaangemuge egä teeme peei mule cabu ca, cebine
ngenecu mäpu me pa nawenepi, cane liba ama krokeciiye mete cabu säne.
18 Yepä, pepu lica gyene. Cane gege gäne teeme kaakesea poto cidi me, ingle cane singi
gäne bucurage biname cina mene jajanena Keriso poto cidi me, ngänu gyene conocono liba
pisi nyene teeme mule cabu. Yoo, cane gege cama pa nanajepene,
19 ingle cane umle gäne weeme irecu ätumuta name pi, cuta piiyepu pui ätityera name pi
lui tädenige Yeesu Keriso me Seemo cabu ca, cane pa lasatepene.
20 Yoo, cäme toraca singi agesa cäme kaakesea cängena wawename, piiyepu airage padare
piiyepu iyeta padare cane kokre cama wälu cäco lenajame, naace tääpume iyeta cäme mule
name pi biname cina Keriso ne awepyeräjame, cäme ireclota cabu ca, coo cäme budre cabu
ca.

21 Yoo, ireclota ngena gyene? Cäme tääpume toraca ireclota lui Keriso gome lenajame,
cuta cäme budre lui abacita gaabe ten cama iyeteta lenajame.
22 Yepä, cane liba ireclota cama nanajenige cäme cerämu padare piba pisi nyene teeme
miiji kaakesea wawename. Yoo, cane ngena tääpume singi gäne?
23 Cäme singi neeneni gegi. Cane baborage singi ai ireclota cabu ca asatame Keriso cama
iyeteta lenajame, ingle peei lui cäme tääpume babo miijirage gyene.
24 Yepä, cane cuta singi gäne weebibine ätityerame, peei name pi cäme singi gyene ireclota
cama lenajame.
25 Yoo, cäme ätityera pisi nyene weeme tääpume, peei name pi cane umle gäne egä cane
ireclota cama pa nanajepi. Cane weene cama nanajenige weebibine ätityerame weeme
ätrunga babo äbitame piiyepu peei ätrunga cabu ca weene ngenecu gege äbitame.
26 Yoo, cane liba weene cama pa nanajepi, weeme cuta nuuja ingle piba pagege Yeesu
Keriso ne awepyeräjame teeme ätityera tääpume cäme bau me.
27 Agesa babo gwidape, weene cängena inajininige Keriso poto cidi me Miiji Mene te
lipu jiicenige. Weene piba cängena ätrunga cama jiclajutenininige, weeme ngene atwanena
yepä egä iyeta weeme kokre cama weene Miiji Mene cabu cängena ätrungame. Cane singi
pepu pana mule weeme poto cidi me ätecijame, ngänu gyene cane otni weeme bau me, coo
otni lica.
28 Wälu gone pui biname bime tääpume lui cina weebibine mäpu cabu icranininusi, yepä
weene miiji ngenecu kokre cama inajipi. Pepu cabu ca pui biname cina ngene ca pa
yaaglepesi egä teepi te cirege apesera, yepä weene te weeme mäpu cabu ca cirege äsecrera,
ingle Acejiyame weene cama gyene.
29 Pepu cirege äbita, ingle Keriso name pi tabe weebibine miijirage padare ne ituge ceera,
lica teebine ätrunga taatu me, yepä cuta teeme tääpume mäpu cabu lenajame.
30 Yoo, weene piiyepu cane, cine yepä mäpu cabu cewe oocananenago, weene lui cabu ce-
bine ituge päpäna, piiyepu lui cabu cane cuta page nanajenige, weene lipu itecijenininige.

2

Iyeta Biname cina Keriso ne Cire Yaawepyeräjepesi

1 Weeme ngenecu kokre liba pisi nyene, ingle weene Keriso me singi yaacatanuye weeme
ireclota mule cabu; cuta weeme ngenecu miiji liba pisi nyene, ingle weene umle gemi
teeme owecu päpäname; Aceji Seemo te weeme cabu liba enajenige; cuta piiyepu weene
liba weeme nuuja bine owecu jaawenemuye;
2 piba page cäme gege ne babo jeweneye. Weene yepä ngene atwanena piiyepu yepä
owecu cama inajinege. Yoo, weeme singi piiyepu ngenecu yepä me äbitineye.
3 Nuuja mule ne gone jaawenuye weeme taatu miiji tääpume, coo weemämu babo me äbita
tääpume. Nuuja biname bine niinäce gaabe me icranemeye, piba weemämu teeme ingwe
gaabe me äbitineye.
4 Weeme nuuja biname bime miiji tääpume ire cängena, gone singi weeme taatu miiji
tääpume.
5 Weene Keriso Yeesu pana mule ne ecateye egä:
6 Niinäce cabu ca tabe Acejiyame cama yepä ge,
yepä tabe pui Acejiyame cama ibibi ne lica noomluji.
7 Pui name pi tabe teeme caburage puupu ne teeme singi ca ebmaluji,
ätityera biname me äbitame biname bime tääpume.
Tabe ai gawecewe biname pana äbituji, biname pana tääpe cama lenajame.
8 Tabe teemämu gawe me äbituji,
Acejiyame me singi gaabe cabu otnuji,
teeme ireclota piba ecäruji baarge uli cabu me budre äbitame.
9 Peei name pi Acejiyame teebine ewepäntuji caburage puupu cabu me, cuta piiyepu
teebine babo ngii ecäruji.
Teeme peei ngii lui baborage gyene iyeta poto ngii cabu ca.
10 Piba iyeta lui cina cabucewe je, lui cina ai gawecewe cabu je, piiyepu lui cina gawe
ngalebora je,
teepi kokorare cire yääpednäremepesi Yeesu me ngii ne awepyeräjame,
11 piiyepu iyeta cina cire jiicepesi egä Yeesu Keriso lui Yageyame gyene.
Aceji Babe siige jamyacu apaclyera ne cire jääpänepi peei cabu ca.

Weene Ngale pana Gemi Ai Gawecewe Biname bime tääpume

12 Cäme ngenecurage binamewale, weene cäme singi lipu itu nacatepeye, cane liba weene
cama ge, yoo, cuta page cäme singi mene ne weene ecateye, cane liba weene cama lica gäne.

Acejiyame lui caburage gyene, peei name pi weene cängena teeme tääpume inajipi, pui mule
taatu jaawenemuye lui cina iyeteta ireclota gaabe cabu weebibine iwadininusi.
13 Ingle naace gyene Acejiyame me kaakesea pisi nyene weeme cabu, weebibine singi
piiyepu kokre ceerame teeme singi ne cängenarage wawename.
14 Weene weeme kaakesea ngenecu miiji cama jeweneye, äcela piiyepu äciseräja cäco.
15 Weene pepu Acejiyame me jamyacu bägrä me pa äbitipeye, lui cina ibibi gemi ai
gawecewe niiya conocono mule biname gome epucäco conocäco lenajame. Weene miiji
teeme tääpume wale pana uungepmeläja teeme krokeciiye ne äyeblingtame,
16 weene liba teebibine mene jaajananemuye ireclota gaabe poto cidi me. Weene liba
pepu jaawenuye, Keriso me acnenuta bimu cabu, cane piba ngenecu gege cama cire
nanajepi weeme poto cidi me, ingle piba awabudnita cirege egä cäme kaakesea papa me
lica ituge äbita.
17 Cane gege gäne, ngänu gyene cebine liba pama budre me naglumi, siige cäme uudi
te tapiruge kau bime liiyepu Acejiyame ne iiwärejame. Cäme uudi te piba weeme ätrunga
cama yepä läduge Acejiyame bau me teebine iiwärejame. Yoo, apu liba wawena je, cane
gege birige äbita, cane iyeta weene cama gege birige.
18 Piba weene cuta miiji gege läbitininuye, weene cane cama gege läbitininuye.

Cane Epaproditus naabi Timoti Pa Jäätyepene Weeme bau me

19 Cane cäme ngene atwanena Yageyame Yeesu cabu me itu yaacitepene egä cane ibibi
pa läbitepene Timoti ne weeme bau me wata ätyepame, naace tääpume cane piba teeme bau
ca mene päpäname weeme poto cidi me cebine ngenecu plowa me wawename.
20 Cäme nuuja biname lica gyene lui te cane cama yepä ngene atwanena cama gyene,
piiyepu lui te toraca singi weebibine ätityerame.
21 Iyeta nuuja biname cina singi gemi teeme taatu miiji tääpume, lica Yeesu Keriso me
kaakesea tääpume.
22 Yepä, Timoti me miiji mule poto cidi me weene umle gemi. Tabe cane cama kaakesea
jaawenuge, epu pana bägrä te teeme babe ne lipu yäätityäruge, ingle cine singi bucurage
biname cina Miiji Mene ne ätrungame.
23 Peei name pi cane singi gäne teebine weeme bau me ätyepame, yepä tabe cäme trämä
pa yaanajepi ngälu cine umle pa läbitipago cäme tääpume lipu pa läbitepi.
24 Cane umle gäne egä Acejiyame liba singi gyene, cane cämämu mameta gäne weeme bau
me otni.
25 Page cane jitränutenine mime ätrunga biname Epaproditus ne weeme bau me ätyepame.
Tabe cane cama kaakesea cängena jewenenige cuta cubu jiicenige Miiji Mene tääpume. Tabe
weeme bau ca ätyepäneji gyene cebine ätityerame.
26 Tabe baborage singi gyene iyeta weebibine cääri päpäname, piiyepu tabe ngenecu
mäpu cama gyene, ingle mene weeme bau me itu lädepi egä tabe pita cama ge.
27 Toraca gyene egä tabe pita cama ge, budre mameta, yepä Acejiyame te owecu ge teeme
tääpume, piiyepu owecu ge cäme tääpume, peei name pi teebine miiji itu jaawenepi, peei
ngenecu mäpu ne cäme bau ca äyeblingtame.
28 Cane peei name pi babo singi gäne teebine weeme bau me ätyepame egä weene piba
ngenecu gege cääri pa äbitipeye, teebine liba pa jepänepeye, cuta piiyepu cäme ngenecu mäpu
te teeme poto cidi me piba pa läyeblingtepi.
29 Miiji weene teebine babo gege cama pa ecatepeye mime Yageyame me ngii cabu,
piiyepu opo gaabe me icraneye iyeta biname bine lui cina teeme pana mule bine jaawen-
emusi,
30 ingle tabe teeme ireclota taatu me lica ngene jotwananige, yepä mameta ge budre
päpäna Keriso me kaakesea name pi. Tabe apu läbitepi, weeme puupu ne liba yaacatepi
cebine ätityerame, ingle weene pui ne äblicäco ge wawename.

3

Acejiyame Mibibine Teeme tääpume Conocäco Niweninininuge

1 Cäme ätrunga binamewale, cane singi cerämu mene jajime egä weene Yageyame cabu
gege inajininege. Cane gloose lica gäne gwidape poto cidi me oogärame, cane lui bime poto
cidi me ituge oogära, weene piba cängenarage lenajame cane liba ai mene cääri jijenininine.
2 Cängena ire biname bime poto cidi me lui cina niiya mule bine jaawenemusi, peei drego
bime tääpume lui cina singi gemi nuuja ätrunga biname bime tääpe matikolä iirputame
Acejiyame me cewecu acatame. Teepi walya jiicusi egä lui biname me tääpe cabu cewecu
lica birige, tabe äblicäco Acejiyame me biname me äbita.
3 Yepä, mine lui cina Acejiyame ne ngene jepecnäjenisi Aceji Seemo me ätityera ca,
piiyepu babo gege cama Keriso Yeesu ne jitrungenisi mibibine waadename, mine age temi

Acejiyame me toraca binamewale. Tääpe cabu lui cewecu ngänu gyene, ingle peei cabu
ca mine äblicäco Acejiyame me binamewale me äbita, ingle mine äblicäco mime tääpe mule
bine ätrunga mibibine Acejiyame bau me waadename.
4 Yoo, niinäce cane liba Yeesu ne lica jitrungujine, pui padare cabu cane cäme tääpe
mule cabu me ätrunga ecitujine. Pui sasa padare cabu cane pepu mule bine baborage
jitrungemujine nuuja biname bime cabu ca,
5 ingle naace popi cane liba aplimlujine seben bimu liba nanajuji, cäme tääpe matikolä
nirputujisi cewecu wawename. Cuta cäme mage babe Israela biname ge Benjamina me
ingle cabu ca, piiyepu cäme kaakesaare iyeta lui Heberu mene jiicemusi. Cuta piiyepu cotre
bine cane Parisea biname bime mäpu gaabe ca jewenemujine.
6 Cäme singi baborage ge Acejiyame me kaakesea wawename, siige cane Yeesu me
ätrunga biname bine mäpu me jaawenemune. Yoo, cane iyeta mule cotre mene ibibi ituge
wawena, naace tääpume cane peei gaabe ca conocäco äbitame Acejiyame me opo gaabe je.
7 Yepä, iyeta peei mule bine cane lui poto cidi me apu nangenuji egä miijirage gemi cäme
tääpume, page cane opo ewatnenine egä teepi nuuja miiji lica gemi, Keriso me ätityera name
pi.
8 Toraca cane opo ewatnenine egä iyeta papa ge, yepä taatu gwidape baborage gyene.
Peei babo gwidape lui naace gyene cane umle gäne Yeesu Keriso cäme Yageyame. Yoo,
Yeesu Keriso name pi iyeta cäme sasa mule bine domäji pana cane itu ebmalemujine Keriso
me ingle cabu me abacitame,
9 ten cabu lenajame. Page cane licarage cäme miiji mule piiyepu cotre waweneca bine
jitrungenemine Acejiyame tääpume conocäco äbitame, yepä cane Keriso ne jitrungenine
cebine Acejiyame tääpume conocäco wawename. Peei ätrunga gaabe Acejiyame cama
conocäco äbitame lui teeme bau ca gyene, piiyepu biname cina peei ne jääpänusi, Keriso
ne liba jäätrungusi.
10 Page cäme nuuja singi lica gyene, yepä Keriso tääpume toraca umle äbitame, piiyepu lui
babo kokre te teebine budre cabu ca itu erpinantuji, peei te cäme ireclota cabu lenajame.
Cane singi gäne teeme pana ngene cewe oocanena päpäname ireclota cabu piiyepu teeme
pana äbitame tabe lipu teeme budre padare cabu ge,
11 ingle cane singi gäne Acejiyame te piba cuta cebine budre cabu ca arpinentame iyeteta
ireclota me.

Acejiyame te Mibibine Ituge Asogleca Yeesu pana Mule Wawename

12 Cane lica jiicenine egä cane uja conocäco me ituge äbita; camu gyene cäme ireclota
mule toraca miiji me äbita. Yepä, cane cängena apicetnärenine conocäco ireclota mule ne
oomlaname, ingle Yeesu Keriso te cebine teeme tääpume ituge oomlana.
13 Yoo, cäme ätrunga binamewale, cane apu lica nangeninige egä cane conocäco ireclota
cama gäne, yepä cane apu jewenenine: iyeta poto cidi me lui ituge niinäce äpletnera, cane
singi ngene ätrimela, pui ne oomlaname lui te niinäce gaabe gyene.
14 Cane uuwama bääclena biname pana gäne. Cane niinäce gaabe me ire nacijinige ngälu
gaabe ne oomlaname, naace tääpume cäme miiji daremu ne acatame. Peei daremu lui
iyeteta ireclota gyene cabucewe je, Acejiyame lui tääpume cebine ituge ala asogleca cane
Yeesu Keriso bau ca päpäname.
15 Yoo, mine iyeta lui cina Seemo ireclota cabu ninajininige, mine miiji pepu pana ngene
atwana cama lenajame, piiyepu weene liba mara ngene atwana cama gemi yepä gwidape
poto cidi me, Acejiyame cuta peei ne pajecu me pa jaawenepi weeme tääpume.
16 Yoo siige, mine niinäce gaabe me naclege pui umle cabu lui pisi nyene page.

17 Cäme ätrunga binamewale, cäme pana mule weene gigri jewenemeye. Teeme mule
abiberäjineye lui cina toraca gaabe cabu otni, cine lui gaabe weeme tääpume ituge awabud-
nita.
18 Cane lui tääpume weebibine bucurage padare ituge jajanena, cuta page ele mäcu cama
cääri jijenininine egä bucurage biname piti nemi lui cina cubuyame gemi Keriso me budre
tääpume baarge uli cabu teeme conocono ireclota name pi.
19 Teepi niiya puupu me cirege otni, ingle teeme yepä taatu ngene atwanena pisi nyene,
teeme tääpe me singi bine wawenecame. Teepi gege gemi mule poto cidi me, teepi lui poto
cidi me ajiri cire läbitinejisi. Iyeta teeme ngene atwanena lui singi taatu ai gawecewe me
gwidape tääpume.
20 Yepä, mime tääpume ireclota mara gyene. Mime toraca cewe lui cabu sine. Mine mime
niiya cabu ca äsecrera biname ne cängena jewagrijenisi cabucewe ca mime bau otnime, peei
lui Yageyame Yeesu Keriso sine.

21 Tabe te mime gawecewe tääpe bine cirege ateplengäja teeme jamyacu apaclyera cama tääpe pana äbitame, pui kokre ca tabe lui ca ibibi gyene iyeta gwidape bine teeme ime cabu acraname.

4

Paulo te Bäärmi Mene Jegednemige

1 Cäme ngenecurage binamewale, cane baborage singi weeme tääpume weene cama lenajame. Weene cebine ngenecu gege me naweneniye, piiyepu cane awepyeräja ne jepänenine weeme name pi. Yoo, cäme ätrunga binamewale, weene miiji kokre aclajutame Yageyame cabu.

2 Yoo, neeneni magebi Ewodiya piiyepu Suntuke, owecu, cäme singi weene ecateye yepä ngene atwanena cama Yageyame cabu lenajame.

3 Yoo, piiyepu Sujugu, lui cane cama miijirage kaakesea ituge wawena, cane singi gäne maane ai neeneni magebi bine ätityerame teeme miise mule ne abmalame, teepi lui cina cane cama baborage kaakesea ituge wawena biname bine Miiji Mene jajanename. Teepi gigri kaakeseayame gegi Klemente cama piiyepu iyeta nuuja biname cama lui cina cane cama kaakesea ituge jaawenemepesi, lui bime ngii Acejiyame bau oogäräneji gemi teeme peba cabu, iyeta lui cina kirece ireclota Keriso bau ca cire jääpänepesi.

4 Ngenecu gege äbitineye weeme Yageyame cabu ireclota tääpume. Cane cääri jijenine, weene ngenecu gege!

5 Weene miiji owelaamelame lenaja iyeta biname bime tääpume. Yageyame me acnenuta lui mameta gyene.

6 Gone ngenecu mäpu läbitininuye nuuja gwidape tääpume, yepä weene liba Acejiyame ne yaawejanuye, teebine yäätinäruye iyeta weeme singi gwidape tääpume, piiyepu ngenecubora ca teebine eso yääcäruye.

7 Piiyepu weene liba ngenecu poode Acejiyame bau ca jääpänuye, piba weeme ngene atwanena piiyepu weeme singi Yeesu Keriso cabu cängenarage birige. Yoo, biname cina äblicäco gemi cängena umle äbita pepu ngenecu poode ne.

8 Ceräcerägääbu bäärmi mene age sena. Cäme ätrunga binamewale, weene ai gwidape poto cidi me ngene jwaatwa-naninuye: iyeta lui toraca gemi, lui bine opo gaabe me yaacranemusi, lui gwidape conocäco gemi, lui bine jugi cäco ngene atwana cama gemi, lui jamyacu gemi, lui bine jääpänemusi egä miijirage gemi, lui epucäco gemi, piiyepu lui bine ibibi gemi awepyeräja tääpume.

9 Cane lui abiberäja weebibine ituge ceera cäme mene piiyepu cäme mule cabu ca, weene pepu jaawenemuye. Piba Acejiyame, lui te mibibine ngenecu miiji niweninininige, mine cama pa yaanajepi.

Paulo te Pilipi Ätrunga Ingle Biname bine Eso Jejemige Teeme Ätityera tääpume

10 Cane ngenecu gege gäne piiyepu cane Yageyame ne ewepyeräjenine egä padare te tatyaramtumi weene cebine cääri ätityerame. Weeme puu singi puga ge pui ne wawename, yepä leca padare cabu weeme gaabe ätityerame lica ge.

11 Cane ai mene naace name pi lica jijenininine ingle cane gwidape tääpume singi gäne. Pepu lica ge, ingle cane umle ituge äbita ngenecu gege cama lenajame, ngänu gyene cäme gwidape liba nesae.

12 Cane umle gäne owecumete pana lenajame piiyepu cane cuta nuuja taje umle gäne bucurage gwidape cama lenaja. Cane umle gäne iyeta padare iyeta poto ta ngenecu gege cama lenajame. Ngänu gyene cäme deedei liba bucurage, coo cäme deedei liba nesae; cäme gwidape liba bucurage, coo cäme singi gwidape liba lica gemi, cäme ngenecu gege cuta pisi nyene.

13 Keriso te cebine kokre me nawenenige iyeta gwidape tääpume.

14 Yepä, weeme mule babo miijirage gyene cebine cäme mäpu cabu ätityerame.

15 Yoo, weene Pilipi biname umle gemi egä lui padare cabu cine gije jebacitujisi Miiji Mene jajanename, cane pui padare cabu liba Makedoniya probins ne sebmalujine pui Miiji Mene nuuja poto jajanename, weeme ätrunga ingle te taatu nätityäruji cebine, weene liba rarekaake näcärujiye.

16 Cane liba Tesalonika cewe cabu je, weene cuta piba cebine nätityärujiye lica yepä gääbu taatu, yepä cuta nuuja taje weene nätityärujiye.

17 Yoo, cäme singi lui lica gyene owecu gwidape päpäna taatu me, yepä cane singi gäne weene pepu mule wawenecame, piba miiji daremu peei cabu ca päpäname.

18 Yoo, cane age eso mene ne yoogärenine iyeta weeme ätityera tääpume. Peei ätityera lui
ibibi gyene. Cäme singi gwidape ibi piti nemi page, ingle Epaproditus te bii sewadene-
mige wemiji gwidape bine. Weeme ätityera gwidape lui epu pana iiwäreja mule liiyepu
Acejiyame tääpume. Tabe baborage singi gyene pepu ätityera mule päpäname.
19 Yoo, Yeesu Keriso me kaakesea name pi mime tääpume, Acejiyame te iyeta weeme singi
gwidape bine icärininuge teeme jamyacu dogwe cabu ca.
20 Mine miiji Acejiyame mime Babe ne awepyeräja iyeteta ngälu cäco teeme jamyacu
apaclyera tääpume. Pepu pa yaanajege!

Ai Peba me Apira Mene

21 Cane sebore jiwenininine iyeta Acejiyame me biname bine lui cina Yeesu Keriso
memi. Mime ätrunga binamewale lui cina age temi cane cama, teepi te weebibine sebore
jiwenininisi.
22 Iyeta Acejiyame me biname cina weebibine sebore jiwenininisi, yepä toraca teepi lui
gemi Rooma Babo Mopeyame me mete cabu kaakesea jewenenisi.
23 Yageyame Yeesu Keriso me miiji te weeme seemo bime cabu lenajame.
Cane ngii Paulo; cäme mene ngälu peese.

PAULO ME LETA KOLOSE ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane Paulo säne. Acejiyame te cebine Yeesu Keriso me ätyepäneji biname me itu
nawenuji. Mime biname Timoti lui cane cama gyene.
2 Cine weeme bau yoogärenago, lui cina Acejiyame me biname gemi Kolose cewe cabu je
piiyepu cime ätrunga binamewale Keriso cabu.
Acejiyame mime Babe me miiji te weeme cabu lenajame piiyepu tabe weebibine poode
ceerame.

Paulo naabi Irecu Ätumutinisi Kolose Ätrunga Ingle tääpume

3 Iyeta padare cine liba weeme tääpume irecu lätumutinago, cine cuta Acejiyame ne eso
yäätärusi. Tabe lui Babe gyene mime Yageyame Yeesu Keriso tääpume.
4 Yoo, cine mene nitecijinininige egä weene Yeesu Keriso ne lipu jitrungeniye, cuta
piiyepu nitecijinininige egä weeme singi lipu baborage gyene iyeta Acejiyame me biname
bime tääpume.
5 Pepu ätrunga piiyepu singi cina taacluge weeme miiji ngene atwanena cabu ca, ingle
weene cängena umle gemi egä ingwe ca babo miiji pisi nyene weeme tääpume cabucewe je.
Peei umle weene ituge oomlana Acejiyame me Miiji Mene niinäce liba itu itecijipi.
6 Page peei toraca mene te otnenige iyeta poto ta, biname bime ireclota bine ebo-
clomäjenemige miiji me, epu pana weeme ireclota lipu laboclomtepi pui niinäce bimu,
weene liba itecijipi piiyepu ngene ca yaaglepeye egä Acejiyame te biname bine babo owecu
cama yäätityäremuge.
7 Yoo, Epapras te weebibine itu jijipi Acejiyame me owecu cama ätityera poto cidi me.
Tabe cime ngenecurage biname gyene, lui te Keriso me kaakesea weeme gome cängena
jewenenige cime tääpume.
8 Yoo, tabe cibibine bii nijinige weeme miijirage singi poto cidi me, Aceji Seemo te lui itu
icäripi.
9 Yoo, peei name pi pui padare cabu ca, cine niinäce weeme poto cidi me mene
liba nitecijipi, ngälu page, cine weeme tääpume irecu lätumutinago. Cine Acejiyame ne
ewejanenisi weebibine tora-ca umle ceerame teeme singi poto cidi me teeme Seemo te
weeme gaabe ne cängena awa-bame.
10 Weene peei cabu ca ibibi äbitinininiye mime Yage-yame me gaabe cabu otnime iyeta
teeme singi wawenecame. Piba weeme ireclota cabu ca miijimiji mule cina twaatni-nusi.
Cuta piba weeme umle Acejiyame poto cidi me babo pa läbitepi.
11 Cine teebine cuta ewejanenisi weebibine kokre ceerame teeme mararage kokre cabu
ca, weene mäpu cabu cäng-ena ngenecu miiji cama lenajame,
12 piiyepu weene mime Aceji Babe ne gege cama eso ceerame, tabe mibibine lipu ibibi itu
niwenipi iyeta päpäname, tabe lui ne ituge jaji teeme biname bine ceerame, lui bine teeme
apaclyera cabu yaawademuge.
13 Tabe mibibine ituge äsecrera krokeciiye me kokre cabu ca, piiyepu itu niwadipi teeme
ngenecurage Bägrä te luma mibibine cängena niwadininuge,
14 lui me kaakesea ca mine äsecräreji gemi, egä mine kälyä gemi mime niiya mule cabu
ca.

Yeesu Keriso me Kaakesea poto cidi me

15 Keriso cabu biname cina Acejiyame me opo ituge päpäna, lui cina Acejiyame ne äblicäco
päpäna. Keriso lui Acejiyame me uuge Bägrä gyene; tabe sine caburage iyeta wawenäneji
gwidape cabu ca.
16 Bägrä cama Acejiyame iyeta gwidape itu jewenemujäsi, cabucewe je lui gwidape
piiyepu gawecewe cabu lui gwidape gemi; iyeta gwidape mine lui bine ibibi gemi päpäname
piiyepu lui bine mine äblicäco päpäna, cuta peei ngalebora iyeta cable, iyeta kokre, iyeta
mope biname, piiyepu iyeta ire atwi puupu bine. Yoo, Acejiyame iyetarage Keriso cama
ituge wawena, cuta iyeta cina teeme tääpume icrajenige.
17 Yoo, agedna cabu Acejiyame gwidape bine liba camuge waweneca, Keriso piba puga
ge, cuta page temiji pi iyeta gwidape cina puupu cabu cängena icrajenige.
18 Tabe mopeyame gyene iyeta ätrunga ingle biname bime tääpume. Yoo, epu pana
biname bime piicwa maramara cina teeme ireclota ne lipu mope cabu ca yaacatusi, ätrunga
biname cina teeme ireclota Keriso bau ca pepu pana yaacatusi. Tabe Acejiyame me uuge
Bägrä gyene; Acejiyame te teebine itu erpinantuji budre cabu ca niinäce me äbitame iyeta
gwidape tääpume.

19 Yoo, Acejiyame me singi name pi Aceji Bägrä lui toraca teeme pana Acejiyame gyene.
20 Teeme Bägrä me kaakesea ca tabe gaabe ne itu jewenuji teeme bau me awecname
iyeta lui cabucewe je yaacrajemuge piiyepu gawecewe cabu lui biname piiyepu gwidape
yaacrajemuge. Keriso me budre baarge uli cabu, teeme uudi liba tapiruji, peei te mibibine
poode itu nicärininuji Acejiyame cama.
21 Yoo, weene cuta piiyepu, weene liba camuge Keriso ne ätrunga, piiyepu weene liba
cudecewerage ge Acejiyame bau ca, pui padare cabu weene cubuyame pana ge Acejiyame
tääpume weeme niiyaniya ngene atwanena piiyepu waweneca name pi.
22 Yepä, page tabe weebibine teeme biname me itu jiwenipi teeme Bägrä Keriso liba bi-
name pana tääpe cama budre äbituji, naace tääpume weene teeme opo gaabe je aclajutame
epucäco, jugi cäco, piiyepu conocäco.
23 Weene apu läbitininuye liba ätrunga cabu cängena umle cama inajininige. Yoo, weene
niinäce liba itecijinuji Miiji Mene Yeesu me ätityera poto cidi me, weene puma cita ca
weeme ngene atwanena ecitujiye pui ingwe ca miiji ireclota cabu je. Peei mule gone
yaabmaluye! Yoo, Miiji Mene weene lui ituge ätecija, page jajanäneji gyene iyeta biname
bine ai gawecewe cabu. Cane Paulo cäme kaakesea cuta pisi nyene Miiji Mene jajanename.

Paulo me Kaakesea Ätrunga Ingle Biname bime tääpume

24 Yoo, cane ngenecu gege gäne cäme mäpu ireclota poto cidi me weeme tääpume, ingle
cäme ireclota cabu lui cewe oocanena piti nemi, peei lui cerämu mäpu Keriso lipu ituge
päpäna teeme tääpe cabu, cuta peei tääpe lui teeme ätrunga ingle gyene.
25 Yoo, Acejiyame te cebine ai miiji kaakesea näcäruji teeme ätrunga ingle biname bine
ätityerame, iyeta teeme mene cängena iicetnejame, cuta weeme bau jajanename.
26 Ai mene tabe sasa padare cabu ca iyeta biname bime bau ca imlituji, ngälu ai padare
teeme biname bime tääpume seboclomtenige.
27 Page tabe singi gyene teeme biname bine iyeta gawe cabu umle wawename ai toraca
miijirage mene poto cidi me. Agesa peei mene: Ingle naace popi Keriso lui weene cabu
enajenige, peei name pi weene teeme jamyacu apaclyera cabu cirege lenaja.
28 Yoo, ai umle name pi cine iyeta biname bine mene jejananenenemisi Keriso poto cidi
me, piiyepu iyeta cime umle cama teebibine eblawäjenemisi conocono mule abmalame,
piiyepu ebiberäjenemisi toraca mule poto cidi me. Cine singi iyeta biname cina conocäco
me äbitame Acejiyame me opo gaabe je, teepi liba Yeesu Keriso me kaakesea teeme tääpume
yaacatusi.
29 Yoo, peei tääpume cane kaakesea jaawenune Keriso miji babo kokre ca, tabe lui ne cäme
cabu yaacituge.

2

1 Cane singi weebibine umle wawename cane lipu babo kaakesea jaawenune weebibine
ätityerame, cuta piiyepu weeme ätrunga binamewale bine lui Laodikea cewe cabu je, cuta
piiyepu iyeta ätrunga biname bine lui cina camu gemi cebine päpäna.
2 Cane pui lui irecu ätumuta kaakesea jaawenune weene piiyepu teepi ngenecu kokre
äbitame, piiyepu weene iyeta yepä me äbitame weene liba weemeweme singi läbitaninuye,
piiyepu iyeta weeme ngene atwanena bine weene toraca umle cabu acraname. Piba pepu
pana ireclota cabu weene cängena umle päbitipeye lui ngene atwanena ne Acejiyame te
eboclomtenige, lui Keriso sine.
3 Yoo, iyeta toraca umle piiyepu toraca ngene atwanena lui Keriso me ireclota cabu
yaaboclomtuge.
4 Peei name pi gone nuuja biname ne ire taatu jaacituye walya mene ca weebibine
angletneja.
5 Yoo, ngänu gyene cane cudecewe gäne weeme bau ca, cäme ngene atwanena pisi nyene
weeme cabu. Cane ngenecu gege cama umle äbitine weeme ätrunga te lipu kokre gyene,
cuta piiyepu weene lipu yepä pana jäätrunguye Keriso ne.

Weeme Keriso cama Ireclota te Lipu Pagege Lenaja

6 Yoo, weene Yeesu Keriso weeme Yageyame tääpume ituge acata, siige ten cama cängena
inajininige!
7 Epu pana apineca cäco uli me braju te lipu gawe ngaleborarage me labacituge, weeme
ätrunga miiji pepu pana Keriso cabu lenaja! Epu pana biname te mete ne miijirage caage
cabu lipu yaaranguge, weeme ireclota Keriso cabu pepu icranemeye teeme bau ca iyeta
bimu gaabegabe weeme gaabe ne päpänename. Piba weeme Keriso cabu ätrunga te kokre
pa läbitepi pui mene cabu, weebibine lui mene ituge abiberäja. Piba Acejiyame ne ngenecu
cabu ca eso yääcäranuye.

8 Yoo, weene cängena ire egä nuuja biname te lica weebibine waadena teeme angletneja
mene ca. Pepu walya umle lui piti nemi, lica gemi Keriso bau ca, yepä biname bime sasa
mule cabu ca saacluge. Cuta piiyepu niiya cable lui cina ai gawecewe ne ire jetwenisi, teepi
biname bine mara walya ngene atwanena ecäranenemisi.
9 Yepä, Keriso cabu piti nemi iyeta toraca umle piiyepu iyeta kokre, ingle tabe lui
Acejiyame gyene binamerage me trupa cabu sine.
10 Yoo, toraca umle piiyepu toraca ireclota cuta weeme bau piti nemi, ingle Keriso lui
weeme cabu sine. Tabe caburage gyene iyeta ire atwi seemo piiyepu kokre cabu ca.
11 Mine liba Keriso ne ituge ätrunga, tabe te mime ngenecu me niiyaniya singi bine
ituge äyeblenga mime trupa cabu ca. Tabe lica Israela biname bime cewecu mule ca
yääyeblengemuge, teepi imäbägrä bime matikolä tääpe ne liba iirputa, ingle Keriso me mule
mara gyene.
12 Yoo, mine liba niiye ca äciseja ne ituge acatena Keriso me ngii cabu, peei cabu ca mine
teeme budre piiyepu arpinenta cuta mime tääpume ituge acata. Mime niiya mule ireclota
ne budre pana me ituge wawena, piiyepu kirece ireclota te teeme arpinenta pana ituge gije
abacita, mine liba Acejiyame ne itu jitrungujisi mibibine pepu pana ätityerame, tabe lui te
Keriso ne budre cabu ca itu erpinantuji.
13 Niinäce weene epu pana ge budre biname liiyepu weeme niiyaniya mule name pi,
piiyepu weeme tääpe me niiyaniya singi bine camuge äyeblenga. Yepä, page Acejiyame
weebibine ituge arpinera kirece ireclota cabu me Keriso cama lenajame. Tabe iyeta mime
niiya mule bine ituge äyeblenga.
14 Tabe pui cotre mene ne yiisibrecmuji, lui te mibibine noomlinuge, ingle peei te
singi daremu mime niiya mule tääpume. Yepä, Acejiyame pui mene ne iyeblingtuji mime
tääpume, ingle naace popi Keriso me budre baarge uli cabu peei te mime daremu ituge
apira. Mime tääpume cotre mene siige kokre lica gyene.
15 Yoo, Keriso lui budre äbituji baarge uli cabu, tabe peei cabu ca ai gawecewe me
niiyarage ire atwi seemo bine piiyepu kokre bine itu epremalemuji. Biname bime opo
gaabe je tabe peei iyeta cabu ca yuutrutuji, egä teeme kokre ibibi lica ge.
16 Yoo, peei name pi weene gone nuuja biname ne padare yääcäruye jajime egä weene
ngena loolome piiyepu nänäjame, coo weene lui bimu bine baborage me wawename
kämäge gaabegabe irecu ätumuta tääpume, piiyepu kirece mabye me bimu ne babo me
wawename, coo weene lipulipu mule wawename Sabade bimu cabu.
17 Iyeta pepu mule lui owowä pana gemi Keriso me toraca mule tääpume. Peei name pi
gone pepu mule bine cotre me wawena. Babo gwidape lui eei gyene egä weene Keriso ne
cängena jitrungeniye.
18 Yoo, nuuja taje biname te jiicuge egä tabe baborage gyene Acejiyame me opo gaabe
je, ingle tabe mule bine wama pana jääpänemuge. Pepu biname me mene gone jäätecijuye,
tabe liba biname bine yaabiberäjemuge egä teepi miiji teemämu gawe me äbita peei cabu
ca awepyeräja ne päpäname. Coo, tabe liba biname bine yaabiberäjemuge mename seemo
bine awejename, teeme mene gone jäätecijuye. Pepu biname te apu jaangenuge egä tabe
babo umle cama gyene, yepä teeme ngene atwanena lui papa gemi, biname bime ngene
atwanena gemi, peei name pi gone yaawademuye.
19 Pepu biname te teeme ngene atwana ne lica Keriso cabu ca yaacatuge. Yoo, Keriso lui
mopeyame gyene iyeta ätrunga ingle bime tääpume, epu pana biname me mope te liiyepu
iyeta teeme tääpe piicwa bine ire jaatwemuge. Ätrunga biname cina miiji teeme kokre,
teeme ireclota, piiyepu teeme mule Keriso bau ca yaawadanemusi. Mine piba yepä tääpe
pana gigri luutinago, yepä pana läbitinago Acejiyame te lipu mibibine niwadininige.

Keriso me Budre piiyepu Arpinenta Lipu Gemi Mime tääpume

20 Keriso liba budre äbituji, weeme sasa ireclota ten cama budre ge, siige weene äsecrera
gemi ai gawecewe me mule cabu ca. Cije piba weene ngena tääpume cerämu inajininige ai
gawecewe me ireclota mule cabu? Weene ngena tääpume gawecewe me cotre bine singi
gemi wawename apu egä,
21 “Gone ai gwidape ne ime ca oomlana,” coo piiyepu, “Gone ai deedei äbita”, coo, “Gone
sui acata”.
22 Iyeta pepu cotre lui deedei piiyepu gwidape poto cidi me, lui bime lenaja leca lica
gyene, yepä watata lapirininusi, biname cina liba yäärwäjusi. Binamerage cina pui cotre
bine jaawenemusi piiyepu yaabiberäjemusi.
23 Yoo, poto biname cina apu jengenenemige egä pepu cotre pama miiji gemi,
ingle peei cina biname bine yaabiberäjemuge teeme bucurage irecu ätumuta mule
wawenecame, piiyepu yaabiberäjemuge sinäme teemämu matikolä me äbitame, cuta piiyepu

yaabiberäjemuge teeme tääpe bine niiya me wawename. Yepä, pepu cotre cina äblicäco biname bine ätityera teeme tääpe me niiya singi bine ägyemame.

3

1 Yoo, Acejiyame liba Keriso ne budre cabu ca itu erpinantuji, tabe ten cama weebibine cuta irpinäripi weeme sasa ireclota cabu ca kirece ireclota ne päpäname. Peei name pi weeme ngene atwanena icranemeye pui gwidape cabu me lui piti nemi cabucewe je. Keriso te adnatäneji enajenige puma Acejiyame me camu poto ime ca iyeta gwidape bine waadename.
2 Yoo, weene cabucewe gwidape poto cidi me ngene jotwananineye, gone ai gawecewe gwidape poto cidi me ngene atwanena,
3 ingle weeme sasa gawecewe ireclota te budre gyene. Siige, weeme toraca ireclota lui cabucewe sine, Acejiyame cabu ämlitäneji gyene Keriso cama.
4 Yoo, tabe lui weeme toraca ireclota gyene, piiyepu tabe liba gawecewe me cire tacnenutepi, weene piba teeme jamyacu apaclyera cabu cirege lenaja.

Sasa Ireclota piiyepu Kirece Ireclota poto cidi me

5 Ai gawecewe me niiyarage singisingi bine iyecräjemeye weeme ireclota cabu ca. Cane naace me jiicenine egä sargi mule gone, jugijugi mule gone, niiya singisingi gone äbitena, gone conocono mule tääpume singi, piiyepu gone baborage singi äbita ai gawecewe me gwidape tääpume egä weene Acejiyame tääpume singi cäco äbitame.
6 Acejiyame te singi lica gyene iyeta peei mule tääpume. Teeme mäpu daremu pisi nyene teeme tääpume lui cina singi lica teeme mene wawename.
7 Yoo, niinäce padare cabu weene pepu mule tewenenäjenimumeye, cuta peei niiyarage ngene atwanena cina piba weeme ireclota bine ewademujisi.
8 Yepä, page iyeta ai mule bine iyeblengemeye. Gone claabe cama lenaja, piiyepu gone wata drowä me läbitininuye, cuta piiyepu gone nuuja biname bine ämugetna. Äcela piiyepu jugijugi mene weeme tage cabu ca yääyeblengemuye.
9 Walya mene gone jajanena, ingle weene weeme sasa ireclota mule bine ituge abmaläcema,
10 kirece ireclota mule ne ituge acata. Yoo, Acejiyame lui te weebibine kirece me itu jiwenipi, tabe weebibine cuta teeme pana me imacetnäjininige weene teebine cängena umle äbitame.
11 Apu ireclota cabu nuuja gawe biname cina mara lica gemi Israela biname bime cabu ca, piiyepu lui biname cina ituge acata Acejiyame me cewecu teeme tääpe cabu, teepi mara lica gemi biname cabu ca lui cina cewecu cäco gemi. Maramara mene biname cuta piiyepu glunuborarage biname Acejiyame me opo gaabe je teepi mara lica gemi. Cuta epu biname mara lica gemi lui cina aletnäneji gemi kaakesea daremu cäco wawename piiyepu biname lui teemämu ire latwinusi. Teepi iyeta lui yepä gemi Acejiyame me opo gaabe je. Keriso taatu baborage gyene, piiyepu tabe iyeta teeme biname cabu enajenige.
12 Yoo, weene Acejiyame me biname gemi. Tabe baborage singi ge weeme tääpume, weebibine itu jijäcrininuji teeme biname me äbitame. Peei name pi weene miiji weeme nuuja bine owecu jaawenemuye, teebibine yäätityäremuye. Weene weemämu matikolä me läbitinuye, gaawida me läbitininuye, cuta piiyepu wata durau me gone äbita.
13 Nuuja biname te liba matikolä conocono jaawenuge weeme yepä ne, gone peei ne babo me wawena. Nuuja biname te liba meebine niiya mule naawenuge, peei tääpume gone niiya ngene jwaatwananute, yepä ngene jaape-cnute Keriso lipu määme niiya mule bine teeme cabu ca itu iyeblengemuji, piba cuta pui biname poto cidi me niiya ngene atwanena ne yääyeblingtute.
14 Piiyepu iyeta peei mule cabu weene biname bime tääpume singi läbitininuye, ingle singi te iyeta gwidape bine toraca yepä me jaawenemuge.
15 Keriso bau ca lui poode ne weene padare yääcäruye weeme ngenecu cabu cängena lenaja weebibine waadename, ingle Acejiyame te weebibine ituge ala asogleca weene peei poode cabu yepä tääpe pana gigri lenajame. Yoo, Acejiyame ne eso yääcäruye.
16 Miiji Mene ne Keriso me miiji ätityera poto cidi me, weeme ngenecu cabu yaacituye puma lenajame. Piba umle cama weeme yepäyepä bine yaabiberäjemuye piiyepu toraca gaabe jaawabäjemuye. Uupera bine yaatangemuye: poto Salamo peba cabu ca, poto irecu ätumuta uupera, piiyepu Aceji Seemo te ngena uupera icärininuge. Weene uupera bine yaatangemuye iyeta weeme ngenecu cama Acejiyame ne eso ceerame.
17 Piba weene ngena jiicuye, coo ngena jaawenuye, iyeta Yageyame Yeesu me ngii cabu jaawenemuye, piiyepu teeme ätityera cama weene eso yääcäruye Acejiyame mime Babe ne.

Poto Miiji Mule

18 Magebi, maane määme rooriye ne yäätecijuge teeme singi wawename, ingle naace popi
Keriso me biname cina miiji pepu pana lenaja.
19 Rooriye, maane coga ne owecu jwaawenute, cuta teeme tääpume gaawida pana
naanajuge.
20 Bägrä, iyeta padare weene weeme mage babe bime mene cängena jäätecijemuye, ingle
naace popi Acejiyame singi gyene teeme biname cina pepu lenajame.
21 Mage babe, gone weeme bägrä bine ngenecu niiya me jaawenemuye, ingle miiji lica
teepi ocinyerame äbita.
22 Aletnäneji biname, weeme ai gawecewe yageyame me mene jäätecijuye iyeta padare
cabu, lica eei taatu padare teepi liba weebibine jipänininusi, teebibine ngenecu miiji me
wawena tääpume, yepä iyeta padare weeme kaakesea iyeta ngenecu cama jaawenuye
mime cabucewe Yageyame ne pepu opo gaabe me acitame.
23 Yoo, iyeta weeme kaakesea weene miiji cängena jaawenemuye, ingle weene mime
cabucewe Yageyame tääpume jaawenemuye, lica gawecewe biname tääpume taatu jaawen-
emuye.
24 Weene ngene jwaatwinuye egä mime Yageyame me miijirage daremu pisi nyene, tabe
lui teeme biname bine cirege ceera. Yoo, weeme toraca Yageyame lui Keriso peese nyene.
25 Piiyepu lui biname te conocono jaawenuge, tabe cuta teeme mäpu daremu cirege
acata, ingle Acejiyame iyeta biname bine yepä pana cire jaatranemepi.

4

1 Yoo, aletnäneji biname bime yageyame, weene miiji conocäco piiyepu toraca mule cama
ire jaatwemuye weeme aletnäneji kaakesea me biname bine, ingle weene umle gemi egä
cuta weeme Yageyame pisi nyene cabucewe je.

Poto Umleumle Mene

2 Weeme irecu ätumuta mule ne gone yaabmaluye, yepä Acejiyame ne mene cängena
jaajananuye, piiyepu teebine eso mene yääcäranuye.
3 Weene liba irecu lätumutinuye, Acejiyame cuta cime tääpume ewejanineye egä tabe
cibibine miijirage gaabe ceerame teeme mene Keriso poto cidi me cängena biname bine
jajanename, lui mene ai padare cabu aboclomteji gyene jajanena tääpume, piiyepu lui
mene jajanena name pi cane krokeciiye mete cabu nanajenige.
4 Yoo, Acejiyame ne yaawejanusi cane peei mene cängena, pajecurage iicaname, cane lipu
miiji cirege iicana.
5 Umleumle inajipi biname gome lui cina ätrunga biname lica gemi, piiyepu cängena ire
padare tääpume teebibine umle mene jajanename Keriso poto cidi me.
6 Weeme mene cabu ca teebibine miiji ngene atwanena piiyepu ngenecu miiji
yääcäremuye; weene liba teeme yepäyepä bine toraca ätityera cama mene jaawecnistemuye.

Sebore Mene Poto Biname bime tääpume

7 Cime ngenecurage biname Tukikus te weebibine iyeta mene pa jijananepi cime lenaja
poto cidi me. Tabe te kaakesea cine cama cängenarage jaawenuge mime Yageyame tääpume.
8 Cane naace name pi teebine weeme bau me jityepenine weebibine ngenecu miiji
wawename cime poto cidi me.
9 Onesimus ten cama ädenige weeme bau me. Tabe mime cängena piiyepu ngenecurage
biname gyene; lui gyene weeme ätrunga ingle cabu ca. Teepi mene pa jijanepäsi iyeta
gwidape poto cidi me ama lui cina äbitininisi.
10 Aristakus lui cane cama krokeciiye mete cabu sine, tabe weebibine sebore ji-
wenininige. Mareko cuta piiyepu sebore jiwenininige. Ai Mareko lui Banaba me ingle cabu
ca gyene. Yoo, weene mene ituge ätecija Mareko ne cängena ire atwime, tabe liba weeme
bau me läduge.
11 Yosuwa, teeme nuuja ngii lui Yuustus, tabe cuta weebibine sebore jiwenininige. Peei
nesae taatu Israela cabu ca biname cina cane cama kaakesea jewenenänisi naace tääpume
egä Acejiyame te biname bine ama waadename. Teepi cebine baborage nätityeränisi.
12 Epapras te weebibine sebore jiwenininige. Tabe sine weeme ätrunga ingle cabu ca,
piiyepu Yeesu Keriso tääpume kaakesea jewenenige. Tabe Acejiyame ne iyeta ngenecu
cama yaawejanuge weeme tääpume egä tabe weebibine itityärininige weene cängena
aclajutame ätrunga cama. Tabe singi lica gyene nuuja te weebibine waadename weeme
ätrunga cabu ca, yepä weene te conocäco Keriso me singi cabu lenajame.
13 Cane cämämu itu tepänumene, tabe cängena kaakesea lipu jewenenige weeme tääpume
piiyepu weeme binamewale tääpume, lui cina Laodikea piiyepu Hirapoli cewe mameta
cabu gemi.

14 Yoo, Luuka cime miijirage dokta piiyepu Deemas teepi cuta weebibine sebore jiweninäsi.
15 Weene mime ätrunga binamewale bine Laodikea cewe cabu jejemepeye egä cine miiji gemi teeme tääpume, cuta piiyepu mime ätrunga ingle binamewale lui cina Numpa me mete cabu tabasecretnige irecu ätumutame, pepu cuta teebibine jejemepeye.
16 Weene liba ai mene ne weeme ätrunga ingle cabu niinäce pagege acnema, piba Laodikea cewe ätrunga ingle cabu me ecanepeye teepi puma cuta acnemame. Cuta pepu weene pui mene weeme ätrunga ingle cabu ecnemepeye, Laodikea cewe binamewale cina lui ne weeme bau me tityepumesi.
17 Cuta Arkipus ne jejepeye egä, "Maane miiji määme kaakesea mime Yageyame tääpume cängena apirame."
18 Cane cämerage ime ca ai mene ne yoogärenine egä cane PAULO te weebibine jiwablininine. Gone ngene jitrimalinuge egä cane krokeciiye mete cabu nanajenige, yepä Acejiyame ne cäme tääpume ewejaneye weene.
Acejiyame me miiji te weeme cabu lenajame.
Cane ngii Paulo, siige cäme mene ngälu peese nyene.

PAULO ME NIINÄCE LETA TESALONIKA ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane Paulo, Siila piiyepu Timoti cama, yoogärenänogo weeme bau me lui cina ina-
jininige Keriso me ätrunga biname bime ingle cabu Tesalonika babo cewe je. Weene mime
Aceji Babe me biname gemi, cuta piiyepu Yeesu Keriso weeme Yageyame gyene.
Acejiyame me miiji te weeme cabu lenajame piiyepu tabe weebibine poode ceerame.

Tesalonika Cewe Ätrunga Biname bime Ireclota Apu Gyene

2 Iyeta padare cine liba Acejiyame bau irecu lätumutänogo, cine cuta weeme tääpume
yaawejänogo, piiyepu teebine eso mene yäächäränogo weeme tääpume.
3 Cine weebibine ngene jipecni-ninago Acejiyame mime Babe me opo gaabe je, weeme
ätrunga te lipu laboclomtuge miiji mule cama. Cine ngene jipecnininago weeme singi lipu
gyene Yeesu Keriso tääpume, ingle weene baborage kaakesea ituge wawena teeme tääpume,
piiyepu teeme acnenuta ne cängena jewagrijeniye.
4 Cime binamewale, cine umle gemi egä Acejiyame te singi gyene weeme tääpume,
piiyepu weebibine itu jijäcripi teeme binamewale me äbitame.
5 Cine Miiji Mene Yeesu Keriso poto cidi me weeme bau me saacanepesi, lica mene
taatu ca, yepä cuta kokre cama piiyepu Aceji Seemo cama. Pepu pi cine pui mene ne
yaaboclomtusi weeme bau me egä toraca gyene. Weene umle gemi cime ireclota lipu ge
cine liba weene cama ituge lenaja, peei lui weeme miiji tääpume.
6 Weene cime mule piiyepu Yageyame me mule bine itu jäätutanemepeye. Weene Miiji
Mene ne Aceji Seemo miji gege cama itu yaacatepeye, ngänuge weene mäpu bine peei cabu
ca jääpänemepeye.
7 Weeme miijirage ireclota cabu ca weene toraca ireclota gaabe ne yaaboclomtuye iyeta
Makedoniya piiyepu Akaya gawe ätrunga biname bime bau me.
8 Yoo, lica Makedoniya piiyepu Akaya probins cabu taatu, yepä iyeta poto ta biname cina
umle läbitininusi Miiji Mene Yageyame poto cidi me weeme miijirage mule name pi. Biname
cina mene ituge ätecija weeme Acejiyame bau me ätrunga poto cidi me, peei name pi cime
nuuja mene lica gyene peei tääpume.
9 Iyeta pui biname cina mene jaajananusi weene lipu cibibine itu niwablipeye, siige
weeme uuje cabu ca latatrongäripeye Acejiyame bau me, naace tääpume weene Acejiyame
ne awejename, lui gyene toraca piiyepu ireclota cama,
10 piiyepu teeme Bägrä ne awagrijame cabucewe ca äiname. Peei lui Yeesu Keriso sine,
tabe lui ne erpinantuji budre cabu ca. Yoo, Keriso te mibibine nisecräreninige mäpu cabu
ca lui te cire tädepi, Acejiyame liba niiya mule biname bine cirege ablaweja.

2

Paulo me Kaakesea poto cidi me Tesalonika Cewe cabu je

1 Cime binamewale, weene weemämu umle gemi egä cime otni weeme bau me papa me
lica läbitepi.
2 Weene umle gemi cine mäpu ireclota piiyepu äcneca lipu itu jääpänepesi Pilipi babo cewe
cabu je. Cine puma cita ca weeme bau me naclepi. Yoo, puma poto biname cina singi
ge cime mene iibaname, yepä mime Acejiyame te cibibine kokre itu nicäripi Miiji Mene
weebibine jajanename.
3 Yoo, cine liba biname bine jaajananemusi Miiji Mene ne acatame, cine walya mene
lica jiicemusi. Cime ngenecu muge lica piiyepu toraca birige, piiyepu cine lica äbitenänogo
nuuja biname ne angletnejame.
4 Iyeta padare cine jiicemusi Acejiyame lui mene tääpume singi, ingle tabe cibibine ituge
apicetnera, piiyepu cime toraca ngene atwana itu jepänuji, piba ai kaakesea nicärininuji
Miiji Mene Yeesu Keriso poto cidi me jajanename. Cine mene lica jaajananemusi biname
cina singi äbitame cime tääpume, yepä Acejiyame te singi äbitame, lui te cime ngenecu
nipicnantinuge.
5 Yoo, weene umle gemi egä cine weebibine lica itu owe iswipago, piiyepu Acejiyame
umle gyene egä cine lica Miiji Mene jaajananemepesi gwidape päpänename weeme bau ca.
6 Cine nuuja singi lica ge awepyeräja päpäname weeme bau ca, coo nuuja biname bime
bau ca.
7 Cine Keriso me ätyepäneji biname gämi, peei name pi cine miiji ge weebibine jaji cime
singi gwidape ceerame, yepä cine pepu ätinera lica birige. Cine weebibine owelaamelame
itu itityäripago, epu pana mage te lipu teeme bägrä ne cängena ire jaatwuge.

8 Peei weeme tääpume baborage singi name pi, cine gege ge weebibine lica Acejiyame
me Miiji Mene jajanename taatu, yepä iyeta cime ireclota cama jajanename. Cine pepu
baborage singi ge weeme tääpume.
9 Cime binamewale, weene ngene nipecnininiye cine lipu ime ca kaakesea ne itu
jaawenepesi kokre cama. Ciiye bimu cine kaakesea bine cängena jaawenemusi cime lenaja
tääpume, ingle cine singi lica ge weeme nuuja ne mäpu ceerame peei poto cidi me, pui
padare cine liba Acejiyame me Miiji Mene weebibine jijananinusi.
10 Weene weemämu umle ituge piiyepu Acejiyame umle gyene egä cime mule weeme bau
me lui conocäco ge. Weene lui cina Acejiyame ne jäätrunguye, cime mule weeme tääpume
toraca piiyepu cängena ge.
11 Weene umle gemi egä epu pana babe te teeme bägrä bine lipu yäätityäremuge, cine
weebibine iyeta pepu itu itityäripago.
12 Cine weebibine ngenecu kokre itu jiwenipago piiyepu nuuja taje ngenecu plowa
me jiwenipago. Cine jijananipago weene epu cängena lenajame Acejiyame lipu ireclota
tääpume singi, tabe lui weebibine ituge jäjäcra teeme jamyacu apaclyera cabu lenajame
piiyepu tabe te weebibine waadename.
13 Yoo, cine liba Acejiyame me mene weebibine jijanipago, weene cängena piba itecijipi,
siige yaacatepeye. Cine peei tääpume Acejiyame ne eso yääcärusi. Weene peei mene ne
itu yaacatepeye egä Acejiyame me toraca mene gyene, lica biname bime mene. Peei te
kaakesea weeme cabu jaawenanuge, lui cina ätrunga biname gemi.
14 Cime binamewale, ngena te itu läbitepi Acejiyame me ätrunga ingle biname bime
tääpume Yuudea gawe cabu, peei te cuta weeme tääpume ituge äbita, ingle weene iyeta lui
Yeesu Keriso me biname gemi. Poto weemerage biname cina weebibine mäpu ituge ceera,
epu pana Israela biname cina lipu Yuudea gawe ätrunga biname bine mäpu padare ituge
ceera.
15 Yoo, sasarage poto Israela biname cina Acejiyame me mename biname bine eglecimu-
jisi; ingwe ca nuuja cina Yageyame Yeesu ne agli me jewenujisi; piiyepu page poto cina
cibibine mage mäpu nicäraninusi. Teepi Acejiyame me singi cäco mule bine jaawenemusi,
cuta piiyepu cubuyame me läbitininusi iyeta biname bime tääpume.
16 Teepi cuta cibibine iibaname läbitininusi, cine liba gawe maramara biname bine
jaajananemusi teepi lipulipu teeme niiya cabu ca äsecrerame. Pepu pi teepi teeme niiya
mule bine babo jaawenemusi, siige page teeme mäpu daremu te tädenige Acejiyame bau
ca.

Paulo Singi Ge Teebibine Ängrärame

17 Yoo binamewale, cine liba weebibine itu ibmalipago matikolä padare poto drowä bi-
name name pi, cine mage ngene jipecnipago, piiyepu bucurage padare cine lapicnantipago
weebibine ängrärame, yepä äblicäco ge. Ngänuge cine cudecewe weeme bau ca, cime ngene
atwana lui weeme cabu sine.
18 Cine baborage singi puga ge weebibine ängrärame. Bucurage gääbu cane Paulo te
lapicnantune weeme bau otnime, yepä Satani te cime gaabe cabu larmenutanuge.
19 Yoo, weeme bau ca cine ngenecu gege jääpänusi. Weene peete nemi lui poto cidi me
cine mene cire jiicepesi mime Yageyame Yeesu me opo gaabe je, tabe liba cire tacnenutepi,
egä, “Cime kaakesea cabu ca biname age temi.” Weene peei abasecretna cabu cirege.
20 Toraca, weene peete nemi cibibine ngenecu gege me lui cina niwenininiuye. Weeme
ätrunga cabu ca cime kaakesea te miiji me läbituge.

3

1 Yoo, cime singi te baborage itu läbitepi mene ätecijame weeme poto cidi me. Peei name
pi cine mene jaatranepesi cine neeneni cina ama lenajame Atena cewe cabu je,
2 piba Timoti ne ätyepame peeyeme weeme bau me. Timoti mime biname gyene.
Tabe lui Acejiyame me kaakesea cine cama jaawenuge Miiji Mene Keriso poto cidi me
jajanename. Yoo siige, cine teebine itu jäätyepepesi weebibine ätityerame weeme ätrunga
kokre wawename,
3 piba weeme nuuja te ätrunga gaabe ne lica abmala, mäpu ne liba jääpänuge. Yoo, weene
umle gemi egä Acejiyame te singi mine mäpu cabu matikolä lenajame mime ätrunga ne
kokre wawename.
4 Cine liba weene cama ituge lenaja, cine niinäce gaabe itu jijipago egä mine mäpu padare
ne pagege päpäna. Siige, weene page umle gemi egä pepu pana ituge äbita.
5 Peei name pi cane Timoti ne itu jäätyepepene, ingle cane baborage singi ge mene
ätecijame weeme ätrunga poto cidi me. Cane ngenecu mäpu ge egä pui angletneja biname

Satani te pama weebibine itu ingletnäjipi iyeta cime kaakesea weeme cabu sabe wawe-
name.
6 Yoo siige, Timoti bii tacnenutige gege mene cama, egä weene Acejiyame ne camu
jitrungeniye, cuta piiyepu weemeweme owecu läbitaniniye. Tabe cuta nijinige egä weene
cibibine gege cama ngene nipecnininuye. Tabe nijinige egä weeme singi cibibine opo
päpäname lui epu gyene cine lipu singi opo päpäname weebibine.
7 Binamewale, iyeta cime mäpu piiyepu ngene cewe oocanena cabu, page cine ngenecu
plowa bii jepänisi weeme poto cidi me, ingle weeme Keriso bau ätrunga miji pi.
8 Yoo, page cime ireclota toraca miijirage gyene, weene liba Yageyame cabu kokre cama
imyemutenininige.
9 Yoo, cine lipulipu Acejiyame ne ibibirage eso ceerame, ingle page cime ngenecu gege
baborage gyene teeme opo gaabe weeme name pi!
10 Ciiye bimu cabu cine Acejiyame ne ewejanenisi egä cine weebibine päpäname piiyepu
ceerame weene lui tääpume singi weeme ätrunga kokre me wawename.
11 Mime Aceji Babe piiyepu mime Yageyame Yeesu, cine teebibine aawejanenisi gaabe
amacetnäjame cine weeme bau otni-me.
12 Cine singi gemi Yageyame te weeme singi ne baborage wawename weeme yepäyepä
bime tääpume cuta piiyepu iyeta nuuja biname bime tääpume. Weeme singi nuuja biname
bime tääpume piba yepä pana pa läbitepi cime singi te lipu baborage gyene weeme tääpume.
13 Tabe ngenecu kokre pa icäripi, piba mime Yageyame Yeesu te liba cire tacnenutepi
iyeta teeme conocäco biname cama, weene piba epu cäco piiyepu conocäco cirege, weene
liba mime Aceji Babe me opo gaabe je cire niclajutipi.

4

Acejiyame Apu Ireclota Tääpu Myene Singi

1 Cime binamewale, cine weebibine ituge jaji Acejiyame te lipu ireclota mule tääpume
singi, piiyepu cine umle gämi egä weene pepu mule ne ituge acata. Page cine weebibine
cängena itemli-ninago piiyepu jijaninago Yageyame Keriso me ngii cabu, weene pui ireclota
mule ne cerämu babo me wawename.
2 Ingle weene umle gemi lui mene cine weebibine ituge jaji ireclota mule poto cidi me,
egä peei mene lui Yageyame Yeesu bau ca gyene.
3 Agesa Acejiyame me singi weeme tääpume: Tabe singi gyene weene weeme ireclota
iyeta teeme cabu acraname, piiyepu iyeta sargi mule bine ägyemame.
4 Weene yepäyepä cina miiji umle äbitineye lipu gyene coga awadreca conocäco piiyepu
ajiri cäco mule ca,
5 piba weene niiya singisingi lica läbitininuye, epu pana biname liiyepu lui cina Acejiyame
umle lica gemi.
6 Weeme nuuja te gonerage teeme ätrunga biname ne niiya jaawenute teeme coga
awepläcita ca, ingle Yageyame te mäpu daremu cirege ceera biname ne lui te pepu mule
ne jaawenuge, cine lipu weebibine ituge umle cama jaji.
7 Yoo, Acejiyame mibibine lica ituge äjäcra sargi mule wawename, yepä teeme conocäco
biname lenajame.
8 Peei name pi lui te ai mene jäägyuge, tabe lica biname ne ägyi, yepä Acejiyame ne
jäägyuge, lui te weebibine Aceji Seemo icärinininuge.
9 Yoo, cine lica mene yoogärenago owecu poto cidi me weeme ätrunga binamewale bime
tääpume, ingle weene peei abiberäja ituge acata Acejiyame bau ca.
10 Piiyepu toraca gyene egä weene owecu cama jaawenemuye iyeta weeme ätrunga
binamewale bine ai Makedoniya probins cabu je. Page cine singi gemi weene weeme
owecu mule ne cerämu babo me wawename.
11 Weene miiji ngene atwanena bojäcu lenajame, poto bime mule cabu gone papa
labrabicninuye, cuta piiyepu weeme singi gwidape bine weemämu kaakesea cabu ca
jääpänemuye, cine lipu weebibine ituge jaji.
12 Piba weene lica nuuja biname bine ätineräja, cuta piba nuuja biname lui ätrunga
biname lica gemi, teepi weebibine opo gaabe me icrانininusi.

Mime Yageyame me Acnenuta poto cidi me

13 Cime binamewale, cine singi weebibine toraca umle wawename biname poto cidi me,
lui cina ai ireclota cabu ca ituge apira. Piba weene ngenecu mäpu lica birige, epu biname
liiyepu lui cina lica jewagrijenisi ingwe ca ireclota ne.
14 Mine jäätrungusi egä Yeesu tabe budre ge, piiyepu budre cabu ca itu arpinantuji,
peei name pi mine cuta jäätrungusi egä lui biname cina ätrunga cama ituge budre äbita,
Acejiyame teebibine Yeesu cama gigri cire yaawademepi teeme acnenuta padare cabu.

15 Ai lui Yageyame me abiberäja mene gyene cine lui jijenininago. Mine lui cina ireclota
cabu ninajininige Yageyame me acnenuta bimu cabu, lica niinäce gaabe me äbita mime
ätrunga binamewale cabu ca lui cina ai ireclota cabu ca ituge apira.
16 Yoo, pui bimu cabu Yageyame te babo tage ca mene cirege jaji, cuta piiyepu babo
mename seemo me tagepogogo puma cirege, piiyepu Acejiyame me moole pana gwidape
te cirege angi, piba Yageyame te teemämu cire täinepi cabucewe ca gawe mameta me. Piba
Keriso ne ätrunga biname lui cina ai ireclota cabu ca ituge apira, teepi budre cabu ca cire
tarpinäripesi.
17 Piba mine lui cina ireclota cama cirege, Acejiyame te mibibine piiyepu teebibine
iyeta cire niwadipi carbe cabu me mime Yageyame cama opopa äyime puma lamlecu je
buuwemope cabu. Siige, mine Yageyame cama piba gigri ninajininuge iyeteta ngälu cäco.
18 Yoo, weene peei mene lajananinuye ngenecu miiji me äbitame.

5

Weene Miiji Amacetnäjäneji Lenaja Mime Yageyame me Acnenuta tääpume

1 Binamewale, cine bucurage mene lica yoogärenisi mime Yageyame me acnenuta bimu
piiyepu padare poto cidi me,
2 ingle weene umle ituge äbita egä mime Yageyame liba cire tacnenutepi biname cina
cälu te cirege äti, epu pana teepi cälu te lipu jäätemuge ero biname te liba krokeciiye cabu
tatyaramtuge.
3 Yoo, biname cina liba cire jiicepesi egä, “Cewe bojäcu gyene, mine cängena gemi,” piba
taatu teepi baborage mäpu ne cirege päpäna. Pui mäpu te cire tatyaramtepi, epu pana pita
te lipu tatyaramtuge magebi te iigyärame liba läbituge. Biname cina licarage uucratna peei
mäpu cabu ca.
4 Yepä, cime binamewale, weene lica krokeciiye cabu inajininige, peei name pi pui bimu
te weebibine lica epu pana cälu te jitinuge ero biname te liiyepu.
5 Yoo, mine lica gemi epu biname pana lui cina ciiye me krokeciiye cabu yaacrajuge, yepä
mine iyeta lui epu pana gemi bimu me apaclyera cabu lui cina ninajininige.
6 Peei name pi mine miiji cängena ireclota lenaja conocäco ngene atwana cama, piiyepu
lica nuuja biname pana liiyepu lui cina ute pana lenaja.
7 Yoo, ciiye cabu biname cina ute waagraruge, cuta piiyepu ciiye cabu nuuja cina sice
buduma pana waatninusi.
8 Yepä, mine bimu me apaclyera cabu waatninago, peei name pi mine miiji cängenarage
lenaja. Mine mime singi yaacranusi Acejiyame bau me piiyepu teebine cängena jäätrungu-
si. Peei lui mime tääpume epu pana älyenga gwidape birige mime tääpe tääpume.
Mine cängena jewagrijenisi pui padare ne Acejiyame liba mibibine cirege waadena. Peei
awagrija lui mime tääpume epu pana älyenga gwidape birige mope tääpume.
9 Acejiyame te mibibine nijäcrininuji lica mäpu daremu päpäname, yepä iyeteta ireclota
päpäname mime Yageyame Yeesu Keriso me ätityera name pi.
10 Tabe te budre ituge päpäna piba arpinantuji ai ingle name pi mine ten cama ngälu cäco
lenajame. Mara pana lica gyene mine liba ireclota cama, coo, mine liba ireclota ituge apira
teeme acnenuta padare.
11 Yoo, peei name pi weene yepäyepä bine itityäremeye piiyepu ngenecu kokre ecäremeye,
page lipu jeweneneniye.

Paulo Teeme Leta ne Umleumle Mene ca Ermuji

12 Cime binamewale, cine cängena jijinago weene teebibine niinäce gaabe me wawename
lui cina Acejiyame me kaakesea weeme ätrunga ingle cabu cängena jaawenusi, lui cina
weebibine iwadininusi piiyepu ibiberäjininusi Keriso me ireclota gaabe cabu lenajame.
13 Yoo, teebibine opo gaabe me yaacranemuye piiyepu baborage singi läbitininuye teeme
tääpume, teeme kaakesea name pi. Weene iyeta poode cama inajininuge.
14 Cime binamewale, cine weebibine cängena jijinago egä ai mule bine wawenecame: Bi-
name bine yaablawäjemuye lui cina singi lica kaakesea wawename; wäluwälu mule biname
bine kokre me jaawenuye; laatibi ätrunga cabu bleela birige, teebibine yäätityäremuye;
piiyepu iyeta biname bine owelaamelame jaawenemuye.
15 Weene ire egä nuuja te gone niiya ne jaawenute daremu awecnistame, teebine liba
niiya mule jaawenusi, yepä iyeta padare weene lapicnantinuye weeme yepäyepä bine miiji
mule wawenecame cuta piiyepu iyeta biname bine pepu miiji wawenecame.
16 Ngenecu gege inajininuge iyeta padare cabu;
17 piiyepu iyeta padare weene miiji Acejiyame bau me mene iicemame;

18 cuta piiyepu ngänuge weene lipu ireclota cabu inajininuge, weene eso yääcäruye
Acejiyame ne. Yoo, Acejiyame te singi gyene weene peei mule bine weeme ireclota cabu
wawenecame, ingle weene Yeesu Keriso me binamewale gemi.
19 Aceji Seemo lui kaakesea ne weeme cabu jaawenuge, gone iibana teebine.
20 Biname te liba Acejiyame me tagepogogo mene jiicemuge, gone teeme mene wata ägyi,
yepä jäätecijuye,
21 jaatranuye egä nää toraca Acejiyame bau ca gyene, coo lica. Lui miiji gyene, weene
peei ne joomluye,
22 yepä iyeta lui niiya gyene, peei bine jäägyemuye.
23 Acejiyame lui te mibibine poode nicärininuge, cine teebine ewejanenisi tabe weebibine
teeme tääpume mara me wawename iyeta weeme ireclota ngalebora, piiyepu tabe weeme
seemo, trupa, piiyepu tääpe bine cängena ire atwime weene epu cäco äbitame mime
Yageyame Yeesu Keriso me acnenuta padare cabu.
24 Yoo, Acejiyame lui te weebibine ala tisogleceninuge, tabe ai mule bine pa jaawene-
mepi, ingle iyeta teeme mene tabe toraca jaawenemuge.
25 Ätrunga binamewale, cine singi weene Acejiyame ne awejena cuta cime tääpume.
26 Iyeta cime binamewale peema sebore mene cama jajecletnäjineye.
27 Cane Paulo weebibine jijenininine Yageyame me ngii cabu ai leta ne acnemame iyeta
ätrunga binamewale bime bau me.
28 Mime Yageyame Yeesu Keriso me miiji te weeme cabu lenajame.
Cane ngii Paulo, cäme mene ngälu peese.

PAULO ME NEENENI MANU LETA TESALONIKA ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME

1 Cane Paulo, Siila piiyepu Timoti cama cane yoogärenänogo weeme bau me, lui cina
inajininige Keriso me ätrunga biname bime ingle cabu Tesalonika babo cewe je. Weene
mime Aceji Babe me biname gemi cuta piiyepu Yeesu Keriso weeme Yageyame gyene.
2 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te weeme cabu
lenajame piiyepu teepi weebibine poode ceerame.

Acejiyame te Biname bine Toraca Cirege Atrana

3 Cime ätrunga binamewale, iyeta padare cine miiji Acejiyame ne eso ceera weeme poto
cidi me. Conocäco gyene cine peei ne wawename, ingle weeme ätrunga baborage me
äbitenige piiyepu weeme singi weeme yepäyepä tääpume cuta äbitenige baborage me.
4 Peei name pi cine liba Acejiyame me ätrunga ingle maramara cabu wäätnänogo, cine
biname bine jejananemisi weeme poto cidi me egä weene lipu ngenecu kokre cama
inajininige weeme ätrunga cabu. Biname cina liba weebibine niiya jiwenininusi piiyepu
weene liba mäpu padare jääpänuye, peei te weeme ätrunga ne licarage yääyeblingtuge.
5 Peei iyeta cina jaawabusi egä Acejiyame me atrana lui conocäco gyene, ingle peei cabu
ca weene miiji me pa läbitipeye teeme waadena cabu äbäcname, lui tääpume weene mäpu
cabu page ngene oocaniniye.
6 Yoo, Acejiyame iyeta gwidape conocäco cire jaawenemepi. Lui biname cina weebibine
mäpu jiwenininisi, tabe teebibine mäpu cabu cire yaacranemepi.
7 Piiyepu tabe weebibine weeme mäpu cabu ca cire isecräripi, cuta cibibine cime mäpu
cabu ca cire nisecräripi, Yageyame Yeesu liba cire tabo-clomtepi cabucewe ca teeme kokre
mename seemo cama.
8 Muye wädräji ca tabe biname bine mäpu daremu cire yääcäremepi lui cina umle lica
gemi Acejiyame, piiyepu Miiji Mene ne mime Yageyame Yeesu poto cidi me lica yaacatusi.
9 Pui mäpu daremu lui egä teepi Yageyame bau ca cirege äyeblengäja niiya puupu
cabu lenajame iyeteta. Teepi piba äblicäco Yageyame gome lenajame, coo piiyepu teeme
jamyacu kokre päpäname,
10 tabe liba cire tacnenutepi ai gawecewe me ceräcerägääbu bimu cabu, teeme apaclyera
te aboclomtame iyeta teeme binamewale cabu ca, piiyepu iyeta lui cina teebine jäätrungusi
teepi teebine awepyeräjame. Weene cuta piiyepu pui biname cama cirege, ingle weene
jäätrunguye cine lui mene weebibine ituge jaji.
11 Peei name pi cine Acejiyame ne weeme tääpume yaawejanusi tabe te weebibine peei
ireclota tääpume miiji me wawename lui tääpume weebibine ituge jäjäcra. Cine teebine
ewejanenisi tabe teeme kokre ca iyeta weeme singi bine miiji mule tääpume wawenecame,
piiyepu weeme ätrunga mule ne babo me wawename.
12 Pepu pi mime Yageyame Yeesu me ngii te jamyacu apaclyera cama laboclomtuge
weeme cabu ca, cuta piiyepu weene jamyacu apaclyera ne cirege päpäna teeme cabu ca.
Peei te cire läbitepi mime Acejiyame piiyepu Yageyame Yeesu Keriso bime owecu cabu ca.

2

Ai Mene Lui Babo Niiyarage Biname poto cidi me

1 Yoo, cane singi mene jajime mime Yageyame Yeesu Keriso me acnenuta poto cidi
me, piiyepu tabe mibibine lipu waadena ten cama lenajame peei poto cidi me. Cäme
binamewale, owecu, cane weebibine jijenininine egä
2 gonerage ai walya mene ne padare yääcäruye weeme ngene atwana ne atatrongärame
piiyepu weebibine ngenecu mäpu me wawename, lui mene egä, “Mime Yageyame me
acnenuta bimu te ituge atyaramta.” Biname te liba Acejiyame me tagepogogo mene iicema
cabu pepu jiicuge, coo bäärmi mene cabu liba jiicuge, coo liba jiicuge egä cine te pepu mene
ituge oogära weeme bau me, gone jäätrunguye.
3 Nuuja biname bime walya mene weene papa gone yaacatuye, yepä page umle äbitineye
egä mime Yageyame me acnenuta bimu te lica atyaramta ngälu bucurage biname cina
liba niinäce cire latatrongäripesi Acejiyame bau ca, piiyepu babo niiyarage biname te cire
taboclomtepi. Peei ingwe ca Acejiyame teebine mäpu daremu cirege ceera tabe muye
puupu cabu iyeteta lenajame.
4 Peei babo niiyarage biname te iyeta uuje bine cire yääciseräjemepi piiyepu iyeta lui bine
acejiyame ca yaainemusi, iyeta biname cina lui bine yaawejanemusi. Tabe cire jiicepi egä

tabe baborage gyene iyeta peei cabu ca. Tabe cuta Acejiyame me iiwäreja mete me cire labacitepi puma adnatame walya mene cama egä, “Cane age säne Acejiyame.”
5 Nää, weene ngene lica jotwiniye egä cane weebibine ituge jaji peei poto cidi me, cane liba puga ge weene cama.
6 Yepä, peei mule te camuge äbita, ingle weene umle gemi ngena pisi nyene peei niiya mule ne iibaname ai padare cabu. Pui babo niiyarage biname te cirege aboclomta Acejiyame me singi padare cabu, piba taatu.
7 Yoo, pui niiya mule te uja ituge gije abacita ogä pana, yepä peei mule te lica babo cire läbitepi ngälu Acejiyame teeme biname ne cire yääyeblingtepi lui te peei babo niiya mule ne page jiibenige.
8 Piba taatu pui babo niiyarage biname te cire taboclomtepi, piiyepu Yageyame Yeesu teebine budre me cire yaaglepi. Yoo, Yeesu me buuwemope piiyepu teeme jamyacu apaclyera cama opo cina teebine cire yiisibrecepi.
9 Pui babo niiyarage biname teeme kokre ne Satani bau ca cire jääpänepi maramara ciitaca mule, piiyepu walya owowä, piiyepu cälu täti gwidape bine wawenecame.
10 Tabe babo niiyarage mule bine cire jaawenemepi egä biname bine baborage cire yaangletnäjemepi, lui cina niiya puupu me cirege otni. Teepi niiya puupu cabu me otni, ai ingle naace popi teepi singi lica ge acatame pui toraca mene Yageyame Yeesu poto cidi me Acejiyame teebibine piba waadename.
11 Naace name pi teepi singi lica toraca mene tääpume, ingle Acejiyame te teebibine kokre singi yäächäremuge walya tääpume teepi piba walya mene ätrungame.
12 Piba iyeta lui cina babo singi ituge äbita niiyaniya mule tääpume, piiyepu toraca mene ne Yeesu poto cidi me lica jäätrungusi, Acejiyame te teebibine cirege jaji egä, “Weene niiya conocono biname gemi, siige äyeblingineye!”

Acejiyame te Weebibine Ituge Jäjäcra Toraca Ireclota Päpäname

13 Binamewale, cine miiji Acejiyame ne eso ceera weeme tääpume, tabe lui bime tääpume singi, ingle agedna cabu ca tabe weebibine itu jijinuji toraca ireclota päpäname. Tabe weebibine teeme miiji binamewale me ituge wawena Aceji Seemo me ätityera ca, weene liba toraca mene ne jitrungujiye.
14 Cine liba Miiji Mene Yeesu Keriso poto cidi me weebibine itu jijananinujago, Acejiyame te peei cabu ca weebibine ala tisoglicinuji mime Yageyame Yeesu Keriso me jamyacu apaclyera cabu lenajame.
15 Peei name pi, cime binamewale, peei ätrunga cabu weene kokre cama jiclajutepi, piiyepu cängena joomlemepeye cine lui poto cidi me weebibine ituge abiberäja cime bäärmi cabu piiyepu cime oogära mene cabu.
16-17 Mime Aceji Babe te mibibine baborage owecu cama ituge ätityera. Tabe mibibine iyeteta ngenecu kokre itu nicärininuji ciige poto cidi me, piiyepu ngenecu kokre pui padare ne cängena awagrijame. Cine teebine ewejanenisi, piiyepu mime Yageyame Yeesu Keriso taberage ne ewejanenisi, teepi weeme ngenecu kokre me wawename piiyepu weebibine kokre ceerame iyeta miijimiji mene piiyepu mule wawenecame.

3

Paulo Singi Gyene Teepi Irecu Ätumutame Teeme tääpume

1 Yoo, cime ätrunga binamewale, Acejiyame ne ewejaneye cime tääpume egä Yageyame me Miiji Mene wata babo me äbitame iyeta poto ta piiyepu biname cina peei mene opo acitame, weeme gome lipu ituge äbita.
2 Cuta ewejaneye tabe cibibine ätityerame niiya conocono biname bime cabu ca äsecrerame, ingle naace gyene poto biname cina singi lica gemi ätrungame.
3 Yepä, Yageyame toraca gyene. Tabe weeme ngenecu kokre icärininige piiyepu weebibine iwärimtininige Satani cabu ca.
4 Yoo, Yageyame me ätityera name pi cine umle gemi egä weene page piiyepu ingwe padare cabu jeweneneniye cine ngena jijenininisi weene wawename.
5 Cine Yageyame ne ewejanenisi tabe weeme ngenecu bine waadename Acejiyame me singi cabu me piiyepu Keriso me ngenecu kokre cabu me lenajame.

Iyeta Biname cina Miiji Kaakesea Waweneca

6 Cime binamewale, cine weebibine jijeninago Yageyame Yeesu Keriso me ngii cabu weene cudecewe padare lenajame iyeta weeme ätrunga biname cabu ca lui cina singi lica kaakesea wawename piiyepu singi lica cime abiberäja ngalebora lenajame.
7 Weene cängena umle gemi egä weene miiji cime pana mule wawena. Cine liba weene cama ninajininuji, cine durau lica birige kaakesea me.

8 Cine nuuja biname bau ca daremu cäco deedei piiyepu gwidape lica ewademujago,
pätä cine mage kaakesea ituge wawena. Ciiye bimu cine kaakesea jewenujago ngälu ciiye
duusa, ingle cine singi lica ge weeme nuuja ne mäpu ceera.
9 Cime conocäco pisi nyene weebibine ätinerame cime deedei piiyepu ute puupu tääpume
cime abiberäja kaakesea daremu tääpume, yepä cine pepu lica jewenujisi, ingle cine singi
ge weene cibibine ingwe äcwime.
10 Yoo, cine liba weene cama ninajininuji, cine piba weebibine jijananinujago egä, 'Lui
te liba singi lica kaakesea wawename, tabe cuta gone deedei äbita.'
11 Cine ai mene weebibine jijenininago, ingle mene ituge ätecija egä weeme poto biname
cina durau gemi kaakesea tääpume. Teeme nuuja kaakesea lica gyene, yepä teepi nuuja
biname bime kaakesea tääpume labrabicnininusi.
12 Pui biname tääpume cine weebibine kokre jijenininago Yageyame Yeesu Keriso me ngii
cabu teepi cängena lenajame piiyepu teeme singi deedei piiyepu gwidape bine kaakesea
gaabe cabu päpäname.
13 Yoo, cime binamewale, gloose me gone äbita miijimiji mule wawenecame.
14 Liba biname pisi nyene weene cama lui te singi lica gyene ai oogära mene acatame,
weene teebine opo ewatneniye, piba ten cama gone abasuta teebine ajiri me wawename
egä teeme mule conocono gyene.
15 Yepä, gone pui biname ne cubuyame pana jaawenuye, pätä teebine cängena umle
jewenepeye teeme cono-cono mule abmalame.

Paulo Teeme Leta ne Ai Mene ca Ermuji

16 Mime poode te tädenige Yageyame bau ca, peei name pi cine teebine ewejanenago
weebibine poode ceerame iyeta padare piiyepu iyeta mule cabu. Yoo, Yageyame te weeme
iyeta bime cabu lenajame.
17 Cane cämerage ime ca ai mene ne yoogärenine egä cane PAULO te weebibine jiwablini-
nine. Iyeta cäme leta cabu cane apu cäme ngii yoogärune; cäme oogära apu gyene.
18 Yoo, cane mime Yageyame Yeesu Keriso ne ewejanenine weebibine owecu cama
ätityerame.
Cane ngii Paulo. Cäme mene ngälu peese.

PAULO ME NIINÄCE LETA TIMOTI BAU ME

Paulo Timoti ne Jewablenige

1 Cane, Paulo, Keriso Yeesu me ätyepäneji biname gäne. Acejiyame, lui te mibibine
niiya cabu ca nisecrärinuge, piiyepu Yeesu Keriso, mine lui cabu me ngene atwana singi
yaacranimusi, teepi te najujäsi cane ai kaakesea wawename.
2 Timoti, ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gäte, cane määme bau me yoogärenine. Acejiyame
mime Babe piiyepu Keriso Yeesu mime Yageyame, teeme miiji te määme cabu lenajame,
teepi owecu äbitame määme tääpume piiyepu poode ceerame meebine.

Ire Cängena Walya Abiberäja tääpume

3 Cane cääri naajenine maane Epeso babo cewe je lenajame, cane lipu uja naajepene,
Makedoniya probins me liba lädepene. Poto biname cina peema Epeso je walya abiberäja
ne ecenanenisi, maane miiji jiibemepi teebibine.
4 Jejemepi teepi abmaläcemame teeme tääpume piiyepu uuje saare bime
ngii tääpume, ingle naace popi teepi biname bine jaawenimusi pui poto cidi me mene
atraname. Teepi puma cita ca lica jääpänusi Acejiyame me singi ne mime tääpume, mine
lui ne ätrunga taatu ca jääpänusi.
5 Cane ai mene naace name pi jiicenine, egä mine miiji mimämu singi äbitename epu singi
cama, lui te täduge jugi cäco ngene atwana cabu ca, ngenecu poode cabu ca piiyepu toraca
ätrunga cabu ca.
6 Poto biname cina kaake ca itu sicelyäremumesi ai mule bine, siige kuu cäco mene bine
jitranenemisi.
7 Teepi puu singi abiberäja biname me äbitame Acejiyame me cotre ngalebora, nuuja
gwidape teepi umle lica gemi, teepi ngena tääpume jiicemusi. Teepi supra cäco jiicemusi,
yepä teepi mene me ingle umle cäco.
8 Mine umle gemi, egä Moose me Cotre lui miiji gyene liba cängena yääcwetnusi.
9 Mine gone ngene ätrimela, egä cotre cina lui miiji mule biname bime tääpume lica
gemi, yepä eei bime tääpume lui cina cotre bine jaatropengäjimusi, ätecija cäco biname bime
tääpume, Acejiyame umle cäco piiyepu niiyaniya muleyame biname bime tääpume, cuta eei
bime tääpume lui cina Acejiyame ne piiyepu teeme gwidape opo gaabe me lica yaacitusi,
cuta eei bime tääpume teeme mage babe bine lui cina budre me yaaglecimusi coo poto
biname bine lui cina yaaglecimusi budre me,
10 cuta eei bime tääpume lui cina magebi rooriye bime mule yaacnusi nuuja biname cama
lui teeme coga coo rooriye lica birige. Cotre cina cuta rooriye imäbägrä bime tääpume lui
cina teemeteme lacananinusi, piiyepu magebi ngulebägrä bime tääpume lui cina peei yepä
mule jaawenusi, cuta eei bime tääpume lui cina biname bine aletname yaawadimusi, cuta
lui cina walya waatromininusi, lui cina walya aitneja ne jiicusi, piiyepu iyeta lui cina poto
mule jaawenimusi, lui mara gemi toraca abiberäja cabu ca.
11 Weene toracarage abiberäja ne Miiji Mene cabu ca jääpänuye, Acejiyame lui Mene
näcäruji cane jajanemame. Miiji Mene lui babo jamyacu gyene, epucäco Acejiyame bau
ca tädenige.

Acejiyame ne Eso Yääcäresi Teeme Owecu name pi

12 Cane eso ecärenine Keriso Yeesu mime Yageyame ne, lui te kokre ituge ceera cane
ai kaakesea wawename. Tabe nacatuji, egä cane toraca biname gäne, siige najuji teeme
kaakesea wawename.
13 Cane puu niinäcerage niiya mene tiicemäjemumene teeme poto cidi me, teeme biname-
wale bine sabe tewenenanemumene piiyepu seglecenanemumene, yepä Acejiyame te
cebine owecu nawenuji, niiya daremu lica näcäruji, ingle pui padare cabu cäme ätrunga lica
ge, peei name pi cane umle lica ge, cane ngena ne jewenujine.
14 Mime Yageyame babo owecu ge cäme tääpume, siige teeme pui owecu cabu ca cane
kokre äbitujine Keriso ne ätrungame piiyepu singi äbitame iyeta ätrunga biname tääpume.
Ätrunga piiyepu singi lui eei biname bime tääpu myene, Keriso Yeesu cama lui cina yepä
gemi.
15 Ai lui toraca mene gyene, biname cina miiji acata, egä Keriso Yeesu lui täduji ai
gawecewe cabu me niiya mule biname bine äsecrerame teeme mäpu cabu ca. Cane age säne
baborage iyeta niiya mule biname bime cabu ca.
16 Yepä Acejiyame te owecu nawenuji cebine, lui tage babo niiyarage biname, naace
tääpume Yeesu Keriso te cäme cabu ca aboclomtame, egä teeme owecu lipu baborage gyene.

Yoo, lui biname cina pagege ätrunga acita Yeesu cabu siige iyeteta ireclota ne päpäna, teepi
cäme cabu ca pa jääpänepesi Yeesu me owecu ne.
17 Tabe lui te iyeteta enajenige mope biname me, lui gyene yepä taatu Acejiyame, budre
cäco piiyepu päpäna cäco, mine miiji teebine opo gaabe me acita piiyepu awepyeräja iyeta
padare cabu. Ai mene lui toraca gyene.
18 Timoti, cäme bägrä, määme kaakesea gyene biname bine abiberäjame, cane ai leta cabu
ngena yoogärinine. Maane liba ai ne jewenenite, piba toraca me äbitenige, biname cina lui
Acejiyame me tagepogogo mene niinäce gaabe me jiicemepesi määme poto cidi me. Maane
miiji teeme pui mene kokre cama oomlaname, siige piba maane miiji gäte cängena cubu
iicaname walya abiberäja biname bine apremelame.
19 Kokre cama joomlepi ätrunga ne piiyepu niiya mule gone jaawenute määme ngenecu
poode ne sabe wawename. Poto biname cina teeme ngenecu niiya me ingle bine lica
jäärngemusi ngene ca aglime, egä cine ngena niiya ne ituge wawena, siige teepi teeme
ätrunga bine yaabmalimusi.
20 Ai mule te itu läbitepi Humenus piiyepu Aleksanda tääpume. Cane teebibine
itu lääyeblingtepene ätrunga ingle cabu ca, Satani me ime cabu laacitepene teepi piba
abiberäjame, egä teepi niiyaniya mene gone iicema Acejiyame poto cidi me.

2

Irecu Ätumutipeye Iyeta Biname bime tääpume

1 Yoo siige, cane baborage singi gäne weene Acejiyame bau me irecu ätumutame, teebine
awejename cuta eso ceerame iyeta biname bime tääpume.
2 Weene miiji irecu ätumuta gawe mope biname bime tääpume piiyepu poto modamoda
biname bime tääpume mine piba bojäcu lenajame piiyepu poode cama. Mine piba miiji
Acejiyame ne cabu me wawena piiyepu biname bine opo gaabe me acrana.
3 Apu irecu ätumuta lui miiji gyene, piiyepu Acejiyame mime Äsecrerayame ne ngenecu
miiji me jaawenuge.
4 Tabe singi gyene iyeta biname bine niiya cabu ca äsecrerame piiyepu teepi umle äbitame,
egä ngena gyene toraca.
5 Yepä taatu Acejiyame pisi nyene, piiyepu yepä taatu gyene, lui te biname bine teeme
bau me ewadenemige. Pui lui biname gyene, Keriso Yeesu.
6 Tabe teeme ireclota ne iyemaluji iyeta biname bine kälyä wawename teeme niiya mule
cabu ca. Siige ai mule ca tabe toraca padare cabu jewabudnituji, egä Acejiyame singi gyene
iyeta biname bine niiya cabu ca äsecrerame.
7 Peei name pi Acejiyame te cebine najuji ätyepäneji biname tääpume cane Miiji Mene
ne acaname biname bime bau me, lui Israela biname lica gemi, piiyepu teebibine
abiberäjame, egä toraca ätrunga lipu gyene. Cane toraca mene jijenininine, walya lica
otrominine.
8 Cane singi gäne rooriye cina iyeta ätrunga maramara ingle cabu irecu ätumutame Ace-
jiyame bau me; cane singi teepi ime awepengäjame toraca ngenecu cama irecu ätumutame,
claabe cäco piiyepu niiyarage ngene atwanena cäco.
9 Cuta piiyepu ätrunga magebi cina gone oräre abasogära. Teepi miiji cängena cäbletääpe
asigrera. Teepi gone abasogära bucurage kusa piiyepu oplacmeläja gwidape ca, poto
edingäli abasogära gwidape ca coo babo daremu cäbletääpe ca.
10 Pätä ätrunga magebi cina miiji miijimiji mule waweneca, siige peei te teebibine
jamyacu me jaawenimuge piiyepu peei lui conocäco gyene magebi bime tääpume, lui cina
Acejiyame tääpume mara me ituge äbita.
11 Magebi cina miiji bojäcu lenaja abiberäja padare cabu piiyepu teepi miiji ätrunga ingle
modamoda biname bine ätecija.
12 Cane singi lica magebi te irecu ätumuta ngalebora abiberäjame coo mope biname me
äbitame rooriye bime tääpume, yepä tabe miiji bojäcu lenaja.
13 Ingle naace popi Acejiyame te Adamu ne niinäce jewenuji, Eeba ne ingwe ca jowenuji,
peei name pi rooriye te miiji mope biname me lenaja.
14 Cuta Adamu ne lica engletnäjuji Satani te, yepä Eeba ne ongletnäjuji, siige tabe te
Acejiyame me cotre ne jetropangtuji.
15 Yepä, biname lui te ai gawecewe me niiya ne ecatuji, tabe magebi me cabu ca gyene,
peei name pi magebi cina teeme cabu ca ireclota ne birige päpäna, teepi liba ätrunga cama,
owecu cama, epucäco piiyepu cängena ngene atwana cama.

3

Mene Ätrunga Ingle Mope Biname tääpume

1 Ai iicana lui toraca gyene egä, “Laati te liba singi ätrunga ingle mope biname me äbitame,
tabe singi miijirage kaakesea tääpume.”
2 Teeme cabu gone nuuja niiya ne päpäna. Tabe miiji yepä taatu coga cama biname,
tabe miiji teemämu awesongära piiyepu miijirage ngene atwanena cama lenaja, tabe miiji
miijirage muleyame biname, tabe miiji biname bine mogobi waweneca piiyepu tabe miiji
miijirage abiberäja biname.
3 Tabe gone bucurage sice nänäja biname piiyepu arngi biname coo trängäli cama
biname, yepä tabe miiji owecu cama piiyepu poode cama. Tabe rarekaake singisingi gone.
4 Tabe miiji teeme mete biname bine cängena ire atwi, cuta teeme bägrä bine wawena
teebine ätecijame piiyepu opo gaabe me acitame.
5 Rooriye te liba äblicäco teeme mete biname bine ire atwi, tabe piba lipulipu Acejiyame
me ätrunga ingle ne ire atwi.
6 Tabe gone kirece ätrunga biname, ingle naace popi pepu biname te liba läbituge ätrunga
ingle mope biname me, tabe mope babo läbituge, siige teebine Acejiyame te jaatranuge,
Satani ne lipu jitranuji, tabe liba mope babo me äbituji.
7 Cuta tabe miiji epu lenaja, egä ätrunga cäco biname cina teebine opo gaabe me yaacitusi.
Tabe liba cängena lica lenaja, piba niiya mene jiicemusi teeme poto cidi me, siige Satani me
dici te joomluge.

Mene Ätrunga Ingle Ätityera Biname bime tääpume

8 Ätrunga ingle ätityera biname cina miiji miijirage muleyame lenaja ätrunga ingle mope
biname te liiyepu. Teepi miiji toraca ngenecu cama biname. Teepi gone bucurage sice
nänäja, gone rarekaake singisingi.
9 Teepi miiji yepä taatu ngene atwana cama oomlana toraca mene ne, Acejiyame te lui
ne tewabudnituji ätrunga poto cidi me.
10 Teebibine miiji niinäce apicetnära. Teepi liba äsi pui cabu ca, siige teepi piba miiji birige
peei kaakesea ne wawename.
11 Teeme cogawale cina cuta miiji miijirage muleyame cängena biname, conocäco taatu
iyeta mule cabu. Teepi gone iicetna mule wawena.
12 Ätrunga ingle ätityera biname cina miiji yepä taatu coga cama. Teepi miiji cängena ire
atwi teeme bägrä bine piiyepu iyeta mete biname bine.
13 Lui ätityera biname cina teeme kaakesea cängena jaawenusi, biname cina teebibine
opo gaabe me yaacranimusi, teepi siige piba wälu cäco birige mene iicema Yeesu Keriso
ne ätrungame.

Toraca Mene Ätrunga poto cidi me

14 Cane ai mene liba yoogärenine, cäme ngene atwana singi pisi nyene määme bau me
watawata otnime.
15 Yepä cäme otni liba dääguddägu gyene, ai leta te piba meebine umle naawenenige egä
mine Keriso me binamewale lipu lenajame. Mine ireclota Acejiyame me binamewale
gemi, teeme ätrunga ingle gyene, lui te jibyetnininige piiyepu ewärimtenige toraca mene ne
Acejiyame poto cidi me.
16 Mine iyeta umle gemi, lipu baborage gyene ai toraca mene Acejiyame lui ne seboclom-
tuji mime ätrunga poto cidi me egä,
Keriso biname me tääpe ne ecatuji,
teeme budre cabu ca arpinenta te jewabudnituji,
egä tabe Yageyame gyene.
Acejiyame me mename seemo cina teebine jepänanujisi.
Teeme poto cidi me mene jejananemujisi iyeta poto ta.
Bucurage biname cina teebine jitrungujisi
iyeta poto ta ai gawecewe cabu.
Acejiyame te teebine ecatuji cabu me.

4

Walya Abiberäja Biname

1 Aceji Seemo te pajecurage jiicenige, egä ceräcerägääbu padare cabu poto biname cina
teeme ätrunga bine cire yaabmalecmepesi, siige gije cire labacitipesi walya seemo bine
ätecijaname piiyepu niiya cable bime abiberäja ne ingwe äcwime.
2 Apu abiberäja ne cire yaacenanepesi walya angletnejayame biname, lui cina ngene ca
lica yaaglusi, egä teepi niiya mule biname gemi.
3 Teepi biname bine cire jiibananemepesi coga rooriye awadrecame cuta cire jaawene-
mepesi poto deedei cibu cude me. Yepä Acejiyame te iyeta deedei cibu bine ituge wawena

loolo piiyepu cibu tääpume. Mine lui cina ätrunga biname gemi piiyepu umle ituge äbita toraca mene poto cidi me, mine eso cama ärngäjame piiyepu ärwäjame,
4 ingle iyeta, Acejiyame lui bine ituge wawenetnäja, miiji gemi. Nuuja ne gone ägyi, yepä miiji eso cama iyeta waadena.
5 Acejiyame te lipu ituge cude cäco me wawena iyeta cibu deedei bine piiyepu mine liba eso yäącärusi, ai neeneni ingle name pi iyeta cibu deedei miiji gemi cibu me piiyepu loolo me.

Umle Mene Timoti bau me

6 Timoti, maane liba umleumle jaawenimute ai walya abiberäja poto cidi me ätrunga biname bine peema, piba maane Keriso Yeesu me miijirage kaakesea bägrä gäte. Maane miiji cängena abiberäjepi Keriso bau ätrunga lipu gyene piiyepu kokre joomlepi, maane lui toraca abiberäja ne ituge äcwetna, siige piba maane seemo ireclota cabu miiji naanajepi.
7 Maane gone emä, gidä mene luma jiicemimusi, ingle Acejiyame cäco papa mene gemi. Yepä maane miiji eei mule bine waweneca, lui cina määme ätrunga ne babo jaawenusi.
8 Biname te teeme tääpe ne liba jaapinicuge, peei lui miiji birige ai ireclota tääpume. Yepä tabe liba eei mule bine waweneca, lui cina teeme ätrunga ne babo me jaawenusi, pui lui iyeteta miiji gyene, ingle peei te ireclota yäącäruge page padare tääpume piiyepu ciige padare tääpume.
9 Ai mene lui toraca gyene, miiji acata.
10 Mine lagletnäjinago, mage kaakesea jaawenusi, ingle mine ituge mime ngene atwanena singi bine acrana ireclota Acejiyame bau me, lui te iyeta biname bine birige äsecrera niiya cabu ca, yepä toraca eei bine lui cina ätrunga cama gemi.
11 Jejananemepi, ebiberäjemepi ai poto cidi me.
12 Nuuja te gone meebine mamye biname name pi äsädena. Pätä maane määme ireclota cabu ca eboclomtepi teepi ngena iicaname piiyepu wawename, teepi lipu owecu äbitame, ätrungame piiyepu epucäco lenajame.
13 Maane määme kaakesea cabu ngenecu ecitepi, Oogäräneji mene ecnemepi ätrunga biname bime cabu me, bäärmi mene jegednemepi, ebiberäjemepi, ngälu cane pa lädepene peeyeme.
14 Gone ai kaakesea ne yaabmalute, Aceji Seemo lui tääpume umle piiyepu kokre näącärepi, niinäce gaabe ätrunga biname cina liba ime yaacranepesi määme papa cabu me piiyepu Acejiyame me tagepogogo mene iicana biname cina liba jiicemepesi ai poto cidi me.
15 Maane gone durau läbitute iyeta ai kaakesea wawename, yepä maane toraca ngenecu cama jewenepi, piba biname cina päpäname egä maane babo äbitenite.
16 Maane ire, egä maane cängena naanajenige piiyepu toraca mene ebiberäjenemite biname bine. Maane liba ai ne jaawenute iyeta padare cabu, maane ngälu cäco ireclota ne cire jepänepi piiyepu lui cina määme mene yäätecijemuge, teepi cuta ngälu cäco ireclota ne ire jääpänepesi.

5

Timoti Lipu Lenajame Ätrunga Biname cama

1 Moda ne gone drämä cama ablawa, yepä cängenarage eblawepi, epu määme babe ne lipu yaablawute. Mamye rooriye bine epu jewenemepi määme naane igane bine liiyepu,
2 molyege bine määme mage ne liiyepu, mamye magebi bine määme ngulewale bine liiyepu, epucäco.
3 Maane itityäremepi cuublacubla bine, lui bime binamewale lica gemi.
4 Yepä liba cuubla me bägräwale coo daadewale piti nemi, teepi miiji abiberäja teeme inglewale bine ire atwime, Acejiyame te lipu ituge jaji. Mage babe cina lipu bägrä bine ire jaatwemusi, teepi cuta miiji peei ne daremu wawena teebibine ire atwime, ingle ai lui Acejiyame me singi gyene.
5 Lui cuubla me binamewale lica gemi teebine ire atwime, tabe teeme ngene atwanena Acejiyame bau me yaacituge, siige iyeta padare, ciiye bimu, irecu lätumutanuge Acejiyame bau me ätityera ne päpäname.
6 Yepä lui cuubla teeme singisingi tääpume waanajuge, tabe puu ireclota onajenige, yepä seemo ireclota ngalebora tabe budre gwene.
7 Maane ai mene jejananemepi teebibine, piba nuuja te äblicäco niiya mene iicana teeme poto cidi me.
8 Laati te liba lica ire atwema teeme inglewale bine, toraca eei bine teeme mete cabu lui cina icrajenige, tabe teeme ätrunga ne jäägyuge, siige teeme mule niiyarage gyene ätrunga cäco biname bime mule cabu ca.

9 Maane epu cuubla bine ngii acranecame ätityera päpäname, lui cina siksti kämäge cama
piiyepu yepä taatu rooriye cama ituge.
10 Teepi miiji epu magebi, lui bime poto cidi me jiicusi, egä teepi miijirage mule bine
ituge waweneca, teeme bägrä bine cängena ituge waadena, cuta miijirage mogobiyame,
gloose cäco owecu mule ituge waweneca poto ätrunga biname bime tääpume, cuta ituge
ätityera lui cina mäpu cabu yaacrajuge. Teepi siige epu cuubla gemi, lui cina teeme ireclota
yaacranepesi iyeta miijimiji mule bine wawenecame.
11 Yepä gone mamye cuubla bine ngii yaacranimute ätrunga ingle cabu ca ätityera ne
päpäname, ingle singisingi ngene atwa-nena te liba joomlemuge, teepi Keriso ne kaake ca
yääcelyärusi, siige latejecläjininusi.
12 Teepi apu kaake me jaawenusi teeme niinäce mene Keriso me kaakesea wawenecame
piiyepu rooriye cäco lenajame, siige teebibine cirege ablaweja.
13 Teepi cuta mete bine yaacnemusi, papa lenaja ca padare ne yaapirusi. Cuta peei taatu
lica, teepi iicetna mule yaacnusi, poto biname bime mule cabu labrabicinininusi. Piiyepu
teepi mene jiicemusi, lui bine teepi lica cirege iicema.
14 Peei name pi cane singi gäne mamye cuubla cina cääri rooriye awadrecame, bägrä
ärngecame piiyepu mete gwidape bine ire atwime, piba mime äciseräjayame biname cina
äblicäco mibibine aitneja.
15 Cane ai naace name pi bii jiicine, ingle poto cuubla cina uja ituge teeme ätrunga bine
abmaläcema, siige Satani ne icwetnenisi.
16 Liba ätrunga magebi yepä me coo ätrunga rooriye yepä me cuublacubla piti nemi teeme
ingle cabu, teepi miiji teebibine ire atwema. Ai mäpu gone ätrunga ingle biname bine ceera,
piba teepi kälyä gemi ire atwemame lui cuublacubla taatu gemi.
17 Niinäce gaabe ätrunga biname lui cina miijirage mope biname me yaacrajuge, teepi
ibibi gemi neeneni gääbu daremu acata, toracarage eei biname lui cina bäärmi jaagednane-
musi piiyepu yaabiberäjimusi.
18 Oogäräneji mene te nata jiicenige egä, “Lui kau te wiiti kuu bine jäämungäjemuge, gone
tage jäätäyuye tabe loolo cäco kaakesea wawename,” piiyepu cuta jiicenige egä, “Kaakesea
biname te miiji ge teeme daremu ne päpäna.”
19 Lui biname te ätrunga ingle babo biname ne jaaitnäjuge, gone teebine ätecija, liba
neeneni coo nesae biname lica gemi aitnejame, egä toraca gyene.
20 Lui biname cina niiya mule jaawenimusi, biname bime sobe cabu yaablawimute, piba
poto cina wälu läbitininusi.
21 Acejiyame piiyepu Keriso Yeesu piiyepu äjäcräneji mename seemo, teeme opo gaabe
cane naajenine maane cäme mene ibi wawename. Gone nuuja ne owelale jaawenute, yepä
maane miiji iyeta ätrunga biname bine yepä ibi yaablawäjemute.
22 Gone naalocnicuge ime acitame biname cabu me teebine babo biname me wawe-
name. Gone lalenglecäjute nuuja biname bime niiya mule cama, yepä maane epucäco
naanajepi.
23 Niiye taatu gone yäänäjimute, waina niiye cuta mati yaanute määme came niiya name
pi piiyepu pitapita name pi.
24 Bucurage biname cina pajecurage niiya mule yaacnemusi, siige teeme niiya mule bine
niinäce gaabe me jaatranimusi. Lui cina niiya mule ogä yaacnemusi, ingwe ca pajecu me
läbitininusi atrana tääpume.
25 Cuta pepu gyene, poto biname bime miiji mule bine pajecurage jääpänimusi, cuta lui
cina päpäna cäco gemi page, teepi äblicäco ämlitäneji lenaja.

6

Mene Aletnäneji Biname bime poto cidi me

1 Ätrunga biname lui cina aletnäneji biname gemi, teepi miiji teeme modamoda biname
bine opo gaabe me acrana, piba nuuja te äblicäco niiya mene iicana Acejiyame poto cidi me
piiyepu mime abiberäja poto cidi me.
2 Laati bime modamoda biname ätrunga biname, teepi gone ätecija cäco äbita teeme
tääpume, ingle teepi yepä ätrunga cama gemi. Pätä teepi miiji teeme kaakesea cängena
wawena, ingle teeme modamoda biname teeme kaakesea cabu ca lui daremu jääpänusi,
teepi teeme miijirage ätrunga binamewale gemi.
Maane miiji biname bine apu ebiberäjemepi, kokre ecäremepi teepi wawenetnäjame.

Walya Abiberäja piiyepu Toraca Dogwe

3 Laati te liba yaabiberäjimuge mara abiberäja, lui yepä lica gyene mime Yageyame Yeesu
Keriso me toraca mene cama cuta mime abiberäja cama ätrunga poto cidi me,

4 tabe mope babo me läbituge piiyepu tabe umle cäco biname birige. Teeme niiyarage
singi pisi nyene mene poto cidi me äcelame piiyepu mene abajame. Ai te biname bine
jaawenimuge ire patre aglime, arngi me, niiyaniya mene nuuja biname ne jajime, ni-
iyarage ngene atwa-name,
5 äcelename. Apu muleyame biname cina mopemuli cäco gemi; teepi toraca mule ne ituge
abmala. Teepi apu angi ge, egä ätrunga lui gaabe gyene dogwe päpäna tääpume.
6 Yoo, ätrunga gaabe te biname ne toraca dogwe me jaawenuge, tabe liba ngene ca
jaagluge, teeme ngena pisi nyene.
7 Mine liba aplimla, mine nuuja gwidape cama lica otni; mine liba budre pagege, mine
nuuja gwidape ne lica acana,
8 peei name pi mime liba deedei piiyepu cäbletääpe piti nemi, mine miiji bojä agi.
9 Yepä lui cina singi bucurage gwidape tääpume, teebibine birige angle-tneja piiyepu
Satani me dici te jaabaletnecimuge. Budududuma piiyepu niiyarage singi cina teebibine
joomlemimusi, ngälu siige iyeta niiya cabu yaacranuge.
10 Rarekaake singisingi lui ingle gyene iyeta maramara niiya mule bime tääpume.
Rarekaake ärngema cabu bucurage cina ituge teeme ätrunga bine apesera, siige bucurage
mäpu cina teeme ngenecu bine jaagadäjemusi.

Ätrunga Biname me Ireclota

11 Timoti, maane lui Acejiyame me biname gäte, cude padare naanajepi apu mule cabu
ca. Maane ecrinäjemepi conocäco lenajame, Acejiyame ne opo gaabe me acitame, Keriso
ne ätrunga-me, owecu me, ämyemutaname cewe oocana cabu, owelaamelame biname me
lenajame.
12 Maane ätrunga gaabe cabu cängena uuwamepi, siige iyeteta ireclota ne ecatepi, lui
ireclota tääpume meebine ituge ala asogleca, maane liba biname bime sobe cabu määme
ätrunga ne cängena eboclomtujite.
13 Acejiyame lui te iyeta gwidape bine ireclota ecäranenenemige, piiyepu Yeesu Keriso lui
te Pontiyo Pilato me opo gaabe ätrunga ne jewabudnituji, cane teeme opo gaabe naajenine
14 egä maane ätecijame, meebine ngena ituge jaji. Gone naatramuge ai cängena
wawenecame ngälu mime Yageyame Yeesu Keriso te cire tacnenutepi.
15 Acejiyame lui te miiji gyene, lui yepä taatu gyene biname bine waadename, iyeta mope
biname bime Mopeyame gyene, iyeta yageyame bime Yageyame gyene, tabe lui padare ne
ecituji, tabe piba cirege teebine cääri ätyepa.
16 Acejiyame, tabe taatu gyene budre cäco. Tabe epu apaclyera cabu enajenige, egä nuuja
te äblicäco teeme gome otni. Nuuja biname te lica ituge teebine päpäna cuta äblicäco päpäna.
Mine miiji teebine opo gaabe me acitename, piiyepu tabe kokre cama lenajame iyeteta. Ai
lui toraca mene gyene.
17 Jejemepi ätrunga ingle cabu lui gwidape dogweyame gemi, teepi gone mope
modamoda me äbita piiyepu gone ngene atwa-nena acrana watawata dogwe cabu me. Pätä
teepi miiji teeme ngene atwana acrana Acejiyame cabu me, lui te nicäraninuge iyeta, mine
lui tääpume singi mine gege lenajame.
18 Maane jejemepi teepi miijimiji mule wawenecame, siige piba pui miijimiji mule lui
teeme dogwe gemi. Teepi miiji ceera biname lenaja, temiji kupae wawena poto biname
bine.
19 Teeme apu mule lui dogwe pana gemi teeme ciige lenaja tääpume, siige teepi toraca
ireclota ne jääpänusi.
20 Timoti, maane kokre joomlepi meebine ngena ituge ceera maane ire atwime. Maane
cude padare lenajame budududuma mene cabu ca piiyepu cuta walya abiberäja cabu ca,
lui tääpume biname cina jaangemuge, egä umle mene gemi.
21 Poto cina ituge iicana, egä teeme pui umle puga ge, yepä teepi siige teeme ätrunga bine
ituge apesera. Acejiyame me miiji te weeme cabu lenajame.
Cane ngii Paulo. Siige cäme mene ngälu peese.

PAULO ME NEENENI MANU LETA TIMOTI BAU ME

Paulo Jewablenige Timoti ne

1 Cane, Paulo, Keriso Yeesu me ätyepäneji biname gäne Acejiyame me singi miji pi. Cane
ätyepäneji gäne ireclota poto cidi me mene jajanename, lui ireclota Acejiyame te ituge jaji
ceerame piiyepu lui ireclota mime yene, mine liba Keriso Yeesu cama yepä gemi.
2 Timoti, ätrunga cabu ca lui cäme miijirage bägrä gäte, cane määme bau me yoogärenine.
Acejiyame mime Babe piiyepu Keriso Yeesu mime Yageyame, teeme miiji te määme cabu
lenajame, teepi owecu äbitame määme tääpume piiyepu poode ceerame meebine.

Paulo me Eso Mene piiyepu Kokre Ceera Mene

3 Cane Acejiyame ne eso yäącärune, cane lui tääpume kaakesea jewenenine toraca
ngenecu piiyepu miijirage asicnenta cama epu pana cäme saarewale cina liiyepu. Cane
teebine eso yäącärune iyeta padare, ciiye bimu, cäme irecu ätumuta ngalebora liba meebine
ngii naajananune.
4 Cane ngene jotwine määme ele mącu poto cidi me, siige cane baborage singi gäne
meebinerage päpäname, piba cane baborage gege lenajame.
5 Cane cuta ngene jotwine määme toraca ätrunga poto cidi me, epu ätrunga määme daade
Loisi me piiyepu määme mage Yuunis me ätrunga liiyepu. Cane umle gäne, egä määme cuta
pepu ätrunga pisi nyene.
6 Peei name pi cane naajenine, maane gone yaabmalute pui kaakesea ne, Acejiyame lui
nääącärepi meebine, cane liba ime laacitepene määme papa cabu me.
7 Ingle Acejiyame te lui Seemo itu nicärininuji mibibine, lica niwenininuge wälu me,
pätä kokre nicärininuge, niwenininuge singi äbitename poto biname bime tääpume piiyepu
cängena lenajame.
8 Peei name pi wälu ajiri gone läbitumi mime Yageyame ne aitnejame, cuta cäme tääpume
ajiri gone, lui te krokeciiye mete cabu nanajinige ingle teeme kaakesea name pi. Eewe,
pätä maane cane cama mäpu cabu näämyemutepi Miiji Mene name pi. Acejiyame te kokre
nääącärenige maane peei ne wawename.
9 Tabe niiya cabu ca nisecrärinuji mibibine, siige nisoglicninuji teeme binamewale
tääpume, lica mime kaakesea name pi yepä teeme singi piiyepu owecu name pi. Agedna
me niinäce gaabe me tabe uja ngene jotwananuji mibibine owecu wawename Yeesu Keriso
me cabu ca.
10 Siige page ai padare cabu mine teeme pui owecu ne ituge päpäna, Keriso Yeesu mime
ireclota ceera biname te lipu täduji. Miiji Mene cabu ca mine umle gemi, egä Keriso ituge
budre me kokre ne agli piiyepu ngälu cäco ireclota ne aboclomta mime tääpume.
11 Acejiyame te cebine itu najuji Keriso me ätyepäneji biname me lenajame cuta Miiji
Mene ne acenename cuta piiyepu abiberäjame,
12 peei name pi cane cewe oocaninine ai mäpu cabu. Yepä cane ajiri wälu lica gäne, ingle
cane umle gäne, cane laati cabu me ätrunga ne ituge acita; siige cane umle gäne, egä tabe lui
Miiji Mene näcäruji, teeme kokre pisi nyene pui mene ne ire atwime ngälu ngälugaabe me.
13 Cane lipu naabiberäjepene maane bäärmi agedname piiyepu biname bine abiberäjame,
maane pepu jewenepi. Kokre joomlepi ätrunga piiyepu singi bine, lui mimi negi, mine liba
Keriso Yeesu cama yepä gemi.
14 Aceji Seemo lui te mime cabu enajenige, maane teeme kokre ca Miiji Mene ne joomlepi,
meebine lui mene ituge ceera jajanename.
15 Maane umle gäte, egä iyeta ätrunga biname cina Asiya probins ngalebora cebine ituge
abmala, cuta Pugelus Hermogenes.
16 Yageyame te Onesiporus ne teeme ingle cama owecu jaawenepi, ingle tabe cebine
bucurage gääbu ngenecu miiji me itu naawenanepi. Ngänu gyene, cane krokeciiye mete
cabu nanajenige, tabe ajiri lica ge,
17 yepä tabe liba tatyaramtepi Rooma babo cewe me, tabe närngepi, ngälu näpänepi.
18 Yageyame te teebine owecu jaawenepi atrana bimu cabu! Maane iyeta umle gäte, tabe
Epeso babo cewe je cebine lipu bucurage mule ca nätityärepi.

2

Mäpu cabu Lipu Lenajame Wälu cäco

1 Timoti, ätrunga cabu lui cäme bägrä gäte, maane kokre äbitepi Acejiyame me baborage
miiji cabu ca, lui mime yene, mine liba Keriso Yeesu cabu ninajininuge.

2 Maane lui abiberäja ne ituge ätecija cäme bau ca biname bime irewale, ecäremepi toraca
biname bine, lui cina miiji gemi poto bine abiberäjame.
3 Miijirage cubu biname te mäpu cabu lipu yäämyemutuge, maane cuta miiji mäpu cabu
pepu näämyemutepi Keriso Yeesu miji pi.
4 Cubu biname te eei taatu ne jaawenuge, teeme cubu mope biname te lui tääpume
jaajuge. Tabe lica cewe kaakesea cabu labrabicuge, ingle tabe singi gyene teeme mope
biname ne ngenecu miiji me wawename.
5 Coo piiyepu lui biname te luuwamuge daremu acatame, tabe äblicäco päpäna, liba
bääclena me toracarage mule bine lica yäącwetnimuge.
6 Piiyepu lui calwacupi biname te baborage kaakesea birige wawena, tabe miiji niinäce
kuu bine ärucna.
7 Maane miiji ngene jotwananepi ai poto cidi me, siige mime Yageyame te page
naawenepi maane umle äbitame iyeta gwidape poto cidi me.
8 Yeesu Keriso, Acejiyame te lui ne erpinantuji budre cabu ca, lui tage Daawida me
kaakesaare, cane lipu ituge abiberäja Miiji Mene cabu ca, tabe miiji puma määme ngenecu
cabu.
9 Ingle naace popi cane Miiji Mene jaajananemune, peei name pi cane cewe oocanenine,
ätäyäneji gäne niiyaniya mule biname bime pana. Yepä Acejiyame me Mene ätäyäneji lica
gyene,
10 peei name pi cane nämyemutenige iyeta cewe oocanena cabu je Acejiyame me äjäcräneji
biname bime name pi naace tääpume Keriso Yeesu teebibine niiya cabu ca äsecrerame siige
iyeteta ireclota ceerame.
11 Ai lui toraca iicana gyene egä,
“Mine liba Keriso cama budre,
mine cuta teta cama ireclota lenaja.
12 Mine liba mäpu cabu ämyemutana,
mine cuta teta cama biname bine waadena.
Mine liba teebine aina,
tabe cuta mibibine aina.
13 Ngänu gyene, mine liba toraca ngenecu cama lica teeme tääpume,
yepä tabe toracarage mime tääpume,
ingle tabe pipuyame gyene.”

Keriso me Toraca Kaakesea Bägrä

14 Määme ätrunga ingle biname bine cääri jejemepi ai poto cidi me. Acejiyame me opo
gaabe je jejemepi teepi abmalame ącela mule ne mene poto cidi me. Teepi pui mule cabu
ca nuuja miiji ne lica jääpänusi, yepä sabe jaawenimusi, lui biname cina yäätecijemuge.
15 Kokre äbitepi maane Acejiyame me opo gaabe je toracarage kaakesea bägrä lenajame,
lui te ajiri lica birige teeme kaakesea tääpume, yepä conocäco yaabiberäjimuge toraca mene
Keriso poto cidi me.
16 Gone emä lenaja, luma Acejiyame cäco budududuma mene jaatranimusi, ingle biname
bine cude padare jaawenimusi Acejiyame bau ca pui mene cina.
17 Pepu mene lui babo droobo pana gyene, tääpe ne lui te yaarwenuge. Pipu muleyame
biname gegi lui Humenus piiyepu Piletus.
18 Teepi toraca gaabe ne yaabmalepäsi, jiicemenäsi, egä mine uja budre cabu ca ituge
arpinera, siige nuuja biname bime ätrunga ne sabe jewenenäsi.
19 Yepä lui caage ingle bine Acejiyame te ituge ątecra, akocneja lica. Pui cabu apu
oogäräneji gyene egä, “Yageyame umle gyene, teeme binamewale laati bemi,” cuta apu
oogäräneji gyene egä, “Laati te liba jiicuge, egä tabe Yageyame me biname gyene, tabe miiji
ątecita niiya mule wawena cabu ca.”
20 Baborage mete cabu silba piiyepu gol disi taatu lica gemi, yepä uli ca piiyepu gawe ca
wawenäneji disi cuta piti nemi. Poto lui modamoda mule tääpu memi, poto lui papa mule
tääpu memi.
21 Lui biname te luucranuge walya abiberäja cabu ca, cane lui tääpume bii jiicine, tabe
ibibi birige toraca mule tääpume epu silba, gol disi liiyepu. Tabe ituge mara me äbita teeme
Yageyame tääpume. Tabe miiji birige teeme tääpume, ireire yaanajuge iyeta miijimiji mule
bine wawenetnäjame.
22 Jigyemepi mamye biname bime singisingi mule bine, ericnemepi conocäco lenajame,
ątrungame, singi lenajame ątrunga biname tääpume piiyepu teta cama lenajame poode cama.
Maane ai mule bine gigri jewenemepi biname cama, ątrunga cabu lui toraca gemi.
23 Yepä emä gone, luma biname cina budududuma piiyepu ngene atwanena cäco mene
jaatranimusi. Maane umle gäte, egä teepi mene abaja cabu me latyaruge.

24 Yageyame me kaakesea biname te gone mene abaja, pätä tabe miiji owelaamelame
lenaja iyeta biname bime tääpume. Tabe miiji miijirage piiyepu cängena abiberäja biname
lenaja,
25 cängena lui te yaablawäjemuge teeme äciseräjayame bine. Acejiyame te pama teebibine
pagege atatrongära teepi umle äbitame, ngena gyene toraca.
26 Piba teepi täcnärininusi teeme mopemuli cabu me, luucratnininusi Satani bau ca, lui te
teebibine itu jaabaletnecemepi teeme dici ca, siige itu jaawenemepi teeme singi ibi otnime.

3

Mene Ceräcerägääbu Padare poto cidi me

1 Timoti, maane ngene gone ätrimela, egä ceräcerägääbu padare cabu mage mäpu cirege.
2 Piba biname cina teeme tääpume taatu singi cirege, piiyepu rarekaake singisingi,
mope modamoda, teemämu awepyeräja. Teepi niiya mene ca nuuja biname bine sabe
jaawenimusi, mage babe bime tääpume ätecija cäco, eso mene umle cäco, ätrunga cäco,
3 asicnenta cäco, owecu cäco. Teepi niiya mene jiicemusi nuuja biname bime poto cidi
me, cängena lenaja umle cäco, asabla cäco. Teepi jäägyemusi iyeta ngena gemi miiji.
4 Teepi angletnejayame birige, mage aglecayame, teepi teemämu babo läbitininusi. Teepi
tääpe gwidape tääpume magerage singi, lica Acejiyame tääpume.
5 Teepi puu jiicusi, egä teepi ätrunga biname gemi, yepä teeme ireclota cabu ca jääpänusi,
egä pui toraca lica gyene. Maane pepu muleyame biname bime cabu ca cude padare
äbitepi.
6 Teeme poto cina biname bime mete cabu me yääbäcnusi opo ire awename ngenecu
onyaonya magebi bine, lui cina niiya mule sigu cama, teeme singisingi cina lui bine
ewadanemenisi.
7 Teepi pui magebi cina puu itecijanenemige abiberäja mene, yepä gwidape teepi äblicäco
gemi umle äbita toraca mene piiyepu mule poto cidi me.
8 Yanes Yambres naabi Moose ne lipu iciserä jujäsi, pui rooriye cina pepu iciserä jinisi
toraca mene ne. Teepi mopemuli cäco gemi, ätrunga bine ituge abmaläcema.
9 Yepä teepi äblicäco lecaleca padare pepu mule acnetneja, ingle nata iyeta biname cina
teeme buduma ne jääpänusi, epu pana Yanes Yambres naabime buduma te lipu pajecu me
äbituji.

Paulo me Ceräcerägääbu Umle Mene Timoti tääpume

10 Timoti, maane cäme abiberäja ne piiyepu ireclota mule ne ituge äcwetna. Cane liiyeme
ericnenine, maane cuta piiyeme. Maane cebine ingwe ituge äcwi ätrunga mule cabu,
cängena lenaja cabu, owecu mule cabu, mäpu cabu ämyemutana cabu,
11 cewe oocanena cabu. Cebine lipu ituge sabe wawena meebine cuta piiyepu. Maane
umle gäte, ngena mule cina läbitipesi cäme tääpume Antiyoka je, Ikoniya je, Lustra je, biname
cina lipu mage sabe nawenanepesi puma, yepä Acejiyame te cebine nasatanepi iyeta cabu
ca.
12 Yoo iyeta laati bemi singi Acejiyame me singi ibi lenajame Keriso Yeesu cama alen-
glecäjame, teebibine pepu sabe wawena birige.
13 Yepä conocono biname piiyepu walya angletne-jayame, teepi niiya cabu ca iyeta
niiyarage me läbitininusi. Teepi poto biname bine yaangletnäjemusi piiyepu teemämu
langletnäjinusi.
14 Yepä maane te gone toraca mene ne yaabma-lute, meebine lui mene ituge abiberäja,
piiyepu maane lui mene ne jäätrungepete. Maane umle gäte määme abiberäja biname laati
bage.
15 Maane ngene gone ätrimela, egä bägrä matikäli cabu ca maane umle äbitujite Oogäräneji
mene. Teepi ibibi gemi meebine abiberäjame ireclota poto cidi me, lui ireclota ne biname
cina jääpänusi, ätrunga ne liba yaacitusi Keriso Yeesu cabu me.
16 Iyeta Oogäräneji mene lui tääpume Acejiyame te ituge ngene atwanena ceera, miiji gemi
abiberäjame, niiya mule awabudnitame, ablawejame, gaabe awabame conocäco ireclota
cabu me.
17 Siige lui biname te Acejiyame me kaakesea jaawenuge, tabe mage umle cama piiyepu
cängena amacetnäjäneji birige miijimiji mule bine wawenetnäjame.

4

1 Acejiyame piiyepu Keriso Yeesu, lui te cirege budre biname piiyepu ireclota biname
bine atrana, cane teeme opo gaabe je ai umle mene naajenine! Ingle Keriso Yeesu te cire
tacnenutepi biname bine waadename, cane peei name pi naajenine

2 maane bäärmi agedname, mene jajanename, ngänu gyene miiji padare coo lica. Maane
biname bine ätrunga me jewenemepi, egä määme mene lui toraca gyene; maane teebibine
eblawäjemepi, kokre ecäremepi, cängena ebiberäjemepi.
3 Padare te tädenige, biname cina liba singi lica ätecijame toraca mene ne Keriso poto cidi
me, yepä teepi teeme singi bine pa yääcwetnemepesi, pa jäärngemepesi abiberäja biname
bine, teeme singi ibi lui cina yaabiberäjimusi.
4 Teepi toraca mene ne kaake ca pa yääcelyärepesi, pa latatrongäripesi gidä mene ätecijame.
5 Yepä maane te ireire lenajame iyeta padare cabu; näämyemutepi cewe oocanena cabu,
määme bäärmi kaakesea jewenepi, piiyepu Acejiyame me kaakesea bägrä te ngena bine
wawename, maane iyeta peei bine jewenemepi.
6 Padare te bii tatyaramtige cane uudi apirame, epu pana Acejiyame ne lipu gwidape ca
yiiwäräjusi. Siige padare age sena cane ai ireclota ne abmalame.
7 Cane miijirage cubu itu tiicumene, cäme uuwama ne itu timlitumene, ätrunga ne lica itu
sebma-lumene.
8 Siige Acejiyame te cäme daremu ne itu secitumi, siige joomlenige. Pui lui niinäce manu
daremu gyene, tabe lui yääcäranemuge iyeta biname bine, lui cina conocäco gemi Acejiyame
me opo gaabe je Keriso me kaakesea name pi. Yageyame Yeesu Keriso lui te conocäco
atrana biname gyene, tabe te cäme daremu cire näcärepi atrana bimu cabu piiyepu cuta
cire yääcäranemepi pui yepä daremu iyeta eei bine, lui cina baborage singi gemi tabe
acnenutame.

Mene Timotirage bau me

9 Ngena ne gone taawenumi, watata tädepi cebine päpäname.
10 Deemas singi läbitepi gawecewe mule tääpume, siige nabmalepi cebine, lädepi Tesa-
lonika me. Kreskes lädepi Galatiya me, piiyepu Taitus lädepi Dalmatiya me.
11 Yepä Luuka taatu sine cane cama. Toomlepi Mareko ne, secanepi aima, ingle tabe
miijirage gyene cebine ätityerame.
12 Yepä Tukikus ne cane ituge ätyepa Epeso me.
13 Maane liba tädepi, cäme gäbu gwidape nacanepi, Trooasi je lui saabmalepene Karpus
cama. Cäme peba cuta nawademepi, cuta maamoi tääpe cabu lui oogäräneji nawademepi.
14 Aleksanda, laati te gwidape bine jaawenimuge kopa ayana ca, cebine mage niiyarage
nawenumi. Yageyame te pagege ceera teeme peei niiya daremu.
15 Maane cängena ire teeme tääpume, ingle tabe magerage mime mene niciseräjipi.
16 Cebine liba ciitacarage atrana puupu me nacanepesi, nuuja te lica nätityärepi, yepä
teepi iyeta nabmalepesi cebine. Cane irecu ätumutenine, egä Acejiyame te gone daremu
jaawenimuge.
17 Yepä Acejiyame cane cama puga ge, kokre näcärepi cane Miiji Mene iyeta jajanename
iyeta Acejiyame umle cäco biname bine, lui puga ge mene iiwana puupu cabu; siige
Acejiyame te nasatepi budre cabu ca.
18 Piiyepu Yageyame te pa nasatepi iyeta niiyaniya gwidape cabu ca, siige cängenarage
cire nacanepi cabu me, tabe luma mope biname me enajenige. Teebine yaawepyeräjesi
iyeteta, iyeteta. Ai mene toraca gyene.

Paulo me Yewo Mene Timoti bau me

19 Prisila teeme rooriye Akwila naabine jaawablepi. Cuta jewablepi Onesiporus ne
teeme ingle cama.
20 Eratus Korinito jage, yepä Tropimus ne cane saabmalepene Miletu je, ingle tabe pita
cama ge.
21 Ngena ne gone taawenumi, watata tädepi aima, ingwe ca gäbu padare te page tädepi.
Ebulus naawablenige meebine, Pudenus, Linus, Klaudiya piiyepu iyeta poto ätrunga
biname lui cina ama, teepi naawablenisi meebine.
22 Yageyame yaanajepi määme seemo cama. Acejiyame me miiji te weeme iyeta bime
cabu lenajame.
Cane ngii Paulo. Siige cäme mene ngälu peese.

PAULO ME LETA TAITUS BAU ME

Paulo Taitus ne Jewablenige

1 Cane Paulo Acejiyame me kaakesea bägrä gäne, piiyepu Yeesu Keriso me ätyepäneji
biname gäne. Cäme kaakesea lui teeme jäjäcräneji biname bine ätityerame Yeesu ne cängena
ätrungame, piiyepu toraca mene poto cidi me teebibine cängena umle wawename peei cabu
teepi otnime,
2 cuta piiyepu teeme ngene atwanena bine Yeesu cabu acraname iyeteta ireclota
tääpume. Yoo, Acejiyame me mene iyeta lui toraca gyene; tabe lui agedna cabu ca mene
jejuji peei ireclota mibibine ceerame.
3 Piba teeme singi padare cabu ca tabe peei ne jewabudnituji Miiji Mene ca. Yoo,
Acejiyame mime niiya cabu ca Äsecrerayame tabe te cebine ituge jaji egä Miiji Mene biname
bine jajanename.
4 Taitus, cane yoogärenine määme bau me. Maane cäme toracarage bägrä pana gäte, ingle
mime ätrunga yepä gyene Acejiyame bau. Acejiyame mime Babe piiyepu Keriso Yeesu
mime niiya cabu ca Äsecrerayame, teeme miiji te määme cabu lenajame piiyepu teepi poode
meebine ceerame.

Taitus me Kaakesea poto cidi me Krete Curä cabu

5 Yoo, cane peema meebine itu naabmalepene Krete Curä cabu mime kaakesea ne
cängena apirame. Maane mope biname bine jejäcremepi iyeta ätrunga ingle tääpume lui cewe
maramara cabu ta teepi te ätrunga biname bine opo wawename. Pui mene cane meebine
itu naajepene, pepu pana jewenepi.
6 Epu biname bine jejäcremepi ätrunga ingle mope biname me lenajame lui cina conocäco
mule taatu jaawenemusi; biname lui te yepä taatu coga cama cängena yaanajuge, piiyepu
lui me bägrä ätrunga cama gemi, piiyepu mage babe bime mene cängena jäätecijemusi.
7 Yoo, ai ingle naace gyene pepu opo wawena biname te Acejiyame tääpume teeme
kaakesea jaawenuge, tabe miiji conocäco lenaja, nuuja biname cina piba äblicäco teebine
aitneja. Tabe miiji nuuja biname bime mene ätecija, lica teeme singi taatu wawena. Tabe
miiji lica watata claabe me äbita, coo sice buduma lenaja, coo biname bine papa agleca.
Tabe miiji lica conocono singi cama lenaja rarekaake tääpume.
8 Yepä, tabe miiji catecewe biname bine cängena ire jaatwemuge, piiyepu iyeta nuuja
miiji mule tääpume singi. Tabe miiji cängena ngene atwanena cama piiyepu conocäco mule
cama yaanajuge. Tabe miiji teeme ngenecu Acejiyame bau yaacituge teeme singi taatu
ngenecu kokre cama wawename.
9 Tabe miiji toraca mene ne cängenarage jäätrunguge, pui mene ne lipu ituge abiberäja.
Peei ätrunga cabu ca tabe ibibi pa läbitepi poto bine kokre ceerame toraca abiberäja ca, cuta
piiyepu eei biname bime mule bine awabudnitame egä conocono, lui cina toraca mene ne
jiciseräjinisi.
10 Bucurage äciseräja biname piti nemi puma, maane lui bine miiji cängena ablaweja.
Teepi mene papapapa jiicemusi, nuuja biname bine angletnejame. Bucurage pui angletneja
biname lui Israela biname bime sasa cotre mule cabu itu yaacrajepi, piiyepu teeme
tääpume Acejiyame me tääpe cabu cewecu lui baborage gwidape gyene.
11 Maane teebibine bojä jewenemepi, ingle teepi biname yepäyepä teeme bägräwale cama
ngenecu mäpu me jaawenemusi teeme abiberäja ca. Teepi ai ne naace name pi jaawenusi,
ingle teepi singisingi gemi rarekaake päpäname.
12 Yoo, yepä Krete curä babo biname te toraca mene itu jiicemuji teeme binamewale
poto cidi me egä, “Krete biname lui babo walya biname gemi. Teepi niiya girigale biname
gemi. Ngänu gyene teepi kaakesea tääpume durau gemi, yepä teepi baborage singi deedei
tääpume.”
13 Yoo, peei mene toraca gyene, peei name pi Krete biname bine kokre cama
eblawäjemepi teeme ätrunga cängena me wawename.
14 Teepi miiji Israela biname bime itemene bine abmala toraca mene taatu oomlaname,
cuta piiyepu pui biname bime cotre mene abmala, lui cina toraca gaabe ne ituge ägyi.
15 Yoo, biname lui te epucäco ngenecu cama birige, tabe miiji ne jääpänuge iyeta gwidape
cabu, yepä lui biname me ngenecu niiya piiyepu ätrunga cäco birige, tabe niiya ne jääpänuge
iyeta gwidape cabu, ingle naace popi teeme niiya ngene atwanena piiyepu asicnenta cabu
ca, tabe äblicäco miiji ne päpäna.

16 Pepu biname cina jiicusi egä, “Cine umle gemi Acejiyame,” yepä teeme niiya ireclota
cabu ca biname cina opo yaawatnusi egä teepi toraca umle lica gemi. Teepi niiyarage
piiyepu ätecija cäco biname gemi, äblicäco nuuja miiji mule ne wawena.

2

Toraca Abiberäja Agesa

1 Yoo, maane teebibine umle jewenemepi lui mule miiji gyene ätrunga biname bime
tääpume.
2 Modamoda rooriye bine maane ebiberäjemepi teepi sice buduma gone äbitame, yepä
cängena ngene atwanena piiyepu ngenecu kokre cama lenajame. Teebibine jejemepi egä
toraca ätrunga cama cängena lenajame, biname bine owecu wawename, piiyepu lica ätrunga
gaabe ne abmala mäpu te liba teeme bau me täduge.
3 Pepu pana maane molyege bine jejemepi teepi Acejiyame me jäjäcräneji biname pana
lenajame, lica niiya mene iicemame nuuja biname poto cidi me, piiyepu lica sice tääpume
singi lenajame, yepä miijirage abiberäja biname tääpume lenajame. Teepi miiji mamye
magebi bine abiberäjame
4 teeme rooriye piiyepu bägrä bine teeme ngenecu cabu acraname,
5 piiyepu cängena ngene atwanena cama lenajame. Teepi miiji teeme mene piiyepu
teeme mule ire atwemame ngenecu epucäco lenajame, teeme mete kaakesea cängenarage
wawename, piiyepu teeme bägrä bine cuta teeme nuuja binamewale bine cängena owecu
cama ätityerame. Teepi miiji teeme rooriye bime singi ne jaawenusi. Piba nuuja biname te
äblicäco niiya mene iicema Acejiyame me mene poto cidi me.
6 Cuta pepu pana maane mamye rooriye bine jejemepi cängena ngene atwanena cama
lenajame.
7 Yoo, teeme tääpume miiji gaabe ne maane määme ireclota cabu ca eboclomtepi.
Maane singi äbitepi toraca ngene atwanena tääpume, piiyepu määme abiberäja kaakesea
ne cängenarage jewenepi.
8 Maane toraca umle cama mene jiicemepi, siige nuuja biname te piba määme mene
äblicäco äsäda, piiyepu lui te singi määme kaakesea äseblecäjame, tabe opo yaanajuge ingle
teeme nuuja aitna mene lica gyene mime poto cidi me.
9 Biname lui cina aletnäneji gemi daremu cäco kaakesea wawename, maane pui biname
bine jejemepi ai gawecewe yageyame bime mene ätecijame, teebibine ngenecu miiji me
wawename. Teepi miiji lica teeme mene äciseräja,
10 piiyepu miiji lica teeme poto gwidape ero ca waadena, pätä teepi miiji teemämu
awabudnita egä teepi miijirage gemi, piiyepu toraca ngenecu cama kaakesea jaawenusi.
Piba teepi Acejiyame mime niiya cabu ca Äsecrerayame me mule babo me jaawenusi iyeta
teeme ireclota cabu ca.
11 Acejiyame teeme miiji mule ne itu jewabudnituji Yeesu Keriso me kaakesea cabu ca,
iyeta biname bine äsecrerame niiya mule cabu ca kirece ireclota ne päpäname.
12 Peei miiji mule te mibibine nibiberäjininuge Acejiyame cäco lenaja ne piiyepu niiya
singi bine ägyemame, piiyepu nibiberäjininuge ai gawecewe me ireclota cabu toraca ngene
atwanena cama conocäco lenajame Acejiyame tääpume.
13 Mine cuta pepu jewagrijenisi pui miijirage bimu ne, Yeesu Keriso mime caburage
Acejiyame piiyepu niiya cabu ca Äsecrerayame te liba cire tacnenutepi jamyacu apaclyera
cama.
14 Tabe teemämu mime tääpume äyemaluji naace tääpume mibibine iyeta conocono mule
cabu ca äsecrerame, piiyepu ngenecu epucäco me wawename mine teeme tääpume lena-
jame, piiyepu singi äbitame miiji mule bine wawename.
15 Yoo, maane biname bine cängena ebiberäjemepi peei mule poto cidi me, piiyepu
jejemepi pepu wawename. Wälu gone biname bine ablawejame piiyepu nuuja bine
ngenecu kokre ceerame, ingle Acejiyame te meebine ai kaakesea itu näächärepi, peei name
pi biname cina miiji umle äbitame egä määme kaakesea poto cidi me mene lui conocäco
gyene.

3

Keriso me Biname cina Miiji Apu Mule Acata

1 Yoo, maane biname bine puma cääri umle jewenemepi teepi mope biname piiyepu
teeme ätityera biname bime mene ätecijame piiyepu wawename. Mope biname ngena mi-
ijimiji kaakesea tääpume singi, biname cina miiji peei ne ngenecu poode cama wawename.
2 Teebibine jejemepi egä äingeja mene gone, nuuja biname ne uudunyera gone, yepä miiji
owelaamelame lenajame, piiyepu nuuja biname ne niinäce gaabe me acitame.

3 Yoo, ujarage mine cuta piiyepu buduma, ätecija cäco, toraca gaabe umle cäco ge.
Bucurage niiya singi cina mibibine itu niwadininusi. Mine ngenecu niiya cama cuta
ninajininuge mime nuuja biname poto cidi me, piiyepu teebine ire patre yaaglusi. Nuuja
biname cina mibibine nimugetninusi piiyepu mine teebibine cuta jäämugetne-musi.
4 Yepä, Acejiyame mime niiya cabu ca Äsecrerayame me padare te liba tatyaramtuji mine
teeme owecu piiyepu ätityera cama lenajame,
5 tabe piba mibibine nisecrärinuji pui niiya ireclota cabu ca. Yoo, lica ge mime miiji
waweneca name pi tabe mibibine nitityärinuji, yepä tabe owecu ge mime tääpume. Tabe
mime niiya mule nicisäjinuji, mine piba kirece ireclota cabu me ebäcnujisi. Peei lui Aceji
Seemo me kaakesea mime yepäyepä cabu.
6 Acejiyame te teebine mime bau me ituge ätyepa Yeesu Keriso mime Äsecrerayame me
miiji kaakesea name pi,
7 naace tääpume egä mine teeme owecu mule ca conocäco äbitame Acejiyame me opo
gaabe je, piiyepu iyeteta ireclota ne päpäname, lui ireclota tääpume mine mime ngene
atwanena teeme cabu ituge acrana.
8 Mine umle gemi egä peei mene toraca gyene.
Yoo, Taitus, cane singi maane mene cängena jajanename iyeta peei gwidape poto cidi
me. Piba lui cina Acejiyame ne jäätrungusi teepi teeme ireclota teebine yääcärusi miiji mule
teeme tääpume wawename. Piba teeme ai gawecewe ireclota lica papa me äbita, yepä peei
cabu ca miiji te tädenige iyeta biname bime cabu me.
9 Papa äciseräja cabu gone abacita, piiyepu bucurage mene gone ätecija Israela biname
bime kaakesaare poto cidi me. Drowä mene piiyepu äciseräja Israela biname bime cotre
poto cidi me jigyemepi, ingle naace gyene nuuja miiji te lica tädenige pepu mule cabu ca.
10 Biname lui te weeme ingle biname bine yääplegicmuge, maane teebine umle mene
jejepi teeme peei mule ne abmalame. Yoo, tabe liba määme mene lica pa näätecijepi, teebine
cääri jejepi, siige tabe liba cerämu ätecija cäco yaanajuge, piba ingwe ca ten cama gone
abasuta.
11 Weene umle gemi egä pepu biname me mule baborage conocono gyene. Teeme niiya
mule te teebine jaawabudnituge egä conocono biname gyene tabe.

Ai Peba me Apira Mene

12 Yoo, cane liba mime biname Artema, coo pama Tukikus ne, määme bau me pa
jäätyepepene, maane piba wata tädepi cäme bau me Nikopoli cewe me. Cane ngene bii
jotwananine ai kämäge me buuwe padare puma lenajame.
13 Jenas, pui cotre abiberäja biname, cuta piiyepu Apolo weene teebibine cängena
äätityärepi teeme kaakesea gaabe cabu otnime, piiyepu teeme singi gwidape cängena
ääcärepeye.
14 Yoo, mime ätrunga binamewale miiji amacetnäjäneji lenaja iyeta miiji mule
wawenecame, biname lui cina singi cama icrajinige teebibine cängena ätityerame, ingle
miiji lica gyene teepi kaakesea cäco lenaja.
15 Yoo, cane cama lui biname teepi iyeta meebine sebore naawenisi. Cuta piiyepu cime
ätrunga binamewale puma, maane cime tääpume sebore jewenemepi.
Acejiyame me miiji te weeme iyeta bime cabu lenajame.
Cane ngii Paulo, siige cäme mene.

PAULO ME LETA PILIMON BAU ME

Sebore Mene

1 Cane Paulo, lui te nanajinige krokeciiye mete cabu Keriso Yeesu me name pi, piiyepu mime yepä ätrunga biname Timoti, cine te yoogärenago ai mene ne cime biname Pilimon bau me, cine cama yepä kaakesea ne lui te jewenenige.
2 Yoo Pilimon, ai mene cuta ätrunga ingle biname bime bau me, lui cina labasecretnuge määme mete cabu piiyepu cime yepä ätrunga magebi Apiya bau me cuta piiyepu Arkipus bau me, lui te cine cama yepä cubu jiicenige Keriso tääpume.
3 Acejiyame mime Babe piiyepu Yageyame Yeesu Keriso, teeme miiji te weeme cabu lenajame piiyepu teepi meebine poode ceerame.

Pilimon me Singi piiyepu Ätrunga

4 Pilimon, cane liba irecu lätumutanune, cane meebine ngii naajananune piiyepu cäme Acejiyame ne eso yääcäranune määme tääpume,
5 ingle cane itu nätecijumi, maane lipu baborage singi gäte Acejiyame me binamewale bime tääpume piiyepu maane lipu Yageyame Yeesu ne jitrungenite.
6 Cane irecu ätumutenine, egä weene lipu alenglecäjininiye cine cama yepä ätrunga cabu, peei te pa niwenipi mine cängenarage umle äbitame iyeta miiji mule poto cidi me, lui cina saacluge Acejiyame bau ca, mine liba Keriso cabu ninajininige.
7 Cäme ätrunga biname, maane lipu singi gäte ätru-nga biname bime tääpume, peei te cebine babo gege me piiyepu ngenecu kokre me nawenenige. Maane te iyeta Acejiyame me binamewale bine ngenecu miiji me itu jaawenemepete.

Paulo Pilimon ne Jejenige Tabe Onesimus ne Cängena Acatame

8 Maane lipu singi gäte ätrunga biname bime tääpume, peei name pi cane lui te weene cama yepä ätrunga biname gäne, cane miiji gäne meebine giri acita maane ngena wawe-name, yepä cane giri lica nacitenine.
9 Cäme puu conocäco pisi nyene meebine giri acitame maane ngena wawename, ingle cane Keriso me mename biname gäne piiyepu page cane age säne krokeciiye mete cabu teeme name pi, yepä cane giri lica naacitenine pätä cängena naajenine, ingle cane määme tääpume singi gäne.
10 Yoo, cane meebine naajenine Onesimus poto cidi me, lui te ätrunga cabu cäme bägrä gyene. Cane ama krokeciiye mete cabu teeme tääpume epu pana läbitepene babe liiyepu.
11 Niinäce padare cabu tabe nuuja miiji lica ge määme tääpume, yepä page tabe miiji gyene määme tääpume piiyepu cäme tääpume.
12 Cane teebine määme bau me jityepenine piiyepu tabe cäme ngenecu nacanenige.
13 Cäme singi pisi nyene tabe ama lenajame määme puupu ne acatame cebine ätityerame, cane liba taatu nanajenige krokeciiye mete cabu Miiji Mene name pi.
14 Yepä cane singi lica gäne meebine giri acitame cebine ätityerame, pätä cäme singi pisi nyene maane määme singi ca ätityerame. Yoo, cane määme singi cäco je nuuja gwidape ne lica jewenenine Onesimus tääpume.
15 Pama Onesimus naace name pi matikäli padare taatu cabu mara me läbitepi määme bau ca, egä tabe piba maane cama iyeteta lenajame.
16 Siige page tabe papa aletnäneji biname lica gyene, yepä tabe baborage gyene aletnäneji biname cabu ca: tabe page määme ngenecurage biname gyene ätrunga cabu. Tabe puu babo miijirage gyene cäme tääpume, yepä tabe määme tääpume cerämu miijirage gyene, ingle tabe määme aletnäneji biname gyene cuta tabe maane cama yepä Yageyame ne jitrungenige.
17 Peei name pi maane liba cebine nacatenite, egä cane maane cama yepä kaakesea jewenenine Yageyame tääpume, maane Onesimus ne epu jewablepi, maane lipu cebine nawablute.
18 Tabe liba ngena niiya itu naawenepi coo määme bau ca nuuja gwidape itu yaacatepi, maane cebine piba najepi, cane pa naawecnistepene.
19 Cane ama cämerage ime ca yoogärenine egä: Cane Paulo te meebine pa naawecnistepene, Onesimus liba ngena ne itu yaacatepi määme bau ca. (Yoo, nata cane nuuja singi lica gäne meebine jajime, egä maane cäme bau ca yaacatepete Keriso cabu kirece ireclota ne.)
20 Peei name pi cäme yepä ätrunga biname, maane owecu nawenepi apu cabu cebine ätityerame ätrunga biname bime mule liiyepu. Maane lipu cane cama yepä ätrunga biname gäte, maane cebine gege me nawenepi.

21 Cane liba ai ne yoogärenine, cane umle gäne, egä cane ngena tääpume naajenine,
maane jewenenite. Cuta cane umle gäne, egä maane itucärenite cane lui wawena tääpume
naajenine.
22 Cane cuta nuuja gwidape tääpume meebine näätinärenine: maane puupu emacetnäjepi
cäme tääpume, ingle cane cäme ngene atwana ne Acejiyame bau me becitine, egä tabe
weeme irecu ätumuta daremu jiwecnistenininige, siige cebine weeme bau me pa nawe-
cnistepi.
23 Epapras lui te cane cama krokeciiye mete cabu enajenige Keriso Yeesu name pi, tabe
weebibine jiwablininige.
24 Cuta Mareko, Aristakus, Deemas piiyepu Luuka, lui cine cama gigri kaakesea ne
jewenenisi, teepi weebibine jiwablininisi.
25 Yageyame Yeesu Keriso me miiji te määme seemo cabu lenajame.
Cane ngii Paulo. Cäme mene ngälu peese nyene.

LETA ÄTRUNGA BINAME BIME BAU ME LUI CINA HEBERU MENE JIICEMUSI

Acejiyame me Mene Aboclomteji Gyene Teeme Bägrä me Ireclota cabu ca

1 Sasa cabu ca Acejiyame te bucurage padare piiyepu bucurage maramara gaabe ca
mime kaakesaare bine mene jaajananemuge teeme mename biname bime cabu ca.
2 Yepä, ai ceräcerägääbu padare cabu tabe mibibine mene nijananinige teeme Bägrä
cabu ca. Teeme Bägrä peese nyene lui me kaakesea ca tabe ai gawecewe piiyepu iyeta
cabucewe apaclyera gwidape bine itu tewenemuji. Piiyepu teeme Bägrä peese nyene lui ne
Acejiyame itu jejuji yageyame äbitame iyeta gwidape tääpume ceräcerägääbu padare cabu.
3 Tabe saapaclyäruge Acejiyame me jamyacu apaclyera cama; cuta tabe Acejiyame
cama yepä pana opo gyene. Tabe teeme kokrerage mene cama iyeta gawecewe piiyepu
cabucewe gwidape bine teeme maramara gaabe cabu ire jetwenenemige. Tabe biname
bine kälyä jewenemuji teeme niiyaniya mule cabu ca, piba cabucewe je adnatuji Iyeta
Kokre cama Acejiyame me camu poto je.

Aceji Bägrä Lui Baborage Gyene Mename Seemo cabu ca

4 Aceji Bägrä pui name pi baborage äbituji iyeta mename seemo cabu ca, epu pana pui
ngii Acejiyame lui teebine ecäruji lipu baborage gyene mename seemo bime ngii cabu ca.
5 Yoo, Acejiyame licarage nuuja mename seemo ne jejuji, yepä Bägrä ne taatu jejuji egä,
“Maane cäme Bägrä gäte;
cane page määme Babe me bäbitine.”
Cuta piiyepu tabe lica nuuja mename seemo poto cidi me jejuji, yepä Bägrä poto cidi me
egä,
“Cane teeme Babe me pagege äbita;
piiyepu tabe cäme Bägrä me pagege lenaja.”
6 Yoo, padare liba mameta ge Acejiyame teeme uuge Bägrä ne ätyepame ai gawecewe cabu
me, tabe piba jejuji egä,
“Iyeta Acejiyame me mename seemo cina miiji Bägrä ne awepyeräja.”
7 Siige, agesa Acejiyame me mene teeme mename seemo poto cidi me,
“Cane cäme mename seemo bine buuwemope pana me jaawenemune;
Yoo, teepi lui cäme kaakeseayame gemi,
cane teebibine muye wädräji pana me jaawenemune.”
8 Yepä, teeme Bägrä poto cidi me tabe jiicenige egä,
“Maane lui Acejiyame gäte, lui puupu ne jepänenite biname bine peema cita ca waadename,
peei puupu lui määme yene iyeteta ngälu cäco.
Maane biname bine conocäco yaawadanemute.
9 Maane toracarage singi conocäco mule tääpume, yepä niiya mule bine jäägyemute.
Peei name pi cane, määme Acejiyame, meebine itu naajujine,
piiyepu ngenecu gege nääcärujine,
cane liba caburage naawenujine iyeta weeme nuuja bime cabu ca.” Siige.
10 Acejiyame te Bägrä poto cidi me cuta nuuja taje jejuji egä,
“Maane lui Yageyame gäte, maane ai gawecewe ne itu jewenujite niinäce padare cabu.
Maane cuta cabucewe ne jewenujite määmerage ime ca.
11 Teepi iyeta cirege apesera, yepä maane taatu cire naanajepi.
Teepi iyeta sasa cire läbitipesi cäbletääpe pana.
12 Maane teebibine cire iyeblengemepi tuwängle tääpume,
epu pana biname te cäbletääpe ne lipu yiiremutuge, yääclubicuge.
Yepä, maane iyeteta gäte; lica cirege sasa me äbita.”
13 Yoo, Acejiyame apu mene licarage jaajuge teeme nuuja mename seemo ne egä,
“Adnati cäme camu poto cidi ca,
ngälu cane määme cubuyame bine
määme ernge gawe me cire yaacranemepene.”
14 Yoo, mename seemo teepi ngena pana gemi? Teepi iyeta seemo gemi lui cina Acejiyame
tääpume kaakesea jewenenemisi. Tabe teebibine jäätyepemuge pui biname bine ätityeräjame
lui cina niiya cabu ca cirege äsecrera iyeteta ireclota teeme cabu ca cirege päpäname.

2

Mine Miiji Acejiyame me Mene ne Yaacatusi

1 Yoo, mine miiji mime ngene atwanena cängena acrana peei toraca mene cabu mine lui
ituge ätecija, naace tääpume mine piba lica mime gaabe ne pagege abmala.
2 Yoo, sasa mene cotre poto cidi me, mename seemo cina lui bine ituge waadena piiyepu
Moose lui soogäremuji, biname lui cina peei cotre mene lica itecijemuji wawename, teepi
teeme mäpu daremu jepänemujisi.
3 Cuta page Acejiyame me nuuja mene pisi nyene tabe lipu owecu gyene biname bime
tääpume, teebibine äsecrerame gaabe ituge wawena peei mäpu daremu cabu ca. Mine miiji
peei mene ne ätrunga. Yepä, mine liba apu ningenininige egä peei mene lui papa gyene,
piiyepu lica yaacatusi, mine piba lipulipu äsecrera mime mäpurage daremu cabu ca, ingle
mime nuuja äsecrera gaabe lica ge. Yoo, peei Miiji Mene Acejiyame me owecu poto cidi
me, mime Yageyame Yeesu te biname bine niinäce jejemuji. Puga lui cina itecijemuji, teepi
mibibine umle niwenininujisi egä peei mene lui toraca ge.
4 Cuta Acejiyame peei mene toraca me jewabemuji liba kokre ecäremuji pui ire arbi
biname bine teepi maramara kokre, ciitaca, piiyepu owowä mule bine wawenecäjame,
cuta piiyepu Aceji Seemo me maramara kokre liba biname yepäyepä bine ecäranemuji, tabe
laati bime tääpume singi ceerame.

Yeesu Taatu Miiji Gyene Mibibine Äsecrera Gaabe Ceerame

5 Ai mene lui ciige gawecewe poto cidi me. Acejiyame teeme mename seemo bine lica
icranemige ciige gawecewe ne acaname.
6 Yepä, mene pisi nyene Oogäräneji Mene cabu gawecewe ne acana biname poto cidi me
egä,
“Acejiyame, maane caburage gäte. Maane ngenome biname bime tääpume ngene jwaat-
wananenute?
Ngenome papa biname bine yäängräremute?
7 Maane teebine jewenujite matikolä gawe me mename seemo bime cabu ca.
Maane piba jamyacu apaclyera cabu teebine itu ecitujite miiji ngii päpäname.
8 Maane teebine mope biname me jewenujite iyeta gwidape tääpume.”
Yoo, ai name pi peei mene te jiicenige egä Acejiyame biname ne mope biname me jewenuji
iyeta ai gawecewe gwidape waadename, piba biname, gwidape, piiyepu iyeta lui teeme
ime cabu temi. Yepä, camu gyene page pui padare, biname te liba iyeta gwidape cirege
waadena.
9 Yepä, peese nyene Yeesu lui te biname me äbituji. Tabe matikolä gawe me äbituji mename
seemo cabu ca, pui matikolä padare liba ai gawecewe cabu enajuji, yepä page tabe jamyacu
apaclyera cabu enajenige piiyepu teeme ngii caburage gyene, ai ingle naace popi tabe cewe
itu oocananuji piiyepu budre itu jepänuji. Yoo, peei cabu ca mine umle gemi lipu baborage
gyene Acejiyame me owecu biname bime tääpume, ingle Yeesu me budre lui iyeta biname
bime niiya mule äyeblengame.
10 Iyeta gwidape lui Acejiyame tääpu memi, piiyepu teeme bau ca wawenäneji gemi. Peei
name pi miiji gyene egä tabe cuta Yeesu ne mäpu cabu ecituji, ingle Yeesu liba conocäco
asatuji peei mäpu cabu ca, tabe piba ibibi ge nuuja biname bine ätityerame teeme mäpu
cabu ca äsecrera tääpume. Tabe bucurage Acejiyame me bägräwale saawadanemuge teeme
jamyacu apaclyera cabu lenajame.
11 Yoo, Yeesu lui te biname bine conocäco jaawenemuge, piiyepu teepi lui cina conocäco
pepu läbitininusi, teepi iyeta yepä ingle cabu temi. Peei name pi Yeesu ajiri lica gyene
mibibine ainame egä, “cäme binamewale gemi.”
12 Tabe Oogäräneji Mene cabu Acejiyame ne jejige egä,
“Cane määme ngii poto cidi me cäme binamewale bine pa jaajananemepene.
Biname bime abasecretna cabu uupera bine pa yaatangemepene meebine awepy-
eräjame.”
13 Tabe cuta jiicenige egä,
“Cane Acejiyame ne pa jäätrungene.”
Tabe cuta nuuja mene jiicige egä,
“Cane age säne igane bägrä cama Acejiyame te lui cebine itu näcärepi.”
14 Yoo, ingle naace popi peei bägrä lui binamerage tääpe cama ge, peei name pi Yeesu
teeme pana tääpe ecatuji biname me äbituji, naace tääpume egä biname pana tääpe cama
tabe miiji ge budre päpäname. Peei budre ca tabe Satani ne epremaluji, Satani lui ingle
gyene budre tääpume,
15 piiyepu biname bine isemuji lui cina wälu cama yaacrajanemuge budre poto cidi me.
16 Yoo, pajecu gyene egä teepi mename seemo lica gemi, tabe lui bine yäätityäremuge,
yepä Oogäräneji Mene apu jiicenige egä, “Tabe Abrahamo me kaakesaare bine
yäätityäremuge.”

17 Yeesu peese nyene ätityerayame teeme iganewale tääpume, peei name pi tabe miiji ge
teeme binamewale pana äbitame iyeta gwidape cabu, naace tääpume tabe teebibine owecu
cama waawename, ingle tabe cuta teeme mäpu ireclota cabu itu enajuji. Tabe epu pana
gyene iiwäreja babo biname Israela biname bime irecu ätumuta mule ngalebora, lui teeme
kaakesea cängenarage jaawenanuge Acejiyame tääpume biname bine kälyä wawenecame
teeme niiya mule cabu ca.
18 Yoo, Yeesu umle ge biname bime mäpu ireclota cabu lenaja. Tabe miiji gyene biname
bine ätityerame, Satani liba teebibine giri jaacitemuge niiya mule wawename, ingle Satani
cuta teebine itu giri jecituji, yepä tabe kokre ge.

3

Yeesu Baborage Gyene Moose cabu ca

1 Yoo, cäme ätrunga binamewale lui Acejiyame miji jäjäcräneji gemi, weeme ngene
atwanena ecitepeye Yeesu bau me! Acejiyame teebine jityepuji iiwäreja mope biname pana
äbitame mime ätru-nga mule cabu.
2 Tabe teeme kaakesea cängenarage jewenuji Acejiyame tääpume, lui te teebine itu jejuji
peei kaakesea wawename. Moose cuta piiyepu teeme kaakesea cängena jewenuji, tabe liba
iyeta Acejiyame me biname bine ewademuji.
3 Yoo, mete raranga biname me ngii ne lipu baborage yaawepyeräjujisi mete cabu ca,
pepu pana Yeesu me ngii baborage gyene Moose me ngii cabu ca.
4 Iyeta mete lui biname cabu ca wawenäneji ge, yepä Acejiyame te iyeta gwidape bine
jewenemuji.
5 Yoo, Moose teeme kaakesea cängenarage jewenemuji Acejiyame me binamewale
tääpume, lui cina epu pana Acejiyame me mete gemi, piiyepu Moose lui epu pana kaakesea
bägrä gyene pui mete tääpume. Cuta lui gwidape poto cidi me tabe jiicemuji, Acejiyame
ingwe padare cabu babo mene peei poto cidi me jiicemuji.
6 Yepä, Acejiyame me miijirage Bägrä, mime Keriso, tabe epu pana gyene mete yageyame
liiyepu, mime tääpume lui gemi Acejiyame me mete. Yeesu mime yepäyepä cabu enajenige,
mine liba ngenecu kokre cama mime ätrunga cabu cängena ninajininige piiyepu ngenecu
miiji cama jewagrijenisi teeme padare tääpume.

Weene Gone Gloose Läbitininuye Acejiyame me Mene tääpume

7 Aceji Seemo te Oogäräneji Mene cabu jiicenige egä,
“Page weene liba Acejiyame me tagepogogo itecijinuge,
8-9 ätecija cäco gone läbitininuye,
epu pana weeme kaakesaare lipu singi cäco äbitininujisi Acejiyame poto cidi me.
Puga ge pui daapo taatu cewe cabu je weeme kaakesaare cina cäme ngenecu miiji teeme
tääpume napicetnärujisi.
Ngänu ge teepi cäme miijirage kaakesea teeme tääpume tepänäjumesi footi kämäge
ngalebora,
yepä cuta pui padare cabu napicetnärujisi.
10 Peei name pi cane claabe me äbitujine, jiicujine egä,
‘Iyeta padare teepi ätecija cäco gemi;
teepi singi lica cäme mene acatame!’
11 Pui padare cane claabe me äbitujine, puma cita ca teebibine cäme kokre ngii ca jejemujine
egä,
‘Weene licarage ai miiji gawe cabu me ebäcniniye cane cama lenajame!’ ”
12 Yoo, cäme binamewale, weene cängena ire egä weeme yepä me ngene atwanena te
lica niiyarage me läbituge, siige tabe piba ätrunga cäco me läbituge, puma cita ca lapesaruge
mime Ireclota Acejiyame bau ca.
13 Miiji lica weeme nuuja me niiya mule te teebine yaangletnäjuge, tabe piba ätecija cäco
läbituge, peei name pi weene miiji weemeweme ätityeräjipeye iyeta bimu gaabegabe, ingle
pui mene egä “page” Oogäräneji Mene cabu lui cuta mime tääpu myene ai padare cabu.
14 Mine liba kokre cama jäätrungusi ngälu gaabe oomlaname, epu ätrunga cama mime lui
niinäce padare cabu puga ge Acejiyame tääpume, mine piba Acejiyame me miiji ne Keriso
cama jääpänusi.
15 Weene ai Oogäräneji Mene gone ngene jitrimalinuge egä,
“Page weene liba Acejiyame me tagepogogo itecijinuge,
ätecija cäco gone läbitininuye,
epu pana weeme kaakesaare lipu singi cäco äbitininujisi Acejiyame poto cidi me.”

16 Nää, laatibi Acejiyame me tagepogogo yäätecijemuge, piba teeme tääpume singi cäco
äbitininujisi? Teepi peete nemi iyeta pui biname Moose lui bine ewadimuji Aikupito gawe
cabu ca.
17 Acejiyame nää laati bime tääpume ngenecu niiya me täbitenäjumi footi kämäge ngaleb-
ora? Teepi peete nemi pui biname lui cina niiya mule cabu icrajuji. Siige, teepi pui daapo
taatu cewe cabu puga budre äbitininujisi.
18 Cuta laati bime poto cidi me Acejiyame te kokre cama jiicuji egä, "Weene licarage ai
miiji gawe cabu me ebäcniniye cane cama lenajame?" Tabe eei bime poto cidi me jiicuji lui
cina ätecija cäco ge.
19 Yoo, pajecu gyene egä teepi äblicäco ge peei miiji gawe cabu äbäcna, ingle teepi ätrunga
cäco gemi.

4

1 Yoo, Acejiyame umle mene itu ecituji mine lipu ten cama miiji lenaja cirege. Pisi
nyene pui mene. Mine miiji peei mene poto cidi me cängena ngene jwaatwananinago, piba
Acejiyame te lica mime yepä ne cire jaajepi egä, "Maane lica cäme miiji lenaja cewe me
abacitame."
2 Mine ituge ätecija peei Miiji Mene, sasa Israela biname liiyepu teeme padare cabu, yepä
teeme tääpume nuuja miiji lica ge, ingle lui cina itecijemuji, teepi lica ätrunga cama ecatujisi.
3 Yepä, mine ätrunga cama peei mene ne ituge acata Acejiyame bau me äbäcname miijirage
lenaja tääpume, ingle mine umle teeme mene pui ätrunga cäco biname bime poto cidi me
egä,
"Cane claabe me äbitujine, puma cita ca teebibine jejemujine egä,
'Weene licarage ai miiji gawe cabu me ebäcniniye cane cama lenajame!' "
Yoo, tabe pepu jiicuji, ngänu ge pui lenaja gawe puu puga wawenäneji ge ai gawecewe
agedna padare cabu ca.
4 Oogäräneji Mene pisi nyene peei poto cidi me egä, "Acejiyame seben me lui bimu cabu
ngene ocuji, ingle siige teeme iyeta pui kaakesea."
5 Yepä, ngänu ge iyeta gwidape amacetnäjäneji icrajemuji, pui Israela biname cina licarage
äbäcnujisi pui gawe cabu lenajame, ingle Acejiyame peei mene itu jiicuji egä, "Weene
licarage ai miiji gawe cabu me ebäcniniye cane cama lenajame."
6 Acejiyame me Miiji Mene cuta page pisi nyene biname cina ätrungame, äbäcname Ace-
jiyame me miijirage lenaja cewe cabucewe me. Yoo, pui biname lui cina Miiji Mene ne
niinäce gaabe je ituge ätecija, teepi puma lica ebäcnujisi teeme ätecija cäco mule name pi.
7 Yoo, Acejiyame peei name pi nuuja padare ecituji biname cina äbäcname, piiyepu agesa
peei padare. Pui biname lui cina äblicäco äbäcna, teeme ingwe ca Acejiyame biname bine
umle jewenemuji Mopeyame Daawida me tagepogogo ca kirece padare poto cidi me. Cane
uja bii jiicine teeme mene egä,
"Page, weene liba Acejiyame me tagepogogo itecijinuge,
ätecija cäco gone läbitininuye!"
8 Yoo, pui miiji lenaja cewe Acejiyame cama lica gyene Israela gawe cabu, ingle ujarage
Yosuwa biname bine ewademuji pui gawe cabu me, yepä Yosuwa me padare ingwe ca
Acejiyame me mene cuta pisi nyene pui äbäcna padare poto cidi me pui miiji lenaja cewe
tääpume.
9-10 Yoo, miiji lenaja cewe Acejiyame cama cuta page pisi nyene teeme binamewale
tääpume. Mine pui ne cirege päpäna, cuta puma ngene cirege oocana ai gawecewe me
kaakesea poto cidi me, epu pana Acejiyame te lipu ngene itu oocuji pui seben me lui bimu
cabu, tabe liba iyeta teeme pui kaakesea epiremuji.
11 Yoo siige, mine miiji kokre ngenecu cama teeme mene toracarage ätrungame, naace
tääpume mine pui miiji lenaja cewe cirege äbäcna Acejiyame cama lenajame. Mine
gonerage mime yepä te ätecija cäco läbituge pui sasa biname liiyepu, lui cina lica ebäcnujisi.
12 Yoo, weene cängena inajipi! Acejiyame me mene lui ireclota cama piiyepu kokre gyene.
Äsweji turikä lipu girirage gyene, teeme mene pepu gyene. Turikä te lipu mäju jääläcnutuge
kaake piiyepu umeli oomlaname, Acejiyame me kokre mene pepu jääläcnutuge biname
bime trupa piiyepu seemo maramara wawename. Teeme mene te biname bime singi
piiyepu ngene atwanena bine jaatranemuge.
13 Biname te äblicäco nuuja gwidape coo piiyepu nuuja ngene atwanena ämlita Acejiyame
bau ca. Iyeta lui acwaba cäco, pajecu taatu gemi Acejiyame me opo gaabe je, lui bau me
biname cina teemämu cire laitnäjipesi.

Yeesu Lui Mime tääpume Iiwäreja Babo Mope Biname Gyene

14 Yepä, mime tääpume pisi nyene ätityerayame. Yeesu Acejiyame me Bägrä itu acnenutuji
cabucewe me, Babe ne awejename mime kälyä tääpume. Peese nyene teeme iiwäreja mope
biname pana kaakesea mime tääpume. Peei name pi mine miiji ai ätrunga cabu cängena
lenaja.
15 Yeesu mime kälyä wawena biname te umle gyene mine lipu ngenecu onyaonya gemi,
Satani te liba mibibine ningletnäjinuge. Teeme owecu pisi nyene, ingle Satani cuta singi
ge teebine angletnejame iyeta mule cabu, mibibine liiyepu, tabe ai gawecewe cabu liba
enajuji, yepä tabe lica Satani me singi bine jewenemuji; tabe conocäcorage enajuji.
16 Yoo, mine miiji wälu cäco Acejiyame bau me otni teeme babo owecu päpäname cuta
piiyepu teeme ätityera, mine liba mäpu cabu ninajininuge.

5

1 Yoo, Israela biname bime iiwäreja mope biname tabe lui yepä ge teeme binamewale
cabu ca. Teeme kaakesea lui Acejiyame ne mene jajanena teeme binamewale tääpume.
Tabe owecu gwidape Acejiyame ne yäącäruge cuta piiyepu cibu gwidape ca Acejiyame ne
yiiwäräjuge biname bine kälyä wawename teeme niiya mule cabu ca.
2 Ai ingle naace popi tabe lui binamerage gyene, nuuja taje tabe ngenecu onya birige.
Peei name pi tabe teeme binamewale bine liba jääpänemuge buduma piiyepu niiya mule
cabu, tabe teebibine owecu cama jaasicnantemuge, ngene jwaatwanuge egä, “Nuuja taje
cane pepu ngenecu onya cama birige.”
3 Cuta peei name pi tabe liba cibu ca Acejiyame ne yiiwäräjuge biname bime niiya mule
äyeblengame, tabe cuta teeme niiya mule äyeblengame yiiwäräjuge.
4 Cuta piiyepu nuuja biname te äblicäco peei miiji kaakesea ngii ne teemämu acata, yepä
Acejiyame te biname ne jaajuge iiwäreja mope biname me äbitame, Aarona ne lipu ituge jaji
iiwäreja mope biname me kaakesea acatame.
5 Cuta pepu gyene, Keriso iiwäreja mope biname me miiji ngii ne lica teemämu ecatuji,
yepä Acejiyame teebine itu jejuji acatame. Tabe apu jejuji egä,
“Maane cäme Bägrä gäte;
cane page määme Babe me bäbitine.”
6 Cuta nuuja gome Acejiyame teebine jejuji egä,
“Maane iiwäreja biname gäte epu pana Melkisideke liiyepu,
piiyepu määme kaakesea lui ngälu cäco gyene.”
7 Yoo, pui padare Keriso liba biname ge ai gawecewe cabu, tabe Acejiyame ne yaawe-
januge nuuja taje ele cama. Nuuja taje babo tagepogogo cama ala labayanuge teeme bau
me lui te ibibi gyene teebine asatame budre cabu ca. Acejiyame teebine jitecijuji, ingle
iyeta padare Keriso singi ge teeme Babe me singi ne acatame.
8 Yeesu Acejiyame me Bägrä ngänu ge, ai gawecewe cabu tabe umle äbituji Acejiyame me
singi wawename teeme mäpu ireclota cewe oocanena cabu ca.
9 Peei mäpu lenaja cabu ca tabe liba tasatuji conocäcorage, lui biname cina teebine
jäätecijusi, teepi teeme cabu ca iyeteta ireclota ne jääpänusi.
10 Acejiyame teebine iiwäreja mope biname ngii ecäruji, epu pana tabe Melkisideke ne
yepä kaakesea ngii lipu ituge ceera.

Acejiyame me Mene Gone Abmala

11 Mime mene cerämu pisi nyene peei poto cidi me, yepä mäpurage gyene weeme tääpume
aboclomäjame, ingle weeme umle dääągurage gyene.
12 Weeme padare bucurage ituge Acejiyame me Mene ätecijame, weene umle cire
läbitinejiye, weene nuuja bine cire yaabiberäjemejiye, yepä weene cuta cängena umle lica
gemi. Biname te miiji weebibine cääri abiberäja peei niinäce mene Acejiyame poto cidi me.
Weene epu pana bägrä matimati gemi lui cina ngame migi yäänäjimusi, camu gemi teeme
deedeirage padare.
13 Yoo, lui cina ngame migi yäänäjimusi, teepi matimati bägrä gemi. Camu gemi teepi umle
äbitena conocäco mule poto cidi me.
14 Yepä, deedeirage lui modamoda biname bime tääpume. Peei lui epu pana mäpu cama
abiberäja liiyepu biname bime tääpume lui cina geäji gemi Acejiyame me singi wawename.
Teepi ibibi gemi opo awatname lui mule gyene miiji, lui gyene niiya.

6

1 Yoo, peei name pi mine gone leca padare lenaja mime niinäce abiberäja cabu taatu,
yepä mine miiji cuta mäpu cama abiberäja ne acata. Miiji lica mine jäje abiberäja ai niinäce
gwidape poto cidi me egä: miiji Acejiyame ne taatu ätrunga, cuta miiji atatrongära niiya
mule cabu ca, piiyepu lica mime kaakesea cabu ätrunga mime äsecrera tääpume.

2 Mine miiji lica jäje abiberäja maramara niiye ca äciseja mule poto cidi me, coo ime acita
poto cidi me biname bime papa cabu Aceji Seemo teeme trupa cabu piba abacitaname. Uja
ge mime abiberäja budre biname bime arpinera poto cidi me, piiyepu ceräcerägääbu bimu
me atrana poto cidi me.
3 Acejiyame liba singi gyene, mine cuta mäpu cama mene pa yaabi-beräjemepesi.
4 Yoo, mine äblicäco peei niinäce abiberäja cabu lenaja iyeta padare peei cabu ca biname
bine ätityerame lui cina teemämu ituge äyeblenga Acejiyame bau ca. Teepi licarage cääri
latatrongäruge pui niinäce mene lipu yaabiberäjemuge. Pui biname cina umle ituge pui Miiji
Mene Yeesu me ätityera poto cidi me. Teepi Acejiyame me miiji cabu ituge lenaja, piiyepu
Aceji Seemo teeme trupa yepäyepä cabu ituge abacitena.
5 Teepi ituge umle äbitena Acejiyame me mene poto cidi me egä peei lui babo miijirage
gyene, teepi piiyepu Acejiyame me kokre ne teeme biname bine waadena mule cabu ituge
päpäna.
6 Yoo, biname te pepu umle cama liba teemämu läyeblingtuge Acejiyame bau ca, tabe
äblicäco cääri atatrongära. Teeme äyeblingta lui epu pana niiyarage gyene tabe liba Aceji
Bägrä ne baarge uli cabu cääri acita liiyepu, piiyepu teebine jäägyuge biname bime opo
gaabe.
7 Yoo, mine biname bime mule opo pa yaawatnipesi ai gawe poto cidi me mene cabu
ca. Poto gawe te ngupe niiye ne yaanuge, piba miijirage gije bine uutaname jaawenemuge
teeme gije liteta biname tääpume. Siige, Acejiyame peei gawe ne miiji jaawenuge.
8 Yepä, nuuja gawe lui gaalegale seeasea bine uutaname jaawenemuge, siige gije liteta
biname te peei gawe ne yaainuge niiyarage gawe ca, cuta pagege uubudera. Yoo, pepu
pana cirege äbita miiji mule biname piiyepu niiya mule biname bime tääpume.
9 Cime miiji binamewale, cine peei mene jijenininago weebibine umle ceerame, yepä
cine umle gemi egä Acejiyame weene cama gyene. Cine weeme miijirage mule pagege
päpäna, epu pana mule biname te jaawenemuge lui äsecräreji ge niiya mule cabu ca.
10 Yoo, Acejiyame lui cängenarage gyene. Tabe lica pagege ngene ätrimela weeme kaakesea
piiyepu weeme singi poto cidi me teeme tääpume, weene liba teeme binamewale bine ituge
ätityera cuta piiyepu page itityeräjenemiye.
11 Peei ätityera mule miiji gyene, piiyepu cine babo singi weene yepäyepä pepu
cängenarage lenajame ngälu pui miiji gwidape weene lui tääpume jewagrijeniye liba weeme
tääpume cirege äbita.
12 Weene durau gone, yepä niinäce ätrunga biname bime mule jitutemeye. Teeme ätrunga
baborage birige piiyepu teepi cängena umle cama jaawagrijenusi Acejiyame lui tääpume
ituge jaji teebibine ceerame, siige teepi peei name pi Acejiyame me Mene teeme tääpume
toraca jääpänusi.

Acejiyame me Toraca Mene name pi Mine Gone Umle cäco Lenaja

13 Niinäce gaabe ätrunga biname Abrahamo lui teeme yepä ge. Acejiyame liba umle mene
Abrahamo ne jejuji, tabe teemerage ngii cama jejuji peei mene ne kokre me wawename.
Ai ingle naace popi nuuja te lica birige caburage Acejiyame cabu ca, tabe peei name pi
teemerage ngii cama peei mene jejuji.
14 Tabe Abrahamo ne jejuji egä, “Cane meebine umle mene nääcärenine. Cane meebine
baborage miiji cire naawenepene, cuta piiyepu määme kaakesaare bucurage cirege äbita.”
15 Yoo, Abrahamo ngenecu kokre cama tewagrijäjumi, siige Acejiyame me mene teeme
bau me ibibi äbituji.
16 Yoo, biname te liba singi teeme mene kokre wawename, tabe babo biname me ngii
cabu jaajuge, piba äcela mene ingwe ca äblicäco.
17 Acejiyame teeme caburage ngii cama pui mene jejuji, peei name pi tabe lui biname
bine pui miiji mene jejemuji, teepi toraca umle ge egä tabe licarage teeme mene mara me
wawena.
18 Peete negi neeneni baborage gwidape: Acejiyame me jajeji mene piiyepu teeme
caburage ngii, cuta peei neeneni tabe äblicäco mara me wawena piiyepu peei poto cidi
me tabe äblicäco walya mene iicana. Peei gwidape cabu ca mine umle gemi egä cuta
mime tääpume Acejiyame me Mene toraca gyene iyeteta. Mine lui teeme bau otni äsecrera
tääpume, mine umle egä tabe mibibine lica abmala ätityera cäco, yepä ciige cire nisecräripi.
Peei name pi mime ätrunga teeme bau lui kokre gyene.
19-20 Peei umle lui epu pana cangka ne liiyepu yaajarusi mime ngene atwanena cabu.
Mine äblicäco apu iicana egä, “Teeme mene pama toraca gyene mime tääpume,” yepä mine
umle gemi egä peei mene lui toraca gyene. Mine umle egä Yeesu pisi nyene cabucewe
je Babe ne awejename mime miiji tääpume. Yeesu me Aceji Babe bau me otni lui epu
gyene iiwäreja mope biname te iiwäreja mete lui cabucewe je pui me cuderage puupu cabu

me lipu abacita Acejiyame ne awejename biname bime miiji tääpume. Yoo, Yeesu mime niinäce gaabe me Babe bau äduji, pui cabucewe iiwäreja mete cabu peei babo cäbletääpe ne cuderage puupu gome tabe itu iyeblingtuji, peei name pi mine ibibi gemi teeme ingwe ca Babe bau otnime. Yoo, Yeesu iiwäreja mope biname me ituge äbita mime tääpume piiyepu teeme kaakesea iyeteta gyene, Melkisideke me liiyepu.

7

Mene Iiwäreja Biname Melkisideke poto cidi me

1 Melkisideke lui Mopeyame ge babo cewe Salema tääpume. Tabe cuta iiwäreja biname ge mime Caburage Acejiyame tääpume. Ujarage, Abrahamo cubu cabu ca liba tacnenutuji, lui cubu cabu je tabe fooa gawe maramara mopeyame cabu ca yuutrutuji, Melkisideke teebine gaabe cabu piba opopa jewenuji, jejuji egä, "Acejiyame te meebine baborage miiji pa naawenepi."

2 Abrahamo piba cubu cabu ca gwidape bine setomlecmuji ten kupae jewenemuji, siige yepä kupae Melkisideke ne ecäruji. Yoo, Melkisideke me ngii poto cidi me, aboclomta lui "Conocäco Mopeyame" ge. Biname cina teebine nuuja taje yaainusi "Poode me Mopeyame" ca, ingle tabe Mopeyame ge Salema cewe tääpume, piiyepu Salema me aboclomta lui "poode".

3 Mime nuuja mene lica teeme mage babe poto cidi me, cuta mene lica ge teeme niinäce kaakesaare poto cidi me. Peei name pi mine umle lica gemi teeme aplimla, teeme budre. Epu pana Aceji Bägrä liiyepu, tabe Acejiyame me iiwäreja biname gyene iyeteta.

4 Mine ngene jwaatwananinago Melkisideke lipu baborage ge. Tabe baborage ge Abrahamo cabu ca, lui Israela biname bime ingle kaakesaare ge, peei name pi Abrahamo te yepä kupae teebine ecäruji, lui gwidape bine sewademuji cubu cabu ca.

5 Yoo, Abrahamo me kaakesaare bägrä Leebi me kaakesaare bägrä lui cina iiwäreja biname ge Acejiyame tääpume, sasa cotre mene te jiicenige egä teepi owecu gwidape bine miiji waadena teeme Israela binamewale cabu ca. Mule apu ge: iyeta Israela biname lui cina gwidape piiyepu deedei jääpänemusi teeme kaakesea cabu ca, teepi miiji iyeta ten gwidape cabu ca yepä ceera. Iiwäreja biname cina miiji pui gwidape waadena, ngänuge teepi piiyepu teeme binamewale iyeta lui Abrahamo me kaakesaare gemi.

6 Yoo, Melkisideke lica Leebi me ingle cabu ca, yepä Abrahamo teebine yepä kupae ecäruji. Melkisideke piba Abrahamo ne mene jejuji teeme miiji tääpume, Acejiyame lui ne temiji jajeji mene ituge ceera.

7 Yoo, Melkisideke lui baborage ge Abrahamo cabu ca, ingle mine umle gemi egä lui te ibibi birige Acejiyame me miiji ne ceera, tabe baborage gyene teeme cabu ca lui te peei miiji ne yaacatuge.

8 Age nuuja mene Melkisideke poto cidi me. Israela biname bime iiwäreja biname lui cina kupae yaawadanemusi teeme binamewale cabu ca, teepi binamerage gemi; teeme lenaja lica iyeteta. Yepä, Melkisideke poto cidi me, Abrahamo lui ne teeme kupae ecäruji, Oogäräneji Mene te jiicenige egä teeme cuta pisi nyene ireclota.

9 Yoo, apu pana gyene: Leebi, lui me kaakesaare bägrä cina kupae yaawadanemusi Acejiyame tääpume, tabe te kupae ecäruji Melkisideke ne pui yepä padare Abrahamo liba kupae teebine ecäruji,

10 ingle ngänu ge puu pui padare Leebi lui camuge aplimla, yepä tabe puga ge teeme kaakesaare Abrahamo me tääpe cabu. Yepä, Melkisideke taatu tabe lica nuuja biname ne kupae yääcäruge. Yoo, peei name pi Melkisideke cuta baborage gyene iyeta nuuja iiwäreja biname cabu ca.

11 Acejiyame teeme cotre mene Israela biname bine ecäremuji, peei cabu biname cina iiwäreja biname bime ätityera cabu ca conocäco me äbitame, yepä Israela iiwäreja biname cina äblicäco biname bine toraca conocäco me wawena. Peei name pi Acejiyame Keriso ne tityepuji biname bine toraca ätityerame, ingle mime iiwäreja mope biname Keriso lica peei nuuja iiwäreja biname pana gyene, lui cina Leebi piiyepu teeme kaakesaare bägrä Aarona me ingle cabu ca ge. Keriso baborage gyene iyeta teeme cabu ca Melkisideke liiyepu.

12 Yoo, Keriso lui mara iiwäreja biname gyene, peei name pi Acejiyame cuta cotre mene mara me jewenuji iiwäreja poto cidi me.

13-14 Yoo, pajecu gyene egä mime Yageyame Keriso tabe lica Leebi me ingle cabu ca ge. Mine iyeta umle gemi egä tabe Yuuda me ingle cabu ca ge, piiyepu Yuuda me inglewale cina iiwäreja kaakesea lica ituge wawena, ingle nuuja mene lica ge Acejiyame bau ca Moose bau me peei kaakesea teebibine ceerame.

Yeesu me Kaakesea Lui Melkisideke pana Gyene

15 Yoo, pajecurage gyene egä Acejiyame te kirece mara iiwäreja biname ne ituge acata.
Page Yeesu pisi nyene mime iiwärejayame. Tabe lui Melkisideke pana gyene,
16 lica Leebi me inglewale cabu ca sasa mule liiyepu. Tabe teeme iiwäreja biname me ngii
piiyepu teeme kokre lica yaacatuge pui sasa cotre mule cabu ca, lui gyene biname bime
ingle poto cidi me, yepä teeme kokre pisi nyene teeme ngälu cäco ireclota cabu ca.
17 Oogäräneji Mene te teeme poto cidi me jiicenige egä,
"Maane iiwäreja biname gäte epu pana Melkisideke liiyepu,
piiyepu määme kaakesea lui ngälu cäco gyene."
18 Yoo, siige gyene pui sasa cotre mene iiwäreja poto cidi me, ingle kokre cäco
19 piiyepu ibibi lica gyene biname bine toraca conocäco wawename Acejiyame me opo
gaabe je. Page mime ätrunga pisi nyene Yeesu me kaakesea cabu, lui te ibibi gyene mibibine
cängena waadena Acejiyame bau me.
20 Yoo, Acejiyame teeme iiwäreja kaakesea lica papa ecäruji Yeesu ne, yepä pui padare
tabe cuta teeme caburage ngii jiicuji teeme mene kokre me wawename. Pui nuuja iiwäreja
biname cina lica pepu kokre mene cabu ca yaawadanemusi teeme kaakesea bine.
21 Yeesu taatu iiwäreja biname me äbituji pepu ngii cama mene cabu ca, Acejiyame liba
teebine jejuji egä,
"Cane lui Yageyame gäne, cane cäme ngii cama ai mene pa nääcärene,
piba ai mene licarage mara me wawena.
'Maane iiwäreja biname gäte iyeteta ngälu cäco.' "
22 Siige, ai Acejiyame me ngii cama mene name pi, Yeesu ibibi gyene iiwäreja kaakesea
wawename, peei name pi tabe cuta ibibi gyene kirece jajeji mene toraca me wawename
niiya mule cabu ca äsecrera poto cidi me.
23 Yoo, nuuja iiwäreja biname teepi bucurage ge pui sasa mule cabu, ingle teeme ireclota
ngälu cama ge. Nuuja cina teeme niinäce me puupu ne jaacatanusi.
24 Yepä, Yeesu me ireclota lui ngälu cäco gyene, piiyepu teeme iiwäreja kaakesea nuuja te
lica cire juutecrepi.
25 Yeesu peei name pi ibibi gyene biname bine iyeta cängena äsecrerame teeme niiya mule
daremu cabu ca, lui cina Yeesu me kaakesea miji pi Acejiyame bau me otni, ingle tabe puma
enajenige iyeteta Acejiyame ne awejename teeme miiji tääpume.
26 Yeesu peese nyene miijirage iiwäreja babo biname lui mime singi ibibi nitityärininuge.
Tabe conocäco gyene, epucäco, piiyepu mara gyene iyeta biname cabu ca, lui cina niiya
mule jaawenemusi. Page tabe pisi nyene cabucewe je, cuta teeme ngii cabu me awepänteji
gyene.
27 Tabe lica gyene nuuja iiwäreja biname liiyepu lui cina miiji iyeta bimu gaabegabe cibu
gwidape ca yiiwäräjemusi niinäce teeme niiya mule tääpume, piba cuta iyeta biname bime
niiya mule tääpume. Tabe yepä gääbu taatu yiiwäräjuji, tabe liba teeme tääpe ecäruji budre
tääpume. Siige, peei lui ibibi gyene biname bine kälyä wawename iyeteta.
28 Yoo, Acejiyame me cotre mene Moose lui bine sewademuji, peei te iiwäreja kaakesea
poto biname bine yääcäremuge, lui cina iyeta binamerage gemi, piiyepu kokrecäco gemi,
yepä pui cotre mene ingwe gaabe ca Acejiyame te kirece mene jejuji, piba teeme ngii
cama pui mene ne babo kokre me jewenuji. Tabe peei mene cabu teeme Bägrä ne iiwäreja
kaakesea ecäruji, tabe lui epucäco piiyepu ibibi gyene ai kaakesea wawename iyeteta.

8

Yeesu me Iiwäreja Kaakesea Mime tääpume Apu Gyene

1 Yoo, iyeta mene cabu ca cine weebibine bii jijinago, ai ngene atwanena baborage gyene
egä mime tääpume pisi nyene cabucewe je iiwäreja babo biname lui te adnatäneji enajenige
Acejiyame me camu poto teeme miiji puupu cabu.
2 Tabe iiwäreja biname gyene Acejiyame ne awejename mime tääpume pui cabucewe
puupu cabu. Peei lui Acejiyame me toraca iiwäreja puupu, ingle peema pisi nyene
Acejiyame me toraca mete, lica biname bime ime ca wawenäneji, yepä Acejiyame miji
wawenäneji gyene peei mete.
3 Yoo, iyeta iiwäreja babo biname teeme kaakesea lui cibu mäju ca Acejiyame ne
yiiwäräjusi piiyepu nuuja owecu gwidape teebine yääcärusi. Pui name pi cuta Yeesu mime
Iiwäreja Babo Biname te miiji Acejiyame tääpume owecu gwidape ceera, siige tabe teeme
tääpe ne ecäruji.
4 Yoo, Yeesu liba ai gawecewe cabu enajuji, tabe iiwäreja biname lica ge, ingle ama ibibi
iiwäreja biname piti nemi, lui cina Israela biname bime cotre mene cabu ca yiiwäräjemusi.
5 Pui iiwäreja biname bime kaakesea lui owowä pana gyene Yeesu me toraca iiwäreja
kaakesea tääpume lui gyene cabucewe je. Teeme iiwäreja mete cuta piiyepu owowä

pana gyene toracarage mete cabu ca lui cabucewe je. Pui name pi Moose liba gwidape jebasecretnemuji mete wawename Acejiyame tääpume, lui mete cibu tääpe ca wawenäneji ge, Acejiyame piba teebine jejuji egä, “Maane iyeta gwidape pui ootonuta pana cängena jewenemepi, cane lipu meebine itu naawabepene Sinai Podo cabu.” Yoo, peei mene cabu ca mine umle egä pui mete lui owowä pana ge cabucewe mete tääpume.

6 Yepä, Yeesu me kaakesea lui baborage gyene Israela iiwäreja biname bime kaakesea cabu ca, piiyepu kirece jajeji mene Yeesu lui ne mime tääpume toraca me jaawenuji, baborage gyene sasa mene cabu ca, ingle pui mene toraca ibibi gyene egä Yeesu te mibibine niiya mule cabu ca nisecrärinuge ten cama iyeteta lenajame.

7 Sasa jajeji mene, cotre waweneca piiyepu jäje iiwäreja poto cidi me, ibibi lica ge biname bine kälyä wawenecame. Peei liba ibibi gyene, Acejiyame piba singi lica kirece jajeji mene ceerame.

8 Yepä, sasa mene ibibi lica ge, ingle biname bime niiya mule cuta piti nemi. Acejiyame peei poto cidi me jiicuji Oogäräneji Mene cabu egä,
“Cane lui Yageyame gäne, cane jijeninine egä, ‘Padare te pa tädepi,
cane piba kirece jajeji mene cire jaawenepene
Israela biname bime kaakesaare tääpume,
cuta piiyepu Yuuda me ingle biname tääpume.
9 Ai kirece jajeji mene mara gyene sasa jajeji mene cabu ca,
cane lui ne jewenujine teeme niinäce kaakesaare tääpume,
cane liba teebibine ime ca sewecnemujine Aikupito gawe cabu ca.
Yepä, teepi cäme jajeji mene lica cängena acata wawenecame.
Cane peei name pi teebibine kaake me jewenemujine.’ ”
10 Mime Yageyame cuta jiicenige egä,
“Yoo, agesa kirece jajeji mene cane ingwe ca cire jaawenepene Israela biname bime tääpume.
Cäme cotre bine cane cire yoogäremepene teeme ngenecu bora;
teeme ngene atwanena cabu cire yaacitepene.
Cane teeme tääpume Acejiyame cirege äbita,
cuta teepi cäme biname cirege lenaja.
11 Pui padare cabu piba nuuja te lica teeme binamewale bine,
coo teeme naniganewale bine cire yaabiberäjemepesi egä,
‘Acejiyame tääpume umle äbitepeye,’
ingle matimati cabu ca modamoda biname me
teepi iyeta cäme tääpume umle cama cire yaacrajemepi.
12 Yoo, cane teebibine kälyä cire jaawenemepene;
cane ingwe ca lica teeme niiya mule bine ngene jaapecnemepene.”
13 Siige, peei mene cabu Acejiyame jiicenige egä teeme kirece jajeji mene tuwängle gyene sasa jajeji mene tääpume. Page pui sasa mene te mameta ge ämlita.

9

Sasa Iiwäreja Mule Mara Gyene Yeesu me Iiwäreja Mule cabu ca

1 Niinäce jajeji mene cabu puga ge cotre mene irecu ätumuta mule tääpume. Cuta piiyepu puga ge cäbletääpe ca wawenäneji mete teeme maramara irecu ätumuta piiyepu iiwäreja mule tääpume.

2 Pui iiwäreja mete ngalebora neeneni puupu puga ge. Pui niinäce puupu lui ne yaainusi Cude Puupu ca, peei ngalebora nesae gwidape puga ge: ngale me atecwamta puupu, piiyepu dade, cuta piiyepu buluduu pui dade papa cabu. Peei buluduu ceerajäneji ge Acejiyame ne.

3 Pui mete cole je jeclänutujisi baborage cäbletääpe ca atri tääpume. Pui cäbletääpe nuuja poto ca lui puupu ne yaainusi Cuderage Puupu ca.

4 Cuderage Puupu ngalebora puga ge dade lui gol ca acwabäneji ge. Pui cabu iiwäreja babo biname te miiji lengo gwidape bine juubudäremuge Acejiyame tääpume. Cuta puga ge gwidape niinäce jajeji mene tääpume jamyacurage uli boks ngalebora. Peei boks lui gol ca acwabäneji ge. Boks ngalebora me laacitusi neeneni kula lui papa cabu Acejiyame me ten cotre mene oogäräneji ge. Jajeji mene tääpume boks ngalebora cuta puga ge gol karpu. Peei karpu bora je buluduu pana gwidape ge teepi yaainusi “maana” ca, lui deedei ca Acejiyame biname bine engäremuji deedei cäco gawe cabu. Peei boks ngalebora cuta puga ge Aarona me otnetneja suru lui te laame bine itu sisemuji awabejame egä Aarona lui Acejiyame me singi biname ge iiwäreja babo biname tääpume.

5 Peei boks papa cabu puga ge neeneni owowä pana gwidape lui mename seemo pana
opo cama, cuta taame cama ge. Teepi boks ne cäangena jaawabäsi egä agesa Acejiyame me
lenaja puupu. Iiwäreja babo biname te peei puupu ne cibu uudi ca yää-trupicuge Acejiyame
ne awejename biname bime niiya mule äcise-jame. Yoo siige, page lui miiji padare lica
gyene peei gwidape poto cidi me cängena-cängena aboclomäjame.
6 Iyeta gwidape pepu ge pui sasa mete cabu, teepi luma irecu lätu-mutinusi Acejiyame ne
awejename. Iiwäreja biname cina peei nii-näce puupu cabu me yääbäcnusi cuta täsuge iyeta
bimu gaabegabe teeme kaakesea wawename.
7 Yepä, iiwäreja babo biname te taatu labacituge pui ngaleborarage puupu me. Tabe yepä
taatu padare cabu kämäge gaabegabe labacitanuge. Tabe miiji cibu uudi acana ten cama,
pui ca niinäce teeme niiya mule äcisejame, piba cuta iyeta biname bime niiya äcisejame.
8 Yoo, pajecu gyene Aceji Seemo me abiberäja cabu ca egä gaabe camuge iitnana toraca
mete me toraca Cuderage Puupu cabu me abacitame teeme tääpume lui cina pui sasa
gawecewe iiwäreja mete cabu cuta yiiwäräjusi.
9 Mine piba peei cabu ca umle läbitinago egä owecu gwidape piiyepu cibu mäju Acejiyame
tääpume acrejetame, peei cina äblicäco biname bime ngenecu conocäco piiyepu plowa me
wawename.
10 Peei iiwäreja mule lui deedei äbita piiyepu niiye nänäja poto cidi me taatu, cuta piiyepu
maramara äciseja mule tääpume. Iyeta peei mule lui tääpe poto cidi me, cuta lica ngenecu
poto cidi me. Mime saarewale cina miiji peei mule bine waweneca kälyä me äbitame
Acejiyame me opo gaabe je. Teeme ngälu lui Acejiyame liba kirece ireclota pa yääcäremepi.
11 Siige, Yeesu itu täduji, iiwäreja babo biname me itu äbituji miijirage kirece mule ne
aboclomtame. Yepä, page tabe kaakesea lica jewenenige ai gawecewe mete cabu, lui
ne biname cina erangujisi, piiyepu lui ge gawecewe gwidape ca wawenäneji. Page tabe
kaakesea jewenenige toraca miijirage puupu cabu, lui gyene cabucewe je.
12 Yeesu Acejiyame me Cuderage Puupu cabu me yepä gääbu abacituji, lica gouti piiyepu
kau plongo bime uudi cama, yepä teemerage uudi ca Acejiyame ne yiiwäräjuji mibibine
kälyä me wawename niiya mule daremu cabu ca iyeteta ireclota cabu äbäcname.
13 Sasa mule cabu biname liba traci lica ge, piba iiwäreja biname te teebine yäätrupicuge
gouti piiyepu rooriye kau bime uudi ca, cuta piiyepu tabe kau plongo ne juubudäruge. Cuta
pui me tuuwe mriibe ca piba jääsicmaluge. Peei ca biname te miiji me läbituge Acejiyame me
binamewale cama abasutame piiyepu Acejiyame bau me irecu ätumutame.
14 Peei mule te biname me tääpe ne taatu jugi cäco me jaawenuge, yepä Keriso me
uudi ibibi gyene mime trupa ngalebora ne äcisejame. Piba mime ngene atwanena lica
mime niiya mule daremu cabu, yepä mime ngene atwanena iyeta lui Acejiyame cabu
gyene teeme singi wawename. Yoo, Aceji Seemo lui iyeteta gyene, teeme ätityera ca Keriso
teemämu owecu gwidape pana ituge ceera Acejiyame ne. Tabe budre me äbituji mime niiya
mule bine äyeblengäjame, tabe lui epucäco gyene piiyepu teeme nuuja niiya mule lica ge.
15 Yoo, Keriso gaabe jiitnuji kirece jajeji mene tääpume, ai ingle naace popi lui biname
cina ala asoglächneji gemi, teepi piba ibibi gemi miijirage iyeteta ireclota cabu lenajame,
Acejiyame te lipu itu jiicuji, ingle Keriso me budre pisi nyene teeme niiya mule bime
daremu äyeblengame, lui wawenäneji gemi sasa jajeji mene padare cabu.
16-17 Yoo, iyeta modamoda biname cina teeme budre niinäce gaabe, teepi mene jaajemusi
teeme gwidape poto cidi me egä lui te pagege waadena. Peei budracame me mene ibibi
läbituge teeme budre ingwe gaabe ca taatu.
18 Peei name pi cuta Acejiyame me niinäce jajeji mene poto cidi me teepi miiji cibu
eglujisi, piba cibu uudi ca peei mene ne ibibi me wawename.
19 Cuta peei name pi Moose liba iyeta Acejiyame me cotre mene biname bine jejananemuji, peei ingwe gaabe ca tabe kau plongo me uudi piiyepu gouti me uudi niiye cama
elenglecäjemuji, piba maamoi ngäli bine uli ciipe cabu jesoplecäjemuji. Pui ududi ngäli ca
Oogäräneji Cotre Mene bine uudi ca itrupecmuji, piba iyeta biname bine cuta itrupecmuji.
20 Tabe jejemuji egä, “Ai uudi te Acejiyame me jajeji mene toraca kokre me jewenenige,
peei name pi weene miiji ai mene ne wawename.”
21 Yepä pana mule ca Moose te iiwäreja mete ne, iyeta iiwäreja kwäye piiyepu nuuja
gwidape cama, uudi ca cuta itrupecmuji.
22 Yoo, sasa cotre mene cabu, pama iyeta gwidape uudi ca äcisäjeji ge kälyä me wawe-
name. Niiya mule cuta pepu gyene, miiji uudi asata peei cabu ca kälyä päpäname.

Yeesu Keriso me Budre Ibibi Gyene Mime Niiya Mule Äyeblengame

23 Lui gwidape owowä gemi toraca cabucewe gwidape tääpume, miiji peei bine kälyä
me wawena sasa iiwäreja mule ca, yepä pepu gawecewe iiwäreja mule ibibi lica gemi

cabucewerage gwidape tääpume. Mara jamyacu iiwäreja mule taatu ibibi gyene cabucewe gwidape tääpume.
24 Peei name pi Keriso lica gawecewe Cuderage Puupu cabu abacituji, ingle peei biname biji rarangäneji mete lui owowä taatu ge Acejiyame me toraca puupu tääpume. Yepä, Keriso cabucewe puupu me abacituji. Tabe puma enajenige Acejiyame me opo gaabe teebine awejename mime tääpume.
25 Tabe cabucewe puupu me licarage jäje abacitanuge teeme tääpe bucurage gääbu ceerame, epu pana Israela iiwäreja babo biname te gawecewe mete Cuderage Puupu cabu me lipu kämäge gaabegabe labacitanuge uudi cama, lui teeme uudi lica ge.
26 Eewe, ingle pepu liga cirege äbita, Keriso pita piiyepu budre cire läbitaneji bucurage gääbu ai gawecewe me agedna cabu ca, yepä pepu lica gyene. Ai gawecewe liba mameta ge apira, piba tabe yepä gääbu taatu äduji iyeta niiya mule bine äyeblengame, teeme tääpe liba budre me äbituji.
27 Yoo, biname cina lipu yepä gääbu taatu budre äbita, siige Acejiyame peei ingwe gaabe ca teebibine cirege atrana,
28 Keriso cuta piiyepu yepä gääbu taatu budre äbituji daremu ceerame iyeta biname bime niiya mule tääpume, siige tabe cire tacnenutepi, yepä tabe lica cääri biname bime niiya mule bine äyeblengame. Tabe cire tacnenutepi biname bine waadename iyeteta ten cama lenajame, lui cina teebine jewagrijenisi teeme äsecrera tääpume.

10

1 Yoo, Israela biname bime cotre mene lui cuta owowä pana ge. Peei te läbitanuge aboclomtame Keriso te lui miiji mibibine cire nicäripi. Sasa mule cabu iiwäreja bucurage ge iyeta kämäge gaabegabe, yepä peei iyeta ibibi lica ge biname bine kälyä wawename lui cina singi Acejiyame bau otnime.
2 Teeme iiwäreja liga ibibi cirege teeme niiya mule poto cidi me kälyä ceerame, biname cina piba lica ingwe ca asicnenta teeme niiya ne; cuta siige piba iyeta iiwäreja.
3 Yepä, teeme ngenecu bora asicnenta lui miiji lica ge, peei name pi teeme iiwäreja iyeta kämäge gaabegabe lui teeme tääpume ngene apecna pana ge teeme niiya mule poto cidi me,
4 ingle naace gyene uudi rooriye kau piiyepu gouti cabu ca äblicäco niiya mule toraca äyeblenga.
5 Peei name pi Keriso me gawecewe cabu me otni padare liba mameta ge, tabe Acejiyame ne mene jejuji egä,
"Maane singi lica gäte cibu mäju, cibu uudi, piiyepu nuuja iiwäreja gwidape tääpume,
yepä maane singi gäte cane cäme binamerage tääpe ne ceera budre me.
6 Maane ngenecu miiji lica gäte teepi liba camlecamle cibu bine kula dade cabu juubudäremusi teeme niiya mule daremu tääpume.
7 Cane peei name pi meebine naajenine egä,
'Cane age säne otnime määme singi wawename;
cäme poto cidi me lipu oogäräneji ge.' "
8 Siige, peei mene cabu Keriso niinäce jejuji egä, "Maane singi lica gäte maramara iiwäreja mule tääpume; maane gege lica gäte iingäja cibu tääpume coo piiyepu iyeta nuuja mule niiya mule bine äyeblenga tääpume." Tabe pepu jejuji, ngänu gyene puu cotre mene te jiicenige peei bine wawenecame.
9 Keriso piba jejuji egä, "Cane age säne otnime määme singi wawename." Siige, Acejiyame iyeta sasa iiwäreja mule bine iyeblengemuji, piba Keriso ne tuwängle ecituji teeme puupu cabu.
10 Ai ingle naace popi Yeesu Keriso itu jewenuji Acejiyame me singi bine, mine iyeta kälyä gemi mime niiya mule cabu ca. Tabe liba teemämu iiwäreja pana ecäruji budre tääpume pui yepä padare, peei lui ibibi gyene iyeteta ngälu cäco.
11 Israela iiwäreja biname cina yepä pana iiwäreja birige waweneca iyeta bimu gaabegabe, yepä pui iiwäreja äblicäco niiya mule bine toraca äyeblenga.
12 Keriso yepä taatu padare yepä gwidape, teeme tääpe ne, ecäruji. Siige, peei lui ibibi gyene niiya mule äyeblengame ngälu cäco. Tabe piba adnatuji Acejiyame me camu poto ime cabu.
13 Page tabe puma jewagrijenige Acejiyame te teeme cubuyame bine teeme ernge gawe me acraname.
14 Peei yepä wawena ca tabe biname bine epucäco me jewenemuji iyeteta, tabe lui bine mara me jewenenemige teeme pana äbitame.
15 Mine umle gemi egä peei mene toraca gyene, ingle Aceji Seemo te Oogäräneji Mene cabu itu jiicuji egä,
16 "Yageyame te apu jiicenige, 'Cane ai jajeji mene cäme biname tääpume cire jaawenepene.

Cäme cotre bine cane cire yoogäremepene teeme ngenecu bora,
cuta teeme ngene atwanena cabu cire yaacitanepene.’ ”
17 Tabe cuta jiicuji egä, “Cane lica teeme niiya conocono mule bine cire ngene jaapecne-
mepene.”
18 Pui name pi page siige, nuuja ingle lica gyene gwidape cääri cuta iiwärejame niiya mule
äyeblengame.

Mine Miiji Acejiyame bau Otni Peei Kälyä Acatename

19 Cäme ätrunga binamewale, mine miiji gemi wälu cäco Acejiyame me Cuderage Puupu
cabu äbäcname teeme opo gaabe aclajutame, ingle Yeesu teeme uudi ituge apira mine
Acejiyame me biname me äbitame.
20 Teeme tääpe liba budre, peei te Acejiyame me Cuderage Puupu ne jiitnuji mime
tääpume. Teeme budre padare cabu pui babo cäbletääpe, lui te iiwäreja mete cabu Cuderage
Puupu ne jäälyenguge, peei te cole je äderäruji. Siige, mime kirece Acejiyame bau me otni
gaabe peese nyene Yeesu, lui te page ireclota cama enajenige cabucewe je.
21 Tabe mime tääpume iiwäreja babo biname gyene Acejiyame me mete ne ire atwime.
22 Peei name pi mine miiji wälu cäco otni Acejiyame bau yepä taatu ngene atwanena
cama, teebine toraca ätrunga cama, plowa ngenecu cama lui niiya mule cabu ca äcisäjeji
gemi, piiyepu jugi cäco tääpe cama lui miijirage niiye ca äcisäjeji gemi.
23 Mine ätrunga cama cängena ninajininuge, ingle mine umle gemi iyeta Acejiyame me
mene toraca me läbituge.
24 Mine mime nuuja bime poto cidi me ngene pa jwaatwananinago lipu teebibine ätityera
ceerame teepi owecu cama lenajame piiyepu miiji taatu mule wawename.
25 Mine gonerage yaabmalusi mime abasecretna mule ne, poto cina liiyepu, yepä
mine mimemime cerämu kokre läcäraninago, ingle mine umle gemi egä Acejiyame me
ceräcerägääbu bimu cudecewerage lica gyene.
26 Yoo, biname te liba Acejiyame me Miiji Mene äsecrera poto cidi me yäätecijuge, piba
ingwe ca teeme niiya singisingi mule cääri jaawenemuge, teeme tääpume nuuja mara
ätityera coo piiyepu iiwäreja lica gyene teeme niiya mule daremu äyeblengame.
27 Yepä, pepu biname lui cina Acejiyame ne jäägyusi, teepi miiji wälu cama lenaja, ingle
teeme tääpume pisi nyene atrana piba muye puupu cabu otnime puma iyeteta lenajame.
28 Yoo, sasa mule cabu apu gyene: Cotre bine Moose lui sogäremuji, lui biname te
jaatropangtuge, tabe budre jepänuji owecu cäco, liba piti negi neeneni coo nesae ire arbi
biname teebine aitnejame.
29 Peei cabu ca baborage gyene mäpu daremu biname tääpume lui te Aceji Seemo me
ätityera ne jäägyuge, lui te gawe me yaacituge Aceji Bägrä ne, piiyepu papa me jaawenuge
Yeesu me uudi ne, lui uudi te teeme niiya mule bine ituge äyeblenga Acejiyame me jajeji
mene name pi. Pepu biname tääpume mäpurage daremu pisi nyene.
30 Mine umle gemi Acejiyame lui te jiicuji egä, “Niiya mule daremu lui cäme ime cabu
sine; cane te cirege ceera,” tabe cuta jiicuji egä, “Yageyame te biname bine cirege atrana.”
31 Yoo, magerage mäpu teeme tääpume lui cina niiya mule daremu cirege päpäna mime
Ireclota Acejiyame bau ca.
32 Siige, weene ngene jepecneye pui niinäce padare, weene Acejiyame me Miiji Mene liba
ngale pana ecatujiye. Weeme ireclota mäpu ge pui padare, yepä weene lica weeme ätrunga
ne ebma-lujiye.
33 Nuuja taje biname cina weebibine niiyarage jicnecininusi piiyepu niiya jiwenininusi.
Nuuja taje weeme binamewale bine liba jääpänemuye pepu mäpu cabu, weene wälu lica
birige ten cama peei mäpu cabu gigri lenajame.
34 Weene owecu jaawenemuye lui bine yaacranemusi krokeciiye mete bora. Weeme
gwidape liba weeme bau ca yääyeblingusi, weene cuta ngenecu miiji birige, ingle weene
umle gemi teepi äblicäco weeme bau ca äyeblenga weeme toraca miiji cabucewe je puupu
ne, peei lui weemi nemi iyeteta.
35 Yoo, cuta ai padare cabu weene wälu gone! Weene miiji cängena kokre cama
inajininuge weeme ätrunga cabu, piba weeme babo miiji daremu cirege päpäna.
36 Weene miiji ngenecu kokre cama lenajame, naace tääpume Acejiyame me singi ne
wawename, piba teeme mene weeme tääpume toraca me cire läbitepi.
37 Oogäräneji Mene te jiicenige egä,
“Matikolä taatu padare piiyeme,
piba lui te otnime äbitenige, tabe pa tädepi,
lica dääg udägu äbita otnime.
38 Cäme conocäco biname cina teepi pa jäätrungepesi, piba peei cabu icrajenige iyeteta.
Yepä, liba nuuja te latatrongäruge, cane lica ngenecu miiji teeme tääpume.”

39 Siige, mine lica gemi pui biname lui cina gaabe cabu ca täcnäruge cuta lapesarinusi, yepä
mine jäätrungusi, piba miiji ireclota ne ten cama cirege päpäna iyeteta.

11

Mime Niinäce Kaakesaare cina Miiji Ireclota ne Cire Jääpänepesi Teeme Ätrunga cabu ca

1 Ngena gyene ätrunga? Yoo, ätrunga lui apu pana gyene: Mine jaawagrijusi toraca umle
cama egä mine lui gwidape tääpume singi, peei te pagege äbita. Mine toraca umle gemi egä
mime singi gwidape pisi nyene niinäce gaabe je, mine pagege oomlana, ngänuge puu ai
padare cabu mime cudecewe name pi mine äblicäco päpäna.
2 Yoo, Acejiyame te sasa ätrunga biname bine ewepyeräjemuji teeme ätrunga tääpume.
3 Ätrunga ca mine umle läbitinago egä ai gawecewe piiyepu cabu je wale bine, iyeta
Acejiyame te mene ca jewenemuji, yepä lui cabu ca tabe jewenemuji, mine pui bine äblicäco
gemi päpäna.
4 Ujarage Abela me iiwäreja Acejiyame tääpume lui miiji ge teeme naane Kaino me iiwäreja
cabu ca teeme ätrunga name pi. Acejiyame Abela me iiwäreja gwidape bine ewademuji
awabejame egä Abela me ätrunga mule miiji ge. Yoo, Abela uja ge budre, yepä mine teeme
bau ca pa labiberäjipesi.
5 Eenoka Acejiyame ne jitrunguji, peei name pi Acejiyame teebine cabu me ecituji budre
cäco; tabe papa apesaruji. Biname cina liga teebine jirnganujisi, teepi äblicäco ingwe ca
päpäna, ingle Acejiyame itu ecatuji teebine. Acejiyame me Oogäräneji Mene te jiicenige egä,
Eenoka me acatäneji niinäce gaabe me tabe Acejiyame ne ngenecu miiji me jewenuji.
6 Yoo, biname te äblicäco Acejiyame ne ngenecu miiji me wawena ätrunga cäco. Ingle
naace gyene lui cina singi Acejiyame bau otnime, teepi miiji jäätrungusi egä pisi nyene
Acejiyame piiyepu tabe babo miiji daremu teebibine yääcäremuge, lui cina toraca jäärngusi
teebine.
7 Nooa peese nyene nuuja biname lui te Acejiyame ne jäätru-nguge. Acejiyame teebine
umle mene jejuji ingwe gwidape poto cidi me. Nooa teeme mene jecatuji. Ngänuge tabe lica
igi niiye ne jepänuji, tabe babo poo ne eranguji, teeme coga bägrä cama peei ca isecräremuji
babo niiye cabu ca. Nooa me ätrunga mule mara ge nuuja teeme binamewale bime ätecija
cäco mule cabu ca. Acejiyame teebine teeme biname me jewenuji teeme ätrunga name pi.
8 Abrahamo Acejiyame ne jäätrunguge. Acejiyame teebine jejuji cewe ne abmalame
cudecewe gawe cabu otnime, tabe lui gawe teebine cirege ceera. Abrahamo peei mene
jecatuji otnime. Tabe gaabe cabu äduji, yepä umle lica ge liiyeme ädenige.
9 Tabe lui gawe cabu enajuji catecewe biname pana, Acejiyame me mene peei poto cidi
me jäätrunguge egä tabe pui gawe teebine cirege ceera. Tabe cäbletääpe ca wawenäneji mete
bine sewademäjemumi, peei cabu senajenäjumi tabe, piba Isacako, cuta ingwe ca Yakobu.
Teepi iyeta yepä mene ne ecatanujisi Acejiyame bau ca.
10 Abrahamo lica babo cewe cabu yaanajuge, yepä tabe ngene jwaatwananuge iyeteta
lenaja cewe poto cidi me, lica ai gawecewe cabu, yepä Acejiyame lui cewe ne yootonutuji
piiyepu eranguji cabucewe je.
11 Abrahamo babe me äbituji tabe liba sasarage ge, cuta piiyepu teeme coga Saara te
bägrä ne jepänuji, lui te ngälu pui padare äblicäco ge bägrä päpäna. Abrahamo Acejiyame
ne jitrunguji teeme mene bägrä poto cidi me toraca me äbitame, siige teeme kokre te
tacnenutuji, tabe imäbägrä ne jepänuji.
12 Peei name pi Abrahamo, lui te mameta ge bägrä cäco budre, teeme bau ca secluji
bucurage kaakesaare, epu pana bucurage cabu je wale lipu gemi. Secre pana bucurage
gemi teepi, biname te äblicäco acnema.
13 Iyeta peei biname cina teeme ätrunga cama budre. Acejiyame me mene camuge toraca
me äbita teeme tääpume, yepä teepi umle ge egä miiji pisi nyene ingwe ca, peei name pi
ngenecu miiji cama budre. Teepi jiicujisi egä, “Cime toraca cewe ama lica gyene; cine
catecewe biname pana ninajininige ai gawecewe cabu.”
14 Peei mene cabu ca mine umle gemi egä teepi singi toraca cewe tääpume lui gyene cabu
je.
15 Teeme ngene atwanena lica teeme sasa cewe cabu je, lui ne ituge abmala. Teepi liba
singi cirege peei tääpume, teeme padare puga ge äcnärame,
16 yepä teepi singi lica. Iyeta teeme singi lui cabucewe tääpume, lui miijirage gyene iyeta
nuuja cewe cabu ca. Peei ätrunga name pi Acejiyame ajiri lica gyene teeme tääpume, yepä
tabe singi egä ätrunga biname cina teebine yaainusi teeme Acejiyame ca, ingle naace gyene
tabe miijirage cewe ne itu emacetnäjuji teeme tääpume.

17 Acejiyame liba Abrahamo me ätrunga epicnantuji, Abrahamo teeme mene cuta
jitrunguji, teeme yepä taatu bägrä Isacako ne kula dade cabu etecwamtuji Acejiyame ne
ceerame.
18 Tabe ngene jotwananuji Acejiyame me mene poto cidi me egä, “Määme toraca
kaakesaare eei gemi lui määme bägrä Isacako bau ca,”
19 piba ngene ca egluji egä Acejiyame ibibi ge Isacako ne budre cabu ca awecnistame.
Pepu pana äbituji. Acejiyame Isacako ne Abrahamo bau me secwenistuji, Isacako liba
mameta ge budre päpäna.
20 Ingwe ca Isacako ätrunga cama teeme bägrä Yakobu piiyepu Esau naabibine jaajuji
teeme miiji poto cidi me ciige padare cabu.
21 Cuta Yakobu teeme budre mameta, tabe mene jaajuji teeme neeneni saare bine,
Yoosepa me bägrä. Tabe ätrunga ca jaajuji teeme miiji poto cidi me ciige padare cabu. Tabe
suru cama arpinantuji, irecu ätumutuji Acejiyame ne awepyeräjame.
22 Yoosepa cuta piiyepu teeme budre mameta mene jiicuji egä Acejiyame te Israela
biname bine cire yaawademepi Aikupito gawe cabu ca. Teeme ätrunga baborage ge, peei
name pi mene jejemuji egä, “Ingwe ca cäme kaake bine ama cita ca cire ewecnemepeye
piiyeme mime Kanana gawe cabu me.”
23 Yoo, Moose me mage babe Acejiyame ne cuta jitrungujäsi. Teepi jamyacu opo bägrä
ne jepänujäsi, piba ätrunga ecitujäsi Acejiyame bau me teeme bägrä asatame Aikupito gawe
Mope Biname me cotre cabu ca, lui cotre imäbägrä agleca tääpume. Teepi wälu lica ge Moose
ne ämlitame nesae mabye cama.
24 Moose liba uutige, tabe singi lica ge Aikupito gawe Mope Biname me ingle cabu
lenajame,
25 pätä tabe singi ge Acejiyame me biname cama abasutame teeme mäpu ireclota cabu
lenajame, lica ge pui niiya mule biname cama matikolä padare otnetneja teeme miiji
ireclota cabu.
26 Tabe ngene ca egluji egä miijirage cirege, tabe liba iicetna päpäna teeme äsecrera
biname Keriso name pi. Peei name pi tabe Aikupito gawe biname bime miijimiji gwidape
iyeta jigyemuji, ätrunga cama jewagrijuji miiji daremu ne päpäname ciige.
27 Tabe Acejiyame ne jitrunguji ätityerame teebine. Aikupito gawe ne liba sebmaluji, tabe
wälu lica Mope Biname me claabe tääpume. Tabe licarage tacnenutuji, yepä Acejiyame
cama äduji epu pana tabe teebine opo awatna ten cama lui ne biname cina äblicäco päpäna.
28 Moose Acejiyame ne jäätrunguge teeme binamewale äsecrerame teeme mäpu ireclota
cabu ca Aikupito gawe je. Tabe peei name pi biname bine jejemuji maamoi plongo ne
agli Äsuplengta deedei wawename, piba pui me uudi ca mete grana bine apyacame. Piba
Acejiyame me agleca mename seemo te teeme mete bine isuplengemuji, uuge bägrä bine
lica eglecimuji peei mete cabu, yepä Aikupito gawe biname bime mete cabu taatu.
29 Israela biname cina Acejiyame me ätityera cabu jitrungujisi, teepi conocäco yuurujisi
malu lui ne yaainusi Ududi Malu ca. Peei lui epu pana teepi doro gawe cabu ecluji.
Yepä, Aikupito gawe biname cina liga yuurujisi Israela biname bine äcwetname, teepi iyeta
abumitnuji, siige.
30 Israela biname bime ätrunga name pi babo cewe Yeriko me kula caale te itramuji.
Camuge atrama, Israela biname cina peei caale ne piba jewaclomäjenujisi iyeta seben bimu
cama, Acejiyame lipu teebibine itu jejemuji.
31 Yepä ero magebi teeme ngii Rahaba, tabe lica budre ne jepänuji nuuja Yeriko cewe
biname cama. Teepi te singi lica ge Acejiyame me mene ätecijame, yepä Rahaba jitrunguji
Acejiyame ne. Israela biname cabu ca neeneni ire tääpume biname bine tabe te jaawabuji
piiyepu äätityäruji.
32 Yoo siige, cerämu biname piti nemi pepu pana, yepä padare ibibi lica gyene mene
jaajanename Gideona, Baraka, Samson, Yepeta, Daawida, Samwela, piiyepu iyeta sasa
mename biname poto cidi me.
33 Peei biname iyeta Acejiyame ne jäätrungusi tabe te teebibine ätityerame. Teepi yuutru-
tujisi nuuja gawe cubuyame biname cabu ca, teeme biname bine cängena ire jetwemujisi,
piiyepu pui miiji bine jepänanemujisi, Acejiyame lui poto cidi me ituge jaji. Layani cina
äblicäco teebibine agleca,
34 muye wädräji äblicäco oomlana teebibine, cuta piiyepu teepi cubu turikä budre cabu
ca äsecräruji. Poto cina teeme tääpe liba bleela, teepi cuta cääri kokre jääpänusi. Poto cina
cubu me kokre cama yaacluge, piba nuuja gawe cabu ca biname cina temiji pi luucratnuge.
35 Poto magebi ätrunga name pi teeme budre biname ewademujisi ireclota cama.
Nuuja pui biname cina mage pita piiyepu budre jepänujisi, ingle teepi singi lica ge
Acejiyame bau ca äyeblengame peei pita piiyepu budre cabu ca äsecrerame, yepä teepi

Acejiyame ne jäätrungusi tabe te teebibine cirege arpinera miijirage cabucewe ireclota tääpume.
36 Teeme poto bine niiyarage bääclena me jaawenemusi, jidnanininusi, nuuja bine
jaamlemeläjemusi, siige krokeciiye mete bora me yaacranimusi.
37 Poto bine kula ca eglecimujisi, poto bine cole je jeclanimujisi, cubu turikä ca teepi
budre jepänujisi. Poto cina cäbletääpe cäco, maamoi piiyepu gouti tääpe bine asigrärinujisi.
Teeme deedei piiyepu gwidape lica ge; poto cina pita piiyepu mäpurage ireclota jepänujisi
nuuja biname cabu ca.
38 Teepi uucratnujisi daapo taatu cewe cabu me piiyepu podo cabu me, kula waja piiyepu
cupicu bora je ämletnärinujisi. Pui biname iyeta Acejiyame ne jäätrungusi, yepä ai gawecewe
me ireclota lui miiji lica ge teeme tääpume.
39 Acejiyame teebibine iyeta ewepyeräjemuji teeme ätrunga tääpume, yepä teepi camuge
päpäna iyeta pui miiji ne Acejiyame lui ituge jaji teebibine ceerame,
40 ingle Acejiyame singi gyene teepi mime ireclota padare ne awagrijame, piba teepi
mine cama gigri cirege päpäna pui iyeteta epucäco ireclota ne.

12

Acejiyame Iyeta Teeme Bägrä bine Yaablawäjemuge

1 Yoo siige, bucurage ätrunga biname cina ituge uutruta. Mine epu pana uuwamena
biname gemi liiyepu teeme sobe cabu. Miiji mine iyeta mime mäpu äyeblenga piiyepu
poto niiya mule lui cina mibibine cuta noomlenininisi. Mine piba gaabe cabu cängena
uuwametna.
2 Mine irecu yaacranemesi Yeesu bau me. Tabe mibibine niwadaneninine mime
ätrunga cabu, ngälu peei te epucäco me cire läbitepi cabucewe je. Tabe teeme gaabe ne lica
ebmaluji baarge uli cabu budre äbita name pi, yepä tabe baarge uli ne ecatuji, ajiri ngänuge
tabe budre äbituji mime tääpume, ingle tabe budre gaabe cabu ngene jotwananuji egä teeme
niinäce gaabe me babo gege pisi nyene. Siige, tabe budre cabu ca arpinan-tuji, page tabe
pisi nyene adnatäneji Acejiyame me camu poto ime cabu je.
3 Mime gaabe liba mäpu, liba worämu me läbitinago, mine piba ngene pa jwaatwananinago Yeesu me mäpurage ireclota poto cidi me. Niiya mule biname liba teebine jimugetnujisi, tabe cängena enajuji. Mine cuta gone worämu name pi toraca gaabe ne yaabma-lusi.
4 Toraca, weene niiya mule cama läciseräjininuye, yepä peei cabu ca weene lica budre ne
ituge päpäna.
5 Nää, weene pama ngene jitrimalinininige Acejiyame me miiji mene weeme tääpume
egä,
"Cäme bägräwale, imyemutinege weeme Yageyame me ablaweja mene ätecijame.
Cane liba weeme niiya mule yaaboclomäjimune, gone mäpu ngene atwanena yaacatuye.
6 Ingle naace gyene cäme singi biname bine cane yaablawäjemune.
Cane bägräwale bine poto mäpu cabu yääbäcnimune, cuta yääsecräremune."
7 Weene ablaweja yaacatuye Acejiyame bau ca, ingle tabe epu pana weebibine jiweninininuge bägrä bine liiyepu. Yoo, iyeta bägrä yepäyepä teeme babe te yaablawäjuge.
8 Acejiyame liba weebibine lica iblawäjinininuge, teeme nuuja bägrä bine lipu
yaablawäjemuge, piba weene lica gemi teeme toraca ingle biname.
9 Mime uudi babe cina mibibine niblawäjinusi, piiyepu mine teebibine opo gaabe me
yaacranimusi. Piba mine miiji cuta mime Aceji Babe me ablaweja ne ngenecu miiji cama
acata cuta peei cabu ca miijirage ireclota ne päpäname.
10 Mine liba bägrä je, mime babe cina piba nibiberäjininujisi teepi lipu ngene jwaatwanimusi egä miiji ge, yepä Acejiyame me ablaweja lui iyeta padare conocäco gyene piiyepu
mime miiji tääpume. Tabe singi mine teeme pana mara conocäco me äbitame.
11 Ablaweja padare cabu mine gege lica birige, yepä ngenecu mäpu, yepä ingwe ca mine
ngenecu poode birige piiyepu miiji mule cabu ninajininuge.

Gone Acejiyame me Mene Ägyi

12 Yoo, kaakesea biname te liba gloose me läbituge, tabe miiji teeme kaakesea gwidape
teeme ime ca cängena oomlana, piiyepu teeme ernge liba diibe läbituge, tabe piba miiji
cängena aclajuta, pepu pana mine miiji cängena lenaja gloose cäco.
13 Weene conocäco gaabe cabu pa naaclepi, piba lui kokre cäco biname cina weeme
ingwe ca otni, teepi lica weeme conocono gaabe name pi atrametna niiya päpäname, yepä
conocäco gaabe cabu teepi miiji me läbitininusi.

14 Weene singi läbitininuye iyeta biname cama poode lenajame. Weene conocäco ireclota
yaabiberäjimuye, ingle laati te conocäco ireclota ne jäägyuge, tabe lica mime Yageyame ne
cirege päpäna.
15 Weene iyeta weemeweme cängena ire atwipeye, piba weeme nuuja te lica pagege
atatrongära Acejiyame me miiji cabu ca. Weene cuta cängena ire egä gonerage ngenecu
niiya me äbita. Gonerage weeme yepä te peei mule ne gije jaabacituge, ingle peei mule te
wata birige babo äbita. Ngenecu niiya te mime nuuja biname bime ätrunga mule ne sabe
jaawenuge.
16 Cuta cängena ire sargi mule poto cidi me. Gonerage acata peei mule ne. Piiyepu
gone Acejiyame ne kaake me wawena, Esau liiyepu. Yoo, teeme yene Acejiyame me
babo miijirage mene uuge bägrä tääpume, yepä tabe liba loolomecewe te joomluji, piba
teeme singi deedei tääpume lui baborage ge, yepä teeme singi Acejiyame me miiji tääpume
matikolä ge. Tabe Acejiyame me babo miiji uuge bägrä tääpume igane ne ecärige yepä
deedei päpäname.
17 Weene umle gemi egä ingwe ca tabe lipu baborage singi äbituji uuge bägrä me babo
miiji ne päpäname, yepä lica jepänuji, ingle tabe äblicäco teeme niinäce singi cäco mule ne
mara me wawena. Tabe däbume ele engenuji.

Sasa Jajeji Mene Lui Sinai Podo cabu ca piiyepu Kirece Jajeji Mene Lui Siiyona Podo cabu ca

18 Yoo, sasa Israela biname poto cidi me weene ngene jotwa-nanineye. Teepi liba Sinai
podo wajwa jeclajutemuji Acejiyame me cotre mene baborage wälu cama ätecijame, puga
muye kloka te wädräji cama tasatuji. Piba krokeciiye me äbituji; babo buuwe te tipwäjuji.
19 Baborage ala sengenuji moole pana gwidape cabu ca. Puma cita ca babo tagepogogo
tasatuji epu mage mäpu mene cama egä lui cina itecijemuji, teepi jejujisi ätecitame.
20 Teepi baborage wälu ge Acejiyame me mene tääpume egä, "Laati te podo ne joomluge,
ngänu gyene biname coo cibu gwidape, peei ne miiji kula ca budre me agli."
21 Peei iyeta epu babo wälu cama ge Moose te jiicuji egä, "Cane naclonecnige piiyepu babo
wälu gäne."
22 Yoo, weene lica Sinai podo gome wälu cama naaclige, yepä weene wälu cäco ituge otni
Acejiyame me puupu mameta me, lui puupu epu pana gyene Siiyona podo liiyepu. Weene
naaclige Ireclota Acejiyame me cewe mameta me, lui Cabucewe Yerusalema. Puma teeme
toraca bucurage mename seemo babo gege cama abasecretnige.
23 Weene ituge otni Acejiyame me ätru-nga ingle cabu abasecretname, luma iyeta biname
uuge bägrä pana gemi, lui bime ngii oogäräneji gemi cabucewe je. Weene Acejiyame bau
ituge otni, lui te jaatranemuge iyeta biname bine. Peema weene abasecretnige conocäco
biname bime seemo cama, Acejiyame lui bine epucäco me ituge wawena.
24 Peema Yeesu pisi nyene, lui te gaabe ne jiitnuji kirece jajeji mene tääpume, teeme uudi
ne liba yiiwäräjuji weeme niiya mule bine äcisejame. Yoo, Yeesu me uudi lica ge epu pana
Abela me uudi liiyepu. Abela me uudi te singi ge budre daremu tääpume, yepä Yeesu me
uudi te biname bime budre daremu ne yääyeblingtuge.
25 Ai ätityera name pi, weene cängena ire inajipi. Acejiyame me mene tääpume gone ätecija
cäco läbitininuye. Yoo, pui sasa Israela biname lui cina singi lica ge Acejiyame me cotre mene
ätecijame gawecewe podo cabu ca, teeme tääpume äsecrera gaabe lica ge. Mine piiyepu,
mime äsecrera gaabe lica gyene, mine liba Acejiyame me mene ne kaake me wawena, lui
mene te twaatnuge cabucewe cabu ca.
26 Yoo, Acejiyame liba mene jejemuji Sinai podo cabu ca, teeme tagepogogo te ai gawe
ne jekocnäjuji, yepä page ai ingwe ca padare cabu tabe jiicuji egä, "Cäro, cane nuuja taje ai
gawecewe cuta piiyepu cabucewe cääri cire jaakocnäjepene."
27 Teeme "nuuja taje" mene me aboclomta agesa: Lui gwidape Acejiyame jewenemuji,
nuuja taje tabe peei bine cire yääyeblenge-mepi akocneja ca, piba lui gwidape äblicäco
akocneja, peei cina cire yaacrajepi.
28-29 Yoo, mime cabucewe puupu, Acejiyame luma mibibine cirege waadena ten cama
lenajame, peei ne äblicäco akocneja coo äyeblingta, peei name pi mine miiji Acejiyame ne
baborage eso yääcäresi. Yoo, Acejiyame me kokre baborage gyene, epu pana budni me
kokre te biname bine lipu yaabemuge. Peei name pi mine miiji teebine wälu piiyepu
cängena cama awepyeräja teeme singi mule ca.

13

Acejiyame te Singi Ai Mule tääpume

1 Mimemime singi läbitininago Keriso me toraca nanigane pana.

2 Mine cuta miiji ngene jaapecnimusi catecewe biname bine awablame cuta deedei
piiyepu ngene oocana puupu ceerame. Yoo, poto cina pepu ituge wawena Acejiyame me
mename seemo tääpume, yepä teepi pui bine cängena opo lica awatnujisi.
3 Krokeciiye mete biname mine gone ngene nitrimalinuge teebibine ire atwemame.
Mime owecu teeme tääpume miiji epu baborage äbita mine lui owecu ne singi birige päpäna,
mine liba ten cama krokeciiye mete cabu ninajininuge. Nuuja biname lui cina niiya
jääpänusi biname bau ca, mine miiji teebibine owecu jaawenemusi, epu pana mine pui
mäpu cabu cewe loocaninusi teepi liiyepu, ingle mine iyeta yepä tääpe gemi.
4 Magebi rooriye me gigri ireclota miijirage gyene Acejiyame me opo gaabe je. Peei
gigri lenaja ne gone sabe wawena. Acejiyame te mäpu daremu cirege ceera biname lui
te ero jaawenuge nuuja magebi coo rooriye cama, coo lui cina nuuja sargi mule bine
jaawenemusi.
5 Mime ireclota cabu gone singi äbita baborage rarekaake tääpume, yepä mime ibibi
gwidape cama ngenecu gege cama ninajininige, ingle Acejiyame mibibine itu nijinuji egä,
“Cane licarage weebibine abmala; cane age säne weebibine ätityerame.”
6 Peei name pi mine wälu cäco jiicemusi,
“Yageyame lui cäme ätityerayame gyene.
Cane lica wälu pa läbitepene biname bime tääpume.”
7 Mine niinäce gaabe mope biname bime tääpume ngene jaape-cnemusi, lui cina Ace-
jiyame me mene mime tääpume seboclomtujisi. Teepi ätrunga cama icrajemuji piiyepu
ätrunga cama budre. Mine miiji teeme pana ätrunga ne yaacatesi.
8 Yoo, Yeesu Keriso lica mara me läbituge; teeme mule yepä pana cema, page, piiyepu
iyeteta.
9 Gone maramara kirece abiberäja cina padare ceera weebibine mara gaabe cabu
waadename. Mine miiji mime ngenecu kokre päpäna Acejiyame me miiji cabu ca, piiyepu
miiji lica gyene apicetnera mime ngenecu kokre päpäname maramara deedei mule cabu
ca. Lui cina peei mule bine jaawenemusi, teepi lica miiji päpäna peei cabu ca.
10 Yeesu me baarge uli lui mime tääpume epu pana iiwäreja dade liiyepu, yepä lui cina
Israela biname bime cäbletääpe mete cabu yiiwäräjusi, teeme conocäco lica gyene mime
dade cabu ca teeme kälyä päpäname.
11 Pui Israela biname bime mule ca, iiwäreja babo biname te cibu uudi yaacanuge iiwäreja
mete Cuderage Puupu ngalebora me iiwärejame niiya mule bine äyeblengame, yepä peei cibu
kaake bine juubudäremusi cewe cidecärä je.
12 Peei name pi Yeesu budre äbituji cewe kaake poto ca biname bime niiya mule teeme
uudi ca puma äcisejame.
13 Yoo, mine miiji mime sasa iiwäreja mule abmala teeme bau otnime, ingle tabe lui
Israela biname bime iiwäreja mule kaake poto ca gyene. Tabe mage äcneca mene ituge
ätecija teeme mara mule name pi. Mine cuta piiyepu teeme pana äcneca mene nitecijinuge.
14 Peei ngänu gyene, ingle mime iyeteta lenaja cewe lica gyene ai gawecewe cabu je, yepä
mine ama jewagrijenisi lui cewe ne mine cabu je cirege päpäna.
15 Peei name pi mine miiji iyeta padare cabu Acejiyame ne awepyeräjame Yeesu me
ätityera cabu ca. Pepu pana awepyeräja mime tagepogogo cina liba Yeesu me ngii jajanena,
peei lui Acejiyame me singirage iiwäreja mule gyene.
16 Mine gone yaabmalusi miiji mule wawenecame piiyepu ätityera ceerame mime
yepäyepä, ingle naace popi cuta peei mule lui Acejiyame me singi iiwäreja gemi.
17 Weeme ätrunga mope biname bime mene itecijipi teeme singi wawename, ingle
weeme seemo ireclota lui teeme ire atwi cabu gemi. Teepi miiji Acejiyame bau me teeme
kaakesea poto cidi me aboclomtame. Teeme mene weene liba yaacatuye, teepi piba
ngenecu gege cama teeme kaakesea jaawenemusi, yepä weene liba ätecija cäco läbitininuye,
teepi piba ngenecu mäpu cama teeme kaakesea jaawenemusi. Pepu cabu ca weene lica
ätityera ne jääpänuye.
18 Cuta weene irecu lätumutinuye cime tääpume. Cine ngene ca eglenisi egä cime ngenecu
pajecu gemi, ingle cine toraca singi gemi miiji mule taatu wawenecame.
19 Cane baborage singi gäne weene apu irecu ätumutame egä cane wata acnenutame
weeme bau me.
20 Acejiyame mime Yageyame Yeesu ne budre cabu ca serpinan-tuji. Teeme budre cabu
ca tabe itu asatuji mime miijirage Ire Atwi Biname tääpume, mine lui epu pana teeme
maamoi gemi. Teeme uudi liba tapiruji peei te jajeji mene ne ngälu cäco ibibi me jewenuji.
21 Mime Poode cama Acejiyame cane teebine ewejanenine iyeta weeme singi gwidape
ceerame teeme singi cängena wawename. Cane teebine cuta ewejanenine tabe teeme singi
ne acitename weeme yepäyepä trupa cabu. Tabe Yeesu Keriso me kaakesea ca peei ne
jaawenuge. Yoo, jamyacu apaclyera lui teeme yene iyeteta ngälu cäco. Eso!

Ceräcerägääbu Mene

22 Cäme binamewale, weene iyeta cäme umle mene cängena itecijipi weeme ngenecu
kokre wawename, ingle cäme bucurage mene lica gemi.
23 Cane weebibine umle jiwenininine egä mime biname Timoti basatige krokeciiye mete
cabu ca. Tabe liba wata atyaramta aima, piba yepä pa niclege weeme bau me.
24 Cane sebore jiwenininine iyeta weeme mope biname cuta piiyepu iyeta Acejiyame
me binamewale. Italiya gawe cabu ca ätrunga binamewale cina weebibine cuta sebore
jiwenininisi.
25 Yoo, Acejiyame me miiji te weeme iyeta bime cabu lenajame. Siige cäme mene.

YAKOBU ME LETA

1 Cane Yakobu säne, Acejiyame piiyepu mime Yageyame Yeesu Keriso teeme kaakesea
bägrä gäne.
Sebore iyeta Acejiyame me binamewale! Weene lui weeme gawe ne ituge abmala, page
gawe maramara cabu inajininige, agesa cäme mene weeme tääpume.

Weene Apicetnera ne Ngenecu Miiji cama Jääpänuye

2 Cäme ätrunga binamewale, maramara apicetnera bine liba jääpänemuye, piba ngenecu
gege läbitininuye,
3 ingle weene umle gemi egä weene liba pui mäpu cabu ca läsecrärinuye, weeme ätrunga
te peei cabu ca kokre me läbituge mäpu cabu ämyemutaname.
4 Peei name pi ngenecu kokre cama imyemutepi ngälu pui mäpu cabu ca äsecrera. Weene
piba amacetnäjäneji inajininuge, piiyepu kokre ätrunga cama weene miiji gemi nuuja
apicetnera cabu ca cuta äsecrera.
5 Weeme yepä te liba singi umle äbitame Acejiyame me singi poto cidi me, tabe miiji
Acejiyame ne ätemla, lui te baborage singi gyene iyeta biname bine umle ceerame. Tabe
peei umle ne owecu cama papa yääcäruge.
6 Apu gone ngene jwaatwananinuye egä, "Acejiyame pama singi lica gyene cebine
ätityerame," yepä Acejiyame ne toraca jäätrunguye, piba taatu yäätemluye teebine. Lui te
liba ätrunga cäco, teeme ngene atwanena piba epu pana yaanajuge malu cabu uule baawe
liiyepu. Gobe te yaacenanuge puma cita ca cuta saawecnistuge.
7-8 Pui biname me ngene atwanena äblicäco cängenarage äbita. Tabe ngene jwaat-
wananuge egä, "Pama toraca gyene, coo piiyepu pama walya gyene." Pepu ngenecu onya
biname te äblicäco Acejiyame bau ca teeme singi ne päpäna.
9 Yoo, ätrunga biname lui cina babo lica gemi ai gawecewe biname bime ngene atwanena
cabu, teepi miiji ngenecu gege cama yaacrajuge, ingle naace popi teepi matimati lica gemi
Acejiyame me opo gaabe je.
10 Cuta piiyepu ätrunga biname lui cina dogwe yaacrajuge gwidape tääpume, teepi miiji
umle cama lenajame egä teeme bucurage rarekaake piiyepu gwidape iyeta lui papa gemi
Acejiyame me opo gaabe. Peei ngene atwana te miiji teebibine ngenecu gege me wawena.
Dogwe biname bime lenaja lui epu pana tuube birige baace popo me liiyepu.
11 Yoo, liba bimu te nuunu cama tuungenutuge, gije ne jaadaromtuge, popo cina
tamyanuge, piba teeme miijirage opo lica birige, siige. Dogwe biname cuta pepu gemi;
teeme ai gawecewe cabu ireclota lui lecarage lica gyene. Teepi budre pa läbitipesi teeme
kaakesea gaabe cabu liba waatni-nusi rarekaake päpäname.
12 Baborage ngenecu miiji pisi nyene pui biname bime tääpume, lui cina toraca gaabe ne
lica yaabmalusi niiya mule wawename, teepi liba apicetnera cabu je. Teepi iyeteta ireclota
ne cirege päpäna, Acejiyame lipu ituge jaji eei bine ceerame, lui cina babo singi gemi teeme
tääpume.
13 Apicetnera cabu ca, liba biname te angletneja jääpänuge niiya mule wawename, tabe
äblicäco piba apu iicana egä, "Ai angletneja lui Acejiyame bau ca gyene." Acejiyame pepu
muleyame lica gyene. Niiya mule te äblicäco teebine angletneja, cuta piiyepu tabe licarage
nuuja biname ne yaangletnäjuge.
14 Yepä, angletneja te täduge biname me ngene atwanena cabu ca, biname me niiyarage
singi te liba teebine toraca gaabe cabu ca yääyeblingtuge.
15 Peei niiyarage ngene atwana cama biname te puma cita ca niiya mule bine jaawene-
muge. Pui niiya mule bime daremu lui budre gyene, cuta peei ingwe ca pui biname te niiya
puupu cabu me läduge.
16 Yoo, cäme ngenecurage ätrunga binamewale, gone weemämu langletnäjinuye egä,
"Acejiyame bau ca gyene ai niiya." Eewe, mine iyeta umle gemi egä Acejiyame pepu
muleyame lica gyene.
17 Lui gwidape gemi miiji piiyepu epucäco, peei cina saacluge cabu ca Acejiyame bau
ca. Tabe lui te iyeta cabucewe apaclyera gwidape bine itu tewenemuji, tabe äblicäco mara
pana äbita. Tabe cuta äblicäco mibibine kaake ca äcelyerame.
18 Teeme singi cabu tabe mibibine teeme bägräwale tääpume ituge wawena, mine liba
teeme toraca mene nitecijinininuji. Mine lui niinäce gaabe temi iyeta teeme nuuja
waweneca gwidape cabu ca teeme singi pana äbitame.
19 Yoo, cäme ngenecurage ätrunga binamewale, weene ai mule ne ecateye egä, iyeta
biname cina miiji mene wata ätecijame, yepä gone mene wata jiicemusi, cuta piiyepu gone
claabe me wata läbitininusi,

20 ingle naace popi claabe biname te äblicäco Acejiyame me singi ne conocäco wawena.
21 Peei name pi iyeta jugijugi mule piiyepu iyeta niiya mule weene iyeblengemeye.
Ngenecu plowa cama teeme mene yaacatuye, tabe lui mene singi gyene weeme ngenecu
cabu acitame, ingle pui mene te piba weebibine niiya cabu ca äsecrera gaabe jiwabininuge.
22 Mine umle gemi egä mine miiji pui mene ibi jaawenesi, lica ätecija taatu. Gone
weemämu langletnäjinuye egä ätecija taatu lui ibibi gyene.
23 Pui biname lui te ätecija taatu läbituge, yepä lica jaawenuge, tabe epu pana biname te
opo lipu määli cabu läpänuge.
24 Tabe liba nuuja gome me läduge, piba wata ngene jäätrimaluge teeme opo lipu gyene.
Yoo, biname lui te mene yäätecijuge, yepä tabe singi lica wawename, tabe piba peei opo
pana pui mene ne wata ngene jäätrimaluge.
25 Yepä, lui biname te conocäco cotre cabu cängenarage läwecetnäruge lui cotre te biname
bine yääsecräremuge, piiyepu tabe pui mene jäje labiberäjemuge, tabe piba lica ingwe ca
ngene jäätrimaluge, yepä peei mene pa jaawenepi. Acejiyame teebine pa yäätityärepi iyeta
teeme miiji waweneca cabu.
26 Lui te jiicuge egä, “Cane Acejiyame me biname gäne,” yepä lica teeme tage mene
cängena ire, tabe teemämu langletnäjuge; teeme mule toraca lica gyene.
27 Mime Aceji Babe me opo gaabe lui mule toraca gyene piiyepu conocäco agesa: emlame
bägrä piiyepu cuublacubla bine teeme mäpu cabu ca ätityerame, cuta piiyepu ai gawecewe
lenaja cabu ngenecu iyeta Acejiyame bau me acitame.

2

Iyeta Biname bine Yepä pana Ire Jaatwemuye

1 Cäme ätrunga binamewale, lui cina mime jamyacu apaclyera cama Yageyame Yeesu
Keriso ne jitrungeniye, weene iyeta biname bine yepä pana ire jaatwemuye.
2 Apu mule gone. Dogwe biname te weeme abasecretna mete cabu me liba labacituge,
miijimiji cäbletääpe cama piiyepu oplacmeläja gwidape cama teeme ime kukluta cabu;
piiyepu nuuja biname te liba ränderände cäbletääpe cama labacituge,
3 weene liba dogwe biname ne cängena ire jaatwuye, teebine jaajuye egä, “Agesa miiji
puupu adnatame,” yepä pui gwidape cäco biname ne jaajuye egä, “Miiji adnata puupu ibibi
lica gyene, maane nää äblicäco peema aclajuteji lenajame, coo gawe cabu adnatame cäme
ernge gome?”
4 Weene liba pepu mule jaawenuye, weene biname bine piba maramara tomi me
jaabelanemuye. Pepu mule lui miiji lica gyene. Weene gone biname bine jaatranimuye
teeme gwidape poto cidi me. Pepu ngene atwanena lui conocono gyene.
5 Cäme ätrunga binamewale, cäme mene nätecijeye. Lui biname cina ai gawecewe poto
cidi me dogweyame lica gemi, Acejiyame teebibine ituge jäjäcra ätrunga cabu dogwe ne
pa jääpänepesi. Teepi miiji puupu cabu Acejiyame cama cirege lenaja, tabe lipu ituge jaji
ceerame iyeta lui cina teeme tääpume singi.
6 Yepä, weene poto biname bine gawe me ituge acrana, ingle teepi gwidape cäco gemi.
Pepu mule lui conocono gyene. Yoo, weene babo singi gemi dogwe biname tääpume, yepä
teepi laati bemi, lui cina weeme ireclota ne mäpu me jaawenusi? Cuta teepi laati bemi, lui
cina weebibine atraname iwadininusi rarekaake awecna poto cidi me? Teepi lui dogwe
biname gemi!
7 Teepi peete nemi lui cina niiya mene jiicemusi weeme Yageyame me miiji ngii poto cidi
me.
8 Yoo, toraca mule pisi nyene Oogäräneji Mene cabu egä, “Maane miiji biname bime
tääpume singi lenaja, maane lipu määme tääpume singi birige.” Weene peei cotre mene
cängena liba jaawenuye, peei lui miijirage gyene,
9 yepä weene biname bine liba jaabelanemuye miijimiji cäbletääpe poto cidi me, weene
peei cotre mene ne jaatropangtuye. Pui lui niiya mule gyene.
10 Pui yepä matikolä cotre atropangta name pi, weene epu pana gemi egä weene iyeta
cotre bine jaatropangtemuye,
11 ingle Acejiyame lui te itu jiicuji egä, “Sargi mule gone,” tabe cuta jiicuji egä, “Gone
biname ne budre me yaagluye.” Weeme nuuja lui te licarage sargi mule jaawenuge, yepä
tabe liba nuuja biname ne yaagluge, tabe peei lui cotre ne jaatropangtuge.
12 Yoo, weeme atrana cirege pui cotre cabu me lui te biname bine yääsecräremuge. Peei
name pi cängena ire weene ngena ne jaawenuye piiyepu ngena jiicuye.
13 Ingle naace popi laati te biname ne owecu liba lica jaawenuge, pui te owecu ne lica
cirege päpäna atrana padare cabu. Yepä, lui cina nuuja biname bine owecu jaawenemusi,
Acejiyame me owecu cuta pisi nyene teeme tääpume.

Ätrunga Aboclomtäneji Gyene Miiji Waweneca cabu ca

14 Cäme ätrunga binamewale, ngena miiji gyene biname te iicaname egä, “Cane ätrunga
biname gäne,” teeme waweneca liba miiji lica gemi? Ätrunga liba mene taatu, pepu ätrunga
ibibi lica gyene biname ne niiya cabu ca asatame.
15 Yoo, mime ätrunga watewale piiyepu ngulewale liba piti nemi deedei piiyepu
cäbletääpe cäco,
16 ngenome weeme yepä te teebibine jaajemuge egä, “Yewo! Acejiyame weene
cama gyene. Weene deedei cängena läbitininuye, cängena inajininuge,” yepä tabe te lica
yäącäremuge cäbletääpe piiyepu deedei? Peei nuuja miiji lica gyene.
17 Yoo, lui biname te Acejiyame poto cidi me jaatrunguge, yepä teeme mene lica
jaawenuge, teeme peei ätrunga papa gyene, toraca lica gyene.
18 Gone apu jiicemuye egä, “Yepä biname teeme miiji ätrunga pisi nyene, yepä nu-
uja teeme miijirage wawena pisi nyene.” Eewe, weene äblicäco ätrunga ne aboclomta
waweneca cäco ca. Siige, cane cäme ätrunga ne weeme tääpume eboclomtenine cäme
miijirage waweneca cabu ca.
19 Weene jäätrunguye egä, “Yepä taatu Acejiyame pisi nyene.” Yoo, peei miiji gyene.
Niiyaniya cable cina cuta peei umle cama icrajinige, siige teepi wälu gemi, yepä nuuja singi
lica gemi Acejiyame me singi wawename.
20 Weene buduma gone! Nää, pajecu lica gyene egä wawena cäco ätrunga lui papa gyene?
21 Weene mime kaakesaare Abrahamo poto cidi me ngene jotwananineye, tabe lipu
Acejiyame me singi ne jewenuji, siige piba conocäco me äbituji Acejiyame me opo gaabe
je. Tabe teeme bägrä Isacako Acejiyame ne ecäruji, kula dade papa cabu ecituji.
22 Abrahamo Acejiyame ne toraca jitrunguji, peei name pi Acejiyame me mene ne ecatuji
teeme singi wawename. Teeme ätrunga epucäco me äbituji teeme wawena cabu ca.
23 Pipu pi toraca me äbituji Oogäräneji Mene lui jiicenige egä, “Abrahamo Acejiyame ne
jitrungige, siige teeme ätrunga name pi Acejiyame teebine einige conocäco ca.” Yoo, biname
cina teebine yaainusi “Acejiyame me biname” ca.
24 Piba mine umle egä biname cina Acejiyame tääpume kälyä läbitininusi teeme waweneca
cabu ca. Mine äblicäco waweneca mime ätrunga cabu ca äyeblengta.
25 Cuta pepu äbituji ero magebi Rahaba tääpume. Tabe Acejiyame me opo gaabe conocäco
äbituji teeme wawena cabu ca, tabe liba Israela biname bime neeneni cubu ire biname bine
teeme mete cabu me aacanuji ämlitame, piba teebibine teeme cubuyame bau ca aasatuji,
jäätyepuji nuuja gaabe cabu.
26 Yoo, biname me tääpe liba seemo cäco gyene, pui biname te budre. Cuta pui biname
me ätrunga liba miiji waweneca cäco gyene, peei ätrunga te budre.

3

Mage Mäpu Gyene Wätä ne Cängena Ire Atwime

1 Cäme ätrunga binamewale, miiji weeme nesae biname taatu abiberäja kaakesea pa
yaacatepesi, ingle cine lui abiberäja biname gemi, cine toraca mule umle cire läbitinijago.
Peei name pi cine liba nuuja mule wawena, cime mäpu daremu baborage cirege nuuja
biname bime daremu cabu ca.
2 Yoo, mine iyeta conocono jaawenemusi. Biname lui te conocono mene lica jiicemuge,
tabe conocäco gyene, piiyepu ibibi gyene teeme tääpe iyeta cängena ire atwime.
3 Yoo, mine matikolä ayana gwidape ne cooso me tage cabu yaacitusi, amlemanteji nee-
neni seea ca. Mine peei seea bine joomlemusi cooso ne pui ca yaablawäjusi. Cooso te piba
mime singi gaabe ne yaacatuge otnime.
4 Cuta poo poto cidi me ngene jwaatwananinago. Poo lui babo-rage gwidape gyene, cuta
babo buuwe te poo ne yaacananuge, yepä pisi nyene waapo wärega. Peei matikolä gwidape
ca waapo biname te baborage poo ne yaablawäjuge teeme singi gaabe cabu otnime.
5 Biname me wätä pepu pana gyene. Ngänuge matikolä gwidape, teeme kaakesea lui
baborage gyene.

Yoo, muye wiiryere cuta matikolärage gwidape gyene, yepä ibibi gyene babo glunu ne
uubuderame.
6 Nuuja taje mime wätä lui muye wädräji pana gyene. Mime wätä cabu ca tasatanuge
bucurage niiyaniya mene. Yoo, epu pana muye wädräji lipu pisi nyene muye ngalebora,
mime wätä cuta pisi nyene mime trupa ngalebora. Mine äblicäco uucratna teeme niiyaniya
mene cabu ca. Niiya mene te iyeta mime ireclota ne sabe jaawenuge, epu pana budni te
iyeta gwidape bine lipu teeme gaabe cabu yaabemuge. Satani mage umle gyene biname
bime wätä oomlaname teeme niiya kaakesea wawename.

7 Iyeta maramara opoyame cibu piiyepu ele, piiyepu biicwale, biname cina umle peei
bine oomläjeca teeme singi wawename,
8 yepä biname te licarage teeme wätä ne cängena ire atwi. Mine ibibi lica gemi mime
wätä mene bine iibaname. Mime niiya mene te mime nuuja biname bine ngenecu mäpu
me jaawenemuge.
9 Nuuja taje mine wätä mene ca mime Yageyame Babe ne eso yäächärusi. Piba nuuja taje
mine peei yepä wätä ca mime binamewale cama jääcelusi, Acejiyame lui bine teeme pana
me itu jewenemuji.
10 Miijimiji mene niiyaniya mene yepä tage cabu ca täsuge. Cäme binamewale, peei mule
miiji lica gyene.
11 Mite niiye piiyepu cärmecärme niiye licarage yepä waja cabu ca tasatäsi.
12 Mine äblicäco neeneni maramara opo kuu bine yepä uli cabu ca päpäna. Mine äblicäco
uli kuu ne seeasea cabu ca äwäcuta. Piiyepu mine äblicäco mite niiye ne iitana malu cabu
ca caapereniiye luma. Yoo, miiji lica gyene miiji mene piiyepu niiya mene yepä tage cabu
ca äsecrera.

Toraca Umle Lui Apu Gyene

13 Weene liba toraca umle cama gemi, cängena inajipi miiji mule taatu wawename. Cuta
piiyepu weene liba lica nuuja biname bine jaajananemuye weeme miiji waweneca poto
cidi me, weene piba toraca umleumle biname gemi.
14 Yepä, weene liba claabe läbitininuye nuuja biname me miiji tääpume, coo weene liba
jäje ngene jwaatwananinuye weeme taatu miiji tääpume, piba weene gone apu jiicuye egä,
"Cine temi umlerage biname." Peei lui walya gyene.
15 Pepu umle te lica täduge cabucewe ca, yepä peei lui ai gawecewe me ngene atwanena
gyene. Pepu umle lica gyene Aceji Seemo bau ca, yepä Satani bau ca gyene.
16 Yoo, pui cewe cabu luma biname cina claabe piiyepu ämugetna läbitininusi teeme nuuja
biname te liba miiji jääpänuge, piiyepu iyeta biname bime ngene atwanena luma teeme
poto cidi me yaacrajuge, äcela puma birige piiyepu iyeta nuuja niiyaniya mule.
17 Yepä, pui umle lui Acejiyame bau ca conocäco gyene. Peei umle te singi gyene
biname cina poode cama lenajame, peei umle te owecu gyene nuuja biname bime tääpume,
cuta peei umle te nuuja biname bime mene yäätecijemuge, nuuja biname ne owecu cama
yäätityäruge, miijimiji mule jaawenemuge. Peei toraca umle te lica biname bine maramara
ire jaatwemuge teeme tääpe liba mara coo teeme gwidape liba nesae. Peei toraca umle te
lica mara ngene atwanena yaacwabuge mene mitemite ca.
18 Biname lui cina singi poode cama lenajame teepi nuuja biname bine owecu jaawen-
imusi, piba pui biname bime bau ca miiji mule ne jääpänusi.

4

Gone Ai Gawecewe ne Biname me Jaawenuye

1 Ngena gyene ingle weene claabeclabe lenajame piiyepu mene abajame? Peei mule cina
saacluge weeme ngene atwanena cabu ca, iyeta lui gemi weeme singi cabu je. Cuta peei
cina laglinusi weeme cabu.
2 Weeme poto biname cina singi gemi gwidape tääpume, yepä äblicäco waadena, peei
name pi teepi singi nuuja biname ne aglime. Poto biname cina gwidape tääpume baborage
singi läbitininusi, yepä teeme tääpume gaabe lica birige päpäname. Teepi piba claabe cama
yaacrajuge, nuuja cama jääcelusi. Yoo, teepi teeme singi gwidape ne lica jääpänusi, ingle
teepi peei tääpume Acejiyame ne lica yäätineräjusi.
3 Nuuja taje teepi Acejiyame ne yäätineräjusi, yepä cuta lica jääpänusi, ingle teeme ngene
atwanena lui conoconorage gemi, teeme taatu singi cabu yaacrajuge.
4 Weene liba pepu mule bine jaawenemuye, weene piba epu pana gemi ätecija cäco
magebi liiyepu lui te baborage singi gwene teeme rooriye ne abmalame nuuja ne acatame.
Nää, weene umle lica gemi egä lui biname te ai gawecewe ne biname me jaawenuge, tabe
cuta pui padare cabu Acejiyame ne cubuyame me jaawenuge. Ingle lui te baborage singi
gyene ai gawecewe me mule tääpume, tabe äblicäco cuta Acejiyame me biname me lenaja.
5 Coo, weene pama apu jingenige egä Oogäräneji Mene te papa jiicenige egä, "Lui seemo
ne Acejiyame mime trupa ngalebora itu secituji, pui te kokre singisingi cama gyene."
6 Yepä, teeme babo miiji, lui nicärininige, kokre gyene cuta peei cabu ca. Oogäräneji
Mene apu jiicenige egä, "Lui biname te singi teemämu babo me äbitame, Acejiyame teebine
jäägyuge, yepä lui biname te Acejiyame ne opo gaabe me yaacituge, Acejiyame teebine
yäätityäruge."

7 Yoo, peei name pi weene Acejiyame ne weeme trupa ecäreye teeme singi wawename.
Satani ne kaake ca icelyäreye, tabe piba weeme bau ca pa luucrepi. Weene Acejiyame gome
me naaclege, Acejiyame piba weeme bau pa yaanajege.
8 Yoo, niiya mule biname, weene weemämu äcisäjipeye! Lui cina neeneni ngene atwanena
cama gemi, weeme ngenecu emacetnäjemeye Acejiyame tääpume singi äbitame.
9 Weeme niiya mule name pi weene miiji ngenecu mäpu äbitipeye, ele ingenitninege.
Weeme papa ngange äwäcna ebmaleye, mäpu ngene atwanena tääpume ngene jotwanin-
eye. Weeme gege siige, ingle babo mäpu pisi nyene.
10 Weene umle äbitineye egä Yageyame me opo gaabe je weene miiji lica gemi, tabe puma
cita ca weebibine toraca ngenecu miiji me pa jiwenipi, toraca gege piba picäripi.

Mime Binamewale bine Iicetna Gone

11 Cäme ätrunga binamewale, gone niiya mene jaji weeme nuuja poto cidi me. Lui te
teeme biname ne jiicetnuge, tabe cuta Acejiyame me cotre mene conocono me jaawenuge,
ingle cotre mene te jiicenige egä weene miiji biname bine owecu wawena, yepä iicetna lui
owecu lica gyene. Peei lui weeme kaakesea lica gyene cotre ne atraname egä miiji gyene
acatame, coo niiya gyene peei name pi miiji abmalame. Yepä, weene miiji cotre ne cängena
jaawenuye.
12 Pisi nyene yepä taatu cotre oogära biname, lui te ibibi gyene biname bine toraca
atraname, piba poto biname bine niiya cabu ca äsecrerame waadename, cuta nuuja poto
bine äyeblengame. Peei name pi maane, baa laasi näte lui te määme biname ne jaatranute?

Gone Mene Papa Iicema Weeme Miiji Kaakesea poto cidi me

13 Yoo, cäme mene matikolä pisi nyene teeme tääpume lui cina Acejiyame cäco teeme
kaakesea poto cidi me jaatranusi, piba jiicemusi egä, “Page coo pama ciiyeciye, cine
piiyemopo pui babo cewe me naclenige. Cine yepä kämäge puma pa ninajipi aletnale-tna
kaakesea wawena tääpume. Cine bucurage rarekaake pa jääpänemepesi.”
14 Agesa cäme mene pepu biname tääpume; weene umle lica gemi ciiyeciye ngena te
äbitenige! Weeme ireclota leca lui kroke glääsi pana gyene, lui pisi nyene matikolä padare
piba läyeblingtuge.
15 Weene apu cire jiicejiye egä, “Mime Yageyame te liba singi gyene, cine piba nina-
jininige, ai kaakesea ne jewenenisi, peei ne piiyepu cuta.”
16 Weeme kaakesea piiyepu weeme ireclota lui Acejiyame me ime cabu temi. Gone
weeme kaakesea tääpume papa iicetneja, epu pana egä weeme ireclota lui weeme ime cabu
sine. Acejiyame singi lica gyene pepu mule tääpume.
17 Yoo, lui biname te liba umle gyene egä, “Cane miiji gäne peei gaabe cabu otnime,” yepä
tabe lica läduge, tabe peei lui niiya mule ne jaawenuge.

5

Cuta Dogwe Biname cina Teeme Daremu Cirege Päpäna

1 Cäme mene cuta pisi nyene gwidape dogwe biname bime tääpume. Weene ele ingenit-
ninege ajij mene cama, ingle mäpurage daremu pisi nyene weeme tääpume.
2 Weeme gwidapegwidape sabe läbitininusi, weeme miijimiji cäbletääpe potäte cina
jaatecimusi.
3 Weeme rarekaake juju läbitininusi. Peei juju te weebibine opo iwatnininuge egä weene
ceera cäco biname gemi. Muye te gwidape ne lipu yaataclomuge, peei rarekaake te waniba
pana weebibine sabe cire jiwenipi. Gwidape rarekaake weene tomitomi jaawenemuye ai
ceräcerägääbu poto bimu tääpume.
4 Weene lica toraca daremu yääcäremuye pui biname lui cina weeme calwacupi cabu
kaakesea jaawenemusi. Teeme aitna mene itecijinege! Acejiyame mime Kokrerage
Yageyame ituge ätecija teeme ala.
5 Ai gawecewe cabu weene iyeta weeme singi deedei piiyepu gwidape ituge aletna.
Weene weemämu ngeerangera cibu pana ire latwinuye. Yoo, agli tääpume bimu te bii
tatyaramtige.
6 Weene biname bine ablaweja biname bau me papa yaawademuye, teeme gaabe liba
lica gyene asatame. Poto cina cuta budre weeme bau ca itu jääpänepesi, siige.

Mene Awagrija piiyepu Irecu Ätumuta poto cidi me

7 Yoo, cäme ätrunga binamewale, agesa mene weeme tääpume lui cina mime Yageyame
me acnenuta tääpume jewagrijenisi. Teeme trämä cängena inajipi, epu pana gije liteta
biname liiyepu, lui te calwacupi kuu ne jaawagrijuge. Niinäce ngupe te täduge, gije ne
uutaname jaawenuge. Ingwe ca ngupe te liba täduge, gije cepa ne piba yoororuge, siige
kuu jaawenuge.

8 Weene pepu pana jewagrijeniye, umle cama egä mime Yageyame me acnenuta bimu
lui cudecewe lica gyene.
9 Cäme ätrunga binamewale, gone weeme nuuja bine jääingäjemuye, piba Acejiyame te
weebibine lica birige atrana. Weene umle egä mime atrana biname cudecewerage lica
gyene.
10 Cäme ätrunga binamewale, sasa mename biname poto cidi me ngene jwaatwanani-
nago, lui cina mime Yageyame me ngii cabu mene jiicemusi. Teeme pana mule ecateye
lipu cewe oocana cabu ämyemutaname. Teepi lica nuuja biname ne jääingäjusi, yepä cängena
jaawagrijusi teeme äsecrera tääpume.
11 Page teepi babo miijirage gemi, ingle teeme ireclota cabu teepi ätrunga gaabe ne lica
ebmalujisi, mäpu ne liba jääpänusi. Yoobu lui pepu biname ge. Maramara mäpu cina teeme
bau me secluji, yepä tabe Acejiyame ne jitrunguji teebine asatame. Teeme ireclota cabu ca
mine opo yaawatnusi Yageyame ne, tabe lipu babo miiji ireclota ingwe ca Yoobu ne ecäruji.
Mime Yageyame me waadena mule pepu pana gyene babo owecu cama.
12 Cäme ätrunga binamewale, agesa baborage gwidape: Weene liba toraca mene singi
iicaname, gone nuuja ngii cama awejena weeme mene toraca me äbitame, gone gawecewe
ngii cama iicana, piiyepu gone cabucewe ngii cama iicana, coo cuta nuuja ngii cama gone
iicana. Weene miiji iicana egä, “yoo,” coo “lica”. Peei mene taatu jiicuye, piba weebibine
lica atrana birige egä ‘niiya mule biname gemi.’
13 Weeme yepä te liba mäpu cabu yaanajuge, tabe miiji Acejiyame bau irecu ätumutame.
Weeme yepä te liba gege cama, tabe miiji Acejiyame ne awepyeräja uupera cama.
14 Weeme yepä te liba pita cama yaanajuge, tabe miiji ätrunga ingle modamoda biname
bine ala asogleca teeme gome irecu ätumutame. Teepi te migi ca yaaganusi mime Yageyame
me ngii cabu.
15 Teeme irecu ätumuta te pita biname ne miiji me pa jaawenepi, teepi liba ätrunga cama
jaawenusi. Mime Yageyame te piba pita biname ne pa yaarpinantepi, piiyepu teeme niiya
mule bine yääyeblengemepi teeme cabu ca.
16 Peei name pi weeme niiya mule weemeweme ajanipeye piiyepu weemeweme tääpume
irecu ätumutanipeye weene miiji me äbitame. Baborage kokre te täduge Acejiyame bau ca,
biname te teeme ngenecu bora liba lamacetnäjuge, piba cängena irecu lätumutuge tabe.
17 Eliya me irecu ätumuta lui pepu kokre cama ge. Tabe binamerage ge mine liiyepu, yepä
tabe liba Acejiyame bau irecu ätumutuji ngupe ne iibaname, piba ngupe te lica pui gawe
cabu seciruji nesae kämäge cebo ngalebora.
18 Pui padare te liba apiruji, tabe cuta irecu ätumutuji. Ngupe te dume cabu ca piba
sitramuji, piba pui gawe cabu gije cina cängenarage uutinujisi.
19 Cäme ätrunga binamewale, weeme yepä te liba läyeblingtuge Acejiyame me toraca gaabe
cabu ca, weeme nuuja te liba teebine yaawecnistuge toraca gaabe cabu me, peei lui babo
miijirage gyene.
20 Ai poto cidi me ngene ca egleye egä biname lui te nuuja ne teeme niiya gaabe cabu ca
saawecnistuge, pui biname me seemo ne cuta saasatuge niiya puupu cabu me otnime, cuta
piiyepu teeme bucurage niiya mule bine yiisibrecmuge.
Yoo siige, cane ngii Yakobu, cäme mene ngälu peecwi yene.

PETERU ME NIINÄCE LETA

1 Cane Peteru säne; Yeesu Keriso me ätyepäneji biname gäne. Cane weeme bau me
yoogärenine lui gemi Acejiyame me jäjäcräneji biname, weene lui cina tuucratnininujiye ai
maramara probins cabu lenajame: naace Pontus me, Galatiya me, Kapadokiya me, Asiya
me, cuta piiyepu Bituniya me.
2 Ujarage, Aceji Babe te weebibine itu jijäcrininuji teeme biname me äbitame. Aceji Seemo
peei kaakesea weeme yepäyepä trupa cabu ituge wawena, weene Yeesu Keriso me mene
äcwetname piiyepu teeme uudi ca kälyä päpäname, ingle tabe budre äbituji, siige teeme uudi
te tapiruji weeme niiya mule äcisejame.
Acejiyame me miiji te weeme cabu lenajame piiyepu tabe weebibine baborage poode
ceerame.

Toraca Ireclota Cabucewe je Pisi Nyene Mime tääpume

3 Mine Acejiyame ne eso pa yääcäresi, lui mime Yageyame Yeesu Keriso me Babe piiyepu
Acejiyame gyene. Tabe baborage owecu gyene mime tääpume, mibibine kirece ireclota itu
nicärininuji, tabe liba Yeesu Keriso ne budre cabu ca erpinantuji. Yeesu me arpinenta cabu
ca mine umle gemi egä tabe cuta mibibine cirege arpinera ten cama iyeteta lenajame.
4 Mine cuta umle egä miijimiji gwidape piti nemi cabucewe je mime tääpume, ingle mine
Acejiyame me bägräwale gemi. Peei gwidape lica gawecewe gwidape pana gemi, yepä ngälu
cäco gemi, piiyepu ocwäwa cäco, piiyepu peei cina äblicäco sabe me äbita.
5 Acejiyame me kokre pisi nyene mibibine cängena waadename peei toraca ireclota
cabu me iyeteta ten cama lenajame, ingle mine teebine jäätrungusi. Mime puupu pisi
nyene cabucewe je amacetnäjäneji, piiyepu peei äsecrera puupu ne cirege aboclomta
ceräcerägääbu padare cabu.
6 Peei name pi mine ngenecu gege cama ninajininige, ingle mine toraca gege puma cirege
lenaja. Ngänu gyene mine page puu ngenecu mäpu cama matikolä padare ninajininige,
ingle maramara apicetnera cina mime bau me seclenige.
7 Mine naace popi peei apicetnera bine jääpänemusi egä peei cina mime Acejiyame cabu
ätrunga ne toraca kokre me wawename. Yoo, mime ätrunga me apicetnera bine mine
ngene ca eglemisi kula pana gwidape cabu ca, ngii gol. Nuuja taje biname cina gol
kula bine baborage nuunu jaawenemusi daglamete äyeblengame. Piba miijirage gol taatu
tasatuge muye cabu ca. Ngänu gyene puu gol me lenaja lica iyeteta gyene, yepä muye ca
miijirage jaawenemusi, piba cuta mime ätrunga bine lui baborage gemi gol cabu ca, miiji
apicetnera kokre lenajame. Piba ceräcerägääbu bimu cabu Yeesu Keriso teemämu liba cire
laboclomtepi, baborage miiji pisi nyene mime tääpume lui cina pepu ätrunga cama gemi.
Acejiyame bau ca mine piba awepyeräja, jamyacu apaclyera, piiyepu miijirage ngii cire
jääpänemepesi.
8 Mine puu Acejiyame ne lica ituge päpäna, yepä mime baborage singi pisi nyene
teeme tääpume; cuta page mine puu äblicäco teebine päpäna, yepä mine teebine cängena
jäätrungusi. Peei name pi mime ngenecu gege epu baborage gyene, siige mine peei poto
cidi me mene äblicäco.
9 Peei gege eei name pi gyene, Acejiyame mibibine niiya cabu ca nisecrärenininige,
niwadininige cabucewe me ten cama iyeteta lenajame. Peese nyene ingle mine teebine
ätrungame.
10 Mime äsecrera niiya cabu ca iyeteta ireclota cabu me, Acejiyame me sasa mename
biname cina baborage singi peei poto cidi me umle äbitame. Teepi biname bine ingwerage
padare tääpume mene jejemujisi Acejiyame me owecu piiyepu ätityera mule poto cidi me
mime tääpume, yepä teepi umle äbitame liga läbitininusi, pajecu lica ge teeme tääpume.
11 Keriso me Seemo teebibine mene jejananemuji egä, “Ciige Acejiyame me jajeji biname
Keriso te mage mäpu padare ne cire jääpänepi, peei cabu ca cire lasatepi, siige jamyacu
apaclyera ne cire jääpänepi.” Teepi peei mene poto cidi me mage ngene jotwanininujisi,
ingle teepi babo singi ge umle äbitame egä lipulipu piiyepu lui padare cabu peei mule te
cirege äbita.
12 Acejiyame piba teebibine umle jewenanemuji egä pui mule te licarage teeme ireclota
padare cabu cirege äbita, yepä ingwerage padare mime ireclota cabu mime tääpume. Yoo,
page Miiji Mene pajecurage jajanäneji gyene iyeta mime cabu me. Lui biname cina ai mene
weebibine ituge jajanena, teepi cabucewe ca Aceji Seemo bau ca teeme umle itu jepänujisi.
Peei mule pepu miijirage gyene egä Acejiyame me mename seemo cina cuta singi gemi
cerämu umle äbitame peei tääpume.

Weene Cängenarage Conocäco Inajipi!

13 Yoo, mine Acejiyame me miiji mule poto cidi me umle gemi, peei name pi mine ngene
atwanena bine pa yaamacetnäjemepesi, cängenarage lenajame. Mime ngene atwanena bine
pa yaacranemepesi Acejiyame me owecu piiyepu miiji cabu me, mine lui bine teeme bau
ca cirege päpäna Yeesu Keriso me acnenuta bimu cabu.
14 Page mine Acejiyame me bägrä gemi, peei name pi mine teeme singi pa jaawenepesi.
Gonerage weeme sasa singi bine waadena, epu pana pui padare cabu lipu yaawadimuye,
weene toraca gaabe poto cidi me liba umle cäco inajininuji.
15 Acejiyame lui te mibibine ituge jäjäcra, tabe conocäcorage gyene, peei name pi cuta
mine miiji conocäco mule taatu jaawenemepesi.
16 Yoo, Oogäräneji Mene te apu jiicenige egä, "Weene cängena epucäco inajipi, ingle cane
epucäco gäne."
17 Acejiyame te iyeta biname bine yepä ibi cirege atrana teeme waweneca poto cidi me,
nuuja te lica cirege asata atrana cabu ca. Peei name pi mine lui cina teebine yaainusi
Babe ca, mine miiji cuta teebine cängenarage opo gaabe me acita iyeta mime lenaja cabu
ai gawecewe cabu je.
18 Acejiyame weebibine ituge äsecrera weeme kaakesaarewale bime krokeciiye mule
cabu ca. Mine umle gemi egä tabe lica rarekaake ecäruji mime äsecrera tääpume. Rarekaake
me daremu lui nuuja taje gawe me läbituge.
19 Yepä, tabe teeme ngenecurage bägrä Keriso ne ecäruji. Keriso budre äbituji, teeme uudi
tapiruji mibibine äsecrerame. Yoo, Israela biname bime sasa mule cabu teepi miijirage
maamoi plongo ca yiiwärusi teeme niiya mule bine äyeblengame. Peei plongo lui jamy-
acurage yaanajuge, teeme nuuja dupe lica birige. Yoo, Keriso pepu maamoi pana conocäco
gyene. Tabe teemämu itu iiwäräjuji mime niiya mule äyeblengame.
20 Acejiyame camuge ai gawecewe ne wawena tabe liba Keriso ne jejuji mime niiya cabu
ca äsecrera biname me äbitame, siige ai padare cabu teebine ituge aboclomta mime tääpume.
21 Yoo, Keriso me miiji kaakesea name pi mime ngene atwanena cina Acejiyame cabu
yaacrajuge. Tabe te teebine budre cabu ca erpinantuji, piba cabucewe me ecanuji jamyacu
apaclyera cabu lenajame. Peei name pi mine Acejiyame ne jäätru-ngusi piiyepu mime
ngene atwana teeme cabu yaacranusi.
22 Mine Acejiyame me toraca mene ne ituge ätecija mime trupa bine amacetnäjame, ngälu
siige page mine toraca singi me ituge äbita mime ätrunga binamewale bime tääpume. Yoo,
mine mime biname bime tääpume baborage singi pa läbitipago iyeta mime ngenecu cama.
23 Page mime kirece ireclota pisi nyene. Peei ireclota lica ge mime mage babe bime cabu
ca, ingle teeme bau ca ireclota lui ngälu cama gyene. Yoo, Acejiyame lui ngälu cäco gyene;
tabe te ai kirece ngälu cäco ireclota mibibine itu nicärininuji pui padare cabu mine liba
teeme mene jitrungujisi, ingle teeme iyeteta mene cabu kokre pisi nyene iyeteta ireclota
ceerame.
24 Oogäräneji mene te ai poto cidi me jiicenige egä,
"Iyeta biname bime ireclota lui baace pana gemi;
iyeta teeme miiji lui epu pana gyene baace popo me liiyepu.
Yoo, baace te budre läbituge,
cuta teeme popo cina saatrametnemuge,
25 yepä Yageyame me mene lui iyeteta ngälu cäco gyene."
Yoo, peei Miiji Mene ituge weebibine jajanena.

2

Mine Äjäcräneji Gemi Acejiyame bau ca

1 Yoo, Acejiyame mibibine kirece ireclota nicärininuji, peei name pi mine miiji iyeta niiya
mule bine abmala. Walya mene iicana gone, piiyepu walya mule gone wawena, äcneca
gone, cuta piiyepu gone nuuja biname me gwidape ire patre agli.
2 Epu pana matimati bägrä liiyepu iyeta padare singi ngame migi nänäjame, weene miiji
Acejiyame me mene tääpume pepu pana baborage singi äbitame, naace tääpume weeme
ätrunga te uutaname ngälu weene iyeteta ireclota ne päpäname.
3 Yoo, mine ituge päpäna egä Yageyame lui miijirage, owecu cama biname gyene.
4 Mine Yageyame bau me pa naclege, ingle mime ireclota teeme cabu ca gyene. Tabe epu
pana gyene kula caage liiyepu, poto biname cina lui ne jäägyusi egä raranga tääpume miiji
lica gyene, yepä Acejiyame te lui ne jejuji egä babo miijirage teeme tääpume.
5 Tabe lui bine iyeteta ireclota nicärininige, mine lui mete kula pana gemi teeme
tääpume. Epu pana mete raranga biname te liiyepu kula bine yaawademuge teeme kula
mete rarangame, Acejiyame mibibine niwadininige teeme ätrunga ingle bine wawename.

Acejiyame singi gyene mine teeme kirece muleyame iiwäreja biname me äbitame teeme singi mule Yeesu Keriso me ätityera cabu ca wawename.
6 Oogäräneji Mene pisi nyene pui kula poto cidi me, lui Keriso sine, egä,
“Ire, cane babo miijirage kula jitränutenine,
sipe caage tääpume jecnenine Yerusalema cewe cabu Siiyona podo cabu je.
Lui cina teebine jäätrungusi,
teepi lica birige ajiri me äbita, yepä miiji lenaja ne jääpänusi.”
7 Siige, Keriso lui babo miijirage gyene mime tääpume lui cina teebine jäätrungusi. Yepä, lui cina singi lica teebine ätrungame, teepi cuta umle cirege tabe lipu baborage gyene! Oogäräneji Mene te peei poto cidi me jiicenige egä,
“Lui kula ne raranga biname cina jigyisi,
baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.”
8 Oogäräneji Mene nuuja gome cuta jiicenige egä,
“Ai kula te jaawenemuge biname bine naabe atropengäja,
eei kula lui te teebibine jaawenemuge atrametname.”
Yoo, teepi naace name pi yaatrametnemuge, ingle teepi lica Acejiyame me mene jäätrungusi peei kula poto cidi me, lui Keriso sine. Pepu ge Acejiyame me singi teeme tääpume.
9 Yepä, mine teeme pana lica gemi, mine Acejiyame me jäjäcräneji biname gemi, lui miiji kaakesea biname gemi mime Mope Biname Keriso tääpume irecu ätumuta kaakesea wawename. Mine mara tomi cabu temi nuuja biname cabu ca, ingle mine Acejiyame tääpume mara me ituge äbita. Mine Acejiyame me inglewale gemi, mine jäjäcräneji gemi mene jajanename iyeta teeme miijimiji mule poto cidi me. Toraca, teeme mule mime tääpume babo miijirage gyene. Tabe mibibine krokeciiye cabu ca ala nisoglicipi teeme miijirage apaclyera cabu lenajame.
10 Niinäce mine Acejiyame me ingle cabu lica ge, yepä page mine pui cabu temi. Niinäce mine nuuja umle lica ge Acejiyame me owecu poto cidi me, yepä page mine teeme owecu ne ituge päpäna.

Acejiyame me Kaakesea Mine Jaawenusi Toraca Ngenecu cama

11 Cäme binamewale, mine catecewe biname pana gemi ai gawecewe cabu. Peei name pi mine miiji mime tääpe me niiya singi bine ägyema, ingle peei cina mime toraca singi ne Acejiyame tääpume sabe jaawenusi.
12 Mine miiji iyeta padare cabu epu cängena lenajame teeme gome lui cina Acejiyame umle cäco gemi, egä teepi liba apu jaangemuge egä, “Teeme mule mara gyene peei name pi conocono,” pui biname cina mime miiji taatu waweneca pa jääpänepesi. Teepi piba Acejiyame ne cire yaawepyeräjepesi teeme acnenuta bimu cabu.
13 Yageyame me singi name pi, iyeta ai gawecewe mope biname bime cotre mine miiji jaawenemusi, egä miiji mime gawecewe babo mopeyame me mene cängena ätecijame.
14 Cuta piiyepu teeme ingwe gaabe ca mope biname bime mene mine miiji ätecija, ingle babo mope biname te teebibine jäätyepäjemuge niiya mule biname bine teeme daremu ceerame piiyepu miiji mule biname bine awepyeräjame.
15 Acejiyame singi gyene mine cängena lenajame naace tääpume pui biname lui cina buduma gemi Acejiyame me mule poto cidi me, teepi mime miiji taatu ireclota ne liba jääpänusi, piba teepi iicetneja mene äblicäco.
16 Yoo, mime toraca Mopeyame lui cabucewe je yaanajuge, piiyepu mine äsecräreji gemi ai gawecewe mule cabu ca. Yepä, mine äblicäco apu angi egä, “Cane asatäneji gäne gawecewe biname bime cotre cabu ca, siige miiji gäne ai niiya mule wawename.” Eewe, pepu gone! Mine miiji iyeta mime ireclota cabu ca aboclomäja egä mine Acejiyame me biname gemi teeme singi bine wawenecame.
17 Mine iyeta biname bine cängena opo gaabe me yaacranemusi, iyeta ätrunga biname bine owecu jaawenemusi, mime gawecewe mopeyame me mene cängena jäätecijusi, piiyepu lui mule tääpume Acejiyame singi lica gyene, mine miiji wälu peei ne wawename.

Keriso pana Mule Mine Miiji Jaawenemepesi

18 Weeme poto lui cina nuuja biname bime kaakesea jaawenemusi, teepi miiji teeme babo biname me mene cängenarage ätecija; lica eei taatu me lui owecu cama teeme kaakesea bägrä bine ire jaatwemuge, yepä cuta owecu cäco babo biname me mene miiji ätecija.
19 Yoo, miiji gyene weeme nuuja tääpume tabe liba poode ngene atwanena cama mäpu cabu cewe loocananuge, liba peei mäpu lica toraca daremu teeme niiya mule tääpume, piiyepu tabe liba ngene jwaatwananuge apu egä, “Acejiyame singi gyene cane apu lenajame liba mäpu cabu.”

20 Siige, ngena miiji gyene weeme tääpume, weene liba cmecme ne bojäcu jääpänuye
weeme niiya wawena tääpume? Yepä, weene liba miiji mule taatu jaawenemuye, puma
cita ca cewe oocana bojäcu jääpänuye, piba Acejiyame weebibine miiji pa jiwenipi.
21 Yoo, peei tääpume Acejiyame te mibibine ituge ala asogleca, ingle Keriso mäpu cabu
itu cewe oocananuji mime niiya mule äyeblengame. Tabe mibibine niwabininuji lipulipu
teebine ingwe äcwime.
22 Teeme nuuja niiya mule lica ge, piiyepu nuuja walya mene teeme tage cabu ca lica
ituge asata.
23 Teepi liba teebine jääcnecusi, tabe lica teeme mene jewecnistemuji. Teepi liba teebine
niiya me jaawenusi, tabe lica jaajemuge egä, “Cane ai ne pa yaawecnistepene.” Eewe,
tabe iyeta teeme ngene atwanena Acejiyame me ime cabu icranemuji, lui te biname bine
conocäco jaatranemuge.
24 Keriso mime niiya mule bine teeme tääpe cabu ewademuji baarge uli cabu me, naace
tääpume mine iyeta niiya mule abmalame, piiyepu conocäco mule cina mime ireclota cabu
lenajame. Tabe dupe bine jepänemuji mibibine miiji me wawename.
25 Yoo, mine lui epu pana gemi maamoi liiyepu, lui te gaabe cabu ca lapesaruge, yepä
Acejiyame mibibine gaabe cabu me cuta niwecnininuji mime seemo me Ire Atwiyame
piiyepu Yageyame ne ingwe äcwime.

3

Ai Mene Lui Coga Rooriye tääpume

1 Cuta agesa cäme mene magebi tääpume. Weeme rooriye bine yäätecijemuye piiyepu
teeme singi weene cängena jaawenemuye. Yoo, poto weeme rooriye liba Acejiyame me
mene lica jäätrungusi, teepi weeme miijimiji mule liba jääpänemusi, puma cita ca Acejiyame
tääpume cuta singi läbitininusi.
2 Mene ngänu gyene, ingle teepi pa jääpänepesi weeme jugi cäco mule bine, piiyepu weene
teebibine lipu opo gaabe me yaacranemusi.
3 Yoo, weene liba singi gemi jamyacurage lenajame, edingäli amacetnäjame, miijimiji
cäbletääpe piiyepu oplacmeläja gwidape asigrerame peei lui babo gwidape lica gyene.
4 Pätä, weeme ngenecu bine yaamacetnäjemuye ngenecu bojäcu piiyepu owelaamelame
lenajame. Pepu jamyacu te sasa me lica läbituge. Peei lui baborage gwidape gyene
Acejiyame me opo gaabe je.
5 Sasa cabu ca magebi lui cina Acejiyame tääpume mara me läbitininusi piiyepu Acejiyame
cabu teeme ngene atwanena bine yaacranemusi, teepi ngenecu cabu ca jamyacu ge,
piiyepu teeme rooriye me singi cängena sewademujisi.
6 Saara pepu magebi ge. Tabe Abrahamo me mene jäätecijuge piiyepu teebine yageyame
ca yaainuge. Weene miiji gemi Saara ne ingwe äcwime, weene liba conocäco mule jaawen-
emuye piiyepu lica wälu ne padare ceera weeme jamyacu ngenecu ne sabe wawename.
7 Age cäme mene rooriye tääpume. Weeme coga bime kokre lica gyene weeme pana
baborage, peei name pi teebibine owecu cama opo gaabe me yaacranemuye. Weene umle
gemi egä weene iyeteta ireclota ne ten cama cirege päpäna Acejiyame me owecu name pi.
Weene pepu cängena inajininuge naace tääpume nuuja gwidape te lica weeme irecu ätumuta
mene bine iibecla.

Lipu Mule Gyene Miiji Biname Liba Mäpu cabu Yaanajuge

8 Age cäme mene weeme iyeta tääpume. Weene yepä ngene atwanena cama inajipi,
weemämu owecu piiyepu singi läbitininuye, ingle mine iyeta Acejiyame me inglewale gemi.
Peei name pi weeme nuuja bine owecu cama yäätityäremuye, piiyepu niinäce gaabe me
jaawenemuye.
9 Yoo, nuuja biname te liba weeme yepä ne niiya jaawenuge, gone teeme daremu ne
awecnista. Nuuja te liba niiya mene teebine jaajuge, gone niiya mene ne jaawecnis-
tute, pätä weene Acejiyame bau irecu lätumutinuye pui me miiji tääpume, ingle Acejiyame
weebibine ituge ala asogleca pepu lenajame teeme bau ca miiji päpäname.
10 Oogäräneji Mene te jiicenige egä,
“Lui te singi gyene gege
piiyepu miijirage ireclota tääpume,
tabe miiji teeme wätä ne cängena ire jaatwuge
niiya mene iicema cabu ca,
piiyepu walya mene te gone teeme tage cabu ca asata.
11 Tabe miiji niiya mule cabu ca latatrongäruge miiji taatu mule wawename.
Tabe miiji poode tääpume singi piiyepu peei cabu lenajame.
12 Ingle mime Yageyame te conocäco mule biname bine cängena ire jaatwemuge,

piiyepu teeme irecu ätumuta mene cängenarage yäätecijuge.
Yepä, biname lui cina niiya mule jaawenemusi,
tabe teebibine kaake ca yääcelyäremuge.”
13 Siige, pama nuuja te lica weebibine niiya pa jiwenipi, weene liba singi gemi miiji mule
taatu wawename.
14 Yepä, liba biname te weebibine niiya pa jiwenipi weeme miiji mule name pi, weene
miiji taatu peei cabu ca pagege päpäna. Wälu gone biname tääpume, cuta piiyepu mäpu
ngene atwanena gone yaacatuye.
15 Yepä, weene miiji Keriso ne niinäce puupu ecärepeye weeme ngenecu cabu, pi-
iyepu teebine Yageyame me jaawenepeye weeme tääpume. Yoo, biname te liba weeme
yepä ne yäätemluge aboclom-tame tabe ngena ne ngene atwana ca joomluge, tabe miiji
amacetnäjäneji lenajame miijirage daremu mene awecnistame.
16 Weene owecu cama weeme ätrunga ne cängena eboclomteye nuuja biname bime
tääpume. Weene cängena inajininuge, piba weeme ngenecu te lica mäpu läbituge niiya mule
name pi, yepä weeme mule ne weene ngene ca yaagluye egä miiji taatu gyene. Piba biname
lui cina niiya mene jiicemusi weeme Keriso cabu miiji mule poto cidi me, teepi ajiri me pa
läbitipesi teeme mene poto cidi me.
17 Yoo, weene liba mäpu jääpänuye weeme niiya mule name pi, peei weeme yene ingle.
Yepä, weene liba mäpu jääpänuye weeme miiji mule name pi, peei liba Acejiyame me singi
birige, piba peei cabu pisi nyene miiji weeme tääpume.
18 Yoo, Keriso cuta mäpu jepänuji, tabe liba budre äbituji weeme niiya mule äyeble-ngame.
Tabe lui conocäco biname ge, tabe yepä gääbu budre äbituji, iyeta conocono biname bime
niiya mule daremu ne peega ecatuji, gaabe mime tääpume jewenuji Acejiyame bau otnime.
Tabe binamerage tääpe cama budre, yepä cabucewe tääpe cama arpinantuji.
19 Tabe piba gawecewe ne ebmaluji, piiyeme äduji Miiji Mene jajime pui sasa budre
biname bime seemo bine, lui cina awamuta puupu cabu yaacrajuge atrana trämä.
20 Peei lui eei bime seemo gemi, lui cina ujarage Nooa me padare cabu singi lica
Acejiyame me mene ätecijame. Yoo, Acejiyame leca padare teebibine jewagrijemuji teeme
mene ätecijame, Nooa liba pui poo ne eranguji. Yepä, eit biname taatu cina teeme mene
jitecijujisi, pui poo bora me ebäcnujisi, pepu äsecräruji babo igi niiye cabu ca.
21 Yoo, mime niiye ca äciseja Yeesu me ngii cabu lui seeji pepu pana gyene. Mine niiye
ca äciseja ne ituge acata Yeesu me ngii cabu niiya mule daremu cabu ca äsecrerame, ingle
mine Yeesu Keriso ne jitrungujisi lui te budre cabu ca itu arpinantuji. Peei äciseja tääpe
jugi ne lica birige äyeblingta, yepä peei ca mine Acejiyame bau me latatrongärinago, teebine
yaawejanusi mime ngenecu amacetnäja tääpume.
22 Yeesu Keriso ituge otni cabu me; tabe puma cabucewe je Acejiyame me camu poto
cidi me enajenige. Tabe iyeta mename seemo bine ire jetwenenemige piiyepu iyeta nuuja
kokre gwidape piiyepu maramara mopeyame bine.

4

Acejiyame tääpume Inajipi

1 Naace name pi Keriso cewe oocananuji teeme ai gawecewe tääpe cabu, mine miiji
teeme pana ngenecu kokre äbita, ingle lui te teeme tääpe cabu cewe loocanuge, teeme
tääpume siige gyene niiya mule me kokre.
2 Peei name pi ai gawecewe lenaja cabu weeme niiya singisingi mule gone jaawenemuye,
yepä Acejiyame me singi taatu jaawenuye.
3 Uja baborage padare cabu weene epu biname bime niiya singisingi mule bine jewen-
emujiye lui cina lica Acejiyame ne jäätrungusi. Naace ge weeme poto bime ireclota cabu
peega ge jugijugi mule piiyepu singisingi niiya mule tääpume. Nesae padare lica ge weene
liba umle ge sice buduma äbita, piba buduma piiyepu niiyarage mule bine jaawenemuye.
Weene uuje bine ituge ätrunga piiyepu teeme tääpume gogecupi itu jaawenemepeye.
4 Yoo, page weeme ceegewale cälu te jitenenemige, weene liba singi lica gemi ten cama
abasutame pui mule cerämu wawename. Teepi peei name pi weebibine jisädininusi.
5 Peei ngänu gyene, teepi Acejiyame me opo gaabe cire laitnipesi iyeta peei mule tääpume.
Tabe amacetnäjäneji gyene iyeta biname bine atraname, teebibine lui cina ireclota gemi
piiyepu lui cina ituge budre äbita.
6 Yoo, ngena tääpume pui toraca mene Keriso poto cidi me ituge jaji sasa budre biname
bime seemo bine? Agesa ingle: Teepi ituge budre päpäna, ingle budre lui Acejiyame me
daremu gyene iyeta biname bime niiya mule tääpume. Yoo, teeme tääpe ituge budre, yepä
Acejiyame te singi ge pui seemo bine cuta padare ceera Miiji Mene ätecijame teepi piba
teeme pana ireclota cabu lenajame.

Acejiyame te Mibibine Miijimiji Kaakesea Nicärininuge

7 Ai gawecewe me ngälugaabe cudecewe lica gyene. Peei name pi weemämu cängena
bojäcu ire latwinuye, weeme ngene atwa-nena bine amacetnäjäneji irecu ätumuta tääpume.
8 Ai lui baborage gwidape gyene egä weene miiji weemeweme singi lenaja, ingle singi
liba pisi nyene, weene miiji gemi biname bime bucurage conocono mule bine ngene
ätrimelame.
9 Weemeweme awabläjipeye mete cabu äsinglentame, piiyepu mogobi wee-meweme
awenäjipeye gege cama.
10 Yoo, Acejiyame iyeta mibibine maramara kaakesea ituge ceera. Mine peei kaakesea
cängena jaawenemusi mime yepäyepä bine ätityerame.
11 Acejiyame bäärmi kaakesea lui ne yääcäruge, miiji tabe Acejiyame me mene ne cängena
yaaboclomtuge. Acejiyame ätityera kaakesea lui ne yääcäruge, tabe miiji Acejiyame me
kokre cama nuuja biname bine ätityerame, naace tääpume iyeta mime kaakesea cabu
Acejiyame me ngii awepänteji lenajame. Piba pajecu gyene egä mine Yeesu Keriso me
biname gemi. Yoo, jamyacu apaclyera piiyepu kokre lui teeme yene iyeteta ngälu cäco. Eso.

Mäpu cabu Cängena Lenaja

12 Cäme ngenecurage binamewale, mäpu apicetnära liba mime bau täduge, cälu te äti gone,
piiyepu ngenecu niiya gone läbitininago. Pepu mäpu lui mime bau taatu lica gemi.
13 Peei name pi mine ngenecu gege äbitininago, ingle mime mäpu lui epu pana gemi Keriso
lipu mäpu bine jepänemuji. Ceräcerägääbu bimu te liba cire tädepi, piiyepu iyeta biname cina
Keriso me jamyacu apaclyera ne liba cire jääpänepesi, mine piba baborage gege cama cire
ninajipi.
14 Yoo, mine liba äcneca nitecijinuge, ingle mine Keriso me binamewale gemi, mine
ngenecu gege pa läbitipago, ingle naace popi Acejiyame me Seemo piba mime trupa cabu
jamyacu apaclyera cama yaanajuge.
15 Miiji lica gyene egä mine mäpu bine jääpänemusi ingle naace name pi mine biname ne
budre me yaaglusi, gwidape ne ero ca yaacatusi, coo nuuja niiya mule bine jaawenemusi,
coo piiyepu nuuja biname bime kaakesea jääsädusi. Pepu mule cabu ca mäpu liba jääpänusi,
yoo mime ingle gyene.
16 Yepä, mine liba mäpu jääpänusi ingle mine Keriso me biname gemi, piba ajiri gone,
yepä Acejiyame ne baborage eso yääcärusi egä mine Keriso me ngii cama gemi.
17 Acejiyame me atrana padare mameta gyene. Tabe teeme biname bine niinäce gaabe
pa jaatranemepi. Yoo, tabe liba teeme atrana kaakesea ne gije pa labacitepi mime bau, piba
mage mäpu teeme tääpume lui cina Acejiyame me mene lica jäätrungusi,
18 Oogäräneji Mene te jiicenige egä,
"Miiji mule biname cina mäpu bine pa jääpänemepesi,
piba pa läsecrärepi Acejiyame cama lenajame.
Yoo, piba lipu gyene teeme tääpume,
lui cina Acejiyame me biname lica gemi,
piiyepu niiya mule bine jäje jaawenemusi?"
19 Peei name pi mine lui cina mäpu jääpänusi ingle peei lui Acejiyame me singi gyene mime
tääpume, mine miiji mule ne gone yaabmalusi. Yepä, mimämu Acejiyame me ime cabu
lacraninago mime miiji tääpume. Tabe lui te iyeta biname bine itu jewenemuji, tabe lica
mibibine ätityera cäco pa nibmalipi.

5

Acejiyame me Ätrunga Biname Lui Yepä Ingle Biname Gemi

1 Cäme mene pisi nyene ätrunga ingle bime mope biname tääpume. Cane cuta piiyepu
mope biname gäne. Yoo, cane Keriso ne itu jepänujine teeme cewe oocana cabu, piiyepu
tabe teeme jamyacu apaclyera ne liba cire saaboclomtepi, cane cuta peei cabu cire
nanajepi. Yoo, agesa cäme mene weeme tääpume.
2 Weene biname bine cängenarage ewademusi, Acejiyame lui weeme waadena tääpume
itu icäripi. Teepi epu pana gemi maamoi liiyepu, piiyepu weene epu pana gemi teeme
ire atwi biname liiyepu. Weene weeme kaakesea cängena jaawenemuye, lica epu pana
egä biname te weebibine giri jicranininuge, yepä ngenecu gege cama jaawenemuye, ingle
Acejiyame pepu mule tääpu myene singi. Gone rarekaake singi name pi ai kaakesea ne
wawena, yepä toraca ngenecu cama jaawenuye, ingle weene singi gemi Acejiyame me
ätrunga biname bine ätityerame.
3 Weene babo me gone läbitininuye weeme bucurage mene ca. Weene miiji umle gemi egä
biname lui maamoi pana gemi, teepi teeme ire atwi biname bine ingwe pa yääcwemepesi.

Peei name pi weene cängenarage inajipi, piba weeme ireclota miiji gyene nuuja biname cina ingwe äcwime.
4 Piba mime Ire Atwi Mopeyame Keriso liba cire tacnenutepi, mine miijirage daremu ne cire jääpänepesi. Mine teeme jamyacu apaclyera cabu cirege lenaja iyeteta.
5 Yoo, mamye biname, agesa mene weeme tääpume, weeme mope biname bime mene yaacatuye. Weene iyeta weeme nuuja bine yäätityäremuye, teebibine niinäce me jaawenemuye, ingle Oogäräneji Mene te apu jiicenige egä, "Lui biname te liba singi teemämu babo äbitame, Acejiyame teebine jäägyuge, yepä lui biname te Acejiyame ne opo gaabe me yaacituge, Acejiyame teebine miiji jaawenuge."
6 Yoo, mine miiji matikolä me äbita Acejiyame me opo gaabe, tabe piba mibibine cabu me wawena pagege, teeme miijirage padare cabu.
7 Iyeta mime ngenecu mäpu miiji Acejiyame ne yäącärusi; tabe babo owecu cama mibibine nitityärinuge.
8 Yoo, weene ire cama cängena inajininuge! Weeme cubuyame Satani tabe drowä glunubora gwidape pana gyene, layani pana waatnetnäjuge. Tabe jäärngemuge biname bine sabe wawename.
9 Weene Acejiyame ne jäätrunguye, teeme kokre cama imye-mutinuge, Satani me singi ne yääyecräjuye, ingle weene umle gemi egä weeme ätrunga binamewale iyeta gawecewe cabu teepi yepä pana mäpu bine jääpänanemusi.
10 Mine liba mäpu cabu matikolä padare ninajininuge, Acejiyame lui te iyeta owecu piiyepu ätityera cama gyene, tabe te mibibine peei cabu ca pa nisecräripi, kokre piiyepu apineca cäco me niwenipi, piiyepu mime ngene atwana Keriso cabu yaacranemepi. Tabe mibibine ituge asogleca teeme jamyacu apaclyera cabu Keriso cama cirege lenajame.
11 Teeme yene kokre iyeteta ngälu cäco. Eso.

Peteru me Sebore Mene

12 Yoo, Siila te cebine nätityärenige ai matikolä mene oogärame. Tabe cäme tääpume Acejiyame me miijirage ätrunga biname gyene. Cane singi gäne egä ai mene cabu ca weene ätityera ne pa jepänepeye Acejiyame ne cängenarage ätrungame. Ai mene cabu cane weebibine umle jiwenininine Acejiyame me toraca owecu piiyepu ätityera mule poto cidi me. Peei cabu weene cängena imyemutipi!
13 Lui cina ama Rooma babo cewe cabu labasecretnuge Acejiyame bau irecu ätumutame, teepi weebibine sebore jiwenininisi. Teepi weeme pana Acejiyame bau ca jäjäcräneji gemi teeme biname me äbitame. Cäme bägrä Mareko cuta piiyepu weebibine sebore jiwenininige.
14 Weene weemeweme ajecletnäjipeye sebore mene cama, ätrunga biname bime singi mule liiyepu.
Poode weeme iyeta bime cabu lenajame lui Keriso me biname gemi.
Cane ngii Peteru; cäme mene ngälu peese.

PETERU ME NEENENI MANU LETA

1 Cane säne Simona Peteru, Yeesu Keriso me ätyepäneji biname gäne teeme Miiji Mene
kaakesea wawename.
Cane ai mene weeme bau yoogärenine lui cina miijirage ätru-nga ne ituge päpäna cine
liiyepu. Yeesu Keriso lui mime Acejiyame piiyepu mime niiya cabu ca Äsecrerayame gyene,
tabe cuta conocäcorage gyene, peei name pi tabe yepä pana miijirage ätrunga ne ituge ceera
iyeta mibibine.
2 Acejiyame me miiji te weeme cabu lenajame piiyepu tabe weebibine baborage poode
ceerame weeme umle cabu ca Acejiyame poto cidi me piiyepu Yeesu mime Yageyame poto
cidi me.

Acejiyame Mibibine Itu Nisoglicipi Teeme pana Mule Acatame

3 Acejiyame mibibine ituge jäjäcra teeme jamyacu apaclyera piiyepu teeme miiji cabu
lenajame. Mine liba teeme tääpume umle läbitininago, tabe mibibine teeme kokre piba
nicärininuge toraca miijirage ireclota cabu lenajame.
4 Tabe mibibine babo miijirage mene itu nicäripi mine teeme pana miijirage mule
acatame piiyepu ai gawecewe me niiya singisingi mule cabu ca uucratname.
5 Pepu pi mine lui cina teebine jäätrungusi mine kokre läbitininago miiji mule wawename.
Piba mine singi Acejiyame poto cidi me cerämu umle äbitame teeme singi bine wawename.
6 Mine cuta lapicetnärinago mimerage singi bine gawe me acraname, piba mine liba mäpu
cabu ninajininuge, mine imyemutinuge, piiyepu cängena teeme pana mule jaawenemusi.
7 Mine piba nuuja biname bine yäätityäremusi teebibine mime binamewale me jaawen-
emusi, siige mine toraca singi labitininago teeme tääpume.
8 Mine peei mule bine liba jaawenemusi, piba mime ireclota cabu ca biname cina umle
pa läbitipesi mime Yageyame Yeesu Keriso me mule poto cidi me. Yoo, lui biname cina teeme
tääpume cängena umle gemi, teepi teebine jaawabudnitusi teeme ireclota cabu.
9 Yepä, lui biname te peei mule bine lica jaawenemuge, tabe irecu määsumäsu biname
pana äblicäco ingwe gaabe me ire. Tabe itu ngene jäätrimalepi Keriso lipu teeme sasa niiya
mule bine itu iyeblenge-muji.
10 Yoo, cäme ätrunga binamewale, mine peei mule bine jaawenemusi lui cina jaawabudni-
tusi egä Acejiyame te mibibine ituge ala asogleca teeme binamewale me äbitame. Mine peei
bine liba jaawenemusi piba lica nuuja gwidape te mibibine Acejiyame bau ca äyeblenga.
11 Mime niiya cabu ca Äsecrera Biname piiyepu Yageyame Yeesu Keriso te mibibine piba
cire nisoglicipi teeme ngälu cäco waadena cabu lenajame.
12 Peei mene cane bii yogärine, ngänuge weene puu umle gemi piiyepu weeme ätrunga
kokre gyene peei toraca mene cabu, yepä cane singi weebibine jäje ngene apecname peei
poto cidi me.
13-14 Yoo, cane umle gäne cäme budre cudecewe lica gyene, ingle mime Yageyame Yeesu
Keriso cebine itu conocäco umle nawenumi, peei name pi cane weebibine jäje ngene
jipecnininune peei gwidape poto cidi me ngälu cäme budre.
15 Cane peei ne cängena yoogärenine, ingle cane singi lica gäne weene ngene ätrimelame
cäme budre ingwe gaabe ca.

Cine Keriso ne Itu Jepänujisi Teeme Jamyacu Apaclyera cabu je

16 Yoo, itemene lica gyene peei mene cine lui weebibine ituge jajanena mime Yageyame
Yeesu Keriso me babo kokre piiyepu acnenuta poto cidi me. Cine cime irecu ca jepänujago
teeme jamyacu apaclyera ne.
17-18 Cine ten cama puga ge pui podo cabu Acejiyame liba teebine jamyacu apaclyera
ecäruji, tabe teebine piba ewepyeräjuji egä, “Agesa cäme ngenecurage bägrä. Tabe iyeta
cäme singi conocäco jaawenemu-ge; cane baborage singi gäne tee-me tääpume.” Yoo, cine
cimämu itu nitecijinuji peei tagepogogo lui cabucewe ca täduji mime Aceji Babe me jamyacu
apaclyera cabu ca.
19 Mime nuuja toracarage mene pisi nyene Keriso poto cidi me. Peei lui Oogäräneji
Mene Acejiyame me sasa mename biname bime bau ca. Iyeta teeme mene mine miiji
cängena abiberäja, ingle peei lui epu pana gyene ngale te liiyepu krokeciiye cabu ca
saapaclyäruge. Teeme mene te mibibine pepu pana umle nicärininuge bucurage gwidape
poto cidi me, lui ge niinäce mine umle lica. Yepä, mine liba teeme mene poto cidi me ngene
jwaatwananinago, piba apaclyera te mime bau tuungepmaluge, ingle Keriso Guji Wale
pana tuungepmaluge mime ngenecu bora je.

20 Yoo, agesa baborage mene: Biname te äblicäco teemämu Aceji Seemo me ätityera cäco
umle äbita peei gwidape poto cidi me, Acejiyame lui jiicenige teeme Oogäräneji Mene cabu,
21 ingle Acejiyame me mename biname cina teemerage singi mene lica jiicemujisi, yepä
Acejiyame me mene jejanemujisi Aceji Seemo teebibine lipu ecäremuji.

2

Walya Abiberäja Biname

1 Yoo, niinäce Israela biname bime padare cabu puga ge poto walya biname, lui
cina teemämu lainininusi Acejiyame me mename biname ca, yepä teeme mene lica ge
Acejiyame bau ca. Page cuta piiyepu poto walya biname piti nemi, lui cina teemämu
lainininusi abiberäja biname ca Acejiyame poto cidi me, yepä teeme abiberäja lui walya
piiyepu conocono gemi. Teeme mene te ätrunga ne sabe jaawenuge. Mime Yageyame lui
te iyeta biname bine itu isecräremuji teeme niiya mule daremu cabu ca, teepi teebine lica
jäätrungusi, yepä jaainusi. Peei name pi teepi teeme mäpu daremu ne wata pa jääpänepesi.
2 Bucurage biname cina teebibine ingwe pa yääcwemepesi teeme niiya singisingi mule
cabu me. Teeme niiya mule name pi biname cina niiya mene pa jiicemepesi toraca mule
poto cidi me.
3 Pui walya biname cina singi rarekaake weeme bau ca päpäname teeme sinäme abiberäja
mule cabu ca. Yoo, Acejiyame teeme mule bine jäägyemuge, tabe amacetnäjäneji enajenige
teebibine iisibrecame.
4 Mine Acejiyame me mule poto cidi me ngene pa jwaatwa-naninago. Ujarage pui
mename seemo lui cina niiya mule jewenujisi, Acejiyame te teebibine padare lica
ecäremuji, yepä teebibine yiisabemuji niiya puupu me. Teepi puma krokeciiye cabu
icrajenige, siige äblicäco äsecrera ngälu atrana bimu te liba cirege atyaramta.
5 Cuta Acejiyame te lica padare ecäremuji pui biname bine lui cina ai gawecewe cabu
niinäce icrajuji, yepä babo igi niiye ne tityepuji pui niiya mule biname bine aglecame.
Yoo, Nooa piiyepu ten cama lui seben biname taatu tabe teebibine isecräremuji. Nooa tabe
biname bine mene jejananemuji Acejiyame me singi wawenecame, yepä biname cina singi
lica ge ätecijame.
6 Acejiyame te cuta Sodoma piiyepu Gomora cewe biname bine jigyemuji, peei neeneni
cewe bine muye ca juubudäruji ngälu tuuwe mriibe taatu ebmalemuji, ingle tabe singi
ingwe ca biname cina Sodoma piiyepu Gomora cewe poto cidi me ngene apecname, piba
wälu äbitame niiya mule wawenecame.
7 Yepä, tabe Loota ne isatuji. Loota lui miiji mule biname ge, tabe mage ngenecu mäpu
cama yaanajuge teeme cotre umle cäco ceweyame bime sargi mule name pi.
8 Yoo, Loota ten cama senajenäjumi bimu gaabegabe. Tabe singi lica ge teeme niiya
mene ätecijame piiyepu teeme niiya mule päpänename, peei name pi mage ngenecu mäpu ge.
Acejiyame teebine isatuji, yepä teeme cewe biname bine teeme mäpu daremu ecäremuji.
9 Peei cabu ca mine umle läbitininago egä Acejiyame te ibibi gyene teeme biname bine
äsecrerame teeme mäpu cabu ca, lui cina teebine jäätrungusi. Tabe cuta miiji gyene niiya
mule biname bime daremu bine oomlana ngälu atrana bimu te liba cire tatyaramtepi; teepi
piba teeme mäpu daremu cirege päpäna.
10 Yoo, mäpu daremu pisi nyene teeme tääpume lui cina teeme tääpe me jugijugi singi bine
jaawenemusi piiyepu Acejiyame me singi ne jäägyusi.

Pui walya abiberäja biname lui pepu gemi. Teepi teemämu lasicnantinusi egä baborage
gemi; teepi ajangotna cäco gemi. Teepi wälu lica cabucewe jamyacu apaclyera cama seemo
bime poto cidi me, yepä teebibine jääcnecimusi.
11 Yoo, Acejiyame me mename seemo puu baborage kokrerage gemi ai walya abiberäja
biname cabu ca, yepä teepi lica pepu äcneca mene jiicemusi teepi liba teebibine
jaaitnäjemusi Acejiyame me opo gaabe.
12 Yepä, peei walya biname cina ngene atwanena cäco gemi. Girigale drego pana teepi
teeme singi papa jaawenemusi. Teeme lui budre mule gyene. Teepi wälu lica niiya mene
iicaname pui poto cidi me teepi lui umle cäco gemi. Yoo, biname cina girigale drego bine
joomlemusi, yaaglecimusi, siige teeme ireclota lapiruge. Cuta pui walya abiberäja biname
bine pepu pana pagege cuta iisibreca.
13 Teepi biname bine ngenecu mäpu me jaawenemusi, peei name pi mäpu daremu
ne cirege päpäna. Ngänuge bimu padare, teepi ajiri lica gemi teeme singisingi mule
wawenecame, piba gigri deedei weene cama läbitininusi. Teepi weeme ätrunga ingle bine
jugi me jaawenusi, weebibine ingletnäjinusi.
14 Magebi ne liba jwääpänusi, teepi singisingi läbitininusi teeme tääpume. Teeme niiya
jugijugi mule bucurage gemi, yepä lica gyene teeme tääpume ibibi. Ngenecu onya biname

bine teepi teeme angletneja gaabe cabu yaawadanemusi. Teepi babo umle gemi lipu teeme niiya singisingi bine päpäname. Yoo, teepi teeme mäpu daremu cirege päpäna.
15 Teepi toraca gaabe ituge abmala, conocono gaabe ne ituge acata. Teepi Balam Bosoro me bägrä ne ingwe yäächusi lui te niiya gaabe ne ecatuji ai name pi tabe baborage singi rarekaake peei gaabe cabu ca päpäname.
16 Yoo, dongki te Balam ne eblawäjuji biname pana tagepogogo ca, siige teeme buduma conocono mule ne jiibuji.
17 Pui walya abiberäja biname teeme nuuja miiji lica gemi. Teepi epu pana gemi niiye cupicu liiyepu lui niiye cäco läbituge. Teepi epu pana carbe liiyepu weene liba niiye tääpume singi birige, yepä buuwe te pui carbe ne yääyeblingtuge. Pepu carbe me miiji ätityera lica ge. Yoo, Acejiyame pui biname bime tääpume krokeciiyerage puupu ituge amacetnäja.
18 Teepi mope babo läbitininusi piiyepu buduma mene jaajanemusi. Teepi biname bine yaangletnäjemusi lui cina gije jaabacitusi niiya buduma mule bine abmaläcemame, teebibine walya mene yaabiberäjemusi egä, “Weeme tääpe me singisingi mule bine jaawenemuye.”
19 Teepi teebibine walya jaajananemusi egä, “Weene kälyä gemi iyeta cotre cabu ca; weene miiji gemi weeme singi wawena.” Yepä, pui walya abiberäja biname teeme singisingi mule te teebibine joomlemuge. Teepi äblicäco gemi peei cabu ca uucratna, lui te teebibine sabe jaawenemuge. Yoo, ngena te biname me singi ne joomluge, biname ne peei te jaawabuge ngena wawename.
20 Yoo, biname lui te mime niiya cabu ca Äsecrerayame piiyepu Yageyame Yeesu Keriso ne jäätrunguge, tabe lasatuge ai gawecewe me niiya mule cabu ca. Tabe liba ngenecu onya piba läbituge, tacnenutuge ingwe gaabe me, siige pui niinäce mule cuta jaawenemuge, peei lui babo niiyarage gyene teeme tääpume. Tabe liba niinäce cabu ca Yeesu Keriso poto cidi me mene lica birige ätecija, teeme tääpume peei lui mäpu gyene, yepä tabe liba Yeesu Keriso poto cidi me yäätecijuge, piba ingwe ca jäägyuge, teeme tääpume peei lui baborage mäpu gyene.
21 Pui biname tääpume miiji cirege tabe liba conocäco gaabe poto cidi me umle lica cire läbiteji, ingle peei umle cama tabe liba Acejiyame me singi ne teeme tääpume kaake me jaawenuge, tabe babo mäpu daremu ne cirege acata.
22 Yoo, teeme poto cidi me toraca gyene sasa biname bime mene egä, “Drego te tacnenutuge teeme aake luma yaacuge,” cuta nuuja mene egä, “Blome ne liba jääcisäjusi, tabe tacnenutuge teeme paamuli cabu me cuta lenajame.” Pepu pana gyene biname lui te cääri teeme niiya cabu me tacnenutuge.

3

Mene Mime Yageyame me Acnenuta poto cidi me

1 Cäme ngenecurage biname, cane weeme bau me mene itu yoogärepene. Cuta agesa cäme nuuja oogära mene, ingle cane singi gäne egä weene toraca mule poto cidi me cääri cuta ngene jotwananipeye.
2 Weene ngene jotwananipeye pui mene poto cidi me, Acejiyame me sasa mename biname cina lui mene ituge oogära. Cuta cääri ngene jotwananipeye pui mene poto cidi me mime Yageyame piiyepu niiya cabu ca Äsecrerayame te itu jejuji wawename. Peei mene cine lui Keriso me ätyepäneji biname cina weebibine ituge ceera.
3 Niinäce, weene miiji cängena umle äbitineye apu egä ai gawecewe liba mameta gyene apira, piba poto biname pa saaclepi lui cina teeme niiyarage singi bine pa jaawenemepesi. Teepi weebibine niiyarage bääclena me jiwenipesi egä,
4 “Nää, weeme Yageyame te itu jijinuji egä tabe pa tacne-nutepi? Tabe cije baa, lese nyene? Cime saarewale cabu ca biname cina ireclota cama yaacrajuge ai gawecewe cabu, piba budre läbitininusi. Nuuja mara mule lica ituge äpletnuta ai gawecewe te liba tacuji ngälu page.” Teepi piba walya mene pa jiicemepesi egä, “Weeme Yageyame te lica pa tacnenutepi; ai gawecewe te lica mara me pa läbitepi.”
5 Yoo, pui biname cina singi lica opo awatname egä sasa ujarage Acejiyame te mene jejemuji piba taatu cabucewe dume cama piiyepu gawecewe cina tacujäsi. Gawe te tegeluji niiye cabu ca.
6 Piba Nooa me padare cabu, Acejiyame mene jejuji, niiye te tegeluji, siige gawecewe biname bine iyeta irmemuji.
7 Yoo, ai gawecewe piiyepu cabucewe Acejiyame me mene miji pi aanajenige, ngälu tabe peei bine muye ca cire juubudäremepi. Atrana bimu liba cire tädepi, piba biname lui cina singi lica gemi Acejiyame me mene ätecijame, tabe teebibine cire yiisabemepi muye puupu cabu me iyeteta lenajame.

8 Cäme binamewale, gone ngene jitrimalinuge egä mime Yageyame me ngene atwanena
mara gyene mime cabu ca. Yoo, yepä bimu coo tausen kämäge, peei lui mara lica gyene;
mime Yageyame tääpume teepi lui yepä pana gegi.
9 Yoo, poto biname cina apu jaangemuge egä mime Yageyame te lica teeme mene ibibi
jaawenuge ai gawecewe iibyagecame, yepä peei toraca lica gyene. Tabe teeme mene toraca
me cire jaawenemepi. Yepä, tabe biname bine jewagrijenenemige teeme niiya mule cabu
ca atatrongärame teeme bau me, ingle tabe singi lica gyene nuuja biname ne ajarame.
10 Mime Yageyame cire tädepi. Biname cina piba cälu te cire jäätemepi, ingle naace popi
teeme otni lui ero biname pana ogä cirege. Peei ceräcerägääbu bimu cabu cabucewe te
babo mumwämu cama cire lapesarepi. Wale bine muye te cire yaabemepi. Ai gawecewe
iyeta gwidape cama cire lapesarepi.
11 Yoo, ai name pi iyeta gwidape cina pepu cire labyagicipesi, mine miiji cängena ire cama
ninajininige. Mine Acejiyame me singi piiyepu conocäco mule bine jewenenemisi.
12 Mine Acejiyame me acnenuta bimu ne jewagrijenisi, cuta kaakesea jewenenisi peei
bimu te watata otnime. Toraca gyene egä pui bimu cabu muye te cabucewe ne cire
jiibyagecepi, piiyepu peei baborage nuunu cabu iyeta wale cina pa juudräjemepi, piba cire
lapiripesi.
13 Yepä, mine Acejiyame me mene jitrungenisi egä tabe kirece cabucewe piiyepu gawe-
cewe bine cire jaawenemepi. Puma ätrunga biname cina conocäco taatu cire yaacrajepi.
14 Yoo, cäme binamewale, mine peei bimu ne jewagrijenisi, peei name pi mine
lapicetnärinago iyeta padare conocäco piiyepu epu cäco lenajame Acejiyame me opo gaabe
je, teeme singi taatu wawename, piiyepu poode cama lenajame.
15 Mine umle gemi ngena name pi Acejiyame me acnenuta lui däägurage gyene. Tabe
biname bine padare ecärenemige teebine ätrungame, siige tabe teebibine mäpu daremu
cabu ca äsecrerame. Yoo, peei umle mene mime ngenecurage biname Paulo te ituge oogära
weeme bau me. Acejiyame te peei umle teebine ecäruji.
16 Tabe yepä mene iyeta teeme leta cabu jiicuge mime Yageyame me acnenuta poto
cidi me. Yoo, poto teeme mene lui mäpurage gemi umle äbitame, cuta poto umle cäco
biname lui cina lica cängena ngene jwaatwananinusi, teepi Paulo me mene walya pana
yaaboclomäjusi. Teepi cuta Acejiyame me poto nuuja Oogäräneji Mene pepu conocono
jaawenemusi. Teeme yene mäpu daremu peei tääpume.
17 Cäme binamewale, weene umle gemi pepu biname poto cidi me. Peei tääpume cängena
ire, piba pui niiya mule biname cina weebibine lica toraca gaabe cabu ca äyeblenga teeme
walya abiberäja ca. Gone weeme toraca ätrunga gaabe ne abmala!
18 Yepä, cerämu labiberäjininuye mime Yageyame piiyepu niiya cabu ca Äsecrerayame
Yeesu Keriso poto cidi me, teeme miiji piiyepu umle cina babo me äbitame weeme cabu.
Yoo, jamyacu apaclyera lui teeme yene page piiyepu iyeteta ngälu cäco. Eso!
Cane ngii Peteru, siige cäme mene.

YOANE ME NIINÄCE LETA

Ireclota Mene poto cidi me

1 Lui tage agedna cabu ca, cine lui ne titecijanenanumesi, lui ne tepänenanumesi irecu ca,
lui cabu me ire nicijenanimi, cuta lui ne toomlananumesi ime ca, cine teeme poto cidi me
yoogärenisi. Tabe lui Ireclota Mene gyene.
2 Ai ireclota te liba taboclomtuji, cine tepäne-nanumesi, cine siige page jewabudnitenisi,
egä tabe laasi nyene. Lui te iyeteta gyene, lui te Babe cama ge, siige cime bau me
taboclomtuji, cine teeme poto cidi me weebibine jijananenininago.
3 Cine ngena ituge päpäna, ngena poto cidi me cine ituge ätecija, cine peei poto cidi me
jijananenininago weebibine naace tääpume egä weene piba cine cama yepä me äbitame epu
pana cine lipu yepä gemi Babe piiyepu teeme Bägrä Yeesu Keriso cama.
4 Cine ai ne naace tääpume yoogärenisi egä mime gege te baborage äbitame.

Acejiyame Lui Apaclyera Gyene

5 Cine lui mene ituge ätecija Acejiyame me Bägrä bau ca, cine lui mene cuta weebibine
jijananenininago, pui mene apu gyene egä Acejiyame lui apaclyera gyene, teeme cabu
nuuja krokeciiye lica gyene.
6 Peei name pi mine liba jiicusi, egä mine Acejiyame cama yepä gemi, yepä mine
krokeciiye cabu waatninago, mine peei lui walya waatrominago, conocäco mule bine lica
jaawenimusi.
7 Yepä mine liba apaclyera cabu ninajininuge Acejiyame liiyepu, mine piba yepä ngene
atwana cama ninajininuge, siige teeme Bägrä Yeesu Keriso me uudi te jugi cäco me
niwenininuge iyeta niiya mule cabu ca.
8 Mine liba jiicusi egä mine conocäco biname gemi, mine mimämu langletnäjinago, siige
mime cabu nuuja toraca mene lica gyene.
9 Yepä mine liba mime niiya mule bine jaawabudnemusi, Acejiyame toraca piiyepu
conocäco gyene, siige mime niiya mule lica yaawadimuge, jugi cäco me niwenininuge iyeta
conocono mule cabu ca.
10 Mine liba jiicusi, egä mine conocono mule lica ituge wawenetnäja, mine siige Ace-
jiyame ne walya me jaawenusi, teeme mene mime cabu lica gyene.

2

Keriso Lui Mime Ätityera Biname Gyene

1 Cäme binamewale, weene ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gemi, cane ai ne yoogärinine
weeme bau me naace tääpume egä weene niiya mule lica wawenecame. Yepä laati te liba
niiya mule bine jaawenimuge, mime pisi nyene conocäco biname Yeesu Keriso, lui te Babe
me opo gaabe je niwärimtinuge.
2 Tabe peese nyene biname lui te mime niiya mule daremu ne egluji. Yoo, tabe mime
taatu niiya mule daremu ne lica egluji, iyeta biname bime.
3 Mine liba Acejiyame me mene yääcwetnusi, mine siige umle gemi apu egä mine umle
gemi tabe.
4 Laati te liba jiicuge, egä tabe umle gyene Acejiyame, yepä teeme mene lica yääcwetnuge,
tabe walya biname gyene, teeme cabu lica gyene toraca mene.
5 Yepä laati te liba Acejiyame me mene jäätecijuge, tabe toracarage singi birige teeme
tääpume. Peei cabu ca mine umle gemi, egä mine Acejiyame cabu ninajininuge.
6 Laati te liba jiicuge, egä tabe Acejiyame cabu yaanajuge, tabe miiji epu lenaja Yeesu
Keriso liiyepu.

Kirece Mene Ätecija tääpume

7 Cäme miijirage binamewale, cane lui mene yoogärinine weeme bau me, kirece mene
lica gyene, pätä pui sasa mene gyene, weene lui ituge ätecijana, weene liba weeme ätrunga
ne yaacitepeye Yeesu Keriso cabu me. Ai lui pui sasa mene gyene, weene lui niinäce itu
itecijipi.
8 Yepä nuuja poto ta kirece mene gyene, cane lui yoogärenine, siige Keriso cabu ca cuta
piiyepu weeme cabu ca ituge päpäna, egä ai lui toraca mene gyene, ingle krokeciiye te
äyeblingtenige weeme cabu ca, toraca apaclyera te tuungepmalenige.
9 Laati te liba jiicuge, egä tabe apaclyera cabu enajenige, yepä tabe nuuja ätrunga biname
ne jäämugetnuge, tabe camu krokeciiye cabu yaanajuge.

10 Yepä laati te liba nuuja ätrunga biname tääpume singi läbitanuge, tabe apaclyera cabu
yaanajuge, siige teeme cabu nuuja mule lica gyene, lui te nuuja biname bine jaawenimuge
conocono mule wawenecame.
11 Yepä laati te nuuja ätrunga biname ne jäämugetnuge, tabe krokeciiye cabu yaanajuge
piiyepu waatnuge. Tabe umle lica gyene liiyeme läduge, ingle krokeciiye te teeme irecu
yaacwabuge.
12 Cäme binamewale, ätrunga cabu lui kirece gemi, cane yoogärenine weeme bau me, ingle
naace popi weeme niiya mule äcisäjeji gemi Keriso me ngii name pi.
13 Cane yoogärenine weeme bau me lui niinäce gaabe biname gemi ätrunga cabu, ingle
naace popi weene umle gemi Keriso, lui te agedna cabu ca gyene. Piiyepu lamlecu ätrunga
biname, cane weeme bau me yoogärenine, ingle naace popi weene iyeta niiyaniya mule
bime yageyame ne ituge apremela.
14 Cäme binamewale, ätrunga cabu lui kirece gemi, cane ai lui bii byoogärine weeme bau
me, ingle naace popi weene umle gemi Babe. Cuta niinäce gaabe biname gemi lui ätrunga
cabu, cane ai lui bii byoogärine, ingle naace popi weene umle gemi Keriso, lui te agedna
cabu ca gyene. Cuta lamlecu ätrunga biname, cane ai lui bii byoogärine weeme bau me,
ingle naace popi weene kokre gemi piiyepu Acejiyame me mene te weeme cabu yaanajuge
piiyepu weene ituge apremela iyeta niiyaniya mule bime yageyame ne.
15 Gone singi äbita ai gawecewe mule poto cidi me piiyepu ai gawecewe gwidape tääpume.
Weene liba gawecewe mule tääpume singi inajininuge, weene piba äblicäco Babe tääpume
singi lenaja,
16 ingle naace popi ai gawecewe me mule lui Acejiyame bau ca lica gemi. Niiya singisingi
lui cina biname bine yaawadäjemusi, piiyepu biname cina ngena jääpänanemusi siige
singisingi läbitininusi, cuta piiyepu iyeta ai gawecewe muleyame biname cina lui tääpume
mage gege, ai mule lui Acejiyame bau ca lica gemi, yepä teepi ai gawecewe cabu ca gemi.
17 Gawecewe piiyepu teeme iyeta gwidape, biname cina lui tääpume mage singi yaacra-
juge, teepi apirininisi, yepä laati te Acejiyame me singi ne jaawenuge, tabe ngälu cäco
yaanajuge.

Keriso me Äciseräjayame

18 Cäme binamewale, ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gemi, ngälugaabe mameta gyene.
Weebibine ituge jaji, egä Keriso me Äciseräjayame te cirege otni, siige page bucurage piti
nemi, peei name pi mine umle gemi, egä ngälugaabe mameta gyene.
19 Teepi puu mime sobe cabu ca itu läsipesi, yepä teepi mine cama yepä lica gemi.
Teepi liga mine cama yepä cirege, teepi mine cama cire yaacrajeji. Yepä teepi lipu ituge
äyeblengäja mime cabu ca, peei te niwabininige, egä teepi mine cama yepä lica gemi.
20 Yepä Keriso te weebibine Aceji Seemo ca ituge äciseja, siige weene iyeta umle gemi,
ngena gyene toraca mene.
21 Cane naace name pi lica yoogärenine weeme bau me, egä weene umle cäco gemi toraca
mene. Pätä cane naace name pi yoogärenine, egä weene umle gemi toraca mene, piiyepu
weene umle gemi, egä toraca mene cabu ca äblicäco nuuja walya te otni.
22 Siige laasi nyene walya biname? Tabe peese nyene, lui te jiicuge, egä Yeesu lica gyene
Keriso. Tabe Yeesu me Äciseräjayame gyene, siige jäägyuge Babe Bägrä wäsi bine.
23 Laati te liba jäägyuge Bägrä ne, tabe Babe ne cuta jäägyuge; laati te liba yaacatuge Bägrä
ne, teeme cuta Babe pisi nyene.
24 Peei name pi weene lui mene itecijanipi, weene liba ätrunga biname me läbitipeye,
kokre joomlepeye. Pui mene te liba weeme cabu yaanajuge, siige weene piba yepä gemi
Babe Bägrä cama.
25 Piiyepu Yeesu Keriso lui gwidape ceerame itu nijinuji, iyeteta ireclota gyene.
26 Cane weeme bau me ai mene yoogärenine eei biname bime poto cidi me, lui cina
weebibine angletnejame äbitininisi.
27 Yepä weene pepu lica gemi, Keriso te Aceji Seemo ca weebibine ituge äciseja, siige
tabe weeme cabu yaanajuge, peei name pi weene singi lica gemi nuuja te weebibine
abiberäjame, ingle tabe te ibiberäjininuge iyeta gwidape poto cidi me. Piiyepu tabe ngena
ibiberäjininuge, toraca gyene, walya lica, peei name pi teeme abiberäja ne icwetnepeye,
piiyepu Yeesu Keriso cama yepä inajipi.
28 Yoo cäme binamewale, weene ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gemi, gone Yeesu Keriso
ne yaabmaluye! Piba tabe liba cire taboclomtepi, mine wälu lica cirege äbita teeme
tääpume, piiyepu teeme acnenuta bimu liba cirege, mine piba nuuja singi lica ajiri name
pi ämletnerame teeme bau ca.
29 Weene umle gemi, egä Keriso lui conocäco biname gyene. Piba weene cuta miiji umle,
egä iyeta lui cina conocäco mule bine jaawenimusi, teepi lui Acejiyame me bägräwale gemi.

3

Acejiyame me Bägräwale

1 Weene jepäneye, Aceji Babe te lipu babo singi ituge mime tääpume! Teeme singi epu baborage gyene egä mibibine niyinininusi Acejiyame me bägrä ca, siige mine peei gemi. Gawecewe muleyame biname cina umle lica gemi mine, ingle teepi umle lica gemi Acejiyame.

2 Cäme miijirage binamewale, page mine Acejiyame me bägrä gemi, cuta camu gyene cängena pajecu me äbita, egä mine lipu äbitame. Yepä mine umle gemi, egä Keriso te liba cire taboclomtepi, mine teeme pana cire läbitipago, ingle mine teebine cire jääpänepesi epurage tabe liiyepu.

3 Siige laati te apu ngene atwana singi yaacituge Yeesu cabu me, tabe teeme ngenecu jugi cäco me jaawenuge, Yeesu me ngenecu lipu jugi cäco gyene.

4 Laati te liba niiya mule jaawenuge, tabe Acejiyame me cotre ne jaatropangtuge, ingle niiya mule lui cotre ibi mule lica gyene.

5 Weene umle gemi, egä Yeesu täduji niiya mule bine äyeblengäjame, cuta weene umle gemi, egä teeme cabu nuuja niiya lica gyene.

6 Peei name pi laati te liba Keriso cabu yaanajuge, tabe niiya mule bine lica jaawenimuge. Yepä laati te niiya mule bine jaawenimuge, tabe lica ituge teebine päpäna cuta umle lica ituge tabe.

7 Cäme binamewale, ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gemi, weene gone nuuja ne ire taatu jaacituye weebibine angletnejame. Laati te liba conocäco mule bine jaawenimuge, tabe lui conocäco biname gyene Yeesu Keriso liiyepu.

8 Yepä lui biname te niiya mule bine jaawenanemuge, teeme ingle Satani bau ca gyene, ingle Satani lui niiya mule wawenecayame gyene agedna cabu ca. Acejiyame me Bägrä te naace tääpume täduji Satani me kaakesea ne aglime.

9 Laasi nyene Acejiyame me bägrä, tabe niiya mule bine lica jaawenanemuge, ingle Acejiyame me ireclota pisi nyene teeme cabu. Tabe äblicäco niiya mule wawenena, ingle Acejiyame teeme Babe gyene.

10 Mine eei cabu ca umle läbitininago, egä Acejiyame me bägrä lui gemi, Satani me bägrä lui gemi, ingle laati te liba conocäco mule bine lica jaawenanemuge piiyepu ätrunga biname bime tääpume singi lica yaanajuge, tabe lui Acejiyame me bägrä lica gyene.

Weene Miiji Weemämu Singi Äbitanipeye

11 Weene lui mene itecijanipi, weene liba läbitipeye ätrunga biname me, age sena pui mene: mine miiji mimämu singi lenaja.

12 Mine gone Adamu me bägrä Kaino pana äbita, Satani te lui ne ecanuji, siige tabe teeme igane ne egluji. Tabe eei name pi igane ne egluji, ingle tabe conocono mule jaawenemuge, igane te conocäco mule jaawenemuge.

13 Cäme ätrunga binamewale, weene cälu te gone jitinuge, liba gawecewe muleyame biname cina jimugitninusi weebibine.

14 Ingle naace popi mine singi gemi ätrunga biname bime tääpume, peei name pi mine umle gemi, egä mine budre gaabe ne itu yaabmalepesi, ireclota gaabe ne itu yaacatepesi. Laati te liba singi lica ätrunga biname bime tääpume, tabe budre gaabe cabu camu yaanajuge.

15 Laati te liba jäämugetnuge nuuja ätrunga biname ne, tabe teeme budre me wawena biname gyene. Piiyepu weene umle gemi, egä lui te nuuja biname ne budre me jaawenuge, teeme cabu iyeteta ireclota lica gyene.

16 Yeesu lipu teeme ireclota ne iyemaluji budre tääpume cimiji pi, mine peei cabu ca umle, egä toraca singi lipu gyene. Mine miiji cuta teeme pana mime ireclota äyemela poto ätrunga biname bime tääpume.

17 Liba ätrunga biname yepä me iyeta gwidape piti nemi, siige tabe jääpänuge, teeme ceege me gwidape lica gyene, yepä tabe lica yääcäruge, tabe piba äblicäco iicana, egä Acejiyame me singi pisi nyene teeme cabu.

18 Cäme binamewale, ätrunga cabu lui cäme bägrä gemi, mine gone mime singi bine aboclomta biname bime bau me mene taatu ca, yepä mine miiji teebibine owecu waweneca.

Acejiyame me Bägrä Wälu Lica Gemi

19 Liba mime singi te lawabudnituge poto ätrunga biname bine ätityera ca, mine piba umle gemi egä mine toraca mule cabu ninajininuge, siige mine wälu lica cirege äbita Acejiyame me opo gaabe je.

20 Mine liba ngene ca laglinago, egä mime niiya mule piti nemi, mine umle gemi egä Acejiyame baborage gyene mime ngene ca agli cabu ca, tabe umle iyeta gwidape.

21 Cäme miijirage binamewale, mine liba lica ngene ca laglinago, egä mime niiya mule
piti nemi, piba mine wälu lica gemi Acejiyame me opo gaabe je aclajutame.
22 Piiyepu mine teebine liba ngena tääpume yäätinärusi, mine jääpänusi, ingle mine teeme
mene jäätrungusi piiyepu jaawenusi, teebine lui te ngenecu miiji me jaawenuge.
23 Age sena Acejiyame mibibine lui tääpume nijananinuge: mine miiji ätrunga acita
teeme Bägrä Yeesu Keriso cabu me piiyepu mine miiji mimemime singi lenaja, Yeesu lipu
mibibine ituge jaji.
24 Laati te liba Acejiyame me mene jäätrunguge piiyepu yääcwetnuge, tabe Acejiyame
cabu pisi nyene, Acejiyame cuta teeme cabu pisi nyene. Mine eei cabu ca umle gemi,
egä Acejiyame mine cama pisi nyene, ingle tabe lui Aceji Seemo ne ituge acita mime cabu
lenajame.

4

Toraca piiyepu Walya Seemo

1 Cäme miijirage binamewale, weene gone jäätrungimuye iyeta eei bine, lui cina jiicusi, egä
Aceji Seemo pisi nyene teeme cabu. Yepä weene teebibine epicetnäremepeye umle äbitame,
egä lui seemo te enajenige teeme cabu, nää Acejiyame bau ca gyene coo lica. Weene
apu wawename, ingle bucurage biname cina itu yaatengläjepesi, lui cina jiicusi, egä teepi
Acejiyame me tagepogogo mene jiicemusi, yepä teepi walya gemi.
2 Weene ai cabu ca opo yaawatnuye Acejiyame me Seemo ne, egä laati te liba jiicuge,
egä Yeesu Keriso lui biname me äbituji, pui biname cabu lui Seemo tabe Acejiyame bau ca
gyene.
3 Yepä laati te pepu lica jiicuge Yeesu poto cidi me, teeme cabu lui seemo te enajenige,
tabe Acejiyame bau ca lica gyene, yepä tabe Keriso me Äciseräjayame me seemo gyene.
Weene ituge ätecija, egä pui seemo te cirege otni, siige tabe page pisi nyene ai gawecewe
cabu.
4 Yepä cäme miijirage binamewale, ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gemi, weene Acejiyame
memi, siige weene ituge apremela lui cina jiicusi, egä teepi Acejiyame me tagepogogo
mene jiicemusi, yepä teepi walya gemi. Weene teebibine naace name pi ituge apremela,
ingle weeme cabu lui Seemo tabe mage kokreyame gyene, yepä ai gawecewe mule cabu
lenajayame biname bime cabu lui seemo, teeme toraca kokre lica gyene.
5 Teepi ai gawecewe memi, peei name pi teepi ngena jiicemimusi, ai gawecewe cabu ca
gemi, siige gawecewe muleyame biname cina jäätecijemusi.
6 Yepä mine Acejiyame memi. Laasi nyene umle Acejiyame, tabe mime mene yäätecijuge.
Yepä laati te liba Acejiyame me biname lica gyene, tabe mime mene lica yäätecijuge. Peei
cabu ca mine umle läbitininago, egä laasi nyene toraca Seemo cama, laasi nyene walya
seemo cama.

Acejiyame Lui Ingle Gyene Toraca Singi tääpume

7 Cäme miijirage binamewale, mine miiji mimämu singi lenaja, ingle Acejiyame lui ingle
gyene singi tääpume. Laati te biname bime tääpume singi yaanajuge, tabe lui Acejiyame me
bägrä gyene piiyepu tabe umle gyene Acejiyame.
8 Laati te liba singi lica gyene biname bime tääpume, tabe Acejiyame umle cäco, ingle
Acejiyame lui ingle gyene singi tääpume.
9 Acejiyame te teeme singi ne seboclomtuji mime tääpume, tabe lipu teeme japurage
Bägrä ne tityepuji ai gawecewe cabu me naace tääpume mine ireclota ne teeme cabu ca
päpäname.
10 Singi lui epu lica gyene, egä mine te Acejiyame tääpume singi ituge, yepä tabe te
niinäce singi itu niglinuji mibibine, siige teeme Bägrä ne tityepuji mime niiya mule daremu
tääpume.
11 Cäme miijirage binamewale, Acejiyame te liba pepu babo singi ituge mime tääpume,
mine cuta miiji mimemime singi lenaja.
12 Nuuja biname te lica ituge Acejiyame ne päpäna, yepä mine liba mimämu singi
ninajininuge, tabe pisi nyene mine cama, siige teeme singi te babo läbituge mime cabu.
13 Mine naace name pi umle läbitininago, egä tabe pisi nyene mime cabu mine teeme cabu,
ingle tabe teeme Seemo itu nicäripi mibibine.
14 Babe te tityepuji teeme Bägrä ne ai gawecewe cabu me biname bine niiya cabu ca kälyä
wawename. Mine ituge ai mule ne päpäna siige poto biname bine jejananemenisi ai poto
cidi me.
15 Piiyepu cuta laati te liba jaaitnuge, egä Yeesu lui Acejiyame me Bägrä gyene, Acejiyame
pisi nyene teeme cabu piiyepu tabe lui Acejiyame cabu pisi nyene.

16 Mine umle gemi Acejiyame lipu singi gyene mime tääpume, piiyepu mine ituge ätrunga
acita teeme peei singi cabu me.
Acejiyame lui ingle gyene singi tääpume. Lui te singi yaanajuge Acejiyame piiyepu
ätrunga biname bime tääpume, tabe Acejiyame cabu pisi nyene piiyepu Acejiyame teeme
cabu pisi nyene.
17 Singi te naace tääpume miiji babo äbitame mime cabu, egä mine piba wälu lica cirege
äbita atrana bimu cabu, ingle mime ireclota ai gawecewe cabu epu pana Keriso me liiyepu.
18 Singi luma, wälu lica birige puma, ingle babo singi te wälu ne yääyecräjuge. Siige lui
biname cabu singi te cäro camuge babo äbita, tabe wälu birige, ingle niiya mule daremu
awagrija luma, wälu cuta puma.
19 Mime singi pisi nyene Acejiyame tääpume piiyepu ätrunga biname bime tääpume, ingle
Acejiyame te niinäce singi ituge äbita mime tääpume.
20 Laati te liba jiicuge, egä tabe singi Acejiyame tääpume, yepä nuuja ätrunga biname
ne jäämugetnuge, tabe walya biname birige. Laati te liba singi lica nuuja ätrunga biname
tääpume, tabe lui ne jääpänuge, tabe äblicäco cuta Acejiyame tääpume singi, tabe lui ne lica
ituge päpäna.
21 Pui name pi Keriso te mibibine ituge jaji egä, laati te Acejiyame tääpume singi birige,
tabe cuta miiji ätrunga biname bime tääpume singi.

5

Ätrunga te Gawecewe Mule bine Yäätucäremuge

1 Laati te liba jäätrunguge, egä Yeesu lui Keriso sine, tabe Acejiyame me bägrä gyene.
Piiyepu lui biname te singi yaanajuge babe tääpume, tabe cuta singi yaanajuge teeme bägrä
tääpume.
2 Mine liba Acejiyame tääpume singi, piiyepu jaawenanemusi tabe ngena tääpume ituge
mibibine jaji, piba mine umle gemi, egä mine cuta singi teeme bägräwale bime tääpume.
3 Mine liba jaawenanemusi Acejiyame ngena tääpume nijanininuge, peei te jaawabud-
nituge, egä mime singi pisi nyene teeme tääpume. Acejiyame ngena tääpume nijanininuge,
mäpu lica gyene awename,
4 ingle laasi nyene teeme bägrä, tabe ibibi gyene ai gawecewe mule bine apremelame.
Peei lui mime ätrunga lui te gawecewe mule bine yaapremalemuge.
5 Eei taatu biname te gawecewe mule bine yaapremalemuge, lui te jäätrunguge, egä Yeesu
lui Acejiyame me Bägrä gyene.

Acejiyame te Yeesu Keriso ne Jeitnäjenige

6 Yeesu Keriso täduji ai gawecewe cabu me ai neeneni cewecu cama: teebine niiye ca
ituge äciseja piiyepu teeme uudi te ituge apira. Teebine niiye taatu ca lica ituge äciseja, yepä
teeme uudi te cuta tapiruji. Aceji Seemo te ai neeneni cewecu bine jaaitnäjenige, siige toraca
gegi, ingle tabe lui toraca mene jiicenige.
7 Yoo siige, teepi nesae gämi lui cina Yeesu ne jeitnäjenisi:
8 yepä lui Aceji Seemo, yepä lui niiye, yepä lui uudi. Teeme aitneja mene lui yepä gyene.
9 Mine biname bime aitneja ne yaacatusi, yepä Acejiyame me aitneja lui baborage gyene,
siige ai lui Acejiyame me aitneja gyene, tabe lui ituge jaji teeme Bägrä poto cidi me.
10 Laati te ätrunga yaacituge Acejiyame me Bägrä cabu me, Acejiyame pui biname me
ngenecu cabu teeme Bägrä ne jeitnäjenige. Yepä laati te ätrunga lica gyene Acejiyame
tääpume, tabe teebine walya me jaawenuge, ingle tabe lica jäätrunguge, Acejiyame lipu
teeme Bägrä ne ituge aitneja.
11 Pui aitneja lui eei gyene, egä Acejiyame te iyeteta ireclota ituge ceera mibibine, mine
lui ireclota ne jepäninisi teeme Bägrä cabu ca.
12 Laati te liba teeme Bägrä cama yepä birige, tabe ireclota cama yaanajuge. Yepä laati te
liba yepä lica birige teeme Bägrä cama, tabe lica ireclota cama yaanajuge.

Mene Ngälu cäco Ireclota poto cidi me

13 Cane ai ne naace tääpume bii byoogärine weeme bau me, lui cina ätrunga ne yaacituye
Acejiyame me Bägrä me ngii cabu, egä weene umle äbitame egä weeme ngälu cäco ireclota
pisi nyene.
14 Mine wälu cäco gemi Acejiyame me opo gaabe je, ingle mine umle gemi, egä tabe
nitecijinuge mine ngena tääpume yaawejanusi teeme singi ibi.
15 Siige mine liba umle gemi, egä Acejiyame te nitecijinuge mine ngena tääpume yaawe-
janusi, mine cuta piba umle gemi, egä tabe nicärininuge, mine ngena tääpume ituge awejena
teebine.
16 Laati te liba jääpänuge, egä nuuja ätrunga biname te niiya mule jaawenuge, lui mule
te teebine budre me lica yaacanuge, tabe miiji pui biname tääpume irecu ätumuta, siige

Acejiyame te teebine ireclota gaabe cabu me birige awecnista. Ai lui eei biname bime tääpume lui bime niiya mule cina teebibine lica yaawadimusi budre me. Yepä piti nemi niiya mule lui cina biname ne yaacanusi budre me, cane peei tääpume lica jiicenine irecu ätumutame.

17 Iyeta conocono mule lui niiya mule gemi, yepä iyeta niiya mule cina lica biname ne yaacanusi budre me.

18 Mine umle gemi, egä Acejiyame me bägräwale cina niiya mule lica jaawenanemusi, ingle Acejiyame me Bägrä te teebibine jäälyenganemuge, siige Satani te äblicäco oomlana.

19 Mine umle gemi egä mine Acejiyame memi, piiyepu mine umle gemi egä Satani te iyeta ai gawecewe ne ecanenige.

20 Cuta mine umle gemi, egä Acejiyame me Bägrä te ituge otni mibibine umle ceerame piba mine umle äbitame tabe, lui sine toracarage Acejiyame. Mine toracarage Acejiyame cabu ninajininige, piiyepu mine ninajininige teeme Bägrä Yeesu Keriso cabu. Tabe lui toraca Acejiyame gyene piiyepu ngälu cäco ireclota gyene.

21 Cäme binamewale, ätrunga cabu ca lui cäme bägrä gemi, weene cängena weemämu ire, egä uuje cina gone Acejiyame me puupu ne yaacatusi.

Mene ngälu peese.

YOANE ME NEENENI MANU LETA

Sebore Mene Oogärа Biname bau ca

1 Cane niinäce gaabe ätrunga biname te yoogärenine weeme ätrunga ingle cabu me,
Acejiyame te lui bine itu jijäcripi piiyepu lui bime bau me cäme singi baborage gyene. Lica
cane taatu singi gäne weeme tääpume, yepä iyeta piiyepu lui cina umle gemi toraca mene.
2 Cine singi gemi weeme tääpume, ingle toraca mene pisi nyene mime cabu piiyepu
iyeteta cire yaanajepi.
3 Acejiyame mime Babe piiyepu teeme Bägrä Yeesu Keriso, teeme miiji te mime cabu
lenajame, teepi mibibine owecu wawename piiyepu poode ceerame. Mine miiji toraca
ätrunga piiyepu singi cama teeme miiji ne, owecu ne, piiyepu poode ne waadename.

Toraca Mule piiyepu Owecu Mule

4 Cane baborage gege ge päpäname, egä weeme poto ätrunga biname cina inajininige
toraca mene ibi, mime Babe te lipu ituge mibibine jaji.
5 Yoo, cäme ngenecurage ätrunga binamewale, cane weebibine jijenininine, egä mine
miiji mimemime singi lenaja. Cane ai lui kirece mene ne lica yoogärinine weeme bau me,
yepä ai lui pui sasa mene gyene, mine lui itu nitecijanipi, mine liba ätrunga biname me
läbitipago.
6 Singi lui eei gyene, egä mine jaawenimusi Acejiyame ngena tääpume nijananinuge.
Weene liba läbitipeye ätrunga biname me, pui padare cabu ca weebibine ituge jajanena,
siige weene itu itecijanipi, egä weene miiji singi lenaja nuuja biname bime tääpume.
7 Siige bucurage angletneja biname cina itu yaatengläjepesi iyeta poto ta. Teepi eei gemi,
lui cina jiicenisi, egä Yeesu Keriso binamerage me lica äbituji. Apu lui cina jiicenisi, babo
angletneja biname gemi piiyepu Keriso me äciseräja biname gemi.
8 Weene miiji cängena ire atwipeye teeme tääpume, piba cime kaakesea te papa me lica
läbituge, yepä weene cime kaakesea cabu ca camle-camle daremu ne cirege päpäna.
9 Laati te liba lica yaanajuge Keriso me abiberäja cabu, yepä nuuja gaabe ne yaacatuge,
teeme Acejiyame lica gyene. Yepä laati te liba cängena yaanajuge Keriso me abiberäja cabu,
teeme piti negi Babe piiyepu Bägrä.
10 Laati te liba läduge weeme bau me lica ai abiberäja cama, gone jaawabluye, weeme
mete me gone yääsinglantuye.
11 Laati te liba pipu biname ne jaawabluge, tabe lalenglecäjuge teta cama peei niiyarage
mule wawename.

Yewo Mene

12 Cäme piti nemi bucurage mene iicaname weeme tääpume, yepä cane singi lica gäne
peba cabu oogärame, ingle cäme ngene atwana singi pisi nyene peeyeme otnime. Mine liba
opo pa läpänipago, mine piba page jaatranepesi, siige mime gege te piba babo pa läbitepi.
13 Ama lui ätrunga ingle te jiwablininige weebibine.
Mene ngälu peese.

YOANE ME NESAE MANU LETA

Sebore Mene

1 Cane niinäce gaabe ätrunga biname te yoogärenine cäme miijirage biname Gayus bau me, cane lui tääpume baborage singi.

2 Oo, cäme miijirage biname Gayus, cane irecu ätumutenine, egä iyeta gwidape miijirage lenajame määme cabu piiyepu määme tääpe te miijirage lenajame epu pana, määme seemo te lipu miijirage gyene.

3 Cane baborage gege ge, liba poto ätrunga biname peema cita ca saaclepi, cebine najepesi, maane lipu toraca ngenecu cama joomlenite toraca mene ne piiyepu naanajinige peei toraca mene ibi.

4 Cane liba nätecijuge, egä cäme binamewale, lui cina cäme tääpume epu pana bägrä liiyepu, toraca mene ibi icrajinige, cane baborage gege gäne. Nuuja gwidape te lica cebine pepu baborage gege me birige wawena.

Eso Mene Gayus bau me

5 Oo, cäme miijirage biname, maane toraca ngenecu cama nuuja ätrunga biname bine yäätityeräjimute, ngänu gemi teepi maramara ätrunga ingle cabu ca.

6 Teepi te naaitnepesi määme owecu mule poto cidi me ai ätrunga ingle bau me. Maane miiji mule ne jaawenute, maane liba yäätityeräjimute teepi ngena tääpume singi gaabegabe tääpume, teepi liba määme cewe ne saabmalusi. Ai lui baborage gwidape gyene Acejiyame me opo gaabe je.

7 Teepi Keriso me kaakesea name pi teeme cewe bine itu saabmalemepesi, siige otnenininisi. Teepi nuuja gwidape bine lica yaawadimusi ätrunga cäco biname bime bau ca,

8 peei name pi mime cabu sine teebibine ätityerame, siige piba mine teta cama lalenglecäjininago toraca mene ne acenename.

Mene Diyotrepes piiyepu Demetriyus poto cidi me

9 Cane puu matikäli leta ne itu yoogärepene ätrunga biname bime bau me peeyeme, yepä Diyotrepes lui te baborage singi weeme mope biname me lenajame, tabe singi lica cäme mene acatame.

10 Peei name pi cane liba peeyeme pagege otni, cane teeme mule bine page jaaboclomäjemepene weeme opo gaabe je, tabe lipu walya idre yaacenanuge cime poto cidi me cibibine sabe wawename. Tabe ai taatu ne lica jaawenuge, tabe cuta läbwäricuge ätityerame lui ätrunga biname cina otnenininisi Keriso me kaakesea gaabe cabu. Cuta peei taatu lica, tabe cuta jiibemuge poto ätrunga biname cina teebibine ätityerame, siige lui cina teeme mene lica jäätecijemuge, tabe yääyeblengäjimuge ätrunga ingle cabu ca.

11 Cäme miijirage biname, maane gone nuuja niiyarage mule ne jäätututе, yepä miijirage mule bine jitutemepi. Laati te miiji mule bine jaawenimuge, tabe lui Acejiyame me biname gyene. Laati te niiya mule bine jaawenimuge, tabe umle lica gyene Acejiyame.

12 Weene Demetriyus ne itityärepeye, ingle iyeta biname cina teeme poto cidi me jiicemusi, egä tabe miijirage muleyame gyene, piiyepu tabe iyeta gwidape jaawenimuge toraca mene ibi. Cine cuta peei yepä mene jiicenisi, piiyepu maane umle gäte, egä cine ngena jiicenisi, toraca gyene.

Yewo, Gayus

13 Cäme bucurage mene piti nemi meebine jajime, yepä cane singi lica gäne peba cabu oogärame.

14 Pätä cäme ngene atwanena singi pisi nyene peeyeme watawata otnime, siige mine liba opo pa pa läpänepago, mine piba pa jaatranepago.

15 Poode määme cabu lenajame. Ama lui ätrunga biname cina meebine naawablenisi. Yepäyepä jewabläjemepi mime ätrunga binamewale bine peema.

Mene ngälu peese.

YUUDA ME LETA

1 Cane säne Yuuda, Yakobu me igane, Yeesu Keriso me kaakesea bägrä gäne.
Agesa mene weeme bau me Acejiyame te lui bine ituge asogleca, weene Aceji Babe me
singi cabu piiyepu Yeesu Keriso me ire atwana cabu inajininuge.
2 Acejiyame me baborage owecu, poode, piiyepu singi weeme cabu lenajame.

Ai Mene Lui Walya Abiberäja Biname bime poto cidi me

3 Cäme ngenecurage binamewale, cane liga weeme bau oogärame täbitumene eei poto cidi
me egä Keriso lipu mibibine niiya cabu ca nisecrärininiige, piba nuuja mule te tädumi, siige
cane miiji peei tääpume oogära niinäce. Cane singi gäne weebibine jajime aclajutame kokre
cama. Gone mara ätrunga ne yaacatuye pui cabu ca Acejiyame lui ätrunga ituge ceera mine
lui teeme biname gemi. Peei ätrunga lui yepä gyene iyeteta.
4 Yoo, poto biname lui Acejiyame me biname lica gemi, teepi ämletnäreji pana mime
ätrunga ingle maramara cabu ituge äbäcna. Teepi angletneja mene jiicemusi egä Acejiyame
me owecu mule name pi teepi conocäco gaabe cabu ca äsecräreji gemi teeme conocono
singisingi mule wawenecame. Peei conocono gyene. Sasa cabu ca Acejiyame me
Oogäräneji Mene te jiicenige egä pui cina mäpu daremu ne cirege päpäna, ingle teepi mime
Yageyame Yeesu Keriso me waadena ne jäägyusi.
5 Yoo, Acejiyame me mule daremu awecnista poto cidi me, weene umle ituge, yepä
cane singi weene cääri ngene jotwa-nanineye mime Yageyame te sasa Israela biname bine
lipu isecräremuji Aikupito cabu ca, piba ingwe ca poto bine iyeblenge-muji lui cina lica ge
ätrunga cama.
6 Pui niiya mename seemo poto cidi me cuta ngene jotwananineye. Teepi lui cina teeme
ire atwi kaakesea cabu cängena lica icrajuji, yepä teeme toraca puupu ne sebmalujisi cabu
je. Teepi iyeteta oomleji yaacrajuge krokeciiye puupu cabu ngälu teeme atrana padare
ceräcerägääbu bimu cabu.
7 Weene cuta Sodoma Gomora poto cidi me ngene jotwananineye piiyepu poto matimati
cewe pui neeneni cewe mameta. Iyeta pui cewe cabu biname cina yepä pana niiya mule
tewenenäjemumesi pui niiya mename seemo cina liiyepu. Teepi sargi mule jaawenemusi
piiyepu rooriye cina teemeteme lawadaninusi. Teepi teeme daremu ne jääpänusi muye
puupu cabu lenajame ngälu cäco. Mine peei cabu ca umle gemi egä pui mule tääpume mäpu
daremu pisi nyene.
8 Yepä pana mule cabu pui walya abiberäja biname cina niiya wama yaapicetneräjimusi,
piba teeme tääpe sabe jaawenemusi jugijugi mule ca. Teepi Acejiyame me cotre bine
jäägyemusi, piiyepu niiya mene jiicemusi jamyacu apaclyera cama mename seemo poto
cidi me.
9 Yoo, cuta Maikol, mope mename seemo tabe lica pepu supra cäco mene jiicemuge.
Ujarage, tabe liba Satani cama mene abajujäsi Moose me budre kaake poto cidi me Maikol
lica claabe mene Satani ne jejuji, yepä daremu mene jejuji egä, "Acejiyame te meebine
mäpu daremu pa näącärepi!" Peei mene taatu.
10 Yepä, ai walya abiberäja biname cina seemo pana gwidape bine yääciseräjemusi teepi
lui umle lica gemi. Yepä, gwidape teepi lui poto cidi me umle gemi, glunubora girigale
gwidape lipu umle, peei cina teebibine yaawademusi teeme budre tääpume.
11 Babo mäpurage gyene teeme daremu. Kaino ne teepi ingwe yääcwusi. Balam pana teepi
singi rarekaake päpäna niiya mule waweneca ca. Teepi Acejiyame me waadena ne jäägyusi
epu pana sasa biname Koora te Moose me waadena ne lipu itu jigyuji. Teepi Koora pana
mäpu daremu pa jääpänepesi niiya puupu cabu me äyeblengame.
12 Epu pana wämyä cina lipu cäbletääpe me miiji opo ne sabe jaawenusi, pui walya
abiberäja biname cina weeme abasecretna piiyepu deedei äbita sabe jaawenemusi. Teepi
ajiri lica gemi bucurage deedei bine teemämu ätrungecäjame. Teepi epu pana gemi carbe
liiyepu buuwe te lui bine yaawadanemuge, yepä ngupe cäco watninusi. Teepi epu pana uli
gije liiyepu lui cina kuu cäco birige teeme yäyi padare cabu, peei name pi braju cama birige
äpäcuta, siige kuu cäco piiyepu budre.
13 Epu pana weene niiyarage baawe ne cudecewe ca liiyepu opo awatna, tabe giri liba
tätnanuge, pepu pana weene pui niiya biname bine opo yaawatne-muye teeme ajiri mule
cabu ca. Teepi epu pana wale liiyepu lui cina dume cabu waatnetnäjinininusi, weene
äblicäco weeme gaabe ne teeme bau ca acata. Yoo, Acejiyame te krokeciiyerage puupu ne
ituge amacetnäja puma teepi iyeteta lenajame.

14 Yoo, Enoka lui Adamu me siks manu kaakesaare ge, ujarage tabe mene tiicuji pepu
biname bime poto cidi me egä, “Mime Yageyame te cire tädepi teeme bucurage mename
seemo cama
15 iyeta biname bine atraname, lui cina lica gemi Acejiyame me binamewale, teebibine
awabudnäjame iyeta teeme niiyaniya mule cabu ca, piiyepu iyeta teeme babo niiyarage
mene cabu ca Acejiyame poto cidi me, cuta peei name pi teebibine cirege atraname egä
babo niiyarage gemi.”
16 Yoo, pui biname cina ämugetna mule cama gemi, jäje nuuja biname cama labajininusi.
Teeme niiya singi cina teebibine yaawadanemusi. Supra cäco teepi babo tage ca mene
jiicemusi piiyepu teemämu lawepyeräjininusi. Teepi cuta umle gemi nuuja biname bine
papa awepyeräja teeme singi pepu päpäname.

Ai Bäärmi Mene Lui Cängena Lenaja poto cidi me

17 Yoo, cäme binamewale, gone ngene jitrimalinuge pui mene mime Yageyame Yeesu
Keriso me ätyepäneji biname cina lui mene weebibine itu jijinanipesi ingwe ca padare poto
cidi me.
18 Teepi apu jijananipesi egä, “Ceräcerägääbu padare cabu, puma cirege biname lui cina
weeme miiji mule bine bääclename me jaawenemusi, cuta teeme niiya singi cina teebibine
ewa-danenemisi.”
19 Pepu mule biname cina biname bine maramara me jaawenemusi, ingle teeme
singisingi cina teebibine yaawadanemusi, piiyepu Aceji Seemo lica gyene ten cama.
20 Yepä, cäme binamewale, weeme conocäco ätrunga pisi nyene; weeme ireclota peei cabu
yaanajuge, piiyepu weene Aceji Seemo me kokre ca Acejiyame ne yaawejanuye.
21 Weene Acejiyame me singi cabu cängenarage inajipi, mime Yageyame Yeesu Keriso me
padare ne jewagrijeye tabe owecu cama weebibine iyeteta ireclota cabu me waadename.
22 Weene owecu cama yäätityäremuye teebibine lui bime ätru-nga neeneninenenі pana
gemi.
23 Poto biname lui mameta gemi muye puupu me otni, teebibine itityäremeye Acejiyame
me gaabe cabu otnime. Weene nuuja poto biname bine owecu cama yäätityäremuye teepi
ireclota gaabe päpäname, yepä cängena ire, gone teeme niiya mule ne yaacatuye. Teeme
jugijugi cäbletääpe piiyepu singisingi mule bine iyeta jäägyemuye.

Awepyeräja Acejiyame tääpume

24 Acejiyame tabe ibibi gyene weebibine gaabe cabu cängena waadename atrama cäco,
weene piba teeme jamyacu apaclyera cabu teeme opo gaabe cirege atyara conocäco
piiyepu gege cama.
25 Tabe taatu Acejiyame gyene, lui te mibibine niiya cabu ca isecräremuji, mime
Yageyame Yeesu Keriso me kaakesea name pi. Yoo, jamyacu apaclyera, awepyeräja, kokre,
piiyepu conocäco lui teemi nemi agedna cabu ca, page, piiyepu iyeteta ngälu cäco. Pepu
yaanajege!

Cane ngii Yuuda, siige cäme mene.

APOKALUPO

Ai Peba Ngena Tääpu Myene

1 Ai mene lui eei gwidape poto cidi me Acejiyame lui bine eboclomäjimuji Yeesu Keriso
bau me. Tabe naace name pi eboclomäjimuji, egä Keriso te piba teeme kaakesea bägrä bime
bau me aboclomäjame ngena cina mameta gemi äpletnera. Siige Keriso te tityepuji teeme
mename seemo ne ai gwidape bine aboclomäjame teeme kaakesea bägrä Yoane bau me.
2 Yoane ituge jajanena iyeta, tabe lui ituge päpänena. Pui lui Acejiyame ngena ituge iicema
piiyepu Yeesu Keriso ngena ituge aitneja.
3 Gege gyene laati te yaacnuge ai peba ne ciige mule poto cidi me; cuta gege gemi laatibi
yäätecijemuge, siige yääcwetnusi, ingle padare mameta gyene ai gwidape cina äpletnerame.

Yoane Jewablenemige Seben Ätrunga Ingle bine

4 Cane Yoane ai mene ne yoogärenine seben ätrunga ingle cabu me Asiya probins
ngalebora. Miiji piiyepu poode weeme bau me Acejiyame bau ca, lui tage niinäce gaabe
je, lui sine page, cuta lui te iyeteta cire yaanajepi, piiyepu seben seemo bime bau ca, teeme
babo adnata puupu opo gaabe je lui cina icrajenemige;
5 cuta piiyepu Yeesu Keriso bau ca, lui te cängenarage teitnejanumi toraca mene ne, lui
te niinäce gaabe biname gyene budre cabu ca arpinentame, piiyepu lui te niinäce gaabe
biname gyene iyeta gawe maramara mope biname bime tääpume ai gawecewe cabu ta.
Yeesu Keriso singi gyene mime tääpume, tabe teeme uudi ca mibibine kälyä ituge wawena
mime niiya mule cabu ca.
6 Tabe niwenininuji iiwäreja biname me lenajame, lui cina ten cama pagege biname
bine waadena, piiyepu Acejiyame teeme Babe tääpume pagege kaakesea wawena. Tabe
baborage apaclyera piiyepu kokre cama iyeteta lenajame. Ai mene toraca gyene.
7 Itecijinege! Tabe carbe cabu cire tädepi! Iyeta biname cina cirege teebine päpäna, cuta
eei cina lui teebine jigadujisi kalaku ca. Iyeta biname cina ele cire yaangenetnemepi teeme
tääpume. Ai lui toraca mene gyene.
8 Yageyame, babo kokre Acejiyame, lui sine page, lui tage niinäce gaabe je, cuta cire
yaanajepi iyeteta, tabe apu jiicenige egä, “Nuuja gwidape camu ge, cane lui uja ge; cuta
liba cire lapiripesi, cane cire nanajepi.”

Keriso Aboclomtige Yoane bau me

9 Cane Yoane weene cama yepä ätrunga biname gäne. Mine iyeta Keriso me binamewale
gemi. Cane epu mäpu cabu nanajinige weene liiyepu. Iyeta mibibine Yeesu Keriso te
niwadininige, cuta mine iyeta miiji mäpu cabu bojäcu lenaja. Ingle cane Acejiyame me
Mene ne secanenäjumene, biname bine tejanenäjemumene Yeesu poto cidi me, peei name
pi noomlujisi, nacitujisi curä cabu me ngii Patmos.
10 Yageyame me bimu* cabu Aceji Seemo te puga nacenanuji, siige cane nätecijuji cäme
kaake poto cidi ca baborage tagepogogo, moole ala liiyepu.
11 Tabe najuji egä, “Maane ngena bine jepänanenenemite, peba cabu yoogäremepi, jityepe-
mepi ätrunga ingle bime cabu me seben maramara cewe cabu me, Epeso me, Mirina me,
Pergamo me, Tiyatira me, Sardi me, Piladelpiya me, Laodikea me.”
12 Cane atatrongtujine, egä laati te mene najaninige, siige cane jepänimujine seben lampa
dade bine, lui gol ca wawenäneji ge.
13 Pui gome cane jepänujine lui te biname pana ge. Tabe lecaleca cäbletääpe asigräneji ge,
gol seea ca amlemalteji ge dare gome.
14 Teeme mope piiyepu edingäli bulu taatu ge, epu pana egimope carbe coo sääwiye me
ngäli liiyepu. Teeme irecu cina uliobo pana ayenujäsi.
15 Teeme ernge toplacmujäsi ayiayi braasi ayana liiyepu. Teeme tagepogogo epu pana
ge, niiye te lipu podo cabu ca täcwäjicuge babo ala cama.
16 Teeme camu poto ime cabu puga ge seben wale. Tage cabu ca cubuturikä te tasatuji,
neeneni poto äsweji ge, girirage. Teeme opo lui epu pana, bimu apaclyera te lipu baborage
yaanajuge bimu duusa je.
17 Cane liba jepänujine teebine, teeme ernge gawe me natramuji budre pana. Tabe puma
cita ca teeme camu poto ime ne secituji cäme papa cabu, najuji egä, “Wälu gone! Cane
niinäcerage gäne, cuta ceräcerägääburage gäne.

---

* **1:10:** Yageyame me bimu: Ama Yageyame me bimu lui Sande bimu gyene.

18 Cane ireclotayame gäne. Cane budre äbitujine, cuta arpinantujine, siige cane iyeteta, iyeteta gäne. Cane budre ne ituge apremela piiyepu cane te joomlenine aadiri tääpume kii ne.
19 Peei name pi maane yoogäremepi, maane lui gwidape bine jepänenemite page, cuta lui cina ingwe ca cire läbitipesi.
20 Cane naaboclomtenine, cäme ime cabu lui seben wale ngeno memi, cuta seben gol ca wawenäneji lampa dade ngeno memi. Seben wale lui seben ätrunga ingle bime seben mename seemo gemi, piiyepu seben lampa dade lui pui seben ätrunga ingle gemi."

2

Mene Epeso Ätrunga Ingle bau me

1 "Yoogärepi Epeso ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Lui te joomlemenige seben wale bine camu poto ime ca piiyepu lui te otnenige seben gol ca wawenäneji lampa dade gome, tabe apu jiicenige egä:
2 Cane umle gäne iyeta weeme poto cidi me. Cane umle gäne weene lipu kokre cama kaakesea itu jaawenemepeye, cuta weene lipu bojäcu ituge lenaja mäpu cabu. Cane umle gäne, egä weene ire taatu lica jaacranimuye niiya mule biname bine; cuta weene itu yaapicetnäremepeye lui cina jiicusi egä teepi Keriso me ätyepäneji biname gemi, yepä teepi lica. Weene ituge päpäna, egä teepi walya biname gemi.
3 Weene bojäcu inajininige mäpu cabu; weene bucurage mäpu bine itu jääpänemepeye cäme name pi, yepä weene lica luucratnipeye.
4 Yepä age sena cane lui tääpume singi lica, egä weene lipu niinäce singi cäme tääpume, weene pipu singi ne ituge abmala.
5 Weene ngene jotwipeye, egä niinäce weene lipu ituge lenaja, siige tatatrongäripeye, jewenepeye weene niinäce lipu ituge wawena. Weene liba atatrongära cäco, cane ädenine, iyeblingtenine weeme lampa dade ne teeme puupu cabu ca.
6 Yepä weeme pisi nyene cane lui mule tääpume singi: weene jäägyemuye Nikolayame biname* bime mule bine, cane lipu jäägyemune.
7 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege, Aceji Seemo te ngena jejenenemige ätrunga maramara ingle bine. Laati te cire yuutrutepi, cane cire jaajepene tabe kuu loolo me ireclota uli cabu ca, Acejiyame me calwacupi cabu lui te uutenige.' "

Mene Mirina Ätrunga Ingle bau me

8 "Yoogärepi Mirina ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Lui te niinäcerage gyene, cuta ceräcerägääburage gyene, lui te budre äbituji, cuta arpinantuji, tabe te jiicenige egä:
9 Cane umle gäne weeme mäpu; cane umle gäne egä weene gwidape cäco gemi, yepä toraca weene dogwe biname gemi. Cane umle gäne lipu niiyaniya mene jiicemusi weeme poto cidi me, lui cina laininnusi Israela biname ca, yepä teepi lica. Teepi Satani me ingle biname gemi.
10 Weene wälu gone läbitininuye, weene lui mäpu ne mameta gemi päpäna. Itecijinege! Satani te singi gyene weeme poto bine krokeciiye mete cabu me acraname weebibine apicetnärame. Weene pagege peei mäpu cabu ten bimu cama lenaja. Ngänu gyene, teepi budre me piglecipesi, yepä weene gone nabmaluye cebine, cane piba iyeteta ireclota cire icäripene.
11 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, weene itecijinege, Aceji Seemo te ngena jejenenemige ätrunga maramara ingle bine. Laati te cire yuutrutepi, teebine neeneni me budre† te lica sabe cire jaawenepi.' "

Mene Pergamo Ätrunga Ingle bau me

12 "Yoogärepi Pergamo ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Lui me cubuturikä pisi nyene, neeneni poto äsweji ge, tabe jiicenige egä:
13 Cane umle gäne egä weene luma inajininige, Satani te puma biname bine ewadenemige, yepä weene toraca gemi cäme tääpume. Antipa lui te toraca naitnäjuji cebine, teebine liba budre me eglujisi puma Satani te luma enajenige, cuta pui padare cabu weene ätrunga ne lica ebmalujiye.
14 Yepä weeme piti nemi nesae cäme singi cäco mule. Weeme poto cina Balam me abiberäja ne ingwe icwetniniye. Tabe peese nyene, lui te jejuji Balaki ne tabe Israela

---

* **2:6:** Nikolayame biname: Nikolayame biname lui eei gemi lui cina uuje bine iiwäräneji deedei bine yäärwäjimusi piiyepu sargi mule jaawenimusi. † **2:11:** neeneni me budre: Neeneni me budre poto cidi me mene cuta pisi nyene Apokalupo 20:14 cabu piiyepu Apokalupo 21:8 cabu.

biname bine opo ire wawename cibu ärngäjame, lui cibu ca uuje bine ituge iiwäreja, cuta piiyepu sargi mule wawename.
15 Piiyepu weene poto piti nemi, lui cina ingwe icwetniniye Nikolayame biname bime abiberäja ne.
16 Peei name pi weene tatatrongäripeye weeme niiya mule cabu ca, cije cane lädune pui biname bime cama cubu iicaname cubuturikä ca, cäme tage cabu ca lui te tasatenige.
17 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege, Aceji Seemo te ngena jejenenemige ätrunga maramara ingle bine. Laati te cire yuutrutepi, cane teebine cirege ämlitäneji deedei ngii maana ceera piiyepu bulubulu kula ceera kirece ngii cama. Nuuja te umle lica birige, nuuja me kula cabu ngena ngii, yepä lui te yaacatuge, tabe taatu umle birige.' "

Mene Tiyatira Ätrunga Ingle bau me

18 "Yoogärepi Tiyatira ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Acejiyame me Bägrä lui me irecu cina ayenäsi uliobo pana piiyepu lui me ernge oplacmeläja braasi ayana pana gegi, tabe jiicenige egä:
19 Cane umle gäne iyeta weeme poto cidi me. Cane umle gäne, weene lipu singi gemi biname bime tääpume, lipu toraca gemi, lipu kaakesea jewenenemiye piiyepu mäpu cabu lipu kokre inajininige. Cane cuta umle gäne, egä weene page magerage kaakesea jewenenemiye niinäce kaakesea cabu ca.
20 Yepä weeme pisi nyene cäme singi cäco mule. Weene ire taatu jociteniye magebi ngii Isabela ne, lui te lainuge Acejiyame me mename biname ca. Tabe cäme kaakesea bägrä bine ebiberäjenemige, opo jewenenemige conocono gaabe cabu otnime sargi mule wawename piiyepu cibu ärngäjame, lui ca yiiwäräjemusi uuje bine.
21 Cane padare tocärumene tabe atatrongtame teeme niiya mule cabu ca, yepä tabe singi lica teeme sargi mule ne abmalame.
22 Peei name pi cane teebine pita mäpu pa wäächärepene, cuta eei bine lui cina sargi mule jewenenisi ten cama. Teepi baborage mäpu ne pa jääpänepesi cäme bau ca, teepi liba lica pagege abmala niiya mule bine pui magebi cama cäme bau me atatrongärame.
23 Cane cuta budre me pa yaaglecemepene pui magebi me ingwe äcwiyame biname bine iyeta ätrunga ingle cina piba päpäname, egä cane age säne lui te umle iyeta biname bime yepäyepä ngene atwanena piiyepu singi. Cane cirege weeme mule ibi weeme yepäyepä bine daremu ceera.
24 Yepä weene poto cina piti nemi Tiyatira je, lui cina lica yaacatepeye peei niiyarage abiberäja ne. Weene lica ituge abiberäja lui ne yaainusi Satani me sungaberage ogä mule ca. Peei name pi cane lica nuuja gwidape tääpume jijenininine,
25 yepä kokre cama joomlepeye weeme ngena pisi nyene, ngälu cane cire lacnenutepene.
26-27 Laati te cire yuutrutepi piiyepu cäme singi ne cire jaawenepi ngälu ngälugaabe me, cane pui biname ne yepä kokre cirege ceera, cane lui kokre ne ituge acata Babe bau ca. Cane ayana suru pana kokre ne cire yäächärepene tabe gawe maramara biname bine waadename piiyepu sabe wawename cäme cubuyame bine, epu pana gawe ca wawenäneji disi ne lipu yaatebicusi.
28 Cane cuta teebine Guji Wale cirege ceera.
29 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege, Aceji Seemo te ngena jejenenemige ätrunga maramara ingle bine.' "

3

Mene Sardi Ätrunga Ingle bau me

1 "Yoogärepi Sardi ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Lui me piti nemi Acejiyame me seben seemo, cuta lui me piti nemi seben wale, tabe jiicenige egä: Cane umle gäne iyeta weeme poto cidi me. Biname cina apu jengenenemige, egä weene ireclota gemi, yepä weene budre gemi.
2 Peei name pi weene arpinäripeye, weeme ngena camu pisi nyene, kokre joomlepeye, cije iyeteta lapesaruge. Cane jepäninine egä weene lui mule bine jewenenemiye, cäme Acejiyame me opo gaabe conocäco lica gemi.
3 Peei name pi weene ngene jotwipeye weene ngena ituge abiberäja piiyepu ätecija. Pui ne kokre joomlepeye, tatatrongäripeye weeme niiya mule cabu ca. Weene liba arpinera cäco, cane peeyeme eromaame pana cire lädepene. Weene umle lica cäme otni padare luci yene.
4 Yepä nesae cina piti nemi Sardi cewe je, lui cina teeme cäbletääpe bine jugi cäco ewetnenemisi. Teepi cane cama bulubulu cäbletääpe cama cire waatnipesi, ingle teepi miiji gemi peei tääpume.

5 Laati te cire yuutrutepi, tabe apu bulubulu cäbletääpe cirege asigra. Cane lica cirege
iisibreca teeme ngii ne pui peba cabu ca, iyeteta ireclota tääpume luma ngii bine ituge
oogära. Cäme Babe piiyepu teeme mename seemo bime opo gaabe je cane cire yaainepene
teebine cäme biname ca.
6 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege, Aceji Seemo te ngena jejenenemige
ätrunga maramara ingle bine.' "

Mene Piladelpiya Ätrunga Ingle bau me

7 "Yoogärepi Piladelpiya ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Ai mene lui teeme bau ca gyene, Acejiyame tääpume lui te mara me ituge äbita piiyepu
lui toraca gyene. Tabe te Daawida me kii ne joomlenige, siige liba jiitnuge, nuuja te äblicäco
armi; liba yaarmuge, nuuja te äblicäco iitnana. Tabe apu jiicenige egä:
8 Cane umle gäne iyeta weeme poto cidi me. Cane umle gäne, egä weeme kokre matikäli
gyene, yepä weene cäme abiberäja ne kokre joomleniye, cuta lica naineniye cebine. Cane
weeme tääpume gaabe ituge iitnana, nuuja te äblicäco gyene armi.
9 Itecijinege! Satani me biname peema piti nemi, lui cina laininininusi Israela biname
ca, yepä teepi walya waatromininusi, teepi Israela biname lica. Cane pa jaawenemepene
teepi weeme bau me otnime kokorare ca äpedname weeme ernge gome, siige teepi umle pa
läbitipesi, egä cane singi pisi näne weeme tääpume.
10 Ingle weene kokrerage imyemutinuge mäpu cabu, cane lipu itu jijipene weene wawe-
name, peei name pi cane cuta piwärimtipene, lui mäpu te pa tädepi iyeta poto ta ai gawecewe
biname bine apicetnärame.
11 Cane mameta gäne acnenuta. Weene kokre joomlepeye, weeme ngena pisi nyene, piba
nuuja te lica cirege uutecra weeme daremu ne.
12 Laati te cire yuutrutepi, cane cire jaawenepene mutre caage me cäme Acejiyame me
iiwäreja mete cabu je, siige tabe licarage abmala pui mete ne. Cane teeme cabu cire
yoogärepene cäme Acejiyame me ngii, cuta piiyepu cäme Acejiyame me cewe ngii, Kirece
Yerusalema, lui te cire täinepi cabu ca cäme Acejiyame bau ca. Cane cuta cäme kirece ngii
ne teeme cabu cire yoogärepene.
13 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege, Aceji Seemo te ngena jejenenemige
ätrunga maramara ingle bine.' "

Mene Laodikea Ätrunga Ingle bau me

14 "Yoogärepi Laodikea ätrunga ingle me mename seemo bau me egä,
'Lui te Acejiyame me mene ne toraca me jewenenige, lui te toracarage jeitnäjenige
teebine, piiyepu lui sine agednayame iyeta gawecewe gwidape tääpume, Acejiyame lui bine
ituge wawenetnäja, tabe apu jiicenige egä:
15 Cane umle gäne iyeta weeme poto cidi me. Weene seemo ireclota cabu toraca budre
lica gemi, weene cuta toraca ireclota lica gemi. Oo, cane lipu singi gäne peei nuuja tääpume.
16 Yepä ingle weene ejijejija gemi, peei name pi cane weebibine piyäripene, biname te lipu
niiyarage niiye ne yaaclemutuge teeme tage cabu ca.
17 Weene jiiceniye egä, "Cime iyeta gwidape piti nemi, cine nuuja gwidape tääpume singi
lica gemi." Yepä weene opo lica ewatneniye, egä weene lipu niiyarage piiyepu owecumete
gemi. Weene dogwe biname lica gemi, yepä weene cuutacuta gemi, irecu määsumäsu gemi.
18 Peei name pi cane jijenininine golrage aletname cäme bau ca naace tääpume weene
piba toraca dogwe päpäname. Cuta bulubulu cäbletääpe bine jeletnemepeye cäme bau ca
weeme peei cuutacuta ajiri ne acwabame. Cuta ngängye bine jeletnemepeye weeme irecu
cabu acraname piba weene cängena päpäname.
19 Cane umle jewenenemine, eblawäjenenemine, cane lui biname bime tääpume singi. Peei
name pi weene miiji toraca ngenecu cama atatrongäripeye weeme niiyaniya mule cabu ca.
20 Itecijinege! Cane gaabe gome nämyemutenige, eyäjenine. Laati te nätecijuge cäme
tagepogogo, siige gaabe jiitnuge, cane labacitune, teta cama deedei yäärwäjimune, tabe cane
cama.
21 Laati te cire yuutrutepi, cane cire yaacanepene cäme gome adnatame tabe puma cita
ca cane cama biname bine waadename epu pana, cane lipu yuutrutujine, siige adnatujine
cäme Babe gome ten cama biname bine waadename.
22 Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, weene itecijinege, Aceji Seemo te ngena
jejenenemige ätrunga maramara ingle bine.' "

4

Yoane Cabucewe ne Jepänige

1 Ai ingwe gaabe ca cane cabucewe je grana ne jepänine iitneji ge. Niinäce tagepogogo
cane lui itu nätecijumi, moole ala pana ge, apu najige egä, “Tädi aima cabucewe me! Cane
gwidape naawabetnärinine, ingwe gaabe ca lui cina cire läpletneräjipesi.”
2 Piba taatu Aceji Seemo te cebine nacenanige. Cane cabucewe je babo adnata puupu ne
jepänine, lui cabu yepä te adnatäneji enajige.
3 Teeme opo epu toplacmeläjige yaspere piiyepu karneliya kula liiyepu. Pui babo adnata
puupu gome cänibäniba te aclitige. Teeme kala epu ge emeraldi kula me liiyepu.
4 Poto twentifoo modamoda adnatera puupu cina babo adnata puupu ne jewaclomtisi.
Twentifoo modamoda biname pui puupu cabu adnatäreji puga ge. Teepi bulubulu
cäbletääpe asigräreji ge, piiyepu teeme mope cabu puga ge gol ca wawenäneji krauni.
5 Babo adnata puupu cabu ca paamlepamle cina toplacmeläjininisi, maadubi te ala
sengenige piiyepu babo ala puga ge. Teeme opo gaabe je seben ngale cina ayinisi. Pui lui
Acejiyame me seben seemo gemi.
6 Teeme opo gaabe je cuta puga ge glaasi malu pana gwidape, lui päpäna taaturage ge.
Babo adnata puupu ne fooa ireclota gwidape cina jewaclomtisi iyeta poto ta. Teeme owe
gaabe ca, kaake poto ca iyeta irecu taatu ge.
7 Niinäceyame me opo lui layani pana ge; pumacitacayame me opo lui buli pana ge;
pumacitacayame me opo biname pana ge; ceräcerägääbuyame te epu pana ge warye, lui
uujenige.
8 Teepi iyeta lui siks taame cama ge. Teeme iyeta poto ta irecu puga ge, ngalebora ca,
kaake poto ca. Teepi iyeta padare, ciiye bimu, apu jiicemusi egä,
“Epucäco, epucäco, epucäco gyene
Yageyame, kokrerage Acejiyame,
lui tage niinäce gaabe je, lui sine page,
lui te iyeteta pa yaanajepi!”
9 Iyeta padare fooa ireclota gwidape cina liba yaawepyeräjusi, opo gaabe me yaacitanusi,
eso yääcäranusi, lui te iyeteta gyene, babo adnata puupu cabu enajenige,
10 piba twentifoo modamoda biname cina yaatrametnemalemuge teeme opo gaabe je.
Teepi teeme krauni bine juuwemusi, yaacranimusi babo adnata puupu opo gaabe je, jiicusi
egä,
11 “Cime Yageyame, cime Acejiyame,
maane miiji gäte biname cina meebine awepyeräjame.
Maane miiji gäte teepi meebine opo gaabe me acitame
piiyepu iicaname egä, ‘Maane kokrerage gäte,’
ingle iyeta gwidape maane te ituge wawenetnäja.
Määme singi ca teepi itu äbitininujisi,
ireclota itu jepänujisi.”

5

Äclubäneji Peba piiyepu Maamoi

1 Cane äclubäneji peba ne jepänine teeme camu poto ime cabu, babo adnata puupu cabu
lui te enajenige. Pui peba cabu neeneni potopoto oogäräneji ge, seben uli ngate ca klaje
wawenäneji ge.
2 Puma cita ca cane jepänine, Acejiyame me babo kokre mename seemo te baborage
tagepogogo ca jiicige egä, “Laati te miiji gyene ai ngate bine äyeblengäjame peba ne
iitnaname?”
3 Yepä nuuja ne lica jepänisi cabu je, gawe je, gawe ngalebora je, lui te miiji gyene peba
ne iitnaname ngalebora ireme.
4 Cane ele nangenige, ingle nuuja ne lica jepänisi, lui te miiji gyene pui peba ne iitnaname
coo ngalebora ireme.
5 Puma cita ca twentifoo modamoda biname bime yepä te najige egä, “Ele gone naan-
genenige! Ire, Layani pisi nyene Yuuda me ingle cabu ca, babo biname Daawida me
kaakesaare, tabe te ituge uutruta teeme cubuyame bime cabu ca, peei name pi tabe miiji
gyene seben ngate bine äyeblengäjame peba ne iitnaname.”
6 Puma cita ca cane jepänine Maamoi ne aclajuteji babo adnata puupu gome, fooa ireclota
gwidape piiyepu twentifoo modamoda biname bime cole cabu. Tabe epu pana ge, egä
teebine uja ituge agli. Teeme seben gaale piiyepu seben irecu puga ge. Pui irecu lui
Acejiyame me seben seemo gemi, lui cina ätyepäneji gemi gawecewe me iyeta poto ta.
7 Siige Maamoi te ädige, peba ne ecatige teeme camu poto ime cabu ca, babo adnata
puupu cabu lui te enajenige.

8 Tabe liba pui peba ne ecatige, puma cita ca fooa ireclota gwidape cina piiyepu twentifoo
modamoda biname cina itrametnemalemige teeme opo gaabe je. Teeme yepäyepä cina
joomläjemisi ala-ala gwidape ngii haapi bine piiyepu gol disi bine, lui bora miijimiji lengo
gwidape ge uubudera tääpume. Pui miiji lengo gwidape lui Acejiyame me binamewale
bime irecu ätumuta mene gemi.
9 Teepi kirece uupera ne etangisi Maamoi tääpume apu egä,
"Maane miiji gäte peba ne acatame
teeme ngate bine äyeblengäjame,
ingle naace popi meebine budre me naaglujisi,
siige määme uudi ca sewecnimujite Acejiyame bau me
ingle maramara, mene maramara,
gawe maramara, tääpe maramara biname bine.
10 Maane te jewenimujite teebibine
biname bine waadena biname me
piiyepu iiwäreja biname me lenajame
mime Acejiyame tääpume kaakesea wawename.
Teepi te cirege gawecewe ne acana."
11 Puma cita ca cane jepänine Acejiyame me mename seemo tomi ne, lui baborage
ge. Teepi epu bucurage ge, egä äblicäco acnema. Teepi babo adnata puupu ne jew-
aclomtisi, cuta fooa ireclota gwidape bine piiyepu twentifoo modamoda biname bine
jewaclomtemisi. Cane nätecijige,
12 teepi oräre uupera ne etangisi egä,
"Maamoi lui ne eglujisi,
miiji gyene cine meebine awepyeräjame,
ingle määme conocäco pisi nyene
iyeta gwidape bine waadename.
Määme piti nemi dogwe, umle, kokre,
maane baborage gäte,
määme ngii caburage gyene,
peei name pi cine meebine eso näącärenisi."
13 Cane cuta nätecijige iyeta gwidape cina cabu je, gawe cabu je, gawe ngalebora je, niiye
ngalebora je – iyeta lui cina ireclota cama gemi – teepi apu uupera ne etangisi egä,
"Lui te enajenige babo adnata puupu cabu cuta piiyepu Maamoi,
teebibine laawepyeräjesi, ngii babo jaawenesi,
opo gaabe me laacitesi iyeteta.
Teeme kokre iyeteta yaanajege."
14 Siige fooa ireclota gwidape cina teebibine mene jewecniste-misi, jiicisi egä, "Peei lui
toraca mene gyene!" Piba modamoda biname cina itrametnemalemige gawe cabu me
Maamoi me opo gaabe je teebine awepyeräjame.

6

Maamoi te Siks Uli Ngate bine Jewalimige

1 Puma cita ca cane jepänine Maamoi te seben ngate cabu ca yepä ne äwäluta piiyepu
nätecijige fooa ireclota gwidape bime yepä te iicana maadubi pana tagepogogo ca egä,
"Tädi!"
2 Cane ire acitine, jepänine, bulubulu cooso te puga ge. Cooso cabu lui te tädige, gagari
cama ge, piiyepu teebine krauni ecärisi. Siige tabe wälu cäco ädige cerämu cubuyame bine
budre me aglecame.
3 Maamoi te liba neeneni manu me ngate ne jewälutige, cane nätecijige neeneni manu me
ireclota gwidape te iicana egä, "Tädi!"
4 Piba nuuja cooso te tädige, lui ududi ge. Cooso cabu lui te tädige, teebine conocäco
ecärisi cubu mule ne acaname gawecewe cabu me piba biname cina teemeteme budre me
aglecame. Teebine baborage cubuturikä ecärisi.
5 Maamoi te liba nesae manu me ngate ne jewälutige, nesae manu me ireclota gwidape
te jiicige egä, "Tädi!" Cane ire acitine, jepänine, cäsäcäsä cooso te puga ge. Cooso cabu lui te
tädige, teeme ime cabu puga ge skeil.
6 Pui fooa ireclota gwidape bime cabu ca cane biname pana tagepogogo nätecijige, skeil
cama biname ne jejige egä, "Yepä bimu me daremu ca aletna yepä liita wiiti plawa coo
piiyepu yepä bimu me daremu ca aletna trii liita baali plawa. Yepä maane olibi uli bine
piiyepu waina seeasea bine sabe gone jaawenimute."

7 Maamoi te liba fooa manu me ngate ne jewälutige, cane nätecijige fooa manu me ireclota
gwidape te iicana egä, “Tädi!”
8 Cane ire acitine, jepänine, mulimuli pana cooso te puga ge. Cooso cabu lui te tädige,
teeme ngii Budre, piiyepu Aadiri te teebine ingwe ca sicwige. Teebibine kokre ituge ceera
gawe me cebocebo biname bime cabu ca nuuja cebo ne acatame, budre me aglecame cubu
ca, pita ca, gane ca, drowä girigale gwidape ca.
9 Maamoi te liba faib manu me ngate ne jewälutige, cane piba jepänine iiwäreja dade ne.
Teeme gawe me puga ge eei biname bime cable, lui bine ituge agleca, ingle teepi Acejiyame
me Mene wälu cäco ituge iicema.
10 Teepi jiicisi baborage tagepogogo ca egä, “Oo babo kokrerage Yageyame, maane
conocäco piiyepu toraca gäte! Luma ngälu padare cine cirege lenaja, ngälu maane
gawecewe biname bine cire jitranemepi, daremu cire ecäremepi cime agleca name pi?”
11 Teeme yepäyepä bine lecaleca bulubulu cäbletääpe ecäranemisi, jejemisi teepi matikäli
trämä cerämu lenajame, ngälu pui ngälu ne cire joomlepi lui ituge acita teeme pana
Acejiyame me kaakesea bägrä bine budre me aglecame, teebibine lipu ituge agleca.
12 Puma cita ca cane jepänine Maamoi te siks manu me ngate ne jewälutige. Babo ocneja
puga ge. Bimu te cäsä me äbitige, siige apaclyera lica ge; cuta piiyepu mabye te uudi pana
ududi me äbitige.
13 Wale cina itrametnemige gawe cabu me, epu pana uli kuu lipu saatrametnemuge,
babo buuwe te liba uli ne jaakocnäjuge.
14 Dume te äclubicige, epu pana waaku ne lipu yääclubicusi, siige ämlitige. Iyeta podo
piiyepu curä cina äyeblengäjininisi teeme puupu cabu ca.
15 Maramara gawe mope biname, teeme ingwe poto ca lui mope biname, cubu mutre
biname, dogwe biname, modamoda ngii biname, iyeta aletnäneji biname piiyepu iyeta
poto biname, teepi ämletnininisi kula waja cabu je coo piiyepu modamoda kula uuwa cabu
je.
16 Teepi ala abayaninisi modamoda kula cabu me piiyepu podo cabu me egä, “Weene
nibaletnecineye, nimletnineye eei me irecu cabu ca, lui te babo adnata puupu cabu
enajenige piiyepu Maamoi me claabe cabu ca!
17 Teeme babo claabe bimu age sena, siige nuuja te äblicäco gyene ireclota lenaja.”

7

Yepä Hanred Footifoo Tausen Israela Biname

1 Ai mule ingwe gaabe ca cane jepänimine fooa Acejiyame me mename seemo bine
aclajuteji gawe me fooa mutre cabu ta. Teepi jiibemisi fooa buuwe bine piba nuuja te lica
äpwäjame gawe cabu, malu cabu, glunubora je.
2 Cane cuta nuuja mename seemo ne jepänine, bimu acita gome ca lui tädige. Teeme
gwidape pisi nyene ireclota Acejiyame me cewecu ne acitame biname bime cabu je. Tabe
baborage tagepogogo ca ala abayige pui fooa mename seemo bime bau me, lui bine kokre
ituge ceera sabe wawename gawe ne piiyepu malu ne.
3 Tabe jejemige egä, “Gone sabe wawena gawe ne, malu ne, uli bine, ngälu cine mime
Acejiyame me cewecu ne pa yaacitanepesi teeme kaakesea bägrä bime mangace cabu!”
4 Puma cita ca cebine najisi, luma ngälu biname cina cirege pui cewecu ne acata. Teepi
lui yepä hanred footifoo tausen biname gemi Israela biname bime twelb ingle cabu ca.
5-8 Teepi twelb tausen biname ge yepäyepä ingle cabu ca:
Yuuda me ingle cabu ca,
Rubena me ingle cabu ca,
Gaada me ingle cabu ca,
Asera me ingle cabu ca,
Napatali me ingle cabu ca,
Maanasa me ingle cabu ca,
Simeona me ingle cabu ca,
Leebi me ingle cabu ca,
Isakari me ingle cabu ca,
Seblona me ingle cabu ca,
Yoosepa me ingle cabu ca,
Benjamina me ingle cabu ca.

Baborage Biname Tomi Bulubulu Cäbletääpe cama

9 Ai mule ingwe gaabe ca cane jepänine baborage biname tomi ne, acnema äblicäco ge.
Teepi lui gawe maramara, ingle maramara, tääpe maramara, mene maramara biname
ge. Teepi jeclajutäjemige babo adnata puupu opo gaabe je piiyepu Maamoi me opo gaabe

je. Teepi lecaleca bulubulu cäbletääpe asigräreji ge, uli laame ime cabu ge teeme gege ne awabudnitame.
10 Teepi baborage tagepogogo ca abayaninisi apu egä,
“Mime Acejiyame, lui te enajenige teeme babo adnata puupu cabu
piiyepu Maamoi,
teepi te biname bine niiya cabu ca birige äsecrera!”
11 Iyeta mename seemo cina jeclajutäjimige, babo adnata puupu ne jewaclomtisi, cuta piiyepu fooa ireclota gwidape bine piiyepu twentifoo modamoda biname bine jewaclomtemisi. Teepi itrametnemalemige babo adnata puupu opo gaabe je Acejiyame ne opo gaabe me acitame, siige jiicisi egä,
12 “Ai lui toraca mene gyene!
Mine miiji iyeta padare cabu mime Acejiyame ne awepyeräja, opo gaabe me acitena, eso ceerana!
Tabe baborage gyene, umleyame gyene, kokreyame gyene!
Teeme ngii caburage gyene iyeteta iyeteta!
Ai mene toraca gyene!”
13 Puma cita ca twentifoo modamoda biname bime yepä te cebine nätemlige, “Maane nää umle gäte, laati bemi ai lecaleca bulubulu cäbletääpe asigräreji biname? Teepi luma cita ca gemi?”
14 Cane jejine egä, “Babo biname, cane umle lica gäne, yepä maane umle gäte.” Tabe nawecnistige, najige egä, “Ai lui eei biname gemi, babo mäpu cabu ca lui cina ituge äsi. Teepi teeme cäbletääpe bine itu jicisäjemujisi, bulu me itu jewenimujisi Maamoi me uudi ca.
15 Peei name pi teepi jeclajutenenemige Acejiyame me adnata puupu opo gaabe je, teeme kaakesea ne jewenenisi teeme mete cabu iyeta padare cabu, ciiye bimu. Lui te adnatäneji gyene babo adnata puupu cabu, tabe ten cama enajenige, teebibine jilyenge-nemige.
16 Teepi ingwe ca lica pagege loolomecewe coo niiyemecewe; bimu te lica atara, coo nuuja nuunu te lica oomlana teebibine,
17 ingle Maamoi lui te jeclajutenige babo adnata puupu opo gaabe je, tabe te teebibine pa ire jaatwemepi, pa yaawademepi ireclota niiye gome me. Cuta Acejiyame te pagege teeme iyeta elemäcu äciseja.”

8

Ceräcerägääbuyame Uli Ngate

1 Maamoi te liba seben manu me ngate ne jewälutige, cabucewe te bojäcu enajige cebocebo awa cama.
2 Cane puma cita ca jepänimine seben Acejiyame me mename seemo bine aclajuteji Acejiyame me opo gaabe je. Teebibine ecäranemisi seben moole.
3 Cuta nuuja mename seemo te tädige, jeclajutige iiwäreja dade gome. Teeme ime cabu puga ge gol disi miijirage lengo gwidape acrana tääpume, siige bucurage ecärisi tabe alenglecäjame Acejiyame me binamewale bime irecu ätumuta mene cama siige uubuderame gol ca wawenäneji iiwäreja dade cabu, lui babo adnata puupu gome puga ge.
4 Tabe jeclajutige Acejiyame me opo gaabe je. Teeme ime cabu ca miijirage lengo kloka cina äsige cabu me Acejiyame me binamewale bime irecu ätumuta mene cama.
5 Siige tabe pui gol disi ne ecatige, cuta uliobo ne ecatige pui iiwäreja dade cabu ca, ecitige disi cabu me, ijarige gawe me. Piba taatu maadubi te ala sengenige, poto modamoda ala puga ge, paamlepamle cina toplacmeläjininisi, ocneja te cewe ne tedodyeräjige.

Seben Mename Seemo cina Moole bine Jecnäjemisi

6 Pui seben mename seemo lui bine moole ecäranemisi, teepi amacetnäjininisi äcnäjame.
7 Niinäceyame te liba teemanu ne jecnäjige, piba aisi ipecu cina, lui uliobo piiyepu uudi cama alenglecäjininisi, babo kokre cama gawe me itrametnemige. Uliobo te peema cita ca äpletnutige, siige yepä poto gawe te ayige, neeneni poto gawe cina abmaläsi. Yepä poto gawe me uli cina ayinisi, neeneni poto gawe me abmalininisi. Baace cina ayinisi iyeta poto ta.
8 Neeneni manu me mename seemo te liba teemanu moole ne jecnäjige, podo pana gwidape lui te uliobo cama ge, piba ajarige malu cabu me, siige yepä poto malu me niiye te ateplingtige uudi me, neeneni poto malu me niiye cina abmaläsi.
9 Lui poto malu me niiye te uudi me äbitige, iyeta ireclota gwidape bine budre me eglecimige, buto bine cuta sabe jewenimige.
10 Nesae manu me mename seemo te liba teemanu moole ne jecnäjige, baborage wale te piba itramige gawe me. Epu äinige ngale pana, siige yepä poto gawe me baduge bora me piiyepu waja bora me abacitanige. Neeneni poto gawe me baduge piiyepu waja cina abmalininisi.

11 Pui wale me ngii lui Caapo. Pui yepä poto gawe me niiye cina caapo me äbitininisi.
Bucurage biname cina budre äbitininisi, teepi liba enisi pui niiye ne.
12 Fooa manu me mename seemo te liba teemanu moole ne jecnäjige, cabu je bimu me
yepä poto te äplige, neeneni poto cina abmaläsi; mabye me cuta yepä poto te äplíge, neeneni
poto cina abmaläsi, cuta yepä poto me wale cina äplegicinisi, neeneni poto me wale cina
abmalinisi, piba pui poto bimu, mabye, wale apaclyera lica ge. Pui name pi bimu me yepä
padare krokeciiye ge, neeneni padare apaclyäreji ge; cuta ciiye me yepä padare krokeciiye
ge, neeneni padare apaclyäreji ge.
13 Puma cita ca cane jepänine yepä warye te tuujananige cabu je. Tabe baborage
tagepogogo ca tiicige egä, "Ogi nemi, ogi nemi, ogi nemi, lui cina inajininige gawe cabu.
Weene baborage mäpu ne pagege päpäna, cerämu nesae mename seemo cina liba pagege
teeme moole bine äcnäja."

9

1 Faib manu me mename seemo te liba teemanu moole ne jecnäjige, cane piba jepänine
wale ne, lui ituge atrama gawe cabu me. Piiyemrage cupicu puga ge, lui armeji ge. Pui wale
ne kii ecärisi pui cupicu ne iitnaname,
2 siige tabe jiitnige. Baborage kloka te tasatige, epu pana budni ne lipu juubudärusi, carbe
bine icwabimige piiyepu bimu ne cuta icwabige.
3 Pui kloka cabu ca sesi cina täsige gawe cabu me. Teeme kokre puga ge biname bine pita
ceerame, epu pana potetagetage te lipu biname ne yäägutuge babo pita cama.
4 Teebibine jejemisi, "Gone sabe jaawenimuye baace bine, uli bine coo nuuja uutana
gwidape bine, yepä pui biname bine taatu sabe jewenemepeye, lui bime mangace cabu
lica gyene Acejiyame me cewecu."
5 Teebibine jejemisi faib mabye ngalebora biname bine pita mäpu ceerame, yepä lica
budre me aglecame. Teeme peei pita te epu pana ge, potetagetage me äguta cabu ca lipu
pita ne jääpänusi.
6 Pui padare cabu biname cina naabe liga budre me cire läbitipesi, yepä teepi budre lica
cirege. Teepi babo singi budre me, yepä teepi budre te lica cire joomle-mepi.
7 Pui sesi cooso pana ge, lui bine cubu tääpume yaama-cetnäjimusi. Teeme mope cabu
puga ge gol ca wawenäneji krauni pana gwidape, opo lui biname pana ge,
8 edingäli lecaleca ge, giricu lui layani pana ge.
9 Teeme dare cabu puga ge epu pana ayana gwidape, cubu cabu lui ca biname cina dare
bine jäälyengimusi. Teeme taame puuwämu epu pana ge, bucurage cooso cina lipu kariyota
bine yääläd nimusi cubu cabu je.
10 Teeme kiira gaale cama ge potetagetage me liiyepu. Teepi pui gaale ca biname bine
sabe jaawenanemusi faib mabye ngalebora, siige teepi pita ne jääpänusi.
11 Teeme mope biname yepä mename seemo puga ge. Tabe te ire jetwenige pui
piiyemrage cupicu ne. Heberu mene ca teeme ngii lui Abadoni, Griik mene ca lui Apolyoni.
Teeme aboclomta lui egä 'Sabe Wawenayame'.
12 Yoo siige, yepä mäpu te peega bapirige, piiyeme cerämu neeneni mäpu gegi otnime.
13 Puma cita ca siks manu me mename seemo te jecnäjige teemanu moole ne. Lui gol ca
wawenäneji iiwäreja dade puga ge Acejiyame me opo gaabe je, pui me fooa mutre cabu ca
cane nätecijige tagepogogo,
14 lui jejige siks manu mename seemo ne egä, "Fooa mename seemo bine jiibiremepi, lui
cina ätäyäneji gemi Euprates babo baduge gome."
15 Siige teebibine jiibirimisi puirage kämäge, mabye, bimu, padare cabu teepi yepä cebo
biname bine budre me aglecame, neeneni cebo bine abmaläcemame.
16 Cane nätecijige luma ngälu cubu biname cooso cama puga ge. Pui lui neeneni hanred
milyon ge.
17 Wama pana cane cooso bine jepänimine piiyepu teeme papa cabu lui biname ge. Teepi
ayana gwidape asigräreji ge teeme dare bine älyengame. Pui älyenga gwidape lui uliobo
pana ududi ge, sapiri kula pana sisi ge, cuta piiyepu sulpur pana mulimuli ge. Cooso bime
mope layani pana ge. Teeme tage cabu ca täsige uliobo kloka cama piiyepu niiyarage lengo
gwidape ngii sulpur.
18 Pui nesae gwidape cina: uliobo, kloka piiyepu sulpur, cooso bime tage cabu ca lui täsige,
seglecemisi yepä cebo biname bine, neeneni cebo cina abmalininisi.
19 Pui cooso bime kokre lui tage cabu ca ge piiyepu kiira cabu ca ge. Teeme kiira lui
cobyame mope pana ge, siige pui ca biname bine sabe jewenanemisi.
20 Lui biname cina budre lica äbitaninisi ai mäpu cabu, teepi lica ätecitininisi ime ca
wawenäneji gwidape bine awejename. Teepi camu ewejanemisi niiyaniya cable bine,

piiyepu gol ca, silba ca, braasi ayana ca, kula ca, uli ca wawenäneji gwidape bine, lui cina äblicäco ge päpäna, ätecija, otnetneja.
21 Cuta teepi lica tatatrongärininisi biname bine agleca mule cabu ca, mowä mule cabu ca, sargi mule cabu ca, gwidape ero cabu ca.

10

Acejiyame me Mename Seemo te Yoane ne Peba Ecärige

1 Puma cita ca cane jepänine Acejiyame me nuuja kokre mename seemo te äina je cabucewe ca. Carbe te teebine icwabige cäbletääpe pana. Cänibäniba te aclitige teeme mope gome. Teeme opo epu apaclyäreji cama ge bimu liiyepu, piiyepu teeme ernge neeneni uliobo wädräji liiyepu.
2 Teeme ime cabu puga ge matikäli peba, lui te iitneji ge. Tabe teeme camu poto ernge ne malu cabu ecitige, säwäci poto ernge ne doro cabu ecitige,
3 siige baborage tagepogogo ca ala abayanige layani me tagepogogo liiyepu. Seben maadubi cina teebine jewecnistisi.
4 Siige teepi liba ala sengenetne-mige, cane oogärame äbitine, yepä piba taatu cane tagepogogo nätecijige, cabucewe ca lui te najige egä, “Gone yoogärute, seben maadubi cina ngeno me bii jiicisi. Peei lui ogä mene gyene.”
5 Puma cita ca pui mename seemo cane lui ne jepänine aclajuteji malu cabu piiyepu doro cabu, tabe teeme camu poto ime uutige cabucewe me.
6 Acejiyame lui te iyeteta gyene, lui te jewenimuji cabucewe, gawecewe, malu piiyepu teeme cabu lui iyeta gwidape, teeme ngii cabu pui mename seemo te jiicige egä, “Siige! Cerämu awagrija lica gyene.
7 Seben manu me mename seemo te liba teeme moole ne pa jääcnäjepi, Acejiyame piba pa yaapirepi teeme ogä ngene atwana ne, tabe lui ituge jaji teeme kaakesea bägrä bine, lui teeme mename biname gemi.”
8 Puma cita ca niinäce cane lui tagepogogo nätecijige cabucewe ca, cääri najige egä, “Äte, peba ne ecati lui iitneji gyene pui mename seemo me ime cabu, lui te jeclajutenige malu cabu piiyepu doro cabu.”
9 Cane siige ädine, jejine matikäli peba ceerame. Tabe najige, “Ecati, erwi! Määme came cabu caapocapo enajenige, yepä maane liba erwenite, määme tage cabu mite taatu, uri liiyepu.”
10 Cane peba ne ecatine teeme ime cabu ca, siige erwine. Cäme tage cabu epu mite enajige uri liiyepu, yepä liba erwine, cäme camuge bora caapocapo ge.
11 Puma cita ca cebine najisi egä, “Maane miiji cääri yepä gääbu jejananemepi, ngena cina cirege äbitena gawe maramara, mene maramara, tääpe maramara biname bime tääpume piiyepu gawe mope biname bime tääpume.”

11

Neeneni Aitneja Biname

1 Puma cita ca cebine suru näcärisi, atonera suru pana, najisi egä, “Äte, iiwäreja mete ne etoneräji, cuta puma lui iiwäreja dade ne etoneräji. Maane cuta ecnemi lija biname cina irecu ätumutenininisi puma.
2 Yepä pui mete caale kaake poto ca lui puupu, pui ne gone yaatoneräjute, ingle pui puupu lui ceereji ge nuuja biname bine, lica Israela biname bine. Teeme ime cabu sine. Teepi te footituu mabye ngalebora sabe cire jaawenepesi Acejiyame tääpume lui babo cewe ne mara me ituge wawena.
3 Cane cäme neeneni aitneja biname bine cire jäätyepepene. Teepi ragre pana cäbletääpe cama cirege. Teepi Acejiyame me Mene cire jaajananemepäsi yepä tausen neeneni hanred siksti bimu ngalebora je.”
4 Pui neeneni aitneja biname lui neeneni olibi uli gegi piiyepu neeneni lampa atacwa dade gegi, lui cina jaaclajutenige ai gawe Yageyame me opo gaabe je.
5 Laati bemi liba singi sabe wawena teebibine, uliobo te tasatuge teeme tage cabu ca, siige teeme cubuyame bine yaataclomemuge budre me. Yoo, laatibi liba läbitininusi teebibine sabe wawename, peei biname bine pepu birige budre me agleca.
6 Teeme conocäco pisi nyene ngupe iibaname, siige teepi lui padare cabu Miiji Mene cirege jajanena, pui padare cabu ngupe te lica acira. Teeme cuta conocäco pisi nyene waja niiye bine uudi me wawename piiyepu maramara mäpu bine ätyepejame gawecewe cabu me, teepi liba singi.

7 Siige, teepi liba teeme mene jajanena kaakesea ne cire yaapirepäsi, piba drowä
gwidape, lui te piiyemrage cupicu cabu ca cire tasatepi, ten cama cire larngepi. Tabe
teebibine cire läätucärepi, siige budre me cire laaglepi.
8 Teeme budrekaake cina cirege gaabe cabu lenaja pui babo cewe cabu je, teeme
Yageyame ne luma jibyecrujisi toto ca baarge uli cabu. Pui babo cewe ne ngene ca agli
mene ca Sodoma ca piiyepu Aikupito ca einenisi.
9 Iyeta gawe maramara, mene maramara, ingle maramara, tääpe maramara biname cina
cirege teeme budrekaake bine päpänena nesae piiyepu cebocebo bimu cama. Teepi singi
lica cirege teebibine gape cabu me acitame.
10 Gawecewe biname cina teeme budre name pi gege cirege. Siige peei name pi teepi
cirege giiregire mule wawenetnäja piiyepu owecu gwidape cire läcäranipesi, ingle pui
neeneni mename biname cina teebibine baborage mäpu me cirege wawena.
11 Nesae piiyepu cebocebo bimu ingwe gaabe ca Acejiyame te tityepige ireclota buuwe-
mope ne teeme cabu ca, siige tabe abacitanige pui neeneni biname bime trupa ngalebora
me, piba teepi abujengtäsi. Iyeta lui cina jääpänisi teebibine, mage wälu ge.
12 Puma cita ca pui neeneni mename biname cina äätecijige baborage tagepogogo
cabucewe ca iicana egä, “Siclege aima!” Teepi puma cita ca teeme cubuyame bime irewale
carbe cabu aaclige cabu me.
13 Puirage padare cabu baborage ocneja puga ge, siige babo cewe yepä poto ne sabe
jewenige, nain poto cina abmalininisi. Seben tausen biname bine budre me eglecimige.
Lui cina abmalininisi, mage wälu ge, siige Acejiyame lui te enajenige cabucewe je, teebine
ewepyeräjisi.
14 Yoo, neeneni me mäpu te peega bapirige. Cerämu pisi nyene yepä.

Seben Manu me Mename Seemo te Teeme Moole ne Jecnäjige

15 Seben manu me mename seemo te liba teeme moole ne jecnäjige, cane piba nätecijige
cabucewe ca tagepogogo cina oräre iicana egä, “Mime Yageyame piiyepu Keriso, tabe lui ne
tityepuji, teepi ituge gawecewe ne acata teeme ime cabu me, siige teepi te pa yaacanepäsi
iyeteta.”
16 Piba twentifoo modamoda biname, lui cina teeme adnatera puupu cabu icrajenige
Acejiyame me opo gaabe je, teepi owe ca gawe me itrametnemalemige, Acejiyame ne opo
gaabe me ecitisi,
17 jiicisi egä,
“Yageyame, babo kokre Acejiyame,
lui sine page, lui tage uja,
cine eso nääcärenisi,
egä maane määme babo kokre ca ai gawecewe ne ecanenite.
18 Gawe maramara biname cina babo niiya me bäbitininisi,
ingle määme claabe padare te bii tatyaramtige.
Ai lui padare gyene budre biname bine atraname.
Padare te bii tatyaramtige määme kaakeseayame,
Acejiyame me mename biname bine daremu ceeraname
piiyepu iyeta määme binamewale bine,
lui cina wälu ituge määme tääpume matimati cabu ca ngälu modamoda me.
Padare te bii tatyaramtige sabe wawename pui bine, lui cina sabe jewenenisi ai gawecewe
ne.”
19 Puma cita ca cabucewe je iiwäreja mete te iitnige, siige lui uli boks ngalebora ten cotre
bine ewetnenemisi, pui te pajecu me äbitige. Peei mule te liba äbitige, paamlepamle cina
toplacme-läjininisi, ala puga ge, maadubi cina ala sengenetnemige, ocneja puga ge piiyepu
aisi ipecu cina sitrametnemige gawe cabu me.

12

Magebi piiyepu Drowä Gwidape

1 Puma cita ca cane jepänine, mara opo gwidape te lui aboclom-tige dume cabu. Pui lui
magebi ge. Tabe bimu ca asigräneji ge cäbletääpe tääpume piiyepu mabye te teeme ernge
gawe mage. Teeme mope cabu lui twelb wale ca wawenäneji krauni puga ge.
2 Tabe lui mäpumäpu ge, adnatame äbitige pita ala cama.
3 Cuta nuuja mara opo gwidape te aboclomtige dume cabu. Pui lui baborage ududi siible
seben mope cama piiyepu ten gaale cama. Teeme pui seben mope iyeta krauni cama ge.
4 Teeme kiira ca tabe yepä poto wale bine jewälidnemige, siige yiisabimige gawe cabu
me. Neeneni poto me wale cina abmalininisi. Tabe jeclajutige pui magebi me opo gaabe,
adnatame lui te äbitige, naace tääpume bägrä te liba aplimla je tabe piba ärmitame.

5 Siige tabe bägrä ne jirngige, lui te iyeta biname bine cire yaawademepi ayana suru ca.
Yepä, bägrä jwuutecrisi, eweplä̈citisi Acejiyame bau me teeme adnata puupu cabu me.
6 Magebi te uucrige daapo taatu cewe cabu me. Acejiyame te puma puupu ne itu
semacetnäjumi teeme tääpume. Teebine puga ire jotwisi yepä tausen neeneni hanred siksti
bimu cama.
7 Piba cubu puga ge cabucewe je. Acejiyame me babo mename seemo Maikol piiyepu
teta cama lui mename seemo, teepi arnginisi siible cama. Siible te teeme mename seemo
cama liga naabe uutrutame äbitanige,
8 yepä tabe äblicäco ge, peei name pi teepi äblicäco cabucewe je cerämu lenaja.
9 Siige pui babo siible ne sijarisi gawe cabu me iyeta teeme mename seemo cama. Tabe
pui sasa cobyame gyene, lui ne Diyabolo ca piiyepu Satani ca einenisi, ai gawecewe ne lui
te ituge angletneja.
10 Piba cane nätecijige baborage tagepogogo cabucewe je iicana egä,
“Siige Acejiyame te page byuutrutige!
Tabe teeme kokre ne biiri seboclomtige, egä tabe te biname bine ewadenemige!
Piiyepu teeme Keriso te page teeme conocäco ne beboclomtige gawecewe tääpume,
ingle Diyabolo te Acejiyame me opo gaabe je cerämu lica enajenige
ätrunga biname bine iicetname ciiye piiyepu bimu cabu je.
Teebine siige gawe me bijarisi.
11 Cime ätrunga binamewale cina ituge uutruta
teeme bau ca Maamoi me uudi ca
piiyepu teeme aitneja mene cabu ca.
Teepi singi ge teeme ireclota bine äyemelame budre tääpume.
12 Peei name pi cabucewe piiyepu lui cina puma, weene miiji gege!
Yepä ogi nemi, lui cina inajininige gawe cabu piiyepu malu cabu,
ingle Diyabolo peeyeme ituge otni.
Tabe babo niiyarage gyene,
ingle tabe umle gyene, egä teeme tääpume padare matikäli piiyeme.”
13 Siible te liba umle äbitige, egä teebine gawe cabu me bijarisi, tabe gije abacitige pui
magebi ne äcwetnename, bägrä ne lui te jirngige.
14 Magebi ne ocärisi babo warye me neeneni taame tabe uujaname teeme puupu cabu me
daapo taatu cewe me. Teebine puma pa ire jwaatwepesi nesae piiyepu cebocebo kämäge
cama, piba teebine siible te äblicäco oomlana.
15 Puma cita ca siible te igi niiye ne isatige teeme tage cabu ca magebi me ingwe poto ca
teebine acatame.
16 Yepä, gawe te teebine utityärige, äpälutige, niiye ne irmitige, siible me tage bora ca lui
te tasatige.
17 Siible te babo niiyarage me äbitige magebi tääpume, ädige teeme poto bägrä bime cama
cubu me. Teepi iyeta eei gemi, lui cina Acejiyame me Mene ne jäätrungusi piiyepu Miiji
Mene jaajananemusi Yeesu poto cidi me.
18 Siige siible te abmalige malu cabu aclajutame.

13

Neeneni Drowä Gwidape

1 Cane drowä gwidape ne jepänine malu cabu ca arpata. Tabe ten gaale cama piiyepu
seben mope cama ge. Teeme gaale iyeta krauni cama ge piiyepu iyeta teeme mope cabu
ngii puga ge Acejiyame me ngii ne sabe wawename.
2 Tabe baborage glunubora pusi pana ge, ngii lepadi. Teeme ime, ernge lui bea pana ge,
tage layani me tage pana ge. Siible te teeme kokre ecärige drowä gwidape ne, cuta ecärige
teeme babo adnata puupu tabe puma cita ca biname bine waadename.
3 Drowä gwidape me yepä mope epu pana ge, egä uja ituge budre me agli, yepä pui
budre dupe te läsumurepi. Iyeta biname cina mutäcäco äbitininisi, siige teeme singi cabu
otnenininisi.
4 Teepi iyeta siible ne opo gaabe ecitisi, ingle tabe kokre itu yääcärepi drowä gwidape
ne. Teepi cuta drowä gwidape ne opo gaabe ecitisi, jiicisi egä, “Nuuja te lica gyene drowä
gwidape pana. Nuuja te äblicäco teta cama arngi.”
5 Acejiyame te ire taatu jecitige drowä gwidape ne tabe mope babo äbitame piiyepu
Acejiyame me ngii ne sabe wawename. Teeme pui drowä gwidape me cuta conocäco puga
ge babo biname me lenajame footituu mabye ngalebora.
6 Siige tabe gije abacitige Acejiyame ne, teeme ngii ne piiyepu teeme lenaja puupu ne
äingejame cuta eei bine, lui cina cabucewe je icrajinige.

7 Acejiyame ire taatu jecitige tabe teeme binamewale cama arngime, teebibine apremelame. Cuta teeme conocäco puga ge tabe babo biname me äbitame iyeta maramara ingle, maramara gawe, maramara tääpe piiyepu mene maramara biname bime tääpume.
8 Iyeta biname cina gawecewe cabu teebine opo gaabe me cire yaacitepesi, yepä eei biname lica lui bime ngii ituge oogära ireclota peba cabu agedna me niinäce gaabe je. Pui peba lui Maamoi myene, lui ne eglujisi.
9 Weeme liba tablame piti nemi, itecijinege ai mene!
10 Lui gemi oomlemame, siige cire joomlemepesi. Lui gemi cubuturikä ca budre me aglecame, siige cubuturikä ca budre me cire yaa-glecemepesi. Ai mäpu mule cina singi Acejiyame me binamewale cina kokre piiyepu ätrunga cama aclajutame.
11 Cuta cane piba nuuja drowä gwidape ne jepänine, gawe cabu ca lui te tasatige. Teeme neeneni gaale puga ge maamoi pana. Tabe siible pana mene jiicemige.
12 Niinäceyame drowä gwidape te teeme kokre ecärige pui nuuja ne. Siige tabe teeme irewale giri jicranimige ai gawecewe ne piiyepu teeme cabu lenajayame bine niinäce drowä gwidape ne opo gaabe me acitame, lui me niiyarage dupe äsumureji ge.
13 Tabe pui neeneni manu drowä gwidape te modamoda ciitaca mule bine jewenimige; tabe jewenige uliobo ne cabu ca äiname gawe me biname bime irewale.
14 Acejiyame te ire taatu jecitige tabe ciitaca mule bine wawenecame niinäce drowä gwidape me irewale. Ai ciitaca mule ca tabe engletnäjemige iyeta biname bine ai gawecewe cabu. Tabe jejemige niinäce drowä gwidape pana gwidape ne wawename, lui ne niinäce yaaglepesi cubuturikä ca budre me, yepä siige ireclota ge.
15 Acejiyame te ire taatu jecitige neeneni manu drowä gwidape te ireclota buuwemope äpwäclutame pui niinäce drowä gwidape pana gwidape ne siige tabe mene iicemame piiyepu budre me aglecame, laati bemi lica teebine opo gaabe me acita.
16 Pui neeneni manu drowä gwidape te giri jicranige iyeta biname bine, matimati biname modamoda biname, dogwe biname owecumete biname, aletnäneji biname coo poto biname, teepi cewecu ne acatame teeme camu poto ime cabu coo mangace cabu.
17 Nuuja te äblicäco gwidape bine aletna coo piiyepu aletname waadena, teeme liba pui cewecu lica gyene. Pui cewecu lui niinäce drowä gwidape me ngii gyene coo teeme ngii namba gyene.
18 Maane miiji umle cama ai ne opo awatname. Laasi nyene umle biname, tabe te jäärngege, drowä gwidape me namba ngeno myene. Pui namba lui biname me ngii tääpu myene. Pui lui 666 gyene.

14

Maamoi piiyepu Teeme Binamewale

1 Puma cita ca cane ire acitine, jepänine Maamoi ne aclajuteji Siiyona podo cabu. Ten cama puga ge yepä hanred footifoo tausen biname, laati bime mangace cabu oogäräneji ge Maamoi me ngii piiyepu teeme Babe me ngii.
2 Cane cabucewe ca tagepogogo nätecijige epu pana niiye te lipu podo cabu ca babo ala cama täcwäjuge piiyepu cuta babo maadubi me ala liiyepu. Pui tagepogogo cuta epu pana ge, biname cina lipu haapi bine jäächäjimusi.
3 Pui yepä hanred footifoo tausen biname cina jeclajutemige babo adnata puupu piiyepu fooa ireclota gwidape piiyepu twentifoo modamoda biname bime opo gaabe je, siige kirece uupera ne etangisi puma. Nuuja te ibibi lica ge peei uupera ne abiberäjame, yepä pui yepä hanred footifoo tausen biname lui cina Keriso me uudi ca aletnäneji gemi gawecewe cabu ca.
4 Teepi lui eei biname gemi, lui cina cogacoga mule umle cäco, ingle teepi camu tääpe cama gemi. Teepi Maamoi ne ingwe icwenisi, tabe liiyeme läduge. Teebibine ituge aletna gawecewe biname bime cabu ca. Teepi lui Acejiyame me piiyepu Maamoi me binamewale gemi. Teepi epu pana gemi ire acita cabu niinäceyame kuu lui yäächärusi Acejiyame ne.
5 Teeme tage cabu ca nuuja walya mene te lica ituge asata, coo nuuja niiya mule ne lica ituge päpäna teeme cabu.

Nesae Acejiyame me Mename Seemo cina Mene Jiicemisi

6 Puma cita ca cane jepänine yepä mename seemo te cabu je uujana. Miiji Mene lui iyeteta gyene, tabe pui ne ecenanige iyeta biname bime bau me gawecewe cabu, ingle maramara, mene maramara, tääpe maramara, gawe maramara biname bime bau me.
7 Tabe baborage tagepogogo ca jiicige egä, “Acejiyame tääpume miiji wälu, teebine miiji awepyeräja, ingle padare te bii tatyaramtige tabe biname bine atraname. Opo gaabe me eciteye, lui te jewenimuji cabucewe ne, gawecewe ne, malu ne, waja bine.”

8 Teeme ingwe gaabe ca nuuja mename seemo te tädige, jiicige egä, “Siige, tabe bitramige!
Babo cewe Babloniya te bitramige! Teeme sargi mule* cina sabe jaawenemepesi iyeta
gawe maramara biname bine. Teeme pui sargi mule lui kokre waina niiye pana ge, siige
tabe biname bine jaawenemepi pui nanime.”
9 Pui neeneni mename seemo bime ingwe gaabe ca nuuja te cuta tädige. Tabe jiicige
baborage tagepogogo ca egä, “Laati te liba opo gaabe me yaacituge drowä gwidape ne coo
teeme pana wawenäneji gwidape ne, coo liba ime cabu coo mangace cabu teeme cewecu
ne yaacatuge,
10 tabe te miiji Acejiyame me claabe waina niiye ne nani. Ai lui wainarage niiye ge,
Acejiyame me claabe ge, tabe lui ne epadurige kaapo cabu me. Apu biname bine cirege
ädnäja uliobo wädräji cabu piiyepu niiyarage lengo gwidape ngii sulpur wädräji cabu
Acejiyame me mename seemo bime piiyepu Maamoi me opo gaabe je.
11 Pui uliobo lui ätuma cäco gyene. Teeme kloka cina iyeteta täseninisi cabu me. Laatibi
drowä gwidape ne coo teeme pana wawenäneji gwidape ne opo gaabe me yaacitusi, coo
laatibi teeme ngii ne yaacatanusi mangace cabu coo piiyepu ime cabu, teepi ciiye bimu
diibe oocana lica cirege pui uliobo cabu ca.
12 Acejiyame me binamewale cina, laatibi teeme mene yäätecijemuge piiyepu laati
bemi toraca Yeesu tääpume, teepi gone onya te agli pui drowä gwidape me gaabe cabu
otnetnejame.”
13 Puma cita ca cane nätecijige cabucewe ca tagepogogo te iicana egä, “Maane apu yoogäri
egä: Gege gemi pui biname cina ama cita ca ngälu Yageyame me kaakesea cabu lui cina
budre ne cire jääpänanepesi.” Acejiyame me Seemo te jewecnistige teebine egä, “Toraca
mene gyene! Teepi pagege ngene oocana teeme mäpu kaakesea cabu ca, ingle mene te
teeme kaakesea poto cidi me ten cama ädenige.”

Gawecewe me Ire Acita Padare

14 Puma cita ca cane ire acitine, bulubulu carbe ne jepänine. Pui carbe cabu puga ge
adnatäneji biname pana gwidape. Teeme mope cabu puga ge gol ca wawenäneji krauni
piiyepu ime cabu girirage turikä calwacupi ne ärucname.
15 Iiwäreja mete cabu ca cuta nuuja mename seemo te tasatige, baborage tagepogogo ca
ala abayige pui gwidape bau me, carbe cabu lui te enajige egä, “Maane gije abaciti määme
turikä ca kuu bine alacname, ingle ärucna padare te bii tatyaramtige. Gawecewe te ngade
bewangige ärucna tääpume.”
16 Siige lui te adnatäneji enajige carbe cabu, teeme turikä ne sijarige gawe cabu me, siige
iyeta ngade bine irucnimige.
17 Iiwäreja mete cabu ca tasatige nuuja mename seemo te. Tabe cuta girirage turikä cama
ge.
18 Iiwäreja mete cabu iiwäreja dade gome ca cuta nuuja mename seemo te tasatige, lui te
uliobo ne ire jaatwuge. Tabe oräre ala abayige pui mename seemo bau me, lui me ime cabu
girirage turikä puga ge. Tabe apu jiicige egä, “Määme turikä ca jelacnimi waina kuu bine,
ingle ngade bewangetnemige gawecewe me calwacupi cabu.”
19 Siige pui mename seemo te teeme turikä ne sijarige gawe me, jelacnimige waina kuu
bine, siige yiisabimige kula cupicu bora me ämungejame. Ai lui Acejiyame me daremu gyene
niiya mule biname bime tääpume.
20 Waina kuu bine jimungäjemisi kula cupicu ngalebora je babo cewe kaakepoto cidi ca,
siige uudi te tasatige pui ämungeja puupu cabu ca igi niiye pana, lui niiye yepä piiyepu
cebocebo miita uugle ge piiyepu trii hanred kilomiita leca ge.

15

Seben Acejiyame me Mename Seemo cina Lui Mäpu bine Tityepemisi

1 Piba cane jepänine mara opo gwidape ne cabucewe je, cälu te äti pana baborage
gwidape. Pui lui seben mename seemo ge seben mäpu mule cama. Pui lui ceräcerägääbu
mäpu mule gemi, ingle teepi Acejiyame me claabe ne pa yaapirepesi.
2 Puma cita ca cane jepänine gwidape ne, lui glaasi malu pana ge, uliobo cama
alengläcitäneji ge. Cane cuta jepänimine lui cina ituge uutruta drowä gwidape cabu ca,
teeme pana wawenäneji gwidape cabu ca piiyepu teeme ngii namba cabu ca. Teepi glaasi
pana malu gome jeclajutemige, haapi bine joomlemisi, Acejiyame lui ecäranemige.
3 Siige teepi etangenisi Acejiyame me kaakesea biname Moose piiyepu Maamoi, teeme
uupera ne apu egä,

---

* **14:8:** sargi mule: Ai lui toraca sargi mule lica gyene. Biname cina uuje bine jäätrungemepesi, lica Acejiyame ne. Peei lui epu pana gyene, egä teepi sargi mule ne jaawenepesi.

"Yageyame, kokrerage Acejiyame,
maane ngena jaawenute, baborage piiyepu miijirage gyene!
Gawe maramara biname bime Mopeyame,
määme mule lipu conocäco piiyepu toraca gemi!
4 Yageyame, iyeta biname cina wälu gemi määme tääpume
piiyepu määme ngii ne ewepyeräjenisi,
ingle maane taatu gäte epucäco.
Iyeta gawe maramara biname cina cirege otni
meebine opo gaabe me acitame,
ingle teepi määme conocäco atrana ne ituge päpäna."

5 Ai ingwe gaabe ca cane jepänine cabucewe je lui iiwäreja mete te iitneji ge. Pui mete cabu puga ge cäbletääpe ca wawenäneji mete, Acejiyame luma enajenige.

6 Iiwäreja mete cabu ca pui seben mename seemo cina täsige, lui bime mäpu mule puga ge. Teepi bulubulu cäbletääpe asigräreji ge, lui jugi cäco piiyepu oplacmeläja cama. Teepi gol seea ca ätäyäneji ge dare cabu.

7 Fooa ireclota gwidape bime yepä te ecäranemige teeme yepäyepä bine gol disi. Acejiyame lui te iyeteta gyene, teeme claabe ca apanäneji ge pui disi cina.

8 Acejiyame me kokre piiyepu apaclyera iiwäreja mete ne epu pana icwabige, kloka te lipu mete ne yaacwabuge. Nuuja te äblicäco ge piiyeme abacita, ngälu pui seben mename seemo bime mäpu cina liba pa lapiripesi.

16

Seben Ceräcerägääbu Mäpu Mule

1 Puma cita ca cane nätecijige baborage tagepogogo iiwäreja mete cabu ca, lui jejemige pui seben mename seemo bine egä, "Äte, ecebmeläjemeye gawe cabu me Acejiyame me claabe cama lui seben disi gemi!"

2 Piba niinäce manu mename seemo te ädige, ecebmalige teemanu disi ne gawe cabu me, siige lui cina drowä gwidape me cewecu ne itu yaacatepesi cuta lui cina teeme pana wawenäneji gwidape ne itu opo gaabe me yaacitanepesi, teepi mage niiyarage pita droobo bine jepänanemisi.

3 Puma cita ca neeneni manu mename seemo te teemanu disi ne ecebmalige malu cabu me. Niiye te epu pana äbitige budre biname me uudi liiyepu, siige iyeta ireclota gwidape cina budre äbitininisi puma.

4 Cuta nesae manu mename seemo te teemanu disi ne ecebma-lige baduge bora me piiyepu waja bora me, siige niiye cina uudi me ateplengäjininisi.

5 Cane nätecijige niiye bine lui mename seemo te ire jetwemenige, jiicige egä,
"Oo, maane epucäco Acejiyame gäte,
maane lui tage uja piiyepu lui säte page!
Määme atrana lui conocäco gyene.
6 Teepi yaaglecemepesi määme binamewale bine
piiyepu määme menameyame bine,
siige maane becärimite uudi teepi nanime.
Teepi teeme niiya mule daremu becatisi."

7 Puma cita ca cane nätecijige iiwäreja dade gome ca tagepogogo egä, "Yageyame, kokrerage Acejiyame, määme atrana lui toraca gyene piiyepu conocäco gyene."

8 Puma cita ca fooa manu mename seemo te teeme disi ne ecebmalige bimu cabu me, siige bimu te baborage nuunu me äbitige, biname bine ebemige teeme nuunu te.

9 Biname bine niiyaniya ebemige, yepä teepi Acejiyame me ngii ne sabe jewenanisi, lui me ime cabu sine ai mäpu bine ätyepejame. Teepi singi lica teeme niiya mule cabu ca atatrongärame piiyepu Acejiyame me ngii ne awepyeräjame.

10 Puma cita ca faib manu mename seemo te teeme disi ne ecebmalige drowä gwidape me babo adnata puupu cabu me. Krokeciiye te icwabige tabe lui gawe ne ecanige. Biname cina wätä ägutaninisi pita name pi.

11 Siige teepi caburage Acejiyame me ngii ne sabe jewenanisi teeme droobo piiyepu pita name pi, yepä teepi teeme niiyaniya mule cabu ca lica atatrongärininisi.

12 Puma cita ca siks manu mename seemo te teeme disi ne ecebmalige Euprates baborage baduge cabu me. Baduge te yuuri-cnige, gaabe me äbitige naace tääpume gawe mope biname cina otnime bimu acita gome ca.

13 Piba cane nesae niiyarage cable bine jepänimine. Teepi poogä pana ge. Teeme yepä te
siible me tage bora ca tasatige, nuuja te drowä gwidape me tage bora ca tasatige, nuuja te
walya mename biname* me tage bora ca tasatige.
14 Teepi niiyaniya seemo gämi, lui cina ciitaca mule bine jewenenemisi. Teepi cirege
otnetneja gawecewe cabu ta maramara gawe mope biname bine abasecretname yepä
gome me teepi cubu iicaname kokrerage Acejiyame me babo bimu cabu.
15 "Itecijinege, cane eromaame pana ädenine! Gege gyene pui biname, lui te ireclota
enajenige, teeme cäbletääpe bine cängenarage ire jetwemenige, piba tabe cuutacuta lica cire
waatne-pi, siige biname bime sobe cabu tabe ajiri lica cirege."
16 Puma cita ca pui seemo cina jebasecretnimisi gawe maramara mope biname bine
puupu cabu me, Heberu mene ca lui puupu ne einenisi Armagedona ca.
17 Siige seben manu mename seemo te teeme disi ne ecebmalige buuwemope cabu me.
Iiwäreja mete cabu babo adnata puupu cabu ca baborage tagepogogo te jiicige egä, "Siige,
bapirige!"
18 Paamlepamle cina toplacmeläjininisi, babo ala puga ge, maadubi cina ala sengenetne-
mige piiyepu baborage ocneja puga ge. Niinäce pepu baborage ocneja ne lica ituge päpäna
agedna cabu ca ngälu ai padare cabu.
19 Babo cewe te äplige nesae cebocebo me, piiyepu cuta maramara gawe cabu ta
modamoda cewe cina sabe äbitininisi. Acejiyame te ngene lica jitrimalige babo cewe
Babloniya poto cidi me, siige tabe jewenige waina niiye nanime kaapo cabu ca. Pui waina
niiye lui teeme Acejiyame me claabe ge.
20 Iyeta curä cina apeseräjininisi, iyeta podo cina baa liiyeme äbitininisi.
21 Modamoda aisi ipecu cina sitrametnemige cabu ca biname bime papa cabu me. Teeme
yepäyepä bime mäpu lui footifaib kilo ge. Yepä biname cina Acejiyame me ngii ne sabe
jewenisi ai mäpu miji pi, ingle mage niiyarage ge.

17

Babo Sargi Magebi piiyepu Drowä Gwidape

1 Disi cama lui seben mename seemo, teeme yepä te tädige cäme bau me, najige egä, "Tädi,
cane naawabenine, babo sargi magebi ne lipulipu cirege daremu ceera, pui babo cewe ne
lui bucurage niiye gome ituge raranga.
2 Gawe maramara mope biname cina ten cama sargi mule ituge wawena, piiyepu
biname cina sice buduma pana me ituge äbita teeme sargi mule waina niiye nani cabu ca."
3 Puma cita ca Aceji Seemo te nacenanige cebine, mename seemo te nacanige biname
cäco cewe cabu me. Puma cane jopänine magebi ne adnatäneji ge ududi drowä gwidape
papa cabu. Tabe lui seben mope cama ge piiyepu ten gaale cama ge. Teeme iyeta tääpe
cabu niiyarage ngii oogäräneji ge Acejiyame ne sabe wawename.
4 Magebi te ududi piiyepu ciriyäciriyä cäbletääpe asigräneji ge, acwabäneji ge gol ca
wawenäneji abasogära gwidape ca, oplacmeläja kula ca piiyepu kusa ca. Teeme ime cabu
gol kaapo puga ge, lui apanäneji ge teeme jugijugi mule ca piiyepu sargi mule ca.
5 Teeme mangace cabu oogäräneji ge ngii, lui me aboclomta ogä gyene. Apu oogäräneji
gyene,
BABO CEWE BABLONIYA, LUI INGLE GYENE
IYETA JUGIJUGI PIIYEPU SARGI MULE TÄÄPUME
AI GAWECEWE CABU.
6 Cane jopänine, egä tabe sice buduma pana gwene Acejiyame me binamewale bime uudi
nani cabu ca piiyepu eei bime uudi nani cabu ca, lui bine ituge budre me agleca Yeesu cabu
ätrunga miji pi.
Cane liba jopänine teebine, cane mage mutäcäco äbitine.
7 Pui mename seemo te cebine nätemlige egä, "Maane ngeno me mutäcäco bäbitite? Cane
naajenine, ai magebi lui ngena tääpume mwene, piiyepu cane naajenine, pui seben mope
cama ten gaale cama drowä gwidape lui ngeno myene, magebi lui me papa cabu onajenige.
8 Maane lui drowä gwidape ne niinäce jääpänepete, lui uja yaanajepi, siige page lica
gyene, tabe mameta gyene cuta cääri asata piiyemrage cupicu cabu ca, yepä sabe cire
läbitepi. Ai gawecewe cabu lenajayame lui bime ngii lica ituge oogära ireclota peba cabu,
Acejiyame te luma ngii itu yoogärimuji agedna me niinäce gaabe ca, teepi cirege cälu te äti
liba cire jääpänepesi ai drowä gwidape ne, ingle tabe uja yaanajepi, siige page lica gyene,
yepä cuta cire tacnepi.

---

* **16:13:** Fwalya mename biname: Ama cita ca ngälu neeneni me drowä gwidape lui te tasatepi gawe cabu ca, pui ne einenisi walya mename biname ca. Tabe niinäce drowä gwidape me ngii cabu mene jiicemuge biname bine conocono gaabe cabu me waadename.

9 Umle biname lete nemi, teepi te ai mule ne ngene ca aglime. Drowä gwidape me seben
mope lui seben podo gemi, magebi te lui papa cabu onajenige. Teepi cuta seben gawe mope
biname gemi.
10 Faib cina itu itrametnemuji, yepä te pisi nyene, yepä te camu gyene otni. Tabe liba cire
tädepi, tabe matikäli padare taatu cire yaanajepi.
11 Cuta pui drowä gwidape lui te uja yaanajepi, siige page lica gyene, liba cire tac-
nenutepi, tabe eit manu babo biname me cire yaanajepi. Tabe cuta peese nyene pui seben
mope biname bime yepä, siige tabe budre gome me cire lädepi.
12 Maane lui ten gaale bine jepänimite, teepi lui ten gawe mope biname gemi, lui cina
camu gemi mope biname me äbita. Teepi liba cire läbitipesi mope biname me, teepi pui
drowä gwidape cama gigri matikäli taatu padare cabu biname bine cire yaawadepesi.
13 Teepi yepä ngene atwana cama cirege, siige drowä gwidape ne teeme kokre cire
yääcärepesi.
14 Teepi cire larngipesi Maamoi cama, yepä Maamoi teeme binamewale cama pa
yaapremalemepi teebibine, ingle tabe iyeta yageyame bime Yageyame gyene piiyepu iyeta
mopeyame bime Mopeyame gyene. Teeme binamewale eei gemi, Acejiyame lui bine ala
ituge asogleca piiyepu äjäcra. Teepi siige toraca gemi teeme tääpume.”
15 Mename seemo te cuta apu cebine najige egä, “Maane lui niiye bine jepänimite, sargi
magebi te lui gome onajenige, teepi lui gawe maramara, ingle maramara, tääpe maramara,
mene maramara biname bime tääpu memi.
16 Maane lui ten gaale bine jepänimite piiyepu lui drowä gwidape ne jepänite, teepi pui
sargi magebi ne cire jwäägyepesi. Teepi teeme iyeta gwidape bine cire yaawademepesi,
cire jwiirecemepesi siige cuutacuta cire waabma-lepesi. Teepi teeme mäju bine cire
yäärngäjemepesi, siige uliobo cabu cire waaceratepesi.
17 Pui ten gawe mope biname cina cirege ai bine wawenetnäja, ingle Acejiyame te cire
jaawenemepi teepi wawename, tabe ngena tääpume singi. Siige teepi yepä ngene atwana
cama teeme kokre drowä gwidape ne cire yääcärepesi. Teepi drowä gwidape ne cire
jäätecijepesi, ngälu Acejiyame me mene ibi cire läbitipesi.
18 Lui magebi ne jopänite tabe lui babo cewe tääpu mwene, luma cita ca ire jetwenenemisi
iyeta gawe maramara mope biname bine.”

18

Babo Cewe Babloniya Itramige

1 Ai mule ingwe gaabe ca cane piba jepänine nuuja mename seemo ne, lui te cabu ca
täinige. Tabe babo kokre cama ge piiyepu teeme apaclyera te gawecewe ne epaclyärige.
2 Tabe babo tagepogogo ca ala abayanige egä,
“Siige tabe bitramige! Babo cewe Babloniya bitramige!
Tabe bäbitige jugijugi piiyepu niiyaniya cable bime lenaja puupu me.
Cibu cäco niiyarage ele cina puma teeme mete bine bii berangäjemisi.
3 Iyeta gawe maramara biname cina teeme waina niiye ne senumesi,
teeme sargi mule me kokre waina niiye ne.
Gawe maramara mope biname cina ten cama sargi mule yaacnepesi
piiyepu gawecewe me iyeta aletnaletna biname cina teeme bau ca bucurage
rarekaake bine jääpänanemepesi,
ingle tabe singi teeme bau ca gwidape aletname
teeme lijalija singi bine ngene aglime.”
4 Puma cita ca cane cuta nuuja tagepogogo cabucewe ca nätecijige, lui jiicige egä, “Täsineye
cäme binamewale, täsineye peei cewe cabu ca. Gone yääbäcnuye teeme niiya mule cabu me,
piba weene ten cama yepä niiya daremu ne lica cirege päpäna.
5 Teeme niiya mule epu bucurage gemi, egä bii jegeletnemige cabucewe me, siige
Acejiyame te ngene bii jotwige teeme niiyarage mule tääpume.
6 Pepu jewenepeye teebine, tabe lipu weebibine itu jiwenipi. Tabe ngena ituge wawena
weeme tääpume, weene cuta neeneni me daremu ewecnistepeye. Jengärepeye teeme kaapo
ne neeneni gääbu kokre waina niiye ca, tabe lui waina niiye weebibine itu icäripi.
7 Puma ngälu mäpu piiyepu ele ecärepeye, tabe luma ngälu lawepyeräjepi piiyepu gwidape
papa cabu yaanajepi. Tabe teemämu apu jiicanenige, ‘Cane age säne babo mope magebi.
Cane nuuja cuubla lica gäne; cane nuuja singi lica gäne ele me.’
8 Peei name pi yepä bimu cabu mäpu biijabija cina teebine cire jaabale-tnecepesi,
naace pita, ngenecu mäpu, gane. Teebine uliobo cabu cirege uubudera, ingle Yageyame,
Acejiyame, lui te teebine cire jaatranepi, tabe babo kokreyame gyene.”

9 Siige gawe mope biname lui cina ten cama sargi mule yaacne-musi piiyepu teeme
singisingi cabu me yääbäcnusi, teepi ele cire yääwäyepesi liba cire jääpänepesi uliobo kloka
ne, teebine lui te cire yaabenepi.
10 Teepi cudecewe je cire yäämyemutemepi, ingle teepi mage wälu cirege teeme mäpu
name pi. Teepi cire jiicepesi egä, “Oo babo cewe Babloniya, babo kokreyame cewe, lipu
niiyarage gyene määme tääpume! Maane watatarage atrana ne bii jepänite.”
11 Ai gawe cabu gwidape bine aletname lui biname cina yaawadimusi, teepi cuta ele cire
yääwäyepesi teebine, ingle ingwe ca laati te teeme bau ca gwidape bine cire jaaletnemepi:
12 teeme gol, silba, oplacmeläja kula piiyepu kusa; miijimiji opo bulubulu cäbletääpe,
silk cäbletääpe piiyepu cäbletääpe lui ududi piiyepu ciriyäciriyä kala cama; maramara uli
miijimiji lengo cama, maramara gwidape lui bine wawenäneji gemi elepent me giricu ca,
miijimiji uli ca, braasi ayana ca, ayana ca, bulubulu kula ca ngii maabolo;
13 piiyepu maramara gwidape lui cina mite yäächärusi deedei ne, miijimiji lengo kloka
cama lui gwidape, opo piiyepu edingäli agana miijimiji lengo gwidape; waina niiye, oil,
bulu, wiiti kuu; kau, maamoi, cooso piiyepu kariyota, cooso cina lui bine yäälädnäjemusi.
Teepi cuta aletnäneji biname bine yaawadimusi aletname cuta piiyepu biname bime
ireclota bine.
14 Aletnaletna biname cina jejisi egä, “Maane lui miijimiji gwidape tääpume babo singi
naanajanumi, siige lica gemi. Määme iyeta dogwe piiyepu anglangla gwidape cina niiya
bäbitininisi, ingwe ca lica cirege päpäna.”
15 Yoo, lui biname cina pui babo cewe cabu me gwidape bine yaawadanemepesi
aletname, puma cita ca rarekaake jääpänanemepesi, teepi cudecewe je cire yäämyemutemepi,
wälu cama ire cirege teeme mäpu tääpume. Teepi ele cire yääwäyepesi,
16 cire jiicepesi egä, “Oo baborage cewe, lipu niiyarage gyene teeme tääpume! Tabe
lasigruge miijirage opo bulubulu cäbletääpe ca, ududi piiyepu ciriyäciriyä kala cama
cäbletääpe ca; cuta labasogäruge gol ca wawenäneji gwidape ca, oplacmeläja kula ca piiyepu
kusa ca.
17 Siige, watatarage teeme bucurage gwidape cina niiya bäbitininisi.”
Siige iyeta buto waapo awadena biname, buto cabu kaakesea biname, buto cabu
otnetneja biname piiyepu malu cabu lijalija kaakesea biname gemi, teepi iyeta cudecewe
je cire yäämyemutemepi.
18 Siige liba jepänisi teeme kloka ne cabu me agela, jiicisi egä, “Oo, nuuja cewe lica gyene
ai cewe pana!”
19 Teepi uubli ca aganinininisi, ele ewäyisi, jiicisi egä, “Lipu niiyarage gyene ai baborage
cewe tääpume! Teeme bau ca iyeta lijalija buto yageyame cina teeme rarekaake bine
jääpänanemusi. Siige watatarage iyeta teeme gwidape cina niiya bäbitininisi.”
20 Cabucewe, maane miiji gege, ingle pui babo cewe te lipu niiya ne bii jepänige! Ace-
jiyame me binamewale, weene miiji gege; Keriso me ätyepäneji biname piiyepu Acejiyame
me mename biname weene cuta miiji gege, ingle Acejiyame te niiya daremu becärige
teebine, naace name pi tabe lipu weebibine jiwenipi.
21 Puma cita ca yepä kokre mename seemo te babo kula ne ecatige, ijarige malu cabu me,
jiicige egä, “Babo cewe Babloniya ne apu cirege gawe me ajara, siige ingwe ca lica cirege
päpäna.
22 Ingwe ca lica cirege määme gaabe cabu ätecija haapi ala ne, nuuja uupera ne, gogogo
ala ne, moole ala ne. Biname cina lui maramara kaakesea bine jaawenimusi, teebibine
ingwe ca lica cirege määme cabu päpäna. Deedei gädnäja guugla ingwe ca lica cirege ätecija
määme cabu.
23 piiyepu lampa ngale ne ingwe ca lica cirege päpäna määme cabu, cuta ciwelooloyame
bime atejäclmuta gege ne ingwe ca lica cire jääpänepesi määme cabu. Apu cirege äbita, ingle
määme aletnaletna biname, lui niinäce gaabe ge ai gawecewe cabu, piiyepu määme mowä
piiyepu piiseba mule biname cina gawe maramara biname bine itu yaangletnäjemepesi.
24 Määme gaabe cabu cuta ituge apira Acejiyame me mename biname bime uudi piiyepu
cuta teeme poto binamewale bime uudi, cuta iyeta biname bime uudi, lui bine ituge agleca
ai gawecewe cabu.”

19

1 Ai ingwe gaabe ca cane nätecijige bucurage biname cina iicana pana tagepogogo
cabucewe ca, lui jiicige egä,
“Acejiyame ne ewepyeräjeye!
Ireclota, iyeta miiji piiyepu kokre mime Acejiyame memi,
2 ingle teeme atrana lui conocäco piiyepu toraca gyene.
Tabe jutranige babo sargi magebi ne,

lui ai gawecewe ne ire jaarmetnanuge teeme sargi mule ca.
Acejiyame te mäpu daremu bii bocärige;
ingle tabe teeme kaakesea bägrä bine budre me itu yaaglecanemepi.”
3 Teepi cuta cääri abayaninisi egä, “Acejiyame ne ewepyeräjeye! Babo cewe me kloka te
iyeteta cire jaagelepi cabu me!”
4 Puma cita ca twentifoo modamoda biname piiyepu fooa ireclota gwidape cina itramet-
nemalige gawe cabu me, Acejiyame ne opo gaabe me ecitisi, babo adnata puupu cabu lui
te enajenige. Teepi jiicisi egä, “Toraca, Acejiyame ne ewepyeräjeye!”

Maamoi me Atejäclmuta Soriyomu

5 Piba cane nätecijige tagepogogo te babo adnata puupu gome ca jiicige egä, “Iyeta
Acejiyame me kaakesea bägrä, lui cina wälu gemi teeme tääpume matimati cabu ca ngälu
modamoda, weene mime Acejiyame ne ewepyeräjeye!”
6 Siige puma cita ca cane nätecijige bucurage biname cina iicana pana tagepogogo, epu
pana niiye te lipu babo ala cama täcwäjicuge podo cabu ca, cuta maadubi ala pana ge. Teepi
apu jiicisi egä,
“Acejiyame ne ewepyeräjeye!
Yageyame, mime kokrerage Acejiyame,
tabe sine page Mopeyame!
7 Mine miiji ngenecu miiji piiyepu gege ninajinege!
Mine teeme ngii ne yaawepyeräjesi,
ingle Maamoi me atejäclmuta padare te bii tatyaramtige.
Teeme ngulebägrä te amacetnäjäneji gwene teeme tääpume.
8 Teebine ituge jugi cäco bulubulu cäbletääpe ceera
tabe asigrame.”
Ai bulubulu cäbletääpe lui Acejiyame me binamewale bime conocäco mule gemi.
9 Puma cita ca mename seemo te cebine najige egä, “Maane yoogäri egä: gege gemi, lui
cina ala asogläcneji gemi Maamoi me atejäclmuta soriyomu tääpume.” Cuta tabe jiicige egä,
“Ai lui Acejiyame me toraca mene gyene.”
10 Cane teeme ernge gawe me natramige teebine opo gaabe me acitame, yepä tabe najige
egä, “Peei ne gone jaawenute! Cane cuta Acejiyame me kaakesea bägrä gäne maane liiyepu
cuta määme poto ätrunga binamewale cina liiyepu, iyeta lui cina joomlenisi toraca mene ne,
Yeesu lui ne ituge awabudnita. Maane Acejiyame ne opo gaabe me eciti!”
Yeesu lui toraca mene ne ituge awabudnita, peese nyene lui te Acejiyame me mename
biname bine ngene atwana yääcäranemuge.

Biname Lui te Bulubulu Cooso cabu Tädige

11 Puma cita ca cane jepänine cabucewe te iitneji ge, cuta bulubulu cooso ne jepänine
puma. Cooso cabu lui te tädige, teeme ngii lui Toraca piiyepu Conocäco. Teeme atrana
piiyepu cubu iicana lui conocäco gyene.
12 Teeme irecu lui uliobo wädräji pana ge, piiyepu teeme mope cabu puga ge bucurage
krauni. Teeme cabu ngii puga ge, yepä nuuja te umle lica gyene, ngena ngii gyene. Tabe
taatu gyene umle.
13 Tabe lui cäbletääpe ca asigräneji ge, uudi cabu ituge iiglenuta. Teeme ngii lui Acejiyame
me Mene gyene.
14 Cabucewe caami cina teebine ingwe sicwisi, bulubulu cooso cabu seclige. Teepi jugi
cäco bulubulu cäbletääpe cama ge.
15 Bulubulu cooso cabu lui te tädige, teeme tage cabu ca girirage cubuturikä te tasatige.
Tabe pui turikä ca cire yaapremalemepi gawe maramara biname bine. Tabe teebibine
ayana suru ca cire yaawecetnäremepi. Tabe kokrerage Acejiyame me claabe ne cire
yaaboclomtepi. Biname te lipu jäämungäjemuge waina kuu bine migi apirame, tabe pepu
cirege Acejiyame me cubuyame bine ämungeja.
16 Teeme cäbletääpe cabu piiyepu wawe cabu ngii oogäräneji gyene egä,
IYETA MOPE BINAME BIME MOPE BINAME,
IYETA YAGEYAME BIME YAGEYAME.
17 Puma cita ca cane mename seemo ne jepänine bimu cabu aclajuteji. Tabe baborage
tagepogogo ca ala abayanige iyeta ele bime cabu me, lui cina cabu je uujananinisi egä,
“Naaclege, tabasecretnineye Acejiyame me babo soriyomu tääpume!
18 Naaclege gawe maramara mope biname bime mäju cibu me, cubu mope biname
bime mäju cibu me, caami biname bime mäju cibu me, cooso bime mäju cibu me, teeme
waadenenayame bime mäju cibu me. Iyeta biname bime mäju cibu me naaclege, aletnäneji
biname bime mäju cibu me piiyepu poto biname bime mäju cibu me, iyeta biname bime
mäju cibu me modamoda biname cabu ca ngälu matimati me.”

19 Puma cita ca cane jepänine drowä gwidape ne piiyepu jepänimine gawe maramara
mope biname bine piiyepu teeme caami bine. Teepi abasecretnäneji gemi naace tääpume
cubu iicaname biname cama, lui te bulubulu cooso cabu tädige, piiyepu teeme caami cama.
20 Drowä gwidape piiyepu walya mename biname, lui te ciitaca mule itu jaawenemepi
teeme opo gaabe je, teebibine joomlisi. (Teeme pui ciitaca mule ca tabe ituge angletne-
ja, lui cina drowä gwidape me cewecu ne itu yaacatanepesi, cuta teeme pana wawenäneji
gwidape ne lui cina itu opo gaabe me yaacitanepesi.) Siige teebibine ireclota cama aajarisi
uliobo puupu cabu me, luma niiyarage lengo gwidape ngii sulpur ayenige.
21 Teeme caami bine cubuturikä te eglecimige, lui turikä te tasatige pui me tage cabu ca,
bulubulu cooso cabu lui te tädige. Iyeta ele cina teeme mäju bine erngäjimisi, ngälu camuge
äbitinisi.

20

Satani te Cirege Ätäyäneji Lenaja Yepä Tausen Kämäge Ngalebora

1 Cane puma cita ca jepänine, Acejiyame me mename seemo te cabucewe ca täinige kii
cama piiyemrage cupicu ne iitnaname, cuta teeme ayana seea puga ge.
2 Tabe joomlige siible ne, pui sasarage cobyame ne, Diyabolo ca piiyepu Satani ca lui ne
einenisi. Tabe jetäyige teebine yepä tausen kämäge tääpume,
3 ijarige piiyemrage cupicu bora me, cupicu ne kii ca ermige, klaje jewenige tabe puma
lenajame ngälu yepä tausen kämäge cina liba cire lapiripesi, siige tabe piba biname bine
lica angletneja. Peei ingwe gaabe ca teebine cirege asata, iibira matikäli padare cabu
lenajame ai gawe cabu.
4 Puma cita ca cane jepänimine mope biname bime adnatera puupu bine piiyepu lui
cina adnatäreji ge puma. Teebibine conocäco ituge ceera atrana tääpume. Cane cuta eei
biname bime cable bine jepänimine, lui bine ituge budre me agleca, ingle teepi Yeesu ne itu
teitnejanumesi, piiyepu Acejiyame me Mene ne itu tejanemumesi. Teepi lica ituge drowä
gwidape ne awejena coo piiyepu teeme pana wawenäneji gwidape ne. Teepi cuta teeme
cewecu ne lica ituge acatena mangace cabu coo piiyepu ime cabu. Teepi ireclota cabu me
täcnärige, mope biname bime adnatera puupu cabu adnatärige, siige Keriso cama gigri ai
gawecewe ne ecanisi yepä tausen kämäge ngalebora.
5 Poto budre biname cina ireclota me lica täcnärige, ngälu peei yepä tausen kämäge cina
liba apirininisi. Ai lui niinäce budre ca arpinera gyene.
6 Babo gege gemi, lui cina budre cabu ca niinäce cirege arpinera; teepi Acejiyame
me binamewale gemi. Uliobo puupu lui neeneni me budre gyene, tabe teebibine lica
cirege oomlema, yepä teepi iiwäreja biname tääpume cire yaacrajemepi Acejiyame tääpume
piiyepu Keriso tääpume. Piiyepu teepi Keriso cama gigri cire yaacanepesi ai gawecewe ne
yepä tausen kämäge ngalebora.

Satani ne Epremalisi

7 Yepä tausen kämäge cina liba cire lapiripesi, Satani ne piba cirege asata cupicu cabu ca,
siige iibira.
8 Tabe cire waatnepi iyeta poto ta gawe maramara biname bine angletnejame, naace
Googi piiyepu Maagogi biname bine. Tabe teebibine cire jaabasecretne-mepi cubu
iicaname. Teepi epu bucurage gemi malu cabu koriyo liiyepu.
9 Teepi ai gawecewe cabu eplidnärisi, Acejiyame me binamewale bime lenaja puupu
ne jewaclomtisi, piiyepu pui babo cewe ne tabe lui tääpume singi. Yepä uliobo te täinige
cabucewe ca, siige eglecimige teebibine.
10 Satani lui te teebibine ituge angletneja, teebine ijarisi uliobo piiyepu niiyarage lengo
gwidape ngii sulpur wädräji cabu me, niinäce liiyeme ituge ajara drowä gwidape naabine
walya mename biname. Teeme puma peei mäpu cabu lenaja iyeteta gyene, ciiye bimu.

Ceräcerägääbu Atrana

11 Puma cita ca cane jepänine bulubulu babo adnata puupu ne, cuta lui te adnatäneji
gyene puma. Cabucewe piiyepu gawecewe cina uucräsi teeme opo gaabe ca, siige teebibine
ingwe ca lica cirege päpäna.
12 Piiyepu cane jepänimine budre biname bine matimati cabu ca ngälu modamoda me,
teepi babo adnata puupu opo gaabe je jeclajutemige. Siige peba bine jepatnäjemisi. Cuta
nuuja peba ne jepatnisi, naace ireclota peba ne, ngälu cäco ireclota päpäna tääpume luma
ngii oogäräneji gemi. Budre biname bine teeme mule ibi jitranimisi, peba cabu lipu
oogäräneji gemi teeme poto cidi me.
13 Malu te teeme cable bine sewecnimige, budre piiyepu aadiri cina cuta teeme
cable bine sewecnemäsi, siige teebibine jitranimisi teeme mule ibi, teepi ngena ituge
wawenetnäja.

14 Siige budre piiyepu aadiri bine aajarisi uliobo puupu cabu me. Pui uliobo puupu lui
neeneni me budre gyene.
15 Piiyeme cuta iyeta eei biname bine yiisabimisi, lui bime ngii lica ge ireclota peba cabu,
luma ngii ituge acrana ngälu cäco ireclota päpäna tääpume.

21

Kirece Cabucewe piiyepu Gawecewe Cirege Lenaja

1 Cane piba kirece cabucewe naabine kirece gawecewe jääpänine. Niinäce cabucewe
piiyepu gawecewe cina ituge apira, cuta malu te ituge apira.
2 Cane cuta jepänine babo cewe, kirece Yerusalema ne, Acejiyame tääpume lui ne ituge
mara me wawena, tabe teeme bau ca täinige cabu ca. Tabe epu pana abasogäräneji ge,
ngulebägrä ne lipu waabasogärusi tabe atejäclmuta äbitame.
3 Cane nätecijige baborage tagepogogo te babo adnata puupu cabu ca iicana egä, "Ire,
Acejiyame me lenaja puupu page biname bime cama gyene. Tabe teta cama cire yaanajepi,
teepi teeme binamewale cirege. Tabe Acejiyamerage te ten cama lenaja, tabe teeme
Acejiyame cirege.
4 Tabe cirege teeme irecu cabu ca ele mäcu äciseja. Puma ingwe ca piba budre lica cirege,
nuuja ngenecu mäpu lica cirege, ele lica, pita lica, ingle sasa mule cina uja ituge apira."
5 Siige puma cita ca babo adnata puupu cabu lui te enajenige, jiicige egä, "Cane iyeta
gwidape bine kirece me jewenenemine!" Tabe cuta cebine najige egä, "Ai mene ne yoogäri
peba cabu, ingle toraca gyene piiyepu miiji gemi ätrungame."
6 Tabe cuta jiicige, "Siige, iyeta gwidape cina wawenäneji gemi! Cane lui niinäcegaabeyame
piiyepu ceräcerägääbuyame, cane agedna piiyepu apira gäne. Laati te niiyemecewe, cane
conocäco yäächärune tabe nanime ireclota niiye waja cabu ca daremu cäco.
7 Laati te yuutrutuge, tabe cäme bau ca jääpänuge, egä cane teeme Acejiyame cirege, tabe
cäme bägrä cirege.
8 Yepä lui cina wälu ajiri birige Yeesu ne aitnejame, cuta lui cina teeme ätrunga bine
yaabmaläcemusi, lui cina jugijugi mule bine jaawenanemusi, lui cina biname bine bu-
dre me yaaglecimusi, lui cina ero mule jaawenusi coo sargiyame birige, cuta lui cina
mowäyame, piiyepu lui cina yiiwäräjemusi uuje bine piiyepu ime ca wawenäneji gwidape
bine, iyeta lui cina walya waatromininusi, teebibine cirege piiyeme iisaba, luma uliobo
piiyepu niiyarage lengo gwidape ngii sulpur cina ayenäsi. Ai lui neeneni me budre gyene."

Kirece Yerusalema te Täinige Cabu ca

9 Pui seben Acejiyame me mename seemo lui bime seben disi puga ge ceräcerägääbu
mäpu mule cama, teeme yepä te tädige cäme bau me, najige egä, "Tädi, cane naawabenine
Ngulebägrä, Maamoi lui ne cire waacatepi, tabe teeme coga cire waanajepi."
10 Siige Aceji Seemo te cebine nacenanige, mename seemo te nacanige baborage podo
caburage me. Tabe puma cita ca nawabige Acejiyame me babo cewe Yerusalema ne,
cabucewe ca lui täinige Acejiyame bau ca,
11 teeme apaclyera cama toplacmeläjinige. Tabe epu pana toplacmeläjinige oplacmeläja
kula liiyepu, epu yaspere kula liiyepu, päpäna taatu ge.
12 Tabe caburage atreji cama ge, piiyepu twelb grana cama ge, twelb mename seemo
cina lui bine ire jaatwemusi. Grana yepäyepä cabu twelb Israela ingle bime yepäyepä ngii
oogäräneji ge.
13 Bimu acita gome ca nesae grana ge, kämäge poto ca nesae grana ge, bimu äpula gome
ca nesae grana ge, uule poto ca nesae grana ge.
14 Babo cewe me atreji ingle tääpume twelb modamoda kula bine acranäneji ge. Teeme
cabu Maamoi me twelb ätyepäneji biname bime ngii oogäräneji ge.
15 Lui mename seemo te cebine mene najanige, teeme gol ca wawenäneji suru puga ge
pui cewe ne atoneräjame teeme atreji piiyepu grana cama.
16 Pui cewe me daamle piiyepu leca yepä ibi ge. Siige mename seemo te teeme suru ca
etoneräjige cewe ne. Tabe neeneni tausen fooa hanred kilomiita leca ge, cuta daamle pepu
ge, cuta cabu me galena pepu ge.
17 Mename seemo te cuta atreji ne etoneräjige. Teeme cabu me galena lui sebenti miita
ge. Biname te lipu suru ca mete ne yaatoneräjuge, pui mename seemo te pepu cewe ne
etoneräjige.
18 Atreji lui yaspere kula ca wawenäneji ge, piiyepu cewe lui golrage ca wawenäneji ge,
glaasi pana, päpäna taaturage.
19 Pui twelb kula lui ingle gemi atreji tääpume, maramara oplacmeläja kula ca aba-
sogäräneji ge. Niinäce manu ingle kula lui yaspere kula ge, neeneni manu lui sapiri kula
ge, nesae manu lui agate kula ge, fooa manu lui emeraldi kula ge,

20 faib manu lui sardenus kula ge, siks manu lui karneliya kula ge, seben manu lui
krusoliti kula ge, eit manu lui beruli kula ge, nain manu lui topasi kula ge, ten manu lui
krusoprasi kula ge, lebin manu lui jakiniti kula ge, twelb manu lui ametisti kula ge.
21 Twelb grana lui miiri ca wawenäneji ge; yepäyepä grana lui yepäyepä modamoda miiri
ca wawenäneji ge. Babo cewe me gaabe lui gol ca wawenäneji ge, iyeta päpäna taaturage,
glaasi pana.
22 Cane iiwäreja mete ne lica jepänine puma, ingle Yageyame, babo kokre Acejiyame
piiyepu Maamoi, teepi puma cirege iyeteta lenaja, peei name pi nuuja ingle lica gyene mete
tääpume teebibine luma awejename.
23 Babo cewe me nuuja ingle lica gyene bimu piiyepu mabye teeme apaclyera tääpume,
ingle Acejiyame me apaclyera te epaclyärenige, piiyepu Maamoi lui teeme lampa gyene.
24 Gawe maramara biname cina pui apaclyera cabu cire waatnipesi, piiyepu gawecewe
me mope biname cina cire yaawademepesi teeme dogwe bine piiyeme.
25 Teeme grana lica cirege armi, ingle ciiye lica cirege.
26 Gawe maramara biname bime ngena dogwe piiyepu miijimiji gwidape piti nemi, teepi
piiyeme cire yaawademepesi.
27 Yepä nuuja niiyaniya mule biname cina piiyeme lica cirege äbäcna, piiyepu lui te
ajiri cama mule jaawenimuge, cuta piiyepu lui te walya waatromuge. Eei taatu cina cire
yääbäcnepesi, lui bime ngii oogäräneji gemi Maamoi me peba cabu iyeteta ireclota tääpume.

22

1 Pui mename seemo te cuta nawabige ireclota niiye baduge. Niiye te päpäna taaturage
ge, glaasi pana. Teeme mopecu lui Acejiyame piiyepu Maamoi teeme babo adnata puupu
ge,
2 siige puma cita ca sewelenige babo cewe gaabe cole cabu ta. Pui baduge me neeneni
poto ta yepäyepä ireclota uli puga ge, lui cina twelb gääbu kuu jääpänanemäsi yepä kämäge
ngalebora, iyeta mabye gaabegabe yepä gääbu. Teeme laame lui maramara gawe biname
bime pita miiji wawenename.
3 Nuuja gwidape te lica gyene pui cewe cabu, Acejiyame te lui ne ägyi. Acejiyame piiyepu
Maamoi, teeme babo adnata puupu puma cirege. Acejiyame me kaakesea biname cina
teeme tääpume kaakesea puma cire jaawenepesi.
4 Teepi teeme opo ne cire jääpänepesi, piiyepu teeme mangace cabu Acejiyame me ngii
oogäräneji cirege.
5 Puma ciiye lica cirege. Teepi nuuja singi lica lampa coo bimu apaclyera tääpume, ingle
Yageyame, Acejiyame, tabe sine teeme apaclyera. Teepi cirege mope biname me lenaja
iyeteta, iyeteta.

Yeesu me Acnenuta

6 Puma cita ca pui mename seemo te cebine najige egä, “Ai peba cabu lui mene, toraca
mene gemi, piiyepu miiji gemi ätrungame. Yageyame, Acejiyame, lui te ngene atwana
sääcäranemuge teeme mename biname bine, tabe tityepige teeme mename seemo ne teeme
kaakesea bägrä bine umle wawenename, egä ngena cina pagege watatarage äpletnera.”
7 Yeesu apu jiicenige egä, “Itecijinege, cane mameta gäne otni. Gege gemi, laatibi
jäätrungimusi ai peba cabu lui mene gemi ciige padare poto cidi me.”
8 Cane, Yoane te nätecijuji ai mene piiyepu jepänemujine iyeta ai gwidape bine. Lui
mename seemo te nawabetnäruji iyeta ai gwidape, cane siige natramuji teeme ernge gawe
me teebine opo gaabe me acitame.
9 Yepä tabe najuji egä, “Peei ne gone jaawenute! Cane yepä kaakesea bägrä gäne
Acejiyame tääpume maane liiyepu, määme binamewale Acejiyame me mename biname
cina liiyepu, piiyepu iyeta lui cina ai peba mene yäätecijemuge. Maane cebine gone opo
gaabe me nacitute, yepä Acejiyame ne opo gaabe me eciti!”
10 Tabe cuta najuji egä, “Ai peba cabu ngena mene gemi ciige padare tääpume, gone
yäämlitumi biname bime bau ca, ingle padare mameta gyene ai gwidape cina äpletnerame.
11 Yoo, laati bemi niiya mule biname, teepi pepu lenajame; laati bemi jugijugi muleyame
biname, teepi pepu lenajame; laati bemi miiji mule biname, teepi pepu lenajame; cuta
laatibi Acejiyame tääpume mara me ituge äbita, teepi pepu lenajame.”
12 Yeesu jiicenige apu egä, “Itecijinege, cane mameta gäne acnenuta. Cane cäme daremu
bine cire yaawademepene biname bine ceerame teeme wawenetnäja ibi.
13 Cane niinäcegaabeyame piiyepu ceräcerägääbuyame, cane agedna piiyepu apira gäne.
14 Gege gemi pui biname, lui cina teeme cäbletääpe bine jugi cäco jääcisäjemusi, naace
tääpume teeme piba conocäco pisi nyene kuu loolo me ireclota uli cabu ca piiyepu grana
cabu äbäcname babo cewe cabu me.

15 Yepä, babo cewe me kaake poto cidi ca cirege lenaja jugijugi mule biname, mowä
piiyepu piiseba mule biname, sargi mule biname, budre me aglecayame biname piiyepu
lui cina yiiwäräjemusi uuje bine piiyepu ime ca wawenäneji gwidape bine, cuta lui cina
baborage singi walya mene me, siige iyeta padare cabu walya mene jiicanimusi.
16 Cane Yeesu te cäme mename seemo ne ituge ätyepa ai gwidape poto cidi me weebibine
jajanename ätrunga maramara ingle cabu. Cane lui Daawida me kaakesaare gäne, cane
jamyacu apaclyera Guji Wale gäne."
17 Siige Aceji Seemo piiyepu Yeesu me binamewale cina jiicenisi egä, "Tädi!" Iyeta lui cina
yäätecijemuge ai peba mene, teepi cuta miiji iicana egä, "Tädi!" Iyeta lui cina niiyemecewe
gemi piiyepu singi nanime, naaclege daremu cäco ireclota niiye nanime.

Ceräcerägääbu Umle Mene Gyene

18 Cane Yoane, cane singi gäne umle mene jajime lui te yäätecijuge, ai peba mene ne liba
yaacnemusi ciige gwidape poto cidi me: maane liba nuuja mene alengläcita peei cabu,
Acejiyame te cuta nuuja gwidape ne cire yaacitepi määme daremu cabu. Tabe peei mäpu
cire nääcäranepi, ai peba te lui bine jeitnäjenenemige.
19 Cuta maane liba nuuja mene ne yääyeblingtute ai peba cabu ca ciige gwidape poto cidi
me, Acejiyame te cire yaawademepi määme bau ca, tabe ngena miiji tääpume jiicenige ai
peba cabu. Tabe meebine cire niibepi ireclota uli kuu loolome piiyepu Acejiyame me babo
cewe cabu me otnime.
20 Lui te jeitnäjenige, egä ai peba mene toraca gyene, tabe jiicenige egä, "Toraca gyene,
egä cane mameta gäne otni." Yoo siige, tädepi Yageyame Yeesu!
21 Mime Yageyame Yeesu me miiji te lenajame iyeta Acejiyame me binamewale bime
cabu! Mene ngälu peese.